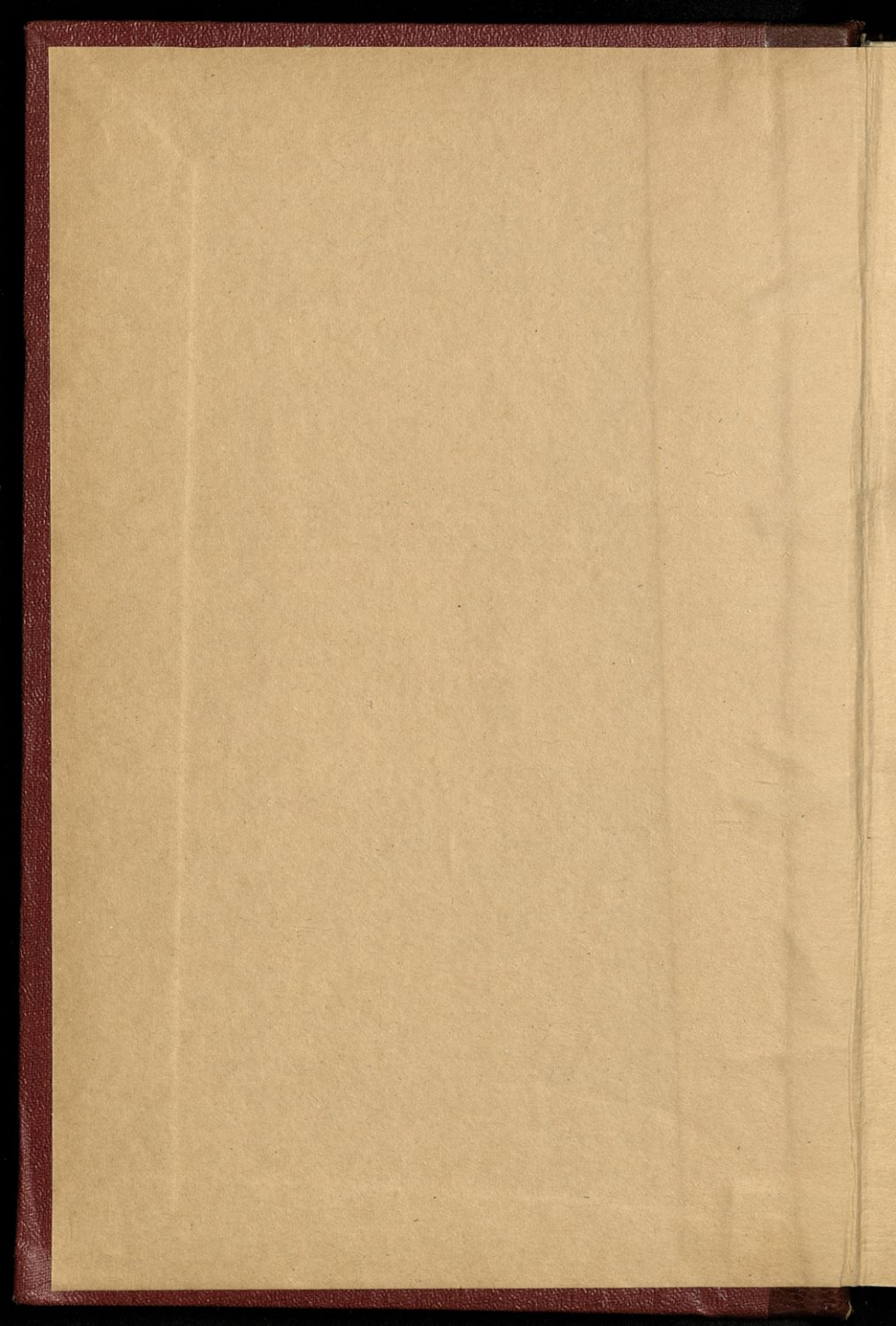

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

266409

5/2

ATA

DIPLOMA

GRACIA MEDICI AVALI
SACRA ET PROVANA

COLLEGIUM KIDDERPONT

FRANCOISUS NIKLOSON ET JOSEPHUS NOLTER

VOLUMEN QUINTUM

VINDOBONAE
CAROLUS R. R. R.

5

ACTA
ET
DIPLOMATA

GRAECA MEDII AEVI

SACRA ET PROFANA

COLLECTA EDIDERUNT

FRANCISCUS MIKLOSICH ET IOSEPHUS MÜLLER

VOLUMEN QUINTUM.

VINDOBONAE
CAROLUS GEROLD
MDCCCLXXXVII.

ACTA

ET

DIPLOMATA

MONASTERIORUM ET ECCLESiarUM
ORIENTIS

SUMTUS PRAEBENTE CAESAREA SCIENTIARUM ACADEMIA VINDOBONENSI

COLLECTA EDIDERUNT

FR. MIKLOSICH

PROF. UNIVERSIT. VINDOBONENSIS

ET

IOS. MÜLLER

PROF. UNIVERSIT. TAURINENSIS

TOMUS SECUNDUS.

ΧΑΡΑΛ. Ι. ΣΙΑΝΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΤΟΥΣ 23

ΑΘΗΝΑΙ — ΕΛΛΑΣ

266409

ΑΝΕΤΥΠΩΘΗ ΑΠΟ ΤΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΧΑΡΑΔΑΜΠΟΥΣ ΣΠΑΝΟΥ
ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 23
ΑΘΗΝΑΙ — ΕΛΛΑΣ
ΣΕ 300 ΑΝΤΙΤΥΠΑ
ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΚΑΙ ΗΡΙΘΜΗΜΕΝΑ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΔΟΤΗ

266409

N 159/1975

Hujus voluminis exscripta sunt exemplaria trecenta.

I.

Diplomata monasterii S. Mariae, dicti Neamone, in insula Chio.

I. (6553—1045) mense februario ind. XIII.

Imperator Constantinus Monomachus donat monasterio S. Mariae, dicto Neamone, septuaginta duos nummos aureos annuos.

Πιττάκιον τοῦ μακαρίτου βασιλέως κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου.

Ἴσον τοῦ καταπεμφθέν[τος] θείου καὶ εὐσεβοῦς βασιλικοῦ πιττακίου πρὸς Εὐστάθιον βεστάρχην, ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος καὶ εἰδικὸν [διὰ τ]ήν ἐν τῇ Χίῳ συστάσαν εὐαγῇ Νέαν Μονὴν παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν Νικήτα καὶ Ἰωάννου [τὴν] καὶ ἐπ' ὀνόματι [τιμωμένην] τῆς ἀειπαρθένου καὶ θεομήτορος.

† Ἐτόπωνσεν ἡ βασιλεία μου λαμβάνειν [τὴν ἐν τῇ Χίῳ παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν Νικήτα καὶ Ἰωάννου συστάσαν εὐαγῇ Νέαν Μονὴν, τὴν καὶ ἐπ' ὀνόματι τιμωμένην τῆς ἀειπαρθένου καὶ θεομήτορος] ἐτησίως ἀπὸ τῆς συγκλήτου λόγῳ ῥόγας νομίσματα ἐβδομήκοντα δύο καὶ κελεύει σοι καταστρῶσαι τὴν ὀνομασίαν αὐτῶν¹⁾ ἐν τοῖς χαρτίοις τοῦ ὑπὸ [σέ]²⁾ σεκρέτου, ἔνθα αἱ ὀνομασίαι διέρχονται τῶν πρωτοσπαθáriων, μεταγράψαι δὲ καὶ τὸ παρὸν πιττάκιον καὶ τούτου ἰσότηπον ὑπογραφὴν παρὰ σοῦ τε καὶ τῶν ὑπὸ σέ σεκρετικῶν [καὶ] ἐπιδοῦναι τοῖς τῆς μονῆς ἀδελφοῖς εἰς οἰκίαν ἀσφάλειαν. μηνὶ φεβρουαρίῳ ἰνδ. ιγ' †.

† Εὐστάθιος βεστάρχης, ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος καὶ εἰδικός †.

† Λέων πατρίκιος καὶ πρωτονοτάριος τοῦ σεκρέτου τοῦ σακελλαρίου †.

† Μιχαὴλ πρωτοσπαθάριος, ἐπὶ τοῦ χρυσотρικλίνου, βασιλικὸς νοτάριος τοῦ εἰδικοῦ λογοθέτου, κριτὴς τοῦ βήλου, ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος καὶ ἐπὶ τῆς καταστάσεως †.

† Βασίλειος πρωτοσπαθάριος, ἐπὶ τοῦ χρυσотρικλίνου, κριτὴς ἐπὶ τοῦ ἵπποδρόμου, βασιλικὸς νοτάριος τοῦ εἰδικοῦ λογοθέτου καὶ μυστογράφος †.

¹⁾ αὐτοῖς Sak.; apogr. αὐτούς.

²⁾ Supplevit Sak.

† Ἰωάννης πρωτοσπαθάριος καὶ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ εἰδικοῦ λογοθέτου, ὁ Σπανόπουλος †.

† Ῥωμανὸς πρωτοσπαθάριος καὶ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ εἰδικοῦ λογοθέτου, ὁ υἱὸς Ἀγαλλιανοῦ ἀνθυπάτου, πατρικίου, βέστου καὶ κριτοῦ τοῦ βήλου †.

† Μιχαὴλ, βασιλικὸς νοτάριος τοῦ εἰδικοῦ λογοθέτου, ὁ Σπανόπουλος †.

† Ἰωάννης πρωτοσπαθάριος, ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου, βασιλικὸς νοτάριος τοῦ εἰδικοῦ λογοθέτου, κριτὴς ἐπὶ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ δήμαρχος τῶν πράσεων †.

† Βασίλειος πρωτοσπαθάριος, ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου, βασιλικὸς νοτάριος τοῦ εἰδικοῦ λογοθέτου, κριτὴς ἐπὶ τοῦ ἵπποδρόμου ὁ Τζιρίθων †.

† Ἰωάννης πρωτοσπαθάριος, κριτὴς τοῦ ἵπποδρόμου καὶ βασιλικὸς νοτάριος τοῦ εἰδικοῦ λογοθέτου ὁ Καματηρός †.

II. (6553—1045) mense iunio ind. XIII.

Imperator Constantinus Monomachus eximit monasterium a iudicibus ordinariis.

Χρυσόβουλλον τοῦ αὐτοῦ μακαρίτου βασιλέως κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου περὶ τοῦ παρὰ μόνης τῆς βασιλικῆς μεγαλειότητος κρίνεσθαι τὴν μονήν.

† Ἀλλὰ τίνων ἄλλων τοσοῦτον, ὅσον τῶν τὸν μονάδα βίον προελομένων καὶ γῆν ἐπίσης βδελυξαμένων καὶ ὅσα γῆϊνα μέλει θεῷ; ἐπεὶ κάκεινοι, μέλον θεῷ, τοῦτο πρὸ τῶν ἄλλων σπουδάζουσι, θεραπεύειν θεὸν καὶ ὑπὸ τοῖς ἐκείνου ζῆν ὀφθαλμοῖς καὶ τὰ ἐκείνου τηρεῖν κρίματα, ὧν ἡ ἐπιθυμία, κατὰ τὸν θεῖον φάναι Δαβὶδ, χρυσοῦ καὶ λίθων τιμίων ἐπέκεινα καὶ γλυκυτέρα κηρίου καὶ μέλιτος. τῶν δὲ οὖν τοιούτων καὶ προνοητέον, ὅσον εἰκός, τὸν φιλάρετον ἢ φιλόθεον, ἑαυτῷ διὰ τούτων τὴν θεῖαν προμήθειαν προκαλούμενον, καὶ πᾶσι τρόποις περιποιητέον αὐτοῖς τὴν ἡσύχιον ἄσκησιν, ἢ ἀπερισπάστως τῷ θεῷ συγγιγνόμενοι¹⁾ θερμότερας τὰς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καὶ τῆς βασιλείας αὐτῆς ἐντεύξεις προσάγοιεν. ταύτη τοι καὶ ἡ θεοσεφὴς ἡμῶν γαληνότης τῶν ἐν τῇ μονῇ τῆς Θεομήτορος, ἢ κατὰ

¹⁾ Sic legendum proponit Sak. pro συγγιγνόμενοι.

τὴν νῆσον Χίον διαχειμένη Νέα προσονομάζεται, διασκουμένων εὐλαβῶν μοναστῶν, οἷς ὁ κατὰ θεὸν ἐμπολιτεύεται βίος καὶ ἀγγελικὴ κατὰ δύνάμιν ὑποτυπύται διαγωγὴ καὶ κατάστασις, ἔθετο μὲν καὶ ἄλλως πρόνοιαν, μεταδούσα τῶν ἐαυτῆς χαρίτων καὶ χάρισας¹⁾ καὶ τούτοις τὴν ἄφθονον δεξιάν· ἐπεὶ δὲ καὶ τινων εὐπορήσας²⁾ αὐτῆς ὑπὸ τὴν μονὴν κτημάτων τε καὶ παροίκων ἀπὸ τε δωρημάτων τοῦ κράτους ἡμῶν καὶ συναλλαγμάτων οἰκείων, διενέξῃσι τε καὶ πραγμάτων ἐπιφοραῖς περιπεῖρεσθαι μετὰ τῶν ὁμοῦ ἢ καὶ πλησίον χωρούντων πάντων ἐπάναγχές ἐστι· τούτοις γὰρ ἂν κἀκεῖνα συναναμείμικται καὶ οἷον συνέζευκται καὶ διὰ ταῦτα φόβος αὐτοὺς ὑπέτρεχεν ἀκαταλόγιστος καὶ κατέσειε, μήποτε πᾶσι [τοῖς]³⁾ δικάζουσι πρὸς ἐπαγωγὰς καὶ μετακλήσεις καὶ βιαίους ἐλκυσμοὺς προσκειμένος, θῆρα πρὸς ἄγρᾶν ὑπάρχωσιν ἔτοιμοι, κἀντεῦθεν ἐπισκάπτοιτο μὲν τὴν πρὸς τὸ καλὸν ἔξιν τῆς συντροφου διαγωγῆς ἀποσπώμενοι, κατάγιντο δὲ τῆς πρὸς ὕψος ἀναγωγῆς θεωρίας διὰ [τὸ] τῶν πραγμάτων θορυβῶδες καὶ συγχυτικὸν κατέχον ἢ κατασῦρον εἰς ἔδαφος. ἢ βασιλεία ἡμῶν καὶ ταύτην αὐτοῖς ἴσῃσι τὴν ἀγωνίαν καὶ λύει τὸ δέος καὶ βραχεῖαις συλλαβαῖς τὸ ἀπερικύπτειν τούτοις χαρίζεται, ἵνα καὶ ἀνεπιθολώτους τὰς ὑπὲρ αὐτῆς ἱκετεῖαις πρὸς θεὸν ἀναφέροιν· ἀπελαύνουσα γὰρ πόρρωθεν τούτων τὸ ταραχῶδες τε καὶ πολύοχλον, ἵνα ὡς ἐν ἀδύτοις τισὶ μυσταγωγούμενοι τὸ ἡρεμαῖόν τε καὶ γαλήνιον πάντοθεν ἔχοιν, θεοσπίζει διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς εὐσεβοῦς χρυσοβούλλου λόγου, ὥστε ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τοὺς ἐξῆς ἅπαντας καὶ διηνεκεῖς χρόνους μὴ τινα δικαστὴν εἰς τὴν δηλωθεῖσαν μονὴν παριέναι δίκης οἰαςδῆτινος ἔνεκεν, μήτε τι σύμβολον ἀρχικῆς δυναστείας κατ' αὐτῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ τε καὶ ὑπ' αὐτὴν ἐπιδεικνυσθαι. ἀλλ' εἴ ποτε διαφοραὶ καὶ διαμάχαι τινές, εἰ μὲν τοῖς τῆς μονῆς πρὸς τινὰς ἐτέρους ἐπιγένοιτο καὶ βούλοιτο ταύτας οὗτοι κατὰ τῶν ἀντιφερομένων ἐγγυμνάξιν, ἀκωλύτως κινεῖν καὶ τὸν νόμον εὐρίσκειν διαιτητὴν τοῦ καλῶς ἔχοντος. εἰ δ' αὖ ἕτεροι κατ' αὐτῶν κινήθειεν καὶ διστάζοιεν πρὸς ἀλλήλους ἐπὶ τισὶ δίκαις ἢ περὶ τόπων ἀφαιρέσεως ἢ μεταθέσεως ὄρων τῶν ὑπ' αὐτοὺς πάντων κτημάτων ἢ καινοτομίας ἐτέρας τινὸς καὶ ἀμφιβολίας, μήτε θεματικὸν ἢ πολιτικόν, ὡς εἴρηται, δικαστὴν, μήτε τινὰ τῶν ἄλλων ἀρχόντων ἢ βῆμα δικαστικόν τοῖς ἐνάγουσιν ἀναπτύσσειν καὶ τὰς περὶ τούτων ἀγωγὰς ἐγγυμνάξιν ἢ ψηφίζεσθαι ἢ ὅλως ἀγώγιμόν τινα τῶν ἐν τῇ μονῇ ποιεῖν καὶ καθελεῖν εἰς δικαστήριον, ἀλλὰ τὰ κατὰ τούτων κινούμενα τῷ μεῖζονι τῶν ἄλλων ἐφίεναι δικαστηρίων καὶ μόνον ἀκροᾶσθαι τούτων τὸν τὴν αὐτοκράτορα λαχόντα διέπειν ἀρχήν, ἀρρεπεῖ τε καὶ ἀδεκάστῃ κρίσει ἢ διαλύειν τὰς ἀναμέσον τούτων ἀμφισβητήσεις

¹⁾ Sakellion γυορίσαςα.

²⁾ Sak. emendavit pro εὐπορίσαςα. Locus corruptus.

³⁾ Addit Sak.

ἢ τὸ δεδογμένον μὲν ἀποφαίνεσθαι, τὸν δὲ κριτὴν δεχόμενον κατὰ τὰς βασιλικὰς ἀποφάσεις πληροῦν καὶ οἷον ἐκβιβαστὴν τῶν ἤδη κεκριμένων γίνεσθαι· μόνης γὰρ ἐξηρηθῆσαι βασιλικῆς ἀκρόασις τὰ κατὰ τούτων λεγόμενα βουλόμεθα καὶ ψήφοις αὐτοκρατορικαῖς τὰς ἐπὶ τὰς δίκας καταδίνας, ἥνικα [γίνονται], αὐτοὺς ἀποφέρεσθαι· εἰ δ' ἴσως ἀγωγὰς αὐτοὶ κατὰ τι γυμνάζειν αἰροῖντο παρὰ δικαστῆν, μὴ προσίστασθαι· τούτοις τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον, ἵνα μὴ τὸ ὑπὲρ αὐτῶν εἰσενεχθὲν ἐξ ἀποτελέσματος κατ' αὐτῶν ἀναφανῇ. διὸ [καὶ] παρεγγυώμεθα καὶ πάντας ἐξασφαλιζόμεθα ἀπὸ τε τῶν κατὰ καιροὺς σακελλαρίων, γενικῶν καὶ στρατιωτικῶν λογοθετῶν, τῶν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας σακέλλης καὶ τοῦ βεστιαρίου, οἰκονόμων τῶν εὐαγῶν οἰκῶν, τῶν ἐπὶ τῶν οἰκειῶν καὶ τῶν ἐφόρων τῶν βασιλικῶν κουρατορίων, εἰδικῶν, γηροτρόφων, τῶν ἐπὶ τοῦ θείου ἡμῶν ταμείου τοῦ Φύλακος, κουρατόρων τοῦ οἴκου τῶν Ἐλευθερίου καὶ τῶν Μαγγάνων, οἰκιστικῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς πρωτονοταρίων, λογαριαστῶν, χαρτουλλαρίων, βασιλικῶν νοταρίων καὶ νοταρίων, ἔτι δὲ δομεστικῶν τῶν σχολῶν, δοικῶν, κατεπάνω, στρατηγῶν καὶ τῶν ἀντιπροσωπούντων αὐτοῖς, ταξιάρχων, τουρμαρχῶν, μεραρχῶν, χαρτουλαρίων τοῦ δρόμου καὶ τῶν θεμάτων, κομήτων τῆς κόρτης, δομεστικῶν τῶν θεμάτων, δρουγγαροκομήτων, πρωτοκεντάρχων, προελευσιμαίων καὶ λοιπῶν ταγματικῶν καὶ θεματικῶν ἀρχόντων, πρὸς τούτοις δρουγγαρίων τῆς βίγλης, κριτῶν πολιτικῶν καὶ θεματικῶν, ἐποπτῶν, στρατευτῶν, βασιλικῶν [ἀνθρώπων] εἰς τινὰς τοῦ δημοσίου δουλείας ἀποστελλομένων, πρωτονοταρίων, νοταρίων, συνωναρίων, τοποτηρητῶν, παραφυλάκων καὶ παντὸς ἐτέρου δουλείαν τοῦ κοινοῦ μεταχειριζομένου τοῦ μηδένα τῶν ἀπάντων ἐν οἰκῇ· οἷον δὲ χρόνῳ καθ' οἷον δὲ τινα τρόπον ἐπ' ἀδείας ἔχειν, μήτε τῶν ἐν ὑπεροχαῖς ἀρχόντων, μήτε πολιτικῶν ἢ θεματικῶν δικαστῶν καθέλκειν συνόλως εἰς δικαστήριον τοὺς ἐν τῇ δηλωθείσῃ μονῇ θεοφιλεῖς μοναχὰς δίκης οἷα δὲ ποτε χάριν τῶν ὑπ' αὐτὴν κτημάτων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς· μόνον γὰρ τὸ θειότατον καὶ βασιλικὸν βῆμα ταῖς κατὰ τούτων ἤδη δίκαις ἀνέωγε καὶ ὃ ἂν ὁ κρατὴς μετὰ τὴν τῆς κροτουμένης ἀγωγῆς ἀκρόασιν ἐπιτρέψει τὴν διάγνωσιν ἢ ἐκβίβασιν, τοῖς δὲ ἄλλοις θύρας ἐπέθηκεν ἢ τοῦ κράτους ἡμῶν αὕτη διάταξις· τοῖς δὲ γε μονασταῖς βουλομένοις καθ' ἐτέρων κινεῖν οὐκ ἀπέργεται. ὅθεν ὡς βεβαίον καὶ ἀσφαλὺς τυγχάνοντος τοῦ παρόντος ἡμῶν εὐσεβοῦς χρυσοβούλλου λόγου γεγεννημένου κατὰ τὸν ἰούνιον μῆνα τῆς δωδεκάτης!) ἰνδικτιῶνος ἐν ἔτει ἐξακισχιλιοστῷ πεντακισιοστῷ πεντηκοστῷ τρίτῳ, τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ἐν αὐτῷ ὑπεσημνήματο κράτος †.

1) Corrige τρισκαιδεκάτης.

† Κωνσταντίνος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Μονομάχος †.

III. (6554—1046) mense maio ind. XIV.

Imperator Constantinus Monomachus concedit monachis, ut Constantinopoli deversentur in hospitio regio monachis Olympitis assignato donatque monasterio quotannis frumentum et pecuniam.

Χρυσόβουλλον τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἀπληχεύειν τοὺς μοναχοὺς ἐν τῷ βασιλικῷ οἴκῳ, ἔνθα καὶ οἱ Ὀλυμπῖται ἀπληχεύονται.

† Ἄμα μὲν καὶ ἀρετὴν ὁσίῳν καὶ φιλοθέῳν ἀνδρῶν τιμῶσα ἡ βασιλεία ἡμῶν, ἅμα δὲ καὶ τὸ θεῖον ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ εὐλογεῖν βουλομένη, καὶ τὰ δύο ταῦτα χρηστὰ καὶ τῷ ὄντι βασιλικὰ διαπραττομένη δεῖν ᾤκηθη καὶ τῇ ἐν Χίῳ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου Νέας Μονῇ τὰ τῆς εὐεργεσίας ἐνδείξασθαι, ὥς ἂν μὴ μόνον ἐν ἡπείροις τε καὶ θαλάσσαις, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς νήσοις τὸ ταύτης ἐφαπλώται φιλότιμον· πολὺν¹⁾ γὰρ οἱ ἐκεῖσε μοναχοὶ τοῦ κατὰ θεὸν βίου ποιησάμενοι λόγον καὶ ἀρετῆς, εἴπερ τινὸς ἐτέρου φροντίσαντες, ἀναλόγως τῷ βίῳ καὶ τὸν παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐπεσπασάντο ἔλεον. ἔνθεν τοι καὶ τῷ περὶ τὴν ὑπεραγίαν δέσποιναν ἡμῶν θεοτόκον διαπύρρῳ πόθῳ τὴν περὶ τοὺς φιλαρέτους τούτους ἀνδρας προσθέντες στοργὴν καὶ ἀγαθὸν ἀγαθῷ παραζεύξαντες, τὸ παρὸν χρυσόβουλλον σιγίλλιον ἐξεθέμεθα διορισάμενοι ἐν τῷ ἀφορισθέντι τοῖς Ὀλυμπῖταις μοναχοῖς ξενοδοχείῳ παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν καὶ αὐτοὺς καταλύειν, ἔχειν τε εἰς καταγωγὴν ἀνωγεωκατώγον τὸ περὶ τῶν τοιούτων ξενοδογείον καὶ ἐν αὐτῷ καταμένειν, δπηνικά²⁾ χρειαί τις αὐτοὺς ὥς τὰ ἐνταῦθα τοῦ μοναστηρίου ἀπάγοι, λαμβάνειν δ' ἐτήσιως καὶ λόγῳ σιτηρεσίου σίτου μοδίους τριάκοντα καὶ νομμίων μιλιαρῖσια τριάκοντα, κατὰ τὸν καιρὸν δηλονότι, καθ' ὃν καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου μοναχοὶ [τὰ]³⁾ τυπωθέντα λαμβάνουσι σιτηρέσια, ὕστερεῖν δὲ αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον ἐτήσιον σιτηρέσιον οὐδέποτε βουλόμεθα, οὔτε μὴν τῆς ἐν τῷ ἀνωγεωκατώγειῳ καταμονῆς τοὺς τοιοῦτους ἐκπίπτειν, καθὼς καὶ τὸ πρὸς τὸ σέκρετον τοῦ μεγάλου οἰκονομείου τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου καταπεμφθὲν πιττάκιον τῆς βασιλείας μου διαλαμβάνει, ἀλήθεσθαι γε μὴν καὶ τοὺς καθ' ἕκαστον χρόνον παρεχομένους τοῖς μοναχοῖς τριάκοντα σίτου μοδίους καὶ ζυμοῦσθαι καὶ εἰς ἄρτον ἀποκαθίστασθαι

1) πλὴν Sak.

2) ἀπάγοιεν Sak.

3) Addit Sak.

τέλειον παρὰ τῶν τῆς μονῆς τοῦ Τροπαιοφόρου διακελευόμεθα, ἵνα μὴδ' ἐντεῦθεν οἱ τῆς ἐν Χίῳ μονῆς πράγματα ἔχοιεν φυράμασι καὶ ζύμῃ προσανέχοντες καὶ περὶ τὴν ἀρτοποιίαν ἀσχολούμενοι, ἀλλὰ τέλειον καὶ ἐν τούτῳ ἀφροντιστοῦντες θερμώτατα τῆς βασιλείας ἡμῶν ὑπερεύχωνται· ὥς ἂν δὲ τὸ ἀσφαλὲς τοῖς μοναχοῖς καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἢ ἐπὶ τε τῷ φιλοτιμηθέντι παρὰ τῆς βασιλείας μου σιτηρεσίῳ, τοῖς τριάκοντα τοῦ σίτου μοδίοις καὶ τοῖς τριάκοντα τῶν νομμίων μιλιαρισίοις καὶ ἐπ' αὐτοῖς τοῖς οἰκήμασι, τῷ ἀνωγέῳ δηλαδὴ καὶ κατωγέῳ, τὸ παρὸν χρυσόβουλλον σιγίλλιον διὰ κινναβάρως σημειωθὲν καὶ χρυσῇ βούλλῃ τῆς βασιλείας μου πιστωθὲν ἐπεδόθη μηνὶ ματίῳ, ἰνδ. ιδ' †.

IV. (6556—1048) mense iunio ind. I.

Imperator Constantinus Monomachus dat monasterio domum in praedio Anguriis confirmatque donationem frumenti.

Ἐπικυρωτικὸν χρυσόβουλλον τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ μετοχίου Ἀγγούριον.

† Ἐπεὶ ἡ ἐν τῇ Χίῳ Νέα Μονὴ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου εἰς ἐπίδοσιν καὶ αὐξήσιν· ἐλθοῦσα, τοῦτο μὲν καὶ διὰ τῶν ἁγίων δεσποινῶν τῶν πορφυρογεννήτων, τοῦτο δὲ καὶ δι' αὐτῆς τῆς βασιλείας μου, ὅσον ἐφικτὸν σπουδασάσης τὰ εἰς σύστασιν αὐτῆς, ἐδεῖτο καὶ ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ ταύτῃ πόλει ἀπλήττου καὶ ἡξίωσαν περὶ τούτου ὃ τε καθηγουμένος Νικήτας τῆς τοιαύτης μονῆς καὶ ὁ συνάδελφος αὐτοῦ Ἰωάννης καὶ οἱ λοιποὶ μοναχοί, ἀναγκαῖον καὶ ἀπαραίτητον αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον ἡγήσαμένη ἡ βασιλεία μου, οὐ παρεῖδε τὴν τούτων ἀξίωσιν, ἀλλὰ προθύμως καὶ εὐμενῶς ἐπήκουσεν αὐτῶν καὶ διορίζεται διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου σιγίλλιου, ὥστε ἀπὸ οἰκιακῶν τῆς μονῆς τοῦ Τροπαρίου ἔχειν αὐτοὺς τὸ ἀνωγεωκάτων οἶκημα τὸ ὃν ὑπὸ τὴν τοποθεσίαν τῶν Ἀγγουρίων πλησίον τοῦ ἁγίου Νικολάου μετὰ τοῦ περιαυλίου αὐτοῦ καὶ τοῦ προστόφου ἡλιακοῦ καὶ τοῦ σταύλου εἰς ἀπλήκτον, καὶ καταμένειν ἐν αὐτῷ τοὺς ἀποστελλομένους παρ' αὐτῶν μοναχοὺς ἀπερικόπως καὶ λαμβάνειν καὶ τὰ προτετυπωμένα αὐτοῖς σιτηρέσια ἀπὸ τῆς μονῆς τοῦ Τροπαιοφόρου ἀνυστερήτως, ἀνοικοδομεῖσθαι δὲ καὶ ἀνχεραμοῦσθαι τὸ τοιοῦτον οἶκημα παρὰ τοῦ σεκρέτου τοῦ Τροπαιοφόρου καὶ αὐτοὺς ἀκαινοτομήτους διατηρεῖσθαι καὶ ὑπερεύχεσθαι τῆς βασιλείας μου καὶ ἐκτελεῖν καὶ τὴν τυπωθεῖσαν αὐτοῖς ἱκετήριον εὐχὴν ἀδιαλείπτως. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὸ ἀπλήκτον αὐτοῖς εἰς τὸ διηγεκὲς δέδωκεν ἡ βασιλεία μου, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἀπερὶσπαστως ἐκτελῶσι τὴν τοιαύτην εὐχὴν καὶ παράκλησιν, μὴ ἔχοντος ἐπ' ἀδείας τινός, εἴτε τοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν οἰκονόμου τοῦ Τροπαιοφόρου, εἴτε τοῦ καθηγουμένου, εἴτε τινὸς τῶν λοιπῶν

σεχερικῶν μετακινεῖν αὐτοὺς ἢ μεριστᾶν ἀπὸ τοῦ τυπωθέντος ἀπλήκτου. ἐπὶ τούτῳ γὰρ καὶ τὸ παρὸν χρυσόβουλλον σιγίλλιον διὰ κινναβάρεως ὑποσημανθὲν καὶ χρυσῇ βούλλῃ πιστωθὲν ἐπεδόθη αὐτοῖς μηνὶ ἰουνίῳ ἰνδ. πρώτης †.

V. (6560—1051) mense decembri ind. IV.

Imperator Constantinus Monomachus donat monasterio viginti quattuor inquilinos.

Σιγίλλιον τοῦ αὐτοῦ ἐν τύπῳ καὶ κατ' ὄνομα¹⁾ περὶ τῶν εἰκοσιτεσσάρων παροίκων.

† Ἐπεὶ καὶ ἡ βασιλεία μου ἐπικυρῶσα²⁾ πρώην διὰ χρυσοβούλλου σιγίλλiou αὐτῆς τὴν δεσποτείαν τοῦ κτήματος τῶν Καλοθηκίων τοῦ τῇ ἐν Χίῳ Νέᾳ Μονῇ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου διαφέροντος ἐδωρήσατο αὐτῇ καὶ ἐτέρους παροίκους εἰκοσιτέσσαρας τὸν ἀριθμόν, καθὼς ὁ περὶ αὐτῶν χρυσόβουλλος λόγος τρανώτερον διασαφεῖ, ἡδυνήθησαν δὲ οἱ μοναχοὶ τῆς δηλωθείσης μονῆς ἐφευρεῖν τοσοῦτους παροίκους ἀτελεῖς καὶ ἀπηλλαγμένους ὄντας παντὸς βάρους καὶ στρατιωτικοῦ λειτουργήματος, δεῖν ἐλογίσαστο ἡ βασιλεία μου τῷ παρόντι σιγίλλiῳ τὰς ὀνομασίας αὐτῶν ἐγγραφῆναι καὶ τὸ ἀσφαλὲς τῇ μονῇ διὰ τοῦτο ἐπιβραβευθῆναι. οἱ δὲ τοιοῦτοι παροικοὶ καὶ τῷ κτήματι τῶν Καλοθηκίων προσμενοῦσι καὶ ἐλευθερίας πάσης καὶ ἐξκουσσίας εἰς τὸ διηνεκὲς ἀπολαύσουσι καὶ οὐδεμίαν ὄχλησιν καὶ καινοτομίαν ὑπὸ τινος ὑποστήσονται καὶ ἐκεῖθεν μεταστήσονται, εἰ μὴ που τυχὸν εὐρεθῇ τις δημοσιακοῖς τισιν ὑποκείμενος λειτουργήμασιν· ὁ γὰρ οὕτως ἔχειν διαγινωσκόμενος οὐδεμίαν ἄνεσιν ἢ βοήθειαν ἔξει ἀπὸ τοῦδε τοῦ σιγίλλiou, ἀλλὰ πρὸς τὰ οἰκεία βάρη ἐπανακληθήσεται· κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τῆς ἀναγραφῆς, ἐμφανιζομένου τοῦ παρόντος σιγίλλiou τῆς βασιλείας μου . . . καὶ κατ' ὄνομα τούτων διὰ τοῦ ἀναγραφέως τῇ μονῇ προσεπιδοθήσεται εἰς οἰκείαν ἀσφάλειαν.

Τὸ δὲ τῶν τοιούτων παροίκων πρὸς ὄνομα³⁾ τῶν ἐν τῷ ῥηθέντι προσκαθεζομένων κτήματι τῶν Καλοθηκίων ἔστιν οὕτως· Εὐστάθιος ὁ Βουρκανός, Νικόλαος ὁ Παργιανός, Ἰωάννης ὁ Εὐλοσελεᾶς, Λέων ὁ Καμιλαίᾶς, Νικόλαος Ἀσπρομμάτης, Ἰωάννης πρεσβύτερος ὁ Στροῦλος, Γεώργιος ὁ Καλαφάτης, Μόσχος ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ, ὁ Λιβανὸς τοῦ Ἀνηφαντάρη, Ἰωάννης ὁ Κολάτος, Γεώργιος ὁ Παντοκρατορινός, Γεώργιος ὁ Λοῦλος, Γεώργιος ὁ Ψωριανός, ὁ Μαζάγγελος, Νικόλαος ὁ Σαρακηνόπουλος, Πασχάλιος ὁ Κάνταλος, Μηνᾶς ὁ Σεληνιακός, Γεώργιος ὁ Μακρὸς, ὁ Πολυπέτζης, Βασίλειος ὁ Θεοχάριστος, Ἰωάννης ὁ Κρατηρὸς, Θεόδωρος ὁ Γλαυ-

¹⁾ Emendavit Sak. ex: κατ' ὀνόματος.

²⁾ ἐπικυροῦσα Sak.

³⁾ Locus

κιώτης, Χρυσάφης ὁ Τσικαλᾶς καὶ ὁ Κατωπτελεΐτης. καὶ ἵνα ἔχοιεν ἐπὶ τούτοις οἱ μοναχοὶ τὸ ἀσφαλὲς καὶ ἀμέριμον, τὸ παρὸν [χρυσόβουλλον σιγγίλιον] διὰ κινναβάρεως σημανθὲν καὶ τῷ βουλλωτηρίῳ τῆς βασιλείας μου πιστωθὲν ἐπεδόθη αὐτοῖς μηνὶ δεκεμβρίῳ ἰνδ. δ'.

VI. (6587—1079) mense iunio ind. II.

Imperator Nicephorus Botaniata confirmat privilegia monasterii.

Τὸ ἐπικυρωτικὸν χρυσόβουλλον τοῦ αἰοιδίμου βασιλέως κυροῦ Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου.

† Εἰ [παρὰ]¹⁾ τῶν προηγησαμένων αἰοιδίμων βασιλέων πολλῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν ἔτυχον δωρεῶν καὶ χαρίτων καὶ διαφόρων εὐεργεσιῶν οἱ ἐν τῇ νήσῳ Χίῳ ἀσκούμενοι ἀμφὶ τὸ ἱερὸν φροντιστήριον, ὃ Νέα Μονὴ ἐπικέκληται, ἐπ' εὐσεβείᾳ δὲ καὶ πίστει τιμᾶται πολλῇ, ὀνόματι τῆς ὑπεράγρου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, καὶ ὥσπερ ἀπὸ τινος ἐράνου τῶν φιλοτίμων ἐκείνων ψυχῶν καὶ τῷ ὄντι βασιλικωτάτων τὰς χάριτας διεδέξαντο, πολλῶ πλέον καὶ παρὰ τοῦ κράτους ἡμῶν ἄξιοι γένοιντ' ἂν δαψιλεστέρων τυχεῖν ἀγαθῶν καὶ ἀφθονωτέρας ἐπικουρίας μετασχεῖν· ἐφ' ὅσον γὰρ πάντοθεν τούτοις προσέγεγονε τὸ ἀπερικλόνητον καὶ ἀμέριμον, ἐπὶ τε τῇ αὐτοδεσπότῳ συστάσει τῆς κατ' αὐτοὺς σεβασμίας μονῆς καὶ τῇ ἀπολήψει τοῦ σολεμνίου, τῶν τυπωθεῖσων αὐτοῖς δίδοσθαι δύο λιτρῶν κατὰ τὸ ἐτήσιον ἐκ τῆς ῥόγας τοῦ τῶν πρωτοσπαθαράτων τάγματος καὶ ἐξκουσεῖα πλείων κεχάριται καὶ πεντεκαίδεκα Ἰουδαίων φαμελιῶν κεφαλητίων καὶ [παντός] βάρους [καί]²⁾ παντοίας ἐπηρείας ἄνεσις καὶ ἄλλα τὰ διαφόρως τοῖς ὁσίοις ἀνδράσι λυσιτελοῦντα, οὐχ ἥττον δὲ καὶ τῇ σεβασμίᾳ τούτων μονῇ ἐπὶ τοσοῦτον ὁ χρόνος τὰς εἰς αὐτοὺς ἐναπέσβεσε χάριτας καὶ οἷον εἰπεῖν εἰς³⁾ ζόφον βαθὺν συνεκάλυψεν· ἔτι γὰρ ἡ μνήμη τούτων τῷ τῆς λήθης ἐναπερρίφη βυθῷ καὶ πῶσιν πάντα εἰλήφη καὶ σύγχυσιν καὶ εὐδητισοῦν ἡ ὠφέλεια. ἐντεῦθεν ὀδύναι καὶ [λύπαι]⁴⁾ συνεῖχον καὶ στεναγμοὶ τοὺς οὕτω κατὰ θεὸν ζῶντας ἀσκητάς ὁσίους καὶ πολιτεῖαν διαβιοῦντας θεάρεστον, ὅτι τε πάντοθεν τὰ ἐναντία προσέρρει αὐτοῖς καὶ ἡ κατὰ θεὸν σπουδὴ ταῖς βιωτικαῖς τρικυμίαις προσανεκόπτετο καὶ ἄνεσις ἢ στάσις τῶν κακώσεων οὐκ ἐξῆν, ἀλλ' ἀπιδόντες πρὸς τὴν τοῦ κράτους ἡμῶν εὐμένειαν ταχεῖαν ἀπαλλαγὴν εὐρίσκουσι τοῦ ἀλγῆματος· ὃ γὰρ ἐξαμαράνθη τούτοις τῷ χρόνῳ καὶ οἷον ἀπεσβέσθη χαρίσματα, ἡτήσαντο [παρὰ]⁵⁾ τοῦ κράτους ἡμῶν καινισθῆναι ταῦτα αὐτοῖς καὶ ὥσπερ ἀπὸ τινος βλάστης τῆς

¹⁾ Apogr. οἱ τῶν. ²⁾ Supplevit Sak. ³⁾ Supplevit Sak. ⁴⁾ Supplevit Sak. ⁵⁾ Supplevit Sak.

ἡμετέρας προσταξέως ἀναδοθῆναι τούτοις διὰ τῆς παρούσης χρυσοβούλλου γραφῆς
 δαφιλῇ καὶ πολύφορα τὰ καλὰ. καὶ ὅττα τοιαύτην αὐτοῖς ἡ βασιλεία μου τὴν
 χάριν χαρίζειται· πρωτοτύπως καὶ γὰρ ἐπώρθωσεν αὐτοῖς τὸ τῶν δύο λιτρῶν σο-
 λέμνιον διὰ πιττακίου αὐτῆς εἰς τὸ τοῦ μεγάλου σακελλαρίου καταπεμφθέντος
 σέκρετον διοριζομένου, ἵνα καθὼς πρῶην ἐν τῷ πράγματι τῶν πρωτοσπαθαρῶν
 αὐτὸ ἐλάμβανον, λαμβάνωσι τοῦτο καὶ καθεξῆς. εἴθ' οὕτως εἰς ἀνακαινισμόν τῶν
 ἤδη τῷ χρόνῳ σβεσθέντων¹⁾ χρυσοβούλλων αὐτῶν ἀνανεοῖ ταῦτα ἡ βασιλεία μου
 καὶ ἐπικυροῖ καὶ τὰς περιλήψεις αὐτῶν πάσας καὶ διατάξεις [καὶ]²⁾ διατρανοῖ τὰ
 ἤδη προγεγενημένα χρυσοβούλλα σιγίλλια παρὰ τε τῶν μακαριτῶν δεσποινῶν
 καὶ τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει αἰοδίων βασιλέων, τοῦ τε κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ
 Μονομάχου, τοῦ κυροῦ Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ, [τοῦ] κυροῦ Διογένοους τοῦ Ῥωμανοῦ
 [καὶ τοῦ] κυροῦ Μιχαήλ τοῦ Δούκα, θεσπίζουσα τὸ ἐνδύναμον ἔχειν κατὰ πάντα
 καὶ ἐνεργεῖν τὰ τοιαῦτα καὶ ὡς παρ' αὐτῆς τῆς βασιλείας μου ἐκφωνηθέντα τε
 καὶ ὀρισθέντα οὕτως ἰσχύειν καὶ τὸ ἐνδύναμον ἀποφέρεισθαι. διὸ πάρεγγυώμεθα καὶ
 πάντας ἐξασφαλιζόμεθα ἀπὸ τε τῶν κατὰ καιροὺς σακελλαρίων, γενικῶν καὶ στρα-
 τιωτικῶν λογοθετῶν, τῶν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας σακέλλης καὶ τοῦ βεστιαρίου, οἰκο-
 νόμων τῶν εὐαγῶν οἰκῶν, τῶν ἐπὶ τῶν οἰκειακῶν καὶ τῶν ἐφόρων καὶ τῶν βα-
 σιλικῶν κουρατοριῶν, εἰδικῶν, γηροτρόφων, τῶν ἐπὶ τοῦ θεῖου ἡμῶν ταμείου τοῦ
 Φύλακος, κουρατόρων τοῦ οἴκου τῶν Ἐλευθερίου καὶ τῶν Μαγγάνων, οἰκιστικῶν
 καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς πρωτονοταρίων, χαρτουλαρίων καὶ βασιλικῶν νοταρίων, ἔτι δὲ
 δομεστικῶν τῶν σχολῶν, κατεπάνω, στρατηγῶν τῆς Χίου καὶ τῶν ἀντιπροσωπούν-
 των αὐτοῖς ταξιάρχων, τουρμαρχῶν, μεραρχῶν, χαρτουλαρίων τοῦ τε δρόμου καὶ
 τῶν θεμάτων, κομήτων τῆς κούρτης, δομεστικῶν τῶν θεμάτων, δρουγγαροκομήτων,
 πρωτοκεντάρων βασιλικῶν τῶν κάστρων, καστροφυλάκων, καστροκτιστῶν, βεστια-
 ριτῶν, μανδατόρων πρέσβεις ἀγόντων ἢ ἐξορίστους ἢ ἐθνικοὺς ἢ κατὰ τινα ἄλλην
 χρεῖαν διερχομένων, προελευσιμαίων βασιλικῶν καὶ λοιπῶν ταγματικῶν καὶ θε-
 ματικῶν ἀρχόντων, πρὸς τούτοις κριτῶν, ἐποπτῶν, ἀναγραφέων, στρατευτῶν, βα-
 σιλικῶν [ἀνθρώπων]³⁾ εἰς τινὰς δουλείας ἀποστελλομένων, πρωτονοταρίων, νοταρίων,
 συνωναρίων, ὠρειαρίων, τοποτηρητῶν, παραφυλάκων καὶ παντὸς ἐτέρου δουλείαν
 τοῦ κοινοῦ μεταχειριζομένου τοῦ μηδένα τῶν ἀπάντων ἐν οἰοδῇποτε χρόνῳ καθ'
 οἰοδῆτινα τρόπον ἐξ οἰασθήτινος προφάσεως ἐπ' ἀδείας ἔχειν ἀθετεῖν τι τῶν παρὰ
 τῆς βασιλείας μου διωρισμένων καὶ ἀναγεγραμμένων ἐνταῦθα ὡς βεβαίον καὶ ἀσφα-
 λοὺς τυγχάνοντος τοῦ παρόντος ἡμῶν εὐσεβοῦς χρυσοβούλλου σιγίλλιου, γενομένου.

1) σβεσθέντων Sak.

2) καὶ proposuit Sak.

3) ἀνθρώπων supplévit Sak.

κατὰ τὸν ἰούνιον μῆνα τῆς β' Ἰνδ., ἐν ἔτει ΣΦΠΖ', ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆματο κράτος.

† Νικηφόρος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Βοτανειάτης †.

VII. (6767—1259) mense aprili ind. II.

Imperator Michaël Palaeologus confirmat monasterio omnes possessiones.

Μιχαήλ Παλαιολόγου χρυσόβουλλον περὶ πάντων τῶν μετοχίων τῆς μονῆς.

† Τὸν ζῆλον ἐκ τῶν παραδειγμάτων φασὶν ἔχειν τὴν κίνησιν· πρόηγεται δὲ ταύτης ἐπαινετὴ διάθεσις τῆς ψυχῆς, ἐπιτήδειον ἔχουσα προσὸν τὴν κίνησιν¹⁾. συμπεφυκε γὰρ τοῖς ἔξωθεν τὰ ἐντὸς καὶ τὴν σύνοικον κατάστασιν διεμφαίνει²⁾ ἢ πρὸς τὰ ἔξω ῥοπή, εἴ τι δὲ τούτων οὐ συνέλθῃ³⁾, βλάπτει τὴν τελειότητα, ὡς τῆς συνδρομῆς τῶν ὅλων συντελεστικῆς οὔσης τῆς καταστάσεως⁴⁾. ἀλλ' εἰς τί ταῦτα τῇ βασιλείᾳ μου λέλεκται; ὁ τιμιώτατος καθηγούμενος τῆς κατὰ τὴν νῆσον Χίου διακειμένης περιωνύμου μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς οὕτω πως ἐπονομαζομένης Νέας, ζῆλον ἐζήλωσε τῇ τε πολιοῦχῳ τῆς κατ' αὐτὸν μονῆς πανυπεράγῳ δεσποίνῃ ἡμῶν καὶ θεομήτορι καὶ δι' αὐτῆς τῷ ταύτης υἱῷ καὶ θεῷ, ᾧ τὰ κατὰ μέρος ἀνάγεται⁵⁾ ἀγαθὰ, ἐζήλωσε δέ, ἀπὸ μὲν τῶν ἐκτὸς παραδειγμάτων ἡγμένος καὶ κινήσεις, ὅσα πολλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ ὁδηγήσαντος⁶⁾ αὐτὴν Χριστοῦ ἢ βασιλείᾳ μου τετελείωκεν, ἀπὸ δὲ τῶν ἐντὸς ὑπὸ τῆς ἀγαθῆς ἐλπίδος ὁρμηθεὶς καὶ τῆς χρηστῆς εὐνοίας αὐτοῦ. διὰ δὴ ταῦτα⁷⁾ καὶ κατ' ἐπίγνωσιν ὁ ζῆλος αὐτοῦ καὶ ἡ μίμησις τούτων⁸⁾ κατ' εὐνοίαν καὶ εὐγνωμοσύνην καὶ [ζῆλον]⁹⁾ ἐνδιάθετον. ἐπεὶ οὖν ἡ βασιλείᾳ μου ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῆς θείας ἐλπίδος ἐδραζομένη καὶ ἔνεκεν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς πραότητος, εἴτ' οὖν τῆς ἀγαθωσύνης καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐντεινέσθαι καὶ κατευσθεύσθαι καὶ βασιλεύειν πιστεύσασα καὶ ἐκ¹⁰⁾ τοῦ θεοῦ δίκαιον κρίνουσα τῆς ἀποκαταστάσεως ἄρξασθαι ταῖς ἐκασταχοῦ μοναῖς χρυσοβούλλους λόγους αὐτῆς ἐπεβράβευσε, τοῖς γεγονόσι παραδείγμασι κεχηρημένος καὶ¹¹⁾ πεπεισμένος τῇ ἔνδον εὐνοίᾳ, ὡς οὕτως ἔσται αὐτῷ, ἐξ ἀμφοτέρων τούτων εἰς

1) Cod. Gerasimi archiepiscopi: ἐπιτηδείως ἔχουσα πρὸς τὴν κίνησιν 2) διεμφαίνει Sak. 3) τοῦτο οὐ συνέλθαι Sak. 4) ἐκβάσεως cod. Ger. καταβάσεως Sak. 5) ἀνάγονται Sak. 6) Sakellion et cod. Ger. βασιλεύσαντος 7) Sic pro πάντα legendum proponit Sakellion. δι' ἃ δὲ cod. Ger. 8) τούτῳ Sak. et cod. Ger. 9) κατ' εὐνοίᾳ καὶ εὐγνωμοσύνην καὶ ἐνδιάθετον cod. Ger. 10) καὶ cod. Ger. 11) ἢ Sak.

τὸν ζῆλον κατέστη καὶ ζηλώσας τῆς βασιλείας μου ἐδεήθη τῶν ἴσων τοῖς ἄλλοις τυχεῖν, ὥστε δηλαδὴ διὰ χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου ἐπικυρωθῆναι τῇ κατ' αὐτὸν μονῇ πάντα τὰ προσόντα αὐτῇ¹⁾ δίκαια, ὡς [ἀν] ἀνενοχλήτως ταῦτα κατέχῃ καὶ παντὸς ἀνώτερα διασσεισμοῦ. ἡ βασιλεία μου τοίνυν τὸ ἄξιον ποιοῦσα καὶ τῷ ζήλῳ καὶ τῇ τούτου εὐνοίᾳ καὶ τῇ πανυπεράγῳ θεομήτορι καὶ δι' ἀπάντων²⁾ τούτων τῷ θεῷ ἀφοσιούσα τὰ καθήκοντα, τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον αὐτῷ ἐπιχορηγεῖ, δι' οὗ καὶ διορίζεται, κατέχειν τὴν ῥηθείσαν Νέαν Μονὴν τῆς πανυπεράγῳ θεομήτορος καὶ δεσπόζειν κατὰ κυριότητα καὶ αὐθεντίαν τὰ προσαρμόσαντα αὐτῇ δίκαια ὅθενδῆποτε καὶ ὅπουσδῆποτε καὶ παρ' ὅποιουσδῆτινος³⁾ προσώπου προσκυρωθέντα καὶ παρ' αὐτῆς⁴⁾ δεσποζόμενα καὶ κατεχόμενα· ἐπικυροὶ γὰρ ἡ βασιλεία μου τῇ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου αὐτῆς [τῇ διαληφθείσῃ σεβασμῇ μονῇ] πάντα τὰ προσόντα [αὐτῇ] παλαιγενῆ καὶ πρόσφατα δικαιώματα, ἐφ' οἷς κέκτηται ἅπασι καὶ διὰ τούτων τῶν κτημάτων αὐτῆς καὶ τῶν πραγμάτων κυρίαν καὶ ἀπαρασάλευτον αὐτῇ περιποιεῖται τὴν δεσποτείαν, ἃ καὶ ῥητῶς τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ λόγῳ τῆς βασιλείας μου ἐγκαταγράφονται· οἰκήματα ἐντὸς τοῦ κάστρου, περιβόλια, ἐρειποτόπια, λοετρά δύο, καὶ ἐκκλησίαι ἡ οὕτω πως ὀνομαζόμεναι τὸ Πολιτικόν. ἑτέρα ἐκκλησία ἡ Παντοδύναμος μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτῆς. ἑτέρα ἐκκλησία ὁ Ἅγιος Νικόλαος μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτῆς.⁵⁾ αἱ ἀποθήκαι αἱ πλησίον οὔσαι τῆς θαλάσσης καὶ οἱ δύο δουλευτοπάροικοι οἱ ἐν τῷ Ἐμπορίῳ προσκαθημένοι, ὃ τε Νικόλαος ὁ Εὐρυπιάτης καὶ Γεώργιος ὁ Κάμαρος. μετόχιον εἰς τὸν Κάμπον τὸ εἰς τὰ Νεώνητα διακειμένον μετὰ τῆς ὑπ' αὐτὸ ἀροσίμου γῆς τῆς ὅπου δῆποτε διακειμένης καὶ τῶν ἐπωροφόρων δένδρων ἐλαίων τε καὶ ἄλλοιων. κῆπος ὁ λεγόμενος Πλατάνιον μετὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν ὑπέργου γῆς καὶ νομαδιαίας καὶ τῶν κληματοφόρων δένδρων καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ Κοδράτου ἐξωνηθέντων⁶⁾ παρὰ τῆς μονῆς καὶ τῶν ἐκεῖσε προσκαθημένων δουλευτοπαροίκων τεσσάρων, οὓς ἔχει καὶ διὰ πρακτικῶς ἡ μονή. ἕτερον μετόχιον οἱ Ἅγιοι Τεσσαράκοντα μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτοῦ πάσης καὶ τῶν περιελθόντων αὐτῇ ἀπὸ τῶν Χειλάδων. τὰ περίξ τῆς μονῆς ἀγρίδια ἡγουν τὰ⁷⁾ Ἀκρίτα μετὰ πάσης τῆς ἀρχῆθεν αὐτοῦ περιοχῆς καὶ διακρατήσεως. ἕτερον μετόχιον ἡ Ἀγία Τριάς μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸ πάντων. ἕτερον μετόχιον τὸ κατὰ τὸ⁸⁾ Γεροντεῖον μετὰ πάσης τῆς περιοχῆς αὐτοῦ καὶ διακρατήσεως καὶ μέχρι τῶν Κωμάρων δικνουμένης. ἕτερον ἀγρίδιον ἡ Πλάτανος μετὰ τῆς αὐτοῦ ὑπέργου γῆς

1) τὰ κατὰ τὴν μονὴν πάντα τὰ προσόντα αὐτῇ δ. et κατέχοι, ἀνωτέρου Sakellion; lectio nostra est codicis cod. Ger. 2) διὰ πάντων cod. Ger. 3) Quae sequuntur, desunt in cod. Ger. 4) emendavit Sak. ex αὐτοῖς 5) αὐτοῦ Sak. 6) ἐξωνισθέντων Sak. 7) τ' Sak. 8) Addit Sak.

καὶ μέχρι τοῦ Ὑδροποσίου καὶ τοῦ Κοχλίου περιοριζομένης. τόπος νομαδιαῖος μετὰ τῶν σπηλαίων καὶ τῆς Φιλαντρίας. μετόχιον τὸ εἰς τὴν Χαλαζουσίαν διακείμενον μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ δύο ἐκκλησιῶν [τὴν] τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἰσιδώρου καὶ τὴν τῆς ὑπεράγνου θεοτόκου τῆς Πλουμαριώτισσας καὶ τῶν ὑπ' αὐτὰ χωραφίων καὶ τόπων ὅπουδήποτε διακειμένων, δένδρων ὀπωροφόρων καὶ σχίνων. χωράφια τὰ εἰς τὰ Δότια, οἷα καὶ ὅσα εἰσὶ. μετόχιον τὸ Συκέου μετὰ τῆς ὑπ' αὐτὸ ἀροσίμου γῆς καὶ νομαδιαίας καὶ πάσης τῆς ἀρχῆθεν αὐτοῦ περιοχῆς καὶ διακρατήσεως. εὐκτηριον ἡ ἁγία Ἀναστασία μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὴν παροίκων δύο. οἱ προσκαθήμενοι εἰς τὴν Χαλαζουσίαν μετὰ τῶν παίδων αὐτῶν. χωράφια τῶν Κολοφούντων μετὰ τῶν ἐλαϊκῶν δένδρων. μετόχιον τῶν Σιδερούντων μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸ ἐλαϊκῶν δένδρων καὶ ὀπωροφόρων καὶ πάσης τῆς ἔξω περιοχῆς καὶ διακρατήσεως. χωράφια περιελθόντα τῇ μονῇ ἀπὸ τοῦ Πολυχρασᾶ. πάροιχοι οἱ προσκαθήμενοι εἰς τὸ μετόχιον τῶν Σιδερούντων, ὧν ὁ μὲν εἰς Ἰωάννης ὁ Εὐπραγιώτης μετὰ τῶν παίδων αὐτοῦ ἐνυπόστατος καὶ οἱ ἕτεροι δύο ἀνυπόστατοι. μετόχιον ὁ Ἅγιος Γεώργιος τὸ ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Ἀγγέλου διακείμενον μετὰ τῶν ἀνηκόντων αὐτῷ πάντων καὶ τῶν περιελθόντων αὐτῷ ἀπὸ θωρεᾶς καὶ ἐξ ἀγορασίας καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὸ μυλῶνος. ἕτερον μετόχιον τὸ Καρδαμύλιον μετὰ τῆς ὑπ' αὐτὸ ἀροσίμου γῆς καὶ νομαδιαίας, τῆς βρύσεως καὶ πάντων τῶν περὶ αὐτὸ σὺν τοῖς οἰκήμασι τοῦ πύργου καὶ τῷ μυλῶνι. μετόχιον τὸ ἐξαλειφθὲν ὑπὸ τῶν κουσάρων τὸ οὕτω πως ἐπιλεγόμενον Τευθὶν μετὰ τῆς ἐξ ἀρχῆθεν αὐτοῦ περιοχῆς καὶ διακρατήσεως. τὰ χωράφια τῶν Παρπάντων¹⁾ τὰ διακείμενα εἰς τοῦ Ἀρογέτου καὶ εἰς τὸ χωρίον τὸ Πιτυοῦς. μετόχιον εἰς τὸ Πέραμα, ὁ Ἅγιος Εὐστράτιος, τὸ ἐπιλεγόμενον Ἀναχωρίας, ὃ περιῆλθε τῇ μονῇ ἀπὸ προσενέξεως τοῦ Εὐδαμονίτζη ἐκείνου μετὰ τῆς ὑπ' αὐτὸ ἀροσίμου γῆς καὶ νομαδιαίας καὶ τῶν περιελθόντων αὐτῇ χωραφίων ἀπὸ τε προσενέξεως καὶ ἐξ ἀγορασίας τῆς μονῆς σὺν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ τιμίου Προδρόμου, τῷ περιελθόντι τῇ μονῇ ἀπὸ τοῦ Βογδάνου μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ συκομορεῶν.²⁾ μετόχιον ὁ Ἅγιος Γεώργιος εἰς τὰ Κανάλια τὸ εἰς τὸ θέμα τοῦ Ἀλμυροῦ καὶ εἰς τὴν κουρατορίαν τοῦ Βελεστίνου διακείμενον μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸ ἀμπελίων, χωραφίων, ὀσπητίων, ὀπωροφόρων δένδρων, γῆς τε ὑπέργου καὶ νομαδιαίας καὶ τῶν ἐν αὐτῷ προσκαθημένων παροίκων. ἀμπέλια καὶ ὀσπήτια τὰ ἐν τῷ Ἀλμυρῷ καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ Ὑαλέα περιελθόντα τῇ μονῇ καὶ τὰ σανδάλια ταύτης, ἅπερ ἔχει ἐξκουσσεύμενα ἀπὸ πάσης ἐπηρείας καὶ ὀχλήσεως, ἡγουν κουμερκίου, ἀγγαρίας³⁾ καὶ παντοίας [δόσεως] καὶ τῶν λοιπῶν ζητημάτων. τὰ δηλωθέντα τοῖνυν κτήματα, μετόχια,

1) τῶν Παρπάντων χωράφια τὰ δ. Sak. 2) συκομορεῶν Sak. 3) ἀγγαρίας Sak. etiam infra.

προάστεια, ἀγρίδια καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς προσκαθημένους παροίκους ἔσται κατέχουσα ἢ τοιαύτη μονὴ τῆς υπεράχγου θεομήτορος κατὰ ἀναφαίρετον δεσποτεῖαν καὶ κυριότητα αὐτοδέσποτον καὶ ἐφ' ἅπασιν ἀδιάσειστον καὶ ἐπὶ τοῖς γινωσκομένοις ἀκαταζήτητον καὶ ἐπὶ τοῖς γνωσθησομένοις ἀνεπλήγυστον· ἀναίρει γὰρ ἡ βασιλεία μου πᾶσαν προφάσεως παρεῖδυσιν¹⁾ τοῖς ἐπωσδήποτε ἐπηρεάζουσι καὶ πονηρὰ ἢ ἐνεργοῦσι ἢ βουλεύουσι²⁾ ἢ δι' ἐαυτῶν ἢ δι' ἐτέρων ἢ τὰ νῦν ἢ τὰ ὕστερον. εἴ τι γὰρ εὐρημένον ἐστὶ τοῖς κακουργοῦσιν ἢ εὐρεθῆσεται, εἴτε ἀγγαρείας ἐπινόημα ἢ παραγγαρείας ἢ ζημίας ἢ ψωμοζημίας ἢ καστροκτισίας ἢ κατεργοκτισίας ἢ σιταρκίας ἢ πλωίμων ἢ κονταράτων ἢ συνδοσίας ἢ ἐξελάσεως ἢ τοῦ τυχόντος κεφαλαίου ὀνομαζομένου ἢ ὀνομασθησομένου, τὰυτα πάντα περιαιρεῖ ἡ βασιλεία μου ἀπὸ τῆς τοιαύτης μονῆς, ὡς καὶ τὰ ἐπικείμενα αὐτῇ τρία νομίσματα³⁾ ὑπὲρ τοῦ κεφαλαίου τῆς σιταρκίας χάριν τῶν ἐξ ἀγορασίας περιελθόντων τῇ τοιαύτῃ μονῇ χωραφίω ἐν τῷ μετοχίῳ τοῦ ἀγίου Εὐστρατίου ἐκκοψάσης τῆς βασιλείας μου. ὅθεν καὶ τοῦ μέλλοντος ἀσφαλιζομένου, οἷς ἡ βασιλεία μου τῷ παρόντι χρυσοβούλλῃ λόγῳ αὐτῆς κατοχυροῖ, πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τῶν ῥητῶς ἐμπεριειλημμένων ἐν αὐτῷ καὶ τὰ μὴ ῥητῶς περιωρισμένα, ὡς ἀγνωστα ἢ ἀνόνόμαστα ἢ ἀνεφεύρετα προσαναιρεῖ καὶ ἀνατρέπει καὶ μὴ ἐπιγνωσθέντα ἡ βασιλεία μου, ὡς ἂν κακὴ τῆς περιποιήσεως τῆς παντελοῦς ἀνενοχλησίας τοῖς μοναχοῖς μισθοῦ δόσις ἔρχηται τῇ βασιλείᾳ μου, ὡς ἐρρωμένου καὶ ἀρραγοῦς καὶ ἀπαρεγχειρήτου διαμένειν ὀφελοντος τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ. τοῦ ἐπιχειρήσοντος κατὰ τι παρασαλεύσαι τὰ διωρισμένα παρὰ τῆς βασιλείας μου ἢ ἐπωσδήποτε διασεῖσαι ὑφορωμένου μετὰ τῆς θείας ἀγανακτήσεως καὶ τὴν ἀπὸ τῆς βασιλείας μου ὀργὴν καὶ ἀποστροφὴν ἐπὶ τούτῳ [ἐκφωνεῖ. παρακελεύεται δέ]⁴⁾ καὶ οὕτως ἀπερίτρεπτον ὡς εἴρηται διαμένειν τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον τῆς βασιλείας μου, γεγεννημένον κατὰ μῆνα ἀπρίλιον τῆς δευτέρας⁵⁾ ἰνδ. τοῦ ἐξακισχιλιοστοῦ ἐπτακοσιοστοῦ ἐξηκοστοῦ ἐβδόμου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεστημνήνατο κράτος †.

† Μιχαήλ ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων Δούκας Ἀγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος †.

Eddidit Sakellion ex apographo in Ephemeride, cui nomen: Πανδώρα, Athenis 1867, tom. XVII., p. 553—561. Pars acti VII. exstat etiam in cod. archiepiscopi Gerasimi, qui asservatur in bibliotheca cl. v. Rhallis Athenis. Apographum huius fragmenti debemus humanitati eruditissimi viri Zachariae a Lingenthal.

1) Corr. Sak. pro παρεῖδυσιν. 2) βούλονται Sak. 3) τῶν τριῶν ἐπικειμένων νομισμάτων Sak. 4) Sak. indicat lacunam. 5) Sic Sak. pro ἐβδόμης.

II.

Acta insularum ionicarum.

I. 6736—1228, mense iunio ind. I.

Theodorus Angelus, imperator Epiri, metropolitae Georgio Bardani confirmat privilegia et possessiones ecclesiae Corcyrensis.

† Ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Κερκύρας καὶ τῇ βασιλείᾳ μου τιμώ-
μενος διὰ τὴν αὐτοῦ ἀρετὴν, | ὁ κύριος Γεώργιος, προσελθὼν τῇ βασιλείᾳ μου
ἐνεφάνισεν αὐτῇ τὰ τῇ ἐκκλησίᾳ | αὐτοῦ ἀποτεθημένα ἔγγραφα διάφορα δικαιώματα,
ἡγοῦν βα|σιλικὰ χρυσόβουλλα καὶ λοιπά. ἔλιπάρησε γοῦν τὴν βασι|λειαν μου, ἵνα
τὸ κύρος δέξωνται ταῦτα παρὰ τῆς βασιλείας μου καὶ βε|βαιωθῶσι στερεμνιωτέρως.
προσεδέχθη γοῦν ἡ τούτου παρὰ[κλησις],¹⁾ ὅτι καὶ δικαία· καὶ | γὰρ τὰ δηλω-
θέντα δικαιώματα παρ' εὐσεβῶν βασιλέων, μᾶλλον δὲ καὶ προγόνων τῆς βασιλείας
μου συνετέθησαν καὶ τὸν χρόνον ἔχουσι συνεργὸν καὶ συνήγορον· | πολυετία γὰρ
ἐξότου μακρὰ τῇ τῆς Κερκύρας ἐκκλησίᾳ ἐχορηγήθησαν τὰ τοιαῦτα | δικαιώματα,
διὸ καὶ πρέπον ἐστίν, ἵνα εὐσεβῶν βασιλέων θεοφιλέσι πράξεσι | θεοφιλῆς ἐπικουρῇ
βασιλεύς. ἂν γὰρ ἀνηβάσκει τὰ καλὰ, ἂν ἐκκαλῶνται | πρὸς ἀναθήλησιν, ἀθανα-
σία τούτοις μηχανηθήσεται· τ[ε]χνητῇ, καὶ ἀειζῳίᾳ χρόνῳ μὴ δαπανωμένη τῷ
πανδαμάτορι. ὅσα τοίνυν οἱ μακαριστοὶ βασι|λεῖς τῶν Ῥωμαίων ἐκείνοι τῇ Κερ-
κυραίᾳ ἐφιλοτιμήσαντο ἐκκλησίᾳ διὰ | χρυσοβούλλων προσταγμάτων αὐτῶν, οἰ-
κειοῦται ἡ [βα]σιλείᾳ μου καὶ ὡς δωρη|ματα ἑαυτῆς εἰσοικίζεται τε καὶ ἀπο-
δέχεται καὶ διορίζεται, ἵνα τὸ βέβαιον καὶ ἀ|μετακίνητον ἀποφέρωνται²⁾ τὰ τοιαῦτα
κατὰ πάσας τὰς δυνάμεις καὶ περιλήψεις | αὐτῶν καὶ ὡς παρ' αὐτῆς τῆς βασι-
λείας μου ἀποτεθημένα³⁾ σεβάζωνται·⁴⁾ παρὰ τῶν κατὰ και|ροὺς ἐνεργούντων τὴν Κέρ-
κυραν νῆσον καὶ τὸ τῆς Βαγενετίας θέμα· τῷ γὰρ παραβά|τῃ κατ' ἔχνος⁵⁾ ἐρέφεται
ἡ τῆς βασιλείας μου ἐπιτεταμένη ὀργή.

Ἐχουσι δὲ τὰ δηλωθέντα δικαιώματα | οὕτως· χρυσόβουλλον τοῦ αἰοδίδμου
βασιλέως καὶ προπάππου τῆς βασιλείας μου, κυροῦ Ἀλεξίου | τοῦ Κομνηνοῦ ἐπι-
βραβεῦον καθολικῶς πᾶσαν καὶ παντοίαν ἐλευθερίαν καὶ τὸ μηδα|μῶς ἐπηρεάζεσθαι
τι τῶν τῆς μητροπόλεως, οὔτε πάροικον, οὔτε κληρικόν, οὔτε δουλευτὴν, μη|δὲ εἰς

¹⁾ Guidi supplet: παραίτησιν. Male. ²⁾ ἀποφέρονται Guidi ³⁾ ἐκτεθημένα
Guidi ⁴⁾ σεβάζονται Guidi ⁵⁾ Guidi: καὶ ἔχον.

οἱτανθήτινα δουλίαν ἢ δόσιν καθέλκεσθαι. ἕτερον χρυσόβουλλον τ[οῦ] ἀειμνήστου | βασιλέως καὶ θεοῦ τῆς βασιλείας μου κυροῦ Μανουήλ, ἐν ᾧ διαλαμβάνεται δωρεὰ πα[ροίκων] ὀγδοήκοντα καὶ οἰκίαι κληρικῶν τεσσαράκοντα. ἑτέρα δωρεὰ ἀγιοδούλων | τριάκοντα. ὁμοίαι¹⁾ δωρεὰ ἑτέρα ἀγιοδούλων²⁾ τριάκοντα, ἐν ᾗ μνήμη καὶ προγενε-
στέρας³⁾ δωρεᾶς ἑκατὸν εἴκοσι παροίκων κατὰ διαφόρους καιροὺς δωρηθέντων τῇ ἐκ-
κλησίᾳ· δωρεὰ ἔτι ἑτέρα εἴκοσι τεσσαρῶν οἰκιῶν ἐξ[κουσσατεῦτων] ἐντὸς τοῦ κάστρου
καὶ ἐκτὸς πεντήκοντα. σιγίλλιον τοῦ αὐτοῦ ἀοιδίμου βασιλέως κυροῦ Μανουήλ διδὼν
πα[ροίκους] ἐλευθέρους καὶ ἀτελεῖς εἴκοσι ὡς εἶναι ὁμοῦ ὅλας παροικικὰς οἰκίας καὶ
τῶν λεγομένων δουλευτῶν⁴⁾ οἰκίας τεσσαράκοντα τεσσαράς, καθὼς ἀπὸ τῶν δηλω-
θέντων χρυσοβούλλων ἀναφαίνεται . . . | . . . | . . . [ἑτερα] ὀκτὼ | προστάγματα
τοῦ κυροῦ Ἰσαακίου καὶ τοῦ κυροῦ Ἀλεξίου τῶν βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων, τῆς δὲ
βασιλείας μου πρωτ[εξαδέλφων], διοριζόμενα στέργεσθαι τὰ ἀνωτέρω δηλωθέντα χρυ-
σόβουλλα καὶ εἴ τι πρόσσε[στι] τῇ μητροπόλει ἕτερον δικαίωμα περὶ τῶν διαφερόντων
αὐτῇ καὶ περὶ τοῦ μὴ ἀνακρίνεσθαι⁵⁾ τινὰ τῶν ὑποκειμένων | τῇ ἐκκλησίᾳ παρὰ
τῷ δημοσίῳ, ἐάν τινες ἐνάγωσι κατ' αὐτῶν. ἐγράφη ταῦτα καὶ τῇ διὰ κινναβάρους
[βασιλικῇ] | ὑπογραφῇ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ θεοπροβλήτου κράτους ἡμῶν ὑποσημαν-
θέντα καὶ τῇ χρυσῇ⁶⁾ βούλλῃ | αὐτοῦ κατασφραλισθέντα ἐπεδόθη τῇ τῶν Κερκυραίων
ἐκκλησίᾳ εἰς ἀσφάλειαν αἰωνίζουσιν, | μηνὶ ἰουνίῳ ἡμέρᾳ πρώτη ἔτει ςψλς" Ϛ.
† Θεόδωρος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πισ|τὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ
Ῥωμαίων Κομνηνὸς ὁ Δοῦκας †.

Tabula marmorea olim in museo Naniano, nunc in Capitolino primus edidit Clemens Biagi in libro, cui titulus: Monumenta graeca et latina ex museo cl. equitis et senatoris Jacobi Nanii Veneti illustrata. Romae MDCCLXXXVII. cum tabula aere expressa. Iterum Mustoxydi, Delle cose Corciresi, p. LVI—LVII. Tabula repetita est in libro: Collezione di tutte le antichità che si conservano nel Museo Naniano. Venezia 1815 Nr. 378. Postremo edid. Joh. Guidi et C. E. Zachariae a Lingenthal in Bulletin della Commissione archeologica comunale, anno IX. serie seconda (1881), p. 189—196 (cum tabula photographica, quae autem legi non potest) et anno XI. serie seconda (1883), p. 3—4. De marmore et editione Guidius scribit: L'iscrizione greca (quem Zachariae invenit Romae in antiquarii cuiusdem taberna, ut ipse nobis in epistula testatur) venne acquistata nel 1880 dalla Commissione archeologica comunale per i Musei Capitolini. Essa già fece

1) ὁμοίως Zach. 2) ἀγιοδούλων Guidi 3) Sic supplevit Zachariae a Lingenthal, cuius lectionem sequimur inde a l. 27. Pro inusitato προγενεστέρας legendum videtur προγεννημένης aut προγεγονυίας. 4) δούλων in tab. Biag. 5) ἀποκρίνεσθαι Zach. 6) χρυσῆ Z.

parte del celebre musco Nani e ne fu pubblicato un facsimile dal Biagi, il quale trascrisse altresì l'epigrafe e ne diede una traduzione ed un commento. A giudicare dal nominato facsimile pare che la lapide fosse un poco meglio conservata ai giorni del Biagi che non è adesso, ond' è tanto più da dolere, che questo letterato dia ciò non ostante nella sua tavola una riproduzione assai inesatta ed una trascrizione ancor peggiore per gravi errori e lacune. . . . La lapide alta m. 1, 12 e larga 0, 60 è in marmo greco e contiene 40 linee. La prima metà è abbastanza bene incisa con caratteri chiari ed occupa più di mezza lapide; ma in seguito le linee si fanno sempre più strette e le lettere più minute e meno profonde, mentre si moltiplicano assai i nessi e le abbreviature. Evidentemente lo scalpello fu costretto ad adoperare così, per timore che la pietra non sarebbe altrimenti bastata a contenere tutta l'iscrizione, se avesse seguitato a scolpirla coi medesimi caratteri; ma disgraziatamente ciò accresce di molto la difficoltà di decifrare l'epigrafe in questo punto, ov' essa è singolarmente guasta. A lungo ne abbiamo esaminato questa parte, il mio amico dottore Dressel ed io, ma la scrittura è in alcune parti sparita, in altri tulmente logora ed incerta, che non mi è stato possibile darne il testo complete. . . . La parte più logora e difficile a leggere è quella che contiene le linee 27—38; ma ora di tutta questa parte ha fatto studio accurato il prof. Zachariae von Lingenthal e la lettura che egli ne dà, ha mandato al prof. Henzen. . . . Solamente la fine della linea 31 e la 32 della difficile iscrizione restano ancora a decifrare per intero. In fine autem lin. 32 ante $\delta\kappa\tau\omega$ legitur adhuc $\epsilon\tau\epsilon\rho\chi$, ut asserit cl. vir Lod. Cantarellius, cui maximas gratias debemus, quod iterum magna cum diligentia contulit lapidem cum editionibus. In tabula aere expressa a Biagio linea 31—32 nobis videtur post $\alpha\nu\alpha\phi\alpha\iota\nu\epsilon\tau\alpha\iota$ ita esse legendum: $\pi\rho\acute{o}\sigma\epsilon\sigma\tau\iota\ \tau\eta\ \epsilon\kappa\kappa\lambda\eta\sigma\iota\alpha\ \mid\ [\kappa\alpha\iota]\ \chi\rho\upsilon\sigma\acute{o}\beta\omicron\upsilon\lambda\lambda\omicron\nu\ \epsilon\pi\iota\kappa\upsilon\rho\omega\tau\iota\kappa\acute{o}\nu\ \tau\omicron\upsilon\ \beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\acute{\omega}\varsigma\ [\text{Μανουήλ}]\ [\text{περιέχον}]\ \tau\acute{\alpha}\ \kappa\tau\eta\mu\alpha\tau\alpha,\ \epsilon\pi\grave{\iota}\ \lambda\acute{\epsilon}\xi\epsilon\omega\varsigma\ \delta\epsilon\ \kappa\alpha\iota\ \tau\acute{\alpha}\ [\text{προχορηγηθέντα}]\ \delta\iota\kappa\alpha\iota\omega\mu\alpha\tau\alpha\ \omicron\mu\omicron\upsilon\ \kappa\alpha\iota\ \tau\acute{\alpha}\varsigma\ \delta\iota\alpha\tau\acute{\alpha}\xi\epsilon\iota\varsigma.$ Confer etiam, quae de lapide dicit Albertus Martin in *Mélanges de l'École française de Rome*. Paris 1883, p. 379.

II. 6772—1262. 12. mensis iulii ind VII.

Cōmes Palatinus Ricardus Orsini dominus Cephaloniae, Zacynthi' et Ithacae confirmat possessiones ecclesiae Zacynthi ad instantia episcopi Henrici.

Πρακτικὸν τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς Κεφαλληνίας ἐκτεθὲν καὶ πληρωθὲν ἐπὶ ἀρχοντος μὲν κόντε Ῥεκιάρδου, ἀρχιερατεύοντος δὲ Ἐνρίχου τινὸς τὸ ὄνομα ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτει ἑξακισχιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ δευτέρῳ ἰνδικτικῶν· ἑβδόμῃ δωδεκάτῃ ἱσταμένου ἰουλίου μηνός.

Ἡ ἀναγραφὴ τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς Κεφαλληνίας ἀρξεται ἀπὸ τὸ μέρος Παλιτζῆς . . . πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀβαστάγου καὶ τοῦ Βαρυπράτη μοδίων δ' ὅς'.

ἕτερον εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν τὸ λεγόμενον τοῦ Κάμπου πλησίον τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, καθὼς ἐστὶ περιωρισμένον πλησίον χωραφίου τοῦ Χοῖδιᾶ καὶ τοῦ Κοκκνίλη μοδίων β'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Βουτζιάνου, καθὼς ἐστὶ περιωρισμένον μετὰ τῶν . . . μοδίων . . . ἄρ . . . α'ς". ἕτερον τοῦ ῥυακοῦ τὸ πλησίον τῆς διερχομένης ὁδοῦ μέχρι τοῦ Φλεβοτόμου καὶ τοῦ Καϊάνου, ὃ κατέρχεται ἔξωθεν τούτου ὁ χεῖμαρρος πλησίον τοῦ ἁγίου Δημητρίου σὺν τοῦ κάτωθεν αὐτοῦ ναοῦ μοδίων α'ς". ἕτερον κάτωθεν τοῦ ἀμπελοχωραφίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ . . . ἕτερον χωράφιον τοῦ Χαλικίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀντιθωμᾶ μοδίων δ'. ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ Δωροθέου. ἕτερον χωράφιον πλησίον τοῦ Χορολερίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀθηναίου σὺν τοῦ προσκεφαλιδίου τοῦ κατὰ δυσμὰς κειμένου σὺν τοῦ ἁγίου Γεωργίου μοδίων δ'ς". ἕτερον τὸ ἀποκάτωθεν τῆς οἰκείας τοῦ Ἀντιθωμᾶ ὡς εἰς τὸ χωράφιον ἀποκάτω ἀπὸ τοῦ Μανδρακίου μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Σταλοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ζουμᾶ καὶ τοῦ Μανδρακίου μοδίων α'ς". ἕτερον [χωράφιον] τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Μανδρακίου μοδίων α'ς". ἕτερον τῆς Ἀπεγγάνης πλησίον χωραφίου τοῦ Δρόσου καὶ τοῦ . . . εχον. ἕτερον λαχίδια τῆς Σκεπαρνίας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀθηναίου μοδίουςς". χωράφιον τοῦ ἁγίου Αἰμιλιανοῦ . . . , ἐν ᾧ καὶ ὁ ναὸς ἵσταται μοδίων α'ς". χωράφιον τοῦ Ὑπομαλίου τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς . . . πλησίον χωραφίου τῆς Σχορδιάρη μοδίων β'ς". ἕτερον χωράφιον εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Στρόγγα μοδίων β'. καὶ ἕτερον χωράφιον εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν πλησίον τοῦ Μονοκῆθου καὶ τοῦ Δηλασσητοῦ τοῦ Φαγρὶ μοδίων α'ς". χωράφιον τῆς Φοραδωμάνδρας. ἕτερον χωράφιον πλησίον τοῦ Κοντολούμπου μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Θηρογάνου μοδίου α'. χωράφιον τῶν Βουνῶν σὺν τῶν δύο χωραφίων τοῦ Πρινέως τῶν κλεισμάτων τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ ἁγίου Λέων καὶ τοῦ Κουρυσυμέλης μοδίων γ'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀβαστάγου μοδίουςς". χωράφιον τοῦ Σκίνου, καθὼς ἐστὶ περιωρισμένον, μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον λεγόμενον τοῦ Θαλαίου περιβάλλον ἀπὸ τὸν ποταμὸν καὶ μέχρι θαλάσσης τὸ ἐκ τοῦ Ἀρκέως λεγόμενον. ἕτερον χωράφιον πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ τῶν Χαλοπέδων, ὅσα καὶ οἶα εἰσιν. χωράφιον τῆς Μηλαπιδέας τὸ πλησίον τοῦ Ἀβαστάγου μοδίου α'. ἕτερον τῆς Κολώνης τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀλτιθνοῦ μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον ἐν τῇ περιοχῇ τὸ λεγόμενον τοῦ Παλαιῦ Πόρου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Μανδραχ[ίου] μοδίου α'. ἐξάμπελον τῶν Βατζῶν τὸ πλησίον ἐξαμπέλων τοῦ ἁγίου Λέοντος, καθὼς ἐστὶν ἀπὸ τὸν ποταμὸν μέχρι τοῦ στενοῦ καὶ ἀναβαίνει μέχρι τοῦ ἐξαμπέλου τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἐν ᾧ καὶ ὁ ναὸς ἵσταται, τὸ σύνεγγυς τοῦ ποταμοῦ μέχρι θαλάσσης, ὅσον καὶ οἶον ἐστίν.

ἐξάμπελα τὸ ἀποπέρα τοῦ ποταμοῦ κατενάντης τοῦ ἐξαμπέλου τοῦ ἁγίου Λέοντος τὸ κατὰ ἀνατολὰς κείμενον τοῦ διερχομένου τράφου, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν, σὺν τῶν ἀγρίων καὶ ἡμέρων [δένδρων]. ἐξάμπελον τὸ λεγόμενον ἢ Μοριάκονα (?) τὸ πλησίον ἐξάμπελον Πόθου τοῦ Βαρδάνη τὸ κείμενον μέσον τῶν δύο ποταμῶν, ὅσων καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον χωράφιον τοῦ Σταυροῦ πλησίον χωραφίου τοῦ Μονοκλήτου, μοδίων ς'. χωράφιον τὸ ἄνωθεν τοῦ ἁγίου Νικολάου τὸ ἐπιλεγόμενον τῶν Μάνδρων σὺν τῶν λακκωμάτων, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν. ἕτερον χωράφιον τοῦ Κλάδου μοδίου α'. χωράφιον τοῦ Δρυμῶνος τὸ πλησίον καὶ κατὰ ἀνατολὰς χωραφίου τοῦ Ἀθηναίου μοδίου ς". χωράφιον τῆς Χαμεκέλλας τὸ πλησίον τῆς ὁδοῦ μοδίου ς". κήπος τῆς Βουστάτης πλησίον χωραφίου τοῦ Δρόγγου καὶ τοῦ Σμαριδιαρίου μοδίου ς". λαχίδιον ἕτερον πλησίον τοῦ κήπου τοῦ Ἐρυθραίου ἕτερον ἓν· ἴσταιται ἐν αὐτῷ συκομορέα μία καὶ αὔθις ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Βάτζων χωράφιον τῶν Λαγκαδίων τὸ κάτωθεν τοῦ ἁγίου Παύλου μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τοῦ ἁγίου Παύλου τὸ κείμενον πλησίον χωραφίου τοῦ Κανάβου καὶ τοῦ Γουολέσου μοδίου α'. χωράφιον τῆς Μεσαρίας τὸ λεγόμενον τὸ Τζαμποριάτο σὺν τοῦ κάτωθεν χωραφίου τοῦ καὶ πλησίον τοῦ παπᾶ Μανουὴλ μέχρι τοῦ ποταμοῦ μοδίων γ'. χωράφια τοῦ Κούρτουχα δύο πλησίον χωραφίου τοῦ Βαρυπρώτη μοδίου ς". ἕτερον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ παπᾶ Μανουὴλ μοδίου ς". ἕτερον τοῦ Λαρν[άκη]. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον χωράφιον τοῦ παπᾶ Μανουὴλ μοδίου ς". χωράφιον τοῦ Βαρυπλῶ τὸ κάτωθεν χωραφίου τοῦ παπᾶ Μανουὴλ καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ αὐτοῦ παπᾶ καὶ μέχρι τοῦ διερχομένου [χειμάρρου] μοδίων δ'. ἕτερον χωράφιον τὸ κάτωθεν καὶ σύγγυς τοῦ χωραφίου τοῦ Ἀβαστάγου μέχρι τοῦ διερχομένου χειμάρρου μοδίων ς'. χωράφιον τοῦ Σταυροῦ τὸ κάτωθεν χωραφίου τοῦ Ἰσαβέρη καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Ματράγκα, ὅσα καὶ οἷά εἰσι, παρεικάζοντα γράμμα τὸ Γ, μοδίων ς'. ἕτερον τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Στρογκυλοῦ μοδίου α'. ἕτερον τῆς Πέτρας τὸ Κύλισμα τὸ πλησίον χωραφίου Δρέσου τοῦ Ἀνατολότη μοδίου ς". χωράφιον τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Παλαιᾶς, καθὼς ἀναβαίνει ἀπὸ τοῦ χωραφίου τοῦ Δρέσου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Κώνωπος καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Τιμοθέου, καθὼς ἀναβαίνει τὴν Παλαιάν. ἕτερον χωράφιον μέχρι τοῦ Λαγκαδήου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ ἁγίου Ἐσδράς, ὅσα καὶ οἷά εἰσι, σὺν τῶν Λαγκαδίων μοδίων γ'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸν ἄνωθεν τοῦ αὐτοῦ χωραφίου πλησίον χωραφίου τοῦ Μανδρ[ακίου] σὺν τοῦ διερχομένου χειμάρρου μοδίων δ'. ἕτερον τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου πλησίον χωραφίου τοῦ Χριστοῦ μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἄνωθεν τοῦ Χηνοῦ μοδίου ς". ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ τεμ(ν)όμενον παρὰ τῆς διερχομένης ὁδοῦ ἔξωθεν τῆς λιθέας καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Χοιδᾶ μοδίων β'. χωράφιον τῆς Μελίσσας καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀβαστάγου μοδίου α'.

Αὐλῶνος.

Ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Αὐλῶνος χωράφιον τὸ πλησίον τοῦ Κολυάνδρου μοδίων δ' ε". ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Τζατζέρου μοδίου ε". ἕτερον δύσηθλον τῶν Μανδρακίων τὸ ἄνωθεν δυσήθλων τοῦ Τιμοθέου μοδίου ε". ἕτερα εἰσι χωράφια τὰ πλησίον χωραφίων τοῦ κύρ Ἡλία καὶ τοῦ Ῥαζῇ μοδίου α'. χωράφιον τῆς Χοιροσφάκτου τῶν ταφένων τὸ λεγόμενον τῆς Σκωρέας, ὅσον καὶ οἶόν ἐστι, μοδίων ε'. χωράφιον τῆς Ξυλοκερατέας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Καματεροῦ καὶ τοῦ Πετρίτζη μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον εἰς τὴν Πλαγίαν τὸ ἄνωθεν τῆς οἰκείας τοῦ Ἀληθινοῦ μοδίου α'. χωράφιον τῶν Καρέων τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Φλεβοτόμου μοδίων β'. ἕτερον τὸ ἄνωθεν τὸ λεγόμενον τῆς Ἐλάτης μοδίου ε". ὁμοίως ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Ἀμπελοβούλου χωράφιον τοῦ Παλαιοῦ Ἀλωνίου καθὼς κρατοῦν τὸ ὕψωμα σὺν τῶν ἀγρῶν μέχρι τῆς ὁδοῦ πρὸς τῆς Καρέας τὸ μέρος, καὶ καταβαίνει μέχρι τοῦ προσκεφαλαδίου λαχιδίου τοῦ Χοϊδιᾶ καὶ ἀπέρχεται τὴν ποδεῖαν, ποῦ ἀναβαίνει καὶ καταβαίνει μέχρι ἀμπελίου τοῦ Προεδράτου, ὅσα καὶ οἶά εἰσιν. ἕτερον τοῦ Παλαιοῦ Ἀλωνίου, καθὼς καταβαίνει μέχρι τῶν οἰκημάτων τοῦ Ἀβαστάγου, μοδίων β'. ἕτερον τὸ κάτωθεν τούτου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Χοϊδιᾶ καὶ πλησίον τοῦ τράφου μοδίου α'. ἕτερον ἀρμάκιον τὸ ἐξῶθεν τοῦ τράφου τὸ πλησίον χωραφίου τῆς μοναχῆς Μαστραγγέλαινας. ἕτερον α' . . . χωράφιον τοῦ Πεντινέως τὸ κατὰ δυσμὰς κείμενον τῶν ἐξαμπέλων τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κοῦκα (?) μοδίου ε". ἕτερον τὸ κάτωθεν τούτου τὸ καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Γρηγορίου καὶ τῶν ἀμπελίων, ὅσον καὶ οἶόν ἐστι. χωράφια εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν ἀπὸ ταῖς Ἀλωπότρουπαις ἀπὸ τὸ ἀμπέλι τοῦ Ἀβαστάγου, καὶ ὑπερορίζει αὐτὰ ὁ χεῖμαρρος καὶ ἀπέρχεται μέχρι [αὐτοῦ] ἀρμακίου κυρίου Ἀρταβάστου τοῦ Μανδ[ακίου], περιτέμνει δὴ αὐτὰ ὁ ἔμβολος τοῦ Πηγαδίου τὰ ἄνω καὶ τὰ κάτω ἀπερίκοπα, καὶ ἀνέρχονται ἀπὸ τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Βλασίου καὶ ἀπέρχεται ἀπὸ τὸ ἀλώνιον τοῦ Χοϊδιᾶ καὶ κατέρχεται ὑπὸ τὴν ἀγίαν Θεοδούλην καὶ γυρρίζει ἀπὸ τὸν δόμον τοῦ ἀμπελίου καὶ κατέρχεται ἀπὸ τὰ πηγαδῆτζια σύνεγγυς χωραφίου τοῦ καλουμένου Γέροντος, καὶ περιγυρίζει ὁ τοιοῦτος περιορισμὸς ἀπὸ τὴν διερχομένην δημοσίαν ὁδὸν καὶ ἀνέρχεται ἕως τῆς οἰκείας τοῦ Ἀβαστάγου καὶ τοῦ Χοϊδιᾶ¹⁾, καὶ ἀποδήδει ἕως τοῦ τράφου. μέσον δὲ τούτων κεῖνται δύο λαχιδία τοῦ Χοϊδιᾶ, χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Περᾶτη τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀβαστάγου μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον καὶ αὐτὸ πλησίον τοῦ Ἀβαστάγου μοδίου α'.

¹⁾ Apographum Χοϊδιᾶ saepius.

ἕτερον τὸ ἄνωθεν τοῦ Τζαλαμυδέδια τὰ συναρμάκια καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀβαστάγου μοδίων β'. ἕτερον κάτωθεν τούτου πλησίον καὶ αὐτὸ τοῦ Ἀβαστάγου μοδίου α'. ἕτερον χωράφιν τῆς Ποπλύστρας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Βαρυπράδη μοδίου α'. ἕτερον τὸ κάτωθεν τούτου μοδίων β'. χωράφιν τῆς Πετρός, τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Μιχαίλου καὶ τοῦ Χοιδιᾶ μοδίων β'. ἕτερον τοῦ Πολοκαγίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Βαρυπράδη μοδίου ς". ἕτερον κάτωθεν τούτου καὶ αὐτὸ πλησίον χωραφίου τῆς Βαρυπράδη μοδίων α' ς". καὶ αὐτὸ τοῦ Πολοκαγίου πλησίον χωραφίου τοῦ Κοντζοπούλου (?) μοδίου α'· χωράφιν τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τὸ πλησίον χωραφίου τῆς Βαρυπράδη καὶ [τοῦ] ἁλωνίου τοῦ Ἀθηναίου μοδίων β'. χωράφιν τῶν Ἀλμυρίδων τὸ πλησίον τοῦ ποταμοῦ καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Μανδακίου, καθὼς γυρίζει ὁ ποταμός, μοδίων δ'. ἕτερον χωράφιν τὸ ἀπὸ περα τοῦ τράφου μέχρι τοῦ χωραφίου τοῦ Ἄνου . . .¹⁾ καὶ ἀποδῇδε μέχρι τοῦ ποταμοῦ τοῦ διερχομένου ἀπὸ Κελλαδίων σὺν καὶ τοῦ χωραφίου τοῦ Σταυροῦ τὸ ἀποκάτωθεν ἄρμακίου τοῦ Μανδακίου, ὅσα καὶ οἶα εἰσιν, σὺν τῶν ἐκεῖσε ἀγρῶν καὶ χωραφίων τοῦ Λογαρά, καθὼς ἐστὶν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῶν Κελλαδίων μέχρι τῆς ἁγίας Κυριακῆς σὺν τῶν ἄρμακίων τῶν τοῦ αὐτοῦ ναοῦ καὶ τῶν χωραφίων τοῦ Τραχηλοῦ μέχρι τοῦ τράφου καὶ τοῦ χωραφίου τῆς Λαναίδης ἕως τοῦ χωραφίου τοῦ ἁγίου Λέοντος. καὶ ἕτερον ἕως τοῦ χωραφίου Νικήτα τοῦ χαρτοφύλακος, ὅσα καὶ οἶα εἰσιν, σὺν τῶν ἀγρῶν. ἕτερον τὸ μέσον κείμενον χωραφίων τοῦ αὐτοῦ Νικήτα μοδίου α'. χωράφιν τοῦ Λιάκας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ ἁγίου Λέοντος καὶ τοῦ Δρόσου μοδίων β'. ἕτερον χωράφιν τῶν Ἀγραμπέλων σὺν τῶν ἀγρῶν τοῦ καλουμένου Εὐστράτη, καθὼς γυρίζει ὁ τράφος μέχρι χωραφίου τοῦ Ἀβαστάγου, ὅσα καὶ οἶα εἰσιν, σὺν τῶν ἀγρῶν. ἕτερον χωράφιν τὸ ἀποπέρα χωραφίου τοῦ Εὐστράτη ἐν τοῖς δεξιotoῖς μέρεσι κείμενον, καθὼς ἐστὶ μέχρι τοῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ στομίου, σὺν τῶν ἀγρῶν, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. χωράφιν τῶν Κουρουπάδων τοῦ κλείσματος τῆς Ἐλαίας μοδίων α' ς". ἕτερα τὰ γύροθεν τῶν τοιούτων τοῦ Ἀμπελιανοῦ, καθὰ γυρίζουν μέχρι τῶν οἰκημάτων τοῦ Μιχαλίτζη, σὺν τοῦ ἁλωνίου καὶ μέχρι τῶν Μερσινέων, καὶ γυρίζει αὐτὰ ὁ τράφος μέχρι χωραφίου τοῦ Κρασᾶ, ὅσα καὶ οἶα εἰσιν. ἕτερα χωράφια τῆς Κομπόδ[ης] ἕως τοῦ χωραφίου τοῦ ἁγίου Λέοντος σὺν τοῦ Κουβαλέα καὶ κατέρχεται ἕως τοῦ ποταμοῦ, μοδίων β'. χωράφιν τοῦ Καλοποσίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Γρηγορίου, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν, ὁμοῦ ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Τρώτων χωράφιν τὸ πλησίον χωραφίου τῆς Ἀρκολύκανας μοδίου α'. τὸ ἄρμακίον τοῦ ἁγίου Σώζοντος τὸ κάτωθεν τῆς δημοσίας ὁδοῦ τὸ πλησίον χωραφίου

¹⁾ Compendium Ἀνω: forsitan legendum Ἀνθρώπου.

τοῦ Ζωμᾶ καὶ χωραφίου τοῦ πρωτοπαπᾶ, καὶ ἀποδήδει εἰς τὸ χωράφιον Εὐστρατίου
 τοῦ Δρόσου ἄχρι τοῦ βουνίου τοῦ Ἀρκεολύκου καὶ Θεογενώστου τοῦ Ἐρυθραίου, μο-
 δίων β'. ἕτερον τοῦ Μακαρίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ μοναστηρίου σὺν τοῦ ἐξαμ-
 πέλου τοῦ Χρυσολέρου καὶ τοῦ Κολοκύνθη μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Περάματος
 τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Καθαροψωμᾶ καὶ πλησίον τῆς ὁδοῦ μοδίου ς". ἕτερον
 τὸ ἀποπέρα τοῦ ποταμοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ παπᾶ Θαυμαστοῦ μοδίου α'.
 χωράφιον τοῦ τράφου ἄνωθεν τὸ καλούμενον τῆς Πενταμοδίας τὸ πλησίον χωρα-
 φίου τοῦ Γουλολέων τὸ ἄνωθεν τῆς ὁδοῦ, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον τῆς Βίλλας
 τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Βουτζήγου καὶ τοῦ Γουλολέων, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον
 χωράφιον τὸ ἀποπέρα τῆς Μαλακοῦς τὸ κατὰ ἀνατολὰς κειμένου χωραφίου τοῦ
 Ἀσκελοῦ, καθὼς ἐστὶ περιορισμένον. ἕτερον τὸ κάτωθεν τοῦ αὐτοῦ χωραφίου καὶ
 πλησίον τῆς διερχομένης ὁδοῦ μοδίου α'. χωράφιον τῆς Χαμοκέλλας πλησίον χω-
 ραφίου τοῦ Ἀβαστάγου μοδίου α'. χωράφιον τοῦ Ἀγρίλλα τὸ πλησίον χωραφίου
 τοῦ Δρεπάνου καὶ πλησίον τοῦ Ἀλφαράνου μοδίων δ'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον
 μοδίου ς". χωράφιον τοῦ ἁγίου Βασιλείου τὸ πλησίον τῆς κέλλης μοδίων β'. ἕτερον
 ἐν τῇ αὐτῇ περιοχῇ τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ πλησίον χωραφίου Ἀνδρέου τοῦ Πο-
 λυαλῶνε σὺν τοῦ κλείσματος μοδίων ιβ'. ἕτερον χωράφιον τῆς Ἀπιδέας μοδίων γ'.
 ἕτερον τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἰακύνθου μοδίου ς". ἕτερον τοῦ μοναστηρίου μο-
 δίου ς". χωράφιον τῆς Ἐλαίας μοδίου ς". χωράφιον τῶν Σουγιάνων τοῦ Καμίνου
 τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Καστρισίου μοδίου ς". ἕτερον τὸ καλούμενον Καλοῦ τοῦ
 Καλογέρου μοδίου α'. χωράφιον τοῦ κλείσματος μοδίου α'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ
 Καλοβίου μοδίων α' ς". ἕτερον ἐν τῇ αὐτῇ τοποθεσίᾳ μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τοῦ
 μοναστηρίου μοδίων γ'. χωράφιον τοῦ ἁγίου Μηνᾶ μοδίων β'. χωράφιον τοῦ Στάκου
 τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κυπριανοῦ μοδίου α'. ἕτερον τοῦ Κελλίου μοδίου α'.
 ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἄνωθεν τῆς δημοτικῆς ὁδοῦ μοδίων β'. χωράφιον τοῦ
 Ὑδρομύλου μοδίου α'. ἕτερα χωράφια οἱ καλούμενοι Λαχοὶ τὰ κάτωθεν. ἕτερα
 τοῦ Δρεπάνου καὶ χωράφιον τοῦ κῦρ Ἀρταβάστου τοῦ Μανδακίου, καὶ κατέρχεται
 ἀπὸ τὴν γωνίαν καὶ μέχρι θαλάσσης καὶ ἀνέρχεται μέχρι τῆς πόρτας καὶ τοῦ
 πύργου, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν. ἕτερα τὰ λεγόμενα τῶν Σουδῶν ἀπὸ τοῦ χωραφίου τοῦ
 Ἰσαβίρα καὶ μέχρι θαλάσσης σύνεγγυς τοῦ ποταμοῦ καὶ τοῦ πύργου ἕως τοῦ λο-
 ετροῦ καὶ αὐτὸ διὰ τὰ λωετρά σὺν καὶ τοῦ χωραφίου τῆς Κερίας μετὰ τοῦ κλεί-
 σματός ἕως τὸ χωράφιον τῆς Χαλκικῆς καὶ τοῦ Ὀρφανείου, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν, μετὰ
 τοῦ δηλωθέντος περιορισμοῦ μοδίων ιδ'. ἕτερον τὸ ἀποπέραν τοῦ ποταμοῦ τὸ λεγό-
 μενον τοῦ Τροποῦ τὸ σύνεγγυς χωράφιον τοῦ κυρίου Νικηφόρου τοῦ Μανδακίου σὺν
 τῶν αὐλισμάτων καὶ τοῦ λαγαδίου μέσον. ἕτερον τοῦ Αὐλίχου μοδίων ιβ'. ἕτερον

χωράφιον τὸ καλούμενον τοῦ Κυθριῶνος, καθὼς ἐστὶ περιωρισμένον κατὰ ἀνατολὰς ἀπέξω τοῦ τράφου καὶ γυρίζει ὁ δρόμος¹⁾ σὺν τοῦ ἄνωθεν προσκεφαλαδίου καὶ τῆς ἄρμακος τῆς κάτωθεν τῆς Χαλικερᾶς καὶ μέχρι τοῦ ἁγίου Δημητρίου, καθὼς γυρίζει ὁ ποταμός, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον τὸ ἀπόμερον τοῦ ποταμοῦ τὸ καλούμενον τοῦ Λουκέρη καὶ κατέρχεται μέχρι τῆς ὁδοῦ μοδίων η'. ἕτερον τὸ σύνεγγυς τούτου τοῦ περάματος καὶ κάτωθεν τῆς ὁδοῦ καὶ πλησίον χωρίου τοῦ Μανδακίου μοδίων β'. ἕτερον τὸ καλούμενον τῆς Λυθείας τὸ πλησίον τοῦ Σαβιράτου, καὶ κατέρχεται μέχρι θαλάσσης, μοδίων δέκα. ἕτερον τὸ λεγόμενον τὸ Μακρολεχὶν τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Μανδακίου, πρὸς δὲ τὸ ἀρκτικὸν²⁾ μέρος μέχρι χωραφίου τοῦ Δρεπάνου, πρὸς δὲ τὰ ἄνωθεν μέχρι τοῦ χειμάρρου καὶ καθὼς γυρίζει ὁ προρρηθεὶς χειμάρρος μέχρι θαλάσσης, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον τὸ ἄνω καὶ κάτω τοῦ αὐτοῦ χειμάρρου τὸ λεγόμενον τῆς Ῥοδονειᾶς, καθὼς ἐστὶν ὁ λαχὸς μέχρι τοῦ αἰγιαλοῦ, μοδίων ε'. ἕτερον τοῦ Μυρτζέως τὸ λεγόμενον τοῦ κλείσματος τὸ πλησίον χωραφίου κυρίου Ἀρταβάσδου τοῦ Μανδακίου, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον τὸ λεγόμενον ὁ Μέγας Κῆπος πλησίον χωραφίου τοῦ Σπληνίου μέχρι θαλάσσης, ὅσον καὶ οἷόν ἐστι. κῆπος τοῦ Μερτζέως σὺν τοῦ ἔξωθεν χωραφίου τοῦ πλησίον τοῦ Μανδακίου καὶ μέχρι τοῦ κήπου τοῦ παπᾶ Μητᾶ σὺν τῶν ἐκεῖσε ἱσταμένων συκομορέων καὶ ἐτέρων δένδρων, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον χωράφιον τὸ πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἐφραίμ καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Συροπούλου μοδίου ς'. χωράφιον τοῦ Μυρτινέως μοδίων β'. ἕτερον τὸ κάτωθεν τοῦ ἁγίου Νικολάου μοδίου ς'. ἕτερον χωράφιον τοῦ ἁγίου Ἡλίου ἀπὸ τὸν ποταμὸν τοῦ Σαμουήλ, καὶ ἀνέρχεται μέχρι τοῦ ξυρογυστερνίου καὶ εἰς τὴν διερχομένην δημοσίαν ὁδὸν καὶ περιγυρίζει ἀπὸ τὸ βιγλάτον καὶ ἀπέρχεται ἀπὸ τὴν ἐπάνω στράταν μέχρι τοῦ χωραφίου τοῦ Φιλοκαλήτου καὶ κατέρχεται τὸ σύνορον μέχρι τῶν ἀλικιῶν ἕως θαλάσσης, ὅσα καὶ οἷᾶ ἐστί, σὺν τοῦ βαλτώδους καὶ τῶν ὑδάτων τῶν ἔνδον τοῦ τοιούτου περιορισμοῦ. ἕτερον χωράφιον τοῦ Πηγάνη τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κουτουλούμπου μέσον καίμενον τῶν τοιούτων χωραφίων, καθὼς ἀναβαίνει μέχρι τῆς στράτας καὶ αὐτὴν δηλονότι τὴν στράταν ἀνέρχεται μέχρι τῆς ξυλοκερατέας καὶ τῶν ἀκροτόμων πετρῶν, μοδίων ιβ'. χωράφιον τὸ καλούμενον τῆς Ἀγραπιδέας, καθὼς ἐστὶ περιορισμένον, ὅσον καὶ οἷόν ἐστι, τὸ καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Ζυγότου. χωράφιον τῆς Γωνίας, καθὼς κατέρχεται ἀπὸ τὴν Βλεχάδια καὶ ἀπὸ τὸν ποταμὸν τοῦ Σκανδολίτη καὶ τοῦ Συκι[δ]ίου καὶ ἀναβαίνει ἀπὸ τὸ χάσιμα καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ Ἀνώφορου καὶ διέρχεται τὸ λαγαράδη καὶ ὑπογυρίζει τὴν συρὰν μέχρι τῆς ὁδοῦ τοῦ

1) Apogr. δόμος. 2) Videtur legendum τὸ κάτωθεν propter sequens ἄνωθεν.

ἁγίου Βασιλείου καὶ γυρίζει ἀπὸ τὸν δρόμον μέχρι τοῦ βουνίου τῶν Ὀξύλων ἀπὸ
 τὴν κορυφὴν τοῦ αὐτοῦ βουνοῦ καὶ κατέρχεται ὁ περιορισμὸς μέχρι τῆς πέτρας
 καὶ ἀποδίδει ὁ τοιοῦτος περιορισμὸς κατ' ἰσότητά μέχρι χωραφίου τοῦ λεγομένου
 τῆς Ἀρπαγῆς καὶ περιγυρίζει τὴν συρὰν τοῦ μεσοβουνίου ἤγουν τοῦ ἀνατολικοῦ
 μέρους καὶ αὖθις κατέρχεται καὶ μίγει εἰς τὴν προδηλωθεῖσαν βλιχάδα, ὅσα καὶ
 οἶά ἐστι· τὰ ἔνδον τοῦ τοιοῦτου περιορισμοῦ ὁμοίως ἐν τῇ περὶ τοῦ Ἀθήρου τὸ
 λεγόμενον τῶν Βρυτῶν τοῦ πηγαδίου μοδίων β'. ἕτερον τῆς Ποδίσσης τοῦ λαγκα-
 δήου μοδίων β'. ἕτερον εἰς, τὸ ἄνω μέρος τοῦ λαγκαδήου τὸ ἐκείθεν τῶν οἰκη-
 μάτων μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τὸ λάκκωμα τὸ πλη-
 σίον χωραφίου τοῦ Ἀθηναίου, καθὼς κατέρχεται ἡ λυθέα μέχρι χωραφιοῦ τοῦ
 Βόρου τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Λεθρήνου καὶ ἔρχεται ὁ τοιοῦτος περιορισμὸς καὶ ἀπο-
 δίδει μέχρι τοῦ αὐτοῦ χωραφίου τοῦ Ἀθηναίου τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς ἁγίας Ἀνα-
 στασίας· ταῦτά εἰσι τὰ χωράφια τὰ ἔνδον τοῦ τοιοῦτου περιορισμοῦ τῆς ἀγνωστάτης
 ἐπισκοπῆς τοῦ Ἀγγελεβουρέα καὶ λέγεται τὰ χωράφια καλούμενα . . ., ὅσα καὶ
 οἶά ἐστι, σὺν τοῦ ἔξωθεν χωραφίου τοῦ καλουμένου Ἀγρίλλα. ἕτερα τῶν Δαμα-
 τρίων τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Δάφνης τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Μανδακίου καὶ πλη-
 σίον χωραφίου τοῦ Βόρου τὸ Χαλικιῶς μετὰ παντὸς τοῦ περιορισμοῦ αὐτοῦ σὺν
 τῶν δυσκόλων μοδίων δ'. ἕτερον εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν τὸ λεγόμενον παρὰ
 δεξιὰ (sic) τῆς διερχομένης ὁδοῦ καὶ πλησίον τῆς στρατᾶς μοδίων γ'. ἕτερον χω-
 ράφιον τῶν Μάνδρων ἤγουν τοῦ τῶν Οἰκαπέδων τὰ ἄνωθεν τῆς στρατᾶς, ὅσα καὶ
 οἶά ἐστι, σὺν τῶν ἀγρῶν. ἕτερον χωράφιον τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τὸ πλησίον χω-
 ραφίου τοῦ Ξενόπουλου σὺν τῶν ἀγρῶν, ὅσα καὶ οἶά ἐστιν. χωράφιον τῆς Κέλλας
 τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Λουκά μοδίου α'. εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Κοκ . . . χω-
 ράφιον τὸ λεγόμενον τῆς Καρῆας τὸ πλησίον τοῦ ἁγίου Αἰμιλιανοῦ καὶ τῆς πόρτης
 τοῦ πύργου μοδίου ς". χωράφιον τῶν Κατωϊωαννάδων τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ
 Μακρυπόδη καὶ τοῦ πηγαδίου μοδίων β'. ἕτερον τῆς Πλάκας μοδίου ς". χω-
 ράφιον τοῦ Αἰνοβορχίου τὸ μεριζόμενον παρὰ τῆς ὁδοῦ μοδίων β'. ἕτερον τοῦ ἁγίου
 Ἰωάννου τὸ ἐδῶ ἀκείθεν τῆς βρύσης μοδίου ς". χωράφιον τῆς Λαμμουρίας τοῦ
 Καμμινίου μοδίου α'. τοῦ Ῥιχλίου τὸ καλούμενον τοῦ Κάμπου τὸ πλησίον χω-
 ραφίου τοῦ Γουλολέων, καθὼς ἐστὶ ἰδιοπεριωρισμένων, μοδίων ε'. ἕτερα τοῦ Φρυ-
 γανᾶ, καθὼς ἀπέρχεται ἀπὸ τὸ λαγκαδὴ ἀπὸ τοῦ Μανδακίου τοῦ . . . σὺν τοῦ
 ἄνωθεν τῆς ὁδοῦ, ὅσα καὶ οἶά ἐστι. ἕτερον τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Ἀναφόρου τὸ
 πλησίον τοῦ Βαρβάρου ἕως τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου μοδίου α'. ἕτερον χω-
 ράφιον τῶν Παπονάδων τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Φιλοκάλη μοδίων ε'. τοῦ Βι-
 γλατορίου τὸ καλούμενον τοῦ Σπαθὶ σύνεγγυς λεχιδίου τοῦ Γρηγορίου, ὕπερ καὶ

αὐτὸ τὸ λαχίδιον ἔχει δωρεὰν ὁ ἅγιος Λέων, ἀμρότερα μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν τὸ πλησίον τοῦ διερχομένου χειμάρρου. ἕτερον χωρίον τοῦ Σκορδιο-
 λούδου τὰ κείμενα παρὰ τῆς διερχομένης ὁδοῦ μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ
 Ἰωάννου ἱερέως τοῦ Πατρηνεῖ· εἰς πλησίον ὅλα τῶν Πανταχεράδων. τὸ πλησίον καὶ
 σύνεγγυς Ἀνσὰλ τοῦ Κοντοῦ τὸ λεγόμενον τῆς Κυριήτας Ἑλαίας ὃν χωρίσεως μο-
 δίων δ'. τὸ λεγόμενον Παραλέλος τοῦ Φαγρί . . . σὺν τούτοις καὶ τὰ τῆς Ὀδη-
 γήτριας χωράφια. χωράφια τῆς Ἀβαδίας πλησίον χωραφίου τοῦ ἀγίου Ἐσδράς καὶ
 τοῦ Καθαροψωμᾶ μοδίου ς''. ἕτερον τῆς Καμπησίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ
 Βόρου, ὅσον καὶ οἶόν ἐστι, μοδίων ε'. χωράφιον τοῦ Μακαρίου τὸ πλησίον χωρα-
 φίου τοῦ Κολοκύνθη τὸ λεγόμενον τοῦ Καμινίου μοδίου α'. ἕτερον τοῦ Καθαροῦ
 Βοηγίου καὶ αὐτὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κολοκύνθη, ὅσον καὶ οἶόν ἐστι. χωρά-
 φιον τῆς Μαύρας μοδίου ς''. χωράφια Πτάρεου μοδίου ς'' ἕως τοῦ ἀγίου Ἰω-
 άννου τὸ ἀπέξω τοῦ κάστρου μοδίων γ'. χωράφιον τῶν Τζηφίων τὸ πλησίον χω-
 ραφίου τοῦ Δρεπάνου μοδίων β' ς''. ἕτερον τῆς Δρουκοφουλίας μοδίων β'. ἕτερον
 τὸ ἀπόπερα τοῦ ποταμοῦ μοδίων δ', τὸ καὶ καλούμενον τῆς Συκίας. χωράφιον τοῦ
 Σταυροῦ μοδίων β'. χωράφιον τοῦ Πτερέου μοδίου ς''. ἕτερον τὸ ἄνωθεν τῆς Ἀγ-
 κυντέρας μοδίου ς''. ἕτερον πλησίον τοῦ Σταυροῦ μοδίου ς''. τὸ ἄνωθεν τούτου
 καὶ ἀποκάτween τοῦ ἁλωνίου μοδίου ς''. ἕτερον τοῦ ἀγίου Παντελεήμονος τὸ πλη-
 σίον τῆς οἰκίας τοῦ Ῥουκερί μοδίου ς''. ἕτερον τὸ πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἀγίου
 Παντελεήμονος μοδίου ς''. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον μοδίων δ' ς''. χωράφιον
 τὸ ὕψισθεν χωραφίου τοῦ Σταυροῦ μοδίου ς''. ἕτερον τοῦ Κουναβάτου τοῦ Ἀνα-
 φόρου σὺν τῶν ἀγρῶν, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν. ἕτερον τῆς Γαύριας μοδίου ς''. ἕτερον
 τοῦ Βυθολακίου μοδίου α'. εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ἀγίας Θέκλης ἀρμάκια τοῦ Κα-
 τογήτων τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Μακροκορέση μοδίου α'. ἕτερον τῶν ἀγραμ-
 πέλων τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Σκευοφύλακος μοδίου ς''. ἀρμάκιον τοῦ Ἀσω-
 μάτου τὸ πλησίον χωραφίου Σκευοφύλακος μοδίου ς''. ἀρμάκιον καὶ τὰ δύσκολα
 τοῦ Λακκούλου μοδίων β'. ἕτερον τῆς ἀγίας Μαύρας (?) τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ
 Πειρασμοῦ μοδίων α' ς''. χωράφιον τοῦ Κορμοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Με-
 ταξᾶ μοδίου α'. ἕτερον τῆς Βρούλλας τὸ πλησίον χωραφίου Πέθου τοῦ Σκευο-
 φύλακος μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Λειβαδίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀνα-
 λύτη μοδίου ς''. ἕτερον τὸ καὶ αὐτὸ λεγόμενον τῶν Λιβαδίων τὸ πλησίον χωρα-
 φίου τοῦ Μανδακίου καὶ πλησίον τῆς δημοσίας ὁδοῦ μοδίου ς''. ἕτερον τὸ λεγό-
 μενον τοῦ Κριοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Παρδιόπουλου μοδίου α'. χωράφιον τοῦ
 Ἰσ(ανβέρη) (?) τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ῥαζῆ καὶ ἀποκάτween τῆς στρατάς καὶ πλη-
 σίον χωραφίου νομικοῦ τοῦ Καρυδάκη (?) μοδίου α'. ἕτερον αὐθις Ἰσαν[βέρη] (?) τὸ

ἄνωθεν τῆς ἁγίας Μαύρας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Βατάτζη καὶ τοῦ Παρδιόπουλου, καθὼς ἐστὶ περιωρισμένον, μοδίου ς''. χωράφιον τὸ πλησίον χωραφίου ἱερέως τοῦ Θαυμαστικοῦ καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Νοτάρη Νικολάου μοδίου ς''. ἕτερον χωράφιον τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Μαυροϊωάννου καὶ τοῦ Βόρου μοδίου ς''. χωράφιον τὸ κάτωθεν τῆς ἁγίας Εἰρήνῆς τὸ λεγόμενον τῶν Πύργων μοδίου α'. ἀρμάκιον τοῦ Δρυμῶνος σὺν τῆς βρούλλας καὶ τοῦ δρυὸς τὸ κάτωθεν Σπληνίου μοδίου ς''. χωράφιον τοῦ Σωτήρος τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κακάβου μοδίων β'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ Πτερέου τὸ μέσον κείμενον χωραφίου τοῦ Πόθου χαρτοφύλακος μοδίου ς''. ἕως χωραφίου τοῦ ἁγίου Νικολάου τὸ πλησίον τῆς οἰκείας Λέοντος τοῦ Μανδαχίου μοδίου ς''. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Μαρίας τῆς θυγατρὸς Λυκάστου τοῦ Ζυμίνου εἰς τὴν τοποθεσίαν τῶν Κερβουλάτων καὶ εἰς τὴν ὑπομάλην, ὅσα καὶ οἶα ἐστὶ, ἄχρι τοῦ ὄρους λεγομένου Κένταρχος ὁ Φαγρίς. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Θεοδοσίου τοῦ Περιστιανοῦ εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἰδάρων τὸ καὶ πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Δημητρίου μοδίου α'. ἕτερα χωράφια τὰ ἔχει ἡ ἀγιωτάτη μονὴ ἀπὸ Μιχαὴλ πατρικίου τοῦ Μαρούλλου τὰ ὑπὸ τὴν πλευραν τοῦ Κωνσταντινιάδου τὰ ἐπιλεγόμενα . . . τὰ δύο λαχίδια σὺν τοῦ ἐτέρου χωραφίου τοῦ κατὰ κεφαλῆς τῶν τοιούτων χωραφίων. ἕτερον χωράφιον τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Χαλκοματᾶ καὶ πλησίον χωραφίου Ἰωάννου τοῦ Δρόσου, τὸ τοῦ Εὐστράτη, πόσον καὶ οἶόν ἐστι φαινόμενον, μοδίων ζ'. σὺν τούτους καὶ ἐξάμπελα ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Βατζῶν μοδίου α'. τὰ πλησίον ὄντα χωραφίου τοῦ Χαμοκελλίου. ἕτερον εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Φιλανίου τὸ λεγόμενον τὸ Παλαιοπύργον τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Δρεπάνου μοδίων β' ς''. ἐν τῇ οἰκοθεσίᾳ τοῦ κάστρου, ἐν ᾧ καὶ ὁ θεὸς καὶ ἅγιος ναὸς ἵσταται τῆς θεομήτορος καὶ (ἡ) ἀγιωτάτη ἐπισκοπὴ . . . ἀπὸ τῆς Κόγχου τὴν πρὸς βορρῆαν καὶ ἀπὸ τοῦ Σαβεράτου καὶ ἀνέρχεται ἀπὸ τὴν διερχομένην ὁδὸν καὶ ἀναβαίνει ἀπὸ τὴν παλαιὰν κέλλαν τῆς Κόγχης καὶ ἀπὸ τῆς συκίας καὶ διέρχονται ἀπὸ ταῖς ἀμυγδαλαῖς καὶ ἄνωθεν τῶν χαλεπιδῶν τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς ἕως τοῦ πύργου, καθὼς ἐστὶ ὁ τοιοῦτος περιορισμός, ὅσα καὶ οἶα ἐστὶν.

Ὡσαύτως καὶ τὰ ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Θυσίας ἔχουν τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ τῆς ἐπισκοπῆς ἡ καθέδρα τοῦ ἁγίου Νικολάου ἀπὸ τὸν αἰγιαλὸν καὶ τὸ καμίνι, καθὼς ἀνέρχονται μέχρι τοῦ σπηλαίου καὶ τῆς μεγάλης πέτρας καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Ἀμπελᾶ καὶ τοῦ Γαίτανου καὶ τοῦ Κάπο Ἰωάννου καὶ κατέρχονται μέχρι θαλάσσης, ὅσα καὶ οἶα εἰσιν, σὺν καὶ παντοίων δένδρων τῶν ἐκεῖσε ἱσταμένων. ἕτερον τοῦ ἁγίου Παγκρατίου τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς τοῦ παλαιοῦ χωρίου μοδίου ς''. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κάπο Ἰωάννου μοδίων β'. χωράφιον τὸ Σκιαγκηρὸν τὸ πλησίον ἀγραμπέλου τοῦ

Λαγγούση καὶ μέχρι τοῦ σπηλαίου μοδίων δ'. ἕτερον χωράφιον τὸ καλούμενον
 τοῦ Ἀγρᾶν πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀμπελᾶ καὶ τοῦ Κάπο Ἰωάννου μοδίου α'.
 ἕτερον τὸ λεγόμενον τῶν Βαρέων πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Ἀμπελᾶ
 καὶ τοῦ Λαγγούση, καθὼς ἀνέρχεται σὺν τῆς καρέας καὶ μέχρι τοῦ χωραφίου τῆς
 Μορκῆς, μοδίων ι'. ἕτερον τοῦ Λευκοῦ Σπηλαίου καὶ τῶν ἀρμακίων καὶ ῥοδηνοῦ
 καὶ τῆς αὐλῆς, τὸ ὅπερ ἔχει ἀγοραστὸν ἡ μονὴ σὺν τῶν ἀρμακίων καὶ τοῦ στρογ-
 γυλοῦ καὶ χωραφίου τοῦ λεγομένου Γωνάτου τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου
 τοῦ Γουλολέων, τοῦ Μακρυπόλι καὶ καθὼς ἀνέρχονται τοῦ προρρηθέντος, ὁ λαχός,
 καὶ συμπληρεῖ πάλαι ὁ περιορισμὸς εἰς τὸ χωράφιον τῆς Μορκῆς, ὅσα καὶ οἷά
 εἰσι, μοδίων κ'. ἴστανται ἐν αὐτοῖς ἐλαῖαι δύο. ἀπ' αὐταῖς ἕτερον χωράφιον τοῦ
 Ἀγραμπέλου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κάπο Ἰωάννου μοδίου α'. ἴσταται ἐν
 αὐτῷ ἐλαία μία. ἕτερον τὸ Ῥαζχάτικον πλησίον χωραφίου τοῦ Χαλλὶ ἀπ' αὐτοῦ
 τρ[ίτον]¹⁾ μοδίων β'. ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ Ἀσπροκώλου πλησίον χωραφίου
 τοῦ Μανδρακίου καὶ τοῦ Χαλλῆ μοδίων β'. ἕτερον τῆς Παλαιᾶς Ἀπιδέας
 πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀγαλιανοῦ μοδίων β'. ἕτερον τοῦ Λαγοδιόντι ἕως τῆς
 ποτε οἰκείας τοῦ Κουτζαρκάδη καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀγαλιανοῦ μοδίων β'.
 ἴσταται ἐν αὐτῷ ἐλαία μία ἀπ' αὐτῆς τρίτον. ἕτερον χωράφιον τοῦ Μακρὶ τὸ
 σύνεγγυς τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Θεοτόκου μοδίου α'. χωράφιον τὸ Ἐπισκοπιανὸν σὺν
 τοῦ ἀγραμπέλου πλησίον χωραφίου τοῦ Γουλολέων καὶ τοῦ Γαῖτανᾶ μοδίων δ'.
 ἴστανται ἐν αὐτῷ γλυκοξυλέα μία καὶ ἐλαία μία καὶ ἀπιδέα. ἕτερον χωράφιον
 τοῦ Σταλοῦ πλησίον χωραφίου τοῦ Γουλολέων μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τῆς
 Θεοτόκου τὸ πλησίον ἀμπέλου τοῦ Κατζήκου μοδίου α'. ἕτερον τοῦ Χοιριδακίου
 τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Δρεπάνου καὶ τοῦ Κλωστομάλλου μοδίου α'. ἴσταται
 ἐν αὐτῷ ἐλαία μία καὶ γλυκοξυλέα μία σὺν ἀμυγδάλας δύο καὶ ἀπιδέαις δύο.
 χωράφιον τοῦ Κάμπου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Μανδακίου καὶ ἀμπέλι τοῦ
 Μοσῆου ἐκείνου μοδίων γ'. χωράφιον τοῦ Μακροπολίτη πλησίον χωραφίου τοῦ
 Καρυδ[άκη] μοδίων β'. ἕτερον τὸ ἀγράμπελον πλησίον χωραφίου τοῦ Καμπανοῦ
 μοδίου α'. χωράφιον τοῦ Νυμφέου πλησίον χωραφίου τοῦ Σταδιότου μοδίων β'.
 ἕτερον χωράφιον τοῦ ἁγίου Δημητρίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Γουλολέων
 μοδίων β'. ἕτερον τῆς Θεοτόκου τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Μα-
 ροῦλλι καὶ τοῦ Κοντοσημέλι μοδίων ι'. χωράφιον Μελισσέως τὸ πλησίον τοῦ
 διερχομένου ποταμοῦ ἤγουν τὸ Ἐπισκοπιανὸν τὸ καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Γου-
 λολέων μοδίων δ'. ἕτερον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου πλησίον χωραφίου τοῦ Βοράτου

¹⁾ Απογρ. ὑπ' αὐτοῦ τρ'' (sic).

καὶ τοῦ Γουλολέου μοδίων β'. χωράφια τῆς Δρυμοῦ κομμάτια δέκα τὰ πλησίον χωραφίου τοῦ Καμπανοῦ καὶ τοῦ Ἀπέρι μοδίων ιη'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Λακῆθρι τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ῥιλιανοῦ μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τῆς Λαγκάδης πλησίον χωραφίου τῆς Γουλολέων μοδίου ς''. ἕτερον τοῦ ἀγίου Βασιλείου πλησίον τοῦ Γουλολέοντος μοδίων γ'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τῆς Ἐλ . . θου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κάπο Ἰωάννου μοδίων β'. ἕτερον τὸ καλούμενον τῶν Βερβεριάδων πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀγιλιανοῦ καὶ τοῦ Ἀμπελᾶ μοδίου α'. ἕτερον τῶν Μουγιῶν πλησίον χωραφίου τοῦ Καμπανοῦ μοδίων β'. ὁμοίως τὰ ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Παλικῆς χωράφιον τοῦ Ἐριφίου καὶ τοῦ Σταυροῦ τὰ κάτωθεν τῆς διερχομένης ὁδοῦ καὶ μέχρι τῶν κλεισμάτων κομμάτια δύο μοδίων ἕτερον εἰς τὰ Πέρα τὸ καλούμενον τοῦ Μαυροιωάννου μοδίου ς''. ἕτερον χωράφιον τῶν Δρόγγων, τὸ ἔχει ἡ μονὴ ἀπὸ ἀφιερώσεως ἐκείνου τοῦ Βλάχου, μοδίων δ' ς''. ἕτερον χωράφιον ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Κάτω Γῆς τὸ λεγόμενον τὸ Βουλόλιον μοδίων δ'. ὡσαύτως καὶ τὰ ὑπὸ τῷ μέρει [τοῦ] Πυλάρου χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Ὑδράχας, τὸ ἔχει ἡ ἀγιωτάτη ἐπισκοπὴ ἀπὸ ἀνταλλαγῆς τῶν τριῶν ἀδελφῶν τῶν Κολοκυνθάδων, μοδίου α'. ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ Κάμπου εἰς τὰ πόδια τοῦ βουνίου τῆς Κροκύλης μοδίων ε'. ἕτερον τὸ καλούμενον τῶν Λαγκάδων τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀβαστάγου μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τὸ λεγόμενον Μακρὴν Ἀμπέλιον μοδίων δ'. ἕτερον τοῦ Σωτῆρος μοδίων γ'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ Τζηνέως μοδίων α' ς''. ὁμοίως τὸ ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Ἐρίσου χωράφιον εἰς τοποθεσίαν τῶν Τριῶν Χωρίων τὸ λεγόμενον Κανδουκάτον τὸ πλησίον τοῦ Ῥοδοσήμας μοδίων ι'. ἕτερον χωράφιον πλησίον τούτου τὸ καὶ κατὰ ἄρκτον κείμενον μοδίων α' ς''. ἕτερον χωράφιον τὸ ἡμισυ τῆς ὑποστάσεως Ἰωάννου τοῦ Ῥομπότη. τὰ ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Κοθρέως χωράφιον τοῦ Ἀλωνίου, καθὼς ἀνέρχεται μέχρι τῆς οἰκίας Νικολάου τοῦ Ἐρυθραίου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Λέοντος σὺν τοῦ Στρογγυλοῦ, μοδίων ς'. ἕτερον τὸ καλούμενον τῆς Βούγγ[ης] πλησίον τοῦ Κοθρέως μοδίων γ'. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τῶν Παλαιῶν Λάκων τὸ πλησίον τῶν χωραφίων τοῦ Ἐρυθραίου μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ λεγόμενον τῆς Ῥυλοκερατέας μοδίου ς''. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ καλούμενον τῆς Κουκαβαγιωτρύπας μοδίων α' ς''. χωράφιον τὸ λεγόμενον τῆς Ξυλοκερατέας τὸ καὶ πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἀγίου Μητᾶ μοδίου α' ς''. ἕτερον τῶν Κουγιάνων τὸ ἄνωθεν τοῦ θείου ναοῦ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου μοδίου α', ἐν ᾧ καὶ ὁ θεὸς ναὸς ἵσταται ἐν αὐτῷ. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Κεραμίσκου τὸ λεγόμενον τοῦ Πληγερῶ σὺν τοῦ Καμυνακρίου μοδίων ε'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὰ λεγόμενον τοῦ Μαργαρητοῦ μοδίων ς'. ἕτερον τὸ καὶ πλησίον αὐτοῦ τὸ λεγόμενον

τοῦ Κουρβούλι μοδίων β'. ἕτερον καθὼς ἀνέρχεται τὸ λεγόμενον τοῦ Ξέρακας μοδίων δ' τὸ ἔνθεν κακῆθεν. ἕτερον χωράφιον ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Πανορμίου τὸ λεγόμενον τῆς Ἀποχᾶ . . . λαχὸς μοδίων β'. ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ ἁγίου Κυρίκου μοδίων α' ς". ἕτερον τὸ πλησίον τούτου τὸ λεγόμενον τὸ Καρφιδιὰν μοδίων β'. ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ Δραταία (?) τὸ πλησίον χωραφίων τῆς Κέρτας μοδίων β'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τῶν Δημηνίστρων πλησίον χωραφίου τοῦ Κραμπανούτου μοδίου α'. ἕτερον τὸ κάτωθεν τοῦ Πατρικίου τὸ καὶ ἄνωθεν τῶν Δρυάδων καὶ πλησίον τῶν Βαντούρων μοδίων β'. σὺν τούτοις καὶ τὸ ὑπὸ τῷ μέρει Σάμου χωράφιον, τὸ ἐξάμπελον τὸ ἐπάνω τοῦ Λουκᾶ μοδίων ι'. χωράφιον τοῦ Ἀστρακίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Λιθρίνου μοδίων δ'. ἔτι τῆς Λιθερῆς ἡγουν τοῦ ἁγίου Βασιλείου μοδίων ι'. ἕτερον τὸ ἀποκάτωθεν τούτου τὸ λεγόμενον τῶν Βαρέων μοδίων η'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ Ζωογύρου καὶ τοῦ Πλατάνου μοδίων η'. ἕτερον τῆς Λαρδιαναρέας μοδίων ς'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Καταβολέου μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Σπηλαιίου μοδίου α'. χωράφιον τοῦ Λάκκου τὸ πλησίον χωραφίου τῶν ἁγίων Νεοφανῶν μοδίων β'. χωράφιον τῆς Κοκορεβονθίας μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Δρυαλλίου τὸ τεμνόμενον παρὰ τοῦ ποταμοῦ μοδίων β'. ἕτερον τὸ καλούμενον τὸ Μεσοβούνιον μοδίων α' ς". ἕτερον χωράφιον εἰς Κοσμάδας¹⁾ πλησίον τῶν κατὰ λευμένων οἰκημάτων τοῦ Τριχοῦλου μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Πλατίου σὺν καὶ τοῦ ἀγροῦ μέχρι τοῦ ὅρους μοδίων δ'. ἕτερον τὸ καλούμενον τὸ Λευκὸν σὺν τῶν οἰκημάτων μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τῆς Παρδοῦς μοδίων β'. ἕτερον εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν μοδίων ζ'. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς Κομολοῦ (?) τὸ πλησίον τῆς γυστερνός, ὅπερ ἐδόθη τῇ ἀγιωτάτῃ ἐπισκοπῇ ἀπὸ τῶν Μυρσινιατῶν, μοδίων ξ'. ἕτερον ἐξάμπελον ἀπὸ τοῦ Σχόλου μοδίου α'. ὁμοίως ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Πύργου ἕτερον ἐξάμπελον εἰς τὴν Σάμον τὸ ἀφιερωθὲν τῇ ἀγιωτάτῃ ἐπισκοπῇ ἀπὸ Καλοκύρου διακόνου τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Ναγίας συγχωρίσεως, μοδίων ς'. ἕτερον στασίον ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Σάμου ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Λευκοῦς χωρίου τῆς λεγομένης τοῦ Λεοντίτζη τὴν δωρηθεῖσαν τῇ ἀγίᾳ μονῇ παρὰ Λέοντος υἱοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Τριχοῦλου, ὅσα καὶ οἷα ἐστίν. ἕτερον ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Κρανίας τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Χώρας τὸ πλησίον τῆς Ἀλαφώνας, καθὼς ἐστὶ περιωρισμένον, μοδίων κ'. χωράφια τὰ ἄνωθεν δια[δη]λούμενα ἐν πᾶσι τοῖς δηλωθεῖσι διαφόροις καὶ ποιήσεσι (sic) κατατοπίσις μοδίων γκε', σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ οἰκοθεσία καὶ ἀγρονόμια, ἡγουν τὰ οὐκ ἰσχύσαμεν μωδιολογήσαι, κομμάτια λς'.

¹⁾ Κοσμάδας?

Ὡσαύτως καὶ τὰ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἑσδρά χωράφιον ἐν τῇ θέσει τοῦ Πυρακανθέου τὸ καλούμενον τῆς Ἀγγελιανῆς σὺν τοῦ κάτωθεν, καὶ ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ Κάμπου καὶ ἀποπέρα πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀβαστάγου ὄντα ἀμφοτέρα τέσσαρα κομμάτια μοδίων γ', ὅπερ ἔχει αὐτὴ ἡ ἁγιωτάτη ἐπιδηλωθεῖσα μονὴ ἀπὸ ἀφιέρωσεως τῶν παίδων ἐκείνου Καβάλου (?) τοῦ μισέρι Ἰωάννου. ἀρμάκια δύο τὰ ἄνωθεν τοῦ Βοράτου τὰ εἰς τὴν πόδωσιν τοῦ βουνίου, τὰ ἔχει ἡ μονὴ ἀπὸ τοὺς δύο ἀδελφοὺς τοὺς Τζητζήρους, μοδίου α'. ἕτερα τὰ λεγόμενα τὸ Κορακάτα σὺν τῶν δυσκόλων καὶ τῶν ἀρμακίων τὰ περιελθόντα τῇ ἁγίᾳ μονῇ ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Γουλολέων, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν, μέχρι χωραφίου τοῦ Πολεμοσύрту. χωράφιον τοῦ Ῥέζου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κορυάνδρι τὸ ἀπὸ τοῦ Ῥαζῆ μοδίου α'. ἕτερον ἀπὸ τὴν αὐτὴν δωρεὰν εἰς τὴν Αὐλωνᾶν τὸ πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἡλιοῦ σὺν τῶν ἐκεῖσε ἱσταμένων δένδρων, ὃν καὶ αὐτὸν μοδίου ς''. ἕτερον χωράφιον καὶ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ῥαζῆ τὸ λεγόμενον τοῦ Βουῖδηλα, ὅσον καὶ οἷόν ἐστι, μετὰ παντὸς τοῦ περιωρισμένου δικαίου αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Ῥαζῆ ἀρμάκιον τῆς Φερεγούσας σὺν τοῦ κάτωθεν ἀρμακίου τῆς Ἀγραπιδέας, ἀμφοτέρα μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Πλαγίου τὸ κατὰ ἀνατολὰς κείμενον τῆς αὐτῆς ἁγίας μονῆς τὸ καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Στληβοπέτζη καὶ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ῥαζῆ, μοδίων α' ς''. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἀρμάκιον τοῦ Χαλεπέδη τὸ ἀπὸ Μαύρου τοῦ Ἀληθινοῦ μοδίου ς''. ἕτερον τὸ ἄνωθεν τούτου, τὸ ἔχει ἡ μονὴ ἀπὸ τοῦ Στληβοπέτζη, ἕως τῆς Πυλουργῆς καὶ τοῦ περιγύρου τῆς αὐτῆς ἁγίας μονῆς, μοδίων α' ς''. χωράφιον ἐν τῇ θέσει τοῦ Θρομβέως τὸ λεγόμενον τῆς Γυστέρνας, τὸ ἔχει ἡ μονὴ ἀπ' ἐκείνου [τοῦ] ἱερέως τοῦ Ἀστερο[ούλου], κομμάτια δύο, μοδίων α' ς'' τὸ καὶ πλησίον τοῦ Βάρου. ἕτερον χωράφιον τοῦ ἁγίου Σώζοντος ἤγουν τοῦ Περάματος τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Σταλοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀβαστάγου καὶ κάτωθεν χωραφίου τῆς Ῥούχειας ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ διερχομένου ποταμοῦ, τὸ περιελθὼν τῇ ἁγίᾳ μονῇ ἀπὸ τοῦ Ἰωαννικίου ἱερέως τοῦ Ἀψωρίου, ὃν μοδίων β'. ἕτερον ἀπὸ τὴν αὐτὴν δωρεὰν εἰς τὸ Πιθάριν, τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Στληβοπέτζη καὶ τοῦ Φλεβοτόμου τὸ κείμενον κατὰ δυσμὰς τῆς δημοσίας ὁδοῦ σὺν τοῦ ἀρμακίου τοῦ κατὰ κεφαλῆς κειμένου τοῦ αὐτοῦ χωραφίου πλησίον τῆς ὁδοῦ μοδίων β'. χωράφιον εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Φίνικος τὸ λεγόμενον τοῦ Καλαμῶνος τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Γρηγορίου καὶ ἀποκάτωθεν ἀμπελίου τοῦ Μανδακίου, τὰ περιελθόντα τῇ ἁγίᾳ μονῇ ἀπὸ Ἰωάννου τοῦ Μοθωνέου, μοδίων β' ς''. ἕτερον χωράφιον ἀπὸ τὴν αὐτὴν δωρεὰν εἰς τὸ χωρίον τῶν Ἰλάρων τὸ λεγόμενον τὸ Αὐράματον, ἐν ᾧ διακρίνεται αἱ οἰκείαι Γεωργίου τοῦ Κωρονέου ὃν χωρίσεως, μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον εἰς τὸν Αὐλῶνα ἀπὸ τοῦ μεγάλου οἰκονόμου τὸ λεγόμενον Παπᾶ

Καλύπ[ου] (?) τὸ κάτωθεν τῆς Φέλερης τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Ἀβαστάγου μοδίου α'. χωράφιον ἐν τῷ χωρίῳ τῆς Σφάκας τοῦ Λαγκαδῆ καὶ πλησίον τῆς διερχομένης ὁδοῦ καὶ πλησίον χωραφίου τῶν παίδων τοῦ Δευτέρου καὶ πλησίον χωραφίου βεστάρχου τοῦ Ἀβαστάγου σὺν τοῦ περιορισμοῦ αὐτοῦ, τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ ἄλωναυ καὶ παντὸς τοῦ δικαίου αὐτοῦ. ἕτερον ἀρμακίτην τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Ἐρυθραίου καὶ πλησίον ἀγραμπέλου τοῦ Γαζᾶ, τὰ περιελθόντα τῇ ἀγίᾳ μονῇ ἀπ' ἐκείνου Ἰωάννου τοῦ Ἀρῶνα, ὅσα καὶ οἶά εἰσιν· τὸ μὲν ἀρμάκι καλεῖται τοῦ Δαρναίου. ἕτερον χωράφιον εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀστεράδων τὸ πλησίον χωραφίου Κυριακοῦ (?) τοῦ Δρόγγου καὶ πλησίον τοῦ Βαλάτου μοδίων α' σ'', ἅτινα ἔχει ἡ διεδηλωμένη [μονὴ] ἀπὸ ἀπαιρώσεως Δημητρίου τοῦ Χοῖδιᾶ. ἕτερον τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Περᾶτη τὸ λεγόμενον τῶν Ἀντωνάδων μοδίων α' σ''. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ καλούμενον Καλοῦ τοῦ Ἀνδῶνι μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ τῆς ἀγίας Σαβερίνας εἰσιν Στλαβοκκάδης τὸ σύνεγγυς ἄλωναυ τοῦ Προσφονάτου μοδίων β'. χωράφιον ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Γελλῶν τὸ ἀποκάτω Ἰωάννου τοῦ Λευοῦσι τὸ καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Βασιλείου μοδίων α' σ''. ἕτερον ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Δρυμαλλίου τὸ ἀπὸ τοῦ Αὐλίου τὸ καλούμενον τῆς Λυγίας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κομάρι μοδίων α' σ''. ἕτερον χωράφιον ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Σκινέως τὸ καλούμενον τῆς Κυλίστρας σὺν καὶ τοῦ πνι . . . καὶ τοῦ ἀποπέρα τοῦ ξηροποταμοῦ, ὅσα καὶ οἶά εἰσιν. ἕτερα χωράφια ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Στλαβουνάδων ἀπὸ τὴν διερχομένην δημοσίαν ὁδόν, καὶ γυρίζει ἡ ὁδὸς τοῦ χωρίου καὶ κατέρχεται ἀπὸ τοῦ χωραφίου τοῦ Δρεπάνου καὶ ἀποδῆδει μέχρι τῆς διερχομένης ὁδοῦ, ὅσα καὶ οἶά εἰσι, μοδίων ε'. ταῦτα ἀπὸ τοῦ κυρίου Ἀρταβάσδου. ἕτερον χωράφιον τῶν Ἀμμῶν τὸ καλούμενον Προεσδράτον, ὅσον καὶ οἶόν ἐστι καὶ αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ.

Ἔτερα εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Ἀμμῶν τὰ ἀπὸ τοῦ Στρατήγι, τέκνου τοῦ Ἀγαλιανοῦ, τὰ λεγόμενα τοῦ Πτερέου καὶ Σταυρατᾶ λαχίδια τὰ τεμνόμενα παρὰ τῆς διερχομένης ὁδοῦ, ὅσα καὶ οἶά εἰσιν. ἕτερον ἀρμάκι εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν τὸ καλούμενον Αἰχμαλώτου τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ Αἰχμαλώτου μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἄνωθεν τούτου τὸ λεγόμενον τοῦ Χαλικιέως τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Τιμοθέου μοδίων α' σ''. ἕτερον ἀρμάκι τὸ ἄνωθεν τούτου τὸ ἀπὸ τοῦ Ἀλθινοῦ καὶ τοῦ Φιλιανοῦ μοδίων β'. ἕτερον τὸ κάτωθεν τῆς δημοσίας ὁδοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Καματηροῦ τὸ ἀπὸ τοῦ Στελλιανοῦ μοδίου α'. ἡ (sic) ἀρμενάκι πλησίον τῆς Στρογγυλῆς ἡ ἀπὸ τοῦ Αἰχμαλώτου μοδίου α'. ἀρμάκι ἡ καλουμένη Κασαλινάτος ἡ ἀπὸ τοῦ Φλεβοτόμου καὶ τοῦ Τιμοθέου πλησίον χωραφίου τοῦ Ῥαζῆ μοδίων α' σ''. χωράφιον ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Βοβαρίων τὸ ἀπὸ τοῦ Τυράννη τὸ πλησίον χωρα-

φίου κυρίου Θεοφυλάκτου τοῦ Βάρου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ κυρίου Ἀρταβάσδου καὶ ἀποκάτωθεν χωραφίου τῆς Γλυκυστέρας, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν, ἀρμάκια δύο εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Αὐλῶνος εἰς τὸν ληνὸν τοῦ Τζητζήρου καὶ ἄνωθεν τοῦ παπᾶ Νικολώτου μοδίου ς'', ὅπερ ἔχει ἡ μονὴ ἀπὸ τοῦ Ἰακώβου τοῦ Τιμοθέου. ἕτερον ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Φοίνικος τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κλάδου μοδίου ς''· τὸ αὐτὸ Γλυκερί τοῦ Ταγγρῆ. ἕτερον χωράφιον τοῦ ἀγίου Κοσμᾶ τὸ λεγόμενον τῆς Δάφνης τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Ἰακινθουνοῦ τὸ ἀπὸ Δημητρίου τοῦ Στρατοκόπου μοδίου α'. χωράφιον ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Βουστάσεως τὸ λεγόμενον τῆς Βρούσκας τὸ ἀπὸ Λέοντος τοῦ Φαγρί τὸ πλησίον ἐν τῇ ἐνὶ μέρει Πέτρου τοῦ Βέλου, ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ χωραφίῳ τῆς Γυρούλλας μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Νικολάου τοῦ Ἐρυθραίου πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου Μόσχου ἱερέως τοῦ Μοσοῦρι μοδίου ς''. καὶ τὸ ἕτερον πλησίον ἀμπέλου τοῦ Κάρουλου μοδίων δ' ς''. σὺν τούτοις καὶ ἕτερον τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Χαλίδη (?) μοδίων β'. ἐξάμπελον τὸ Φυλικάτον (?) τὸ ἀπὸ Μιχαήλ τοῦ ἱερέως τοῦ Κακαβοῦ τὸ ἀποκάτω χωραφίου τοῦ Χαλίδη καὶ τοῦ Κάρουλου μοδίου ς''. ἅμα ἕτερον εἰς τὴν περιοχὴν Σκινέως τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς ἀμπελίου τοῦ Ἐνοικιάτου ἀπὸ τὸ σκάμινον τὸ κατὰ δυσμὰς μέρος ἀπὸ τὸ σύνορον τοῦ αὐτοῦ Ἐνοικιάτου μοδίου ς'', τὸ περιελθὼν τε τῇ ἀγίᾳ μονῇ ἀπὸ τοῦ Καψοσίδου, καθὼς εἶχεν ἐξ ἀγορᾶς Νικηφόρου τοῦ Ἀρσαβήρι. ἕτερον λαχίδιον εἰς τὴν Βρούσκαν τὸ ἀπὸ Λέοντος τοῦ Δρόγγου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Βέλου μοδίου ς''. ἕτερον τὸ λεγόμενον τῶν Ὑδρακίων σὺν τὸ ἀρμάκι τὸ ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Στλαβοπέτζι, ὅσα καὶ οἷά ἐστιν. ἕτερον τὸ ἀπὸ τῆς αὐτῆς δωρεᾶς τὸ ὑπὸ τὴν τοποθεσίαν τῆς Ἀβύδου πλησίον χωραφίου τοῦ Δευτερείου σὺν τοῦ λαχιδίου τοῦ πλησίον τοῦ ποταμοῦ μοδίων β' ς''. ἕτερον καὶ αὐτὸν τῆς [αὐτῆς δωρεᾶς]. ἕτερον εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Αὐλῶνος καὶ αὐτὸ ἀπὸ τὴν αὐτὴν δωρεάν τὸ πλησίον καὶ ἄνωθεν ἀμπέλι τοῦ Βατζάρου μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τῶν Ἀμμῶν [πλησίον] καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ παπᾶ Στου . . . 1) μοδίου ς''. ἕτερον λαχίδιον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον πλησίον τοῦ Ὀρφανικοῦ μοδίου ς''· ταῦτα ὑπὸ Νικήτα τοῦ Μανδακίου. ἕτερον εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Βαφέου τὸ ἀπὸ τοῦ Καρυδ[άκη] τὸ λεγόμενον Σκινουῦρι, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἕτερον τῆς Δημοσίας ἀρμενάκι μοδίου ς'' σὺν καὶ τοῦ χωραφίου τῆς Πηγῆς τὸ ἄνωθεν τοῦ Σαλκοῦ μοδίων β' ς''. χωράφιον, ὅπερ ἔχει ἡ μονὴ ἀγοραστὸν ἀπὸ τοῦ Δευτέρου εἰς τὸ Ἐρίφι τὸ λεγόμενον τῆς Δινοῦρ[ης] ἡμεραγρίας, τὸ σύνεγγυς διερχομένης ὁδοῦ, μοδίου α'. ἕτερον ἐν τῇ

^{ΕΝ}
1) σου = Στουδένου?

περιοχῇ τῶν Τριῶν τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Πηγῆς τὸ ἀπὸ τοῦ Καλοκύθη τὸ καὶ λε-
 γόμενον τοῦ Σαρκοῦ μοδίου α'. ἕτερον ἀπὸ Θεοδοσίου τοῦ Κολουάνδρου τὸ ἔξωθεν
 ἀμπελίου τοῦ λεγομένου Δανγύτου μοδίου ς'. ἕτερον ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ Ἐρίφι τὸ
 λεγόμενον τῶν Καταπέτρων τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Χρυσόλου καὶ Νικήτα τοῦ
 Στλαβοπέττη καὶ ἄνωθεν τοῦ Καλαγέρπου ἕως τοῦ Νομικοῦ τοῦ . . . ὅσα καὶ οἶά
 εἰσιν. χωράφιον εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Κυνιδίου, ὅπερ ἔχει ἡ μονὴ ἀγοραστὸν ἀπὸ
 τοῦ Στρούπαλι, τὸ λεγόμενον τῆς Λαγγάδας τὸ πλησίον καὶ σύνεργος χωραφίου τοῦ
 Ἑνοικιάτου μοδίου ς' σὺν τοῦ ἐκεῖσε Ἀγρίλλα. ἕτερον εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν
 τὸ πλησίον χωραφίου [τοῦ] Δευτέρου τὸ ἀπὸ ἀφιερώσεως τοῦ Βλακοκίττη μοδίου ς'
 σὺν τοῦ ἐλαϊκοῦ δένδρου τοῦ ἐκεῖσε ἱσταμένου. ἕτερον εἰς Γερασίαν τὸ λεγόμενον
 τοῦ Ξηροῦ τὸ πλησίον ἀμπέλι Νικήτα τοῦ Γραμματικοῦ μοδίων δ' ς'. ἕτερον εἰς
 τὴν περιοχὴν τοῦ Κυνιδίου τὸ λεγόμενον τῆς Πετρὸς τὸ πλησίον ἀμπέλι τοῦ Ζύτου (?),
 ὅπερ ἔχει ἡ ἀγία μονὴ ἀπὸ Ἰωάννου τοῦ Γερακάρη. ἕτερα δύσκολα εἰς τὰ Πυ-
 ραγᾶθια τὰ λεγόμενα Κανονθοδεράτα τὰ ἀπὸ Θαυμαστοῦ μοδίου ς'. ἕτερα δύσκολα
 καὶ ἀρμάκια τὰ ἄνωθεν χωράφια τοῦ Πετρίττη τὰ λεγόμενα Κατζακία τὰ ἀφιερω-
 θέντα τῇ ἀγίᾳ μονῇ παρὰ Ἑλένης τῆς Κολουάνδραινας μοδίων α' ς'. ἀρμάκι τῆς
 Πλακῆς μέσον τῶν δύο ὁδῶν κείμενον μοδίων γ'. ἕτερον πλησίον τοῦ ἀγίου Νικο-
 λάου τὸ ἄνωθεν τῆς ὁδοῦ πλησίον χωραφίου τοῦ Χριστοδούλου μοδίου ς'. ἕτερον
 τὸ ἀποκάτωθεν τὸ μέσον κείμενον χωραφίου τοῦ Χριστοδούλου μοδίου ς'. κῆπος
 τοῦ Βώλου κάτωθεν χωραφίου τοῦ Ἀστέρη μοδίου ς'. χωράφιον τὸ Βαρὺν τὸ ἀπο-
 κάτωθεν τῶν Λυθερῶν μοδίου α'. ἕτερον λαχιδιον τῶν Καρέων τὸ ἀπὸ τοῦ Καψο-
 σιδίου μοδίου ς'. [χωράφιον] τῆς Βάλλης σὺν τοῦ ἔξωθεν τῆς Λυθεάς μοδίου α'.
 ἑξάμπελον τὸ Ἀβασταγάτου τὸ ἀπὸ τῆς μοναχῆς τῆς Ἀβαστάγειας μοδίων δ' ς'.
 ἕτερον χωράφιον τοῦ Λάκκου μοδίων α' ς'. ἕτερον εἰς τὴν Λεοντοκίαν τὸ ἀπὸ
 τοῦ Βροντησιανοῦ μοδίου ς'. ἕτερον εἰς Γερασίαν πλησίον τοῦ Ἀβασταγάτου κατὰ
 μεσημβρίαν τοῦ χωραφίου μοδίων δ' ς'. ἕτερον τοῦ Ξαροῦ πλησίον χωραφίου τοῦ
 Στρατοκόπη μοδίου α'. ἕτερον τῆς Ἀγραπιδίας μοδίου ς'. ἕτερον τῶν Γωνιῶν μο-
 δίου ς'. χωράφιον ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Ταρέων τὸ ἀπάνω καὶ τὸ κάτω τὸ ἀπὸ
 τοῦ Βόρου μοδίων β'. [ἕτερα] χωράφια τῶν Ὀλόθων τὰ πλησίον χωραφίου τοῦ
 Τιμοθέου καὶ τοῦ Χριστοδούλου μοδίων δ'. ἕτερα τῆς Πηγῆς τὰ πλησίον τῆς δι-
 ερχομένης ὁδοῦ, καθὼς ἀνέρχεται ἀπὸ τὸ Πειράσματον καὶ μέχρι τοῦ χωραφίου
 τοῦ Τιμοθέου καὶ τοῦ Φυλιάνου καὶ τῆς Βρύσης, ὅσα καὶ οἶά εἰσι, μοδίων ε'. οἰ-
 κοθεσία τῆς αὐτῆς ἀγίας μονῆς, καθὼς ἀνέρχονται ἀπὸ τοῦ χωραφίου τοῦ Στληβο-
 πέττη, καὶ γυρίζει ἡ λιθεὰ ἀποκάτωθεν τοῦ πηγαδίου καὶ ἀναβαίνει καὶ γυρίζει αὐτὸ
 τὴν οἰκίαν τοῦ Τζητζίηρου καὶ ἀπὸ κεφαλῆς χωραφίου τοῦ Τιμοθέου καὶ τῶν κλει-

σματίων καὶ ἀποδίδει μέχρι τοῦ προχύματος καὶ χωραφίου τοῦ Τιμοθέου καὶ ἀπέ-
 ρχεται ἀπὸ ταῖς λύμπαις καὶ συμπληροῖ αὐθις εἰς τὴν Πυλουραὶν εἰς τὸ Στληβο-
 πετζάτον, καθὼς εἰσιν, δηλαδὴ περιωρισμένα, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν, ὅπερ ἔχει αὐτὴ
 ἡ ἁγία μονὴ ἀπὸ ἀφιερώσεως τοῦ Μαρκουρίου καὶ τοῦ Κιννάμου. ἕτερα ἀρμάκια
 τοῦ Κοράσι. ἀρμάκια τὰ ἄνω καὶ κάτω ἕως τοῦ ἀμπελίου τὰ ἀπὸ τοῦ Μαργα-
 ρίτη, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν. ἕτερον τὸ καλούμενον τῆς Φέλερας σὺν τῶν δυσκόλων
 τὰ ἀπὸ τοῦ Βουλουθλέψη, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν. ἕτερον τὸ καλούμενον τὸ Καλα-
 βράτον σὺν καὶ τοῦ 'Ραζάτου καὶ τοῦ Μαργα[ρίτη] οἰκονομάτου, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν.
 ἕτερον τῆς Πετρὸς τὸ 'Αβασταγάτον μοδίου ς'. ἕτερον τὸ 'Ασπρόγρον τὸ ἄνωθεν
 τοῦ Τιμοθέου μοδίου α'. χωράφιον τῆς 'Αγραπιδίας, καθὼς ἀνέρχεται ἀπὸ τὸ Καλα-
 βράτον καὶ μέχρι χωραφίου τοῦ 'Αβαττάγου καὶ τοῦ Καρυδάκη, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν.
 ἀρμάκι τοῦ Στρατοκόπη τὸ κάτωθεν χωραφίου τοῦ Δρεπάνου μοδίου ς'. ἕτερον
 τὸ ἄνωθεν τοῦ Δρεπανίτη τὸ 'Αβασταγάτου μοδίου ς'. ἕτερον τὸ ἄνωθεν τοῦ Ζύτου
 τοῦ Καρβουνάτου καὶ τὸ Παπαθανκαστίτον σὺν τῶν 'Αβασταγάτων μέχρι χωραφίου
 τοῦ Τιμοθέου, ὅσον καὶ οἷον ἐστίν. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ πλησίον χω-
 ραφίου τοῦ Δακάτζι μοδίου ς'. ἕτερον τὸ ἄνωθεν τούτου, καθὼς ἀνέρχεται μέχρι
 τῆς βρύσης τῆς καλουμένης Φερεγούσας, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν. ἕτερον χωράφιον τὸ
 λεγόμενον τὸ Στρογγυλόχωρον σὺν τοῦ ἀποκάτωθεν, ἀρμάκι τοῦ Πειρασμάτου καὶ
 μέχρι τῆς Μελίσσας ἕως τοῦ πλαγίου τοῦ Τιμοθέου, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν. ἕτερα τὰ
 κάτωθεν τούτων τὰ καλούμενα Συνκαλάσκατα ἀπὸ τοῦ χωραφίου τοῦ 'Αθηναίου καὶ
 καθὼς ἀναβαίνει ἀπὸ τὴν ὁδὸν ἕως τοῦ Τιμοθέου τοῦ χωραφίου καὶ γυρίζει εἰς
 τὸ 'Ορφανικόν, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν. ἕτερον τὸ λεγόμενον τῆς Σκεπαρνεάς τὸ μέσον
 κείμενον χωραφίου τοῦ Αἰχμαλώτου καὶ τοῦ 'Αθηναίου μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἄνω-
 θεν τῆς διερχομένης ὁδοῦ μοδίου ς' ἕως εἰς τὴν πρόκαμαν τοῦ χωρίου. ἕτερον
 χωράφιον τῶν Σφόγγων τὸ λεγόμενον τοῦ 'Αγρίλλα τὸ ἄνωθεν χωράφιον τοῦ Στα-
 γιένου μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἄνωθεν τοῦ ἁγίου Αἰμιμιλιανοῦ μοδίου ς'. χωράφιον
 τῆς Λαγγάδας τῆς Βροντησιανῆς τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Σταγιάνου καὶ τοῦ Μα-
 γαρίτη μοδίων α' ς'. δύσκολα τῆς Βροντησιανῆς τὰ πλησίον δυσκόλων τοῦ Κολυ-
 ἀνδρου μοδίων β'. ἐξάμπελον εἰς τὸν ἅγιον 'Ισαυρον¹⁾ πλησίον ἐξαμπελοῦ τοῦ
 Τιμοθέου μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν τὸ κάτωθεν ἐξάμπελον τοῦ
 Χαμοχούδου μοδίων α' ς'. ἕτερον χωράφιον τῆς Πλακὸς τῶν 'Ρουσεγίων πλησίον
 χωραφίου τοῦ Γρηγορίου μέχρι τῆς δημοσίας ὁδοῦ μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὸ Λαγ-
 γάδην μοδίων δ' ς'. ἕτερον τοῦ Σπάρτου τὸ ἄνωθεν χωραφίου τοῦ Δαβουτζιανοῦ

¹⁾ Forsitan legendum: Σταυρόν.

καὶ πλησίον τῆς διερχομένης ὁδοῦ μοδίου α'. ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ Ἀρσαβῆρι τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Σταγιανοῦ μοδίων α' ς''. ἕτερον τοῦ Ῥισκίλλι τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κορωνέου μοδίου α'. ἕτερον ἀπὸ τοῦ Φλεβοτόμου τὸ λεγόμενον τοῦ Πιθαρίου τὸ ἄνωθεν τῆς διερχομένης ὁδοῦ μοδίου ς''. ἕτερον εἰς τὴν Πρωτοβοσκὸν τὸ μέσον κείμενον δημοσίας ὁδοῦ καὶ τοῦ διερχομένου χειμάρρου τὸ ἀπὸ τοῦ Ἀβαστάγου μοδίων α' ς''. χωράριον εἰς Ἀμμόχωστον τὸ μέσον κείμενον χωραφίου τοῦ Προσφωνάρι καὶ τοῦ Δρεπάνου, καθὼς ἀναβαίνει τὸ βουνὶ καὶ τὸ ἀπάνω κάθισμα, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν, μέχρι καὶ χωραφίου τοῦ Τιμοθέου. ἕτερον τῶν Βαφίων τὰ ἀπὸ τοῦ Αὐλίχου κομμάτια δύο μοδίων γ'. ἕτερον τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος τὸ ἄνωθεν τῆς διερχομένης ὁδοῦ τὸ ἀπὸ τοῦ Γουλολέων μοδίων β' ς''. ἀπ' αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ βράκι πλησίον τοῦ ναοῦ τῶν Ἀσωμάτων μοδίου ς''. χωράριον ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Ὀρόγγων, τὸ λεγόμενον τῆς Καρέας τὸ σύνεγγυς τοῦ Ἐπισκόπου καὶ ἄνωθεν χωραφίου τοῦ Φλεβοτόμου μοδίου α'. ἕτερον ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Μύλων τοῦ Λαγγαδίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κολυάνδρου καὶ τοῦ Δρεπάνου μοδίων α' ς''. ἕτερον χωράριον εἰς τὸ Βατζάριν τὸ ἄνωθεν ἀμπέλι τοῦ Πετρίτζη καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Καματηροῦ τὸ λεγόμενον τοῦ Ἀρμένου μοδίου α'. ἕτερον τοῦ Φλιάτρου σὺν τοῦ λαχιδίου μοδίων β', τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Φλεβοτόμου καὶ τοῦ Κολυάνδρου. ἕτερον ἀρμάκι τὸ ἀπ' ἔσθθεν μοδίου ς''. ἀρμάκι τῆς Βίγλας τοῦ Ἀνεμοδουρίου μοδίου ς'', ὅπερ ἔχει αὐτὴ ἡ μονὴ ἀπὸ τοῦ Καθαροψωμᾶ. ἕτερον τοῦ Σκυνέου ὁ λαχὸς ἀπὸ τὴν κάτω στράταν καὶ ἀναβαίνει σὺν τοῦ ἐτέρου λαχοῦ τοῦ Προσκεφαλίτου μέχρι τῆς ἄνω στράτας ἕως τοῦ χωραφίου τοῦ Δρεπάνου τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Ζυγοτέρου μοδίων δ'. ἕτερον τὸ κατὰ ἀνατολὰς τοῦ αὐτοῦ χωραφίου μοδίου α'. ἕτερον χωράριον εἰς τὸν Χοιρόκλακκον τὸ ἀπὸ τοῦ Ἀληθινοῦ μοδίου ς''. ἕτερον χωράριον τὸ καλούμενον τοῦ Κρύου ὁ λαχὸς ἄνωθεν τῆς διερχομένης ὁδοῦ ἀπὸ τοῦ ὅλου λαχοῦ τρίτον μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὸ ἀλῶνιν τοῦ Μεταξᾶ τὸ ἀπ' αὐτοῦ μοδίου ς''. ἕτερον τὸ ἀποκάτω τῶν πετρῶν τὸ καλούμενον τῆς Δάφνης μοδίου α', τὸ ἀπὸ τοῦ Πετρίτζη. ἕτερα τοῦ Κισίου τοῦ Ἰσακίου (?) σὺν τοῦ ἀποκάτωθεν στρογγυλοῦ, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἕτερον τῆς ὁδοῦ κάτωθεν τῆς ἁγίας Εἰρήνης τὸ καλούμενον τοῦ Φονίσκα τὸ ἀπὸ τοῦ Πετρίτζη μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἀπὸ τοῦ Προέδρου εἰς τὸ Σαμπάτον μοδίου α'. ἕτερα τὰ λεγόμενα τῶν Κωλικακίων ἀπὸ τὸ στρογγυλὸ μέχρι καὶ τῶν δυσκόλων τὸ κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, ὅσα καὶ οἶά εἰσιν. ἕτερον χωράριον τῆς Βύτ[ης] τὸ πλησίον τοῦ Δρεπάνου τοῦ χωραφίου μοδίων δ' ς''. ἀρμάκι τῶν Καρικῶν σὺν τοῦ λακκώματος τοῦ Καγονίου καὶ τοῦ ὑψώματος ἕως ἄνω τὸ κατὰ δυσμᾶς, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἕτερον τὸ κάτωθεν τούτου τὸ καὶ κα-

λούμενον τοῦ Διαβόλου ὁ χορὸς μοδίων α' ς". ἕτερα τὰ λεγόμενα Κορακολύμπια τὰ ἄνωθεν τῶν Μελανίων, καθὼς ἀναβαίνουνσι μέχρι τοῦ βουνίου, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν. ἕτερον τὸ λεγόμενον τὸ Στρογγυλὸν πλησίον χωραφίου τοῦ Βόρου μοδίου α'. ἕτερα [τὰ] λεγόμενα τοῦ Τατζουτᾶ τὰ ἐμπόλια, καθὼς ἀνέρχονται καὶ περιγυρίζουν τὴν συρὰν τοῦ βουνοῦ ἕως εἰς τὴν ὁδὸν καὶ μέχρι τῶν Ποδη [νῶν], ὅσα καὶ οἷά εἰσι. χωράφιον τοῦ Κουνουπέως τὸ ἐκεῖθεν τοῦ ἀλώνιου τὸ καὶ ταμόμενον παρὰ τῆς ὁδοῦ μοδίων β' ς" σὺν τῶν δυσκόλων. χωράφιον τῆς ἀγίας Ἀναστασίας τὸ πλησίον χωραφίου τῆς Ἐπισκοπῆς μοδίων α' ς". ἕτεροι κῆποι δύο εἰς τοῦ Βλάδου μοδίων α' ς". ἕτερος εἰς τὴν Βούστασιν μοδίων β'. ἐξάμπελον εἰς τὴν Βούστασιν, καθὼς ἀνέρχεται σὺν τῶν ἀρμακίων μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ Κονδηλοῦ μοδίων δ'. τοῦ Ὑποκολίου δ¹) ἐπιλεγόμενος κῆπος μοδίου ς". ἕτερον τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Φράγγου μοδίου α'. χωράφια τῆς Μαρίτζας ἀπὸ τὸ σπήλαιον μέχρι τοῦ βουνίου ἕως τοῦ χωραφίου τῆς Ἐπισκοπῆς, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν, σὺν τῶν ἀγρῶν. ἕτερον τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀβαστάγου μοδίου α'. ἕτερα ἀρμάκια τῶν Λυμπῶν τὰ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀβαστάγου τοῦ Κραγᾶ, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν. ἕτερον εἰς Διαστηγούς τὸ κάτωθεν τῶν ἀμπελίων μοδίου ς". χωράριον τῶν Βατζῶν τὸ πλησίον τοῦ Σταυροῦ τὸ ἐδῶθεν καὶ τὸ ἐκεῖθεν μοδίων β'. ἕτερον τὸ κάτωθεν τοῦ ἀγίου Ἰωάννου μοδίου ς". ἕτερον τῶν Κοντου[πούλων] τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ ἀγίου Λέοντος καὶ τῆς Ἐπισκοπῆς μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον εἰς τὴν ἀγίαν Δυνατὴν πλησίον χωραφίου τοῦ Ζύτου μοδίου α'. χωράφιον τῆς Ἀβύδου τὸ πλησίον τοῦ ποταμοῦ καὶ πλησίον χωραφίου τῆς Ὁδηγήτριας μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὸ Κυνίδιον κάτωθεν τῆς ὁδοῦ τὸ λεγόμενον τοῦ Σταλοῦ μοδίου ς". ἕτερον τὸ ἄνωθεν τοῦ κατερχομένου χειμάρρου τὸ καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Γουλολέων μοδίων α' ς". ἡ τούτων γῆ μοδίων ρν δ' ς". [κομμάτια] ἀμοδιολόγητα κη'.

Ὅμοίως καὶ τὰ τῆς μονῆς τοῦ ἀγίου Λέοντος. χωράφια ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Βουστάσεως τὰ πλησίον χωράφια τοῦ Βέλ[ου] καὶ πλησίον τῶν οἰκημάτων Δαλασκνοῦ τοῦ Φαγρί μοδίου α', ὃ ἔχει ἡ ἀγία μονὴ ἀπὸ Νικολάου τοῦ Γρηγορίου. ἕτερον χωράφιον εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Τρώτων τὸ καλούμενον τοῦ ἀγίου Βλασίου τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου Γρηγορίου τοῦ Κολοκύνθη μοδίων ς', ὅπερ αὐτὸν ἔχει ἡ ἐκκλησία ἀπὸ ἀφιερώσεως τοῦ Κανατᾶ. ἕτερον τὸ ἀπὸ Θεοδοσίου τοῦ Ζύτου τὸ καλούμενον τῶν Λυγνῶν τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ παπᾶ Βασίλι, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν, ἄνευ τοῦ ἄπαντος δυσκόλου. ἕτερον τὸ ἀπὸ Νικήτα τοῦ Κανάκι ἐπὶ τὴν περιοχὴν τῆς Βουστάσης τὸ λεγόμενον τοῦ Χαλικιῆς τὸ πλησίον καίμενον

¹) Apogr. τό

χωραφίου τοῦ Δρόγγου καὶ πλησίον χωραφίου τῆς Ἐπισκοπῆς μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον ἀπὸ Νικήτα τοῦ Κουκούλη ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Ἀγασίωνων τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς ἀρμακίου τοῦ Γρηγορίου καὶ δυσκόλων τοῦ Γλυκερί, καθὼς ἔρχονται μέχρι τῶν δυσκόλων ἐκεῖνου Ἰωάννου τοῦ Κουκούλη μοδίων α' σ'. ἕτερον τὸ ἀπὸ Μιχαήλ τοῦ Μιχαλίτζη εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Κατρικοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Δρεπάνου καὶ πλησίον χωραφίου Ῥωμανοῦ τοῦ Μιχαλίτζη καὶ τοῦ Ἀσίνου, καθὼς ἐστὶν ὁ λαχὸς μοδίων γ'. ἕτερον τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ πλησίον τοῦ Ἀβαστάργου καὶ πλησίον Ῥωμανοῦ τοῦ Μιχαλίτζη καὶ αὐτὸν μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Θεοδοσίου τοῦ Θωμᾶ εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς Βουστάσεως καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Φαγρί καὶ τοῦ Κατζηκηᾶ μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἀπὸ Ἠλία τοῦ Ζακυνθινοῦ τὸ διακείμενον ὑπὸ τὴν τοποθεσίαν τῆς Πλαγίας τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Ὁρθολίθου μοδίων δ' σ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Νικολάου τοῦ Δρόγγου εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Βούστασις τὸ ἐξ εὐωνύμου μέρους τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Βλασίου πλησίον κείμενον χωραφίου τοῦ Ῥαζῆ καὶ ἐρ' ἐτέρῳ μέρει χωραφίου τοῦ Βαγγαρόπουλου μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ τοῦ Κατουλούμπου τὸ ἐπάνω τῆς βρύσης κατὰ τὸ δυσικὸν μέρος καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Νικολάου τοῦ Δρόγγου μοδίων β'. καὶ ἕτερον τοῦ κλείσματος μοδίου σ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Νικολάου τοῦ Δρόγγου τὸ καὶ πλησίον τοῦ θείου ναοῦ τοῦ ἁγίου Λέοντος τὸ κατὰ ἄρκτον, καθὼς ἐστὶ περιωρισμένον, μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον εἰς τὴν Βούστασιν τὸ ἀπὸ Μαννάτη τὸ πλησίον τῶν Χαλεπέδων καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Κλάδου σὺν καὶ τοῦ ἀρμακίου τοῦ ὑπὸ τὴν τοποθεσίαν τῶν Ξηρῶν τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κινάμμου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Καλύβα τὸ ἀμφοτέρων μοδίων β' σ'. ἕτερον τὸ ἀπὸ τοῦ Κολοκύνθη εἰς τὴν τοποθεσίαν τῶν Κουροπάδων, τῶν παλαιῶν οἰκημάτων τοῦ Πλευσιάνου καὶ τοῦ Βουκη[ν]οῦ μέρος τὸ κατὰ δυσμὰς ἐπάνω τοῦ ποταμοῦ πλησίον χωραφίου τῆς ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς, καθὼς ἀπέρχεται μέχρι τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀκινδύνων μοδίων β' σ'. ἕτερον τὸ ἀπὸ Νικήτα τοῦ πατᾶ Καλέπουλου εἰς τὴν τοποθεσίαν τῶν Πεπονάδων τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Κόματου, ἔσον καὶ οἷόν ἐστι, σὺν τοῦ περιωρισμοῦ καὶ παντὸς τοῦ προνομίου αὐτοῦ, τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Ζακυνθινοῦ μοδίων ε'. ὥσαύτως καὶ ἕτερον μοδίων δύο ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Κυνιδίου τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Πλαγίας. ἕτερον τοῦ Διακτόπουλου(?) μοδίου σ'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τῶν Πηγαδακίων μοδίων γ'. ἕτερον τὸ ἀπὸ τοῦ Χωιδιᾶ τὸ ὃν τε καὶ διακείμενον ὑπὸ τὴν τοποθεσίαν τοῦ Βελλερίτου τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου Θεοκτίστου τοῦ Μαλουχᾶ, καθὼς ἐστὶ περιωρισμένον κατὰ τῆς ἐξοχῆς αὐτῆς, ὅπερ ἔχει ἡ μονὴ ἐπίσημον μετὰ Μαριανοῦ ἐκεῖνου τοῦ Ἀσκολ[ά]βου ἀπὸ τοῦ ὅλου τούτου τρίτον, ὅπερ καὶ νῦν ἐστὶν ἀμπέ-

λιον. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Μιχαὴλ τοῦ Κήνωπος ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Βατζῶν τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἀπὸ τοῦ πρωτονοταρίου τὸ ὃν τε καὶ διακεῖμενον ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Πρικέως τὸ πλησίον τοῦ θείου ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου πλησίον χωραφίου τῆς Ἐπισκοπῆς, ἔνθα ἐστὶ καὶ φρέαρ¹⁾ ἐν αὐτῷ μέγαν. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Μιχαὴλ τοῦ παπᾶ Καλόπουλου τὸ καλούμενον τοῦ Κουκουμένου πλησίον χωραφίου Νικήτα τοῦ σκευοφύλακος μοδίων α' ς". ἕτερον ἀπὸ τοῦ Βλασίου τοῦ ναυπηγοῦ τὸ λεγόμενον τοῦ Καλαμῶνος τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Δρόγγου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Μονοκυθᾶ μοδίου α'. ἕτερον τοῦ αὐτοῦ πλησίον τῆς βρύσης καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Δρόγγου μοδίου ς". ἕτερον τοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῶν Βουπούλων τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Δρόγγου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Τουρκεπούλου μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ τοῦ μοναχοῦ Κλάδου τὸ διακεῖμενον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Σταλλοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀρμένου καὶ σύνεγγυς χωραφίου Βασιλείου τοῦ Δρόγγου μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Λέοντος τοῦ Δηφεράτου εἰς τοποθεσίαν τοῦ Βουλευτοῦ τὸ ἄνωθεν τοῦ Ζυγολουράτου καὶ πλησίον χωραφίου Νικολάου τοῦ Χαιδᾶ μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἀπὸ τοῦ Καννάβου εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Βατζῶν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς τὸ λεγόμενον Ἰωάννου τοῦ Κόματου μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἀπὸ Λέοντος τοῦ Δρογγαρόπουλου ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ ἁγίου Βλασίου ἀπὸ τοῦ δεξιῷ αὐτοῦ μέρους καὶ ἔρχεται ἔμπροσθεν τοῦ πυλῶνος μέχρι καὶ τοῦ Εὐνίμου μοδίου ς". ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Μιχαὴλ τοῦ Μιτζόπουλου τὸ λεγόμενον τοῦ Ἠλία τοῦ κάμπου τὸ πλησίον χωραφίου τῆς Κοκομύλαινας, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπ' αὐτοῦ τὸ λεγόμενον τῆς Λαγγαδοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κολοκύνθη μοδίων α' ς'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Λέοντος υἱοῦ Βασιλείου τοῦ Δρόγγου εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Κυνιδίου τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Σωτήρος τῆς Ξυλοκαρτίας καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Μονοκυθᾶ μοδίων β'. ἕτερον ὑπ' αὐτοῦ κάτωθεν τοῦ παλαιοῦ ἀλωνίου τῆς ἐκκλησίας μοδίου ς". ἕτερον τὸ ἀπὸ Ὑπατίου ἱερέως τοῦ Ῥαζῆ τὸ λεγόμενον τῆς Πλαγίας τὸ πλησίον χωραφίου Νικόλου τοῦ ἀρχιτέκτονος μοδίων α' ς". ἕτερον ἀπ' αὐτοῦ τὸ καλούμενον τῆς Λίμ[νης?] καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Μονοκυθᾶ μοδίων β'. ἕτερον λαχίδιον ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ζύτου. ἕτερον τὸ ἀπὸ τῶν Μαχεράδων τοῦ Καμπησίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Δρόγγου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Ζωμᾶ καὶ τοῦ Καλύβα μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Νικήτα υἱοῦ ἐκείνου Κόματου τοῦ παπᾶ Καλοῦ πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Λέοντος καὶ πλησίον τοῦ Ἐνοικιάτου μοδίου ς". ἕτερον ἀπ' αὐτοῦ

¹⁾ Απογρ. φρέας.

εἰς τὴν ἁγίαν Κυριακὴν εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Κουκουνέως μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἀπὸ Θαλασσηνοῦ τοῦ Μονοκλήθου ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Κυνιδρίου τὸ ἐπιλεγόμενον τῶν Ἀγρίων τοῦ Λαγκαδίου τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Κουλαίτου, καθὼς περιορίζει μετὰ παντὸς τοῦ δικαίου αὐτοῦ, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Ἰωάννου τοῦ Κουλαίτου εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Κυνιδρίου τὸ λεγόμενον τοῦ Κλείσματος πλησίον χωραφίου Βασιλείου ἱερέως τοῦ Δηματρόπουλου μοδίου ς". ἕτερον τὸ ἀπὸ Θαλασσηνοῦ τοῦ Μονοκυθῆ κατὰ τῶν βουνῶν τὸ λεγόμενον τῶν Πηγαδακίων πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου προέδρου τοῦ Ἀβαστάγου μοδίου β'. ὡσαύτως καὶ ἕτερον χωράφιον τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Ἐρυθραίου καὶ χωραφίου κεντάρχου τοῦ Πραματᾶ, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸν ὀρθόλιθον τὸ πλησίον τοῦ Καλαβροῦ μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἀπὸ τοῦ Νικολάου τοῦ Κορωνέου τὸ ἀποκάτω τῆς οἰκείας Νικήτα τοῦ Βουπλανᾶ τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου Μιχαήλ τοῦ Φαγρί μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Καλοῦ τοῦ Γρηγορίου ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Βατζῶν τὸ λεγόμενον τοῦ Φρέατος τοῦ Συκαμνοῦ πλησίον χωραφίου τοῦ Μανδακίου μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Νικολάου τοῦ τῆς Μέλισσας τὸ λεγόμενον τῶν Ἀλμυριδίων τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τῆς ἀγιωτάτης Ἐπισκοπῆς καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Φαγρί μοδίου α'. ἕτερον τὸ πλησίον τοῦ εἰρημένου ναοῦ λαχρὸς ὁ ἐπιλεγόμενος τῆς Ἑλαίας μέχρι τῆς ὁδοῦ μοδίων γ'. ἕτερον τὸ ἀπὸ τὸν Δρογγάρακιν τὴν Πολέτου (?) πλησίον καὶ ἄνωθεν τούτου μοδίων α' ς". ὁμοίως καὶ τὰ περίγυρα τῆς ἁγίας μονῆς ἀπὸ τὸ χωράφιον τοῦ Λιά[νι?] καὶ ἀναβαίνει ἡ συρὰ σὺν τῶν ἀρμάκων καὶ ἀπέρχεται ἀπὸ τοῦ χωραφίου τοῦ Καλύβα καὶ περιγυρίζει ἀπὸ τὸ χωράφιον τῆς Ἐπισκοπῆς καὶ ἀναβαίνει [ἕως εἰς τὸ χωράφιον τοῦ] Κιλαδηνοῦ καὶ ἀπὸ τὸ λαχίδη τοῦ Δρόγγου καὶ ἀνέρχεται ἀπὸ τὸ ἐξάμπελον τοῦ Καλύβα τοῦ Γυροβόλου, καθὼς γυρίζει εἰς τὸ χωράφιον τῆς Λεγέας ἕως τοῦ χωραφίου τοῦ Χωϊδιᾶ σὺν καὶ τοῦ χωραφίου, οὗ ἔχομεν ἀπὸ ἀνταλλαγῆς ἀπὸ τοῦ μισερ Λεοῦνου, ὅσα καὶ οἷα εἰσιν ἀπερίκοπα.

Ἔτερα εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν, ἀπὸ τὸ πρόλημα ὁ λαχρὸς, ὃν εἶχεν αὐτὸν ἡ ἁγία μονὴ ἀπὸ ἀνταλλαγῆς τοῦ προέδρου μοδίων δ'. ἕτερον τῶν Παλαιῶν Πυρβόλων τὸ πλησίον τοῦ προεδράτου μοδίου α'. ἔτερα εἰς τὸν αὐτὸν τόπον πλησίον χωραφίου τοῦ Κανάκι μοδίων ς". δ' ς". ἔτερα τὰ λεγόμενα τοῦ Κοντοπαύλου πλησίον τοῦ διερχομένου ποταμοῦ καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Καλύβα καὶ τοῦ Φαγρί σὺν τῶν ἀγρῶν μοδίων δ'. ἕτερον τοῦ αὐλίσματος τὸ πλησίον τοῦ Σταϊάνου μοδίου α'. ἕτερον ἡ ἀρμάκη ἡ ἀπὸ τοῦ Βαρυπράτη ἀποκάτωθεν τῆς ὁδοῦ μοδίου ς". ἕτερον τὸ λεγόμενον τῆς ἁγίας Ἀναστασίας μοδίων α' ς". ἕτερον τὸ ἀπὸ τοῦ

'Ραζή τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Δρεπάνου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ παπᾶ Μανουὴλ μοδίων γ'. τὸ λεγόμενον τὸ Μέγα Ἀμπέλι, τὰ νῦν δὲ ἐξάμπελον, χωράφιον Βουστόμου πλησίον χωραφίου τοῦ Δρόγγου μοδίου α'. ἕτερον πλησίον τῆς οἰκείας τοῦ Ἀριαστῆ μοδίου α', ὅπερ ἔχει αὐτὸν ἢ ἀγρία μονὴ ἀπὸ ἀφιερώσεως Κροά[κως] τοῦ Στληβοπέτζη καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου. ἕτερον τὸ ἀπὸ Μιχαήλ τοῦ Καλύβα τὸ κατὰ δυσμὰς τοῦ ναοῦ τῶν τιμίων Ἀσωμάτων τοῦ Ὑπομαλίου μοδίων α' ς". ἕτερον χωράφιον τὸ καλούμενον τῆς Κρούσκας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀθηναίου μοδίου α'. ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ Ἀποδόρκου τὸ ἀπὸ Νικολήτζη μοδίου ς". ἕτερον τὸ ἀποκάτween τούτου μοδίων α' ς". ἕτερον τοῦ Κυνιδρίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Χωιδιᾶ καὶ ἄνωθεν τοῦ διερχομένου χειμάρρου μοδίων α' ς". ἕτερον τὸ ἀποκάτween τοῦ Κλάδου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀθηναίου μοδίου α'. ἕτερον λαχίδιον τοῦ Λουκανίου μοδίου ς". ἕτερον τὸ ἄνωθεν τοῦ Ἀντοθεμᾶ μοδίου ς". ἕτερον χωράφιον τοῦ Δερματέως τὸ πλησίον χωραφίου τῆς Ἐπισκοπῆς μοδίων α' ς". ἕτερον τὸ λαχίδιον τοῦ Ἀρμένη μοδίων β' τὸ περιελθὼν ἀπὸ τῆς μοναχῆς Μαστραγγέλαινας. ἕτερον τῶν Ῥουσεγίων τὸ ἀπάνω καὶ τὸ κάτω τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Χοιδιᾶ ἀπὸ τὰ δύο τρίτον. ἕτερον τὸ καλούμενον τῶν Βορβῶν πλησίον χωραφίου τοῦ Ζύτου (?) μοδίου α'. ἕτερον τῶν Κελλαδίων πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀθηναίου μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἀπόπερα τὰ ἀποκάτween χωραφίου τοῦ Χοιδιᾶ μοδίων β'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον πλησίον χωραφίου τοῦ Μονοκυθῶ μοδίου ς". δ' ς". ἕτερα τὰ λεγόμενα τοῦ Ὑπάρχου κομμάτια γ' μοδίων β'. χωράφιον τῆς Λαγκάδας τῶν Ἀγρίων τὸ ἀπὸ Νικητὰ τοῦ γραμματικοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Βαρυπράτη μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τὸ κάτωθεν τοῦ ἁγίου Βλασίου τὸ καλούμενον Δαμαντζιανιάτικον μοδίου ς". ἕτερα χωράφια εἰς τὸ Σουγιάνου κομμάτια δύο μοδίου α', τὸ μὲν ἐν ἀπὸ τοῦ Καστριοῦ καὶ τὸ ἕτερον ἀπὸ τοῦ Κυπριανοῦ. ἕτερον ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Γερασίων ἢ λεγομένη ἀρμάκη τῶν Ἀσκαθάρων μοδίου α'. [ἕτερον] εἰς τοὺς ἁγίους Ἀναργύρους τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Προέδρου μοδίου ς". ἕτερον τὸ κάτωθεν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τὸ πλησίον τοῦ Ἀβαστάρχου μοδίου α'. ἕτερον τῶν Κουρουπᾶδων τὸ ἀπὸ τοῦ Μονοκυθῶ σὺν τῆς ποτᾶμιαι μοδίου α'. χωράφια τῶν Βαγίων τὰ πλησίον τῆς ἐπισκοπῆς, καθὼς ἀπέρχονται ἀπὸ τὸν ποταμὸν ἕως ἄνω τοῦ καθίσματος μοδίων γ'. ἕτερον τοῦ Τραχωνίου τὸ ἀπὸ τοῦ Σφαξολαγίνου μοδίου ς". ἕτερον τῆς ὁδοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ζύτου καὶ τῆς Ἐπισκοπῆς μοδίου ς". ἕτερον κάτωθεν τοῦ Σωτῆρος τὸ ἀπὸ τῆς συζύγου Γεωργίου τοῦ Δρόγγου μοδίων δ' ς". ἕτερον χωράφιον τῶν Τρύτων (?) τὸ περιελθὼν ἀπὸ τοῦ Ἀνοίνου μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἄνωθεν τοῦ ἁγίου Δημητρίου τὸ ἀπὸ Νικολάου τοῦ Ἀσκομάχου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Γρηγορίου

μοδίου α'. ἕτερον τὸ πλησίον τοῦ Χορευτηρίου τὸ ἀπὸ τοῦ σὺρ Λεόνου μοδίου α'. ἕτερον ἀπ' αὐτοῦ τὸ λεγόμενον τοῦ Νήσακος σὺν τοῦ Γρηγοράτου μοδίῳ γ'. ἕτερον τὸ ἀπὸ τοῦ Καστριίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Χαμοσχύνδου μοδίῳ β'. χωράφια ἅπαντα ἐν τῇ αὐτῇ ἀγίᾳ μονῇ μόδια ρκθ' ς'' καὶ ἀμοδιολόγητα κομμάτια ζ'.

Ἀμπέλια.

Ὅμοίως καὶ τὰ ἀμπέλια τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς τὰ ὑπὸ τῷ μέρει Παλίκης. ἀμπέλι τοῦ Ὑδρομύλου τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Δρεπάνου καὶ τοῦ Πειρασμοῦ καὶ σύνεγγυς τοῦ διερχομένου ποταμοῦ, καθὼς ἐστὶν ἰδιοπερίριστον, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερα κομμάτια β' εἰς τοῦ Σουγιάνου μοδίῳ β'. ἕτερον τοῦ Κορμέως τὸ κάτωθεν χωραφίου τοῦ Μαχαιρᾶ καὶ πλησίον τῆς δημοσίας ὁδοῦ μοδίῳ γ'. ἕτερον εἰς τὸ ἀμπέλι Βαύχου τὸ λεγόμενον ἢ Ἄμπελος σὺν τοῦ κλείσματος καὶ τοῦ κομματίου τῶν Ῥοιδίων μοδίῳ ζ'. ἕτερον τῆς Ἀναβάσιας τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Βαρυπράτῃ τὸ κάτωθεν τοῦ κρεμνοῦ μοδίῳ γ'. ἕτερα ἀρμάκια τὰ κάτωθεν τοῦ ἀμπελίου τοῦ Χοιδᾶ, καθὼς ἀναβαίνουν μέχρι τῆς ὁδοῦ σὺν καὶ τοῦ ἄνωθεν τῆς ὁδοῦ μοδίῳ γ' τὰ ἀμφοτέρω. ἕτερον ἀμπέλι εἰς τὸν ἅγιον Θεόδουλον τὸ λεγόμενον τοῦ Δρυὸς τὸ πλησίον λαχιδίου τοῦ Χοιδᾶ σὺν καὶ τοῦ λαγγαδίου ἔως τοῦ Γέροντος τὰ ἀμφοτέρω μοδίῳ ε'. ἕτερον ἀμπέλιον εἰς τὰ ἄγρια τοῦ λαγγαδίου τὸ ἀποκάθωθεν ἀμπελίου τοῦ Βαρυπράτῃ μοδίου α' ἕτερον εἰς τὸ Βαρδάνη τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς ἀμπελίου τοῦ Μιχαλίτζῃ μοδίου α'. ἕτερα εἰς τὰ Βάτζα τὰ λεγόμενα τοῦ Βελλεράτου κομμάτια δύο μοδίῳ γ', τὰ ἀποκάτω τῆς οἰκίας τοῦ Κονδύλου, καθὼς κατέρχονται μέχρι τοῦ κατερχομένου χειμάρρου. ἕτερα τῶν Ἀλμυρίδων, καθὼς εἰσιν, μοδίῳ γ'. ἕτερα εἰς τὴν Τζαλαμίδα ἢ Φυλέα τὸ ἀνατολικὸν τοῦ ποταμοῦ, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν, καθὼς ἐστὶ περιωρισμένον μοδίῳ δ' ς''. ἕτερον τὸ κατὰ δυσμὰς τοῦ αὐτοῦ ἀμπελίου τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Κρασᾶ καὶ τοῦ Ἀβαστάγου μοδίου ς''. δ' ς''. ἕτερον εἰς τὸ Δρογγαρικὸν πλησίον ἀμπελίου τοῦ ἀγίου Ἑσδράς μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὰ Δαματερὰ ἤγουν τῆς Παλαιᾶς Ἐπισκοπῆς ἤγουν τῆς Πετρὸς σὺν τοῦ ἀποκάθωθεν μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἄνωθεν τοῦ πηγαδίου τὸ καὶ πλησίον ἀμπέλου τοῦ Μαρχοῦρι μοδίῳ β' σὺν τῶν ἐκείσε ἰσταμένων δένδρων. ἕτερον εἰς τὸν ἅγιον Νικόλαον εἰς τὸν Σκινέα τὸ πλησίον τοῦ ναοῦ μοδίῳ β'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ κατὰ δυσμὰς μοδίῳ β'. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Λύκου τὸ καὶ πλησίον τοῦ ἀμπελίου τοῦ Κοπελοϊωάννου μοδίῳ α' ς''. ἕτερον εἰς τὸ λαγγάδιν τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ μεγάλου οἰκονόμου τὸ λεγόμενον τοῦ Δρυὸς, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἀμπέλι εἰς τὸν Γελλὸν τὸ

πλησίον κείμενον ἀμπελίου τοῦ Συρτο[μάτη] τὸ σύνεγγυς τῆς οἰκείας τῆς Μαυρο-
οικίας μοδίων δ'. χωράφια μοδίων ξ α'. [κομμάτια] δ' ζ'.

Ὡσαύτως καὶ τὰ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Ἐσδράς. ἀμπέλιν τὸ ἀπὸ τοῦ
Ραζῆ τὸ λεγόμενον τοῦ Μαυριαννίκη τὸ πλησίον ἀμπελίου Θωμᾶ τοῦ Καματηροῦ
κομμάτια δύο σὺν τοῦ ἄνωθεν ἀρμακίου ἀμφότερα μοδίων γ', ὅσα καὶ οἱ ἄλλοι εἰσιν.
ἕτερον τὸ καλούμενον τῆς Ὑδράχας τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Πετρίτζη μοδίου α'.
ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ ἄνωθεν τῆς Στρογγυλῆς ἤγουν τοῦ Ἀληθινατοῦ
ἀρμάκια δύο τὰ φυτευθέντα παρὰ τοῦ Καματηροῦ μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλι εἰς τὸ
Δρογχαρικὸν κομμάτια β' τὰ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Σταϊάνου καὶ τοῦ Φλεβοτόμου
μοδίων α' ζ'. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Αὐλῶνος τὸ ἀπὸ τοῦ Γερακάρι τὸ
ἐπιλεγόμενον τῆς Κουφοκράας τὸ σύνεγγυς καὶ ἀποκάτωθεν ἀμπελίου τοῦ Τιμο-
θέου, καθὼς ἐστὶ περιωρισμένον, καὶ ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ Ἀσπρόγου τὸ πλη-
σίον ἀμπελίου τοῦ Τζητζήρου καὶ τοῦ Τιμοθέου, καθὼς ἐστὶ ἰδιοπερίοριστον. ἕτερον
εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ λεγόμενον τοῦ Ὑλακος τὸ ἀπὸ Θωμᾶ τοῦ Καρβουνᾶ σὺν
καὶ τοῦ ἄνωθεν ἀμπελίου τοῦ ἀπὸ τοῦ Γερακάρι μοδίων β' ἤγουν κομμάτια γ'.
ἕτερα ἀμπέλια εἰς τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν τὸ λεγόμενον Βαρὴν σὺν τοῦ Δαυγάτου
τὰ ἀποκάτωθεν τῆς Φέτης πλησίον ἀμπελίου τοῦ Κολυανδράτου, καθὼς ἐστὶ
περιωρισμένον, μοδίων δ'. ἕτερον πλησίον τοῦ αὐτοῦ ἤγουν τῶν Καταπέτρων μοδίων
β' ζ' σὺν τῆς Καρέας. ἕτερον ἄνωθεν τοῦ ἀμπελίου τοῦ Τζητζέρου τὸ ἀπὸ τοῦ
Φλεβοτόμου μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Δαματορῶν τὸ καλούμενον
τοῦ Ῥόδου τὸ πλησίον ἀμπελίου ἐκεῖ[νου] κυρίου Θεοδοσίου τοῦ Μανδακίου μο-
δίου ζ'. ἕτερον εἰς τὸν τόπον τῶν Πετρακόνων τὸ ἀπὸ τοῦ κεντάρχου μοδίου ζ'.
ἕτερον τοῦ Δραγάτου τὸ ἀποκάτωθεν τῆς διερχομένης ὁδοῦ καὶ πλησίον τοῦ ἀμπε-
λίου τοῦ καλουμένου Ταλδονάτου μοδίου α'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τῆς Ἀμπέλου
τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Καματηροῦ μοδίου ζ'. ἀμπέλι εἰς τὸ δυσικὸν μέρος
χωρίου τοῦ Σκινέως τὸ πλησίον τοῦ Ἐνοικιάτου σὺν καὶ τῆς συκίας μοδίων β'.
ἕτερον ἀμπέλι ἐν τῇ αὐτῇ περιοχῇ κομμάτια β' τὰ λεγόμενα τοῦ Τροχάρι μο-
δίων δ'. ἕτερον τὸ κατὰ ἄρκτον κείμενον τοῦ χωρίου τὸ σύνεγγυς τοῦ ἀμπελίου
τοῦ Ταχρί μοδίου α'. ἐξῶθεν τούτου ἐξάμπελον τὸ πλησίον τοῦ Γουλολέων τοῦ
ἀμπελίου τοῦ ἀπὸ τὸ Στρατοκόπι μοδίου ζ'. ἕτερον ἐν τῇ αὐτῇ περιοχῇ τὸ πλη-
σίον καὶ σύνεγγυς ἀμπελίου τοῦ Ἐνοικιάτη ἀπὸ τὸ συκάμινον τὸ κατὰ δυσμάς
μέρος ἀπὸ τὸ σύνορον τοῦ αὐτοῦ Ἐνοικιάτου μοδίου ζ', τὸ περιελθὼν τῇ ἁγίω-
τάτῃ μονῇ ἀπὸ τοῦ Καψοσιδίου, καθὼς εἶχεν αὐτὸ ἐξ ἀγορᾶς ἀπὸ τοῦ Ἀρσάκου.
ἀμπέλι ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Σκινέου τὸ κάτωθεν τῆς ὁδοῦ τὸ ἀπὸ τοῦ Ἀληθινοῦ
ἀπὸ τοῦ ὅλου λαχοῦ τρίτον, μοδίου ζ'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ λεγόμενον

τὸ Ἀκρωτηράκιν τὸ πλησίον τῆς ὁδοῦ μοδίου ς''. ἕτερα ἀμπέλια τὰ τεμνόμενα παρὰ τῆς διερχομένης ὁδοῦ λαχοὶ δύο μοδίων γ'. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Λύκου τὸ πλησίον ἀμπελίου τῆς Ἐπισκοπῆς μοδίου ς''. ἕτερον ἀμπέλι τὸ λεγόμενον Ὁρθόλαχος τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Ζυγότου ἀπ' αὐτοῦ τὸ ς''. ἕτερον ἀμπελίτζην τὸ Γαζάτου τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Χριστοφόρου μοδίου ς''. ἕτερον ἀμπέλι τοῦ Πηγιδίου τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Γουλολέων, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἕτερον ἀμπελίτζην τὸ λεγόμενον τῆς Καρέας πλησίον ἀμπελίου τοῦ Μωυσῆ μοδίου ς''. ἕτερον ἀμπέλι ἄνωθεν τῶν ἀγίων Ἀναργύρων τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Γουλολέων, ὅσον καὶ οἶόν ἐστι, μοδίων ε', τὸ ἔχει ἡ μονὴ ἀπὸ κυρίου Ἀρταβάσδου τοῦ Μανδακίου. ἕτερον ἀμπέλι τὸ καλούμενον τοῦ Ἀσκοῦ τοῦ λαγγαδίου, τὸ πλησίον ἀμπέλι τῆς Ἐπισκοπῆς, ὅσον καὶ οἶόν ἐστι, μοδίων γ'. ἀμπέλιν τὸ ἐκείθεν τοῦ ὕδρομύλου τὸ μέσον κείμενον χωραφίων τῆς Κοντήσας, καθὼς ἐστὶ ἰδιοπερίριστον, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἕτερον εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Γέλλων τὸ ἄνωθεν ἀμπελίων τοῦ Συρτομάση τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Βαρβάρου καὶ ἕως τῆς διερχομένης ὁδοῦ μοδίων γ'. χωράφια τῆς αὐτῆς ἀγίας μονῆς μοδίων ξ' α' ς''.

Ὡσαύτως καὶ τὰ τῆς μονῆς τοῦ ἀγίου Λεόντος ἀμπέλια εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Βατζῶν. τὸ κάτωθεν τῶν οἰκημάτων τοῦ Παλ[οῦ] τὸ πλησίον τοῦ Ἀσκολεβάτου μοδίων α' ς''. ἕτερον εἰς τὸ Βουλανίτου, τὸ ἔχει ἡ ἀγία μονὴ ἀπὸ τοῦ Κουρκομάλλι, μοδίων α' ς''. ἀμπέλι εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Ὑπομαλίου τὸ πλησίον τοῦ ἀμπελίου τοῦ Δρεπάνου μοδίου ς''. ἕτερον εἰς Διαστηγούς τὸ πλησίον ἀμπέλι τοῦ Φαγρί μοδίου ς''. ἕτερον ἀμπέλι τῆς Βούστας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Μανδακίου μοδίων α' ς''. ἀμπέλι τὸ ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μιχαλίτζη εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Καψοσιδήρου πλησίον χωραφίου τοῦ Δρόγγου καὶ πλησίον τοῦ διερχομένου ποταμοῦ μοδίων β'. ἕτερον ἀμπέλι τὸ κάτωθεν τῶν οἰκημάτων τοῦ Γλυκέρι τὸ σύνεγγυς ἀμπελίου τοῦ Δρόγγου μοδίων α' ς'' σὺν τῆς ποταμίας. ἕτερον τῆς ποδογωνίας [?] τοῦ βουνοῦ τῶν Ἀγρίων τὸ ἀπὸ δωρεᾶς καθηγουμένου τοῦ Κουρκομάλλι, καθὼς περιγυρίζει, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἕτερον κάτωθεν τούτου τὸ ἀπὸ τοῦ Μερκοῦρι μοδίου ς''. ἕτερον τὸ καλούμενον τὸ Μακρυλάτου τὸ ἀπὸ Καλοῦ τοῦ Γρηγορίου μοδίου ς''. ἀμπέλι τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τὸ ὑποκάτωθεν τοῦ ἁλωνίου μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὸ Κανεκάτου τὸ Στρογγυλάκτη μοδίων δ' ς''. ἕτερον πλησίον τούτου μοδίου ς''. ἕτερον εἰς τὸ Μαστρικὸν τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Μιχαλίτζη μοδίου ς'', ἡγουν εἰς τὸ Εὐστράτη. ἀμπέλι εἰς τὰ Κεριά τὸ ἄνωθεν τοῦ Ζωγολούρου μοδίου ς'', σὺν τῶν ἐκεῖσε δένδρων. ἕτερον τῆς ἀγίας Θέκλης τὸ κάτωθεν τῆς οἰκείας τοῦ Ἀμαραντίτζη καὶ πλησίον τῆς ὁδοῦ μοδίου α'. ἕτερον τῆς Συκέας τὸ κάτωθεν χωραφίων μοδίων ιε' ς''. Ὡσαύτως ἡ τῆς μονῆς τοῦ

ἀγίου Νικήτα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Θηνίας (?) τὸ καλούμενον τοῦ Σχύφου μοδίου
 α' σὺν τῶν ἐκεῖσε δένδρων. ἕτερον ἀμπέλι τὸ κάτωθεν τούτου καὶ πλησίον τοῦ
 'Ραζάτου μοδίων β'. ἕτερον ἀμπέλι ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Σκινέου τὸ καλούμενον
 τοῦ Λύκου μοδίων α'. ἕτερον τὸ κατ' ἄρκτον τοῦ χωραφίου καὶ κατὰ μεσημβρίαν
 τοῦ διερχομένου χειμάρρου μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὸ Σούγιάνου τὸ πλησίον ἀμπέλι
 τοῦ παπᾶ Μηνᾶ μοδίου ς". χωράφια μοδίων ε' ς".

Εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι, οὓς κατέχει ἡ ἀγιωτάτη ἐπισκοπὴ ἀπὸ τῶν ὑποτελῶν.
 Κωνσταντῖνος ἱερεὺς ὁ Βαρδιάνης σὺν γυναικός, ἔχει παῖδας ἄρσενας δ', θηλυκάς
 μίαν. χήρα ἡ νύμφη αὐτοῦ ἔχουσα θυγατέρα μίαν. Ἰωάννης ἱερεὺς ὁ υἱὸς αὐτῆς
 σὺν γυναικός ἔχων παῖδας β' ἄρσενας. παρ' ἐκείνου Νικήτας ἱερεὺς τοῦ Βαρδιάνη
 ἔχων υἱὸν α' καὶ θυγατέρας β'. τελεῖ ἐν ἀμφοτέροις γκελλία δ'. Μαρία ἡ θυγάτηρ
 ἐκείνου τοῦ παπᾶ Νικήτα ἔχουσα υἱοὺς ς', ἀπ' αὐτοὺς συγγύναικοι οἱ γ'. παῖδες
 ἐπ' αὐτοῖς ἀρσενικοὶ τέσσαρες, θηλυκαὶ δύο. οὗτοι ἄνευ τέλους. Λέων ὁ υἱὸς ἐκείνου
 ἱερεὺς τοῦ παπᾶ Νικήτα τελεῖ ἐν αὐτῷ γκελλία η'. Ἰωάννης ἱερεὺς ὁ Τιμοθέου
 μετὰ θυγατρὸς α'. ὁ υἱὸς αὐτοῦ σὺν γυναικός μετὰ παιδὸς θηλυκῆς α'. Νικήτας
 ἀναγνώστης καὶ θεῖος αὐτοῦ σὺν γυναικός ἔχων παῖδας ἄρσενας β', θηλυκάς α'.
 τελεῖ ἐπ' αὐτοῖς γκελλία γ' ς". Κωνσταντῖνος ὁ Γαϊτάνης σὺν γυναικός ἔχων
 θυγατέρα μίαν τελεῖ ἐν αὐτῷ γκελλία α' ς". Νικήτας ἀναγνώστης ὁ Ἀνθιμος
 σὺν γυναικός ἔχων υἱοὺς β' καὶ θυγατέρας β'. οὗτοι ἄνευ τέλους. οἱ Τρόναρες
 υἱοὶ ἐκείνου τοῦ παπᾶ Λαζάρου συγγύναικοι, ἔχων ὁ Δημήτριος παῖδας ἄρσενας
 β', θηλυκάς β' καὶ ὁ Λέων ἄρσενας β' καὶ ὁ πρεσβύτερος ἄρσενά ἕνα* δύο γαμ-
 βροὺς τοῦ αὐτοῦ σὺν γυναικός ἔχων, ὁ γ' Ἐφραίμ υἱὸν α' σὺν γυναικός καὶ ἕτερα
 παιδία ἀρσενικά δύο καὶ ὁ Μανουὴλ θυγατέρα μίαν καὶ υἱὸν ἕνα, τελεῖ ἐν ἀμφο-
 τέροις γκελλία δ'. Νικήτας ἱερεὺς ὁ Καταλάχης σὺν γυναικός ἔχων υἱοὺς γ', ὁ
 εἷς σὺν γυναικός. τελεῖ ἐν αὐτῷ γκελλία γ' ς". Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ σὺν
 γυναικός ἔχουσης υἱὸν α' καὶ θυγατέρα α' γκελλία β'. Λέων ὁ Θαλασσηνὸς σὺν
 γυναικός ἔχων υἱοὺς γ'. οἱ δύο σὺν γυναικός καὶ παιδὸς ἀρσενικοῦ α'. Ἰωάννης
 ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ σὺν γυναικός ἔχων υἱοὺς β', ὁ εἷς σὺν γυναικός καὶ θυγατρὸς μιᾶς
 τελεῖ γκελλία . . . Θεοδόσιος (?) ὁ Ὑακυνθηνὸς σὺν γυναικός ἔχων υἱοὺς δ', οἱ τρεῖς
 σὺν γυναικός, παῖδες ἐπ' αὐτοῖς ἄρσενες α', θηλυκαὶ β'. Λυκούδης ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ σὺν
 γυναικός τελεῖ ἐν ἀμφοτέροις γκελλία δ' ς". χήρα τοῦ Ὑακυνθηνοῦ μετὰ υἱῶν δύο.

Ὅμοιως οἱ ἐκπαλαὶ ἀρχαιοπάροικοι Ἰωάννης ἱερεὺς ὁ Κρασᾶς σὺν γυναικός.
 Κωνσταντῖνος ὁ Κρασᾶς σὺν γυναικός ἔχων υἱοὺς γ' καὶ θυγατέρα α'. Ἰωάννης
 ὁ ἱερεὺς ὁ ἕτερος υἱὸς αὐτοῦ σὺν γυναικός. Βασίλειος ὁ Κρασᾶς σὺν γυναικός
 ἔχων υἱὸν α' καὶ θυγατέρα α'. χήρα ἡ νύμφη αὐτοῦ ἔχουσα παιδία γ'. τὰ β' ἀρ-

σενικά, Ἰωάννης ὁ Κρασᾶς σὺν γυναικὸς ἔχων υἱοὺς γ', οἱ δύο σὺν γυναικός, ἐπ' αὐτοῖς παιδία ἀρσενικά β', θηλυκὰ α'. Μιχαὴλ ἱερεὺς ὁ Κρασᾶς σὺν γυναικὸς ἔχων υἱοὺς . . . σὺν γυναικὸς καὶ θυγατέρα μίαν· Κωνσταντῖνος ὁ Κάτω Κρασᾶς σὺν γυναικός. Λέων ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ σὺν γυναικὸς ἔχων παιδία ἀρσενικά α', θυγατέρα β'. Νικόλαος ὁ υἱὸς αὐτοῦ σὺν γυναικὸς ἔχων παιδία ἀρσενικά α'. Μιχαὴλ ὁ Κρασᾶς σὺν γυναικὸς ἔχων παιδία ἀρσενικά γ', θηλυκὰ β'. χήρα ἐκείνου τοῦ Στραβάγγελου ἔχουσα υἱοὺς ε' καὶ θυγατέρα α', οἱ μὲν γ' σὺν γυναικός, ἔχων ὁ πρῶτος παιδία ἀρσενικά γ', [ὁ] δευτέρος Λέων ὁ κηπ[ουρὸς] σὺν γυναικὸς ἔχων παιδία θηλυκὰ β', ἀρσενικὸν ἓνα καὶ ἀδελφὴν μίαν. παιδία ἐκείνου τοῦ Συμίου σὺν γυναικὸς ἔχουσας παιδία ἀρσενικά γ', θηλυκὰν ἓνα (sic). Ἰωάννης ὁ Λακεδαίμονας σὺν γυναικὸς ἔχων παιδία ἀρσενικά γ', θηλυκὰ ἓνα. Μαν . . . ἡ Βαρζηνου ἔχων θυγατέρα μίαν. Ἀμάραντος ὁ υἱὸς αὐτῆς σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδας θηλυκὰς α'. Χρυσή (?) ἡ Κομματοῦ σὺν τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ δευτέρου. Εὐδοκία ἡ Κουμᾶνα ἔχουσα παιδία ἀρσενικά α'. Ἄννα ἡ Κουμᾶνα σὺν τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. οὗτοι οἱ ἄνθρωποι διεδηλωμένοι ὀφείλουσι προσημένειν καὶ ἐκδουλεύειν τῇ ἀγιωτάτῃ ἐπισκοπῇ ἕως ἐσχάτης αὐτῶν ἀναπνοῆς αὐτοὶ τε καὶ οἱ παῖδες ἐξ ὁσφοῦ ἐξ αὐτῶν τικτόμενοι γόνιοι τε καὶ ἔγγονοι καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, μέχρις ἂν ἐξ αὐτῶν συνίστανται κατὰ γενεὰν κατερχόμενοι πάντες, καθὼς καὶ ὁ ὑψηλότατος καὶ κυριώτατος κόντης Ῥικιάρδος ὁ τοῦ Παλατίου καὶ αὐθέντης Κεφαληνίας, Ζακύνθου καὶ Ἰθάκης στέργων καὶ ἐπιβαιῶν πάντα τὰ ἐν τῷ παρόντι πρακτικῷ γεγραμμένα βεβούλῳται ταῦτα μετὰ τοῦ σιγιλλίου αὐτοῦ κάτωθεν. Ἐκτέθη διὸ καὶ ἐπληρίσθη τὸ κάτω πρακτικὸν ἐξ ἀρεσκείας, θελήσεως, συμβιβάσεως καὶ εἰς ἀεὶ διαμενουσῆς ἐν αὐτοῖς ἀγάπης τοῦ κραταιοτάτου κόντε καὶ τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιερέως Ἐνρίκου ἐν ἑξακισχιλιάσι χρόνοις μετρουμένοις ἐπτάκις ἑκατὸν ἑβδομήκοντα δευτέρῳ χρόνῳ Ἰνδικτιῶνος ζ' εἰς τὴν δευτέραν καὶ δεκάτην Ἰουλίου. κατ' αὐτῶν δὲ πάντων ἔχειν τὴν ἀγιωτάτην ἐπισκοπὴν τὴν οἰκίαν, [καθὼς] ἔσχεν ἐκπάλαι ἐν τῷ κάστρῳ τοῦ ἀγίου Γεωργίου, τὴν πλησιάζουσιν εἰς τὸν θεῖον ναὸν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν πόρταν.

Ἀρχὴ τοῦ ἀγίου Θεοδώρου.

Ἀμπέλια ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Πεονάδος. ἀμπέλιον τὸ λεγόμενον τοῦ Ποταμοῦ μοδίων α' ζ". καὶ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον χωράφιον μοδίου α'. ἀμπέλι τοῦ Βαρβάτου τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Εὐρυπιώτῃ μοδίου α'. τοῦ ἀγίου Χελίου, τὸ

ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Κουβαλέα [ἐκ.]¹⁾ συγχωρήσεως μοδίου α'. χωράφια τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ ἡρεισμένου ἐν τῷ Λιμενίῳ. χωράφια τὰ λεγόμενα τῶν Πετρονάδων τὰ ἄνωθεν τοῦ Κουβαλέα μοδίων β'. ἴστανται δ' ἐν αὐτοῖς²⁾ γλυκο-
 ξυλαίαι δ'. χωράφιον τὸ λεγόμενον τοῦ Κτίσματος, καθὼς εἰσιν περιωρισμένα (sic) μοδίων ζ'. ἕτερα τὰ ἄνωθεν τοῦ Βουχήλου τὰ πλησίον χωραφίου τῶν ἁγίων Ἀνα-
 γύρων μοδίων β'. χωράφιον τῆς Πετρὸς μοδίου α' ἀπὸ περάτου δεκάλιτρον α'.
 χωράφιον τοῦ Κακοῦ Λαγκαδίου μοδίου α'. ἐστὶν³⁾ καὶ περιορισμὸς τοῦ περιγύρου
 τῶν οἰκημάτων τῆς σεβασμίας ταύτης μονῆς ἀπὸ τὸ πηγᾶδι καὶ ἀνέρχεται ἀπὸ [τοῦ]
 Λαγκαδίου καὶ ἀπὸ τοῦ Παύλου τὰ χαλώπεδα μέχρις ἂν τοῦ ναοῦ καὶ περιὰλεια
 αὐτοῦ ἀμπελίων, χωραφίων, δένδρων, ἀπλῶς εἰπεῖν πάντα ἔνθεν τοῦ περὶ τοῦ
 ναοῦ, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν, ἀπερικόπως. χωράφιον τοῦ Ἀγναφαλῆως τὸ πλησίον χω-
 ραφίου τῶν ἁγίων Ἀναργύρων μοδίου α'. χωράφιον τοῦ Γυφῆως τὸ πλησίον χωρα-
 φίου τοῦ Ψαῤᾶ μοδίων ε'. ἕτερον χωράφιον τὸ λεγόμενον Παλαιῶν τὸ πλησίον
 χωραφίου τοῦ Σουπίτζη μοδίου ζ'. ἕτερον χωράφιον τὸ λεγόμενον Καλαμίου τὸ
 πέρανθεν τοῦ τράφου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Φουβάλου μοδίου α'. χωράφιον
 τοῦ Ξηροκαμπίου σὺν τῶν κάτωθεν δύο ἄρμακίων μοδίων ζ' καὶ πλησίον χωραφίου
 τοῦ Κοργίου. ἕτερον χωράφιον τὸ κατὰ ἀνατολὰς τούτου καὶ ἀποκάτωθεν τῆς
 οἰκίας τοῦ Δημητρίου μοδίου α'. χωράφιον τοῦ Ἡμεροβίγλι τὸ πλησίον χωραφίου
 τοῦ Μακρίτου μοδίων β'. χωράφιον τοῦ Λαγκαδίου τὸ ἄνωθεν ἀμπελίου τοῦ Ἀξαλίτρι
 μοδίων δ'. χωράφιον τῆς Δράχης τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Πηλαρηνοῦ μοδίων β'.
 ἕτερον χωράφιον τῶν Καρέων τὸ πλησίον οἰκίας τοῦ Γουλολέων μοδίου ζ'. ἕτερον
 εἰς τὴν Πεονάδα τὸ καλούμενον τῶν ἁγίων Ἀποστόλων σὺν τῷ ἀποκάτωθεν, καθὼς
 ἐστὶ περιωρισμένον, τὸ πλησίον χωραφίου κυρίου Θεοδώρου τοῦ Μεταξᾶ. ἕτερον ἐν
 τῇ αὐτῇ περιοχῇ τὸ λεγόμενον τοῦ Ἀλωποῦ⁴⁾, καθὼς ἀνέρχεται ἀπὸ τοῦ Σκωπαστοῦ
 ἀπὸ τὸ ἀμπέλι τὸ Βλάχικον καὶ ἀπὸ τῆς οἰκίας Θεοδώρου τοῦ Καυνύτα, καὶ γυ-
 ρίζει ἀπὸ τὸ ἀμπέλι τοῦ Μεταξᾶ ἤγουν τοῦ Κομπολέων καὶ ἀποδίδει ἄχρι τοῦ
 σταυροῦ καὶ γυρίζει τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Παύλου σὺν καὶ τοῦ χωραφίου τῆς κόγχης
 τοῦ ἁγίου Παύλου καὶ ἀπέραν ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ Σθλάβου καὶ ἀποδίδει μέχρι
 τῶν Τουρσίων, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν. τὰ ἔνδον τούτου χωράφια, ἀμπέλια καὶ δένδρη,
 οἰκήματα καὶ εἴ τί ἐστὶν ἔνδον τοῦ τοιοῦτου περιορισμοῦ μέχρι τοῦ ῥυακος τοῦ
 Ἀλωποῦ. ἕτερον χωράφιον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ ἄνωθεν χωραφίου τοῦ Ἀψαῤᾶ
 μοδίων ἑνος ἡμισυ. ἕτερον χωράφιον τῆς Γυστερνός, ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ ἄνωθεν
 λεχθέντος κυρίου Θεοδώρου τοῦ Μεταξᾶ, μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Μαράνθου

1) Apogr. τό.

2) Apogr. αὐτῷ.

3) Apogr. εἰσιν.

4) Apogr. Ἀλαποῦ.

μοδίου α'. ἕτερον τοῦ Μάχτου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀζωπολιτζη (?) μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τῆς Καλαμάδας ἤγουν τοῦ Λαγκαδίου, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἕτερον ἐν τῇ περιοχῇ . . . τὸ ἄνωθεν τοῦ Καραβᾶ μοδίων α' ς''. ἕτερον χωράφιον τοῦ Σκύνου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Παλ[αίου] μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τῶν Δράκων (?) τὸ ἄνωθεν χωραφίου τοῦ παπᾶ Σταγίνου (?) μοδίων β'. [χωράφιον] εἰς τὸν αὐτὸν τόπον μοδίων β' τὸ πλησίον χωραφίου τῆς Παρτῆς. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ζυμωνάτου μοδίου α'. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον μοδίων α' ς''. ἕτερον χωράφιον τῆς ἀγίας Ἀκυλίνης τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Παλ[αίου] μοδίου ς''. χωράφιον ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Φαγέως τὸ κατὰ ἀνατολὰς κείμενον χωραφίου τοῦ Εἰρηνικοῦ (?) καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀζάνι, καθὼς ἐστιν ὁ περιορισμὸς αὐτοῦ μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους. ἕτερον χωράφιον τοῦ Βραλλοσκάλου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀζάνι μοδίου ς''. ἕτερον χωράφιον τοῦ Ἐμβόλου τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Ἀργυροπούλου μοδίου ς''. ἕτερον χωράφιον τοῦ Ἀνδρέου τὸ λεγόμενον τοῦ Ταξιάρχη τὸ κάτωθεν σὺν τῶν δένδρων, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἕτερον χωράφιον τῶν Σπηλιῶν τοῦ Βενέτικου μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Ἀνδρέου. ἕτερον χωράφιον τῶν Σπηλιῶν τὸ ἄνωθεν τοῦ Χαρκοματιάτικου μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τῆς Ἀμυγδαλέας τὸ πλησίον [χωραφίου] τοῦ Ζακυνθινοῦ μοδίου α'. οἰκοθεσία τῶν Σολάβων σὺν τῶν δένδρων μοδίου α'. ἀμπέλι τὸ πλησίον τοῦ Σφαλικουῦρι μοδίων β'. ἀμπέλι τοῦ Στρεπτοῦ τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Λεωνίδου μοδίων β'. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ κάτωθεν χωραφίου τοῦ Λεωνίδου καὶ ἀμπελίου τοῦ Ἀσωμάτου μοδίων β'. ἀμπέλι, τὸ ἔχομεν ἀπὸ ἀνταλλαγῆς ἐκ τοῦ ἀγίου Θεοδώρου, μοδίου α'. ἀμπέλι εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ πλησίον καὶ ἄνωθεν τοῦ Κοργίννου μοδίων β'. [ἕτερον] εἰς τὸν αὐτὸν τόπον κατὰ δύσιν τοῦ τοιοῦτου μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλι ἄνωθεν τούτου μοδίου ς''. ἀμπέλι ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ Πτερίονος μοδίου ς''. τὸ καὶ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Λαζαρά εἰς τὸν αὐτὸν τόπον πλησίον ἀμπελίου τοῦ Ἀγαλλίου δεκαλίτρου α'. ἀμπέλι τῆς Μιρτίας, καθὼς ἐστιν ἰδιοπεριόριστον, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἀμπέλι τῆς Ποσ . . . τ . . . καὶ αὐτὸ ἰδιοπεριόριστον. ἀμπέλι τοῦ Σηλαιῶ καὶ αὐτό, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἀμπέλι τοῦ Πηγαδακίου καὶ αὐτὸν ἐστὶ περιωρισμένον. τὸ ἄνωθεν τοῦ πηγαδίου εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τοῦ πηγαδίου τὸ κατὰ δύσιν τὸ πλησίον τοῦ Τραχήλου καὶ τοῦ Σωτῆρος ἀρμάκια γ', ὅσα καὶ οἶά εἰσιν. ἀμπέλι τὸ κάτωθεν τοῦ ἀγίου Παγκρατίου καὶ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Σουπίτζη μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλι ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Σπαρτέως τὸ λεγόμενον τῆς Ἀρέας τὸ πλησίον τοῦ Τραυλοῦ μοδίου α'. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἀμπέλι τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Κλαδιμοῦ μοδίων α' ς''. ἕτερον ἀμπέλι τὸ πλησίον καὶ ἄνωθεν τοῦ Ἀγροίκου τὸ πλησίον ἀμπελίου τῆς μονῆς τῆς Πορτ[α]ν[ῆς] μοδίων δ'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ Τραχήλου, ὅσον καὶ οἶόν

ἐστιν. ἀμπέλι τὸ καλούμενον Ἀσκαλεβάτο, καθὼς ἐστὶ περιωρισμένον τὸ πλησίον καὶ κάτωθεν τοῦ Χαρκωματᾶ τοῦ ἀμπελίου, ὅσον καὶ οἶόν ἐστι. ἕτερον ἀμπέλι τὸ πλησίον τοῦ Πύργου καὶ ἄνωθεν καὶ πλησίον τοῦ Ὀψαράτου μοδίων β'. ἀμπέλι ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Ἀχραγέως τὸ πλησίον τοῦ Σουπίτζη. ἕτερον ἀμπέλι ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Αὐλῶνος τὸ πλησίον τοῦ Κουβαλάτου μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλι τῆς Λακύνθρας τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Λαζαρά μοδίου ς''. ἕτερον ἀμπέλι ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Κεραμίων τὸ κάτωθεν τῆς οἰκίας τοῦ Καμίτζη καὶ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Πρωτοβροστιαρίου μοδίων γ'. ἕτερον ἀμπέλι τοῦ Δημονιαρίου μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλι τὸ ἐν τῇ θέσει τοῦ Ἀχράγεως τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Γουλολέων μοδίων β'. ἀμπέλι τῆς Λιβανθοῦ ἤγουν τοῦ ἀγίου Θεοδώρου τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Γαγᾶ μοδίων β'. ἀμπέλι τὸ πλησίον τοῦ Εὐρυπιώτη καὶ κάτωθεν τοῦ Κόντου ἀμπέλι μοδίου α'. χωράφιον τοῦ Ἡμεροβίγλη ἤγουν τὸ ἔχει ἀπὸ τοῦ Λεωνίδου τοῦ Τραυλάτου (?) ὡς ἀντιλόγιον μοδίου α'. ἀμπέλι τοῦ Πτερίωνος τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Κουρτέζ μοδίου ς''. χωράφιον τοῦ Κιονοῦ τοῦ Σπηλίου, τὸ ἔχει ἀπὸ τοῦ Κουμανοῦ μοδίου ς''.

Ὁμοίως τὰ χωράφια τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς τῆς Λεωνιδιάδος. χωράφιον τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Περιβολισιάνου μοδίου α'. χωράφιον τὸ καλούμενον τοῦ Κουρουμένου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Περιστιάνου καὶ τοῦ Κουλόνδη μοδίου ς''. χωράφιον τοῦ Κολυμπητῆ τὸ καλούμενον, πλησίον χωραφίου τοῦ Κλουδάρι μοδίου α' καὶ ἕτερον χωράφιον μοδίου α'. χωράφιον τὸ κατὰ ἀνατολὰς κείμενον τοῦ υἱοῦ Ἀναστασία[ς] τὸ πλησίον τοῦ Μανδακίου μοδίου ς''. ἕτερον τῆς Ἀναδηδράδος τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Περεστιάνου καὶ τοῦ ἀγίου Νικολάου μοδίου α'. χωράφιον τὸ λεγόμενον τοῦ Μεγουλάτου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Περιβολισιάνου μοδίων β'. ἴστανται δὲ εἰς αὐτὸ γλυκοξυλεαὶ δύο. χωράφιον τὸ λεγόμενον τοῦ Φονέως τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κλουδάρι μοδίων γ'. χωράφιον τοῦ ἀγίου Ἀναστασίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κουσκουρίδη μοδίου ς''. χωράφιον τὸ λεγόμενον Χρυσάτον τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Περιβολισιάνου μοδίων β'. ἕτερα ἀρμάκια β' τὰ λεγόμενα Κερβιράδου, ἐν ᾗ ἴστανται ἡ οἰκία Κωνσταντίνου τοῦ Σθλαβοῦ. ἕτερον τὸ κάτωθεν τῆς οἰκίας τοῦ Γαγᾶ ἀρμάκιον μοδίων β' ς''. ἕτερα ἀρμάκια β' τῆς Λαγγάδας τὰ πλησίον χωραφίου τοῦ Περιβολισιάνου καὶ τοῦ Γαγᾶ μοδίου α'. ἕτερον ἀρμάκιον τοῦ Κολυμπητῆ λεγόμενον πλησίον χωραφίου τοῦ Περιβολισιάνου μοδίου ς''. χωράφιον τῆς Πέτρας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Μεταξᾶ μοδίων β'. χωράφια τὰ λεγόμενα τῆς Χώρας (?), ἃ ἐδώθησαν ἀντάλλαγμα¹⁾ τοῦ ἀμπελίου τῶν Θυρίδων μοδίου α', κατέχοντες διὰ θελήσεως

¹⁾ Apogr. ἀντίλλαγμα.

τοῦ αὐθέντου. χωράφιον τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Σφιλι-
κοῦρδα μοδίων δ' ς''.

Ὅμοιως ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Αὐλῶνος. χωράφιον τῆς Τρυπητῆς τὸ
πλησίον χωραφίου τοῦ Σοφοῦ μοδίων γ'. ἕτερον τὸ κάτωθεν οἰκίας τοῦ Τελέκα
πλησίον χωραφίου τοῦ Πόντου (?) μοδίων δ' σὺν τοῦ δυσκόλου. ἕτερον χωράφιον τὸ
λεγόμενον τῆς Κρυθαρίστρας καὶ αὐτὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Πόντου μοδίου α'.
ἕτερον τὸ ἀποκάτωθεν τῆς οἰκίας τοῦ Ἀγγελينوῦ μοδίου α'. χωράφιον τῆς Μεγάλης
Πέτρας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Πουδεύτου μοδίου ς''. ἕτερον τῆς Ὑπέρου τὸ
πλησίον χωραφίου τοῦ Ζυμωναίου μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τὸ Εὐκρίδη τὸ μέσον
κεῖμενον τῶν δύο βουνῶν μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον εἰς τὸν Κόλυμπον τὸ πλη-
σίον τῆς δημοσίας ὁδοῦ μοδίου α' ς''. χωράφιον τὸ καὶ ἐξάμπελον εἰς τὴν Κρανέαν
τὸ ἀπέξω τοῦ Γλυκόπουλου ὄν, ὅσον καὶ οἷον ἐστὶ, καθὼς ἐστὶ περιωρισμένον
μετ' αὐτοῦ. ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Ὀμαλῶν χωράφιον τῆς Λάμιας μοδίων β'. ἴστανται
δὲ καὶ εἰς αὐτὸ λάμια τοῦ ὕδατος. χωράφιον τῶν Δρυμῶν μοδίων α' ς''. χωράφιον
τῶν Καχῶν τὸ Προκέρδι πλησίον χωραφίου τοῦ Ματζουκίου μοδίων β'. χωράφιον
τῶν Ἀγρίων πλησίον χωραφίου τοῦ Βέρβερι μοδίων δ'. ἔχει καὶ ἀγρὸν κατὰ ἀνα-
τολὰς. ἕτερον χωράφιον τῶν Λακκίων πλησίον χωραφίου τοῦ Κλεσκαδίκου μοδίων
β'. ἔχει δὲ καὶ ἀγρὸν κατὰ ἀνατολὰς μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους. ἕτερον τὸ
κάτωθεν, τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Βρυένι καὶ τοῦ Χορτολοβέως μοδίων δ', ἐν ᾧ
καὶ δρὺς ἴσταιται μέγας. ἕτερον χωράφιον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Δροσεροῦ Δρυὸς
πλησίον κατὰ ἄρκτον χωραφίου τοῦ Μανδακίου, κατὰ δὲ μεσημβρίαν χωραφίου τοῦ
Βέρβερι μοδίων κδ'. ἴστανται δὲ ἐν αὐτῷ δρυάδες διάφοροι, ἔχει δὲ ἀμπέλια ι',
ἔχει δὲ καὶ ἀγρὸν κατὰ ἀνατολὰς μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους καὶ κατὰ δυσμὰς
ὁμοίως ἕτερον χωράφιον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Ἐμφανιστηρίου πλησίον κατὰ
ἄρκτον χωραφίου τοῦ Βαρσάκι¹⁾, κατὰ δὲ μεσημβρίαν χωράφιον τοῦ Ἐξώποτου
μοδίων ζ'. ἔχει κατὰ ἀνατολὰς ἀγρὸν πολὺν, καθὼς ἀνέρχεται τὰ ἴσα τοῦ λαγγα-
δίου καὶ τοῦ βουνοῦ τοῦ Κουκορεβίνθου. ἕτερα χωράφια τῶν Δρυαλλίων πλησίον
τοῦ Καμίνου μοδίου α'. χωράφιον τὸ καλούμενον τοῦ Βελόνῃ, ὃ ἔχει αὐτὸ ἡ ἐκκλη-
σία ἀπὸ ἀφιερώσεως Ἰσαβέρη τοῦ Ἀρταβάσδου, μοδίων β'. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον
τῶν Παλαιῶν Ἀλώνων μοδίων α' ς''. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς Παλλευκοτῆς
πλησίον χωραφίου τοῦ Καλοκυροπούλου μοδίων β' ς''. ἕτερον ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς
Μυλέας, ὅπερ ἐξωνησάμεθα ἀπὸ τῆς Μαλλοταρίχας πλησίον κατ' ἄρκτον τοῦ χωρα-
φίου τοῦ Ἀνατολικοῦ, κατὰ δὲ μεσημβρίαν τοῦ Ῥομπότη μοδίων ς'. ἕτερον χω-

¹⁾ In margine: Βαλόκκι.

ράφιον εἰς τὸ Ἐξω Πηγᾷδι κατὰ ἄρκτον τοῦ χωραφίου τοῦ Κάρβαρι, κατὰ δὲ μεσημβρίαν τοῦ Ῥομπότου, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. εἰσὶν δύο καὶ πηγᾶδια β'. καὶ ἓνα ἕτερον χωράφιον τὸ ἔξω τοῦ ἀμπελίου καὶ τοῦ κλείσματος τοῦ χωραφίου τοῦ περιελθόντος ἀπὸ τοῦ Χρυσοβέργη μοδίων β', καθὼς κεῖται κατὰ μεσημβρίαν. ἕτερον χωράφιον πρὸς δύσιν τούτου τοῦ κλείσματος ὁ Μέγας Λαχός, καθὼς ἐστὶν ἰδιοπεριόριστον ἀρχόμενον [ἀπὸ] τὸ αὐτὸ χωράφιον τοῦ Χρυσοβέργη καὶ διέρχεται πρὸς δύσιν ἄχρι τῆς ῥιζιμέας πέτρας τῆς κειμένης εἰς τὴν κόγχην τοῦ ἁγίου Παγκρατίου πλησίον κατὰ ἄρκτον τοῦ χωραφίου τῶν Μανδακιδῶν, κατὰ δὲ μεσημβρίαν ἀμπελίου τοῦ Πανθέως καὶ τοῦ χωραφίου τοῦ κεντάρχου τοῦ Θηλυκοῦ, ἔχει καὶ ἀγρὸν ὡς πρὸς δύσιν κάτωθεν τῆς ἀκροτόμου πέτρας μοδίων λ', ἄνευ τῶν ἀγρῶν. χωράφιον ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῶν Παλαιῶν Ἀλωνίων πλησίον κατὰ ἄρκτον τοῦ χωραφίου τοῦ Ἀργέως, κατὰ δὲ μεσημβρίαν πλησίον χωραφίου τοῦ Πανθέως, καθὼς γαμματίζει πρὸς δύσιν, μοδίων ς'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Δικιπόλεως ¹⁾ τὸ πλησίον τοῦ Πανθέως μοδίων ιε'. ἕτερον χωράφιον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Χαμολάκκου μοδίων β'. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Συκιδι, ὅπερ ἐξωνησάμεθα ἀπὸ τῶν Μουσουράδων μοδίου α' ς''. ἕτερον χωράφιον τὸ περιελθὼν τε ἡμῖν ἀπὸ τοῦ Βελόνου, ὡς εὔρηται εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς Ἀγραπιδέας, μοδίων δ'. ἕτερον χωράφιον τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ κλείσματος, καθὼς ἐστὶ περιωρισμένον, μοδίων β'. [ἕτερον] εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Βραχεροῦ μοδίων ε'. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Χοιρολάκκου μοδίων β'. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τῶν Ἀμυγαλέων μοδίων γ'. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τῶν Στενῶν πλησίον τοῦ Γαβαλᾶ μοδίων δ' ς''. χωράφιον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Δρινιτικῆς τὸ λεγόμενον τῆς Ἀμπελίου τὸ περιελθὼν τε τῇ ἐκκλησίᾳ ἀπὸ Νικολάου τοῦ Μεσούρου κατὰ ἀνατολὰς χωραφίου τοῦ Κοντοβοῦρι κατὰ δύσιν τοῦ Μαρίτζη μοδίων γ'. χωράφιον τῶν Πυκνῶν Ἀπιδέων πλησίον κατὰ μεσημβρίαν τοῦ Μαλώτου, κατὰ δὲ ἄρκτον . . . μοδίων α' ς''. ἕτερον χωράφιον τὸ σύνεγγυς τοῦ αὐτοῦ μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς Ἀρέας καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Ζερβοῦ μοδίων α' ς''. ἕτερον χωράφιον εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς Λάμπους πλησίον τοῦ Βελόνι καὶ τοῦ Ἀνατολικῆς μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Νικηίου τὸ περιελθὼν τε ἡμῖν ἀπὸ Ἰωάννου τοῦ Καλοκυρόπουλου, καθὼς ἐστὶν ἰδιοπεριόριστον, μοδίων δ'. ἕτερον χωράφιον τῆς Μηλέας τὸ περιελθὼν τε ἡμῖν ἀπὸ τὸ Χρυσολούρου τὸ πλησίον ἐν τῇ ἐνὶ μέρει χωραφίου τοῦ Μαλώτου, ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ τοῦ χωραφίου τοῦ Ῥομπότη μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Κηνθαρίου τὸ ἀπὸ τοῦ Βάκληκος (?) μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον ἐν

¹⁾ Forsitan legendum est: Νικιπόλεως.

τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Σκολονίου τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς τοῦ χωραφίου Λέοντος ἐκεῖνον Κομήτου τοῦ Πανθέως ἀπὸ τῶν ἀμπελάδων καὶ δρυάδων καὶ ἄχρι τοῦ δρόμου μοδίων ιβ'. ἕτερον τὸ καλούμενον Εὐλογιτερόν τὸ πλησίον τοῦ Ὁρφανοῦ μοδίων β'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ λεγόμενον Μαγουλάτον μοδίων α' σ'', τὸ πλησίον δὲ τοῦ Ὁρφανοῦ. ἕτερον χωράφιον τοῦ Πηγαδιακίου τὸ Ἐπίκοπα μετὰ τοῦ Καλοτέρου ἀπ' αὐτοῦ τὸ σ''. ἕτερον τὸ λεγόμενον τῆς Γωνίας τὸ πλησίον τοῦ κλείσματος μοδίων β'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τούτου καὶ πλησίον τοῦ Περιβολισιάνου μοδίου σ''. ἕτερον τὸ καλούμενον καὶ τοῦ Ῥουλαχοῦ μοδίων δ'. πλησίον τοῦ Περιβολισιάνου τὸ σύνεγγυς χωράφιον τῆς ἀγίας Ἱερουσαλὴμ μοδίων α' σ''. ἕτερον τῆς Βατερᾶς πλησίον τῆς Λάμιας μοδίων δ'. χωράφιον τοῦ Στρίπτη τὸ ἐν τῷ Λιβανθῷ σὺν τοῦ τράφου πλησίον χωραφίου τοῦ Κλουδῆ μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον ἄνωθεν τοῦ Ξυλοκεράτου πλησίον τοῦ Κουβαλέα μοδίου σ''. εἰς τὰ Βαρέα τὸ Καλογηροῦ πλησίον τοῦ Λεωνίδη μοδίου α'. εἰς τοῦ Σβορόνι [χωράφιον] σὺν τῆς οἰκίας μοδίων δ'. ἕτερον τοῦ Μαρενθέως πλησίον χωραφίου τοῦ Σπληναράτου μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Λαγκαδίου τὸ πλησίον τοῦ Γαγᾶ μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τῶν Βερβεράδων ἀρμακί ἕνα. χωράφια τὰ ἐν τῇ θέσει καὶ ἐνορίᾳ τοῦ Αὐλῶνος ἔχουν τοῦ ἀγίου Ἀνδρέα τὰ ἔμπροσθεν τοῦ αὐτοῦ ναοῦ καὶ τὰ ὀπίσθεν, ὅσα καὶ οἰά εἰσιν, μοδίων γ'. ἕτερον τὸ κάτωθεν τοῦ ἀγίου Νικολάου τὸ πλησίον τοῦ Πηγαδίου μοδίων β'. ἕτερα χωράφια τῆς Μεγάλῃς Πέτρας μοδίων ιβ'. ἀμπελία τῆς Πενταμοδίας τὰ πλησίον καὶ σύνεγγυς ἀμπελίου τοῦ Μαδαλενοῦ μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλι τὸ κάτωθεν τοῦ Περισιτιάνου τὸ μέσον κείμενον ἀμπελίου τοῦ Κλουδῆ καὶ τοῦ Περισιτιάνου μοδίου α'. ἀμπέλι τὸ καλούμενον τῆς Λυγίας καὶ αὐτὸ κείμενον [μέσον] ἀμπελί[ου] τοῦ Κλουδῆ καὶ τοῦ Περισιτιάνου μοδίων α' σ''. ἀμπέλι τὸ καλούμενον τοῦ Χαρακτοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Περιβολισιάνου καὶ ἀμπέλι τοῦ Σβορώνου σὺν τοῦ ἀρμακίου μοδίων γ'. ἕτερον ἀμπέλι τοῦ Βαδαράγου τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Χρυσάνθου μοδίου α'. ἀμπέλιον τοῦ Βαρυπόδη τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Περιβολισιάνου μοδίων α' σ''. ἀμπέλι τῆς Ὁρνιάς μοδίων δ', τὸ πλησίον ἀμπέλι τοῦ Γοστιλύβων τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Λεωνίδου μοδίου α'. ἀμπέλι τοῦ Ἀσκανθαρέως τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Λεωνίδη. ἕτερον τοῦ Βορβέως τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κλουδῆ μοδίων α' σ''. ἀμπέλι τῆς Δεγαλῆς πλησίον ἀμπελίου τοῦ Κουβαλέα καὶ τοῦ Παλαιοῦ μοδίων δ'. ἀμπέλι τῆς Ἐλαίας πλησίον ἀμπελίου τοῦ Λεωνίδη μοδίου α'. ἀμπέλι τὸ πλησίον τοῦ ἀγίου Τρύφωνος καὶ πλησίον τοῦ Λεωνίδου μοδίου α'. ἀμπέλι τὸ λεγόμενον τοῦ Βαρθὺ τὸ πλησίον τοῦ Μεταξᾶ μοδίων γ'. ἀμπέλι τοῦ Βοῖδοφάγου τὸ πλησίον ἀμπελίου τῆς ἀγίας Μαρίας μοδίου α'. ἀμπέλι τὸ καλούμενον Καρζοστᾶσι πλησίον ἀμπελίου τῆς

Κορτάσας μοδίῳ β'. ἀμπέλι τοῦ Κορμέως τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Ψαῤ᾽ μοδίου α'. ἀμπέλι τὸ καλούμενον τοῦ Εὐόλου τὸ πλησίον τοῦ Περισιτιάνου μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλι τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Κλουδῆ τὸ κάτωθεν οἰκίας τοῦ Σβορώνου. ἀμπέλι ἐν τῇ αὐτῇ θέσει τῇ περιοχῇ ἀμπέλι τὸ λεγόμενον τοῦ Λάκκου τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Πατρικίου, τὸ ἔχει ἀπ' ἐκείνου ἡ ἐκκλησία μετὰ τοῦ Λεωνίδῃ ἀπὸ τοῦ ὅλου τὸ σ''. ἀμπέλι τῆς Καμρακτικῆς πλησίον τοῦ Λεωνίδῃ μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἦγουν τοῦ Λάκκου πλησίον ἀμπελίου τοῦ Σοφοῦ μοδίῳ α' σ''. ἕτερον ἀμπέλι τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Πότου μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλι τῆς Κολυμπητῆς τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς ἀμπελίου τοῦ παπᾶ Δευτέρι μοδίου σ''. ἕτερον ἀμπέλι τοῦ παπᾶ Δευτέρι μοδίῳ δ'. ἀμπέλι τῆς Γαλλανᾶς τὸ ἄνωθεν τοῦ Σπληκάρι μοδίου α'. ἀμπέλι τοῦ Ἀρογεῆ τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Εὐρυπιώτῃ μοδίῳ γ'. χωράφιον τοῦ Φονέως μοδίῳ β'. ἕτερον χωράφιον τῆς Γρηγοροῦς μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τῆς Ροδίας σὺν τοῦ περιβόλου καὶ τοῦ πηγαδίου μοδίῳ δ'. χωράφιον τοῦ Ἀγγυάρι μοδίου α'. χωράφιον τοῦ Ἀληθινοῦ μοδίῳ α' σ''. χωράφιον τὸ Χοχρικάτο μοδίῳ β'. χωράφιον τοῦ Κοντολίνου μοδίῳ β'. χωράφιον τῆς Μηλαπιδέας μοδίῳ β'. ἀμπέλι τοῦ Βορβέως μοδίῳ δ'. χωράφιον τῆς ἀγίας Ἐλεούτης, ὅσον ἐστίν. χωράφιον τοῦ Χοιρολάκκου μοδίῳ β'. χωράφιον τοῦ Εὐριπιώτῃ μοδίου α'. ἀμπελίον τῆς Ὁρδινίας μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον σὺν τοῦ πηγαδακίου μοδίῳ γ'. ἕτερον χωράφιον τὸ Κηβαράτον μοδίῳ γ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ὀνομαζόμενον τῆς Φοράδας, ὅσον ἐστίν. ἕτερον χωράφιον τοῦ Λαρνάκῃ τὸ πλησίον τοῦ ἀγίου Μακρίνου μοδίου α'. ἕτερον τοῦ ἀγίου Ἀναστασίου τὸ κάτωθεν χωραφίου . . . μοδίῳ β'. ἕτερον ἀμπέλι τὸ Χελων[άκῃ] τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Ἀσωμάτου μοδίου α'. χωράφιον τῶν Ἀγρίων μοδίου α'. [χωράφιον] εἰς τὴν Ἀπάνω Δημηνίστραν μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον μοδίῳ β' μίση.

Διὰ τῶν χωραφίων τῆς ἀγιοτάτης ἐκισκοπῆς τὰ ὑπὸ τὰ μέρη Κρηνείας.

Χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Κοντάβου τὸ πλησίον περιβολίου τοῦ Δρεπάνου, καθὼς γυρίζει ἀπὸ τὴν ἀγίαν Δυνατὴν καὶ μέχρι τοῦ κατερχομένου δρόμου ἀπὸ τῆς Σευρακίνης μοδίῳ ι'. ἕτερον τὸ πλησίον τούτου, ἐν ᾧ διέρχεται ὁ ῥηθεὶς δρόμος, μοδίῳ ε'. ἕτερον τὸ ἄνωθεν τούτου τὸ πλησίον κατὰ δύσιν χωραφίου τοῦ Ῥόζου μοδίῳ ιε'. ἕτερον χωράφιον τὸ λεγόμενον τοῦ Μακρέως. ἄρχικας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ζερβού μοδίῳ ζ'. ἕτερον χωράφιον τὸ πλησίον τούτου τὸ λεγόμενον τοῦ Συκίδι τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Γουδιέλλῃ μοδίῳ ι'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον πλησίον τούτου τὸ λεγόμενον τῶν Ἀμπηδιακίων μοδίῳ γ'. ἕτερον χωράφιον τοῦ ἀγίου Σώζοντος, ἐν ᾧ διέρχεται ἡ βασιλικὴ ὁδὸς καὶ ἀποδίδει ἄχρι τοῦ χωρα-

φίου τῆς μονῆς τοῦ Δρεπάνου μοδίων ιβ'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ Βατεροῦ τὸ πλησίον κατὰ ἀνατολὰς χωραφίου τοῦ Ἀλειμματᾶ, κατὰ δὲ δύσιν χωραφίου τοῦ παπᾶ Κυπριανοῦ (?) μοδίων εἴς. ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ παπᾶ Σάββα μοδίων γ'. ἀρμάκι τὸ ἐπάνω τοῦ παπᾶ Σάββα μοδίων α' εἴς. ἕτερον τὸ κατὰ δύσιν τῆς Πετρὸς ἀπέξω μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἐπάνω τοῦ Φουσάτου τὸ πλησίον ἐν μέρος χωραφίου τοῦ παπᾶ Κυπριανοῦ, ἐν δὲ τὸ ἕτερον χωραφίου τοῦ Ἀλειμματᾶ μοδίων α' εἴς. ἕτερον χωράφιον τὸ πλησίον τῶν Φουσάτων τὸ πλησίον κατὰ ἀνατολὰς τοῦ παπᾶ Γεωργίου μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Τριπόδι καλούμενον πλησίον χωραφίου τοῦ Ρούζου μοδίων εἴς. ἕτερον χωράφιον τὸ ἐπάνω τούτου μοδίων β'. τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κολοτέρου. ἕτερον τὸ πλησίον τούτου τὸ κατὰ δύσιν μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τὸ κλεῖσμα τοῦ ἀγίου Γρηγορίου, ἔνθα καὶ ὁ ναὸς ἱδρύεται, μοδίων η'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Σκίνου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Σταγιάνου τὸ κατὰ ἀνατολὰς μοδίων γ'. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ Προνώως τὸ ἄνωθεν καὶ κατὰ δύσιν χωραφίου τοῦ Ρόζου μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου μέχρι τοῦ αἰγιαλοῦ μοδίων η'. ἕτερον τὸ ἐπάνω τοῦ Βαστάγου χωράφιον τοῦ Γουδέλη μοδίων β'. χωράφιον τὸ κλεῖσμα τὸ λεγόμενον τοῦ Μάγῃλου μοδίων δ'. ἕτερον χωράφιον τοῦ παπᾶ Πότου (?) τὸ πλησίον ἐν μὲν τῷ ἐνὶ μέρει χωραφίου τοῦ παπᾶ Γεωργίου, ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ χωραφίου τοῦ Μηνιάτη μοδίου εἴς. ἕτερον χωράφιον πλησίον τούτου τὸ ἀποκάτωθεν τοῦ ποταμοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Χαζαρά καὶ τοῦ Λούππου μοδίων δ'. χωράφιον τοῦ Δρυὸς τῶν Κυριτζάδων τὸ ἀποκάτω τοῦ Μελιγγέρι μοδίου εἴς. ἕτερον χωράφιον τοῦ Πόρου τοῦ Ληνοῦ μοδίου ἐνός. ἕτερον χωράφιον τὸ ἐπάνω ἁλωνίου τοῦ παπᾶ Κυριάκι μοδίου εἴς. χωράφιον τοῦ Αἰγιαλοῦ τοῦ Φουκόντε μοδίων β'. ἕτερον τὸ κάτωθεν τῆς ἀγίας Κυριακῆς, ἐν ᾧ καὶ ὁ ναὸς ἵσταται. τὰ λεγόμενα Ἀσχελευάτα τὰ πλησίον χωραφίου τοῦ Λαζαρά μοδίων ε'. ἕτερον χωράφιον εἰς τὸ Πέραμα τοῦ ἀγίου Θεοδώρου μοδίου εἴς. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τῶν Σπηλαίων τὸ λεγόμενον τοῦ Ἀζογυρέα τὸ μέσον κείμενον χωραφίου τοῦ Δρεπάνου καὶ τοῦ Ρόζου μοδίου α'. ἕτερον τὸ πλησίον τοῦ χωραφίου τὸ καλούμενον τοῦ Κοτόπουλου Δρυὸς τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ρόζου μοδίου α'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τῶν Δρυῶν τὸ ἀπὸ κάτω χωραφίου τῆς ἀγίας Τριάδος μοδίου εἴς. ἕτερον χωράφιον τοῦ Λαγκαδίου τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Κοπτοσηθρέως τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Συμεῶν μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Χαλωπέδου τὸ πλησίον χωραφίου Κωνσταντίνου τοῦ Συμεῶν μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τὸ κλεῖσμα τὸ πλησίον τῶν οἰκημάτων τῆς Ματζιφάρενας μοδίων β'. χωράφιον τὸ ἀπέξω τῆς Ἀεταρωλέας μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀποκάτω τοῦ Βαλαφᾶ τὸ λεγόμενον τὸ Βασταγάτον μοδίων ε'. ἕτερον τὸ ἀποκάτω τῆς Στρατὸς

μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τὸ λεγόμενον τοῦ Γλαβᾶ μοδίου α', ὅσον καὶ οἶόν
 ἐστι. χωράφιον τὸ καλούμενον τῆς Κουλλουράδειας μοδίων δ'. ἕτερον τὸ λεγόμενον
 τῆς Κιμηλίας μοδίων δ'. ἢ τοῦ Λαγκαδίου. ἕτερον χωράφιον ὁ Λαχὸς τὸ ἕξω τῆς
 ἀμπέλου μοδίων ιβ'. ἕτερα εἰς τὸν αὐτὸν τόπον λαχίδια τὰ πλησίον τοῦ Βελόνῃ
 μοδίων ιε'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τῆς Βουσυκίας κοιμᾶτια β' μοδίων ι'. ἕτερον
 χωράφιον τοῦ Λαφωναχί (?) μοδίων β'. χωράφιον τοῦ Πύργου σὺν τοῦ Πλαγίου
 μοδίων η'. χωράφιον τὸ ἀπέξω τῆς αὐλῆς μοδίων ς'. ἕτερον χωράφιον ὁ κήπος
 τοῦ ἀγίου Νικολάου μοδίου ς''. χωράφιον τοῦ Λαρνάκῃ εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ
 ἀγίου Γρηγορίου μοδίων β': χωράφιον ἡ Χελιδιονίχη τὸ πλησίον καίμενον τῆς ἀγίας
 Ἀναστασίας τὸ ἀποκάτω τοῦ ἀγίου Βασιλικοῦ χωράφιον μοδίων η'. ἕτερον χωράφιον
 τοῦ Βασιλικοῦ πλησίον χωραφίου τοῦ Κόντε Θεοδώρου μοδίων δ'. χωράφιον τῶν
 Συκιδίων πλησίον χωραφίου Νικολάου τοῦ Τερωνάτου μοδίων δ'. ἕτερον χωράφιον
 τῆς Σθλαβοπέτρας τοῦ Ληνοῦ μοδίων β'. χωράφιον τοῦ Ἐλθιδίου μοδίων β'. χω-
 ράφιον τὸ ἀποκάτω τοῦ Τιούτου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ζερβοῦ μοδίων β'.
 χωράφια τὰ λεγόμενα τῆς Γωνιάς σὺν τῶν ἀρμάκων μοδίων ιε'. ἕτερον τὸ ἐπάνω
 τούτου μοδίου ς'' τὸ κατὰ ἀνατολὰς. ἕτερον χωράφιον τῆς Λαγκιάδας τὸ πλησίον τοῦ
 χωραφίου Ἐνοικιάτου μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον ἡ Λαγκιάδα ἐπάνω τούτου σὺν
 τοῦ χωραφακίου μοδίων ε'. χωράφιον τῶν Λύμπων μοδίων β' ς''. ἕτερον χωράφιον
 τὸ Κατωφόρου μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τῶν Λακκίων μοδίων α' ς''. ἕτερον τοῦ
 Κουβαλέα μοδίου α'. ἕτερον τὸ καλούμενον ὁ Λαχὸς τὸ πλησίον τοῦ Ἐνοικιάτου
 μοδίων β'. χωράφιον τὸ ἀπέξω τῆς Ἀγροπιδέας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ῥοδιαφᾶ
 μοδίων α' ς''. ἕτερον χωράφιον τοῦ Λαρνάκῃ μοδίων γ' ς''. ἕτερον χωράφιον τοῦ
 Κοκοπίδου μοδίων ε'. ἕτερον τῶν Μηλεῶν τὸ πλησίον λαχιδίου τοῦ Μανδακίου
 μοδίων δ'. χωράφιον τοῦ Πηγαδίου σὺν τῆς Πηγερῆς, ἀμπέλια ἀμψότερα μοδίων
 η'. ἕτερον χωράφιον τὸ λεγόμενον τοῦ Πηγαδίου τὸ Ἐνοικιάτου τὸ πλησίον χωρα-
 φίου καὶ λαχιδίου τοῦ Ῥοδιαφᾶ μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τὸ πλησίον χωραφίου
 τοῦ Ἐνοικιάτου τὸ ἀποκάτω τῶν ἀρμακίων μοδίων δ'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Ἐμ-
 βόλου τῆς Ἀρπιδίας σὺν τοῦ Κόντε Καλ[έ]τ[ου] (?) μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τοῦ
 ἀγίου Γρηγορίου μοδίων β' ς''. ἕτερον χωράφιον τὰ Δύσκολα σὺν τοῦ περιαιλίου
 μοδίων η'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ Λιθοκούλουμου μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τοῦ
 Κατωφορίου τὸ πλησίον τοῦ Σπηλαφίου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἐνοικιάτου μο-
 δίων γ'. ἕτερον τὸ λεγόμενον Παλαιορύγγια μοδίων γ'. ἀρμάκια τὰ πλησίον χωρα-
 φίου τοῦ Καρυδάκῃ μοδίου ς''. ἕτερον πλησίον τοῦ δρόμου μοδίου α'. ἕτερον τὸ
 λεγόμενον τοῦ Λαρνάκῃ μοδίων β'. ἕτερον τοῦ Παλαιαλωνίου τοῦ Καρυδάκῃ μοδίου
 ς''. ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ Ξηροῦ Πηγαδίου μοδίων β'. χωράφιον τῆς ἀγίας

Ἀναστασίας μοδίων ς'. ἕτερον τὸ λεγόμενον Χοιρολακκίου μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἀποκάτω τῆς Ἀπλοράβδενας μοδίου ς''. ἕτερον χωράφιον τὸ πλησίον τῶν Ἀσωμάτων μοδίων δ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀποκάτω τῶν Πλακῶν μοδίων β'. ἕτερον τὸ πλησίον τούτου μοδίων δ'. χωράφιον τοῦ Ἀστρακίως μοδίων ε'. ἕτερον τὸ πλησίον αὐτοῦ τὸ Στραβολαχίδιον μοδίων γ'. ἕτερον τὸ πλησίον αὐτοῦ τοῦ Λαρινάκη μοδίων β'. ἕτερα τὰ λεγόμενα τῶν Ἀνοικιώτου μνημάτων μοδίων δ'. χωράφιον τοῦ Ξηροκάμπου μοδίων ι'. χωράφιον τοῦ Λάκκου μοδίων ς'. χωράφιον τοῦ παπᾶ¹⁾ Καλέτου μοδίων δ'. χωράφιον τοῦ Παρδάκη (?) σὺν τοῦ Σπηλιαφίου μοδίων ζ'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Δρυμῶνος πλησίον χωραφίου τοῦ Ζυγολοῦρι καὶ τοῦ Τυράννη μοδίων γ'. χωράφιον τὸ Καμιτζάτον μοδίων ς'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Ἀξιναρέα μοδίων η'. ἕτερον τοῦ ἁγίου Σώζοντος τὸ κατὰ μεσημβρίαν τοῦ ναοῦ μοδίου α'. ἕτερον τῆς Χαλικερᾶς μοδίων γ'. ἕτερον τοῦ Λαγκαδίου μοδίου α' τὸ πλησίον τῆς Χαλικερᾶς. ἕτερον χωράφιον τῆς Πασιγκράτης τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ῥόζου κομμάτια δύο μοδίων α' ς''. ἕτερα τὰ Πυργάρια μοδίου ς''. ἕτερον τοῦ Καρβουνολάκκου μοδίων β' ς''. χωράφιον τὸ λεγόμενον [τοῦ] Δρακίως (?) τῆς Ὀφῆς μοδίων α' ς''. ἕτερον χωράφιον τὸ λεγόμενον τοῦ Φαβάτου ἀπὸ τοῦ Πυργαρίου μοδίων δ'. ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ Μαγουλάτου καὶ αὐτὸ χωρήσεως μοδίων δ'. ἕτερον τοῦ ἁγίου Μερκουρίου μοδίου α'. χωράφιον τῶν Ποταμιάνων, τὸ λεγόμενον τῆς Κόλλας, τὸ πλησίον κατὰ ἀνατολὰς τοῦ ἁγίου Νικολάου²⁾, καθὼς ἀπέρχεται ἀπὸ τῆς οἰκίας Θεοδώρου τοῦ Μελοχίτου, καθὼς ἔρχεται ἀπὸ τὴν ἀγραπιδίαν ἰδιοπεριόριστον μοδίων ιβ'. ἕτερον λαχίδιον ἐπάνω αὐτοῦ τὸ λεγόμενον Στρογγυλὸν μοδίων γ'. ἕτερον τοῦ Κάμπου τὸ πλησίον [τῆς] μονῆς τοῦ Δρεπάνου, καθὼς ἀνέρχεται ἀπὸ τοῦ Ἀσφαλακτέα καὶ ἀποδίδει μέχρι τοῦ Ἀγρίλλα μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Μελέτι ἄχρι τοῦ Πρυνερέα καὶ ἀνέρχεται ἢ Χυθέα³⁾ καὶ ἀκουμπίζει εἰς τὸ χωράφιον τὸ λεγόμενον Ἀλωνάρι, ἔνθα καὶ πρῖνος ἵσταται, μοδίου δ'. λαχίδιον τοῦ αὐτοῦ πλησίον μοδίου ς''. ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ Ξηροκάμπου τὸ λεγόμενον τοῦ Φάγου, καθὼς ἐστὶν ἰδιοπεριόριστον κατὰ ἀνατολὰς τοῦ Ἰαλώπου καὶ πλησίον τοῦ Καλαφάτου χωραφίου μοδίων γ'. ἕτερον τῆς Λυγῆς τοῦ Βρουσίου κλεισματίζην μοδίου α'. ἕτερον τὸ πλησίον τῆς οἰκίας τοῦ Μελέτι, καὶ ἀνέρχεται μέχρι τοῦ Ἀγρίλλ[α] καὶ τῆς Χυθείας καὶ ἀνέρχεται μέχρι τοῦ χωραφίου Νικηφορόπουλου τὸ ἄχρι τοῦ χωραφίου τοῦ Μελέτι, μοδίων α' ς''. χωράφια εἰς τὰ Ὅμαλὰ τὰ ἔξω τοῦ πηγαδίου τὰ πλησίον κατὰ μεσημβρίαν τοῦ χωραφίου τοῦ Ῥομπότη, ἵσταται δὲ καὶ ἐν αὐτῷ πηγάδιον

¹⁾ Confer p. 23 Κόντε Κ. ²⁾ Sic legendum videtur pro: τὸ λεγόμενον τῆς Κόλλας τὸ πλησίον κατ' ἀνατολὰς τὸ πλησίον τοῦ ἁγίου Νικολάου τὸ λεγόμενον τῆς Κόλλας καθὼς καὶ . . . ut extat locus in apographo. ³⁾ Apogr. Λυθέα: sed vide inferius.

ἐν. ἕτερον χωράφιον ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῶν Ποταμιάνων τὸ λεγόμενον τῶν Αὐλῶν τὸ πλησίον τοῦ Βρουσκίου μοδίων α' ζ". ἕτερον τοῦ Λανίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Σουπέτζη μοδίων ζ'. ἕτερον ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς Κρανείας τὸ Πυριαναμάτον ἡγουν τῆς Γωνίας μοδίων δ'. ἀμπέλιον τῆς Παραδείσου μοδίου ζ". ἕτερον κατὰ δυσμὰς τὸ καλούμενον Βαρδουκάτο μοδίων γ'. ἀμπέλιον ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ ἁγίου Τρύφωνος τὸ λεγόμενον τοῦ Εὐβόλου καὶ πλησίον τῆς ὁδοῦ μοδίων ζ". ἀμπέλιον τοῦ Ἀγρίλλα μοδίων ι'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τὸ Λαζαριάτικον μοδίων ε'. ἕτερον ἀμπέλιον ἡ Ἀπλοράβδενα μοδίων γ'. ἕτερον τοῦ Ἀπάνω Δρυμῶνος μοδίων δ'. ἕτερον ἀμπέλιον τοῦ Φαβάτου τὸ ἄνωθεν κομμᾶτια β' μοδίων η'. ἕτερον ἀμπέλιον τὸ λεγόμενον Δαμαντζηνάτον μοδίων ε'. ἕτερον τοῦ Λακκίου τὸ πλησίον τοῦ Λαζαράτου μοδίου α'. [ἕτερον ἀμπέλιον] εἰς τὰ Σπήλεια μοδίου α'. [ἕτερον ἀμπέλιον] πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀλειμματᾶ μοδίων β'. ἕτερον ἀμπέλιον τοῦ Γλαβᾶ μοδίων β'.

Ὅμοιως διὰ τῶν χωραφίων τῶν ἁγίων Ἀναργύρων.

Χωράφιον τὸ ἀφιερωθὲν ἀπὸ Ἰωάννου τοῦ Σουπίτζη τὸ ὃν τε καὶ διακείμενον ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Βοηθηνοῦ καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ ἁγίου Θεοδώρου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Σουπίτζη μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Νικολάου τοῦ Ζερζηνᾶ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Σπαρτέως τὸ ἔξωθεν τῆς οἰκείας ἱερέως τοῦ Εὐμόρφη ἡγουν τὸ τρίτον μέρος τὸ μ[η] ἐπιλαγχάνον.¹⁾ ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Εὐθυμίου τοῦ Βεργότῃ εἰς τὴν τοποθεσίαν τῆς Κρανίας τὸ πλησίον τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα, ἵστατο ἐν αὐτῷ παλαιὸν σπίτι τοῦ Πυρανέμου, μοδίων δ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Παγκαλῆς τῆς συμβίου Κωνσταντίνου τοῦ Ἰωακείμ. τὸ λεγόμενον τοῦ ἁγίου Λέοντος, τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ παπᾶ Θεοδώρου Φωρόπουλου μοδίων α' ζ". ἕτερον χωράφιον ἀπὸ παπᾶ Κωνσταντίνου τοῦ Γρέζι καὶ Νικολάου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ ἁγίου Τρύφωνος τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Κατωπόδη καὶ χωραφίου τοῦ Περιβολισιάνου καὶ τοῦ Ἐπισκοπιανοῦ μοδίων β' ζ". ἀλλὰ καὶ δένδρα ἐλαϊκά, α²⁾ ἵστανται ἐν τῷ χωραφίῳ Θυρίδων, α συμμειράζονται μετὰ τοῦ Μεταξᾶ καὶ τοῦ Ἐγριπιώτῃ ἀπὸ τὰ ὅλα τὸ τρίτον. ἕτερα δένδρα καὶ αὐτὰ ἐλαϊκά, ἐν ᾧ ἵστανται ἄνωθεν ἀμπέλια τοῦ Ζερζηνᾶ καὶ αὐτὰ μετὰ τοῦ Μεταξᾶ ἡγουν καὶ αὐτῶν τὸ τρίτον. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Καθαροῦ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῶν Θυρίδων τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς τοῦ πανσέπτου ναοῦ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἡγουν ἀπὸ τὴν κόγχην, ὅσα καὶ οἷα ἐστίν. ἕτερα χωράφια ἀπὸ Θεοδώρου τοῦ Πλαστοφάγου εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ

¹⁾ Απογρ. ἐπιλαγχάνοντα.

²⁾ Απογρ. ἐν ᾧ.

Πλατοπώδη μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον ἀπὸ Λέοντος τοῦ Λεωνίδη. ἕτερον χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον τῶν Ἀρμενάδων καὶ ἄνωθεν τῶν δρυαρίων καὶ ἀποκάτω τῆς χώρας μέρος τὸ μὲν ἐπιλαγχάνον¹⁾ καὶ ἕτερον χωράφιον τῆς Βαταρᾶς καὶ αὐτὸ τὸ ἡμισυ. ἕτερον χωράφι ἀπὸ Σεβαστίας τῆς συμβίου ἐκείνου Κωνσταντίνου ἀναγνώστου τοῦ Σγουρίτζου τὸ λεγόμενον τῆς Βρουλλίας τὸ πλησίον τῆς οἰκίας τῶν Ζερζηνάδων μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον ἀπὸ Μελισσηνῆς τῆς συμβίου Λέοντος τοῦ Ζυμωνᾶ ἐν τῇ θέσει τῶν Ἀρμενάδων μοδίου α', ὃ σύνεγγυς ἐπὶκοινοῦν μετὰ τοῦ Κουβαλέα τὸ σ". ἕτερον τὸ ἀπὸ Ἀλεξίου τοῦ Ζυμωνᾶ ἐν τῷ ῥυποτοπίῳ τῶν Ἀρμενάδων εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Καμίτζη μοδίων γ'. ἕτερα ἀρμάκια τὰ καλούμενα τοῦ Κουβαρέου μοδίων β'. ἕτερον τὸ λεγόμενον Ἀλωποδίου μοδίου σ". ἕτερον καὶ αὐτὸ τοῦ Ἀλωνίου τὸ κάτωθεν σὺν τοῦ πηγιδίου μοδίων σ'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τὸ Χρυσοβεργάτου μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τὸ κάτωθεν τοῦ Καμιτζάτου μοδίου α'. ἕτερον ὠρεᾶ τοῦ Ἀλεξίου τοῦ Ζυμωνᾶ τὸ κάτωθεν τῶν Ἀρμενάδων εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος ἀπόπερα τοῦ λαγκαδίου καὶ πλησίον λαχιδίου τοῦ Καμίτζη συγχωρήσεως μοδίων γ'. ἕτερα ἀρμάκια τὰ λεγόμενα τοῦ Κουβαρέα μοδίων β'. ἕτερον τὸ ἀποκάτωθεν τὸ λεγόμενον Ἀλωπουδάτων μοδίου σ". ἕτερον τὸ ἀπὸ Καλοῦ τοῦ Πηλαρινοῦ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Βονοῦ ἄνωθεν χωραφίου τοῦ κυρίου Λέοντος τοῦ Ἀλειμματᾶ, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἕτερον ἀπὸ Εὐδοκίας τῆς συμβίου ἐκείνου Μιχαήλ τοῦ Σφιλικούρδι τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Λαγχ[οῦ] μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἀπὸ Νικήτα τοῦ Μάγκιπα ἐξάμπελον, τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Χελωναρίου καὶ σύνεγγυς ἐξαμπέλου τοῦ Μηλιάτη καὶ ἐξαμπέλου τοῦ Λαζαρᾶ μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Ξηροπηγαδίου τὸ κατὰ ἀνατολὰς τοῦ Βασιλικοῦ καὶ κατὰ δυσμὰς τοῦ Ζυμωνᾶ μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἀποκάτω ἀρμάκι τοῦ Ἀρν[άλδου] δὲ Κάστρου ἐν τῇ θέσει τῶν Ἀμμουσῶν τὸ ἔξωθεν μέρος, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἕτερον τὸ ἀπὸ Μιχαήλ τοῦ Μεταξᾶ εἰς τὸν περιορισμὸν τοῦ αὐτοῦ ναοῦ τῶν ἀγίων Ἀναργύρων καὶ ἀποκάτωθεν τοῦ ἄλωνίου καὶ ἕτερον τὸ Ἀλοπότου, τὰ ἀμφοτέρω μοδίων β'. ἕτερον τὸ ἀπὸ Γεωργίου τοῦ Γαυρᾶ εἰς τὴν τοποθεσίαν τῶν Θυρίδων τὸ ἐπιλεγόμενον τῶν Κοντῶν τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς τοῦ Κερρεζέρι καὶ τοῦ Ζυμωνᾶ συγχωρήσεως μοδίων ε'. ἕτερον χωράφιον τὸ Βονοῦ εἰς τὰ Κόργινα μοδίων γ' σὺν τοῦ Διχαλοῦ ἀρμακίου καὶ αὐτὸ μοδίου α' καὶ τὸ τρίτον ἀρμακίτζη τὸ ὃν τε πλησίον τῆς οἰκίας καὶ τοῦ ἄλωνίου δεκάλιτρον ἓνα. ἕτερα ἀπὸ Θεοδώρου τοῦ Παρδόπουλου ἀρμάκια β' τὰ διακείμενα πέραθεν τῶν Ἀρμενάδων τὸ²⁾ ἄνωθεν τοῦ λαγκαδίου, τοῦ χωραφίου, τοῦ δεσπόζει ὁ πρωτοπαπᾶς, ὅσον καὶ

¹⁾ Apogr. ἐπιλαγχάνων. ²⁾ Apogr. τῷ.

οἶόν ἐστιν. ἕτερον τὸ ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Μηνιατῆ τοῦ ἐπιλεγόμενον τῆς Στράτας καὶ σύνεγγυς χωραφίου τοῦ Κατοβούρι· μοδίου α'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τὸ Βατζάτον σύνορον¹⁾ τοῦ παπᾶ Δημητρόπουλου μοδίου α'. ἕτερον τὸ ἀπὸ Θεοδώρου τοῦ Παλαιοῦ τὸ λεγόμενον τῶν Ἀμμουσῶν καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Σφιλικούρδι· μοδίων γ' σ'. ἕτερον ἀπὸ Μαρίας τῆς Ζυμώνειας τὸ λεγόμενον τοῦ Ἀγορεύτη τὸ ἀπάνω καὶ τὸ κάτω, ὅσον καὶ οἶόν ἐστι. ἕτερον τῶν κλεισμάτων τὸ αὐλότοπον τοῦ Εὐριπιώτη μοδίων γ'. ἕτερον τὸ ἀπὸ Θεοδώρου τοῦ Μεταξᾶ εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Συνασαμίνου (?) καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἀλειμματᾶ μοδίων γ'. ἕτερον ἀπὸ Μιχαὴλ ἱερέως τοῦ Σουπίτζη ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Ἀρμενάδων τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ζυμῶνου τὸ ἀπάνω καὶ τὸ κάτω μοδίων δ'. ἕτερον τὸ ἀπὸ Ἀρετῆς τῆς συμβίου Ἰωάννου τοῦ Σουπίτζη ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Λισπάρδων τοῦ πηγαδίου τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, ὃ μὲν τὸ ἄνω ἐστὶν ἰδιοπεριόριστον, τὸ δὲ κάτω ὑπάρχει χωραφίου τοῦ Καμίτζη συγχωρήσεως μοδίων η'. ἕτερον, εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ ἀπὸ Ἀραβαντινοῦ τοῦ Μηνιατοῦ τὸ λεγόμενον τοῦ Μεταξᾶ τοῦ βεστάρχη, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. καὶ ἕτερον τῆς Κουμαρίας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ζυμωνᾶ μοδίων δ'. ἕτερον τὸ ἄνωθεν τούτου μοδίου α'. ἕτερον ἀπὸ Λέοντος ἱερέως τοῦ Κουβαλέα καὶ ἄνωθεν χωραφίου τοῦ Ρουλλάνδου μοδίου α', τὸ πλησίον τῆς μονῆς. ἕτερον χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον Γραμματζουλάτου ἤγουν τὰ δύο μέρη μοδίων α' σ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Ἀνικίου μοναχοῦ τοῦ Χρυσοβέργη ἐν τῇ τοποθεσίᾳ Ἀμωσίας τὸ κάτωθεν τοῦ Χαλικεροῦ καὶ χωράφιον τοῦ Δρεπάνου καὶ χωράφιον τοῦ Ἀλειμματᾶ μοδίων γ'. ἕτερον ἀπὸ Χρυσῆς τῆς συμβίου Ἠλία τοῦ Χαλκίως ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Κήπου μοδίου α'. ἕτερον ἀπὸ Λέοντος τοῦ Ζερζενᾶ τὸ λεγόμενον τῆς Ὀρμῆς μοδίου σ'. ἕτερον ἀπὸ Μόσχου τοῦ Σουπίτζη τὸ καλούμενον τῆς Πλακὸς μοδίου α'. ἕτερον τοῦ Βοηθηνοῦ τὸ ἄνωθεν τοῦ Μουρδουλίτου μοδίου α'. ἕτερον ἀπὸ Μιχαὴλ τοῦ Μεταξᾶ καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Ζυμῶνη καὶ τοῦ Ταρουλλάτου μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν λεγόμενον τοῦ Καλοβράτου καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Σφιλικούρδι καὶ τοῦ Μανδακίου μοδίων α' σ'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ ἀπὸ Νικηφόρου τοῦ Μοναστρά τὸ πλησίον τοῦ Ἀδηληνοῦ ἀπέξω τοῦ ἀλωνίου σὺν τῶν ἐκεῖσε ἰσταμένων δένδρων. ἕτερον τὸ καλούμενον Ἑκοντ[ίδου] μοδίων β', τὸ παρελθόν τε ἀπὸ τοῦ Κοργυσιάνου. χωράφια τῆς Ἀβύθου ἀπὸ τοῦ Παρδόπουλου μέχρι τῆς Δάφνης σὺν τῶν ἀγρῶν, ὅσα καὶ οἶα ἐστὶ. χωράφιον τοῦ Λαγαδιῶ καὶ αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ μοδίου α'. χωράφιον τοῦ Στρυπτοῦ τὸ κάτωθεν χωραφίου τῶν ἁγίων Θεοδώρων μοδίου α' σ'. ἕτερον τὸ ἀπὸ

¹⁾ In apogr. scriptum esse videtur συσίωρον.

τοῦ Πλαστοφάγου εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἑρακλείου τὸ πλησίον χωραφίου τῆς Σπαρτινῆς μοδίου α'. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τῶν Κρανίων τὸ λεγόμενον τῆς Στραβοκερῆς μοδίων β'. τὸ ὅπερ εἶχεν ἡ ἀγία μονὴ ἀπὸ τοῦ Ἰαλῶνῃ. ἕτερον ἐν τῇ αὐτῇ περιοχῇ τῆς ἀγίας Ἀναστασίας κατὰ δυσμὰς τὸ πλησίον χωραφίου τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς μοδίου α'. ἕτερον τὰ περίγυρα τῶν ἀγίων ἐνδόξων καὶ θαυματουργῶν Ἀναργύρων ἀποκατῶθεν τοῦ Αὐλολυσίνου (?), καὶ γυρῖζει ὁ κατερχόμενος χειμάρρος καὶ ἀπέρχεται ἕως τοῦ Φασολόκηπου καὶ ἀπὸ τὸ χωράφιον τοῦ Εὐριπιώτῃ καὶ χωράφιον τοῦ Μεταξᾶ καὶ ἀπὸ τοῦ Ζυμῶνῃ τοῦ χωραφίου καὶ καθὼς γυρῖζει ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ Βούχληλα καὶ ἀπὸ τοῦ Μακρυμάνῃ τὸ χωράφιον καὶ τοῦ Ζυμῶνᾶ καὶ τοῦ Κουβαλέα καὶ ἀπέρχεται τῆς ἀλικῆς καὶ διέρχεται ἀπὸ τοῦ χωραφίου τοῦ ἀγίου Θεοδώρου καὶ ἄνωθεν τῆς Βατερῆς καὶ ἀπὸ χωραφίου τοῦ Εὐριπιώτῃ καὶ ἀποδίδει εἰς τὴν ξυλοκρατίαν τὴν ἀγρίαν ἕως εἰς τὸν ξεροπόταμον, ὅσα καὶ οἷά εἰσιν, καθὼς ἐστὶν ὁ δηλωθεὶς περιορισμὸς, ἀμπέλια, χωράφια, δένδρα, οἰκῆματα, ἄνευ τῶν δύο κομματίων τοῦ Μεταξᾶ καὶ ἀμπελίου τοῦ Ζερζηνᾶ, μοδίων β'. ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ Γαϊδουρέα τὸ πλησίον τοῦ Ζερζηνᾶ μοδίου γ'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Λεσπάρδου τὸ καλούμενον τοῦ Τροπού τὸ κατὰ ἀνατολὰς τοῦ ἀγίου Νικολάου μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Βονοῦ τὸ καλούμενον τὸ Κομιτάτο τὸ κατὰ ἀνατολὰς κείμενον τοῦ Πλατάνου μοδίου α'. ἀμπέλιον τὸ λεγόμενον τῆς Ῥουμανίχας μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλιον τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Φέλερας πλησίον ἀμπελίου τοῦ Χαρτουχάρι μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλιον τοῦ ναοῦ τῶν ἀγίων Ἀναργύρων μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλιον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλιον ἀπὸ τοῦ Θεοδώρου τοῦ Παλαιοῦ, τὸ λεγόμενον τῶν Ἀμουσῶν τὸ πλησίον καὶ σύγγυς τοῦ Σφιλικούρδι μοδίων β' γ'. ὡσαύτως καὶ ἀμπέλιον τῆς Χαλοκερῆς μοδίου α'. καὶ δένδρα ἐλαϊκὰ ἑξ. ἀμπέλιον εἰς τὴν Λεβανθὸν μοδίων α' γ'. ἕτερον ἀμπέλιον τὸ ἀποκατῶθεν τῆς αὐτῆς σεβασμίας μονῆς συγχωρήσεως ὃν μοδίων β', μετὰ τῶν ἐκεῖσε δένδρων καὶ ἀμπελίων τοῦ Ζερζηνᾶ. ἀμπέλιον τὸ καλούμενον τῆς Ἑλαίας μοδίων α' γ'. ἕτερον ἀμπέλιον τὸ λεγόμενον τοῦ Ἀσφεδεκλέως τὸ πλησίον ἀμπελίου τῆς Ἐπισκοπῆς μοδίων β'. ἕτερον ἀμπέλιον τοῦ Γοστυλίου τὸ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Λεωνίδῃ μοδίου α'. εἰς τὸ Νελωνάρι ἀμπέλι μοδίων β'. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον [ἕτερον ἀμπέλιον] τὸ πλησίον καὶ ἄνωθεν τοῦ Λαζαράτου μοδίων δ'.

Ὡσαύτως καὶ τῆς ἀγίας μονῆς τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Ἑρακλείου, χωράφιον τὸ καλούμενον τῆς Ἑλαίας.

Ὅμοιως καὶ τὰ τοῦ Ἑρακλείου τῆς προνοίας τοῦ ἀγίου Γεωργίου καὶ τῆς Ἐπισκοπῆς καὶ τὰ τῆς μονῆς. χωράφιον τὸ καλούμενον τῆς Ἑλαίας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ παπᾶ Θεοχαρίστου, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον χωράφιον

τὸ λεγόμενον τοῦ Συμισκῆ καὶ αὐτόν, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ Διαβολομάλλη καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Δρεπάνου μοδίων β'. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Κοκκύγου τὸ ἐξ ἀγορᾶς ἀπὸ τῆς Μανδηλοῦς κυρίας Ἑλένης μοδίων ε'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Χαλκωματᾶ μοδίων α' ς''. ἕτερον χωράφιον τοῦ Καναλίου καὶ πλησίον κατὰ δύσιν χωραφίου τοῦ Δρεπάνου μοδίων α' ς''. ἕτερον τοῦ Καναλείου, ἔνθα καὶ ἡ βρύσις ἐστίν, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον χωράφιον ἐπάνω τούτου, ἔνθα καὶ ἡ ὁδὸς κατέρχεται, καθὼς ἀπέρχεται μέχρι τοῦ Κουμάρου καὶ ὑπαγαίνει ἡ φράκτη τοῦ περιβόλου ἄχρι τοῦ ῥύακος καὶ ἀποκάτω εἰς τὸ ἁλώνιον καὶ μέχρι τῆς δεσποτικῆς αὐλῆς, ὅσα καὶ οἶα εἰσιν. λαχὼς ἐπάνω τῆς αὐλῆς τὸ ἀπ' ἀντίαλλαγῆς τοῦ Δρεπάνου μοδίου ς''. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀποπέρα τοῦ ῥύακος τὸ ἐξ ἀγορᾶς ἀπὸ τοῦ Καριπασιώτῃ μοδίων ε'. ἕτερον τὸ πλησίον χωραφίου τῆς Μανδηλοῦς Ἑλένης τὸ ἐξ ἀγορᾶς ἀπὸ τοῦ Ζαραζᾶ μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τὸ πλησίον τούτου τὸ λεγόμενον Στρογγυλὸν μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀποκάτω τοῦ περιβόλου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Καρπασίτου μοδίων δ'. ἕτερον χωράφιον τῆς Λαγκάδος τὸ ἀπέξω τῶν Ἑλαιοφύτων μοδίων ζ'. ἕτερον χωράφιον τῆς Ἀπιδέας πλησίον τοῦ Καναλείου μοδίων α' ς''. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπέξω τοῦ Κουλουμέρι μοδίων α' ς''. ἕτερον χωράφιον τὸ πλησίον τοῦ μετοχίου τοῦ Δρεπάνου μοδίων α' ς''. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ τοῦ πρωτοπαπᾶ τὸ πλησίον τοῦ παπᾶ Θεοχαρίστου μοδίων γ'. ἕτερα τὰ λεγόμενα τοῦ Βοῖδοστάτι τοῦ Κορωνίτου, καθὼς ἐστὶν ἰδιοπεριόριστον, μοδίων ε'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Λάρνακη μοδίων α' ς''. ἕτερον τοῦ Ὁμνίου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Δρεπάνου καὶ τοῦ Κοντοπόδῃ μοδίων β'. χωράφιον τοῦ Σκορδαρικοῦ μοδίων β'. χωράφιον τὸ ἀπέξω τοῦ παπᾶ Θεοχαρίστου μοδίου ς''. χωράφιον τῶν Τραπεζωματῶν, καθὼς ἐστὶ ἰδιοπεριόριστον, τὸ ἐξ ἀγορᾶς ἀπὸ Νικαλοῦ τοῦ Σεληστή, μοδίων η'. ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ Βυζολίμου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ παπᾶ Θεοχαρίστου μοδίων β'. χωράφιον τὸ ἀπὸπέρα τοῦ ποταμοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Κοντοπόδῃ καὶ τοῦ Μαρινόπουλου μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Βραχωτοῦ τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Χαλκωματᾶ καὶ πλησίον χωραφίου τοῦ Δρεπάνου μοδίων γ'. ἕτερον τοῦ Κουρνούτου, καθὼς ἐστὶν ἰδιοπεριόριστον τὸ καὶ ἀποκάτωθεν τοῦ Καρυδ[άκη] μοδίων ι'. ἕτερον ἐξάμπελον τῆς Παγοφάγαινας εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Τράχωνος πλησίον χωραφίου τοῦ Δρεπάνου μοδίων β'. ἕτερον ἐξάμπελον τὸ ἀπὸ τοῦ Μοναστήρι μοδίων γ'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ ἀπέξω τούτου μοδίου α'. εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Ἰέρακος μοδίου ἐνός (sic). ἕτερον χωράφιον τοῦ Δρυὸς πλησίον τοῦ χωραφίου τῆς Κολύμβαινας μοδίων δύο. ἕτερον τὸ καλούμενον καὶ αὐτὸν τῆς Κολύμβαινας τὸ καὶ πλησίον τοῦ Δρυός, καὶ ἀνέρχεται ἄχρι τοῦ περιβόλου καὶ

πλησίον χωραφίου τοῦ Καρπασιώτη μοδίων η'. ἕτερον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸ καλούμενον τοῦ Λουκᾶ μοδίων ιβ'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ Σκινιέου μοδίων ιδ'. ἕτερον τῆς ἀγίας Παρασκευῆς μοδίου α'. ἕτερον τὸ λεγόμενον τῆς Ἑλαιᾶς τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Μυρσινιώτη μοδίων γ'. χωράφια τῶν Ἑλαιοφύτων σὺν τῶν δένδρων μοδίων γ'. ἕτερον τὸ πλησίον τούτου τὸ λεγόμενον τῆς Ἀγραπιδέας μοδίων α' ς''. ἕτερον ἐξάμπελον τὸ ἐξ ἀγορᾶς τοῦ Πλαστοφάγου μοδίων β'. ἕτερον ἐξάμπελον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον μοδίων α' ς''. ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ Ξυραφίου μοδίων η'. χωράφιον τὸ ἀπὸ τοῦ Ἀζαλυκοταύρι μοδίων γ'. χωράφιον τοῦ Πηγαδαχίου μοδίων α' ς''. ἕτερον τὸ λεγόμενον τοῦ Μακρὶ τὸ πλησίον χωραφίου τῆς Ἄτρου καὶ τοῦ Καρυδάκη μοδίων ε'. ἕτερα χωράφια τὰ ἀποκάτω τῶν οἰκημάτων τῶν Ἀνσινάδων τὸ κατὰ ἀνατολὰς τὸ διερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἀλώνιου τοῦ Κεδρίου, καὶ γυρίζει ἀποκάτωθεν ἐξαμπέλου τοῦ Ἀνοινοῦ καὶ ἀπέρχεται μέχρι ἐξαμπέλου τοῦ λεγομένου τῶν Γνάτων, καὶ γυρίζει τὸ ἐξάμπελον τῆς Γαύρας ἄχρι τοῦ ἀμπελίου τοῦ Κεδρίου, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν, ἀπὸ τὸ αὐτὸν ἀλῶνι τοῦ Κεδρίου καὶ κατέρχεται μέχρι θαλάσσης. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον [χωράφιον] τὸ λεγόμενον τοῦ Μαυροθεοδώρου τὸ ἐξ ἀνατολῆς τοῦ ῥύακος τοῦ λεγομένου τῶν Ὀμνύων. ἀνέρχεται ὁ φάρυγγας καὶ ἀνέρχεται τὸ τοιοῦτον λαγκάδι ἀπὸ τῆς Γαύρας μέχρι καὶ τὸ βουνίτζην τοῦ Ὁζογοριάτη, περιερχόμενον τὸ κατὰ ῥάχιν τῶν Βιγλῶν, καθὼς ἔρχεται ἡ ὁδὸς καὶ ἀποδίδει μέχρι τοῦ προρρηθέντος περικλείου ἔσωθεν τῶν συκαμινῶν καὶ ἀνέρχεται τὸ τοιοῦτον περιγύρισμα τοῦ πανσέπτου ναοῦ τῶν ἀγίων μεγαλομαρτύρων Θεοδώρων, ἔνθα καὶ ὁ ναὸς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῶν Σολύμων ἐν τῇ τοιοῦτῃ ἐστὶ περιορισμῷ, καθὼς διεδήλωται ὁ προλεχθεὶς περιορισμός, ὅσα καὶ οἶα εἰσιν. ἐξάμπελον τῶν Κορωνῶν τὸ πλησίον τοῦ Λεγάτου καὶ ἄχρι τοῦ Δόμου χωραφίου τοῦ Δομιτίου. ἕτερον ἐξάμπελον τὸ λεγόμενον τοῦ Μαύρου Κτήματος τὸ πλησίον ἐξαμπέλου τῶν Ῥηγηνίων καὶ συμμοιρίζεται μετὰ τοῦ κυρίου Ἰνδήνου, ὅσον καὶ οἷόν ἐστι. ἕτερον ἐξάμπελον τὸ ἀπὸ τοῦ Κουρκουμέλλι ἀπὸ τὸ σύνορον τοῦ Εὐφημianoῦ καὶ γυρίζει ἀποκάτω τῆς λιθέας καὶ μέχρις ἐξαμπέλου τοῦ Δομιτίου, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον ἐξάμπελον τῆς Ἀμυγδαλέας τὸ πλησίον ἐξαμπέλου τοῦ παπᾶ Χριστοφόρου, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον τῆς Παλουκοτῆς μοδίων α' ς''. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀποκάτωθεν ἐξαμπέλου τοῦ Ἀνοινοῦ, καθὼς ἐστὶν ἀπὸ τὸ λαγκάδι μοδίων α' ς''. χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον Σχολαράτο, ὃ ἐστὶν ἀπὸ δωρεᾶς τοῦ αὐτοῦ Σχολαράτου, μοδίων ζ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Θεοδώρου τοῦ Προφήτου ἐν τῇ χωρίῳ τοῦ Ἀριστοφάντου τὸ ἐπάνω τοῦ Σωτήρος εἰς τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ εἰρημένου ναοῦ μοδίων γ'. ἕτερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ προρρηθέντος ναοῦ μοδίων γ' ς''. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Νικολάου τοῦ Κολυβᾶ

εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Σκίνου πλησίον χωραφίου τοῦ Κλωνάρᾳκη μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Ἀνδρέου τοῦ Ἀποδρόγγου, τὸ προάστειον τῆς Ἀβύδου, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Μιχαήλ υἱοῦ τοῦ Λέοντος τοῦ Κουρδάκη ¹⁾ τὸ ὃν τε καὶ διακεῖμενον εἰς τὴν ἐνορίαν τῆς Ὁροκλείας εἰς τὴν τοποθεσίαν τὴν λεγομένην Πητηλιάναν τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Χαμορικέα τὸ κάτωθεν τοῦ Δόμου τὸ συμπλησιάζον τε ἀπὸ τὸ πέραμαν τοῦ βασιλικοῦ δρόμου, καθὼς ἀναβαίνει τὸ κατὰ ῥάχιν τῆς ἀρχαίας ὁδοῦ καὶ καθὼς ἔρχεται ἀπὸ τῆς οἰκίας, τρίτον, τὸ ἀνατολικὸν μέρος μοδίων γ', τὸ ἐξ ἀγορᾶς ἀπὸ Σεργίου, Νικολάου καὶ Κωνσταντίνου τῶν Προφητῶν εἰς τὸν ἀάμπον τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ ναοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἐν αὐτῷ ἱδρυμένου, ὅσον καὶ οἶόν ἐστι, σὺν καὶ τοῦ περιβόλου μέρος τὸ μέσον ἐπιλαγχάνοντα. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Θεοδώρου Προφήτου τὸ τοῦ Καρυδάκη, ὅπερ ἔχομεν ὃν εἰς τὸν πάνσεπτον [ναόν] τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ δεξιῷ μέρει μοδίων β'. ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τῶν Κορωνῶν τὸ πλησίον τοῦ βασιλικοῦ πηγαδίου καὶ χωραφίου τοῦ κάτωθεν τοῦ χωρίου καὶ πλησίον ἀμπελίου τοῦ Μαλακινού, ὅπερ καὶ αὐτὸν ἐστι δωρεὰ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Μαλακινού, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Μιχαήλ τοῦ Λιβαθνοῦ τὸ ὀπισθεν τῆς κόγχης τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου ἀπὸ τὸ καμίνι, καὶ ἀναβαίνει ἡ παλαιὰ λιθέα καὶ ἀποδίδει μέχρι τοῦ Βουωακίου τοῦ δυσικοῦ μέρους τῆς ἐκκλησίας καὶ καθὼς ἀπέρχεται ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ κατὰ ῥάχιν μέχρι τοῦ Λαρινάκη καὶ καταβαίνει μέχρι τοῦ ποταμοῦ καὶ συγκλείει μέχρι τοῦ καμίνου, μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Προφήτου τοῦ Κολοπόδι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀριστοφάντου τὸ πλησίον τῆς φυτίας τοῦ Χαλκωματᾶ, ὅσον καὶ οἶόν ἐστι. ἕτερον τὸ ἀπὸ ἀφιερώσεως τοῦ Παρδολεόντος εἰς τὴν Πητηλιάνα εἰς τὴν ἀγίαν Παρασκευὴν μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπὸ Νικολάου καὶ Στεφάνου τοῦ αὐταδέλφου [αὐτοῦ] ἡγουν τοὺς Ἀνδριανάδες τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Κοκκοδρυλέου, τὸ πλησίον καὶ σύνεγγυς τῆς βρύσης μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τῆς Φάνιας μοδίων ς'. ἕτερον τῶν Κορωνῶν τοῦ Περιβόλου, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν. ἕτερον καὶ αὐτὸν τῶν Κορωνῶν τὸ πλησίον χωραφίου τῶν Ῥηγηνίων μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τῶν Πιζούλων μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τῶν Πλατανίων μέχρι τῆς γωνίας μοδίων γ'. ἀμπέλι τῆς Ἀρακίστρας μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλι τῶν Καμπάδων μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλι τῆς Καρέας μοδίων γ'. ἕτερον ἀμπέλι τοῦ Πλατανέως μοδίου α'. ἡ τούτων γῆ χωράφια μοδίων ρπγ', ἀμπέλια μοδίων ξξ καὶ χωράφια ἀμοδιολόγητα κομμάτια ις'.

¹⁾ Aut Μουρδάκη. Incertum.

Χωράφιον τῶν Βουνῶν μοδίων ιδ'. ἕτερον τὸ ἐξ ἀγορᾶς τοῦ Ἀσκολεβάτου τὸ πλησίον τοῦ λαγκαδίου καὶ τοῦ ποταμοῦ ἄχρι συνόρου τοῦ Εὐμορφίου μοδίων ε'. ἕτερον τὸ καλούμενον τοῦ Καστανιώδου τὸ πλησίον τοῦ χωραφίου τοῦ Βούττη μοδίων γ'. ἕτερον τὸ καὶ καλούμενον τοῦ Ξέρακος τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Δρεπάνου μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τὸ λεγόμενον τοῦ Λαρνάκη μοδίων γ', ἔχον καὶ ἀγρὸν μέχρι τοῦ ὅρους καὶ τοῦ σπηλαίου. χωράφιον τοῦ Σταυροῦ μοδίων δ'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Πόρου τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ κυρίου Ἀρταβάσδου μοδίων β' σ". ἕτερον εἰς τὸν Δρύμον εἰς τὴν Δραγίαν μοδίων α' σ". ἕτερον εἰς τὴν τοποθεσίαν τοῦ Λάκκου μοδίων ε'. ἕτερον τοῦ Ἀρμένου μοδίων δ' καὶ πλησίον αὐτοῦ [ἕτερον] μοδίων γ'. ἕτερον πλησίον χωραφίου τοῦ Κοντοπόδη καὶ τοῦ Μανδακίου τὸ καλούμενον τοῦ Ξέρακος μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Πηγαδακίου μοδίων γ', καὶ εἰς τὸ Περιβόλι μοδίου σ". εἰς τὸ Βυζόλαιμον ἀπέσω εἰς τὸ κλεῖσμα μοδίων β'. ἕτερον εἰς τὸ Κανάλλι τὸ καὶ οὕτω καλούμενον ἀπὸ τὴν . . . πλησίον τῆς Συκίας, ὅσον καὶ οἶον ἐστι, μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπέξω τῶν Ἐλαιοφύτων μοδίων ε'.

Ὅμοιως τὰ χωράφια τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς Ἁτρου.

Χωράφιον τοῦ Κάμπου, τὸ ὅπερ δεσπόζει ἀπὸ Λέοντος τοῦ Καρυδάκη μοδίων δ'. χωράφιον τοῦ Μονόκωλου μοδίων γ' σ", τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Ξυλοκαρδίας. χωράφιον τοῦ Καλοκαίρι μοδίων β' σ", καὶ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Καρυδάκη. τὸ ἐξάμπελον πλησίον τοῦ μοναστηρίου καὶ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ Καρυδάκη μοδίων ἑξ. χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον τὸ Χωραφάκι μοδίων ζ', τὸ ὅπερ δέδωκεν Δημήτριος ὁ Καρυδάκης. χωράφιον τοῦ Ἀρβαλοῦ μοδίων α' σ" καὶ αὐτὸ ἀπὸ Δημητρίου τοῦ Καρυδάκη. χωράφιον τῆς Πενθερικῆς τοῦ Σισύνη μοδίων α' σ". ἕτερον χωράφιον τὸν Μεσάδιον τὸν Γκαρινὸν σὺν τοῦ λαγκαδίου μοδίων ζ'. χωράφιον τοῦ Κρεμνοῦ μοδίων α' σ". ἕτερον χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Ῥεβιθόκοκκος μοδίων β' καὶ αὐτὸ ἀπὸ Λέοντος τοῦ Καρυδάκη. ἕτερον χωράφιον τοῦ Ἀγραπιτολάκκου Γεωργίου τοῦ Καρυδάκη μοδίων β'. ἕτερον ἀμπέλι τοῦ Λάκκου, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Καρπασιώτη δεκάλιτρα τρία. ἕτερον χωράφιον εἰς τὰ Παλαιόσπιτα ἐνταφιαστικὸν Καλῆς τῆς Καρυδάκαινας μοδίων β'. χωράφιον τὸν Καλονβίον, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Ἰακώβ σὺν καὶ τοῦ αὐλοθεοῦ μοδίων β' σ". χωράφιον στὸ Πηγάδι παπᾶ Ἀνδρέας τοῦ Γυμνοῦ μοδίων α' σ". χωράφιον τοῦ Λεσέτου ἐνταφιαστικὸν Καλοῦ τοῦ Χαλκεόπουλου μοδίων α' σ". χωράφιον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀγοραστὸν ἀπὸ τοῦ Κοντοπόδη μοδίων γ'. ἕτερον χωράφιον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ

τοῦ Δεκαδίου μοδίων β', τὸ πλησίον τοῦ ἁγίου Βασιλείου. χωράφιον τῶν Σπηλαρίων ἀπὸ τοῦ συνόρου τοῦ χωραφίου τοῦ Κοντοπόδη μοδίων β', καὶ αὐτὸ τοῦ παπᾶ Ἀνδρέα. χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Ἀγορασίας ἀπὸ τὸ σύνορον τῆς Ἀμυγδαλέας καὶ τοῦ Δρεπάνου τοῦ χωραφίου μοδίων ζ', ἀπὸ τοῦ μοναχοῦ Σκορδαρέως τοῦ ἡγουμένου. ἕτερα χωράφια τὰ ἐπιλεγόμενα τῆς Ῥοδέας, τὰ ἅπερ ἔχομεν ἀγοραστὰ ἀπὸ τοῦ Καρυδάκη, μοδίων γ'. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον [χωράφιον], τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ μοναχοῦ τοῦ Κουβουκλησίου μοδίων α' σ". ἕτερα χωράφια ἀπὸ Καλοῦ τοῦ Δερματᾶ τὰ ὄντα εἰς τὸν Κοκκογυρέα μοδίων β' σ". ἕτερον χωράφιον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον καὶ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Δερματᾶ μοδίων α' σ". εἰς τὸν αὐτὸν τόπον [χωράφιον], τὸ ὅπερ ἔχομεν ἐν τῇ Φυαπ[ῇ] (?) ἀπὸ τῆς Μαγδοῦς, μοδίων α' σ". χωράφιον τοῦ Σπάρτου ἀπὸ τοῦ Μαντζιφάρη δεκάλιτρα γ'. ἕτερον χωράφιον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ τῆς Μαγδοῦς δεκάλιτρα γ'. ἕτερον χωράφιον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ παπᾶ Ἀνδρέου, μοδίων β'. χωράφιον τοῦ Σθλαβοσέργη τὸ ὃν τε εἰς τὰς Ῥοδέας τὸ πλησίον χωραφίου τοῦ Ἰσαβέρι μοδίων γ'. χωράφιον τὸ Κουλουμεχάτο τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Λάκκου μοδίων β'. χωράφιον, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Ἀστέρι, μοδίων γ'. χωράφια τῶν Βαρέων, τὰ ἅπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Λιβανθηνοῦ, μοδίων η'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἄνωθεν τὸ ἐπιλεγόμενον τῶν Τραπεζωμάτων καὶ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ Λιβανθηνοῦ μοδίων γ'. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον χωράφιον τοῦ Κακκοπόδη μοδίων β'. [χωράφιον] τοῦ Μεσωπρώται, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ Νικολάου τοῦ Ζυμώνου, μοδίων β'. χωράφιον, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ μοναχοῦ Ἰακώβου, μοδίων ζ'. χωράφιον τοῦ Καρυδάκη καὶ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ παπᾶ Ἀνδρέα [μοδίων] ε'. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον χωράφιον, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ Μιχαήλ τοῦ Ἀλατοφάγου, μοδίων γ'. ἐξάμπελον εἰς τὴν τοποθεσίαν τῶν Τριβῶν δεκάλιτρα κ'. χωράφια τοῦ Ξέρακος, τὰ ἅπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Ἰσαβέρη, μοδίων γ'. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον χωράφιον, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ Μιχαήλ τὸν Πλαστοφάγον, μοδίων γ'. ἐξάμπελον τοῦ Βοητηνοῦ, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Μαντζιφάρη, μοδίου ἐνοῦ ἡμισυ. ἕτερον ἐξάμπελον τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Βαρέας, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἐκ τοῦ Καρυδάκη, δεκάλιτρα γ'. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον χωράφιον, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Μαλακηνοῦ, μοδίου ἡμισυ. χωράφιον τοῦ Κοκκαγυρία, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Μαντζιφάρη, μοδίων β'. χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Κάρβαρι εἰς τῆς Λεπήδενας τὸν δρυμὸν μοδίων ἐνοῦ ἡμισυ. χωράφιον τοῦ Κήπου εἰς τὴν Ποταμίαν, τὸ ὅπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Ῥοδαφθῇ, μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τοῦ Σπηλέου κατὰ τῆς Ῥαδαφνοῦς μοδίων β'. χωράφια τῆς ἁγίας Θεοτόκου, τὰ ἅπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Χρυσοσέργη, μοδίων β'. ἕτερον χωράφιον τῆς Ἐμπολῆς μοδίων γ' καὶ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ Χρυσοσέργη. ἕτερον χωράφιον τῆς Ἀποθήκης τὸ πλησίον τοῦ Ζυμωνάτου καὶ τοῦ Βασιλικοῦ μέχρι τοῦ

βουνίου μοδίων ζ' καὶ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ Χρυσοβέργη. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον χωράφιον, τὸ ἔπερ ἔχομεν ἐνταφιαστικὸν Καλῆς τῆς Μαγούλαινας, μοδίου α'. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Μαθησίας, τὸ ἔπερ ἔχομεν ἐνταφιαστικὸν ἀπὸ Ἰωάννου τῶν Βοιανητῶν, μοδίων β'. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον χωράφιον, τὸ ἔπερ ἔχομεν φαλτικὸν τοῦ Σουγιάνου (?) τοῦ Μαζούλη, μοδίου ἐνοῦ ς'. χωράφιον τῆς Δωκανίστρας μοδίου α' ς'', τὸ ἔπερ ἔχομεν ἀπὸ Μάνου τοῦ Χαλκῆως, μοδίου ἐνοῦ ς''. χωράφια τῆς Ἀβύθου τὰ δωθέντα (sic) παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου καὶ αὐθέντου ἡμῶν τοῦ Ζαχαῤᾷ κυρίου Ἰωάννου αὐλοθεσίματα καὶ τοῦ περιβολίου καὶ τὰ μυλοστάσια. χωράφιον τὸ ἀπέξω τοῦ περιβολίου, καθὼς ἀνέρχεται ἀπὸ τὸ περιβόλι καὶ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Καβαλλουράτου λάγκου καὶ ἀνέρχεται μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους ἀπάνω καὶ κατέρχεται μέχρι τοῦ καναλίου ἡγουν τοῦ περιβολίου, μοδίων ιδ'. ἴστανται ἐν αὐτῇ δρυς ῥιζάρια δ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον Κλείσμα, καθὼς ἐστὶν ἰδιοπεριόριστον· ἴστανται δὲ ἐν αὐτῇ ἀμπιδεαὶ β', καὶ αὐτὸ μοδίων ιδ'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἀπέξω τοῦ κλείσματος καὶ ἐπιλεγόμενον Παλαιορόγγια, καθὼς ἀνέρχεται ἀπὸ τὸ βασιλικὸν χωράφιον καὶ ἀπὸ τοῦ τράφου τοῦ Εὐδελήνου καὶ γυρίζει ἕως τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ περιβολίου καὶ τοῦ συκαμίνου, μοδίων ιδ'. χωράφιον, τὸ ἔπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Μουσουμένει στὸν Κακοπαιδάδων, μοδίων γ'. χωράφιον, τὸ ἔπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ Ἀνοινοῦ Μιχαῆλ εἰς τὴν τοποθεσίαν τῶν Ὑπολῶν τὸ κάτωθεν τοῦ ἀγίου μάρτυρος Μηνα, μοδίου α'. ἀμπέλιον, τὸ ἔπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἀνοινοῦ τὸ γεωργῶν Θεόδωρος ὁ Κυπριανὸς Εὐφημίας, μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλιον ἢ Σέριβες (?), τὸ ἔπερ δέδωκαν οἱ δύο Ἀνοινάδες καὶ ὁ Κορίφθου, μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλιον πλησίον τούτου, τὸ ἔπερ ἔδωκαν οἱ Ποῦλλοι, μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλιον, τὸ δέδωκεν ὁ μοναχὸς Κουβουκλήσιος, δεκάλιτρα γ'. ἕτερον ἀμπέλιον, τὸ δέδωκεν [ὁ] μοναχὸς Δράκοντας, μοδίου ἐνοῦ. ἕτερον ἀμπέλιον, [τὸ ἔπερ δέδωκεν] Ἀναστασία τοῦ Μοναστρᾶ τὸ ἀπὸ τοῦ Μαρινάτου, μοδίων β'. ἀμπέλια τὰ δωθέντα παρὰ μοναχοῦ τοῦ Νικάνδρου τοῦ Λιβαθηνοῦ μοδίων β'. ἕτερον ἀμπέλιον Ἀναστασία τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Δάφνης καὶ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ μοναχοῦ Ἀεβαθηνοῦ. ἕτερον ἀμπέλιον τῆς Κορωνοῦς, τὸ ἔπερ δέδωκεν Μιχαῆλ ὁ Πλαστοφά[γ]ων, μοδίου α'. ἕτερον ἀμπέλιον τὸ ἐν τε εἰς τόπον Μερουνιάδη, τὸ ἔπερ ἔχομεν [ἀπὸ] Ἰωάννου τοῦ Μαρσινιώτη τὸ ἴσα καὶ ἐξ ἰσότητος μοδίων γ'. ἕτερον ἀμπέλιον, τὸ ἔπερ ἔχομεν ἀπὸ μοναχοῦ τοῦ Μαγουλᾶ, μοδίου μισοῦ. ἕτερον ἀμπέλιον εἰς τὸν Πύργον, τὸ ἔπερ ἔχομεν ἀπὸ Καλῆς τοῦ Γουλουέοντος, μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον εἰς τοὺς Μαγουλᾶδες τὸ πλησίον τῆς ἀποθήκης, τὸ ἔπερ ἔχομεν ἀπὸ Ἰωάννου ἀνα[γνώστου] τοῦ Μερσινιώτη, μοδίου α'. ἕτερον χωράφιον τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Βουνοῦ τὸ ἀφιερωθὲν παρὰ Θεοδώρου τοῦ Μαγουλᾶ. ἕτερον χωράφιον

τὸ ἐπιλεγόμενον τῆς Βάλτας καὶ αὐτὸ παρὰ τοῦ αὐτοῦ Θεοδώρου. ἕτερον χωράριον τοῦ Χαλικιακίου τὸ σύνορον χωραφίου τοῦ Καζουλῆτης μοδίων γ' ς'', τὸ δωθὲν παρὰ Βασιλείου ψυχικὸν τοῦ Δακαδιώτη. ἕτερα χωράφια τὰ ἐπιλεγόμενα τὰ Ζυμωνάτα καὶ ἀπὸ τὸ σύνορον τοῦ Μανδακίου τοῦ χωραφίου, καὶ ἀνέρχεται ἀπὸ τὴν παλαιὰν ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου καὶ ἀπὸ τὸ σύνορον τοῦ Χρυσοβέργη τοῦ χωραφίου, τὰ ἅπερ δεσπόζει ἡ τοιαύτη ἀγία μονὴ καὶ περαίνει τὸν ῥυάκα καὶ ἀνέρχεται τὸ κατὰ ῥάχιν μέχρι τῆς Ἀγριλλάδας τοῦ πλησίον τοῦ Μαζουλᾶτου χωραφίου καὶ ἀπέρχεται ἀπὸ τὰ παλαιὰ οἰκήματα καὶ ἀπέρχεται μέχρι τοῦ ῥυακίου πλησίον ἀμπελίου τῆς τοιαύτης ἀγίας μονῆς καὶ καταβαίνει τὸ ῥυάκι καὶ ἀνέρχεται τὸ κατὰ ῥάχιν τῆς Δωκανίστρας καὶ καταβαίνει μέχρι ἀπὸ τὸ σύνορον τῶν ἀγίων Νεοφανῶν καὶ καταβαίνει ὁ ὄχθος καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τοῦ προγεγραμμένου, ὅσα καὶ οἷα εἰσιν, τὰ δωθέντα Ψυχικὸν Ζωῆς τοῦ Ζυμῶνου σὺν τοῦ Χαλκίως. ἕτερον χωράριον τὸ ἀπὸ περα τοῦ ποταμοῦ, καὶ γυρίζει κάτωθεν τοῦ Μηνίστρου σὺν τοῦ ἀγροῦ, ὅσον καὶ οἷόν ἐστι, καὶ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ τοιούτου Ζυμῶνου. ἕτερον χωράριον τοῦ Ποταμοῦ τὸ πλησίον τῆς Βάλτας τὸ σύνεγγυς τοῦ χωραφίου τοῦ Μαγουλᾶ μοδίων α' ς'', τὸ ἔχομεν διὰ ψυχικὸν ἀπὸ τοῦ Μαγουλᾶ. ἕτερον λαχίδιον τὸ ἀπὸ περα τοῦ ποταμοῦ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τὸν πλησίον τοῦ σπηλαίου, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερα χωράφια ἀπὸ περα τῆς ἀγίας Ἀναστασίας τοῦ Καμίνου σὺν τοῦ ἀγροῦ μέχρι τοῦ Τρυκώλι, τὰ ἅπερ ἔχομεν ἀπὸ τοῦ ἀποικομένου Δρό- [γγου] διὰ Κωνσταντίνου τοῦ Μερσινιώτη, ἡγοῦν τὸ τέταρτον μέρος. ἕτερον χωράριον εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἀπὸ τὸ ῥυάκι καὶ πλησίον τοῦ Βασιλείου χωραφίου καὶ τοῦ Μανδακίου καὶ σύνορον τοῦ Ἰωαννακίου τοῦ Μερσινιώτη τοῦ χωραφίου, καὶ ἀπέρχεται πάλιν ἀπὸ τοῦ φρέατος μέχρι τοῦ Τρικώλι, τὸ ὅπερ ἔχομεν ψυχικὸν ἀπὸ Νικήτα τοῦ Μερσινιώτη τῷ μέρει τῷ με[ν] ἐπιλαγχάνοντι τὸ ς''. χωράριον ἐν αὐτῷ μονῆς τῆς Ἀτροῦ τὸ λεγόμενον τῶν Ἑλαιῶν πλησίον χωραφίου τοῦ Δακαδιώτη μέχρι τοῦ Βερήβη, τοῦ Βοναρίου μοδίων ιβ'. ἕτερον τοῦ Δυμινάκη μοδίων ἑξί. ἕτερον τῆς Ἀπάνω Ἀτροῦ τὸ λεγόμενον τὸ Πλάγι σὺν τοῦ Κουκάλλου πλησίον τοῦ Καμίνου, καὶ γυρίζει ἀποκάτωθεν τῆς Πλακῆς καὶ καταβαίνει μέχρι τοῦ Λάμνου καὶ ἀνέρχεται μέχρι εἰς τὴν αὐτὴν ἀγίαν μονήν, μοδίων ιη'. ἕτερον χωράριον τοῦ Ἀχραγῆως τὸ κάτωθεν τῆς ἀγίας Ἐμπραξίας πλησίον χωραφίου τοῦ Ματζαφάρι μοδίων β'. ἕτερον χωράριον τῆς αὐτῆς μονῆς ἐν [τῇ] τοποθεσίᾳ τῆς Ὑπολυ . . . χωράριον τοῦ Χοιρολάκκου τὸ ἀπὸ τοῦ Ἀλέξι καὶ Νικολάου τοῦ Βαρσακίπου, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ἕτερον χωράριον τὸ ἀπὸ ἀμπελίου τῆς αὐτῆς μονῆς τὸ ἀπὸ τοῦ Νικολάου καὶ Γεωργίου τοῦ Ματζαφάτῆως ἀπὸ τοῦ ἀμπελίου τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου, καὶ καταβαίνει μέχρι εἰς τὸν ῥυάκα καὶ εἰς τὴν Δωκανίστραν

καὶ ἀνέρχεται ἀπὸ τὸν δρῦν καὶ μέχρι τοῦ Παλαιοφούρκῃ καὶ μέχρι χωραφίου τοῦ Βασιλείου τὸ ἐπιλεγόμενον τοῦ Σταυροῦ, ὅσον καὶ οἶόν ἐστιν.

Εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι τῆς προνοίας τῶν ἀγίων Ἀναργύρων. Μιχαὴλ ὁ Στλάβος ἔχων παῖδας β' ἄρσενας. Κωνσταντῖνος ἱερεὺς ὁ Ἀκριδάρης σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδα α'. χήρα ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἔχουσα υἱὸν α' καὶ θυγατέρα α'. τελεῖ γκελλία δ'. χήρα Νικολάου τοῦ Λαζαρά ἔχουσα υἱὸν α' καὶ θυγατέρας β'. χήρα Γεωργίου τοῦ Λαζαρά ἔχουσα υἱὸν α' καὶ θυγατέρα α'. τέσσαρες ἀδελφοὶ οἱ Παπαλεζόπουλοι σὺν γυναίξῃ καὶ τέκνοις αὐτῶν.

Ὅμοίως καὶ οἱ τῆς προνοίας τοῦ ἀγίου Γεωργίου. Νικόλαος ἱερεὺς ὁ Παπασπανόπουλος ἔχων υἱοὺς γ' καὶ θυγατέρα α', καὶ Μιχαὴλ ὁ Κοντορυπάνης σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδας θηλυκὰς β'. Λαζαράς καὶ Λέων, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν τελοῦσι γκελλία α' σ'. χήρα ἡ Ζωὴ Γεωργίου τοῦ Κουμάνου ἔχουσα παῖδας γ' θηλυκὰς. ἑτέρα χήρα Δημητρίου τοῦ Κουμάνου ἔχουσα υἱοὺς β' καὶ θυγατέρα α'. Ἀλέξιος ὁ Κούμανος σὺν γυναικὸς. Θεοφύλακτος ὁ Κούμανος σὺν γυναικὸς ἐχούσης παῖδας γ'. ἕτεροι ἀδελφοὶ αὐτοῦ δύο, τελοῦσι γκελλία γ'.

Ὅμοίως καὶ οἱ τῆς προνοίας τῆς Ἁτρου. τρεῖς ἀδελφοὶ οἱ Παπαλεζόπουλοι οἱ δύο σὺν γυναικὸς καὶ σὺν τοῖς τέκνοις αὐτῶν, ὁ δὲ ἕτερος ὁ καὶ ἱερεὺς Ἀπόβιος ζῶν μετὰ παιδὸς ἑνός. Γεώργιος ἱερεὺς ὁ Σβορρόναν σὺν γυναίξῃ (sic) καὶ τέκνοις. Ἰωάννης ἱερεὺς σὺν γυναικὸς σὺν τοῖς παισὶν αὐτοῦ. χήρα ἡ νύμφη αὐτῶν μετὰ τῶν παίδων αὐτῆς.

Ὡσαύτως καὶ οἱ τῆς [τῆς προνοίας] Περσνάδος. Δράκος ὁ Σθλάβος σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδας γ', τὸ ἐν ἀρσενικόν. Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδας β', τὸ ἐν ἀρσενικόν. χήρα ἡ νύμφη αὐτῶν ἔχουσα παῖδας ἄρσενας β', θηλυκὸν ἓνα. Λέων ὁ ἱερεὺς ὁ Ἀγαλλιανὸς σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδας ἄρσενας β' καὶ θηλυκὰ β'. Μιχαὴλ, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, σὺν γυναικὸς. χήρα ἡ νύμφη αὐτῶν ἔχουσα παῖδας ἄρσενας β', θηλυκὰ β', τελοῦντες γκελλία α' σ' γόν[ας] β'. Ἰωάννης ἱερεὺς ὁ Σουπίτζης σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδας ἄρσενας β'. Μανουὴλ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδας ἄρσενας β'. Μιχαὴλ ἱερεὺς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδας θηλυκὰς ἓνα (sic), τελεῖ ἐν ἀμφοτέροις γκελλία ἡ'. μετ' αὐτῶν καὶ ἡ ἑτέρα πρόνοια τῆς Λιβανθοῦ. Γεώργιος ὁ Σθλάβος σὺν γυναικὸς ἔχων υἱοὺς β', θήλυας α'. Ἰωάννης ἱερεὺς ὁ Σθλάβος σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδας θήλυας β'. Κωνσταντῖνος ὁ Σθλάβος σὺν γυναικὸς. Νικόλαος ἱερεὺς ὁ Περιπεντάς σὺν γυναικὸς ἔχων υἱοὺς γ', ὁ εἷς σὺν γυναικὸς καὶ θυγατέρων β'. Λέων ἱερεὺς καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ σὺν γυναικὸς. Ἰωάννης ἀναγνώστης, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, σὺν γυναικὸς. χήρα ἡ νύμφη αὐτοῦ ἔχουσα παῖδας θήλυας α'.

Ὅμοίως καὶ οἱ τῆς προνοίας τῆς Κρανίας. Γρηγόριος ἱερεὺς ὁ Πουλαρέας σὺν γυναικὸς αὐτοῦ ἔχων υἱοὺς β'. Θεόδωρος ἱερεὺς [δ] υἱὸς αὐτοῦ σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδας ἄρσενας . . . τελεῖ ἐπ' αὐτοῖς γκελλία δ'. Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς [αὐτοῦ], σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδας ἄρσενας β', θηλυκὰς γ'. Νικόλαος, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδας ἄρσενας β'. τελεῖ ἐπ' αὐτοῖς γκελλία α' ε'. Γεώργιος ὁ Ἀδῆλου σὺν γυναικὸς ἔχων παῖδας ἄρσενας β', θηλυκὰς γ'. Λέων, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Θεόδωρος, ὁ ἕτερος ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ ἔχοντες υἱοὺς τελοῦσιν ἐπ' αὐτοῖς γκελλία β' ε'.

Ὡσαύτως καὶ οἱ ἀποδράσαντες ἀπὸ τῆς αὐτῆς χώρας καὶ διαπεράσαντες, οἱ διαφύγῳσιν ἔχοντες οὔτε τι,¹⁾ εἰσιν ἀπὸ μέρους τοῦ ἀγιωτάτου ἀρχιερέως ἱερεὺς ὁ Βαρυπράτης καὶ Ἰωάννης ἀναγνώστης, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, μετὰ Ἑλένης θυγατρὸς σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἀποκήρυκτοι. ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, Θεόδωρος ὁ Σλάβος σὺν γυναιξὶ (sic) καὶ τῶν ἰδίων παιδῶν τοῦ Πιέρου καὶ τοῦ Δεκάτου. ὁ παπᾶς Νικήτας καὶ Ἰωάννης Ἀνδρέας ὁ Κούμανος. Νικήτας ὁ Ρουγκέρας καὶ Θεόδωρος, ἀσκητὴς ὅλης τῆς συντροφίας, ἀποκήρυκτος.

Apographum asservatum in tabulario ecclesiae Sancti Marci civitatis Zacynthi.

III. 6880—1371, 12 octobris, ind. IX. Corcyrae.

Castelinus Romanopolus, archiepiscopus Corcyrae, confirmat exemptiones et possessiones monasterii Salvatoris dicti Asceterii in civitate Achridae.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. βασιλεύωντας ἢ ἐκλαμπρωτάτι κυρία μας Ἰωάννα χάριτι θεοῦ τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς Τζητζήλιας βασσῆλιστα, δούκισσα τῆς Ἀπουλίας καὶ τοῦ πριγγηπάτου τῆς Καμπούας ἐπαρχίας καὶ τῆς Φουλκατερίας καὶ ἀκόμι Πεντεραιτάτους κύμισσα ἀπὸ τῆς βασσῆλειας αὐτοῦ ἔτη τριάκοντα τέσσαρες, κυριεύωντας εἰς τὴν πόλιν καὶ νίσων τῶν Κοριφῶν ὁ δυνατὸς καὶ ἅγιος μας ἀφέντης καὶ κύριος ὁ ἐξοχώτατος καὶ ἐκλαμπρώτατος αὐτοκράτωρ Κωνσταντινουπόλεως, πρήγγιπος τοῦ Ταράντου καὶ τῆς Ἀκαίας, κύριος Φίλιππος βασιλεύωντας τῆς αὐτοκρατωρίας καὶ δυνάμειος καὶ ἀφεντεύωντας ἔτη ἑπτὰ Καστέλιнос Ῥομανόπουλος ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολην, ἐλέω θεοῦ [καὶ] τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἀρχιεπίσκοπος πόλεως καὶ νίσου Κερκύρας καὶ βασσῆλικὸς προτοσύμβουλος. ἤλθε πρὸς ἡμᾶς ὁ τιμιότατος ἱερομόναχος Μεθόδιος

1) Apogr. οὔτε τίνας: videtur explicandum „nihil habentes“.

ἐκ πόλεως Ἀρχιερέως ἀκόμι καὶ με δύο ἄλλους μοναχοὺς, διὰ νὰ ζητήσουν ἐλεημοσύνην διὰ τὸ ἀσκηταρίο ἡγου[ν] διὰ τὸ μοναστήριον τοῦ Παντοκράτορος Σωτῆρος Χριστοῦ τὸ ἐπονεμαζόμενον Ἀσκαταρίω, καὶ εἶδεν ἡ ταπηνότης ἡμῶν καὶ ἐξέταξεν, πῶς ἐξ ἀρχῆθεν ἦτε ἀπὸ παλῶθεν νὰ ἦτο ἐλευθερομένο τὸ αὐτὸ θαυματουργὸ καὶ ἅγιον κελὴ, διὰ τούτω θέλωμεν εἰς τὸν μέλλοντα, ὅτι τὸ αὐτὸ μοναστήριον νὰ εἶναι ἐλεύθερον εἰς ἐῶνα τὸν ἅπαντα ὁμοῦ καὶ με τὰ ψυχικά, ὅπου ἔχει, ἀμπέλια, χωράφια καὶ ἐλαϊκὰ δένδρη, καρπούσημα καὶ ἄκαρπα, ξύλα καὶ ζῶα. ὁμοίως ἡ ἡμετέρα ταπηνώτης ἀπιερώνη καὶ χαρίζη εἰς τὸ ἄνωθεν μοναστήριον τοῦ Παντοκράτορος καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸν μύλον, ὅπου εἶναι ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ χορίον τῶν Λεφῶν¹⁾ πλησίον τὴν στράτα, ὅπου ὑπάρη εἰς τὴν Ἀγία Παρασκευὴ ὁμοῦ, καὶ με τὸ διάφορον αὐτοῦ καὶ διὰ κανένως τρόπου εἶναι ἐγκισμένη ἡ αὐτὴ ἐκκλησία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ εἰς κερὸν κανένα ἐμποδημένη οὔτε πηρασμένη ὑπὸ τινος μηδὲν ὑπὸ τῆς ἡμετέρας ταπηνότητος οὔτε ἀπὸ ἐκείνους, ὅπου εἴθελαν ἐξουσιάζουν εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως μας τῆς νισοῦ Κερκύρας, ἀμὴ πλέον γλυγορότερα νὰ ἔχουν με τὴν αὐτὴν χάριτα καὶ ἐλευθερίαν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἀμετατρέπτος στέραιον καὶ βέβαιον καὶ ἀνεφάνιστον εἰς πᾶσα κερὸν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα. ἐγράυθη καὶ ἐδώθη τὸ παρὸν ἐπισφράγισμα προνομικὸν ἀπὸ τὴν ἡμετέρα ταπηνότητα καὶ ἐπισφραγιζόμενον με τὴν ἡμετέρα σφραγίδα καὶ ἀπογραφὴν διὰ χάριν τῆς ἁνωθεν ἐκκλησίας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἁνωθεν ἱερομονάχου Μεθοδίου καὶ τὸν μοναχῶν, ὅπου εἴθελαν ἡβρήσκοντας εἰς τὸν ἐῶνα μέλωντας ἅπαντας καὶ τὸ αὐτὸ μοναστήριον.

Καὶ διὰ πλέον πησιχὸν ἐγὼ ὁ νοτάριος Σίμβαστος Δημήτριος Μαλακῆης προστασσόμενος παρὰ τοῦ ἁνωθεν τιμιωτάτου καὶ πανιερωτάτου μητροπολίτου τῆς ἀγίας ἐκκλησίας Κοριφῶν καὶ ὅλης τῆς νίσσου καὶ βασιλικῆς προτοσύμβουλος κύριος Καστελίνος Ῥομανόπουλος ἔγραψα τὸ παρὸν ἐλευθερομένο, ἐσφραγίστη ὑπὸ τῆς ἐμοῦ χειρὸς ὡς ἐν ἐκεινός, ὅπου ἔχω διὰ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας τὸ δῆξιον, ὅτι νὰ εἴμε νοτάριος τῆς πόλεως Κοριφῶν.

Ἰνδικοτιῶνος θ' μηνὶ ὀκτωβρίῳ ιβ', ἔτη ἀπὸ Χριστοῦ γενήσεως ατοα' εὐδοκῆντα ἔν.

Συμβαστὸς Μαλακῆς Δημήτριος.

E chartis familiae Pozzo Zacynthi.

¹⁾ Lege Νυμφῶν.

IV. 6969—1461, 13 mensis aprilis, ind. IX. Zacynthi.

Franciscus D'Arriano, capitaneus insulae Zacynthi, confirmat donationes factas ecclesiae Sancti Salvatoris Zacynthi a Johanna, conjuge domini Nucii Sicuri.

Κατὰ τὸν μῆνα ἀπριλλίον τῇ τρεῖς καὶ δέκα αὐτοῦ, τῆς ἰνδ. θ', καθιζόμενος ὁ εὐγενέστατος καβαλάριος μισὺρ Φραγγίσχος Δαριάνω, καπιτάνιος νήσου καὶ χωρίου Ζακύνθου, μετὰ τῶν τιούτιων εὐγενῶν ἀρχόντων, κῦρ Ἰωάννην δὲ Τράνι, περκουράτορ τῆς κούρτης, κῦρ Νικόλαον Δαγκόνα, κῦρ Ρουμπάνω δὲ Σάντ-Ἀλῶε, ἐμφανίζει [ὁ] κῦρ Μανόλης Μόσχος ἀπὸ μέρος τῆς ἀρχοντίσης κυρὰ Ἰωάννης τῆς συμβίου τοῦ ποτὲ ἄρχοντος κῦρ Νούτζου Συγούρου, αἰτῶν καὶ παρακλητέων αὐτοῖς λέγων οὕτως· τὸ πῶς ἡ ῥιθεῖσα ἀρχόντισσα ἐδίδει διὰ ταφικὸν ἡγουν διὰ τὸν τάφον τοῦ υἱοῦ αὐτῆς κῦρ Τζουάννη Συγούρου εἰς τὸν ἅγιον καὶ πάνσεπτον ναὸν τοῦ Σωτῆρος, τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐπισκοπῆς νήσου καὶ χωρίου Ζακύνθου τὰ χωράφια τὰ λεγόμενα τῶν Δατίων, καθοῦ εὐεργετήθησαν αὐτὰ παρὰ τοῦ αἰδιμίμου αὐθεντός μου, αὐθεντὸς Καρόλου, ἡμερα καὶ ἄγρια, ὅσα εἰσὶν κατὰ τὴν δῆλосιν τοῦ ὅρισμοῦ, ὅπου ἔχει εἰς αὐτὰ καὶ αὐτὸ καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τὰ αὐτὰ χωράφια ὅλα μετὰ πάσοις νομῆς καὶ συμφόρου αὐτῶν εἰς ἀγία ἐπισκοπῇ, ὡς εἴρηται, μὴ παρὰ τινος τὸν ἀπάντων ἐνοχλούμενα ἢ ἐμποδιζόμενα μῆτε ἀπὸ ἐμοῦ, μῆτε παρὰ τὸν ἡμετέρων κληρονόμων ἢ συγκληρονόμων ποτὲ καιροῦ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔμπροσθεν, καὶ ὁ τούτω βουλευθῇ ποιῆσαι, νὰ μὴδὲ ὅλος εἰσακουέτω, ἀλλὰ γενέτω κατερχ . . . νὰ ἔνι ἀφορισμὸν καὶ κατηραμένος ἀπὲ τῆς ἀγιοτάτης ἐπισκοπῆς, καὶ πάλιν γενέτω ἐμφανιζομένη ἢ παροῦσα γραφὴ στερεὰ καὶ ἀπαρασάλευτη εἰς τὸν αἰῶνα καὶ οὕτως ἀφανὸς καὶ ὃν ὅρισμός τοῦ αἰδιμίμου αὐθεντός μου, αὐθεντὸς τοῦ Καρούλου παρακ . . . καὶ παρατεθῇ ἡ κόπια τοῦ αὐτοῦ ὅρισμοῦ, νὰ γένη καὶ ἡ παρούσα γραφὴ εἰς περάσσειν καὶ ἀσφάλειαν τῆς ἀγιοτάτης ἐπισκοπῆς, καὶ νὰ βουλευθῇ καὶ ἡ παρούσα γραφὴ πρῶτον ἀπὸ τὴν ἀρχόντησαν τὴν ἀναρρηθεῖσαν ἐπὲν τὸν ἀνωθεν ἀρχωντα καὶ ὅντως ὁ ἀνωθεν ὁ καπετάνιος μὲ τὴν βουλὴν τοῦ . . . τῆς παράκλος ἀρχόντισσας, καὶ οὕτως ἐπαρακλητέυσεν τὸ μέρος ἐμοῦ τοῦ Νικολάου Δ' Ἀγκόνα, νὰ γράφω τὴν παροῦσαν γραφὴν, καὶ ἔργαψα αὐτὴν καὶ τὸ αὐτὸ γράμμα τοῦ ὅρισμοῦ.

† Κάρουλος, ὑπὸ τῆς Θεοῦ χάριτος αὐθέντης πόλεως Ἄρτης, δοῦκας Λευχάδος, κόντος Κεφαλωνίας, Παλατίνος καὶ τῶν ἐξῆς.

Γράφωμεν καὶ ὀρίζωμεν ἐσὲν τὸν εὐγενέστατω ὑπερηγαπημένω τῆς αὐθεντίας μου βιτζηρέντην καὶ βικάριον τοῦ ἡμετέρου νήσου Ζακύνθου, λῆξιον αὐτῆς, κύριον Νικόλαον Φράγγον σὺν τοῦ προκουράτορος καὶ μάρτυρου μασαρίου τῆς

κούρτης μας καὶ τῶν λοιπῶν ὀφεικταλίων μας τῶν νῦν ἐσωμένων καὶ τῶν μελλόντων εὐρεθῆναι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔμπροσθεν, ὅσω ἡ αὐθεντεία μου εὐεργέτησεν εἰς τὸν ὑπεραγῆπεμένον μου ἄρχοντα καὶ λήξιον αὐτῆς, κύριον Νούτζω Σηγοῦρω, αὐθεντικὰ χωράφια ἤγουν τὸ χωράφι τῶν Δατίων, ἀπὲ τὸν πόρον τοῦ Πανάμονο ἕως εἰς τὴν ἀπὸ εὐγασιν τοῦ στενοῦ, καθόσων ἔναι δικαιολογημένα αὐθεντικὰ ἡμερον καὶ ἄγριον καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ ὁρισμοῦ, διότι γράφουν καὶ ἕτερα χωράφια ἀντὶ γράφα μου τὸ ἐπίλυπον εἰς περαίοσιν καὶ ἀσφάλειαν. καὶ οὕτως ἐγράφη ἡ παρούσα γραφή καὶ κόπια τοῦ ὁρισμοῦ ἔμπροσθεν τῶν ἄνωθεν ἀρχόντων καὶ ἐπληρώθη καὶ ἐβουλώθη πρότον παρὰ τῆς ἄνωθεν ἀρχοντίσης καὶ ἐπεὶ παρὰ τῶν ἀρχόντων ἐν μηνὶ καὶ Ἰνδικτιῶνι πρὸ ἄνωθεν ἔτους ϞϞϞβ' βεβαιώσεως ἔνεκα.

Orig. chart. cum sigillis. Asservatur in tabul. episcopatus latini Zacynthi.

V. 6978—1469, 30. septembris, ind. III. in Sancta Maura.

Leonardus III. Tocco, Comes Palatinus, dominus Leucadis, Zacynthi et Cephaloniae, donat ecclesiae Zacynthi possessionem dictam Calogerata cum omnibus juribus et bonis.

Λεονάρδος, χάριτι Θεοῦ αὐθέντης δεσποτάτου δουκάτου Λευχάδον, κόντος Κεφαλονίας, Παλατινοῦ καὶ τῶν ἐξῆς. διὰ τοῦ παρόντος εὐεργετικοῦ καὶ φιλοδορετικοῦ ὁρισμοῦ μας ἡ αὐθεντεία μου δηλοποιοῦμεν τοῖς πᾶσι, ὡς ὅτι δι' ἀγάπην καὶ παράκλησιν τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Κεφαλονίας καὶ Ζακύνθου, κατὰ κύριον ἀγαπητοῦ μου πατρός, τοῦ μισερ Ντζουάννη Ἀντώνιον, ἡ αὐθεντία μου ἐδώσαμεν καὶ δίδομεν καὶ ἐδωρήσαμεν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Ζακύνθου ὅλα τὰ Καλογεράτα, κτήματα καὶ πράγματα, νὰ εἶναι καὶ διαμένωσι πάντως ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς μέμπρον καὶ ἄρμωσις τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ἥτοι εἶναι ἐκκλησίες, ὁσπητία, ἀμπέλια, περιβόλια, δένδρα, χωράφια, τόποι καὶ μανδρικὰ ζῶα καὶ ἔτοι ἕτερα εἶναι κινητὰ καὶ ἀκίνητα, νὰ τὰ ἔχει πάντα καὶ νὰ τὰ δεσπάζει καὶ ἐξουσιάζει τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ ἐπισκοπῇ τῆς Ζακύνθου καὶ ὁ ἀντειρημένος θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος, ὁ μισερ Τζουάννης, καὶ ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι, ὅπου ἠθέλασιν εἴστε εἰς τὴν εἰρημένην ἐπισκοπὴν μετὰ τῆς ἀποβιώσεώς του μὲ τὰ δίκαια καὶ συμφεράταις καὶ μὲ τὴν νομὴν καὶ συνήθειάν τους μὲ ὅλες τὰς εὐεργεσίας καὶ χάριτες, ὅπου ἔχει εἰς τὰ ἕτερά της πράγματα καὶ ἀντειρημένης ἐπισκοπῆς, εἰς ὅποια πάντα νὰ εἶναι καὶ νὰ διαμένωσι ἀνενόχλητος, ἀνεμπόδιστος, ἀδιάσιστος καὶ παρὰ παντὸς ἀνθρώπου ἀσκανδάλιστος, εἰς τὸ μὴ ἔχωσι

εὐρεῖν διάσισιν τινα ἀπὸ κανεῖν μέγαν δοῦλόν μου, οὐδ' ἀπὸ τινα ἕτερον τὸ καθόλου ἢ τὸ οἰονοῦν, καὶ οὕτως διορίζη τέ σε ἡ αὐθεντία μου τὸν εὐρισκόμενον καπετάνιον Ζακύνθου, τὸν μισερ Φραγγέσκον Δαριάνο, καὶ τὸν πρεκουρατόρον μου, Ἰωάννη δὲ Τράνι, νὰ κάμετε νὰ παραδώθωσι εἰς τὸν αὐτὸν πατέρα μας τὸν ἐπίσκοπον καὶ εἰς τὸ μέρος του διὰ τὴν ἐπισκοπὴν του ὅλα τὰ ἀντειρημένα κτήματα, ὅθεν εὐρίσκονται κινητὰ καὶ ἀκίνητα, ποιεσμένα, χαρισμένα, ἐνοχειρασμένα, παραπλακόμενα καὶ ἥτοι ἕτερα εἴποι . . . ὥς εἰθίζεται. καὶ ἐσεῖς καὶ πάντες οἱ ὁφικιαλλέοι μας μεγάλοι καὶ μικροὶ οἱ πρὸς τὸ παρῶν καὶ οἱ μέλοντες οὕτως νὰ τηρεῖτε καὶ νὰ στέργητε [αὐτὰ] πάντοτε στερεὰ καὶ ἀπαρασάλευτα χωρὶς τινος ἀναβολῆς καὶ λείψεως. καὶ διὰ τὸ βεβαιότερον ὑπεγράφει κάτωθεν ἰδιοχείρως τῆς αὐθεντίας . . . μητρόπολις τῆς νησιᾶς, καὶ ἐδώθη εἰς τὴν εἰρημένην ἐπισκοπὴν τῆς Ζακύνθου καὶ εἰς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον, τὸν μισερ Ντζουάννη [Ἀντώνιον. ἐν τῷ] κάστρῳ μας Ἀγίας Μαύρας σεπτεμβρίου λ', ἰνδ. γ' αὐξθ'.

Leonardus despotus.

*Dominus despotus mandavit mihi
Aloysio Romano messaso et vidi.*

Orig. chart. in tabulario episcopatus latini Zacynthi.

VI. 6979—1471, 15. maii, ind. IV.

Despota Artae Leonardus III. Tocco iubet tradi episcopo Zacynthi Johanni Antonio locum quendam.

Δεσπότης τῆς Ἀρτης καὶ τῶν ἐξῆς.

Οἰκεῖτε κατὰ πάντα καὶ ἡγαπημένε τῆς αὐθεντίας μου [λζιε]¹⁾ κυβερνάτωρ καὶ ἀντίτυπέ μου Ἰακίνθου, Ντζοανὲλ δὲ Βηντεμέλια. κατὰ τῶν ἐξεκαθάρσεων τῶν γερόντων, ὅπου ἐγίνετον μὲ ὅρκον, κατὰ πῶς μου ἔδειξεν μίαν γραφὴν τοῦ Γεωργίου Παλαιολόγου ὁ κατὰ κύριον θεοφιλέστατος, ἀγαπητός μου πατήρ, αὐθέντης ἐπίσκοπος, ὁ μισερ Τζουὰν Ἀντώνιος, διὰ τόπον, ὅπου εἶχασιν διάσταζιν λεγόμενον ἀπὸ τὴν Πηγὴν νὰ ὑπάγῃ τοὺς Ἄμους καὶ εἰς τὸ Ξενοφάτω χωράφια καὶ νὰ ὑπάγῃ τὸ Μαυρίβουνον καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Βίγλιαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βουνοῦ καὶ εἰς τὴν Παλαιάβιγλιαν καὶ εἰς ταῖς Ψιλαῖς νὰ ἀκουμβίσῃ εἰς τὴν Πιγὴν, ὀρῖζωμεν κατὰ τὸν ὅρκον καὶ ἐξεκάθαρσιν τῶν γερόντων, ὅπου ἔδειξεν διὰ τὸν αὐτὸν τόπον, ὅτι ἦναι τοῦ Καλογεράτου, κάμετε νὰ παραδωθῇ εἰς τὸν αὐτὸν

¹⁾ Versio italica habet: fidele.

αὐθεντήν, τὸν ἐπίσκοπον καὶ εἰς τὸ μέρος τοῦ παρευθῆς καὶ ἄλλως μὴ γ[ίνη],
καὶ ὁ ὀρισμός μου ὡς μένη εἰς τὴν αὐθεντίαν τοῦ. ματίω ιε' ἰνδ. δ', αὐοά'.

Leonardus dispotus.

*Domini dispotus mandavit mihi
Aloysio Romano messaso et vidi.*

Orig. chart. in tabulario episcopatus latini Zacynthi.

VII. 6983—1475, 8. augusti, ind. VIII. in Sancta Maura.

Leonardus III. Tocco, despota Artae, scribit capitaneo Zacynthi, Francisco D' Ariano, ut examinet, quae possessiones et bona sint ecclesiae Zacynthi tradatque eas episcopo.

Δ[εονάρδος], δεσπότης Ἀρτης καὶ τῶν ἐξῆς.

... οἰκεῖτε τῆς αὐθεντίας μου, καπετάνε μου Ἰακύνθου, μισερ Φράγγισχε Δαριάνο καὶ σὺν τοῦ πρεκουρατόρου μου Ἰωάννου δὲ Τράνι. ὁ κατὰ κύριον ἀγαπητὸς πατήρ τῆς αὐθεντίας μου, θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος, ὁ μισερ Ντζουάν Ἀντωνιός μου ἐπληροφόρησεν, πῶς τοῦ κατακράτῳσιν αὐτόθεν παραπλακομένα ἀπὸ τὰ ἡμάτα καὶ πράγματα τῆς ἐπισκοπῆς του. δι' αὐτὸ ὀρίζομεν, νὰ ἴδῃτε τὸν κόντικα εἰ βραβίον τῆς αὐτῆς ἐπισκοπῆς ἐσεῖς καὶ ὁ οἰκεῖος μου Μιχάλης ὁ Παντορότης εἰ ὅθεν εὔρειτε νὰ ἀπαρθενίῳσι τῆς ἐπισκοπῆς ἀπὸ τοῦ κόντικος καὶ βραβίου τῆς ἡμάτων καὶ πράξεων ἰδικά της καὶ εἶναι παραπλακομένα νὰ μετὰ . . . ἂ, τὰ κραδίδετε ὅλα εἰς τὸν φατόρον τοῦ αὐτοῦ τοῦ ἐπισκόπου, τὰ ὅσα τοῦ ἀπαρθενίῳσι δικαιολογημένα ἀπὸ τὸν κόντικα τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀλέως μὴ γένη, εἰ [ὁ] ὀρισμός μου ὡς μένει εἰς τὸ μέρος τοῦ ἀγαπητοῦ μου πατρός, τοῦ θεολεστατοῦ ἐπισκόπου. ἐγράφη ἐς τῇ Ἀγία Μαύρα αὐγούστου . . . η' ἰνδ. υοε'.

Leonardus dispotus.

*Dominus dispotus mandavit mihi
Aloysio Romano messasio et vidi.*

Orig. chart. in tabulario episcopatus latini Zacynthi.

VIII. 6983—1475, 30. augusti, ind. VIII. in Sancta Maura.

Leonardus III. Tocco, despota Artae, scribit de eadem re ad supradictum capitaneum Zacynthi.

† Δεσπότης Ἀρτης καὶ τῶν ἐξῆς.

† Οἰκεῖτε τῆς αὐθεντίας μου, καπιτάνε μου Ἰακύνθου, μισερ Φράγγισχε αριάνο σὺν τοῦ πρεκουρατόρου μου Ἰωάννου δὲ Τράνι. ἀπὸ τὴν πένα, ὁποῦ σας

εἶχαμεν ὀρίσῃ μὲ προγινόμενον ὀρισμὸν μας, διὰ νὰ κάμετε νὰ βαλθῇ εἰς πᾶσα ἄνθρωπον, ὅπου ἐκρατοῦσαν χωράφια τοῦ κατὰ κύριον ἀγαπητοῦ πατρός, θεοφιλέστατου ἐπισκόπου, τοῦ μισερ Τζουὰν Ἀντωνίου, εἰς τὲς στατίες, νὰ μὴδὲν ἤθελε καματεῦσαι πλέον τινὰς εἰς αὐτὰ χωρὶς ὀρισμὸν καὶ θέλημα τῆς αὐθεντίας αὐτοῦ. τὴν πάλιν μᾶς ἐπληροφόρησεν ἡ ἀρχιεροσύνη του, πῶς τὰ αὐτὰ χωράφια τὰ ἐκαματεῦσαι οἱ ἄνθρωποι, ὅπου τὰ ἐκρατοῦσαν χωρὶς θέλημα τῆς αὐθεντίας του, διὰ αὐτὰς ὀρίζωμεν, ἂν ἡ πένα τὰ φλορένα ἐκατῶν, ὅπου ἐπροορίσαμεν μὲ φραγκικὸν ὀρισμὸν μας, διὰ νὰ κάμετε νὰ τοὺς βάλῃ . . τοὺς ἐβαλ . . . καὶ ἐκεῖνοι ἐκαμασι . . τὰ χωράφια, ἂν τὴν πέναν τοὺς ἐβαλίτε κατὰ τὸν ὀρισμὸν μας, κάμετε, νὰ δεσικώθῃ ἀπὸ πᾶσα ἄνθρωπον, ὅπου ἐγίνετο παρίμενος, καὶ τὰ χωράφια νὰ τὰ παραδώσετε, ὡς ἂν εὐρίσκονται καματεμένα ὅλα κατὰ τῆς ὥρας εἰς τὸ μέρος τοῦ αὐθεντοῦ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ἀλέως μὴ γένη, καὶ [ὁ] ὀρισμός μας ἄς μένει εἰς τὸ μέρος τῆς αὐθεντίας του. ἐγράφη ἐν τῇ Ἀγίᾳ Μαύρᾳ αὐγούστου λ', ἰνδ. η' , αὐοε'.

Leonardus dispotus.

*Dominus dispotus mandavit mihi
Aloysio Romano massaso et vidi.*

Orig. chart. in tabulario episcopatus latini Zacynthi.

IX. 6986—1478, 22. ianuarii, ind. XI.

Ambrosius Minaulis, vicarius insulae Zacynthi, tradit episcopo Zacynthi possessionem dictam Calogerata.

Ἀπὸ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔτη , αὐοή' ἰνδ. ια' ἰανουαρίου κβ'. ἐγὼ Ἀαμπρούζος Μινάυλης, μαστρομασσάρος νήσου Ζακίνθου, ὀρισμὸν ἐδεξάμην τοῦ πανυψηλωτάτου αὐθεντοπούλου ἡμῶν, δὸν Κάρλου δὲ Τόκου ἀπὸ τὴν Κεφαλωνίαν, ὡς ἵνα δώσω καὶ παραδώσω τὸν τόπον καὶ χωράφια τὰ λεγόμενα Καλογεράτα πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Κεφαλωνίας καὶ Ζακίνθου, κύριον Ἰωάννην Ἀντώνιον, καθὼς τὰ ἔγραφα καὶ ὀρκωμωτικά τῶν γερόντων τοῦ τόπου διαλαμβάνουσι, καὶ καθὼς νομεύεται μέχρι τὴν σήμερον, καὶ ἴδῃ ἐγὼ δεξάμενος τὸν ὀρισμὸν ἐπῆρα ἄρχοντες τῆς χώρας Ζακίνθου, τὸν κύριον Νούτζον Σιγούρον καὶ Κύριλλον τὸν Βασιλιτζην καὶ τὸν γραμματικὸν τῆς κούρτης, Σίμων τὸν Γούργουραν, καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ αὐθεντοῦ τοῦ ἐπισκόπου ἦλθεν κύριος Ἀθανάσιος ὁ Στεβένης καὶ κύριος Τζίλιος Διγαήτας, καὶ ἤφερν ἔγγραφα τὸν ὀρκων τῶν γερόντων . .

Finis deest.

Orig. chart. in tabulario episcopatus latini Zacynthi.

Patriarcha Cyrillus confirmat erectionem episcopatus Zacynthi et Cephaloniae in archiepiscopatum et condemnat usurpationem protopapae.

† Κύριλλος, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ἐντιμέτατοι κληρικοὶ καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῆς περιφανοῦς καὶ θεοσώστου ἐπαρχίας τῶν νήσων Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας, τέκνα ἐν κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος. χάρις εἴη ἡμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος παρὰ θεοῦ παντοκράτορος. ἡμεῖς μὲν θέλοντες τιμῆσαι τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, ἐπισκοπὴν οὖσαν τὸ πρότερον, εἰς ἀρχιεπισκοπὴν προεβιβάσαμεν, ἀποφύγαντες διὰ γράμματος πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ, ὀνομάζεσθαι αὐτὴν ἀρχιεπισκοπὴν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, καὶ τὸν ἐν αὐτῇ χρηματίζοντα, ἱερώτατον Νικόδημον, τὸν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸν ἀδελφὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος, καλεῖσθαι καὶ λέγεσθαι ἀρχιεπίσκοπον Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας, μηδενὶ ἄλλῳ ὑποκείμενον, εἰ μὴ τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ κατὰ καιροὺς οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, οὗ καὶ τοῦ ὀνόματος ὀφείλοντα μνημονεύειν, ὡς κανονικόν τε καὶ δίκαιον, ἥντινα προβίβασιν τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἀποδεξαμένη καὶ ἡ γαληνοτάτη καὶ χριστιανικωτάτη ἀρχὴ τῶν Ἑνετῶν ἐβεβαιώσατο καὶ ἐκυρώσατο, ἣν καὶ ἡμεῖς μένειν βουλόμεθα διὰ παντὸς ἀμετάπτωτον καὶ ἀδιάσειστον. ἐπειδὴ δέ, ὡς ἐμάθομεν καὶ ἐπιστώθημεν νῦν, ὁ ἐν Ζακύνθῳ εὐρισκόμενος πρωτοπαπᾶς παρὰ τάξιν ἐκκλησιαστικὴν τὰ τῷ ἀρχιερεῖ ἀνήκοντα πράγματα μετερχόμενος ἐναντίας φαίνεται τῷ ἱερωτάτῳ ὑμῶν ἀρχιεπισκόπῳ σὺν ἄλλοις τισὶν τῶν ἀρχόντων, καὶ ἰδιοποιεῖται τὰ τοῦ ἀρχιερέως προνόμια, διαζευγνύων ἀνδρόγυνα καὶ ἐπιδοὺς διαζύγια, παρέχων ἄδειαν πρὸς εὐλόγησιν συνοικεσίων καὶ ἐκφώνησιν ἀφορισμοῦ, κρίνων τὰς τυχούσας ἐκκλησιαστικὰς κρίσεις, ἀργῶν καὶ ἀφορίζων ἱερωμένους καὶ λαϊκοὺς, ἀγνοῶν, ὅτι ταῦτα πάντα ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου διοικεῖν καὶ κυβερνᾶνται ἢ παρὰ τοῦ κατὰ τὸν τόπον ἀρχιερέως κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν τοῦ τὴν ἐξουσίαν τοῦ λύειν καὶ δεσμεῖν ἔχοντος, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἀπανταχοῦ ἐπαρχίαις, ὅπερ ἀποπον καὶ παράλογον κατὰ τοὺς ἀποστολικοὺς νόμους καὶ πατρικοὺς κανόνας, καὶ συγχέει τοὺς πλείστους τοῖς παραλόγοις αὐτοῦ ἐπιχειρήμασι καὶ σκάνδαλα προξενεῖ τῷ γνησίῳ καὶ καθολικῷ ὑμῶν ἀρχιερεῖ εἰς τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ λογικὸν τοῦ Χριστοῦ ποίμνιον, τὰ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν καὶ δύναμιν αὐτοῦ χαρίσματα τῆς ἀρχιερωσύνης, ἱερεὺς ὢν, μετέρχεσθαι βουλόμενος, οὕτινος τὴν ἀτοπίαν καὶ προπέτειαν συστεῖλαι βουλόμενοι καὶ ὑμᾶς πληροφορῆσαι τὴν προβίβασιν τοῦ θρόνου αὐτοῦ καλῶς γεγο-

νέναι, γράφομεν διὰ τοῦ παρόντος, γνώμη συνοδικῇ τῶν παρευρεθέντων ἱερωτάτων
 ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ συλλει-
 τουργῶν ἡμῶν, ἵνα τοῦ προεκδοθέντος συνοδικοῦ γράμματος περὶ τῆς προβιάσεως
 τοῦ θρόνου αὐτοῦ κεκυρωμένου μένοντος καὶ βεβαίου καὶ ἀμετατρέπτου εἰς τὸν
 ἐξῆς ἅπαντα αἰῶνα ἡ μὲν ἐπαρχία αὕτη τῆς Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας, ὡς ἀπὸ
 ἐπισκοπῆς τιμηθεῖσα εἴη καὶ λέγεται ἀρχιεπισκοπὴ κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἡμετέρου
 συνοδικοῦ γράμματος καὶ κατὰ τὴν διάταξιν καὶ βεβαίωσιν τῆς γαληνοτάτης ἀρχῆς
 τῶν Ἑνετῶν, μηδενὶ ἄλλῳ ὑποκειμένη, εἰ μὴ τῷ κατὰ καιροὺς πατριάρχῃ, ὡς
 δεδῆλωται, καὶ ὁ ταύτης ἀρχιερεὺς, ἱερώτατος κύριος Νικόδημος, ὁ ἐν ἀγίῳ
 πνεύματι ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀθελφὸς καὶ συλλειτουργὸς, καλῆται καὶ λέγεται ἀρχι-
 ἐπίσκοπος Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας, παρ' οὐδενὸς ἄλλου ἐπισκεπτόμενος ἢ παρὰ
 τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἐν πάσῃ χρεῖα καὶ ἀνάγκῃ ἐκκλη-
 σιαστικῇ, μνημονεύων ἐν τῇ θείᾳ ἀκολουθίᾳ τοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος, συνάγων
 καὶ καρπούμενος τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτοῦ εἰσοδήματα τῶν συνοικεσίων, τῶν δια-
 ζυγίων καὶ τῶν λοιπῶν συνήθων τοῦ τόπου, κρίνων καὶ θεωρῶν πᾶσαν ἐμπύπτουσαν
 ἐκκλησιαστικὴν ὑπόθεσιν νομίμως καὶ κανονικῶς καὶ εἰς τὸν τοῦ δικαίου τρόπον
 ἀποκαθιστῶν καὶ πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐκτελῶν, τὰ ἀρχιερατικά δηλαδὴ ἄνευ
 τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως καὶ τὰς χειροτονίας πάσας καὶ ἀργῶν
 καὶ ἀφορίζων τοὺς ἀπειθοῦντας τυχὸν ἱερωμένους καὶ λαϊκοὺς. ὁ δὲ πρωτοπαπᾶς,
 ὁ νῦν καὶ ὁ ἐσόμενος, τῇ τοῦ πρωτοπαπαδικίου ἐνεργείᾳ ἀρκούμενος παύσεται
 πάσης αὐθαδείας, μηδεμίαν ἐξουσίαν ἔχων, παρόντος καὶ ἀπόντος τοῦ κατὰ τρόπον
 ἀρχιερέως δικαιώματα λαμβάνειν ἢ διαζύγια διδόναι ἢ ἄδειαν τῶν συνοικεσίων
 παρέχειν ἢ ἐκφώνησιν ἀφορισμοῦ ἢ κρίνειν τὰς ἐκκλησιαστικὰς κρίσεις ἢ ἀργεῖν
 καὶ ἀφορίζειν τινὰ ἢ ἄλλο τι πράττειν ἐξουσίας [καὶ] ἐπισκέψεως δεόμενον, οὐδ'
 ἄλλως ποιῆσθαι καὶ ἐναντίος φαινόμενος τῇ συνοδικῇ ταύτῃ ἀποφάσει καὶ τῇ τῆς
 ἀρχῆς τῶν Ἑνετῶν ἐπιτεύξει καὶ ἄρξῃται πάλιν τῶν προτέρων, βουλόμενος [δὲ]
 παρ' ἐκκλησιαστικὴν τάξιν τὰ τῷ ἀρχιερεῖ ἀνήκοντα μετέρχεσθαι καὶ καταφρονεῖν
 τῶν ἐκκλησιαστικῶν νόμων τε καὶ κανόνων, αὐτὸς τε καὶ οἱ συναινοῦντες αὐτῷ
 ἱερωμένοι καὶ λαϊκοί, ἀφωρισμένοι ἕστωσαν παρὰ θεοῦ παντοκράτορος καὶ κυρίου
 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι καὶ ἄλυτοι μετὰ θάνατον
 ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ταῖς ἀραῖς τῶν ἁγίων τιγ' Θεοφόρων
 πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων συνόδων ὑπεύθυνοι. ὅσας δὲ ἀπὸ
 τοῦ νῦν ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις τολμήσας ἐπιχειρήσεται ἐκτελέσαι ἐκ τῶν προρρη-
 θέντων, ἄκυροι καὶ ἀνίσχυροι ἕστωσαν, καὶ ὡς μὴ γεγονῶτα λογισέσθωσαν, καὶ οἱ
 δι' ἐπιτάγματος τοῦ πρωτοπαπᾶ ἱερεῖς ἐκκλησιαστικόν τι ὑπουργήμα' ἐκτελέσαι

θελήσοντες τῇ ἀργείᾳ καὶ τῷ ἀπὸ Θεοῦ ἀλύτῳ ἀφορισμῷ ὑπόδικοι ἔστωσαν· ἐπὶ γὰρ τοῦτο ἐγράφη καὶ τὸ παρὸν συνοδικὸν ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα καὶ ἐπεδόθη τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας εἰς δήλωσιν καὶ διηγεσθὴ τὴν ἀσφάλειαν ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αχλβ', ἐν μηνὶ φεβρουαρίῳ ἰνδ. ιε' †.

† Ὁ Ἡρακλείας Νεόφυτος †.

† Ὁ Ῥαιδεστοῦ Θεοφάνης †.

† Ὁ Σερρών Δανιήλ †.

† Ὁ Προικοννήσου Δανιήλ †.

† Ὁ Σηλυβρίας Λαυρέντιος †.

† Ὁ Βάρνης Παρθένιος †.

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Ἰωαννί-
κιος †.

† Ὁ Σωζοπόλεως Κλήμης †.

† Ὁ Τορνόβου Μακάριος †.

† Ὁ Ἐλασσῶνος Ἰωασάφ †.

† Ὁ Χαλκηδόνος Νεκτάριος †.

† Ὁ Διδυμοτοίχου Λαυρέντιος †.

† Ὁ Ἀδριανούπόλεως Παρθένιος †.

† Ὁ Κυζίκου Παρθένιος †.

† Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης Γα-
βριήλ †.

† Ὁ Ἐπιφάνειος Καισαρείας †.

† Ὁ Νεοκαισαρείας Μακάριος †.

† Ὁ Βιζύης Δαμασκηνός †.

Exstat in tabulario Cephaloniae. Libro de' Consigli fol. 20. Edidit C. Sathas, Neοελληνικὴ Φιλολογία, Athenis, 1868. p. 282.

III.

Acta civitatis et ecclesiae Ioanninorum.

I. 6827—1319, mense februario, ind. II.

Imperator Andronicus II. Palaeologus confirmat iura, privilegia, exemptiones et possessiones ecclesiae et civitatis Ioanninorum.

† Ἐν μὲν τοῖς ἱεροῖς καὶ θείοις λογίοις υἱὸν εὐρίσκομεν τῆς πατρικῆς ἐπιστασίας καὶ συνοικήσεως δραπετεύσαντα καὶ κακὸν κακῶς ἀπόλυτον τέως καὶ φαύλως βιώσαντα χρόνον οὐκ ὀλίγον, ὃς δὲ καὶ μόλις γενόμενον ἐκ τοῦ καὶ γνῶμην μεταβαλόντα σώφρονα, προσδραμεῖν ὅλην φορὰν τῇ πατρικῇ φιλανθρωπίᾳ καὶ φυσικῇ πρὸς οἴκτους ἐτοιμότητι καὶ προσδραμόντα, μὴ τῶν χρηστῶν ἐλπίδων ἀποπεσεῖν, μηδ' ὧν ἐδόκησεν, ἀλλ' ὁ πατήρ γάρ αὐτῷ — ἡ τί γε ἐμελλε, πατήρ ὦν, τῆς φύσεως οἴκοθεν ὥστε συμπαθεῖν ἐλκούσης — εὖ μάλα πρόθυμος διὰ μακροῦ δεξιὰν προτείνει καὶ προσίεται τὸν πολυπλήλνητον υἱὸν καὶ πάντα οἱ τὰ αὐτοῦ καὶ τὸν οἶκον οὐκ οἶδ' ὥς εἴ ποτε χαίρων ἀνοίγει παραχρῆμα καὶ μόσχον θυσάμενος σιτιστὸν ἐκ παρασκευῆς ἱσθησι τράπεζαν καὶ πανδαισίαν ἐλευθερίως τρυφῆς καὶ ἡδέως ὥς ὅτι μάλιστα ἑαυτῷ παρατίθησι καὶ μετ' εὐφροσύνης οἶας ἀρρήτου τ' ἀπολόμενα πολλῶν ἤδη τῶν χρόνων ἀπολαμβάνει φίλτατα. καὶ τοιοῦτός τις ἡμῖν τύπος ἐν εὐαγγελίοις τῆς πρὸς τὸ φιλάνθρωπον καὶ συμπαθὲς ἐτοιμότητος ἱστορεῖται, χρηστάς ἄρα τὰς ἐλπίδας προτείνων πάντως καὶ πιστάς γε οὐχ ἦττον ἢ χρηστάς, ὅστις ἂν εὖ μάλα πείθοιτο, καὶ παραπλήσια δρῶν καὶ τοὺς αὐτοὺς ἐράνους συνείσφerei τοῖς ἐκ μεταγνώσεως· ἔπειτ' αὐτὰ τὰ σφίσι βέλτιστα ζυνορῶσιν, εὐγενῶς ἀπαντῶν καὶ πρὸς πᾶσαν ὑπόδοχὴν καὶ ξενίαν καὶ λιμένας ἀπάσης εὐποιίας ἡδιστ' ὑπανοίγων, ὥς ἂν ἀμέλει καὶ αὐτὸς τὰ τῆς δεσποτικῆς ἐντεῦθεν οἰκονομῶν, ὥς εἰπεῖν, φιλανθρωπίας καὶ τὰς ἀντιδόσεις τῶν προκεχορηγημένων ἐράνων προκατασκευάζων εἰς τὰ χρήσιμα μάλιστα ἑαυτῷ καὶ πολλῷ γε βελτίῳ, καὶ οἷα μὴ παραβάλλειν ὅλως ἐστὶ κατὰ τὰ παρόντα καὶ δῆλα ταῦτα. καὶ τὰ μὲν γε οὕτως, ἡμῖν δ' ἴσως, εἰ μέλλομεν ἅττα βέλτιστα ἡμῖν δρᾶν, μελήσει τοῦ ὑποδείγματος ἄρα τοῦδε, ἐπὶ τε τῶν κοινῶν, οἷμαι, πραγμάτων, ἐνθάδε ἅπαντα τρόπον ἄμεινον ἔχειν αἰεὶ. πρᾶγμα δὲ τοῦτο τῶν ἀπάντων εὐκαιριότατόν τε καὶ σπουδαιότατον ἔμοιγε,

καὶ οὐδὲ πάντ' ἔγωγε τᾶλλα εὖ μάλα πρόθυμος πριαίμην ἄν, ἀλλὰ μὴν οὐδὲν ἤττον καὶ ἐπὶ τῶν ἰδία προσηκόντων ἔμοιγ' αὐτῷ μόνῳ, καὶ ὅπη μὴ καὶ τὰ κοινὰ συνεισ-
 ἀγεται· καὶ τοίνυν εἰ κατὰ τοὺς λόγους τοὺςδε καὶ τὴν κρίσιν καὶ τὸ ὑπόδειγμα
 ἐν πολλοῖς ἡμεῖς ἐχρησάμεθα, παρείσθω λέγειν ἄλλοις, πρὸς νέμεσιν δ' εὐλαβητέον
 ἡμῖν. ἀλλ' ὅπερ ἠβούλεθ' ὁ λόγος, ὡς ἄρα πρὸς τήνδε τὴν κρίσιν καὶ τὸ εἰρη-
 μένον ὑπόδειγμα καὶ τὴν τοῦ βελτίστου πρόνοιαν αἰετὸν τὸν σκοπὸν ἀπευθύνοντες,
 καὶ νῦν ἀμέλει καιροῦ καλοῦντος παραπλήσι' ἀξιοῦμεν δρᾶν. ἔστι δὲ τὸ περὶ τὴν
 "Ἡπειρον ἄστν, ὄνομά πως οὕτωσι Ἰωάννινα, μεγέθει μὲν ἐστὶ τῶν πολλῶν δια-
 φέρον, θέσεως δὲ εὐκαιρία καὶ κράτει μάλιστα καὶ ἐρυμνότητι, πολλῶν δὲ πλειόνων
 διαφέρον ἔτι· μεμίστῳται δὲ οἰκητόρων, ἀκμάζει δὲ πλούτῳ καὶ πᾶσιν ἄλλοις ἐνα-
 βρύνεται καὶ δόκιμόν ἐστι, ὅσπερ ἄρα τῶν πόλεων εὐαρίθμητοι. ὁ δὲ δὴ πρῶτος
 αὐτῷ κόσμος ἐπὶ πᾶσι τῷ πολισμάτι καὶ μέγιστος, καὶ οὐδὲ πάντα τᾶλλα ἡττηται·
 πολιστής γάρ αὐτῷ καὶ πολιτοῦχος καὶ πάντα καλῶς πράττειν προστάτης κράτιστος
 ὁ μέγας τῶν ἄνω τοῦ θεοῦ ταγματῶν ἀγγελικῶν πρωτοστάτης Μιχαήλ, ἐν πᾶσι
 καιροῖς καὶ παντὶ πράγματι χορηγὸς καλῶν, ῥύστης ἀλεξίκακος, καλλύνων τε καὶ
 κρατύνων πάντῳ τοι φιλοστόργως, ὡς εἰπεῖν, τὸ πόλισμα καὶ ἰδιοποιούμενος ἐκ
 μακρῶν τῶν χρόνων καὶ πρὶν ἢ καὶ πόλισμα τὸν χώρον εἶναι, βρύων ἐκάστωτ' ἐν-
 ταῦθα, καὶ ὅσαι ἡμέραι θαύματ' ἐπ' ἀνθρώπων εὐεργεσίαις αὐτόθι τε τοῖς ἐποίκοις
 καὶ πολίταις αὐτοῦ, καὶ πᾶσιν αὐτόθεν ἐπικαλούμενος εἰς δόξαν καὶ κλέος οὐχ'
 ἥμισυ ἀπαράμιλλον αὐτῶν τῶν πρώτως καὶ συνεχῶς αἰετὸς τῆς αὐτοῦ προστασίας
 καὶ σκέπης λαχόντων. καὶ τί χρὴ πλείω τρίβειν ἐνταῦθα, τοῦ λόγου πρὸς τὸν
 προκείμενον σκοπὸν σπεύδοντος; πλὴν ὅτι τὸ κάλλιστόν γε μὴν ἄστν τότε καὶ
 πολλοῖς ἀγαθοῖς ἀνθοῦν τε κατὰ φύσιν καὶ ἀκμάζον, οὐκ οἷδ' ἤτινι φορᾶς ἁωρία
 καὶ τοῦ πᾶσι τοῖς χρηστοῖς ἐπηρεάζοντος σκτὴν βασκανία τότε ἄρα πονήρως εἶχε
 πρότερον χρόνος οὐκ ὀλίγος, ἐξ οὗ καὶ κακίστη συνῆν μοίρα καὶ νοστερῶς ἐχρήτο,
 βίστον ἀνυτόν, ἀπότμητον, ὡς εἰπεῖν, τῶν κοινῶν νομίμων καὶ τῆς συνεχείας τῆς
 φύσεως, καὶ βίον ὄντως βιοῦν ἀβίωτον· οὐτ' εἰς τὴν καθόλου τοῦ δεσπότου Χριστοῦ
 καὶ σωτῆρος ἀνάγον εὐγενῶς ἐκκλησίαν, οὐτ' εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας
 αὐτῆς ἐπιστατεῖν λαχοῦσαν κοινῶς βασιλείαν τοῦ ῥωμαϊκοῦ παντὸς λάχους, ἀλλὰ
 δουλεῦον αἰσχιστα, οὐ μᾶλλον γε τῷ κοινῷ γένει ἢ ἑαυτῷ, ἐκεῖνοις ἀνθρώποις,
 οἵστις ἄρα, πλὴν γε ὅτι κακῶς ἐκεῖνοι ἑαυτοῖς τε ἐχρῶντο, καὶ οἷς ὡς ὑπη-
 χόοις ἐχρῶντο καὶ νοσοῦντες χαλεπώτατα νοσοῦντων ὡσαύτως ἄρχοντες, καὶ φαύλης
 βιοτῆς οὐχ ἑαυτοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις ἡγεμόνες ὄντες, ὅσοις τοι κακῶς
 τοῦτο καὶ ἀλογίστῳ συναρπαγῇ προσέτριψεν ὁ χρόνος καὶ ἀφορμὴ κακῶς πράττειν
 σφίσι τε αὐτοῖς εἶναι καὶ ἄλλοις αἰρούμενοι, κακῶς τε καὶ ἀμαθῶς τῶν ἱερῶν καὶ

θείων νομίμων καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐπανατεινομένων τοῖς τοιοῦτοις ἐπιτιμήσεων,
 αἷς οὐκ ἀνέχεσθαι μόνον τοῖς γε νῦν ἔχουσιν ἀπάντων βαρύτερον, ἀλλὰ καὶ
 μνημονεύειν ὅλως καὶ προφέρειν ἀηδὲς καὶ τοῦτ' ἔπειτα καὶ παρατρέχει νῦν ὁ
 λόγος ἐν ὀλίγῃ τοῦ καιροῦ ὥρα καὶ τῆςδε τῆς χρείας διεξιέναι. καὶ τὰ μὲν
 πρότερα τῷ ἄστει τῷδε καὶ τοῖς κατ' αὐτὸ οἰκήτορσι τοιαῦτα, καὶ ὣν ἴσως ἀηδία
 καὶ μεμνήσθαι, νυνὶ δὲ ἀλλὰ νουνεχεῖς ἄνδρες οἰκήτορες οὗτοι, καὶ πολλῶ βελ-
 τίους ἢ κατὰ τοὺς προτέρους ἐκείνους, καὶ τῶν βελτίστων σφίσιν αὐτοῖς ἐπιγνώ-
 μονες, θαυμασίῳ γὰρ δὴ ζήλῳ καὶ σφόδρ' ἐπαινεῖν ἀξία γνώμη μετατίθενται τὰ
 κάλλιστα καὶ νῦν μεταλαμβάνουσι σωφρονικόν τε καὶ ὑγιῆ καὶ μᾶλλον ἀντὶ τοῦ
 νοσεῖν ὑγιαίνειν ἀξιούσι καὶ μᾶλλον ἀντὶ τοῦ κακῶς πράττειν καὶ τὰ θεῖα καὶ τὰ
 ἀνθρώπινα, τὸνναντίον καλῶς ἑαυτοῖς καὶ τῷ βίῳ χρῆσθαι σπουδάζουσιν, ὅλη προ-
 θέσει ψυχῆς προσενέμαντες ἑαυτοὺς τῇ κοινῇ τοῦ γένους αὐτῶν μητρί, τῇ καθόλου
 τῶν χριστιανῶν καθ' ἡμᾶς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ κοινῇ τῶν Ῥωμαίων συνου-
 σίῳ καὶ ὁλομελείᾳ καὶ τῇ πρὸς ἡμᾶς μετ' εὐνοίας ἀκραιφνοῦς ὑποταγῇ, οἱ τοὺς
 οἶακας αὐτοὺς καὶ τὴν καθόλου κυβερνητικὴν ἐπιστάσιαν τοῦ παντὸς τῶν Ῥωμαίων
 γένους ὑπὸ θεοῦ, λόγοις οἷς αὐτοὺς οἶδεν, ἐπιστεύθημεν, καὶ οἱ μὲν οὕτω. τί δ' ἄρ'
 ἡμεῖς ἐμέλλομεν χρῆσασθαι ἢ πάντως γε καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ τὴν ἡμῶν φύσιν
 καὶ τὸ χρόνιον ἔθος καὶ πολλοῖς ἤδη πρότερον δεδοκιμασμένον καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν,
 πατρικῶς· εἰρήσθω γὰρ οὕτω καὶ μετ' ἀληθείας ὁ λόγος, Χριστοῦ χάριτι καὶ κατὰ
 τὸν ἄνωθεν εἰρημένον τύπον καὶ τὸ ὑπόδειγμα. καὶ τοίνυν προσιόντας εὖ μάλ'
 ἡδέως προσιέμεθα καὶ ἐνστερνιζόμεθα καὶ χεῖρα πόρρωθεν προτεινόμενα καὶ πᾶσαν
 αὐτοῖς ὑπανείγομεν οὐκ εὐθυμίας μόνον, ἀλλὰ καὶ εὐποίας χώραν. δηλοῖ δὲ τὸ
 νῦν· πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις, οἷς εὐμενῇ γνώμῃ πρὸς αὐτοὺς ἐνεδειξάμεθα κομιδῇ,
 ἐπεὶ καὶ χρυσοβούλλου τυχεῖν τῆς βασιλείας ἡμῶν ἐπ' εὐεργεσία καὶ διαγωγῇ
 βιοτῆς ἡδίστης καὶ ἐρραστωνευμένης ἤτήσαντο καὶ τοῦδε μάλιστα τάχιστα τε καὶ
 ἡδιστα γε ἡμῖν τυγχάνουσιν ἄνδρες οὗτοι καὶ παραχρῆμα σφίσιν ἐπιχορηγεῖται
 αὐτοῖς, δι' οὗ τὰ κατωτέρω ῥηθησόμενα ζητήματα αὐτῶν ἀποπληροῖ βεβαίως ἡ
 βασιλεία μου· διορίζεται γὰρ καὶ προτάσσει διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου
 ἡ βασιλεία μου, ἵνα προηγουμένως κατέχῃ ἡ ἐκεῖσε ἀγιωτάτη μητρόπολις τῶν
 Ἰωαννίνων πάντα τὰ κτήματα καὶ δίκαια αὐτῆς, ὅσα δηλονότι κέχτηται διὰ παλαι-
 γενῶν δικαιοματίων, εἴτε χωρία ταῦτα εἰσὶν, εἴτε ἀμπέλια, εἴτε χωράφια, εἴτε μω-
 λωνικά ἐργαστήρια, εἴτε ἕτερα τοιαῦτα ὑποστατικά, εἴτε πάροικοι, εἴτε ἄλλο τι τοι-
 οῦτον, ἀνενοχλήτως παντάπασι καὶ ἀδιασειστως κατὰ τὰς περιλήψεις τῶν προσόντων
 αὐτῇ ἐπὶ τούτοις ἐγγράφων δικαιοματίων, κατέχῃ δὲ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ
 εἴ τι προστεπεδόθῃ αὐτῇ ἀρτίως διὰ γράμματος τοῦ περιποθήτου γαμβροῦ τῆς βασι-

λείας μου, τοῦ πιγκέρνη Συργιάννη τοῦ Παλαιολόγου, ὅτι καὶ τοῦτο βούλεται καὶ ἔχει θέλημα ἡ βασιλεία μου, ἵνα κατέχωνται ταῦτα πάντα παρὰ τῆς δηλωθείσης ἀγιωτάτης μητροπόλεως καὶ δεσπόζωνται διηνεκῶς παρ' αὐτῆς εἰς τὸν ἐξῆς πάντα χρόνον, εὐρίσκωνται δὲ ταῦτα καὶ εἰς πᾶσαν καὶ παντοίαν ἀνενοχλησίαν καὶ ἐξουσίαν. ἔτι ἐπεὶ οἱ ἔποικοι τῆς θεοσώστου πόλεως τῶν Ἰωαννίνων ἐζήτησαν καὶ παρεκλήτευσαν, ἵνα οὐδὲν ἐκδοθῇ ἡ τοιαύτη πόλις ποτὲ παρὰ τῆς βασιλείας μου πρὸς Φράγγους ἢ πρὸς ἄλλους τινὰς τῶν ἀπάντων, ἀλλὰ εὐρίσκηται διόλου εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀναπόσπαστος ἀπὸ τῆς ὑποταγῆς τῆς βασιλείας μου καὶ ἀχώριστος καὶ ἠνωμένη μετὰ τῆς λοιπῆς χώρας καὶ τῶν κάστρων τῆς βασιλείας μου καὶ κατέχεται παρὰ τε τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτῆς εἰς τὸν ἐξῆς πάντα χρόνον, καὶ τοῦτο εὐνοίας καὶ ὑπολήψεως αὐτῶν καθαρᾶς τὸ ζήτημα λογισαμένη ἡ βασιλεία μου, καὶ κατὰ τὸν αὐτῆς σκοπὸν καὶ τὴν πρόθεσιν, δηλοποιεῖ καὶ ὑποσχεῖται διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου αὐτῆς, ὅσον καὶ χωρὶς τῆς αὐτῶν ζητήσεως ἔνεκεν τούτου εἶχε βέβαιον καὶ ἀμετάθετον ἡ βασιλεία μου καὶ κατὰ σκοπὸν αὐτῆς ἀσάλευτον, ἵνα οὐδὲν ἐνεργηθῇ, οὐδὲ ἀποδοθῇ διὰ οὐδένα τῶν ἀπάντων τρόπον ἢ εἰρημένη πόλις τῶν Ἰωαννίνων πρὸς τινὰς, κἂν εἴ τις ἄρα καὶ ὧσιν οἱ τοιοῦτοι, κἂν ὅποιας μοίρας καὶ τάξεως, ἐπειδὴ καὶ τελείως ἰδιοποιήσατο τὴν τοιαύτην πόλιν ἡ βασιλεία μου καὶ ἰδικώτερόν πως εἰς αὐτὴν διατιθεσθαι προέθετο ἡ βασιλεία μου καὶ πᾶσαν φροντίδα ταύτης ποιεῖσθαι καὶ τῆς προκοπῆς ταύτης καὶ συστάσεως καὶ βελτιώσεως καὶ φιλοστόργως προσανέχειν αὐτῇ καὶ μετὰ πολλῆς γλυκύτητος καὶ διαθέσεως. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἕτερον ἀπὸ τῶν ἄλλων κάστρων τῶν προσελθόντων ἀρτίως εἰς τὴν ὑποχειριότητα τῆς βασιλείας μου ἢ καὶ τῶν μελλόντων ὡσαύτως ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἐτέρων κάστρων προσελθεῖν καὶ γενέσθαι τῆς βασιλείας μου δοθήσεται πρὸς τινὰ τῶν ἀπάντων καὶ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας καὶ ὑποταγῆς ἀποκοπήσεται. καὶ τοῦτο ἔσται ἀσάλευτον οὕτως, ὥς ἐν τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ δηλοποιεῖ ἡ βασιλεία μου. ἔτι ἵνα οἱ κατὰ καιροὺς μέλλοντες κεφαλαικεύειν εἰς τὴν εἰρημένην πόλιν τῶν Ἰωαννίνων οὐδὲν ἔχωσιν ὅλως ἄδειαν ἐκβάλλειν καὶ μετοικίζειν τινὰ μικρὸν ἢ μέγαν ἀπὸ τῶν ἐποικῶν αὐτῆς καὶ ἀλλαχοῦ κατοικεῖν αὐτόν, εἰ μὴ πως αὐτός θελήσῃ οἴκοθεν καὶ προαιρετῶς ἐξελθεῖν καὶ μετοικῆσαι ἀλλαχοῦ. τὸν ἀναφανέντα δὲ δημοταράκην αὐτόν καὶ μόνον ὀφείλει ἔχειν ἄδειαν ἢ εἰρημένη κεφαλῇ ἐκβάλλειν καὶ ἀποπέμπειν ἀπὸ τῆς εἰρημένης πόλεως, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο μέλλει προξενεῖν ἐν αὐτῇ καταστασιν εἰρηνικὴν καὶ εὐνομίαν τὴν πρέπουσαν, προηγουμένως μὲν κατὰ τὴν ἀποδογὴν τοῦ θεοῦ, ἔπειτα δὲ κατὰ τὴν θέλησιν καὶ ὀρεξιν τῆς βασιλείας μου· ἐὰν γὰρ ἀναφύωνται καὶ εὐρίσκωνται εἰς τὴν μέσσην αὐτῶν ἄτακτοι τοιοῦτοι καὶ ὀγλο-

ποιοὶ καὶ θορυβῶδεις ἄνθρωποι, πάντως τοῦτο τὸ ἐξ αὐτῶν ἐπιγινόμενον εἰς παρα-
λύτησιν μέλλει εἶναι αὐτῶν τῶν ὀρθῶς κρατουμένων καὶ ἐκζητούντων συντηρεῖσθαι
καὶ εὐρίσκεισθαι εἰς τὴν πρέπουσαν καὶ ἀρμόζουσαν κατάστασιν κατὰ τὴν ἀποδοχὴν
τῆς βασιλείας μου. διὰ τοῦτο καὶ διακρίνει ἡ βασιλεία μου, ἵνα πράττηται καὶ
ἐνεργῇται εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀναφανισμένους δημοταράκτας, ὅσον ἀνωτέρω εἶρηται.
ἔτι ἵνα διορίσῃται ἡ βασιλεία μου καὶ ἐκλεγῶσιν ἄνθρωποι καλοὶ ὑπὸ τῶν ἐποίκων
τῆς τοιαύτης πόλεως καὶ ταχθῶσιν ὡς κριταὶ καὶ κρίνωσι καὶ ἐξισάζωσι τὰς
παρεμπιπτούσας ἐν αὐτῇ ὑποθέσεις μετὰ τοῦ εὐρίσκομένου εἰς κεφαλὴν αὐτῶν,
πλὴν τῶν ὑποθέσεων μόνων, αἵτινες ἀρμόζουσι λαμβάνειν τὴν διευλύτωση ἀπὸ τοῦ
μέρους τῆς ἐκείσε ἀγιοτάτης ἐκκλησίας. ἔτι ἵνα αὕτη ἡ πόλις τῶν Ἰωαννίνων
συντηρῇται εἰς πᾶσαν ἐλευθερίαν καὶ ἐξκούσειαν κατὰ τὴν προτέραν αὐτῶν συνή-
θειαν καὶ οἱ ἔποικοι αὐτῆς πάντες διάγωσιν ἀκομμέρευτοι τελείως τὰς δοκούσας
αὐτοῖς πάσας ποιούμενοι πραγματείας ἀκωλύτως πάντα καὶ ἀνεμποδίστως ἐν αὐτῇ
τε τῇ πόλει αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἀπάταις χώραις καὶ τοῖς κάστροις τῆς
βασιλείας μου, καὶ οὐδὲν εὐρίσκωσιν εἰς τοῦτο ἐμπόδιον ἢ ἐναντιότητα παρὰ
τινος τῶν ἀπάντων μέχρι καὶ τῆς θεοδοξάστου, θεομεγαλύντου καὶ θεοφυλάκτου
Κωνσταντινουπόλεως. ἔτι ἵνα αὐτοὶ οἱ καστρηνοὶ Ἰωαννινῶται οὐδὲν καταναγ-
κάζωνται οὐδὲ καθελκωνται, ἵνα ἐκδουλεύσωσι στρατιωτικῶς ἐκτὸς τῆς τοιαύτης
πόλεως, ἐπεὶ αὐτοὶ μόνοι οἱ ἀποτεταγμένοι στρατιῶται, συναριθμούμενοι δὲ εἰς τὰς
συντάξεις τῶν ἀλλοτρίων καὶ ἔχοντες οἰκονομίαν ὀφείλουσιν ἐκδουλεύειν. ἔτι ἵνα ἐπεὶ
ἐπεκράτησεν εἰς αὐτοὺς συνήθεια καὶ ὅν ἂν ἡύρισκον εἰς τὴν μέσσην αὐτῶν προ-
δότην καὶ ἄπιστον ἀπὸ ἐξετάσεως καὶ ἀληθινῆς παραστάσεως, τὰ μὲν κτήματα
αὐτοῦ ἀπεκέρδαινον οὗτοι, τὰ δὲ ὁσπῆτια αὐτοῦ κατεχάλων, τοῦτον δὲ τὸν κατὰ
ἀλήθειαν ἀναφανέντα προδότην ἐξῆγον ἀπὸ τοῦ κάστρου καὶ ἀπεδίωκον, ὡς ἂν
οὐδὲν ἔχει κληρονομίαν τινα εἰς αὐτό, διορίζεται ἡ βασιλεία μου, ἵνα καὶ πάλιν
κατὰ τὴν εἰς τοῦτο συνήθειαν αὐτῶν ἐνεργῇται εἰς τὸ ἐμπροσθεν, καθὼς αὐτοὶ καὶ
τοῦτο ἐζήτησαν. ἔτι ἵνα οὐδεὶς τῶν στρατιωτῶν ἔχη ἄδειαν ἀπληκεῦσαι εἰς ὁσπῆ-
τιον τινὸς καστρηνοῦ παρὰ γνώμην καὶ θέλησιν αὐτοῦ. ἔτι ἵνα ὁ μέλλων εὐρίσ-
κεισθαι ὀρισμὸν τῆς βασιλείας μου εἰς κεφαλὴν αὐτῶν, οὐδὲν ἐνεργῇ ἄδικόν τε καὶ
ἐπιβάρυν καὶ ἄτοπον εἰς αὐτούς, ὅτι καὶ τὸ θέλημα τῆς βασιλείας μου τοῦτο ἐν
καὶ εἰς πάντας τοὺς ὑποτεταγμένους αὐτῇ τῇ χάριτι τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς αὐτοὺς
δὲ αὐτὸ τοῦτο βούλεται καὶ προστάσει ἡ βασιλεία μου, ἵνα δηλονότι συντηρῶντα
καὶ ἐμμένωσιν εἰς πᾶσαν ἀνενοχλησίαν καὶ ἐξκούσειαν οἱ τοιοῦτοι, ἐπεὶ καὶ τοῦτ
μέλλει ἔχειν ὀρισμὸν παρὰ τῆς βασιλείας μου αὐτὸς ὁ μέλλων εὐρίσκεισθαι εἰ
κεφαλὴν αὐτῶν. ἐὰν δὲ οὗτος μὴ χωρηθῇ εἰς τὸν τοιοῦτον ὀρισμὸν τῆς βασι-

λείας μου θελήσῃ διαπραῖσθαι ἐπιβαρές τι καὶ ἄτοπον εἰς αὐτούς, ἔχει θέλημα
 ἢ βασιλεία μου, ἵνα οἱ τοιοῦτοι ποιῶνται ἀναφορὰν εἰς τὴν βασιλείαν μου, καὶ
 γνωρίζῃ αὕτη καθαρῶς τὴν γενομένην εἰς αὐτούς ἀπὸ τούτου ἀδικίαν ἢ παραλύ-
 πησιν, καὶ ἔκτοτε ὀρίζῃ ἡ βασιλεία μου καὶ ἡ ἀναστέλληται ὁ τοιοῦτος καὶ ἐπι-
 διορθοῦνται τὰ τῆς ἀδικίας αὐτοῦ ἢ ἀλλάσσεται ἀπὸ τοῦ τοιοῦτου κεφαλαιτικίου, καὶ
 ἀντ' αὐτοῦ πέμπεται ἕτερος ὁ καὶ μέλλων διάγειν εἰς κυβέρνησιν καὶ παντοίαν
 ἀνάπαισιν αὐτῶν κατὰ τὸ θέλημα καὶ τὸν ὅρισμόν τῆς βασιλείας μου. εἰς τοῦτο
 γὰρ μᾶλλον καὶ βαρεῖται ἡ βασιλεία μου πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους τοὺς
 ὑφισταμένους ἀδίκᾳ καὶ ἐπιβαρῇ παρὰ τῶν κεφαλαιτικευόντων εἰς αὐτοὺς μὴ ἀνα-
 τρέχοντας καὶ διεγκαλοῦντας εἰς τὴν βασιλείαν μου, ὥς ἂν ὀρίξῃ αὕτη καὶ γί-
 νηται ἡ προσήκουσα παιδεῦσις καὶ ἀναστολὴ εἰς αὐτούς. ἔτι ἵνα μὴδὲ ὄλως τεθῇ
 κεφάλαιον ἀπαιτήσεως εἰς αὐτοὺς τοὺς ἐποίκους τῆς εἰρημένης πόλεως τῶν Ἰωαν-
 νίνων ἢ εἰς τὰ ἐκτὸς χωρία καὶ κτήματα αὐτῶν, κἂν ὅπου ἄρα καὶ εἰς οἶον τόπον
 εὐρίσκωνται ταῦτα, οὔτε δηλονότι ἀπὸ τῶν νῦν ἐνεργουμένων, οὔτε ἀπὸ τῶν μετέ-
 πεिता ἐπινοηθησομένων, ἀλλὰ εὐρίσκωνται εἰς πᾶσαν ἀνενοχλησίαν καὶ ἐξκούσσειαν
 κατὰ τὴν συνήθειαν τὴν τεταγμένην εἰς αὐτοὺς καὶ κατὰ τὸν ὅρισμόν καὶ τὸ θέ-
 λημα καὶ τὴν ἀποδοχὴν τῆς βασιλείας μου, ὅτι καὶ τοῦτο ἀποδέχεται καὶ ἔχει
 θέλημα ἡ βασιλεία μου, ἵνα εἴ τι ἐπενοθήτῃ πρὸ ὀλίγου καὶ ἐπετέθη εἰς βάρος
 καὶ ἀγανάκτησιν αὐτῶν, εὐρίσκηται τελείως καταλελυμένον καὶ ἀργόν καὶ ἄπρακτον,
 καὶ ὥσιν οὗτοι καὶ διάγωσιν εἰς πᾶσαν γλυκύτητα καὶ ἀνενοχλησίαν καὶ παντελῶς
 ἀδιάσειστοι. ἔτι ἵνα οὐδὲ ἕτερον χάραγμα παρὰ τὸ νῦν πολιτευόμενον εἰς αὐτοὺς
 τεθῇ ἐκεῖσε. ὥσαυτως οὐδὲ μιτάτον γένηται εἰς τὰ εἰρημένα κτήματα αὐτῶν, οὐδὲ
 ζημία τις ἑτέρα γένηται εἰς αὐτά, ἀλλὰ διαπωλῶσιν αὐτοὶ οἱ κατέχοντες τὰ τοι-
 αῦτα κτήματα τὰ ἐξ αὐτῶν εἰσοδήματα, καθὼς πωλοῦνται εἰς τὴν χώραν καὶ οὐδὲν
 ἀναγκάζωνται ὄλως διαπωλεῖν αὐτὰ παρὰ τὴν συνήθειαν. ἔτι ἵνα οὐδὲ καστροκτι-
 σίας ἀπαιτήσεις γίνηται εἰς αὐτοὺς ἕνεκεν ἑτέρου κάστρου, εἰ μὴ ὑπὲρ μόνου τοῦ
 κάστρου αὐτῶν ὀφείλουσιν ἀγωνίζεσθαι, ὥς ἐνδέχεται, εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ περι-
 ποιήσιν καὶ ἀνάγκησιν αὐτοῦ. ἔτι ἵνα ὁ μέλλων ἐμπεσεῖν εἰς φόνον παιδεύηται
 ὑπὲρ τούτου κατὰ τὴν ἐκεῖσε συνήθειαν. ἔτι ἵνα ἐὰν γένηται εὗρεσις θησαυροῦ
 ἐκεῖσε παρὰ τινος, εἰ μὲν κατὰ ἀλήθειαν ἐνι τούτῳ, ἀναλαμβάνηται αὐτὸ τὸ μέλλον
 εὐρεθῆναι καὶ εἰσκομίζηται εἰς τὸ θεοφροῦρητον βεστιάριον· εἰ δ' ἴσως ἐνι ὁ περὶ
 τούτου λόγος ψευδὴς καὶ ἀπὸ κακίας ἐλαλήθη πρὸς τινα, ἵνα γίνηται ἐξέτασις καὶ
 ἀποφαίνηται καὶ δεικνύηται ἢ εἰς τοῦτο ἀλήθεια καὶ ἐνι ἀνενόχλητος ὁ ἄνθρωπος,
 εἰς ὃν λέγεται ἡ εὗρεσις τοῦ θησαυροῦ. πρὸς τούτοις, ἵνα τὰ χωρία καὶ κτήματα
 αὐτῶν, ὅσα δηλονότι κατέχον καὶ πρότερον, ἦγουν τὸ χωρίον τὴν Βοτιβίσταν, τὸ

χωρίον τὴν Ζελοχορίσταν, τὸ χωρίον τὴν Ψεάδαν, τὸ τόπιον τὴν Σανδοβίτζαν, τὸ χωρίον τὴν Ἀδριχορίσταν, τὸ χωρίον τὴν Γλοξίανιν, τὸ χωρίον τὸ Γαρδίκιν, τὸ χωρίον τὴν Λεαυσίσταν, τὸ χωρίον τὸν Τριστεάνικον, τὸ χωρίον τὴν Τρεαβοβιδίσταν, τὸ χωρίον τὴν Νοβοσέλην, τὸ χωρίον τὴν Ἀρδομίσταν καὶ τὰ τρία ἐκείσε βιβάρια αὐτῶν, κατέχωσιν ἀνενοχλήτως πάντα καὶ ἀδιασείστως, καθὼς κατεῖχον ταῦτα καὶ πρότερον· κατέχωσι δὲ ὡσαύτως καὶ ὅσα προσεπεδόθησαν αὐτοῖς παρὰ τοῦ περιποθήτου γαμβροῦ τῆς βασιλείας μου, τοῦ πιγκέρνη Συργιάννη τοῦ Παλαιολόγου, ἡγουν τὸ χωρίον τὴν Σίπκιν, τὸ χωρίον τὴν Ραδοτόβιν, τὸ χωρίον τὸ Δρεάνοβον, τὸ χωρίον τὰ Φρεάστονα, τὸ χωρίον τὴν Λιπνίτζαν, τὸ χωρίον τὸ Κοπάντζιν, τὸ χωρίον τὴν Στρώμην, τὸ χωρίον τὴν Δρεαβοψάν καὶ τὸ εἰς τοὺς Ψάθους ἀμπέλιον, [τὰ] χωρία τὴν Κοπάνην καὶ τὸ Κρεχοβὸν καὶ τὸ περὶ τὴν Βαγε-νετίαν λιβάδιον τὴν Σκουπίτζαν· ἵνα δὲ ἔχωσι τὰ τοιαῦτα χωρία μετὰ τῆς περι-οχῆς καὶ νομῆς καὶ τῶν δικαίων αὐτῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς εὐρίσκομένων λιβαδίων αὐτῶν ἀναφαιρέτως, ἀναποσπάστως καὶ ἀνενοχλήτως. ἐπεὶ δὲ οἱ τοιοῦτοι καστρηνοὶ Ἰωαννινιώται ἐζήτησαν καὶ παρεκάλεσαν, ἵνα τὰ κτήματα αὐτῶν, ἅπερ διορίζεται ἡ βασιλεία μου ἔχειν αὐτοὺς καὶ διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου, στέργει τὴν εἰς ταῦτα κατοχὴν καὶ νομὴν αὐτῶν, καὶ ὅπου ἄρα καὶ ὅσι ταῦτα ἐκείσε, οὐδὲν ἔχωσιν ἄδειαν πωλεῖν τινὰ ἀπὸ τούτων πρὸς ἄρχοντα τοπικὸν ἢ στρατιώτην, εἰ μὴ διαπωλεῖν αὐτὰ πάλιν πρὸς καστρηνοὺς, ὁρίζει ἡ βασιλεία μου καὶ ἔχει θέλημα, ἵνα ἐνεργῇται οὕτως, καθὼς αὐτοὶ ἐξητήσαντο, καὶ οὐδὲ δέχεται τις τῶν ἀπάντων ἐξ αὐτῶν εἰς κτήμα αὐτοῦ ἀροικον ἐτέρου. ἐτι ἐπεὶ ὁ δηλωθεὶς περι-πόθητος γαμβρὸς τῆς βασιλείας μου, ὁ πιγκέρνης, ἔταξε διὰ γράμματος αὐτοῦ, ἵνα οὐδὲν ἀπαιτῆται ὅλως ἐξ αὐτῶν βιολόγιον ἢ καπνολόγιον ἢ νόμιστρον ἢ λιμναῖον πάκτον ἢ ζευγολόγιον ἢ ὀρικὴ ἢ μελισσοεννόμιον ἢ χοιροδεκατία, ἢ δῆτα καὶ ἐπενόηθησαν πρὸ ἐλίου καὶ ἐπετέθησαν παρὰ τῶν δεσποζόντων ἐπ' αὐτοῖς, ἔχει θέλημα ἡ βασιλεία μου, ἵνα εὐρίσκωνται οἱ τοιοῦτοι ἀναπαίτητοι ἀπὸ τῶν εἰρημένων καφαλαίων, καθὼς δηλονότι ἐτάχθησαν εἰς τοῦτο παρὰ τοῦ δηλω-θέντος περιποθήτου γαμβροῦ τῆς βασιλείας μου, τοῦ πιγκέρνη, καὶ οὐδὲ ἀπογραφὴ γέννηται εἰς αὐτοὺς, καθὼς καὶ τοῦτο ἐζήτησαν, ἀλλὰ διαμείνωσι καὶ ταύτης ἀνώ-τεροι, ἵνα δὲ ὅσιν εἰς τὴν ἀποβίγλιν τοῦ τοιοῦτου κάστρου καὶ πάλιν οἱ πρότερον τεταγμένοι εἰς τοῦτο κατὰ τὴν προτέραν συνήθειαν, καὶ οὐδὲν ἀναγκάζονται οἱ τοπικοὶ εἰς τὴν τοιαύτην ἀποβίγλιν τοῦ κάστρου αὐτῶν χωρὶς ἀνάγκης καὶ βίας τινὸς καιρικῆς καταναγκαζούσης εἰς τοῦτο. ἵνα δὲ εὐρίσκωνται καὶ οἱ ἐν τῇ τοι-αύτῃ πόλει Ἰουδαῖοι εἰς ἐλευθερίαν καὶ ἀνενοχλησίαν κατὰ τοὺς λοιποὺς ἐποίκους αὐτῆς. ἐπεὶ δὲ ἔφθασαν ὁ αὐτὸς περιπόθητος γαμβρὸς τῆς βασιλείας μου, ὁ πιγ-

κέρνης καὶ παρέδωκε διὰ γράμματος αὐτοῦ πρὸς τινὰς τῶν καστρηνῶν Ἰωαννι-
νωτῶν κτήματά τινα, ὁφείλει ἔχειν τὸ στέργον καὶ ἀμεταποίητον καὶ ἐπ' αὐτοῖς,
ὅσον δηλονότι ἐποίησεν. ταῦτα πάντα, ὅσα κατὰ μέρος διορίζεται ἡ βασιλεία μου
ἐν τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ λόγῳ αὐτῆς, συντηρηθήσονται καὶ φυλαχθήσονται
βέβαια καὶ ἀσάλευτα καὶ ἀμετάτρεπτα διὰ μηδένα τῶν ἀπάντων τρόπον μέλλοντα
ἐναλλαγῆναι καὶ καταλυθῆναι, ὅτι μὴδ' ἔστι τοῦτο ἔθος τῇ βασιλείᾳ μου διὰ τῆς
χάριτος τοῦ Χριστοῦ, οὐδὲ καταλύειν οἶδεν ὧως, ὅσον ἂν φθάσῃ καὶ διὰ τοῦ
παρόντος χρυσοβούλλου αὐτῆς διορίσεται· διὰ τοι τοῦτο καὶ ὅσα κεφάλαια εἴρηται
κατὰ μέρος, τὰ πάντα τὸ στέργον καὶ πάχιον ἔξει καὶ διαμενεῖ παντάπασιν ἀκα-
τάλυτα τῇ ἰσχύει καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας
μου, ἀπολυθέντος κατὰ μῆνα φεβρουάριον τῆς ἐνισταμένης δευτέρας ἰν-
δικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ἑβδόμου ἔτους,
ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο κράτος †.

† Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ
Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος †.

*Archetypum membr. Erat olim domini G. C. Pontici, nunc autem asservatur
in bibliotheca universitatis Atheniensis. Primus ed. Mustoxydes: 'Ελληνομνήμων,
p. 464; iterum Aravantinos, Χρονογραφία τῆς Ἡπείρου, II. p. 294.*

II. 6829—1321, mense iunio, ind. IV.

*Imperator Andronicus II. Palaeologus confirmat ecclesiae Ioanninorum omnes
possessiones.*

† Ἐπεὶ ἐν τῷ πρὸ ὀλίγου γεγονότι καὶ ἐπιχορηγηθέντι χρυσοβούλλῳ τῆς
βασιλείας μου κοινῶς πρὸς τοὺς ἐποίκους τῆς θεοσώστου πόλεως τῶν Ἰωαννίνων
διαλαμβάνεται μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἵνα ἡ ἐκεῖσε ἀγιωτάτη ἐκκλησία κατέχῃ
πάντα τὰ κτήματα αὐτῆς τὰ τε προκατεχόμενα παρ' αὐτῆς, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ προσ-
επιδοθέντα αὐτῇ, ἀρτίως δὲ παρεκλήτευσεν τὴν βασιλείαν μου ὁ ἱερώτατος μητρο-
πολίτης Ἰωαννίνων, ὑπέρτιμος, ἵνα ἀπολυθῇ χρυσοβούλλον τῆς βασιλείας μου
διαλαμβάνον κατὰ μέρος πάντα τὰ κτήματα τῆς εἰρημένης ἀγιωτάτης ἐκκλησίας,
ἅτινα, ὡς ἀνέφερον, εἰσι ταῦτα, ἡγουν τὰ μὲν προκατεχόμενα παρ' αὐτῆς διὰ
δικαιωμάτων διαφόρων· χωρίον τὸ Παροικίον¹⁾, χωρίον ἡ Πόβλιστα, χωρίον ἡ
Ἀρούλα, χωρίον ἡ Γόπλιστα²⁾, χωρίον ἡ Ρέψιστα³⁾, χωρίον ἡ Βελτζίστα σὺν

¹⁾ Παροικειὸν Aravantinos.

²⁾ Τόπλιτσα Α.

³⁾ Ῥάψιστα Α.

τῷ ἐκεῖσε μοναστηρίῳ [τῷ]¹⁾ εἰς ὄνομα τιμωμένῳ τοῦ τιμίου Ἀρχιστρατήγου τῶν Ἄνω Δυνάμεων μετὰ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ εὐρισκομένων ἀνθρώπων, τοῦ τε Λουκά καὶ τοῦ Πολυτεχνᾶ καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῶν· τὸ ἥμισυ τοῦ χωρίου Λοζέτζι²⁾· χωρίον τὸ Σοστρουνί³⁾· σὺν τῷ Μάρκῳ τῷ Τζέχλῃ, τῷ Ποθητῷ τῷ Βλαδιμήρῳ καὶ τοῖς συγγενέσιν αὐτῶν, μετὰ τοῦ ἐκεῖσε ὄρους τοῦ Μουτζουκέλου⁴⁾· χωρίον τὸ Β(λιανί⁵⁾) σὺν τῷ Βόγρι⁶⁾ ἄνευ τοῦ ἐν αὐτῷ στασί⁷⁾ τοῦ Χασάνη· εἰς τὸ χωρίον Λαψίστα⁸⁾ μετόχιον τὸ καλούμενον . . .⁹⁾ εἰς ὄνομα τιμωμένον τοῦ ἁγίου Γεωργίου σὺν τῷ ἐκεῖσε σιγίλλατικῇ αὐτοῦ, ἐν ᾧ εὐρίσκονται καὶ οἱ παῖδες τοῦ Κομανοπούλου¹⁰⁾ σὺν τῷ Τζαμάντουρα καὶ τῷ Κουρτέση¹¹⁾ καὶ ταῖς ἐκεῖσε ἀγορασταῖς αὐτῶν καὶ τῷ βίβαρίῳ αὐτῶν· εἰς τὸ Λοζέτζι¹²⁾ σιγίλλατικίον τὸ τοῦ Σίμωνος· ἕτερον σιγίλλατικίον ἐν τῷ χωρίῳ τῶν Σερβιάνων, ἕτερον σιγίλλατικίον ἐν τῷ χωρίῳ τῶν Φρεαστάνων, ἕτερον σιγίλλατικίον εἰς τὴν Ἰωάνισταν¹³⁾ τὸ τοῦ Κανακίου· μετόχιον καλούμενον¹⁴⁾ τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Ὁρους· ἕτερον σιγίλλατικίον εἰς τὰ Μοσμήδενα¹⁵⁾ τοῦ Κωνσταντίνου· ἕτερον σιγίλλατικίον τῆς Βαλτρίστου¹⁶⁾ [στίχοι ὀκτώ] μετὰ τῆς νομῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ Λάκκου καὶ τοῦ Κούρβητα¹⁷⁾· ἕτερον σιγίλλατικίον ἐξαλιμματαῖον¹⁸⁾ εἰς τὴν Φώνισταν¹⁹⁾· ἕτερον σιγίλλατικίον τῶν παιδῶν τοῦ Βλασίου ἐν τῷ Παροικίῳ· ἕτερον σιγίλλατικίον τὸ στάσιον τοῦ Ἡλία, στίχος²⁰⁾ Βλάχων οἱ Μουτζάδες, Κολονιάτης Βλάχος μετὰ τῶν στίχων²¹⁾ αὐτοῦ, στίχοι τρεῖς Βλάχων τοῦ Χαλκιά²²⁾· εἰς τὸ χωρίον Ῥασοβίστα²³⁾ μυλωνικὰ ἐργαστήρια δύο· εἰς τὰς Μπριάτουκας²⁴⁾ μυλοτόπια τρία, τὰ μὲν δύο κάτωθεν αὐτοῦ, τὸ δὲ ἕτερον εἰς τὸ ἐκεῖσε κτίσμα²⁵⁾· βίβαρια δύο εἰς τὴν ἐκεῖσε λίμνην, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ ὀψωνίου²⁶⁾ τῆς αὐτῆς λίμνης· σὺν τούτοις δὲ ἔχει τὸ μέρος τῆς τοιαύτης ἀγιοτάτης ἐκκλησίας καὶ τὴν κρίσιν τῶν τε κληρικῶν αὐτῆς καὶ τῶν ἐτέρων, ἐφ' οἷς ἀνέκαθεν δικαιούται αὕτη. ἔτι δὲ καὶ εἰς τὴν ἐκτὸς χώραν ἐν τῷ θέματι τῶν Ἰωαννίνων ἔχει ἐνορίας πέντε, ἡγρουν τὴν ἐνορίαν τὴν ἔξω Ἰωαννίνων, τοῦ Ζαγορίου, τοῦ Τζεμερνίκου, τοῦ Σμοκόβου καὶ τοῦ Σοστρουνίου²⁷⁾, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰς ἐκεῖσε τέσσαρας ἐπισκοπὰς καὶ πανήγυριν ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ τιμίου Ἀρχιστρατήγου

1) τῷ addit A. 2) Λοζέτζι A. 3) Σετρούνι A. 4) Μουτζικέλι A., Μουτζουκούλου M. 5) Τοβόλιανη A. 6) Βόγρη A. 7) στασί A. 8) τὴν Λαυσίσταν A. 9) τὸ μετόχιον εἰς ὄνομα καλούμενον τ. ἁγ. Γ. A. 10) τοῦ Κουμάνου A. 11) Τσαμ. καὶ τῷ Κορτέση A., Τζαμαντούρα M. 12) Λοζέτζι A. 13) Ἰωάννισταν A. 14) εἰς ὄνομα καλούμενον A. 15) Τι-μοσμήδενα A. 16) Forsitan leg. Βαλτρίστας Must. Βελτζίστας A. στίχοι ὀκτώ A. 17) καὶ τοῦ Λάκκου τοῦ Κουκούβρικα A. 18) ἐξαλιμμάτων A. 19) Σφόνισταν A. 20) στίχοι A. 21) συ-λάκκου τοῦ Κουκούβρικα A. 15) ἐξαλιμμάτων A. 19) Σφόνισταν A. 20) στίχοι A. 21) συ-λάκκου τοῦ Κουκούβρικα A. 22) Χαλκία A., Χαλκιά M. 23) τὴν Ῥασοβίσταν A. 24) εἰς Πράτοκας A. 25) κτίσμα A., κτήσμα M., qui emendat: κτῆμα. 26) Must. corrigat: ὀψαρίου. 27) Σε-στρουνίου A.

τῶν Ἄνω Δυνάμεων ἐπὶ ἡμέρας δεκαπέντε, ἀπ' αὐτῆς τῆς ἡμέρας δηλονότι τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου μέχρις ὅλης τῆς ὀγδόης τοῦ νοεμβρίου μηνός· καὶ¹⁾ τὸ μὲν ἡμισυ τοῦ ἀπὸ ταύτης εἰσοδήματος ἔχει ἡ τοιαύτη ἁγιωτάτη ἐκκλησία, τὸ δὲ ἕτερον ἡμισυ²⁾ οἱ κληρικοὶ αὐτῆς, ἐπειδὴ οἱ τοιοῦτοι ἔχουσι τεταγμένον ἀρχῇθεν καὶ λαμβάνουσιν ἀπὸ τῶν εἰσοδημάτων τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας κατ' ἔτος σιτοκρίθου μοδίους τῆς εἰσόδου τριακοσίων καὶ βαγένιον πλήρες οἴνου τὸ τοῦ πρωτοσυγκέλλου καὶ τρικέφαλα πεντήκοντα. κατέχει δὲ ὡσαύτως ἡ αὕτη ἁγιωτάτη ἐκκλησία καὶ Ἰουδαίους τρεῖς, τὰ τε παῖδια τοῦ Λαμέρη καὶ τοῦ Δαβίδη καὶ τοῦ Σαμαρία. τὰ δὲ προσεπιδοθέντα αὐτῇ παρὰ τοῦ περιποθήτου γαμβροῦ τῆς βασιλείας μου, τοῦ πιγκέρνη Σιργιάννη³⁾ τοῦ Παλαιολόγου, εἰσὶ ταῦτα· τὸ ἡμισυ τοῦ χωρίου Λοζετζίου⁴⁾ σὺν τῇ ἐκεῖσε ἀγορᾷ τοῦ Κασσιανῶ⁵⁾. Βλάχων καπνοὶ εἴκοσι σὺν τῷ Βισωτᾷ καὶ τῷ Λιγυρῶ⁶⁾, ἐδόθη δὲ κατὰ λόγον προσεξέως πρὸς τὴν αὐτὴν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν καὶ παρὰ τοῦ προκαθημένου τῆς θεοσώστου πόλεως τῶν Ἰωαννίνων, σεβαστοῦ τοῦ Σγούρου, τὸ μονῦδριον τῶν Μηρδεαστάνων⁷⁾, ἕπερ εἶχεν ἀπὸ γονικότητος καὶ διὰ τοῦ⁸⁾ χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου. τὴν τοιαύτην παράκλησιν τοῦ δηλωθέντος ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἰωαννίνων καὶ ὑπερτίμου εὐμενῶς προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου ἐπιχορηγῇ καὶ ἐπιβραβεύει τῇ ῥηθείᾳ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τὸ παρὸν⁹⁾ χρυσόβουλλον, δι' οὗ προστάσσει καὶ διορίζεται κατέχειν αὐτὴν πάντα τὰ ἀνωτέρω κατὰ μέρος δηλωθέντα, τὰ τε προκατεχόμενα παρ' αὐτῆς, ἔτι δὲ καὶ τὰ προσεπιδοθέντα αὐτῇ μετὰ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς καὶ τῶν δικαίων αὐτῶν ἀναφαιρέτως, ἀνεσχλήτως καὶ ἀδιασείστως, ὅθεν καὶ τῇ ἰσχύι καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου καθέξει καὶ νεμηθήσεται ταῦτα τὸ μέρος τῆς δηλωθείσης ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀνώτερα πάσης καὶ παντοίας δημοσιακῆς ἐπηρείας καὶ συζητήσεως καὶ ἐτέρας ἀπάσης διανοχλήσεως· οὔτε γὰρ οἱ κατὰ καιροὺς¹⁰⁾ κεφαλαιτικεύοντες εἰς τὸν δηλωθέντα τόπον, ἐν ᾧ ταῦτα εὐρίσκονται, οὔτε οἱ τὰ δημόσια διενεργούντες ἐκεῖσε, οὔτε ἕτεροὶ τινες ὀφείλουσιν ἐπιβαλεῖν χεῖρα πλεονεκτικὴν καὶ ἄδικον ἐπὶ πᾶσι τοῖς κατὰ μέρος διαληφθεῖσι κτήμασι τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, ἐπεὶ βούλεται ἡ βασιλεία μου καὶ ἔχει θέλημα διατηρεῖσθαι¹¹⁾ ταῦτα πάντα εἰς τοὺς ἐξῆς καὶ διηνεκεῖς χρόνους ἀνενόχλητα παντελῶς καὶ ἀδιάσειστα. ἐπεὶ δέ, ὥς ἐγνώρισεν ἡ βασιλεία μου καὶ¹²⁾ κατεῖχεν ἀνάκαθεν τὸ μέρος τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, περὶ

1) καὶ deest A. 2) τοῦ ἀπὸ ταύτης usque ad τὸ δὲ ἕτερον ἡμισυ desunt A.

3) Συριάνη A. 4) Λουζετζίου A. 5) Κασσιανῶ A. 6) Βησσωτᾷ καὶ τῷ Λιγερῶ A.

7) μονῦδριον τῶν Μηρδεαστάνων A. 8) τοῦ deest A. 9) τὸν παρόντα A. 10) κατὰ καιρὸν A.

11) θεωρεῖσθαι A. 12) addit A.

τὴν Δρυνοῦπολιν¹⁾ χωρίον τὴν Σουχᾶν²⁾, ὅπερ καὶ κατὰ λόγον ἀνταλλαγῆς³⁾ ἐδέξατο ὁ ἐπὶ τοῦ στρατοῦ ἐκείνος ὁ Καβάσιλας, δεδωκὼς πρὸς τὸ μέρος αὐτῆς τοὺς Μελισσουργούς, οὓς κατέχεν ἡ μήτηρ τοῦ Θωμᾶ ἐκείνου, οἵτινες καὶ μετὰ ταῦτα ἐδόθησαν ἀλλαχοῦ, καθὼς διέκρινεν ἡ βασιλεία μου, διορίζεται ἡ βασιλεία μου, ἵνα καὶ πάλιν κατέχῃ ἡ αὐτὴ⁴⁾ ἀγνωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τὸ δηλωθὲν χωρίον τὴν Σουχᾶν⁵⁾ ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασειστώως μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ἀστρατεῦτων Βλάχων, καθὼς κατέχευε⁶⁾ καὶ πρότερον. τούτου γὰρ χάριν ἐγένετο αὐτῇ καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος [λόγος]⁷⁾ τῆς βασιλείας μου ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰούνιον τῆς ἐνισταμένης πέμπτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἐξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ἐννάτου ἔτους⁸⁾, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον θεοσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεστημῆνατο κράτος †.

† Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος †.

Apographum recens in bibliotheca universitatis Atheniensis. Primus edidit Mustoxydes, Ἑλληνομνήμων, p. 489, ex archetypo, quod asservatur in familia Tsiniā Ioanninorum, et apographis duobus, quorum alterum erat d. Grasset, consulis Galliae, alterum d. C. Pontici, civitatis Ioanninorum. Aravantinos, Χρονογραφία τῆς Ἡπείρου p. 307.

1) Δρυνοῦπολιν A. 2) Τουλισᾶν M.: vide inferius. 3) ἀλλαγῆς M. et A. M. emendandum putat: ἀλλαγῆς, A. ἀντ., quod recepimus. 4) τοιαύτη A. 5) Σουχᾶν A. 6) κατέχευτο A. 7) Supplevimus nos. 8) Error aut in indictione aut in anno: annus 1321 habet ind. IV, non V. Corrige igitur ἰνδ. τετάρτης (δ'), aut lege: δεκάτου (ι') ἔτους.

IV.

Diplomata et Acta monasterii S. Joannis Baptistae in monte Menoeceo apud Serras.

I. 6806—1297, mense septembri, ind. XI.

Imperator Andronicus II. Palaeologus confirmat monasterio possessiones, quas habet ex donatione episcopi Zichnarum et alias, donatque ei agrum.

† Φθάνει μὲν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ζιχνῶν ἀνεγείραι περὶ τὰς Σέρρας μοναστήριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ τιμίου προφήτου Προδρέμου καὶ Βαπτιστοῦ, ἐν ᾧ δῆτα κατηνάλωσεν αὐτός τε καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ οὐκ ὀλίγα πράγματα· ἔτι δὲ προσεκύρωσε καὶ κτήματά τινα, ἐφ' οἷς προέβη καὶ χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου· φθάνει δὲ καὶ μεθ' ὕστερον προσκτήσασθαι καὶ προσθεῖναι αὐτῇ καὶ ἕτερα τινὰ ἀπὸ προσενέξεως καὶ ἐξ ἀγορασίας· ἐπεὶ δὲ παρεκλήτευσεν ἀρτίως πορίσασθαι καὶ ἕτερον χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου εἰς ἐπικύρωσιν αὐτῶν τῶν, ὡς εἴρηται, ὕστερον παρ' αὐτοῦ προσκυρωθέντων τῷ τοιοῦτῳ μοναστηρίῳ, τὴν τοιαύτην αἴτησιν καὶ παρακλήσιν αὐτοῦ εὐμενῶς προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου, τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον αὐτῆς ἀπολύει, δι' οὗ εὐδοκεῖ καὶ διορίζεται, ὥστε κατέχειν τὸ εἰρημένον μοναστήριον ἀνενοχλήτως πάντῃ καὶ ἀδιασείστως οὐ μόνον ἅπερ, ὡς δεδῆλωται, κατέχει διὰ χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου, ἀλλὰ καὶ ὅσα μεθ' ὕστερον ἔσθασαν καὶ προστετέθησαν αὐτῷ ἐξ ἀγορασιῶν καὶ προσενέξεων, εὐλόγων δηλονότι καὶ δικαίων καὶ εὐπροσδέκτων, καὶ οὐδ' ἐπ' αὐτοῖς εὐρίσκειν καταδυναστείαν καὶ ἀδικίαν ἢ διενόχλησιν τινὰ, οὔτε παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς τὰ τοῦ δημοσίου διενεργούντων, οὔτε παρ' ἑτέρου τινὸς τῶν ἀπάντων. ἐπεὶ δὲ ἐξητήσατο τὴν βασιλείαν μου ἡ δηλωθεῖσα περὶ πόθητος θυγάτηρ αὐτῆς ὑψηλοτάτη κράλαινα, ἵνα διορίσῃται ἡ βασιλεία μου καὶ δοθῇ πρὸς τὸ εἰρημένον μοναστήριον καὶ τὸ πλησίον αὐτοῦ διακείμενον ἀγρίδιον τὸ Μονόσπητον καλούμενον, ὅπερ κατεῖχε στρατιώτης ὁ Μαρτῖνος καὶ ἐνὶ ἡ ποσότης αὐτοῦ ὑπέρπυρα εἴκοσι τέσσαρα, τὴν εἰς τοῦτο αἴτησιν αὐτῆς προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου, διορίζεται διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου αὐτῆς κατέχεσθαι καὶ τὴν ἐν τῷ δηλωθέντι ἀγρίδιῳ ποσότητα τῶν εἴκοσι τεσσάρων ὑπερπύρων παρὰ τοῦ διακληφθέντος μοναστηρίου ἀναχειρέτως, ἀνενοχλήτως

καὶ ἀναποσπάτως, καθὼς μέλλει παραδοθῆναι πρὸς αὐτὴν παρὰ τοῦ πανσεβάστου οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου, κυροῦ Νικολάου τοῦ Θεολογίτου, τῶν ἀρτίως εὑρισκομένων εἰς τὴν δημοσιακὴν ἐνοχὴν Βολεροῦ καὶ Μοσυνοπόλεως, Σερρών καὶ Στρυμόνος, ἐπεὶ ἀπελύθη πρὸς αὐτοὺς ἕνεκεν τούτου καὶ πρόσταγμα τῆς βασιλείας μου ἀπολυθὲν κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον τῆς ἐνισταμένης πρώτης¹⁾ ἰνδίκτου, τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ [ὀκτακοσιοστοῦ] καὶ ἑκτοῦ ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο κράτος.

† Εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς χειρὸς τὸ Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ. τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος †.

Sathas I p. 214—215.

Π. 6807—1299, mense novembri, ind. XII.

Imperator Andronicus II. Palaeologus Georgio Truleno confirmat liberam possessionem terrae apud Serras, quam tenet ex hereditate paterna.

† Ἐπεὶ ὁ οἰκείος τῆς βασιλείας μου, Γεώργιος ὁ Τρουληνός, κέκτηται περὶ τὰς Σέρρας οἰκονομίαν, ἐντὸς δὲ τοῦ ποσοῦ ταύτης ἔχει καὶ γῆν ἐν δυσὶ τόποις μοδίων χιλίων ἑξακοσίων, τὴν μὲν τῶν χιλίων διακοσίων διαχειμένην μέσον τῶν δύο ὁδῶν τῶν πλησίον τῆς γῆς τοῦ μονυδρίου τοῦ εἰς ὄνομα τιμωμένου τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος καὶ τροπαίοφόρου Γεωργίου καὶ ἐπονομαζομένην Κινστέρναν, τὴν δὲ τῶν τριακοσίων εἰς τὴν τοποθεσίαν τὴν καλουμένην Μόδιον πλησίον τοῦ ἐκεῖσε ἀγωγοῦ καὶ παλαιοῦ μύλωνος, καὶ παρεκλήτευσεν, ἵνα τύχη χρυσοβούλλου καὶ κατέχη τὴν τοιαύτην γῆν ὡς γονικὴν, καὶ ἐὰν προσκαθίσωσιν ἐν αὐτῇ καὶ τινες ξένοι καὶ ἐλεύθεροι, εὑρίσκωνται ἀνενόχλητοι καὶ ἀδιάτειστοι ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ δημοσίου, τὴν παράκλησιν αὐτοῦ προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου τὸν παρόντα χρυσοβούλλον λόγον αὐτῆς ἐπιγορηγῇ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτῷ, δι' οὗ προστάσει καὶ διορίζεται, κεκτῆσθαι αὐτὸν τὴν τοιαύτην γῆν τῶν χιλίων ἑξακοσίων μοδίων ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασείτως, ἀναφαίρετως τε καὶ ἀναποσπάτως, καὶ συνιστᾶν καὶ βελτιοῦν αὐτὴν καὶ ὅσον ἐν αὐτῇ συστήσει καὶ βελτιώσει, κατέχεσθαι καὶ τοῦτο παρ' αὐτοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν καὶ ἕμειον τρόπον ἀναφαίρετον καὶ ἀναπόσπαστον διατηρῆσαι, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ μέλλοντας, ὡς εἴρηται, προσκαθῆσαι ξένους καὶ ἐλευθέρους ἀνωτέρους πάσης καὶ πικτοίας δημοσιακῆς ἐπηρείας καὶ συζητήσεως, ἀνευ

¹⁾ Error in indictione. In archetypo probabiliter legebatur: ια' i. e. ἑνδεκάτης.

μέντοι τοῦ κεφαλαίου, τῆς σιταρχίας, τῆς καστροκτισίας, τῆς ὀρικῆς, τοῦ φόνου καὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ θησαυροῦ· ταῦτα γὰρ καὶ μόνα ὀφείλουσιν ἀπαιτεῖσθαι ἐξ αὐτῶν, καθὼς καὶ ἐν πᾶσι κτήμασι καὶ αὐτοῖς τοῖς χρυσοβουλλάτοις ἔστι συνήθεια ἀπαιτεῖσθαι ταῦτα ὑπὲρ τῶν κοινῶν δουλιῶν καὶ τῆς κοινῆς χρήσεως· ὀφείλει δὲ παραπέμπειν ταύτην καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ὁσφύος παῖδας καὶ κληρομόνους αὐτοῦ, ὥστε κατέχειν καὶ νέμεσθαι τούτους αὐτὴν, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ προσκαθησομένους, ἔτι δὲ καὶ τὴν γενησομένην ἐν αὐτῇ βελτίωσιν καὶ αὐξῆσιν ἀναφαίρετον καὶ ἀναπόσπαστον, καθὼς δηλονότι ὁ εἰρημένος πατὴρ αὐτῶν, καὶ μὴδὲ τούτους εὐρίσκειν ἐπ' αὐτοῖς, τῇ δυνάμει καὶ ἰσχύι τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου ἐπήρειάν τινα καὶ συζήτησιν, ἄνευ μέντοι γε τῶν ἀνωτέρω, ῥηθέντων κεφαλαίων. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ὁ παρὼν χρυσοβούλλος λόγος τῆς βασιλείας μου ἐχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη τῷ διαληφθέντι οἰκίῳ τῇ βασιλείᾳ μου, κυρῷ Γεωργίῳ τῷ Τρουληνῷ, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα νοέμβριον τῆς νῦν τρεχούσης δευτέρας¹⁾ ἰνδικτιῶνος, τοῦ ἐξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἐβδόμου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο κράτος †.

† Εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς χειρὸς τὸ Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος †.

Sathas I. p. 239—240.

III. 6817—1309, mense iulio, ind. VII.

Imperator Andronicus II. Palaeologus confirmat monasterio omnes possessiones.

† Βασιλεῖ δὲ ἄρα πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο προσῆκον, τὸ τὰς εὐλόγους αἰτήσεις προσέειπαι, ἐφ' οἷς ἂν ἕκαστος τῶν ταύτας προτεινόντων ὁρῶτο δεόμενος, καὶ τέλος ταύταις ἐπιβραβεύειν χρηστόν, ὥς τοῦ κατὰ σκοπὸν ἐντεῦθεν εὐμοιρεῖν δεόμενον· ἡ αἰτήσις ἔστι μὲν τοιαύτη, δικαία δηλονότι καὶ εὐλογος, τυγχάνει δὲ ὁ αἰτούμενος καὶ πνεύματι κυρίου πλουτῶν τὴν κατάστασιν, ἀρετῆς διὰ βίου ἀντιποιούμενος, καὶ μάλιστα ὥς τὸν βασιλέα ἐτοιμότερον ὁρᾶσθαι χρὴ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ αἰτήματος· ἂν δέ γε καὶ προστάτης λαοῦ πνευματικὸς κατασταίῃ, τοῦ τῆς ἀρχιερωσύνης τετυχηκῶς ἀξιώματος, πῶς οὐ μετὰ πλείονος εὐμενείας τὴν αἴτησιν αὐτοῦ ἐνδέξεται;²⁾ ὁ βασιλεὺς, καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, οἷς ὁρᾶται τὰ τῶν

¹⁾ Error in indictione. In archetypo probabiliter scriptum erat: β'. ²⁾ ἐισδ. S.

αἰτήσεων σπουδαιότεραν θείῃ ἂν, καὶ παραυτίκα ταύτην εὐμαρῶς ἐκπληρώσας πρὸς θεὸν αὐτὸν διαβαίνειν εἰδὼς τὰ τῆς τοιαύτης αἰτήσεως; δτου δὲ χάριν λέλεκται ταῦτα, προῖὼν ὁ λόγος δηλώσει. ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ζιχνῶν, εὐλαβεῖα τραφεὶς καὶ ἐφ' ἱκανοῖς τοῖς χρόνοις φροντιστηρίῳ παραμεινας, ἔλαχεν ἱερατεῦειν θεῷ, εἴτα καὶ ὃ περικείται ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα, οὕτω τοῖνον καὶ θαρρεῖ τετυχη-
 κέναι τοῦ πρὸς τὴν βασιλείαν μου αἰτήματος, καὶ ἐπιτυγχάνει ὡς τὸ εἰκός· ἡ γὰρ περὶ τὴν πόλιν Σερρῶν εἰς τὸ ὅρος τὸ τοῦ Μενοικέως διακειμένη σεβασμία μονή, ἡ ἐπ' ὀνόματι τιμωμένη τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου, ἀνηγέρθη μὲν παρὰ τῶν γονέων αὐτοῦ, φροντίς δὲ καὶ τῷδε γέγονεν οὐ μικρὰ τῶν εἰς σύστασιν αὐτῆς ἔνεκα καὶ κρείττω βελτίωσιν· ὅθεν καὶ ἐπειδὴ ἐξητήσατο ἐπιχορηγηθῆναι αὐτῇ παρὰ τῆς βασιλείας μου χρυσόβουλλον ἐπὶ τοῖς προσούσι ταύτῃ κτήμασι καὶ μετο-
 χίοις διὰ διαφορῶν δικαιομάτων, ἡ βασιλεία μου τὴν αἴτησιν αὐτοῦ προσηκαμένη, τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον ἐπιβραβεύει τῇ τοιαύτῃ σεβασμίᾳ μονῇ, δι' οὗ προστάσσει καὶ διορίζεται κατέχειν αὐτὴν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀνενοχλήτως καὶ ἀδια-
 σείστως, ἅπερ κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον εὐρίσκεται κεκτημένη μέχρι τοῦ νῦν, ἡγουν τοὺς εἰς τὴν περιοχὴν τῆς τοιαύτης σεβασμίας μονῆς προσκαθημένους ἀνυ-
 ποστάτους πτωχοὺς καὶ ἀκτήμονας, τοὺς περὶ τὴν εἰρημένην πόλιν Σερρῶν ἑπτὰ μύλωνας, τὰ ἐντὸς ταύτης τρία οἰκήματα, ἡγουν τὰ μὲν δύο ἐργαστήρια, τὸ δὲ ἕτερον φουτοναρεῖον· περὶ τὴν αὐτὴν πόλιν ἐν διαφοροῖς τόποις ἀμπέλια μοδίων τριάκοντα, περιβόλιον μοδίων δύο καὶ κῆπον μοδίων δύο· περὶ τὸ χωρίον τὴν Κόσναν καὶ τὰ Κρύα Νερά γῆν ἐν διαφοροῖς τόποις μοδίων χιλίων, ἐν ᾗ εἰσι καὶ μυλοτόπια δύο· ἑτέραν γῆν εἰς τὴν Κινστέραν μοδίων τριακοσίων, καὶ περὶ τὸ Νεοχώριον ἑτέραν γῆν μοδίων ἑκατόν· μετόχιον διακείμενον πλησίον τῆς τοι-
 αύτης σεβασμίας μονῆς εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἐπι-
 κεκλημένον τοῦ Δοχῆρος. ἕτερον περὶ τὴν αὐτὴν πόλιν Σερρῶν διακείμενον εἰς ὄνομα τιμώμενον καὶ αὐτὸ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἐπικεκλημένον τοῦ Βορι-
 τζίου· θεῖον ναὸν εἰς τὸ χωρίον Γαστελέγκους εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ· ἕτερον εὐκτήριον οἶκον περὶ τὴν παραλιμνίαν εἰς τὸ χωρίον Βερνάρους εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς ἀγίας Βαρβάρας· ἕτερον θεῖον ναὸν εἰς τὸ χωρίον Βουλλαριτζοῦς εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ἐλεούσης, καὶ ἕτερον εὐκτήριον οἶκον περὶ τὸν Μελενίκον ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῶν Πλατανῶν δια-
 κείμενον καὶ εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου καὶ ἐπικεκλημένον τοῦ Καϊλάτου. ταῦτα τοῖνον καθέξει καὶ νεμεθήσεται ἡ τοιαύτη σε-
 βασμία μονή καὶ εἰς τὸ ἐξῆς μετὰ τῶν προσόντων τοῖς τοιοῦτοις μετοχίοις δικαίον, τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβύλλου λόγου τῆς βασιλείας μου, ἀνενοχλήτως

πάντη καὶ ἀδιασείστως, ἀναφαιρέτως τε καὶ ἀναποσπάστως, καθὼς εἴρηται, [ὡς] εὐρίσκεται κατέχουσα καὶ νεμομένη ταῦτα μέχρι τοῦ νῦν διὰ τῶν προσόντων αὐτῇ, ὡς δεδῆλωται, δικαιομάτων, καὶ οὐχ εὐρήσει¹⁾ οὔτε παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς τὰ τοῦ δημοσίου διενεργούντων, οὔτε παρ' ἑτέρου τινὸς τῶν ἀπάντων ἐπὶ τῇ τούτων κατοχῇ καὶ νομῇ ἀδικίαν ἢ καταδυναστείαν καὶ διενόχλησιν οἰανδήτινα. τούτου γὰρ χάριν καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμῇ μονῇ τοῦ τιμίου Προδρόμου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰούλιον τῆς νῦν τρεχούσης ἐβδόμης ἰνδικτιῶνος, τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἐπτὰ καὶ δεκάτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆματο κράτος †.

† Εἶχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμῶν τό· Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, Δούκας Ἀγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος †.

Sathas I. p. 211—214.

IV. 6829—1321, mense iunio, ind. IV.

Imperator Andronicus II. Palaeologus iterum confirmat monasteriō possessiones et exemptiones.

† Ἐπεὶ ὁ περιπόθητος υἱὸς καὶ γαμβρὸς τῆς βασιλείας μου, ὁ ὑψηλότατος κράλης Σερβίας, καὶ ἡ περιπόθητος θυγάτηρ τῆς βασιλείας μου, ἡ ὑψηλοτάτη κράλαινα Σερβίας, διεμηνύσαντο πρὸς τὴν βασιλείαν μου μετὰ τοῦ τιμωτάτου καθηγουμένου τῆς ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει [τῷ Ἀθῷ]²⁾ διαχειμένης σεβασμῇς μονῆς τῆς εἰς ὄνομα τιμωμένης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἐπικαλουμένης τοῦ Χελανταρίου, ἱερομονάχου κυροῦ Γερβασίου, περὶ τῆς εἰς τὰς Σέρρας ἐν τῷ ὄρει τοῦ Μενοικίως διαχειμένης σεβασμῇς μονῆς τῆς εἰς ὄνομα τιμωμένης τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου, ἵνα διορίσῃται ἡ βασιλεία μου καὶ γένηται χρυσόβουλλον αὐτῆς³⁾ ἐπὶ πᾶσι τοῖς κατεχομένοις παρὰ τῆς αὐτῆς μονῆς διὰ δικαιομάτων διαφόρων μέχρι τοῦ νῦν ἀπὸ προσενέξεως καὶ ἀγορασίας περιελθοῦσιν αὐτῇ, ἅτινα καί, ὡς ἀνέφερον οἱ μοναχοὶ αὐτῆς, εἰσι ταῦτα· ἀγρίδιον τὸ Μονόσπητον λεγόμενον μετὰ τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς καὶ τῶν δικαίων αὐτοῦ· ζευγηλατεῖον εἰς τὴν παραλημνίαν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Στρυμόνος, τὸ τοῦ Ἐσφαγμένου λεγόμενον, μετὰ τῶν ἐκεῖσε βιβαρίων καὶ αὐλῶν καὶ ἁλυστικῶν σπανδαλίων καὶ λοιπῶν δικαίων αὐτοῦ· μονὸδριον ἐκεῖσε [διαχειόμενον καὶ]

1) εὐρίσκει S.

2) Vide sequens dipl.

3) αὐτοῖς S.

εἰς ὄνομα τιμώμενον¹⁾ τῆς ἀγίας μάρτυρος Βαρβάρας μετὰ τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ· μετόχιον εἰς τὴν Ζελίχοβαν εἰς ὄνομα [τιμώμενον] τοῦ Ἀρχιστρατήγου τῶν Ἄνω Δυνάμεων μετὰ τῶν προσόντων αὐτῷ τριῶν ὑδρομυλῶνων καὶ τοῦ ἐκεῖσε ναοῦ τοῦ εἰς ὄνομα τιμωμένου τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου· εἰς τὸ χωρίον Τακραβασμοῦντον γῆ μοδίων ἐπτακοσίων· οἰκήματα ἐργαστηριακὰ τρία ἐντὸς τῆς πόλεως τῶν Σερρών· ἕτερα οἰκήματα πλησίον τῆς πόρτας τοῦ φόρου· οἰκοτόπια πλησίον τοῦ Συναδηνοῦ· μαχγυπικὸν οἶκημα εἰς τὴν γειτονίαν τὴν λεγομένην τοῦ ἀγίου Βασιλείου· ἕτερον οἶκημα πλησίον τῆς Βούτζης· ἕτερον οἶκημα πλησίον τοῦ Ἱερομνήμονος· μύλων διόφθαλμος ὀλοκαιρινὸς εἰς τὸν διερχόμενον ποταμὸν πλησίον τοῦ μεγάλου πύργου· ἡμισυ ἐτέρου μύλωνος ἄνωθεν αὐτοῦ εὑρισκόμενου, ὡς τοῦ ἐτέρου ἡμίσεως αὐτοῦ κατεχομένου παρὰ τοῦ Πραντουλῆ· ἕτερος μύλων διόφθαλμος πλησίον τοῦ ναοῦ τῶν ἀγίων Θεοδώρων· ἕτερος μύλων διόφθαλμος καὶ αὐτὸς πλησίον τοῦ παραπορτίου· ἕτερος μύλων μονόφθαλμος πλησίον τοῦ Στυρακοπούλου· ἀμπέλια ἐν διαφόροις τόποις σύνεγγυς τοῦ κάστρου ὥσπερ μοδίων εἴκοσι τεσσάρων· ἕτερον ἀμπέλιον πλησίον τοῦ Γερωντίτζη τῆς Πέτρας μοδίων ἑξ· ἕτερον ἀμπέλιον πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς ἀγίας Μαρίνης μοδίων ἑξ· γῆ ἀπὸ προτενεῖσεως καὶ ἀγορασίας εἰς τὸν τόπον τὸν Μεριλίαν πλησίον τῶν Κουβουκλίων μοδίων διακοσίων ἐξήκοντα· ἕτερα γῆ εἰς τὴν Κόσανα πλησίον τῆς γῆς τοῦ Πελαργοῦ καὶ τοῦ δημοσιακοῦ συνόρου, σὺν τῇ γῇ τῇ ἀπὸ τοῦ Ξυφέα μοδίων ἑκατὸν πεντήκοντα· ἕτερα γῆ πλησίον τοῦ Τριβόλη μοδίου ἑκατόν· ἕτερα γῆ ἰδιοπεριόριστος πλησίον τῆς γῆς τῶν Κουβουκλίων καὶ τῆς γῆς τοῦ Πελαργοῦ μοδίων χιλίων τετρακοσίων· ἕτερα γῆ εἰς τὸ Λιβιάδιον μοδίων τριακοσίων, ἄνευ τῆς ἐκεῖσε ἐξαλειμματικῆς²⁾ γῆς τοῦ Δραγόη, ἐν ᾗ εὑρίσκονται καὶ μυλοτόπια δύο· ἕτερα γῆ εἰς τὸν τόπον τοῦ Βερνάρη μοδίων τριακοσίων· περὶ τὸν Πάναχα τόπος χερσαῖος καὶ ἀνῆροτος, εἰς ὃν κατεφύτευσαν δένδρα ἐλαϊκά· καὶ οἰκοτόπια πλησίον τοῦ νεοεργηθέντος παραπορτίου σὺν τῷ ἐκεῖσε ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ὁδηγητρίας· ἡ βασιλεία μου διὰ τὴν μεσιτείαν τοῦ δηλωθέντος περιποθῆτου υἱοῦ καὶ γαμβροῦ αὐτῆς, τοῦ ὑψηλοτάτου κράλη Σερβίας, καὶ τῆς περιποθῆτου θυγατρὸς τῆς βασιλείας μου, τῆς ὑψηλοτάτης κραλαίνης, τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον [αὐτῆς] ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει τῇ δηλωθείσῃ σεβασμῇ μονῇ, δι' οὗ προστασσει καὶ διορίζεται κατέχειν αὐτὴν τὰ ἀνωτέρω κατὰ μέρος δηλωθέντα, τὰ τε ἀπὸ προτενεῖσεως καὶ τὰ ἐξ ἀγορασίας καὶ ἀλλοτρόπως περιελθόντα αὐτῇ ἀναφαιρέτως, ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασείστως μετὰ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς καὶ τῶν δικαίων αὐτῶν κατὰ τὰς

1) καλούμενον S. 2) ἐκλειμματικῆς S.

εἰς τοῦτο περιλήψεις τῶν προσόντων αὐτῇ παλαιγενῶν διαφορῶν δικαιωμάτων, ἔθεν καὶ τῇ ἰσχύι καὶ τῇ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου καθέξει καὶ νεμηθήσεται ἡ δηλωθεῖσα σεβασμία μονὴ ταῦτα πάντα ἐκτὸς πάσης καὶ παντοίας δημοσιακῆς ἐπηρείας καὶ συζητήσεως καὶ ἐτέρας ἀπάσης διανοχλήσεως· οὔτε γὰρ τὸ τῆς σιταρχίας κεφάλαιον ἀπαιτηθήσεται ἀπὸ τῶν κτημάτων αὐτῆς, οὔτε τὸ τῆς ὀρικῆς καὶ τῆς καστοκτισίας καὶ τοῦ ἐννομίου, ἀλλὰ συντηρηθήσεται καὶ ἀπὸ τούτων ἀνενόχλητος πάντῃ καὶ ἀναπαίτητος, συντηρηθήσεται δὲ ὡσαύτως ἀνενόχλητος καὶ ἀπὸ τοῦ κατὰ καιροῦς εὐρισκομένου ἀρχιερέως, ἱερωτάτου μητροπολίτου Σερρών, πλὴν μόνον τοῦ συνήθους μνημοσύνου αὐτοῦ καὶ τοῦ τεταγμένου κακονικοῦ, καὶ ἵνα οὐδὲν ἔχῃ ὁ τοιοῦτος ἀρχιερεὺς ἄδειαν ἀποκαθιστᾶν ἡγουμένους εἰς τὴν τοιαύτην μονὴν ἢ πάλιν ἐξάγειν αὐτούς, ἀλλὰ ὁ μέλλων εὐρίσκεισθαι εἰς τὴν ἡγουμενείαν αὐτὸς ἐκλέγεται¹⁾ παρὰ τῶν μοναχῶν αὐτῆς καὶ ἀποστέλλεται εἰς τὸν κατὰ καιρὸν παναγιώτατον πατριάρχην καὶ σφραγίζεται παρ' αὐτοῦ καὶ τάττεται εἰς τὴν ἡγουμενείαν αὐτῆς· βούλεται γὰρ ἡ βασιλεία μου καὶ θεσπίζει πατριαρχικὴν εἶναι τὴν τοιαύτην σεβασμίαν μονὴν τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου. τούτου χάριν ἐγένετο αὐτῇ καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰούνιον τῆς ἐνισταμένης τετάρτης Ἰνδίκτου τοῦ ἐξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ἐννάτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος †.

† Εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς χειρὸς τό· Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος †.

Sathas I. p. 215—218.

V. 6829—1321, mense iunio, ind. IV.

Imperator Andronicus II. Palaeologus iterum confirmat possessiones et immunitates monasterii.

† Ἐπεὶ ὁ περιπόθητος θεῖος τῆς βασιλείας μου, ὁ ὑψηλότατος κράλης Σερβίας, καὶ ἡ περιπόθητος θεία τῆς βασιλείας μου, ἡ ὑψηλοτάτη κράλαινα Σερβίας, διαμνησάμενοι πρὸς τὸν ἁγιόν μου αὐθέντην καὶ βασιλέα τὸν πάππον τῆς βασιλείας μου καὶ δεξάμενοι χρυσόβουλλον περὶ τῆς εἰς τὰς Σέρρας ἐν τῷ ὄρει τοῦ Μενοι-

¹⁾ ἐκλέγεται S.

κέως διαχειμένης σεβασμίας μονῆς τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ ἐπὶ πᾶσι τοῖς κατεχομένοις παρὰ τῆς τοιαύτης μονῆς μέχρι τοῦ νῦν, διεμηνύσαντο καὶ εἰς τὴν βασιλείαν μου μετὰ τοῦ τιμιωτάτου καθηγουμένου τῆς ἐν τῷ ἀγίῳ ὄρει τῷ Ἁθῷ διαχειμένης σεβασμίας μονῆς τῆς εἰς ὄνομα τιμωμένης τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἐπικεκλημένης τοῦ Χελανταρίου, ἱερομονάχου κυροῦ Γερβασίου, ἵνα γένηται τούτου χάριν καὶ χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου ἐπὶ πᾶσι τοῖς κατεχομένοις, ὡς δεδῆλωται, παρὰ τῆς τοιαύτης μονῆς διὰ δικαιομάτων διαφόρων μέχρι τοῦ νῦν ἀπὸ προσενέξεως καὶ ἐξ ἀγορασίας περιελθοῦσιν αὐτῇ, ἅτινα καί, ὡς ἀνέφερον οἱ μοναχοὶ αὐτῆς, εἰσι ταῦτα· ἀγρίδιον τὸ Μονόσπητον λεγόμενον μετὰ τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς καὶ τῶν δικαίων αὐτοῦ· ζευγγλατεῖον εἰς τὴν παραλιμνίαν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Στρυμόνος, τὸ τοῦ Ἐσφαγμένου λεγόμενον, μετὰ τῶν ἐκεῖσε βιβαρίων καὶ αὐλακίων καὶ ἀλιευτικῶν σανδαλίων καὶ λοιπῶν δικαίων αὐτοῦ· μονόδριον ἐκεῖσε [διακείμενον καὶ]¹⁾ εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς ἀγίας μάρτυρος Βαρβάρας μετὰ τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ· μετόχιον εἰς τὴν Ζελίχοβαν εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ τιμίου Ἀρχιστρατήγου τῶν Ἁγῶν Δυνάμεων μετὰ τῶν προσόντων αὐτῷ τριῶν ὕδρομυλῶνων καὶ τοῦ ἐκεῖσε ναοῦ τοῦ εἰς ὄνομα τιμωμένου τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου· εἰς τὸ χωρίον Τακραβασμοῦντον γῆ μοδίων ἑπτακοσίων· οἰκήματα ἐργαστηριακὰ τρία ἐντὸς τῆς πόλεως Σερρών· ἕτερα δύο οἰκήματα πλησίον τῆς πόρτας τοῦ φόρου· οἰκοτόπια πλησίον τοῦ Συναδηνοῦ· μαχχυτικόν²⁾ οἶκημα εἰς τὴν γειτονίαν τὴν λεγομένην τοῦ ἀγίου Βασιλείου· ἕτερον οἶκημα πλησίον τῆς Βούτζης· ἕτερον οἶκημα πλησίον τοῦ Ἱερομνήμονος· μύλων διόφθαλμος ὀλοκαιρινὸς εἰς τὸν διερχόμενον ποταμὸν πλησίον τοῦ μεγάλου πύργου· ἡμισυ ἑτέρου μύλωνος ἄνωθεν αὐτοῦ εὑρισκομένου, ὡς τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως αὐτοῦ κατεχομένου ὑπὸ τοῦ Πραντουλῆ· ἕτερος μύλων διόφθαλμος καὶ αὐτὸς πλησίον τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Θεοδώρων· ἕτερος μύλων διόφθαλμος καὶ αὐτὸς πλησίον τοῦ παραπορτίου· ἕτερος μύλων μονόφθαλμος πλησίον τοῦ Σταυρακοπούλου· ἀμπέλια ἐν διαφόροις τόποις σύνεγγυς τοῦ κάστρου ὥσει μοδίων εἴκοσι τεσσάρων· ἕτερον ἀμπέλιον πλησίον τοῦ Γερωντίτζης τῆς Πέτρας μοδίων ἑξ· ἕτερον ἀμπέλιον πλησίον τοῦ ναοῦ τῆς ἀγίας Μαρίας μοδίων ἑξ· γῆ ἀπὸ προσενέξεως καὶ ἀγορασίας εἰς τὸν τόπον τὸν Μεριχίαν³⁾ πλησίον τῶν Κουβουκλίων μοδίων διακοσίων ἐξήκοντα· ἕτερα γῆ εἰς τὴν Κόσαναν πλησίον τῆς γῆς τοῦ Πελαργοῦ καὶ τοῦ δημοσιακοῦ συνόρου σὺν τῇ γῇ τῇ ἀπὸ τοῦ Ξυφέα μοδίων ἑκατὸν πεντήκοντα· ἕτερα γῆ πλησίον τοῦ Τριβόλη μοδίων ἑκατὸν· ἕτερα γῆ ἰδιοπερίοριστος πλησίον τῆς γῆς τῶν Κουβουκλίων καὶ τῆς γῆς τοῦ

¹⁾ ἐκεῖσε εἰς ὄνομα καλούμενον S.

²⁾ μαχχύπιον S.

³⁾ Μεριλίαν dipl. IV.

Πελαργοῦ μοδίων χιλίων τετρακοσίων· ἐτέρα γῆ εἰς τὸ Λιβάδιον μοδίων ἑξακοσίων, ἄνευ τῆς ἐκεῖσε ἐξαλειμματικῆς¹⁾ γῆς τοῦ Δραγρόν, ἐν ᾗ εὐρίσκονται καὶ μυλοτόπια δύο· ἐτέρα γῆ εἰς τὸν τόπον τοῦ Βερνάρη μοδίων τρικοσίων· περὶ τὸν Πάνακαν²⁾ τόπος χεισαῖος καὶ ἀνήροτος, εἰς ὃν κατεφύτευσαν δένδρα ἐλαϊκά· καὶ οἰκοτόπια πλησίον τοῦ νεουργηθέντος παραπορτίου σὺν τῷ ἐκεῖσε ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ὁδηγητρίας. ἡ βασιλεία μου διὰ τὴν μεσιτείαν τοῦ δηλωθέντος περιποθήτου θείου αὐτῆς, τοῦ ὑψηλοτάτου κράλη Σερβίας, καὶ τῆς περιποθήτου θείας τῆς βασιλείας μου, τῆς ὑπολοτάτης κραλαίνης, τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει τῇ δηλωθείσῃ σεβασμῇ μονῇ, δι' οὗ προστάσσει καὶ διορίζεται κατέχειν αὐτὴν τὰ ἀνωτέρω κατὰ μέρος δηλωθέντα, τὰ τε ἀπὸ προσενέξεως καὶ τὰ ἐξ ἀγορασίας καὶ ἀλλοτρόπως περιελθόντα αὐτῇ, ἀναφαιρέτως, ἀνενοχλήτως, καὶ ἀδικαιίστως μετὰ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς καὶ τῶν δικαίων αὐτῶν κατὰ τὰς εἰς τοῦτο περιλήψεις τῶν προσόντων αὐτῇ παλαιγενῶν διαφορῶν δικαιωμάτων, ἐτι δὲ καὶ τὴν περίληψιν τοῦ διαληφθέντος χρυσοβούλλου τοῦ ἀγίου μου αὐθέντου καὶ βασιλέως, τοῦ πάππου τῆς βασιλείας μου, ἔθεν καὶ τῇ ἰσχύι καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου καθέξει καὶ νεμηθήσεται ἡ δηλωθεῖσα σεβασμῇ μονῇ πάντα ταῦτα ἐκτὸς πάσης καὶ παντοίας δημοσιακῆς ἐπηρείας καὶ συζητήσεως καὶ ἐτέρας ἀπάσης διανοχλήσεως· οὔτε γὰρ τὸ τῆς σιταρχίας κεφάλαιον ἀπαιτηθήσεται ἀπὸ τῶν κτημάτων αὐτῆς, οὔτε τὸ τῆς ὀρικῆς καὶ τῆς καστοκτισίας καὶ τοῦ ἐννομίου, ἀλλὰ συντηρηθήσεται ἀπὸ τούτων ἀνενόχλητος πάντῃ καὶ ἀνκαίτητος, συντηρηθήσεται δὲ ὡσαύτως ἀνενόχλητος καὶ ἀπὸ τοῦ κατὰ καιροῦς εὐρισκομένου ἱερωτάτου ἀρχιερέως εἰς τὴν μητρόπολιν τῶν Σερρῶν, πλὴν μόνον τοῦ συνήθους μνημοσύνου αὐτοῦ καὶ τοῦ τεταγμένου κανονικοῦ, καὶ ἵνα οὐδὲν ἔχη ὁ τοιοῦτος ἀρχιερεὺς ἄδειαν ὅλως ἀποκαθιστᾶν ἡγουμένους εἰς τὴν τοιαύτην μονὴν ἢ πάλιν ἐξάγειν αὐτούς, ἀλλὰ ὁ μέλλων εὐρίσκεισθαι εἰς τὴν ἡγουμενείαν αὐτῆς ἐκλεγῆται παρὰ τῶν μοναχῶν αὐτῆς καὶ ἀποστέλληται εἰς τὸν κατὰ καιροῦς παναγιώτατον πατριάρχην καὶ σφραγίζεται παρ' αὐτοῦ καὶ τάττηται εἰς τὴν ἡγουμενείαν αὐτῆς, βούλεται γὰρ ἡ βασιλεία μου καὶ θεσπίζει πατριαρχικὴν εἶναι τὴν τοιαύτην σεβασμῇ μονὴν τοῦ τιμίου Προδρόμου· τούτου γὰρ χάριν ἐγένετο αὐτῇ καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰούνιον τῆς ἐνισταμένης τετάρτης Ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ἐννάτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο κράτος τ.

1) ἐκλειμματικῆς S., ut in diplomate antecedente.

2) In margine cod.: Πάνικα.

† Εἶχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς τό· Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος †.

Sathas I. p. 218. Confer antecedens diploma Nr. IV., a quo differt solummodo in exordio.

VI. [6833—1324], mense decembri, ind. VIII.

Patriarcha Esaias confirmat diplomata imperatoris de privilegiis et possessionibus monasterii et typicum archiepiscopi Zichnarum.

† Ἡσαΐας ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ἐπεὶ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ζιχνῶν, διαδεξάμενος τὸ περὶ τὰς Σέρρας κατὰ τὸ ὅρος τοῦ Μενοικέως διακείμενον μοναστήριον τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ τιμίῳ ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ὡς γονικῶθεν αὐτῷ διαφέρον περιεποιήσατο καὶ ἐπηύξησε καὶ εἰς ὃ νῦν ὁράται μεγέθους καὶ περιφανείας κατέστησεν, ἱκανὰς αὐτῷ κτήσεις προσκυρώσας εἰς διατροφήν τῶν ἐν αὐτῷ μοναχῶν, καὶ διαθέμενος καὶ τυπώσας τὸ κατ' αὐτό, ὡς ἦν αὐτῷ πρὸς βουλήσεως, πορισάμενός τε καὶ σεπτὸν χρυσόβουλλον τοῦ κρατίστου καὶ ἁγίου μου αὐτοκράτορος ἐπὶ πᾶσι τοῖς τῷ τοιοῦτῳ διαφέρουσι μοναστηρίῳ ἀνενοχλησίαν αὐτοῖς ποιούμενον καὶ ἀτέλειαν ἐπιβραβεῦον καὶ ἐλευθεριότητα καὶ πάντων τῶν κατὰ καιροὺς ἐπερχομένων τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνώτερον καθιστάνον, ἐζήτησε δὲ καὶ ἡμετέρου σιγίλλiou τυχεῖν ἀσφαλείας χάριν καὶ τῆς ἐντεῦθεν, τὸ παρὸν [σιγίλλιον αὐτῆς] ¹⁾ ἡ μετριότης ἡμῶν ἀπολύει, δι' οὗ καὶ ἐν ἁγίῳ πνεύματι παρὰ κλεῖται ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐλευθεριότητος καὶ ἀτελείας μένειν τὰ προσαρμοσθέντα τῷ τοιοῦτῳ μοναστηρίῳ εἰς αἰῶνα τὸν ἐξῆς ἅπαντα, ὡς καὶ τὸ σεπτὸν χρυσόβουλλον διορίζεται, καὶ μηδεμίαν οὐδέποτε παρ' οὐδενὸς εὑρεῖν ταῦτα ἐπιβουλὴν· ὡσαύτως διακλεῖται ἡ μετριότης ἡμῶν μένειν δι' αἰῶνος ἀπαραποίητον καὶ ὅσον ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ζιχνῶν διετάξατο καὶ ἐτύπωσεν ἐπὶ τῷ κατ' αὐτὸν τοιοῦτῳ μοναστηρίῳ, καὶ μηδὲν τι τούτων παραβαθῆναι ἢ ἀθετηθῆναι παρ' οὐδενός· διὸ δὴ καὶ οὐδεὶς τις ἢ τῶν ἐν αὐτῷ ἀσκουμένων [μοναχῶν] ²⁾ ἢ τῶν ἄλλων ἀπάντων εἰς ἀθέτησιν ὀφείλει χωρῆσαι τῶν διατεταγμένων καὶ τετυπωμένων παρὰ

¹⁾ Supplevimus. ²⁾ Supplevimus.

τοῦ τοιούτου ἀρχιερέως, ἀλλ' οὐδέ τις τῶν κατὰ γένος προσηκόντων τούτῳ, εἴτε τῶν μοναχῶν εἴη, ἥτε τῶν λαϊκῶν, κατεξουσιάζει πειράσεται τοῦ τοιούτου μοναστηρίου καὶ τῶν διατυπωθέντων ἀθετήσαι, ὡς εἴρηται, παρὰ τοῦ αὐτοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου, ὑφορώμενος τὸ παρ' αὐτοῦ ἐκφωνηθὲν κατὰ τῶν τοιούτων βαρύτερον ἀφορισμοῦ ἐπιτίμιον, ἔτι δὲ τὸ παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος· προσεκφωνεῖ γὰρ τοῦτο καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος σιγιλίου αὐτῆς, ἀπολυθέντος εἰς διαιωνίζουσαν τὴν περὶ τῶν εἰρημένων ἀσφάλειαν, μηνὶ δεκεμβρίῳ ἰνδικτιῶνός ὁ γδδός.

Sathas I. p. 222. De typico monasterii confer praefationem voluminis.

VII. [6833—1325], mense aprili, ind. VIII.

Imperator Andronicus II. Palaeologus confirmat sigillum patriarchae Esaiæ de typico et constitutione monasterii.

† Ἐπεὶ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ζιχῶν ἐζήτησε καὶ ἔλαβε τιμίαν σιγιλιώδη πατριαρχικὴν γραφὴν ἐπὶ τῷ τυπικῷ καὶ τῇ καταστάσει καὶ διατυπώσει, ἣν ἐποίησατο εἰς τὴν ἀνεγερθεῖσαν παρ' αὐτοῦ σεβασμίαν μονὴν κατὰ τὸ ὄρος τοῦ Μενοικέως, τὴν εἰς ὄνομα τιμωμένην τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ὡσὰν διαμένει ἡ τοιαύτη κατάστασις καὶ ὑποτύπωσις βεβαία καὶ ἀμετάθετος καὶ οὐδὲν εὔρη παρὰ τινος τῶν κατὰ γένος προσηκόντων αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀνατροπὴν τινα καὶ κατάλυσιν καθ' οἷονδῆτινα τρόπον, ἐδεήθη δὲ τυχεῖν ἐπὶ τῇ δηλωθείσῃ τιμίᾳ πατριαρχικῇ γραφῇ καὶ προστάγματος τῆς βασιλείας μου διὰ τὴν ἐντεῦθεν ἐδραίαν καὶ μόνιμον ἀνενοχλησίαν αὐτοῦ καὶ ἀσφάλειαν, τὴν παράκλησιν αὐτοῦ προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου τὸ παρὸν αὐτῷ ἐπιχορηγεῖ πρόσταγμα, δι' οὗ καὶ διορίζεται, ὡς ἂν κατὰ τὴν περίληψιν τῆς γενομένης αὐτῷ, καθὼς εἴρηται, τιμίας πατριαρχικῆς γραφῆς διαμένη ἡ ὑποτύπωσις καὶ καταστάσις, ἣν ἐποίησεν οὗτος δὴ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ζιχῶν εἰς τὴν εἰρημένην σεβασμίαν μονὴν, βεβαία καὶ ἀκατάλυτος καὶ οὐδὲ ἔξει ἄδειάν τις τῶν κατὰ γένος προσηκόντων αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων ὅποιον δῆτινα λαϊκῶν τε καὶ μοναχῶν πειραθῆναι καὶ ἐργάσασθαι τι εἰς ἀνατροπὴν καὶ κατάλυσιν τῆς τοιαύτης διατάξεως καὶ ὑποτυπώσεως αὐτοῦ, ἐπειδὴ καὶ τούτου ἔνεκεν ἐγένετο καὶ ἐπεχορηγήθη τῇ τοιαύτῃ σεβασμίᾳ μονῇ καὶ τὸ παρὸν τῆς βασιλείας μου πρόσταγμα εἰς ἀσφάλειαν †.

† Εἴχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς χειρὸς τὸ μηνὶ ἀπριλλίῳ ἰνδ. η' †.

Sathas I. p. 223.

VIII. 6837—1329, mense ianuario, ind. XII.

Imperator Andronicus III. Palaeologus iterum confirmat possessiones et privilegia monasterii et unionem monasterii S. Joannis Prodrumi in urbe Serrarum cum eo, donatque illis metochium Gastelengi.

† Ἐπεὶ ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ ὑπέρτιμος διὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ πνευματικὴν καὶ θεάρεστον πολιτείαν τε καὶ κατάστασιν ἐπεμελήθη μετὰ ἀρχιερατικοῦ¹⁾ καὶ πνευματικοῦ ζήλου, καὶ συνεστήσατο ἐξ οἰκείων κόπων καὶ ἀναλωμάτων περὶ τὴν θεόσωστον πόλιν τῶν Σερρῶν εἰς τὸ ὅρος [τὸ] τοῦ Μενοικέως λεγόμενον μοναστήριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ἀνήγειρε δὲ καὶ ἐντὸς τῆς δηλωθείσης πόλεως Σερρῶν καὶ ἕτερον μοναστήριον εἰς ὄνομα τιμώμενον καὶ αὐτὸ τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου, καὶ ἔταξε καὶ ἀπεκατέστησεν εὐρίσκεισθαι ἀμφοτέρω ταῦτα ἡνωμένα καὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν καὶ ἓνα ἡγούμενον, ἵνα ἐνὶ τὸ ἐντὸς τοῦ κάστρου Σερρῶν δηλωθὲν μοναστήριον εἰς μετόχιον τῆς διαληφθείσης σεβασμίας μονῆς τῆς εἰς τὸ ὅρος τοῦ Μενοικέως, προστετέθωσαν δὲ εἰς ταύτας δὴ τὰς μονὰς διὰ προμήθειαν καὶ κυβερνήσιν τῶν ἐν αὐταῖς ἀσκουμένων μοναχῶν ἀπὸ τε δωρεᾶς τοῦ ἁγίου μου αὐθέντου τοῦ πάππου μου, ἔτι δὲ καὶ ἐξ ἀγορασίας τοῦ αὐτοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ ὑπερτίμου, ἀλλὰ δὴ καὶ ἀπὸ προσενέξεως διαφόρων κατὰ θεοφιλῆ καὶ εὐλογον τρόπον ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς δηλωθείσης πόλεως Σερρῶν, ἔτι δὲ καὶ ἀλλαχοῦ, κτήματα, μετόχια καὶ λοιπὰ προσοδήματα, ἐφ' οἷς ἔφθασε καὶ ἐπορίσατο χρυσόβουλλα καὶ προστάγματα τοῦ τε ἁγίου μου αὐθέντου καὶ βασιλέως τοῦ πάππου μου, ἔτι δὲ καὶ τοῦ αἰδιῶμου αὐθέντου καὶ βασιλέως καὶ πατρὸς τῆς βασιλείας μου, ἀλλὰ δὴ καὶ τῆς βασιλείας μου, διοριζόμενα κατὰ μέρος πάντα, ὅσα πρόσ-εστιν, ὡς δεδῆλωται, ταῖς τοιαύταις μοναῖς κτήματα καὶ λοιπὰ εἰσοδήματα, πάντα ταῦτα κατὰ μέρος, ὡς εἴρηται, ἐμπεριειλημμένα καὶ διοριζόμενα ἐν τοῖς ῥηθεῖσι χρυσοβούλλοις, ἐζήτησαν δὲ καὶ παρεκάλεσαν καὶ ἀρτίως τὴν βασιλείαν μου οἱ μοναχοὶ τῶν εἰρημένων μονῶν, ὡς ἂν ἐπιχορηγηθῇ αὐτοῖς καὶ ἕτερον χρυσόβουλλον εἰς ἐπιστηριγμὸν καὶ ἐπικύρωσιν καὶ βεβαίωσιν τῶν προγεγονότων καὶ ἐπιχορηγηθέντων αὐτοῖς, καθὼς εἴρηται, χρυσοβούλλων καὶ προσταγμάτων καὶ λοιπῶν δικαιωμάτων, καὶ κατέχωσιν ἐντεῦθεν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὰ προσόντα ταῖς εἰρημέναις μοναῖς κτήματά τε καὶ πρόσδοται καὶ μετόχια καὶ λοιπὰ εἰσοδήματα ἀνεσχλήτως τε καὶ ἀναποσπάστως, ἀδιασείστως καὶ ἀναφαιρέτως²⁾, ὡς εὐρίσκονται κατέχοντες.

1) τοῦ ἀρχ. S. 2) ἀδιαφαιρέτως S.

ταῦτα [καί] νεμόμενοι μέχρι τοῦ νῦν, κατὰ πᾶσαν δηλονότι τὴν ἰσχὺν καὶ περίληψιν τῶν εἰρημένων χρυσοβούλλων καὶ προσταγμάτων καὶ λοιπῶν δικαιωμάτων· κατέχουσι δὲ σὺν τούτοις καὶ τὴν γῆν τὴν διακειμένην περὶ τὸ μετόχιον αὐτῶν τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ καὶ ἐπικεκλημένον τοῦ Γασταλέγκους¹⁾, ἥτινα δὴ γῆν ἀνεδέξατο καὶ κατεῖχεν ἐκεῖσε ὁ Μετοχίτης κύρις Θεόδωρος, εὐηργέτησε δὲ ταύτην προσφάτως διὰ προσταγματος ἢ βασιλεία μου εἰς τὸ τοιοῦτον μετόχιον· διατηρῶνται δὲ καὶ τὰ εἰρημένα κτήματα τῶν τοιούτων μονῶν καὶ ἀπὸ πάσης μὲν ἄλλης ἐπηρείας καὶ δημοσιακῆς διανοχλήσεως ἀνωτέρα καὶ ἀκαταζήτητα, κἂν ὅπου ἄρα καὶ εὐρίσκωνται, ἀλλὰ δὴ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀπαιτήσεως τῶν δημοσιακῶν κεφαλαίων τῆς σιταρχίας, τῆς ὀρικῆς, τῆς καστροκτισίας καὶ τοῦ ἐννομίου, ὡς διαλαμβάνεται καὶ περὶ τούτου ἐν τοῖς προγεγονόσιν αὐτοῖς, καθὼς εἴρηται, χρυσοβούλλοις, καὶ καθὼς διετηρήθησαν ταῦτα μέχρι τοῦ νῦν· τὴν τοιαύτην ζήτησιν καὶ παράκλησιν τῶν εἰρημένων μοναχῶν εὐμενῶς προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου καὶ τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον ἐπιχορηγῇ καὶ ἐπιβραβεύει²⁾ ταῖς κατ' αὐτοὺς τοικαύταις σέβασμiais μοναῖς, δι' οὓς καὶ προστάσσει καὶ διορίζεται εὐρίσκεισθαι μὲν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὰς τοιαύτας μονὰς ἡνωμένας καὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν καὶ ἓνα καθηγούμενον, καθὼς ἔταξε καὶ διευτυπώσατο ὁ δηλωθεὶς ἱερωτάτος μητροπολίτης Ζιγνῶν καὶ ὑπέρτιμος, καὶ μὴ εὐρίσκειν τὸν μέλλοντα προῖστασθαι εἰς αὐτὰς ἀπὸ τοῦ κατὰ καιροὺς εὐρισκομένου ἱερωτάτου ἀρχιερέως εἰς τὴν μητρόπολιν τῶν Σερρῶν διενόχλησιν τινα καὶ διασείσμον, πλὴν μόνου τοῦ συνήθους μνημοσύνου αὐτοῦ καὶ τοῦ τεταγμένου κακονικοῦ, καθὼς καὶ περὶ τούτου διαλαμβάνεται ἐν τοῖς ῥηθεῖσι χρυσοβούλλοις, κατέχειν δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὰς εἰρημένας μονὰς εἰς ἀναφαίρετον δεσποτείαν καὶ κυριότητα ἀναποσπάτως τε καὶ ἀδιασείτως πάντα τὰ ἐντὸς καὶ τὰ ἐκτὸς τῆς θεοσώστου πόλεως τῶν Σερρῶν προσόντα κτήματα, μετόχια τε καὶ προάστεια καὶ λοιπὰ εἰσοδήματα, ἃ καὶ κατὰ μέρος, ὡς δεδήλωται, διαλαμβάνονται ἐν τοῖς ῥηθεῖσι χρυσοβούλλοις· κατέχειν ὁμοίως τοὺς εἰρημένους μοναχοὺς ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασείτως καὶ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς προσφάτως γῆν διὰ προσταγματος τῆς βασιλείας μου εἰς τὸ δηλωθὲν μετόχιον αὐτῶν τὸ τοῦ Γαστελέγκους λεγόμενον, ἥτινα δὴ γῆν ἐκράτει πρότερον, καθὼς εἴρηται, ὁ δηλωθεὶς Μετοχίτης. ὅθεν καὶ τῇ ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου καθέξουσιν καὶ νεμηθήσονται αἱ δηλωθεῖσαι μοναὶ πάντα ταῦτα ἐκτὸς πάσης καὶ παντοίας δημοσιακῆς ἐπηρείας καὶ συζητήσεως καὶ ἐτέρας ἀπάσης διανοχλήσεως, ἐπειδὴ οὔτε τὸ τῆς σιταρχίας κεφάλαιον ἀπαιτηθήσεται ἀπὸ

1) Γασταλέγκου S. 2) ἐπιβραβεύεται S.

τῶν κτημάτων αὐτῆς, οὔτε τὸ τῆς ὀρικῆς καὶ τῆς καστροκτισίας καὶ τοῦ ἐννομίου, ἀλλὰ συντηρηθῆσονται καὶ ἀπὸ τούτων, καὶ ὅπου καὶ εὐρίσκονται τὰ εἰρημένα κτήματα αὐτῶν, ἀνενόχλητα παντελῶς καὶ ἀναπαίτητα, συντηρηθῆσονται δὲ ὡσαύτως αἱ τοιαῦται μοναὶ ἀνενόχλητοι καὶ ἀπὸ τοῦ κατὰ καιροὺς εὐρίσκομένου ἱερωτάτου ἀρχιερέως εἰς τὴν μητρόπολιν τῶν Σερρών, πλὴν μόνου τοῦ συνήθους μνημοσύνου αὐτοῦ καὶ τοῦ τεταγμένου κακονικοῦ, καὶ οὐδὲ ἕξει ἄδειαν ὁ τοιοῦτος ἀρχιερεὺς ἀποκαθιστᾶν ἡγουμένους εἰς τὰς τοιαύτας μονὰς ἢ πάλιν ἐξάγειν αὐτούς, ἀλλὰ ὁ μέλλων εὐρίσκεσθαι εἰς τὴν ἡγουμενείαν αὐτῶν ἐκλέγεται παρὰ τῶν μοναχῶν καὶ ἀποστέλλεται εἰς τὸν κατὰ καιροὺς παναγιώτατον πατριάρχην καὶ σφραγίζεται παρ' αὐτοῦ καὶ τάττεται εἰς τὴν ἡγουμενείαν αὐτῆς· βούλεται γὰρ ἡ βασιλεία μου καὶ θεοπίζει, πατριαρχικὴν εἶναι τὴν τοιαύτην σεβασμίαν μονὴν τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου. ἔτι δὲ καὶ τὴν ἐντὸς τοῦ κάστρου ἡνωμένην μετ' αὐτῆς ἐτέραν μονήν, ὡς δεδήλωται, τοῦ αὐτοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου, τούτου γὰρ χάριν ἐγένετο αὐταῖς καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα Ἰανουάριον τῆς νῦν τρεχούσης δωδεκάτης ἰνδικτιῶνος, τοῦ ἐξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τριακοσιοστοῦ ἐβδόμου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημνήματο κράτος †.

† Εἶχε δὲ καὶ ὑπογραφὴν δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς χειρὸς τό· Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος †.

Sathas I. p. 225.

IX. [6837—1329], mense aprili, ind. XII.

Imperator Andronicus III. Palaeologus monachis monasterii in monte Menoeceo confirmat jus elegendi abbatem probatque electionem factam.

† Ἐπειδὴ ἐτάχθη διὰ χρυσοβούλλου τοῦ ἁγίου μου αὐθέντου καὶ βασιλέως τοῦ πάππου τῆς βασιλείας μου, τοῦ αἰοιδίμου καὶ μακαρίτου, ἔτι δὲ καὶ τῆς βασιλείας μου, ἀλλὰ δὴ καὶ διὰ τιμίας πατριαρχικῆς γραφῆς, ἵνα ἐκλέγωνται οἱ ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, τῇ διακειμένη ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ Μενοικεῶς καὶ ἐφορευομένη παρὰ τοῦ περιποθίτου γαμβροῦ τῆς βασιλείας μου, μεγάλου δομεστίκου κυροῦ Ἰωάννου Παλαιολόγου τοῦ Καντακουζηνού, ἐνασκούμενοι μοναχοὶ εἰς καθηγούμενον αὐτῶν, ὅς ἂν φανῇ αὐτοῖς ἀρμόδιος, καὶ ἐξελέξαντο καὶ ἔταξαν τὸν τιμιώτατον ἐν ἱερομονάχοις κύρ τὸν δεῖνα εἰς καθηγούμενον αὐτῶν,

[ἵνα] εὐρίσκηται¹⁾ ὁ τοιοῦτος εἰς αὐτοὺς καὶ φροντίξῃ καὶ ἐπιμελῇται τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον συστάσεως καὶ βελτιώσεως τῆς τοιαύτης μονῆς, καὶ ἐζήτησεν, ἵνα πορίσῃται οὗτος καὶ πρόσταγμα τῆς βασιλείας μου, ἡ βασιλεία μου ἀπολύει τὸ παρὸν πρόσταγμα, δι' οὗ καὶ διορίζεται, ὡς ἂν εὐρίσκηται ὁ διαληφθεὶς οὗτος ὡς καθηγούμενος τῶν ἐν τῇ τοιαύτῃ μονῇ εὐρισκομένων μοναχῶν, καὶ φροντίξῃ καὶ ἐπιμελῇται²⁾ τῆς ψυχικῆς αὐτῶν σωτηρίας καὶ τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον συστάσεως καὶ βελτιώσεως τῆς τοιαύτης μονῆς, ὁφείλοντες καὶ οἱ ἐν αὐτῇ μοναχοὶ ὑπακούειν καὶ πείθεσθαι τούτῳ ἐφ' οἷς ἂν ἔχῃ λέγειν εἰς αὐτοὺς ἀφορῶσιν εἰς σύστασιν καὶ ἀσφάλειαν αὐτῶν καὶ εἰς βελτίωσιν τῶν κτημάτων αὐτῶν, ἔτι τε ἔχειν εἰς αὐτὸν αἰδῶ καὶ τιμὴν, ὅσον εἰς καθηγούμενον αὐτῶν· τούτου γὰρ χάριν ἐγένετο αὐτῷ καὶ τὸ παρὸν τῆς βασιλείας μου πρόσταγμα †.

† Εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς χειρὸς τό· μηνὶ ἀπριλλίῳ ἰνδ. β' †.

Sathas I. p. 224. Legendum videtur ἰνδ. ιβ', ut dipl. sit anni 6837—1329, ind. XII. In cod. legitur ante auream bullam imp. Andronici, datam mense ianuario ind. XII., quam edimus sub Nr. VIII. Indictionem II. habet annus regni Andronici III. Palaeologi 1334

X. 6840—1332, mense martio, ind. XV.

Imperator Andronicus III. Palaeologus iterum confirmat possessiones et exemptiones monasterii declaratque monasteria S. Ioannis in Monte Menoeceo et Prodromi in urbe Serris esse unita, patriarchalia et sub protectione Ioannis Palaeologi Cantacuzeni.

† Ἐφθασε μὲν ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ ὑπέρτιμος, μοναστήρια περὶ τε τὸ τοῦ Μενοικέως ὄρος καὶ ἐντὸς τῆς πόλεως Σερρῶν ἐκ βάθρων ἀνεγείρας τε καὶ συστησάμενος, ἐπ' ὀνόματι ἀμφοτέρω τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ τετιμημένα, ὥστε διατελεῖν μέντοι ἡνωμένα καὶ ὑφ' ἐνὶ τυγχάνειν ὄντα τῷ ἡγουμενεύοντι καὶ πνευματικῶς διοικῶντι τε καὶ διιθύνοντι αὐτά· εἶναι δὲ τὸ ἐν τῇ πόλει Σερρῶν ὑπὸ τῷ [ἐν τῷ] τοῦ Μενοικέως ὄρει καὶ μετοχίου λόγον ἔχειν εἰς αὐτό· ἐφθασε δὲ τούτοις ἐπιχορηγηθέντα καὶ χρυσόβουλλα καὶ προστάγματα τοῦ τε αἰοιδίου καὶ μακαρίτου ἀγίου μου αὐθέντου καὶ βασιλέως, τοῦ πάππου τῆς βασιλείας μου, ὁμοίως καὶ τῆς βασιλείας μου, ἐδραῖα μὲν καὶ πάντῃ ἀμετάτρεπτα τὰ προσόντα τούτοις, ἀ διὰ τε προσταγμάτων καὶ ἐκ προσ-

¹⁾ καὶ εὐρίσκηται S. ²⁾ εὐρίσκηται — ἐπιμελεῖται S.

ενέξεων καὶ ἀγορῶν καὶ ἀλλοτρόπως τούτοις παρῆλθε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς προσεῖναι προστάττοντά τε καὶ διοριζόμενα, ἃ δὴ καὶ κατ' ὄνομα ἐν τούτοις ἐστὶ διειλημμένα, ἀνώτερα δὲ ταῦτα καὶ τῆς τῶν δημοσιακῶν κεφαλαίων διατηρεῖσθαι ἀπαίτησεως, αἰταρχίας, καστροκτισίας καὶ ὀρικῆς, ἔτι δὲ καὶ ἐννομίου καὶ πάσης ἄλλης δημοσιακῆς ἐπηρείας καὶ συζητήσεως, καὶ μηδ' ὅλως ἀπαιτεῖσθαι ταῦτα μὴτ' ἐκ τῶν παροίκων, μὴτ' ἐκ τῶν ἄλλων ἐν κτήμασιν αὐτῶν προσκαθημένων, κἀν ἔνθα ἄρα καὶ εὐρίσκωνται, εἰς ἣν δὴ κατάστασιν καὶ μέχρι τοῦ νῦν διατηροῦνται ἀνενόχλητα, ὡσαύτως τε προστάττοντα, μὴδὲ τὸν κατὰ καιροὺς ἀρχιερατικῶς τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Σερρῶν προσεσθιότα δι' ὄχλου τοῖς τοιούτοις γίνεσθαι μοναστηρίους καὶ [τοῖς] μοναχοῖς τοῖς ἐν αὐτοῖς [ἐνασκουμένοις], ἀλλὰ μόνοις τῷ τε συνήθει μνημοσύνῃ καὶ τῷ νενομισμένῃ αὐτοῦ κακονικῷ ἀρκούμενον, διατηρεῖν ταῦτα τελείως ἀνενόχλητα, καὶ μὴτε καθιστᾶν ἐξεῖναι τούτῳ ἐν τούτοις καθηγούμενον, μὴτε ἐξάγειν ἀπὸ τούτων, ἀλλ' εἴ ποτε δέοι καταστῆναι τούτοις τὸν ἐπὶ τὰς σωτηρίους ὁδοὺς αὐτοῖς καθηγούμενον, τὴν τούτου ἐκλογὴν τοὺς ἐν αὐτοῖς ποιεῖν μονάζοντας, καὶ ὃν ἂν ἐκλέγωνται [εἰς τὸν κατὰ]¹⁾ καιροὺς τῶν τῆς ἀγίας τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας οἰάκων πατριαρχικῶς ἐπειλημμένον πέμπειν τούτον, καὶ οὕτω τὴν τῆς ἡγουμενείας καὶ πνευματικῆς ἐπιστασίας σφραγίδα παρὰ τούτου δέχεσθαι, καὶ πατριαρχικὰ τὰ τοιαῦτα μοναστήρια διατελεῖν ὑπάρχοντα. ἐπεὶ δὲ τούτων οὕτω καταστάντων, τῇ περὶ ταῦτα σπουδῇ τοῦ ῥηθέντος ἱερωτάτου μητροπολίτου Ζιγῶν καὶ ὑπερτίμου, καὶ ἑτερόν τι οὗτος ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ συστάσει τούτων εὖ ποιῶν ἐπινοεῖ καὶ ὑπὸ τὴν ἐφορείαν καὶ ἐπίσκεψιν τοῦ περιπολήτου γαμβροῦ τῆς βασιλείας μου, τοῦ μεγάλου δομεστίκου κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου τοῦ Καντακουζηνοῦ, τὰς τοιαύτας σεβασμίας μονὰς τίθῃσι διὰ γράμματος αὐτοῦ, καὶ τῆς τούτου προμηθείας καὶ κηδεμονίας ταύτας δι' αὐτοῦ ἐξάπτει καὶ ὡς κτήτορα αὐτὸν ἐκείνων εἶναι διατάττεται· ὁ δὲ προσιέμενος τὰ περὶ τούτου καὶ τὴν τούτων ἀναδεδεγμένος²⁾ ἐπιμέλειαν, αἰτεῖ τὴν βασιλείαν μου καὶ ἱκετεύει ἐπὶ τούτοις τε τοῖς ἄνω εἰρημένοις, καὶ ἃ παραυτίκα δὴ ῥηθήσεται, καὶ νῦν χρυσόβουλλον αὐτῆς ἐπιχορηγηθῆναι ταύταις· ἡ βασιλεία μου τὴν τούτου δέξιν προσίεται καὶ τὸν παρόντα τούτον χρυσόβουλλον λόγον ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει ταῖς τοιαύταις σεβασμίαις μοναῖς³⁾, δι' οὗ καὶ προστάττει καὶ θεσπίζει καὶ διορίζεται εἶναι μὲν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ταύτας ἡνωμένας καὶ τῷ αὐτῷ καὶ ἐνὶ καθηγούμενῳ ὑποκειῖσθαι, τὴν μέντοι ἐν τῇ πόλει Σερρῶν εἶναι· ὡς μετόχιον τῆς ἐν τῷ Μενοικίῳ ὄρει, καὶ εἴ τι δ' ἄλλο, δι' οὗ ἐπεποιήκει τυπικοῦ ὁ δηλωθεὶς ἱερώτατος μητροπολίτης

1) Supplévit S

2) ἀναδεδεγμένην S.

3) τὰς τοιαύτας σεβασμίας μονὰς S.

ἔταξέ τε καὶ διευτυώσατο, ἀμετάτρεπτον διατηρεῖσθαι καὶ πάντα ἀμετάβλητον, καὶ μὴ ὑφίστασθαι τοὺς ἐν ταύταις μοναχοὺς παρὰ τοῦ κατὰ καιροῦς ἐν τῇ ἀγιω-
τάτῃ μητροπόλει Σερρών ἀρχιερατεύοντος διενέχλησίν τινα καὶ διασεισμόν, μόνοις ἀρχουμένου τῷ τε μνημοσύνῳ καὶ τῷ συνήθει αὐτοῦ κανονικῷ, καὶ μηδὲ ἐπ' ἀδείας ἔχοντος καθιστᾶν ἡγουμένους ἐν αὐταῖς ἢ ἐξάγειν τούτους ἐξ αὐτῶν, ὡς τῶν ἐν ταύταις ὀφειλόντων μοναχῶν τὸν πνευματικῶς προστησόμενον αὐτῶν ἐκλέγεσθαι καὶ ὡς τῷ κατὰ καιροῦς τῆς ἀγίας τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας πατριαρχικῶς προσεσχηότι τούτον πέμπειν τὴν τῆς ἡγουμενίας ἀποκατάστασιν ληψόμενον, ὡς πατριαρχικῶν οὐσῶν τῶν τοιούτων σεβασμίων μονῶν, καθάπερ καὶ διὰ τῶν ῥηθέντων χρυσοβούλλων ὠρισταί τε καὶ τεθέσπισται, κατέχειν δὲ ὡσαύτως τὰς τοιαύτας σεβασμίας μονὰς καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀναφαιρέτως, ἀναποσπάστως καὶ κατὰ πᾶσαν κυριότητα καὶ δεσποτείαν πάντα τὰ αὐταῖς προσόντα μετόχιά τε καὶ λοιπὰ διάφορα κτήματα, ἃ καὶ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ῥηθείσι χρυσοβούλλοις καὶ προσταγμάσι διείληπται, κατὰ πᾶσαν τὴν τούτων ἰσχὺν καὶ περιληψιν καὶ ὡς εὐρίσκονται ταῦτα μέχρι τοῦ νῦν κατέχοντες καὶ νεμόμενοι· ὃν δὴ τρόπον καὶ περὶ τὸν Ζελίχορον γῆν αὐτῶν κατέχειν ὀφείλουσιν, ἣν εἶχον μὲν πρότερον ἐπὶ τέλει ὑπερπύρων ἑπτὰ, μετὰ δὲ ταῦτα ὀρισμῷ τῆς ἀγίας μου κυρίας καὶ δεσποίνης, τῆς μάνας τῆς βασιλείας μου, ἀτελῶς κατέχωσι καὶ νέμονται καὶ μὴ ἔχωσι¹⁾ τοῦ τοιούτου τέλους παρὰ μηδενὸς καθέλκεσθαι, καὶ συνιστᾶν καὶ βελτιοῦν ταῦτα πάντα, ὡς ἔχουσι βουλῆσεως καὶ δυνάμεως, διατηρεῖσθαι δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα κτήματα αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς παροίκους καὶ λοιποὺς προσκαθημένους τούτων, κἂν ἔνθα ἄρα καὶ εὐρίσκωνται, ἐκτὸς τῆς τῶν δημοσιακῶν κεφαλαίων ἀπαιτήσεως, καστροκτισίας, ὀρικῆς, σιταρκίας καὶ ἐννομίου καὶ πάσης ἄλλης δημοσιακῆς ἐπηρείας καὶ συζητήσεως, κατὰ τὴν τῶν δηλωθέντων χρυσοβούλλων καὶ προσταγμάτων περιληψιν, καὶ ὡς διατηρῶνται ἀπὸ τούτων μέχρι τοῦ νῦν. τὸν αὐτὸν τρόπον διορίζεται ἡ βασιλεία μου διατηρεῖσθαι τὰ τοιαῦτα κτήματα αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς παροίκους καὶ προσκαθημένους τούτων καὶ ἀπὸ τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ διαβατοῦ τῶν ζώων αὐτῶν, καὶ ἔπου ἄρα καὶ διαβαίνωσι, καὶ ἀπὸ τῆς καταθέσεως τοῦ μητάου, καὶ μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας ποιεῖν ἐν τούτοις ταύτην μήτε τὸν καθολικῶς, μήτε τὸν μερικῶς ἐν τῷ τοιούτῳ τόπῳ κεφαλατικεύοντα χάριν ἑαυτῶν, εἴτε καὶ στρατιωτῶν, μηδὲ εἰς δόσιν καθέλκειν τούτους ξυλαχύρου, μηδὲ ἐτέραν δὴ τινα ἐπάγειν τούτοις κατατριβὴν τε καὶ ἐπήρειαν, ἀλλ' ἐπὶ τούτοις τοῖς ἄνω εἰρημένοις διαμένειν τὰς τοιαύτας σεβασμίας μονὰς ἀνενοχλήτους παντάπασι καὶ ἐκτὸς διασεισμοῦ οὐτινοσοῦν, ὑπὸ τὴν ἐφορείαν

¹⁾ εἰδῶσι S.

τελούσας καὶ ἐπίσκεψιν τοῦ τοιοῦτου περιποθήτου γαμβροῦ τῆς βασιλείας μου, τοῦ μεγάλου δομεστίκου, καὶ ὡς κτήτορα αὐτὸν ἐκείνων καὶ ὥσπερ ἂν εἰ οὗτος ᾗν ὁ ταύτας ἐκ βάρων ἀνεγείρας καὶ συστήσάμενος, οὕτω τοὺς ἐν ταύταις μοναχοὺς ἔχειν ὑπεύκοντας αὐτῷ καὶ τὰ ἄλλα διαπραττομένους καὶ ἀποπληροῦντας τούτω, ἃ ὁ δηλωθεὶς ἱερώτατος μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ ὑπέρτιμος διὰ τοῦ ῥηθέντος γράμματος αὐτοῦ ἔταξε τε καὶ κατέστησεν. ἔθεν τῇ ἰσχύι καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου διατηρηθήσονται ταῦτα πάντα ἀμετάτρεπτα πάντη καὶ ἀμετακίνητα, καὶ οὐδεὶς οὐ μὴ ποτε εἰς ἀνατροπὴν τε καὶ ἀθέτησιν τινὸς ἐκ τούτων ὅπως οὖν χωρῆσαι δυνήσῃ, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ καιροὺς ἐν τῷ τοιοῦτῳ τόπῳ κεφαλαττικευόντων, καὶ τῶν τὰ δημόσια διενεργούντων τις, καὶ ἕτερος τῶν ἀπάντων ἢ ὁ καθ' οἷον δὴ τινα τὸν τρόπον ὅ, τι οὖν ἀθετῆσαι πειρασόμενος, ὡς ἀδυνατοῖς ἐπιχειρῶν ἐξελεγχθήσεται, καὶ πάντη πάντως ἀποτραπήσεται καὶ ἀποσοβηθήσεται, ἐπεὶ καὶ ὁ παρὼν οὗτος χρυσοβούλλος λόγος τῆς βασιλείας μου εἰς τὴν ἐπὶ τούτοις πᾶσιν ἀνενοχλησίαν, δεφένδουσιν τε καὶ ἀσφάλειαν ἐπεχορηγήθη ταῖς τοιαύταις σεβασμίαις μοναῖς καὶ τῷ τὴν αὐτῶν ἐφορείαν ἀναδεδεγμένῳ καὶ ἐπίσκεψιν περιποθήτῳ γαμβρῷ τῆς βασιλείας μου, μεγάλῳ δομεστίκῳ κυρῷ Ἰωάννῃ Παλαιολόγῳ τῷ Καντακουζηνῷ, συντεθεὶς κατὰ μῆνα μάρτιον τῆς νῦν τρεχούσης ταύτης πέντε καὶ δεκάτης ἰνδικτιῶνος, τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπέσημύνατο κράτος †.

† Εἶχε καὶ ὑπογραφὴν τὸ Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος †.

Sathas I. p. 228.

XI. [6841—1333], mense martio, ind. I.

Imperator Andronicus III. Palaeologus donat monacho Iacobo monasteriolum Ostrinae, ecclesiam Sanctae Anastasiae, terram in Tholo et decem hyperpyra solvenda ab Iudaeis habitantibus in castro Zichna.

† Ἐπεὶ ὁ μοναχὸς Ἰάκωβος ἔδειξε κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν πίστιν καὶ ὑπόληψιν καθαρὰν εἰς τὴν βασιλείαν μου διὰ τῶν ἔργων ὧν ἐποίησε, καὶ ἐκρατήθη ὀλοσχερῶς καὶ στερρῶς καὶ βεβαίως εἰς αὐτήν, ἐξήτησε δὲ καὶ παρεκάλει τὴν βασιλείαν μου, ἵνα δοθῇ διὰ χρυσοβούλλου πρὸς αὐτὸν τὸ ἐκτὸς τοῦ κάστρου μονῆριον τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης καὶ θεομήτορος,

καὶ ἐπικεκλημένον τῆς Ὀστρινῆς, σὺν τῷ ἐκεῖ θεῷ ναῶ τῆς ἀγίας Ἀναστασίας, καὶ κατέχῃ ταῦτα μετὰ τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς καὶ τῶν δικαίων πάντων αὐτῶν ἐφ' ὅρῳ παντὶ τῆς αὐτοῦ βιοτῆς, καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ κρατῆται καὶ αὐτὸ τὸ μονύδριον καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς ναὸς παρὰ τοῦ προσώπου, εἰς ὃ μέλλει ἐπαρῆσαι οὗτος ἐκ διαθήκης, δοθεῖν δὲ καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τῆς εἰς τὸ χωρίον τὸν Θολὸν γῆς τοῦ Παλαιολόγου κυροῦ Ἀλεξίου γῆς μοδίων διακοσίων, τῆς εὑρισκομένης πλησίον τῶν δικαίων τῆς γῆς τοῦ πανσεβάστου σεβαστοῦ οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου, κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Ἀχιραΐτου, καὶ λαμβάνῃ κατ' ἔτος καὶ τὰ ἀπαιτούμενα χάριν τέλους ἐτησίως ἀπὸ τῶν εἰς τὸ κάστρον τῆς Ζίχνας Ἰουδαίων ὑπέρπυρα εἴκοσι χάριν προσοδίου αὐτοῦ, ἡ βασιλεία μου τὴν τοιαύτην ζήτησιν καὶ παράκλησιν αὐτοῦ, ὡς καθαρὰν εὐνοίαν καὶ πίστιν καὶ ὑπόληψιν τρέφοντος εἰς αὐτὴν καὶ δουλεῖαν ὑπὲρ τῆς βασιλείας μου δουλεύσαντος, ἐτοίμως καὶ εὐμενῶς προσδεξαμένη, τὸ παρὸν χρυσόβουλλον σιγίλλιον ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτῷ, δι' οὗ προστάσσει καὶ διορίζεται, ἐπιλαβέσθαι μὲν αὐτὸν τοῦ τε εἰρημένου μονυδρίου τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς Ὀστρινῆς καὶ τοῦ εἰρημένου θεῖου ναοῦ τῆς ἀγίας Ἀναστασίας καὶ κατέχειν αὐτὰ ἐφ' ὅρῳ παντὶ τῆς αὐτοῦ ζωῆς ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασείτως μετὰ τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς καὶ τῶν δικαίων πάντων αὐτῶν καὶ παραπέμπειν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ πρὸς ὅπερ ἂν βουληθῇ καὶ θελήσῃ¹⁾ πρόσωπον, ὡς ἂν κατέχωνται ταῦτα καὶ παρ' αὐτοῦ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον, δοθῆναι δὲ αὐτῷ καὶ τὴν εἰρημένην γῆν τῶν διακοσίων μοδίων ἀπὸ τῆς εἰς τὸ χωρίον τὸν Θολὸν γῆς τοῦ Παλαιολόγου κυροῦ Ἀλεξίου, καὶ κατέχειν τοῦτον αὐτὴν ὡς γονικὴν, λαμβάνειν δὲ κατ' ἔτος καὶ τὰ ἀπαιτούμενα χάριν τέλους ἐτησίως ἀπὸ τῶν εἰρημένων Ἰουδαίων εἴκοσιν ὑπέρπυρα χάριν προσοδίου αὐτοῦ. ὅθεν καὶ τῇ ἐμφανείᾳ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου σιγίλλιου τῆς βασιλείας μου καθεῖξει καὶ νεμηθήσεται ταῦτα ὁ δηλωθεὶς μοναχὸς Ἰακώβος, ὡς διορίζεται ἡ βασιλεία μου, μὴ παρά τινος τῶν ἀπάντων εὑρίσκων²⁾ ἐπὶ τούτοις καταδυναστεῖαν ἢ διενόχλησιν τινα, ἀλλὰ διατηρούμενος παντάπασιν ἀνενόχλητος καὶ ἀδιάσειστος· τούτου γὰρ χάριν γέγονε τῷ δηλωθέντι μοναχῷ τῷ Ἰακώβῳ καὶ τὸ παρὸν χρυσόβουλλον σιγίλλιον τῆς βασιλείας μου †.

† Εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμῶν τῆς βασιλικῆς χειρὸς τό· μηνὶ μαρτίῳ ἰνδ. α' †.

Sathas I. p. 232. Annum computavimus ex ordine, quo dipl. in codice insertum legitur.

1) θελήσει S. 2) διορίζεται ἰδοὺ ἡ βασ. εὐρίσκειν S.

XII. [6847—1338], mense septembri, ind. VI.

Imperator Andronicus III. Palaeologus Alexio Diplobatzae donat terram dictam Peloregion.

† Ἐπεὶ ὁ πανσέβαστος σεβαστὸς οἰκεῖος τῇ βασιλείᾳ μου, κριτὴς τοῦ θεοφρουρήτου φοσσάτου, κύρις Ἀλέξιος ὁ Διπλοβατάτζης, παρεκλήτευσε, ἵνα διορίσῃται ἡ βασιλεία μου καὶ γονικευθῇ αὐτῷ γῇ μοδίων χιλίων ἀπὸ τῆς περὶ τὰς Σέρρας οἰκονομίας αὐτοῦ, Πηλορήγιον λεγομένη εἰς τοποθεσίαν τὴν Ζαβαλτίαν, διὰ χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου καὶ κατέχη¹⁾ ταύτην καὶ συνιστᾷ καὶ βελτιοῖ αὐτήν, μετὰ δὲ τὴν αὐτοῦ ἀποβίωσιν κατέχεται αὕτη καὶ παρὰ τῶν ἐξ ὁσφύος παίδων καὶ κληρονόμων αὐτοῦ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον, ὡς γονικὴ καὶ ἀνωτέρα πάσης ἐνοχλήσεως, τὴν τοιαύτην παράκλησιν αὐτοῦ προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτῷ τὸ παρὸν χρυσόβουλλον σιγίλλιον, δι' οὗ προστάσσει καὶ διορίζεται, κατέχειν τὸν τοιοῦτον κριτὴν τοῦ φοσσάτου τὴν εἰρημένην γῆν τῶν χιλίων μοδίων ὡς γονικὴν αὐτοῦ ἀναφαιρέτως πάντη καὶ ἀνενοχλήτως καὶ συνιστᾶν καὶ βελτιοῦν αὐτήν, καθὼς ἂν ἰσχύῃ καὶ δύνῃται· ἔχειν δὲ καὶ ἐπ' ἀδείας παραπέμπειν αὐτήν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ βελτιωθησόμενα καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ὁσφύος παῖδας καὶ κληρονόμους αὐτοῦ, ὡς ἂν κατέχεται καὶ παρ' αὐτῶν κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον ἀναφαιρέτως, ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασειστως· ὅθεν καὶ τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου σιγίλλιου τῆς βασιλείας μου οὐχ εὐρήσει οὔτε ὁ δηλωθεὶς κριτὴς τοῦ φοσσάτου, οὔτε μετ' αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ, καθὼς εἴρηται, διενόχλησιν ὅλως καὶ ἐπιθέσιν ἢ διασεισμὸν τὸν τυχόντα, ἢ παρὰ ἀπογραφῆς, ἢ παρ' ἐτέρου τινὸς τῶν ἀπάντων ἐπὶ τῇ κατοχῇ τῆς εἰρημένης γῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ βελτιωθησομένων, ἀλλὰ καθέξουσι ταύτην ἀνωτέραν πάσης ἐπιθέσεως καὶ ὀχλήσεως· ἐπὶ τοῦτο γὰρ ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν χρυσόβουλλον σιγίλλιον τῆς βασιλείας μου, [ὑπερ]²⁾ ὁφείλει προσεῖναι τῷ δηλωθέντι πανσεβάστω σεβαστῷ οἰκείῳ τῆς βασιλείας μου, κριτῇ τοῦ φοσσάτου, μετ' αὐτὸν δὲ καὶ τοῖς κληρονόμοις καὶ διαδόχοις αὐτοῦ εἰς μόνιμον καὶ βεβαίαν ἀσφάλειαν †.

† Εἶχε δὲ καὶ ὑπογραφὴν δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς χειρὸς τό· μηνὶ σεπτεμβρίῳ, ἰνδικτιῶνος ἕκτης †.

Sathas I. 240. Annus secundum ordinem dipl. in codice videtur esse 1338.

Indictio VI. antecedens est anni 1323.

¹⁾ κατέχει S. ²⁾ Supplevit S.

XIII. [6851—1342], mense octobri, ind. X.

Rex Stephanus Dušan jubet dirimi controversiam ortam inter monasterium et Georgium Trulenum de loco Lebadis.

Πρόσταγμα εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν.

† Πάνσεπτε σεπτὲ οἰκεῖτε τῇ βασιλείᾳ μου, δομέστικε τῶν δυσικῶν θεμάτων, κύρ Στέφανε Στρατηγέ, καὶ σύ, πάνσεπτε σεπτὲ οἰκεῖτε τῇ βασιλείᾳ μου, κύρ Νικόλαε Θεολογίτα. οἱ μοναχοὶ τῆς κατὰ τὸ ὄρος τῶν Σερρών τοῦ Μενοικέως καλούμενον σεβασμίας μονῆς τῆς εἰς ὄνομα τιμωμένης τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἀνέφερον, ὅτι κέκτηνται διὰ χρυσοβούλλου καὶ ἐτέρων δικαιωμάτων γῆν εἰς τὴν τοποθεσίαν τὴν λεγόμενὴν τῶν Λεβαδίων, ἣτις καταγράφεται εἰς τὰς προσούσας τῇ τοιαύτῃ μονῇ ἀπογραφικὰς καταστάσεις, πρὸ καιροῦ δὲ δυναστεύμενοι ἐπὶ ταύτῃ πρὸς τοῦ οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου, κυρίου Γεωργίου τοῦ Τρουληνοῦ, ἀντεκρίθησαν αὐτῷ ὀρισμῷ τῆς αἰοδίου καὶ μακαρίτιδος περιποθήτου μου αὐγούστης, τῆς κυρίας Ἀννης τῆς δεσποίνης, καὶ ἐδικαιώθησαν κατέχειν τὴν τοιαύτην γῆν, ὃ δὲ κατεδικάσθη, εἴτα ἐποιήσατο καὶ ἔγγραφον ὑπόσχεσιν, ἵνα στέργῃ, ὅσον διεγνώσθη ἀπὸ τῆς τοιαύτης κρίσεως καὶ ἀπέχῃ τέλεον τῆς τοιαύτης γῆς, κἀντεῦθεν ἔμενον ἀνεόχλητοι ἐπὶ τῇ κατοχῇ ταύτης. ἀρτίως δὲ δολιευσάμενος καὶ ἀπατήσας ἡμᾶς ὁ ῥηθεὶς Τρουληνὸς ἐζήτησε καὶ καταγράφασθαι ταύτην δὴ τὴν γῆν εἰς τὸ πρακτικόν, ὅπερ ἐποιήσατο πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τῇ οἰκονομίᾳ αὐτοῦ, ὃς καὶ δραξάμενος ἀφορμῆς ἀπὸ τούτου ἠπλώσε καὶ κατεκράτησε ταύτην δὴ τὴν γῆν μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ μυλοτοπίων αὐτῶν, τὸ δὲ μέρος τούτων ἐπέπεμψεν ἐκεῖθεν, οὗ δὴ χάριν καὶ παρεκλήτευσαν τὴν βασιλείαν μου [οἱ ἐν τῇ τοιαύτῃ σεβασμίᾳ μονῇ ἐνασκούμενοι μοναχοί¹⁾]. εἴπερ γοῦν ἐνι τοιοῦτον, ἐπεὶ διαλαμβάνεται ἡ ῥηθεῖσα γῆ εἰς τὸ προσὸν αὐτοῖς χρυσόβουλλον, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰς αἰς κέκτηνται ἀπογραφικὰς ἀποκαταστάσεις, τί δίκαιον εἶχεν ὁ ῥηθεὶς Τρουληνός, ἵνα ζητήσῃ καὶ δίζηται διὰ πρακτικοῦ, καὶ ταῦτα καταδικασθεὶς, ὡς εἴρηται, ἀπὸ κρίσεως καὶ ποιησάμενος καὶ ἔγραφον τὴν ὑπόσχεσιν πρὸς τοὺς εἰρημένους μοναχοὺς εἰς τὴν περὶ τούτου ἀνενοχλήσιαν αὐτῶν; καὶ παντελῶς ἦν, ὅπερ ἐποίησεν, ἀδικον καὶ παράλογον. ἡ βασιλεία μου διορίζεται ὑμῖν, ὡς ἂν ποιήσητε διόρθωσιν εἰς αὐτὸ καὶ οἰκονομήσητε κατέχειν τοὺς μοναχοὺς τῆς τοιαύτης μονῆς ἀνενοχλήτως, ὡς καὶ τὸ πρῶτον, τὴν εἰρημένην γῆν κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ πρόσοντος αὐτοῖς, ὡς εἴρηται, χρυσοβούλλου καὶ τῶν ὧν κέκτηνται ἀπογραφικῶν ἀποκαταστάσεων

¹⁾ Supplevimus.

καὶ μὴ εὐρίσκειν παρὰ τοῦ ῥηθέντος οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου τοῦ Τρουληνοῦ ἐμποδισμόν τινα καὶ καταδυναστείαν ἕνεκα τῆς κατοχῆς [τῆς] τοιαύτης γῆς, καὶ ποιήσατε κατὰ τὸν ὅρισμόν τῆς βασιλείας μου, ὃν καὶ ἀντιστρέψατε πρὸς αὐτοὺς δι' ἀσφάλειαν †.

† Εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς τό· Στέφανος κρᾶλης καὶ αὐτοκράτωρ Σερβίας καὶ Ῥωμανίας, μὴν! αὐγούστῳ ἰνδ. ι' †.

Ioannides Nr. 19. Solus annus septimus regni Stephani Dušan, qui est 1342, habet indictionem X.

XIV. [6851—1343], mense martio, ind. XI.

Imperator Andronicus III. Palaeologus Ioanni Panareto confirmat possessionem in territorio vici Uscae Inferioris prope castrum Zichnam.

† Ἐπεὶ ὁ πανσέβαστος σεβαστὸς οἰκεῖος τῇ βασιλείᾳ μου, ἐταιρειάρχης κῦρις Ἰωάννης ὁ Πανάρετος, ἐζήτησε καὶ παρεκάλεσεν, ἵνα πορίσῃται χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου, καὶ κατέχῃ ἀπὸ τῆς περὶ τὸ κάστρον τοῦ Ζίχνα δοθείσης πρὸς αὐτὸν διὰ προστάγματος τῆς βασιλείας μου οἰκονομίας εἰς τὸ χωρίον τὸ λεγόμενον Κάτω Οὐσκὰν ποσότητα ὑπερπύρων τριάκοντα ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασειστως, ἔτι τε ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως καὶ κατὰ λόγον γονικότητος, ἡ βασιλεία μου τὴν αὐτοῦ προσδεξαμένη ζήτησιν τοιαύτην καὶ παράκλησιν, τὸ παρὸν χρυσόβουλλον σιγίλλιον ἐπιχορηγῇ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτῷ, δι' οὗ προστάσει καὶ διορίζεται, κατέχειν καὶ νέμεσθαι αὐτὸν ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασειστως, ἔτι τε ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως καὶ κατὰ λόγον γονικότητος τὴν εἰρημένην ποσότητα τῶν τριάκοντα ὑπερπύρων καὶ ἀποφέρειν καὶ ἀποκερδαίνειν πᾶσαν καὶ παντοίαν τὴν ἐξ αὐτῆς πρόσοδον καὶ μὴ εὐρίσκειν ἐπὶ τῇ κατοχῇ καὶ νομῇ αὐτῆς μήτε παρὰ τῶν κεφαλαιτικευόντων κατὰ καιροῦς καθολικῶς ἢ μερικῶς εἰς τὸν τόπον Σερρῶν τε καὶ Ζίχνα, μήτε μὴ τῶν τὰ δημόσια διενεργούντων ἐν αὐταῖς, μῆ[τε] τινὸς ἄλλου τῶν ἀπάντων διασεισμόν ἢ ὀχλησιν καὶ καταδυναστείαν ὅπως τινὰ καὶ ἐπῆρειαν· ὅθεν καὶ τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου σιγίλλιου τῆς βασιλείας μου καθέξει μὲν ὁ τοιοῦτος πανσέβαστος σεβαστὸς οἰκεῖος αὐτῇ, ἐταιρειάρχης ὁ Πανάρετος, τὴν δηλωθεῖσαν ποσότητα οὕτως, ὡς διορίζεται ἡ βασιλεία μου, ἔξει δὲ ἄδειαν παραπέμψαι ταύτην καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ὁσφύος παῖδας καὶ κληρονόμους καὶ διαδόχους αὐτοῦ, ὡς ἂν κατέχωσι καὶ νέμονται καὶ οὗτοι αὐτὴν κατὰ τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τῷ πατρὶ αὐτῶν τρόπον. τούτου χάριν γέγονε τῷ δηλωθέντι παν-

σεβάστω σεβαστῶ οἰκίῳ τῇ βασιλείᾳ μου, ἑταιρειάρχῃ τῷ Παναρέτῳ, καὶ τοῖς παισὶ καὶ κληρονόμοις καὶ διαδόχοις αὐτοῦ καὶ τὸ παρὸν χρυσόβουλλον σιγίλλιον τῆς βασιλείας μου †.

† Εἶχε καὶ ὑπογραφὴν δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς χειρὸς τό· μηνὶ μαρτίῳ, ἰνδ. ἐνδεκάτης †.

Sathas I. p. 241. Quoad annum vide, quae diximus ad dipl. antecedentia. Indictio XI. est etiam anni 1328.

XV. [6852—1343], mense octobri, ind. XI.

Rex Stephanus Dušan possessiones Margaritae sitas in vicis Usca Inferiori et in Rachoba eximit a tributo.

Πρόσταγμα ε' τοῦ Μαργαρίτου.

† Ἐπεὶ ὁ οἰκίος τῇ βασιλείᾳ μου, ὁ Μαργαρίτης, κέκτηται δι' ἀπογραφικῶν ἀποδείξεων τοῦ τε οἰκείου τῆς βασιλείας μου μεγάλου χαρτουλλαρίου, κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Βατάτζη, καὶ τοῦ πανσέπτου οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου, ὀρφανοτρόφου, κυροῦ Κωνσταντίνου . . . εἰς τε τὸ χωρίον τὴν Κάτω Οὐσκαν καὶ τὴν Ῥάχοβαν ἀπὸ τε Τζάκω . . . ὑποστάσεων καὶ δημοσιακῶν γῆν τινα καὶ ἀμπέλια, ὑπὲρ ὧν καὶ ἐτέλει οὗτος [εἰς] τὸ μέρος τοῦ δημοσίου νομίσματα θ' καὶ παρεκάλεσεν, ὥσάν διωρίσθαι ἡ βασιλεία μου καὶ κατέχειν ταῦτα εἰς τὸ ἐξῆς ἀτελῶς καὶ ἀβαρῶς, τὴν παράκλησιν αὐτοῦ προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου ἀπολύει τὸν παρόντα ὀρισμὸν αὐτῆς, δι' οὗ καὶ διορίζεται, ὥσάν κατέχη εἰς τὸ ἐξῆς ὁ δηλωθεὶς Μαργαρίτης τὴν διαληφθεῖσαν γῆν καὶ τὰ ἀμπέλια ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασείστως χωρὶς τέλους καὶ βάρους τινός, ἔχειν τε ἐπ' ἀδείας συνιστᾶν καὶ βελτιοῦν αὐτὰ καὶ παραπέμπειν καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ὁσφύος παῖδας καὶ κληρονόμους αὐτοῦ ἐπὶ τὸ κατέχεσθαι καὶ παρ' αὐτῶν κατὰ τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον· τούτου γὰρ χάριν ἐγένετο τῷ τοιούτῳ τῇ βασιλείᾳ μου οἰκίῳ, τῷ Μαργαρίτῃ, τὸ παρὸν τῆς βασιλείας μου πρόσταγμα †.

† Εἶχε δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς τό· Στέφανος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς Σερβίας καὶ Ῥωμανίας μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδ. ια' †.

Ioannides Nr. 5. Tempore regni Stephani Dušan (1336—1355) solus annus 1343 habet ind. IX.

XVI. 6854—1345, mense octobri, ind. XIV.

Rex Stephanus Dušan confirmat conjunctionem monasteriorum S. Ioannis Baptistae in monte Menoeceo et S. Ioannis in urbe Serris et eorum possessiones, privilegia et immunitates.

† Ἐπεὶ ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ ὑπέρτιμος ἐκεῖνος, κύρις Ἰω-
ακείμ, διὰ τὴν ἐνούσαν αὐτῷ πατρικὴν καὶ θεάρεστον πολιτείαν τε καὶ κατάστασιν
ἐπεμελήθη μετὰ ἀρχιερατικοῦ καὶ πνευματικοῦ ζήλου καὶ συνεστήσατο ἐξ οἰκείων
κόπων καὶ ἀναλωμάτων ἐκ βάθρων μοναστήρια περὶ τὸ ὄρος τοῦ Μενοικέως
καὶ ἐντὸς τῆς θεοσώστου πόλεως Σερρῶν ἐπ' ὀνόματι καὶ ἀμφοτέρω τοῦ τιμίου
προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ τετιμημένα Ἰωάννου, ὥστε διατελεῖν ταῦτα
ἡνωμένα καὶ ὑφ' ἐνὶ τυγχάνειν ὄντα τῷ ἡγουμενεύοντι καὶ πνευματικῶς διοικούντι
καὶ διευθύνοντι αὐτά, εἶναι δὲ καὶ τὸ ἐν τῇ πόλει Σερρῶν ὑπὸ τῷ ἐν τῷ¹⁾ Με-
νοικέως [ὄρει] καὶ μετοχίου λόγον ἔχειν εἰς αὐτό, προσετέθησαν δὲ εἰς ταύτας
δὴ τὰς μονὰς διὰ προμήθειαν καὶ κυβέρνησιν τῶν ἐν αὐτοῖς ἀσκουμένων μο-
ναχῶν ἀπὸ τε διαφόρων χρυσοβούλλων καὶ προσταγμάτων, ἀπογραφικῶν τε
παραδόσεων καὶ ἄλλων δικαιωμάτων, ἐδραῖα πάντα καὶ ἀμετάτρεπτα, ἃ δὴ ἐκ
πάντων κεφαλαίων καὶ ἀπαιτήσεων ἀνώτερα καὶ ἀνεπηρέαστα διατηρεῖσθαι δια-
κελεύονται, κἀντεῦθεν καὶ διατηροῦνται οὕτω μέχρι τοῦ νῦν, ὡς τὰ ἐπὶ τούτοις
χρυσόβουλλα καὶ προσταγμάτων παριστῶσι καὶ διαλαμβάνουσιν· ἀρτίως δὲ θεοῦ
εὐδοκοῦντος ἐγένετο ἡ τῶν Σερρῶν πόλις ἐπὶ τὴν δουλεύειν τῆς κραλότητός μου²⁾,
ἐντεῦθεν καὶ τὰ τοιαῦτα μοναστήρια, καὶ ἐζήτησαν καὶ ἐδεήθησαν καὶ οἱ ἐν
αὐτοῖς ἐνασκούμενοι³⁾ μοναχοί, καὶ εὐεργετήθησαν παρὰ τῆς κραλότητός⁴⁾ μου, ἐδε-
ήθησαν δέ, ἵνα πορίσωνται καὶ χρυσόβουλλον τῆς κραλότητός μου εἰς ἐπικύρωσιν
καὶ ἀσφάλειαν τῶν τε προσόντων αὐτοῖς κτημάτων, ὧν κέκτηνται διὰ χρυσοβούλλων
καὶ ὧν ἀρτίως εὐεργετήθησαν παρὰ τῆς κραλότητός μου, καὶ ἡ κραλότης μου διὰ
τῆς χάριτος τοῦ κυρίου, ἅτε πλέον τῶν ἄλλων ὑπὸ τῆς ἐνούσης αὐτῇ χριστιανικῆς
συνειδήσεως περὶ τὰ μοναστήρια καὶ τὰς ἱερὰς ἐκκλησίας τὰς εὐεργεσίας καὶ δω-
ρεὰς ἐπιτείνειν βουλομένη, ὡς ἐντεῦθεν βεβαίαν τὴν πληροφορίαν ἔχουσα πολλα-
πλασίας⁵⁾ τὰς ἀμοιβὰς καὶ ἀντιδόσεις παρὰ τοῦ μισθαποδότου θεοῦ λήψεσθαι,
καὶ τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον ἐπιχορηγῇ καὶ ἐπιβραβεύει ταῖς τοιαύταις
σεβασμίαις μοναῖς, δι' οὓς προστάττει καὶ διορίζεται, ἔχειν τὰ ὑπ' αὐταῖς κτήματα
καὶ μετόχια πάντα ἐξουσίαν καὶ ἐλευθερίαν καὶ εἶναι ἀνώτερα πάσης ἐπηρείας

1) ὑπὸ τὸ αὐτὸ M. S. 2) ὑπὸ τῆς κραλότητος μου τὴν δουλοσύνην I. 3) ἀσκού-
μενοι S. 4) κραλότης semper I. 5) πολλαπλασίως I.

καὶ συζητήσεως καὶ ἀπαιτήσεως καὶ τῆς νῦν οὔσης καὶ τῆς μετέπειτα ἐπινοηθησομένης, εἶναι δὲ καὶ ἡνωμένους εἰς τὸ διηγεῖσθαι¹⁾ καὶ ἀμφοτέρας τὰς μονάς, καὶ οὐδέποτε διασπῆσθαι αὐτάς, ἀλλὰ διατελεῖν ταύτας²⁾ οὕτως, ὡς τὰ ἐπ'³⁾ αὐταῖς χρυσόβουλλα καὶ προστάγματα διακελεύονται, καὶ οὐδέποτε εὐρίσκειν⁴⁾ ὄχλησίν τινα καὶ διασεισμὸν παρὰ τινος, ἀλλ' εἴη ταῦτα ἀτάραχα καὶ ἀδιάσειστα, ὡς εἴρηται, ἀπὸ πάσης⁵⁾ συζητήσεως καὶ δόσεως καὶ ἀπαιτήσεως, ἥγουν τοῦ κεφαλαίου, τῆς σιταρκίας, τῆς ὀρικῆς, τῆς καστροκτισίας, τοῦ ἐνομίου, τοῦ μελισσονομίου⁶⁾, τῆς προβατοχοιροδεκατίας, τῆς παρθενοφθορίας καὶ πάσης δημοσιακῆς ἐπιτηρείας καὶ συζητήσεως, ἔτι τε καὶ τοῦ ξυλαχύρου καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, καὶ μηδὲλως ἀπαιτεῖσθαι ταῦτα ἀπὸ πάντων⁷⁾ τῶν κτημάτων τῶν τοιούτων μονῶν⁸⁾, οὔτε ἀπὸ⁹⁾ τῶν παροίκων αὐτῶν, οὔτε ἀπὸ τῶν προσκαθημένων, ἔτι γε μὴν πρὸς τοῦτοις οὐδὲ μητᾶτον¹⁰⁾ ἀπαιτηθήσεται ποτε ἐκ τῶν τοιούτων. ὅθεν καὶ τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου¹¹⁾ τῆς κραλότητός μου οὐκ ὀφείλει οὐδεὶς οὔτε τῶν ἐντὸς τῆς θεοσώστου πόλεως Σερρῶν κεφαλαιτικούντων, οὔτε τῶν ἐκτὸς, οὔτε τῶν τὰ δημόσια διενεργούντων, ἢ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν ταχθησομένων ἐνεργεῖν τι καὶ ἀπαιτεῖν ἀπὸ τῆς τοιαύτης χώρας, εἰσελθεῖν εἰς κτήματα ἢ εἰς μετόχια τῶν τοιούτων μονῶν καὶ ἀπαιτεῖν τι ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' εἶναι ταῦτα πάντα ἀπάτητα καὶ ἀνεπηρέαστα καὶ ἀκαταζήτητα πάσης καὶ παντοίας ἀπαιτήσεως καὶ δόσεως. τὰ δὲ μετόχια καὶ κτήματα εἰσὶ ταῦτα· τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπικεκλημένον τοῦ Γαστελέγχους¹²⁾ μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ προσκαθημένων καὶ πάντων τῶν δικαίων καὶ προνομίων αὐτῶν καὶ τῆς ἄλλης πάσης κατοχῆς καὶ νομῆς αὐτοῦ· γῆ εἰς τὸ Κρεβασμοῦντον¹³⁾ μετὰ τῶν ἐκεῖ προσκαθημένων, ὅση ἐστίν· ἕτερον μετόχιον ὁ ἅγιος Γεώργιος τοῦ Σακελλαρίου μετὰ πάσης τῆς περιοχῆς καὶ νομῆς αὐτοῦ· ζευγηλατεῖον εἰς τὸν Λιβοβιστόν¹⁴⁾ μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτοῦ. εἰς τὴν Λεσιάνην¹⁵⁾ καθέδραν τοῦ Σαρακηνοῦ¹⁶⁾ ἐκεῖνου· ζευγηλατεῖον εἰς τὸ Νεσχώριον, τὸ τοῦ Πραντουλῆ ἐκεῖνου μετὰ τῆς περιοχῆς αὐτοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῷ προσκαθημένων· γῆ εἰς τὸ Λιβιάδιον ἐξ ἀγορᾶς¹⁷⁾ ἀπὸ τῆς Μελαχρινῆς μοδίων τετρακοσίων· μετόχιον ἢ Ἀγία Βαρβάρα εἰς τὴν παρλιμνίαν μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ αὐλακίων καὶ ἀλιευτικῶν σανδαλίων καὶ πάντων τῶν δικαίων καὶ προνομίων αὐτοῦ· μετόχιον τοῦ Ἑσφαγ-

1) διηγεῖσθαι I. 2) διατηρεῖν ταῦτα I. 3) ὑπ' S. 4) εὐρίσκειν S. 5) εἴρηται ἀπὸ πάσης I. 6) αὐταρκείας . . . ὀρεικῆς . . . καστροκτισίας . . . μελισσοενομίου I. 7) ἀπάντων sine ἀπὸ S. 8) μοναστηρίων I. 9) παρὰ S. 10) μετᾶτον I. 11) λόγου δεest S. 12) Γαστελέγγου I. 13) τοῦ Κρεβασμοῦντου I. 14) Λιβοβιστόν I. 15) Λεσιάνην I. 16) Σαρακηνοῦ I. 17) ἀγορασίας?

μένου μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ βιβαρίων καὶ αὐλακίων καὶ σανδαλίων, τῶν τε προσκαθημένων αὐτοῦ, τῆς γῆς καὶ τῶν ἄλλων δικαίων καὶ προνομίων αὐτοῦ· γῆ εἰς τοῦ Τζουάνου, πλησίον τῆς γῆς τοῦ Φιλοθέου καὶ τῆς γῆς τῆς Ζελεγχόβης¹⁾, ἥτις καὶ προκατεῖχτο παρὰ τῆς μονῆς· μετόχιον ὁ Ἀσώματος, ὅπερ ἔχει γῆν ἐν διαφόροις τόποις ἐξ ἀγορᾶς καὶ προσενέξεως καὶ ἀπογραφικῆς καταστάσεως, καὶ μετὰ τῶν ἐκεῖ τριῶν μύλωνων καὶ προσκαθημένων· μετόχιον ἐντὸς²⁾ τῶν Ζιχνῶν, ὅπερ ἔχει ἀμπέλια ἐν διαφόροις τόποις καὶ μύλωνας τρεῖς· οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἐντὸς τῶν Ζιχνῶν· εἰς τὸ χωρίον τὴν Κάτω Οὐσκαν οἰκονομία ὑπερπύρων ἑκατὸν σὺν τοῖς παροίκιοις τοῖς εὐρισκόμενοις εἰς διάφορα χωρία καὶ ἐκ προσενέξεως τοῦ Μαργαρίτου³⁾· εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον ἀμπέλια καὶ χωράφια ἐν διαφόροις τόποις· χωρίον τὰ Μονοσπήτια μετὰ τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ καὶ τῶν παροίκων καὶ προσκαθημένων αὐτοῦ· χωρίον τὸ τοῦ Λάκκου⁴⁾ μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ προσκαθημένων καὶ τῆς περιοχῆς καὶ νομῆς⁵⁾ αὐτοῦ· ἀγρίδιον ἡ Κεραυνίτζα μετὰ τῶν παροίκων καὶ προσκαθημένων καὶ τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ· εἰς τὸ χωρίον τὸν Τοπόλτζιον⁶⁾ πάροικοι εἴκοσι· περὶ τὰς Σέρρας⁷⁾ ὑδρομύλωνας ἑννέα· ἐργαστήρια διάφορα κατὰ τὴν βασιλικὴν πύλην καὶ ἄλλα οἰκήματα διάφορα ἐνοικιακὰ ἐν διαφόροις τόποις· μετόχιον εἰς τὸ Τριλίσιν⁸⁾ τὸ εἰς τὸ ὄνομα τιμώμενον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἐπικεκλημένον τοῦ Βεμπελάκη⁹⁾ μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ δύο μετοχίων, ὧν τὸ μὲν ἐν πλησίον τῆς Τρουλιάνης¹⁰⁾ τὸ ἐπονομαζόμενον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου¹¹⁾ τοῦ Τζέρνη μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ προσκαθημένων, τὸ δ' ἕτερον πέρα τοῦ Μέστου τὸ λεγόμενον ὁ Γραδίτος μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ προσκαθημένων καὶ τοῦ μύλωνος καὶ τῆς πλανινῆς¹²⁾ τῆς ἐπιλεγομένης τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Παράσακα¹³⁾, καὶ τῆς Λουμπουτίσης¹⁴⁾ μετὰ καὶ τῆς ἄλλης περιοχῆς καὶ νομῆς αὐτῶν· ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Σρολενζῦ δένδρα τεσσαράκοντα βαλανιδέα¹⁵⁾· εἰς τὸν Πάνακα ἔλαιων καὶ πάροικοι τρεῖς· Χρύσος¹⁶⁾ ὁ Τζυκαλαῆς καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Χλιαρηνὸς¹⁷⁾ μετὰ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ καὶ μύλων εἰς ὀλοκαιρινὸς καὶ πάροικοι καὶ προσκαθημένοι· προσευηργέτησε καὶ ἡ κραλότης μου ταῦτα· εἰς τὸν χωρίον τὸ Λεγγίνιον τὴν οἰκονομίαν τοῦ Λάσκαρη ἐκεῖνον μετὰ τοῦ ζευγηλατείου τοῦ κατεχομένου παρὰ τοῦ Καντακουζηνοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῇ χειμερινῶν τριῶν¹⁸⁾ ὑδρομύλωνων καὶ τοῦ εἰς

1) Ζελεγχόβης I. 2) εἰς S. 3) Ἀμαργαρίτου S. 4) Λάκκου S. 5) καὶ τῆς νομῆς καὶ τῆς περιοχῆς S. 6) Τοπόλτζιον S. 7) περὶ τὰ Πέρα S. Ex sequentibus liquet, rectam esse lectionem I. 8) τὸ εἰς Τριλίσιν I. 9) Βαμπελάκη I. 10) Τρουλλιανῆς I. 11) ἡ ὑπεραγία θεοτόκος I. 12) Πλανινῆς S. 13) Πριάσιακα I. 14) Λουμπουτούσης I. 15) βαλανιδία I. 16) Χώσας S. 17) Χλιαρινὸς I. 18) τριῶν χειμ. I.

τὸ χωρίον τὸ Μελλενικίτζιον¹⁾ παροίκου καὶ τῶν οἰκημάτων καὶ τῆς ἐτέρας γῆς, ἣν εἶχεν ὁ ῥηθείς Λάσκαρης μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν διαφόροις τόποις, καὶ τοῦ παλαιοχωρίου τοῦ λεγομένου Πρωτοκυρίτζη²⁾, καὶ τοῦ Βελιδόλου καὶ τῶν ἐκεῖ δύο μυλώνων, καθὰ προκατεῖχοντο καὶ παρὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ κανικλείου ἐκείνου· παλαιοχωρίον εἰς τὸν Πάνακα τὸ ἐπικεκλιμένον οἱ Κυνηγοί, μετὰ τῶν ἐκεῖ παροίκων καὶ προσκαθημένων καὶ ὑδρομυλώνων³⁾ καὶ τῶν ἐτέρων δύο δημοσιακῶν μυλώνων καὶ τῆς Δρύστρας καὶ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ· εἰς τὴν Πέρα Πολεάναν⁴⁾ αὐλάκια τέσσαρα, τὸ λεγόμενον τὴν Λογγάν⁵⁾ μετὰ τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ, τὸ τοῦ Φωτεινοῦ⁶⁾ μετὰ καὶ τοῦ⁷⁾ Τζυκαλά, τὸ δὲ τέταρτον τοῦ Σκυλομήτου⁸⁾ μετὰ τῆς παπυρίας⁹⁾ καὶ [τῆς] νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ. ἔτι¹⁰⁾ δὲ καὶ τῶν τεσσάρων ἀνθρώπων, ὧν τὰ ὀνόματα εἰσὶ ταῦτα· τοῦ Ποτάμη καὶ τῶν τριῶν υἱῶν τοῦ Καλογέρου. ταῦτα πάντα ὀφείλουσι κατέχειν καὶ νέμεσθαι αἱ δηλωθεῖσαι σεβασμίαι μοναὶ τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ὡς εἴρηται, ἔξω¹¹⁾ πάσης καὶ παντοίας ἐπηρείας καὶ δόσεως καὶ ἀνενοχλησίας. ὅθεν καὶ τῇ ἰσχύι καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς κραλότητός μου οὐκ ὀφείλει τις τῶν ἀπάντων τὴν οἰανδήτινα ἐπὶ τούτοις ἐπαγαγεῖν ὀχλησιν καὶ διασεισμόν, ἀλλὰ διαμένειν ταῦτα εἰς τὸ διηνεκὲς ἀνενόχλητα καὶ ἀδιάσειστα, ὡς ἡ κραλότης μου ἀνωτέρω διακελεύεται κατὰ τὴν περίληψιν καὶ δυνάμειν τῶν προσόντων αὐτοῖς¹²⁾ χρυσοβούλλων τε καὶ προσταγμάτων καὶ λοιπῶν δικαιομάτων. ἔτι τε οὐκ ὀφείλουσι διδόναι τὰ σανδάλια τῶν προσκαθημένων τοῦ Ἐσφαγμένου¹³⁾ τὸ ἀπαιτούμενον τρίτον, οὐδὲ πόρον, ἀλλὰ διατηρηθήσονται καὶ ταῦτα ἐλεύθερα τῶν τοιούτων δόσεων. τούτου δὲ¹⁴⁾ χάριν ἐγένετο ταῖς τοιαύταις μοναῖς καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς κραλότητός μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ὀκτώβριον τῆς νῦν τρεχούσης ἰνδικτιῶνος τεσσαρεσκαίδεκάτης τοῦ ἑξαχισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ πεντηχοστοῦ τετάρτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ ἡ ἡμετέρα εὐσεβὴς κραλότης ὑπεσημήνατο †.

† Εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τό· Στέφανος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς κράλης καὶ αὐτοκράτωρ Σερβίας καὶ Ῥωμανίας †.

Sathas I. p. 234. Ioannides Nr. 1.

1) Μελλενικίτιον I. 2) Πρωτοκνένζη I. 3) ὑδρομυλῶν I. 4) Πολιάναν I.
5) Λογγάν I. 6) Φωτεινοῦ S. 7) addit I. 8) Σκυλομήτου I. 9) παπυρίας I.
10) ἔσται S. 11) ἐξ ἀπάσης S. 12) αὐτῶν S. 13) Ἐσφιγμένου S. 14) τοῦδε I.

XVII. Sine anno et mense.

Rex Stephanus Dušan confirmat donationem vici dicti Tholum, quam Irene Chymaena fecit monasterio.

Χρυσόβουλλον β' τοῦ βασιλέως κυροῦ Στεφάνου.

† Ἐπεὶ ἡ περιπόθητος θεία τῆς βασιλείας μου, κυρία Εἰρήνη Χούμναινα ἡ Παλαιολογίνα, εἶχε περὶ τοῦ Ζίχνα διὰ γονικότητος χωρίον λεγόμενον τὸν Θολόν, ἀφιερώσατο δὲ ἐξ αὐτοῦ πρὸς τὴν βασιλικὴν σεβασμίαν θείαν καὶ ἱερὰν μονὴν τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου τὴν ἐν τῷ ὄρει τοῦ Μενοικέως διακειμένην τὸν ἐκεῖσε εὐρισκόμενον ἐρείπιον ναὸν ὁμωνυμὸν τε ὄντα καὶ αὐτὸν¹⁾ τῆς θείας ταύτης ἱεράς μονῆς μετὰ καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ διακειμένου αὐλοτοπίου ὡσεὶ μοδίων κδ', ἠθέλησε δὲ πάλιν ἀπεμπολῆσαι ἀπὸ τῆς μερίδος αὐτῆς τῆς κατεῖχε πρὸς τὴν ῥηθείσαν θείαν ταύτην καὶ ἱερὰν μονήν, ὅσον δῆτα καὶ ἠθέλησεν, εἶτα καὶ δεινῇ νόσῳ συμπλακείσα εὐπροθύμως τε καὶ αὐτεξουσίως δέδωκε καὶ τὸ πλεόν τῆς μερίδος αὐτῆς μετὰ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ, ἐξητήσατο δὲ ἐπὶ τούτους πορίσασθαι θεῖον καὶ σεπτὸν παρὰ τῆς βασιλείας μου χρυσόβουλλον βεβαιῶν καὶ ἐπικυροῦν τὰ παρ'²⁾ ἐαυτῆς τε καὶ τῶν ἐν μοναχοῖς τιμιωτάτων τῆς σεβασμίας βασιλικῆς καὶ ἱεράς μονῆς συμβιβασθέντα, τὴν παράκλησιν αὐτῆς προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτῇ τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον, δι' οὗ προστάσσει καὶ ὀρίζεται, ταῦτα πάντα ἔχειν τὸ βέβαιον, ἀμετάτρεπτον, ἀμετάβλητον, ἀμεταποίητον, ἀπαράθραυστον καὶ ἀπαρασάλευτον, ὁμοίως καὶ οἱ κατὰ καιροὺς εὐρισκόμενοι τῶν ἐκεῖσε κεφαλαικένοντων τῆς βασιλείας μου περὶ τῆς Ζίχνας ἢ τῶν τὰ δημόσια χορηγούντων, ἐμφανίζομένου τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου ὀφείλουσιν ἔχειν [ταῦτα] ἀνώτερα καὶ³⁾ ἐκτὸς πάσης ἐπηρείας καὶ συζητήσεως, ἥγουν ἀγγαρείας, ψωμοζημίας, καστροκτισίας καὶ ἄλλης τῆς οἰασοῦν ἐφευρεθσομένης ζημίας, ἀλλὰ μᾶλλον στέργειν καὶ βοηθεῖν οἱ τοιοῦτοι κατὰ τὸ δυνατόν, ὡς ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου διωρίσατο †.

† Εἶχε καὶ ὑπογραφὴν σερβικὴν δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς τό· Στέφανος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς, αὐτοκράτωρ Σερβίας καὶ Ῥωμανίας †.

Ioannides Nr. 2.

1) αὐτοῦ I. 2) περὶ I. 3) ἐκτὸς πάσης ἀνωτέρας I.: ταῦτα supplevimus.

XVIII. Sine anno et mense.

Rex Stephanus Dušan confirmat monasterio possessionem monasterioli Sanctae Mariae, dicti Sompelacum.

Πρόσταγμα γ' επικυρωτικὸν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ εἰς Τερλή-
σιον μετοχίου.

† Ἐπεὶ οἱ μοναχοὶ τῆς περὶ τὰς Σέρρας ἐν τῷ ὄρει τοῦ Μενοικίως δια-
κειμένης σεβασμίας μονῆς τῆς εἰς ὄνομα τιμωμένης τοῦ τιμίου προφήτου Προ-
δρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου τῆς ἀναγερθείσης μὲν παρὰ τοῦ ἱερωτάτου μητρο-
πολίτου Ζιγνῶν καὶ ὑπερτίμου, ἐκδοθείσης δὲ παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸν περιπόθητον
γαμβρὸν τῆς βασιλείας [μου], τὸν μέγαν δομέστικον, κῦρ Ἰωάννην Παλαιολόγον
τὸν Καντακουζηνὸν, καὶ ἐφορισμένη παρὰ τοῦ ἰδίου, ἀνέφερον, ὡς ὁ θεοφιλέστατος
ἐπίσκοπος Φερεμῶν, ἔχων διὰ χρυσοβούλλου καὶ τιμίας πατριαρχικῆς γραφῆς περὶ
τὸ Τριλήσιον μονῦδριον τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἐπι-
κεκλημένης τοῦ Σομπελάκου, προσεκύρωσε τοῦτο διὰ γράμματος αὐτοῦ τῇ τοι-
αύτῃ σεβασμίᾳ μονῇ, παρεκάλεσαν τυχεῖν ἐπὶ τούτῳ προστάγματος, ἡ βασιλεία
μου δεξαμένη τὴν τούτων παράκλησιν τὸν παρόντα ὀρισμὸν ἐπιχορηγεῖ αὐτοῖς;
δι' οὗ καὶ διορίζεται, κατέχειν αὐτοὺς καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὸ τοιοῦτον μονῦδριον ἀνε-
οχλήτως καὶ ἀδιασείστως κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ δοθέντος γράμματος τοῦ θεο-
φιλεστάτου ἐπισκόπου Φερεμῶν καὶ ὡς ἐδιωρίσατο οὗτος, ὡς δεδήλωται, καὶ κατ-
εῖχε τ' οὗτος καὶ ὡς κατέχουσιν οὗτοι αὐτὸ μέχρι τοῦ νῦν, καὶ μὴ εὐρίσκειν αὐτοὺς
παρὰ τινων καταδυναστείαν τινὰ καὶ διενόχλησιν εἰς τι τῶν δικαίων, ὡς καὶ τὸ
παρὸν τῆς βασιλείας μου πρόσταγμα διορίζεται †.

† Εἶχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας
χειρὸς τό· Στέφανος κράλ. †.

Ioannides Nr. 3.

XIX. Sine anno et mense.

Rex Stephanus Dušan confirmat donationem factam monasterio a domestico Macreno.

Πρόσταγμα δ' επικυρωτικὸν εἰς τὴν τῶν ρ' [νομισμάτων] οἰκονομίαν,
ἣν ἔδωκεν ὁ δομέστικος ὁ Μακρήνος.

† Ἐπεὶ οἱ μοναχοὶ τοῦ περὶ τὰς Σέρρας μοναστηρίου τοῦ τιμίου [προφήτου],
Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἀνέφερον, ὅτι ὡς διωρίσατο ἡ βασιλεία μου διὰ

προστάγματος πρὸς τὸν δομέστικον τὸν Μικρῆνον, ἵνα παραδώσῃ πρὸς αὐτοὺς ἀντὶ τῆς ἀφαιρεθείσης ἐξ αὐτῶν οἰκονομίας τοῦ μεγάλου πριμμηρηρίου τοῦ Κασλ . . . τῶν ρ' νομισμάτων τσαύτην ποσότητα, καὶ εὔρεν ἐν διαφόροις χωρίοις καὶ παραδεδώκεν αὐτὴν πρὸς αὐτούς, καὶ ἐξήτησαν καὶ παρεκάλεσαν, ἵνα πορίσωνται καὶ πρόσταγμα, τὴν ζήτησιν καὶ παράκλησιν αὐτῶν προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου, τὸ παρὸν αὐτοῖς ἐπιχορηγεῖ πρόσταγμα, δι' οὗ καὶ διορίζεται, ὡς ἂν, εἴ τι ἐδόθη πρὸς τούτους παρὰ τοῦ ῥηθέντος δομεστίκου, κατέχωσιν αὐτὸ ἀνενοχλήτως πάντη καὶ ἀδιασειστως, μὴ παρ' οὐδενὸς εὐρίσκοντες τὴν τυχοῦσαν διενόχλησιν· τούτου γὰρ χάριν ἐγένετο αὐτοῖς καὶ τὸ παρὸν πρόσταγμα τῆς βασιλείας μου †.

† Εἶχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς θείας χειρὸς τό· Στέφανος κρὰλ †.

Ioannides Nr. 4.

XX. Sine anno, 26. mensis aprilis.

Rex Stephanus Dušan jubet restitui monasterio agrum dictum Monospita.

Πρόσταγμα ς' διὰ τὰ Μονόσπητα.

† Οἰκεῖς τῇ βασιλείᾳ μου, κεφαλὴ Βολεροῦ καὶ Μοσυνοπόλεως, ἐπὶ Χριστοπόλεως καὶ τῶν περὶ αὐτά, κύρ Θεόδωρε Παλαιολόγε. ἡ περιπόθητος θυγάτηρ τῆς βασιλείας μου, ἡ ὑψηλοτάτη κρὰλλαινα, ἀγκδεξαμένη πρὸ χρόνων ἡδὴ τινῶν διὰ χρυσοβούλλων τῆς βασιλείας μου τὴν ἐφορίαν καὶ ἐπίσκεψιν τῆς περὶ τὰς Σέρρας εἰς τὸ ὅρος τοῦ Μανοικέως διακειμένης σεβασμίας μονῆς τῆς εἰς ὄνομα τιμωμένης τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ἥτις δὴ μονὴ συνέστη ἐξ οἰκείων κόπων καὶ ἀναλωμάτων τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ζιγνῶν, ἐζήτησε καὶ εἰσήχθη εἰς τὸ δηλωθὲν χρυσόβουλλον καὶ τὸ πλησίον τῆς τοιαύτης σεβασμίας μονῆς εὐρισκόμενον ἀγρίδιον τὸ λεγόμενον Μονόσπητον, ὅπερ ἐκράτει¹⁾ διὰ πρακτικοῦ εἰς τὴν ποσότητα τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ ὁ οἰκεῖος τῇ βασιλείᾳ [μου], κύρ Νικηφόρος ὁ Μαρτίνος, ἀντὶ νομισμάτων λ', ὡς ἂν κατέχεται παρὰ τῆς τοιαύτης μονῆς, πρὸς τε²⁾ τὸν δηλωθέντα τὸν Μαρτίνον, διωρίσατο ἡ βασιλεία μου καὶ ἀπελύθη πρόσταγμα, πρὸς τε τὸν πάνσεπτον σεπτὸν . . . δομέστικον τῶν δυσικῶν θεμάτων, κύρ Γεώργιον τὸν Στρατηγόν, καὶ πρὸς τὸν πάνσεπτον σεπτὸν οἰκεῖον τῇ βασιλείᾳ μου κύρ Νικόλαον τὸν Θεολογίτην, εὐρισκομένους εἰς τὴν δημοσίαν ἐνοχλῆν.

¹⁾ ἐκράτει I. ²⁾ σε I.

τῆς τοιαύτης χώρας, ὡς ἂν παραδώσωσι πρὸς αὐτὸν τὴν ποσότητα. διὸ δὲ οὐδὲν ἔφθασε γενέσθαι τοῦτο παρ' αὐτῶν, συνέβη δὲ καὶ εἰς τὰ πράγματα σύγχυσις, ἀνέδραμε πάλιν ὁ αὐτὸς Μαρτίνος [πρὸς τὴν βασιλείαν μου] καὶ ἐζήτησε καὶ παρεκάλεσε καὶ ἐδόθη πρὸς αὐτὸν τὸ τοιοῦτον ἀγρίδιον, ἀρτίως δὲ ἀπητήσατο τὴν ζήτησιν καὶ διαφορὰν περὶ τοῦ ἀγριδίου¹⁾ ὁ διαληφθεὶς θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ζιχνῶν, ἐμφανίσας πρὸς αὐτὴν τὸ ἐπιχορηγηθέν, ὡς εἴρηται, τῇ τοιαύτῃ σεβασμῖα μονῇ χρυσόβουλλον καὶ παρεκάλεσεν, ὡς ἂν διὰ τὴν ἰσχὺν καὶ περιληψιν τοῦ διαληφθέντος χρυσοβούλλου διορισθῇ ἡ βασιλεία μου καὶ ἱκανοποιηθῇ ἀλλαχόθεν ὁ διαληφθεὶς σεβ[αστὸς] Μαρτίνος τὸ ὀφειλόμενον τοῦτο διαπρακτικὸν ποσὸν ἀντὶ τοῦ διαληφθέντος ἀγριδίου κατὰ τὸ ἀνυστέρητον, τὸ δὲ τοιοῦτον ἀγρίδιον Μονόσπητον κατέχεται πάλιν παρὰ τῆς εἰρημένης σεβασμῖας μονῆς, ἥγουν ἡ βασιλεία μου διὰ τὴν τιμὴν προηγουμένης [πράξεως]²⁾ καὶ τὸ ἀκατάλυτον τοῦ δηλωθέντος χρυσοβούλλου, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὴν περὶ τούτου ζήτησιν καὶ παράκλησιν τοῦ δηλωθέντος θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ζιχνῶν δίκαιον καὶ εὐλογον λογισαμένη τοῦτο, ἔχει θέλημα καὶ διορίζεται σοι [οἰκεῖε τῇ βασιλείᾳ μου, κεφαλὴ Βολεροῦ]. ἐπεὶ εὐρίσκεται περὶ τὰς Σέρρας ἡ οἰκονομία, ἣν εἶχεν ὁ ἀνὴρ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ῥωμαίου ἐκείνου ὁ Σαρακηνὸς λεγόμενος, ποσότητος οὔσα, ὡς ἀνηγγέλθη τῇ βασιλείᾳ μου, νομισμάτων π', ἣν κατέχει ἀρτίως ἡ γυνὴ ἐκείνου, παρ' ὀρισμὸν τῆς βασιλείας μου, προλαβοῦσα καὶ εἰς συνοίκησιν ἀθέσμως ὑποχείριον αὐτῆς, παραδώσεις ἀπὸ ταύτης πρὸς τὸν δηλωθέντα [σεβαστὸν] Μαρτίνον ἀκεραίαν καὶ ἀνυστέρητον ἐκ τῆς [τῶν] χ' νομισμάτων ποσότητος, εἰς ἣν καταγράφεται, ὡς εἴρηται, διὰ πρακτικοῦ αὐτοῦ τὸ δηλωθὲν ἀγρίδιον, τὴν δὲ ἐτέραν ποσότητα τὴν ἀπὸ τῆς τοιαύτης οἰκονομίας κρατήσεις καὶ περιορίσεις³⁾, λέγω τοῦ δημοσίου, ἔστ' ἂν ὀρίσῃ περὶ αὐτῆς ἡ βασιλεία μου, ὅσον διακρίνει καὶ ἔχει θέλημα, πρὸς δὲ τὴν δηλωθεῖσαν σεβασμῖαν μονὴν ἀποδώσεις τὸ τοιοῦτον ἀγρίδιον τὸ Μονόσπητον, καὶ κατέχεται καὶ νέμεται αὐτὸ τοῦτο ἀνενοχλήτως καὶ ἀδικασίως κατὰ πάσαν τὴν ἰσχὺν καὶ περιληψιν τοῦ προεπιχορηγηθέντος αὐτῇ, καθὼς εἴρηται, χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου, καὶ ποιήσον κατὰ τὸ παρὸν πρόσταγμα, ὃ καὶ ἀντίστρεψον ἐπὶ τῷ προσεῖναι τῇ δηλωθείσῃ σεβασμῖα μονῇ εἰς ἀσφάλειαν. ἀπὸ δὲ τῆς ἐπιλοιποῦ οἰκονομίας τῆς δηλωθείσης Ῥωμαίας θέλημα ἔχη ἡ βασιλεία μου, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴρηται, ἵνα μηδὲν ἐπιδώσης πρὸς τινὰ μέχρι καὶ τοῦ [ἐλαχίστου], ἐπειδὴ γνωρίσαι μέλλεις δι' ἐτέρου προστάγματος τὸ περὶ ταύτης θέλημα καὶ τὸ ὄρισμα τῆς βασιλείας μου †.

¹⁾ In apographo I. hic inseritur πρὸς τὴν βασιλείαν μου, quod superius habes in contextu. ²⁾ Supplevimus. ³⁾ περιορήσεις I.

† Εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς τό· μηνὶ ἀπριλλίῳ κς' . . . †.

Ioannides Nr. 6.

XXI. Sine anno, 9. mensis decembris.

Rex Stephanus Dušan iterum scribit de restitutione agri dicti Monospita ad monasterium.

Πρόσταγμα ζ' εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν.

† Οἰκείῃ τῇ βασιλείᾳ μου, δομέστικε κύρ Ἰωάννη Ταρχανιώτῃ. ἡ βασιλεία μου διορίζεται σοι. πρὸ χρόνων διὰ χρυσοβούλλου ἀπὸ μεσιτείας τῆς περιποθήτου θυγατρὸς τῆς βασιλείας μου, τῆς ὑψηλοτάτης κραλαίνης τῆς αὐθεντοπούλας σου, πρὸς τὴν κατὰ τὸ ὅρος Μενοίκων διακειμένην σεβασμίαν μονὴν τὴν εἰς ὄνομα τιμωμένην τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου τὸ παρὰ τῆς τοιαύτης μονῆς εὐρίσκόμενον ἀγρίδιον, τὸ λεγόμενον Μονόσπητον, ὅπερ κατεῖχετο πρότερον διὰ πρακτικοῦ εἰς οἰκονομίαν παρὰ τοῦ οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου, σεπτοῦ κυρίου Νικηφόρου τοῦ Μαρτίνου, ἀντὶ ποσότητος νομισμάτων λ' . . . πρὸς αὐτὸν δὲ τὸν σεπτὸν Μαρτίνον ἐδίδου τὸ μὲν πρότερον ἀντὶ τούτου χάριν προσοδίου αὐτοῦ¹⁾ νομ[ίσματα] . . . πρὸ τινος δ' ἤδη καιροῦ διωρίσατο ἡ βασιλεία μου, ἵνα δοθῇ τῷ τοιούτῳ Μαρτίνῳ ἀντὶ τοῦ δηλωθέντος ἀγριδίου ἀπὸ τῆς οἰκονομίας ἧς κατεῖχε περὶ τὰς Σέρρας ἡ θυγάτηρ τοῦ Ῥωμαίου ἐκείνου, ποσότης νομισμάτων λ', διὰ τὸ ἵνα κατέχεται τὸ δηλωθὲν ἀγρίδιον παρὰ τῆς εἰρημένης μονῆς ἀνενοχλήτως, ἀσυγχύτως καὶ ἀδιασείστως ἀντὶ ποσότητος, ὡς δεδῆλωται, νομισμάτων λ'. ἀρτίως δὲ ἐγνώρισεν ἡ βασιλεία μου ἐξ ἀναφορᾶς τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ζιχνῶν, ὅς συνεστήσατο τὴν τοιαύτην μονὴν ἐξ οἰκείων κόπων καὶ ἀναλωμάτων, ὅτι οὐδὲν πείθεται ὁ δηλωθεὶς Μαρτίνος ἀναδέξασθαι ἐκ τῆς ῥηθείσης οἰκονομίας τοῦ Ῥωμαίου ἐκείνου τὴν δηλωθεῖσαν ποσότητα τῶν λ' νομισμάτων καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τὸ μέρος τῆς δηλωθείσης μονῆς ἐγένετο ἀκμὴν ἐν κατοχῇ τοῦ ῥηθέντος ἀγριδίου τοῦ Μονοσπήτου, καὶ παρεχάλεσε καὶ ἐζήτησε καὶ αὖθις, ὡς ἂν διορίσῃ ἡ βασιλεία μου καὶ ἀπολυθῇ πρόσταγμα εἰς τὴν περὶ τούτου δεφέντευσιν καὶ ἀποκατάστασιν τῆς εἰρημένης μονῆς. τὴν γοῦν παράκλησιν αὐτοῦ προεδεξαμένη ἡ βασιλεία μου ἔχει θέλημα καὶ διορίζεται σοι, ὡς ἂν, καθὼς διακομισθῇ πρὸς σὲ τὸ παρὸν πρόσταγμα, ἐκ τοῦ παρανύτια παραδώσης σὺ πρὸς τὴν τοιαύτην μονὴν τὴν

¹⁾ αὐτὸς I.

εἰς τὸ δηλωθὲν ἀγρίδιον ποσότητα τῶν λ' ὑπερπύρων, καὶ οἰκονόμησον κατέχειν καὶ δεσπόζειν αὐτὴν δὴ τὴν ποσότητα διὰ τὴν περιληψὶν καὶ ἰσχύιν τοῦ ἐπιχορηγηθέντος αὐτῇ, ὡς δεδῆλωται, χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου, πρὸς δὲ τὸν δηλωθέντα σεπτὸν Μαρτίνα παραδώσεις, καθὼς εἴρηται, ἀπὸ τῆς ῥηθείσης οἰκονομίας τοῦ Ῥωμαίου ἐκείνου τῆς τῶν ῥηθέντων λ' ὑπερπύρων ποσότητος, ὅθεν καὶ ἐπὶ διὰ τὴν τιμὴν καὶ τὸ ἀκατάλυτον τοῦ προβάντος χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου τῇ τοιαύτῃ μονῇ οὐδὲν ἔχει δυνατόν, ἵνα μηδὲν ἔχη τὴν εἰρημένην ποσότητα εἰς τὸ δηλωθὲν ἀγρίδιον, εἰ μὴ θέλει καὶ προαιρεῖται ὁ τοιοῦτος Μαρτίνος, ἵνα ἀντὶ τούτου δέξηται τὴν ῥηθείσαν ποσότητα ἀπὸ τῆς οἰκονομίας τοῦ Ῥωμαίου, ἥδη καλῶς, εἰ δ' οὖν, σὺ μὲν ὀφείλεις ἀποδοῦναι πρὸς τὴν δηλωθείσαν μονὴν τὴν εἰς τὸ δηλωθὲν ἀγρίδιον ποσότητα τῶν λ' ὑπερπύρων, ὥς διορίζεται ἡ βασιλεία μου, αὐτὸς δὲ ὁ δηλωθεὶς σεπτὸς Μαρτίνος, ἐὰν οὕτω δὲν θέλῃ ἀναδέξασθαι τὴν τοιαύτην ποσότητα, μέλλει στερεῖσθαι ταύτην· τοῦτο δὲ τὸ θέλημα καὶ [τὸν] ὀρισμὸν τῆς βασιλείας μου καὶ ἀποπλήρωσον ἀνυπερθέτως, ὅσον διορίζεται σοὶ τὸ πρόσταγμα, ὃ καὶ ἀντίστρεψον ἐπὶ τῷ προσεῖναι τῇ δηλωθείσῃ μονῇ διὰ τὴν περὶ τούτου ἀνεοχλήσιαν αὐτῆς καὶ ἀσφάλειαν †.

† Εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς τὸ· Στέφανος βασιλεύς, αὐτοκράτωρ Σερβίας καὶ Ῥωμανίας, μηνὶ δεκεμβρίῳ θ' †.

Ioannides Nr. 7.

XXII. Sine anno, 8. mensis augusti.

Rex Stephanus Dušan tertio scribit de restitutione agri dicti Monospita ad monasterium.

Πρόσταγμα εἰς τὴν αὐτὴν ὑπέθεσιν.

† Συμπένθερε τῆς βασιλείας μου, πρωτοσπαθάριε κύρ Ἀνδρόνικε Καντακουζηνέ. ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ζιγῶν ἀνέφερεν εἰς τὴν βασιλείαν μου, ὡς ἡ ἀποκαθιστάσα σεβασμία μονὴ ἢ εἰς ὄνομα τιμωμένη τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφῆτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου καὶ ἐπιτεκλημένη τοῦ Μενοικεῶς εὐεργετήθῃ διὰ χρυσοβούλλου τοῦ ἁγίου μου αὐθέντου καὶ βασιλέως, τοῦ πάππου τῆς βασιλείας μου . . . [τὸ] περὶ αὐτὴν τὴν δηλωθείσαν δὴ μονὴν ἀγρίδιον Μονόσπητον ὀνομαζόμενον κατὰ τὴν ποσότητα ὑπερπύρων λ', ὃ δὴ ἀπεσπάσθη πρὸ χρόνων παρὰ τοῦ δομεστικού Γεωργίου τοῦ Στρατηγοῦ ἀπὸ τῆς οἰκονομίας τοῦ

πανσέπτου σεπτοῦ οἰκείου τῇ βασιλείᾳ μου, κύρ Νικηφόρου τοῦ Μαρτίνου, ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς συγχύσεως ἐκρατήθη πάλιν αὐτὸ καὶ ἐδόθη πρὸς τὸν τοιοῦτον πάνσεπτον σεπτὸν Μαρτίνον διὰ γραμματος τοῦ θεοῦ τῆς βασιλείας μου, τοῦ ἐν μοναχοῖς κυρίου Καλλίστου τοῦ Παλαιολόγου, δι' ἄμυναν καὶ κακίαν, ἣν εἶχε πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ζιγῶν, ὡς μὴ ἐνδειξάμενον εἰς τὴν αὐτὴν βασιλείαν μου εὐγνωμοσύνην τινὰ ἐν τῷ τοιοῦτῳ καιρῷ. εἶτα λαβὼν αὐτὸς [δ] σεπτὸς Μαρτῖνος καὶ ἀποκρύψας τὸ τοιοῦτον ἀγρίδιον, ἐδόθη, ὡς εἴρηται, διὰ χρυσοβούλλου πρὸς τὴν εἰρημένην σεβασμίαν μονήν, [ἥτις] ἐπορίσατο πρόσταγμα καὶ παρὰ τοῦ ἁγίου αὐθέντου καὶ βασιλέως, τοῦ πάππου τῆς βασιλείας μου, καὶ ἐδεήθη περὶ τούτου καὶ παρεκλήτεύσατο τὴν βασιλείαν μου ὁ διαληφθεὶς θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος, ἥτις καὶ τῆς δεήσεως αὐτοῦ ἐπακούσασα ἔχει θέλημα καὶ διορίζεται σοι, ὡς αὐθις ἡγουμένως ἀποσπάσης ἀπὸ τοῦ τοιοῦτου πανσέπτου σεπτοῦ τοῦ Μαρτίνου τὸ αὐτὸ ἀγρίδιον καὶ παραδώσης τοῦτο πάλιν πρὸς τὸ μέρος τῆς διαληφθείσης σεβασμίας μονῆς, καὶ κατέχη καὶ νέμηται τοῦτο ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασείτως καὶ κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ ἐπιχορηγηθέντος αὐτῷ χρυσοβούλλου τοῦ ἁγίου μου αὐθέντου καὶ βασιλέως, τοῦ πάππου τῆς βασιλείας μου, καὶ οὐδὲν εὐρίσκη τὸ μέρος αὐτῆς ἐπὶ τῇ μετοχῇ καὶ νομῇ καὶ πᾶσι τοῖς δικαίοις αὐτοῦ οὔτε παρὰ τοῦ δηλωθέντος πανσέπτου σεπτοῦ τοῦ Μαρτίνου, οὔτε παρ' ἄλλου τινὸς τῶν ἀπάντων εἰς τοῦτο καταδυναστείαν ἢ διενόχλησιν τινα καὶ ἐπιθεσιν, πρὸς δὲ τὸν τοιοῦτον πάνσεπτον σεπτὸν τὸν Μαρτίνον οἰκονομήσης καὶ δοθῇ ἀπὸ ἐξαλειμματικῶν καὶ ἐλευθέρων τινῶν [στάσεων] ἰσόποσον. τὸν περὶ τούτου οὖν σκοπὸν καὶ τὸ θέλημα τῆς βασιλείας μου καταλαμβάνεις καὶ ἐπεμελήθητι καὶ ἀποπλήρῳσον κατὰ τὸν παρόντα ὀρισμὸν, ὃν καὶ ἀντίστρεψον πρὸς τὸ μέρος τῆς διαληφθείσης σεβασμίας μονῆς ἐπὶ τῷ προσεῖναι αὐτῇ δι' ἀσφάλειαν †.

† Εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς τὸ· Στέφανος κράλης, μηνὶ αὐγούστῳ ἡ' †.

Ioannides Nr. 8.

XXIII. Sine anno, 4. mensis septembris.

Rex Stephanus Dušan monachis monasterii S. Ioannis in monte Menoeceo concedit facultatem collocandi homines liberos in possessionibus eorum.

Ὁρισμὸς τοῦ κράλη διὰ τοὺς ἐλευθέρους.

† Ἐπεὶ οἱ μοναχοὶ τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου τῆς ἐν τῷ Μενοικίῳ διακειμένης ἀνέφερον, ὅτι

κέκτηνται περὶ τὸ [χωρίον] τοῦ Κραβασμούντου γῆν διὰ χρυσοβούλλου, καὶ παρέκαλεσαν καὶ ἐζήτησαν τὴν κραλλότητά μου, ἵνα γένηται ὁρισμὸς αὐτοῖς καὶ περισυλλέξωσι [ἀνθρώπους ἐλευθέρους] καὶ προσκαθίσωσι εἰς τὴν τοιαύτην γῆν αὐτῶν, τὴν παράκλησιν αὐτῶν προσδεξαμένη ἡ κραλλότης μου ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτοῖς τὸν παρόντα ὁρισμόν, δι' οὗ προστάζει καὶ διορίζεται, ἵνα ὅσους ἀνθρώπους ἐλευθέρους προσκαθίσωσι εἰς τὴν εἰρημένην γῆν καὶ ἀλλαχοῦ, ἔνθα ἔχουσι γῆν, κατέχωσι τούτους ἀνενοχλήτως, ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως καὶ οὐδὲν εὐρίσκωσι οὔτε ἀπὸ τῶν κατὰ καιροὺς κεφαλαιτικούντων, οὔτε παρὰ τῶν [τὰ] δημόσια διενεργούντων ἢ ἀφ' ἐτέρου τινὸς τῶν ἀπάντων [διασεισμόν], ἀλλὰ διατηρῶνται ἀνενόχλητοι καὶ ἀκαταζήτητοι ἀπὸ πάσης ἐπηρείας καὶ δόσεως, καθὼς ἔχουσι καὶ τὰ λοιπὰ κτήματα αὐτῶν καὶ καθὼς διαλαμβάνουσι καὶ τὰ χρυσόβουλλα καὶ τὰ προστάγματα αὐτῶν. τούτου γὰρ χάριν ἐγένετο αὐτοῖς καὶ τὸ παρὸν πρόσταγμα τῆς κραλλότητός μου εἰς ἀσφάλειαν, μὴνὶ σепτεμβρίου δ' †.

† Εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς τό· Στέφανος κράλλης †.

Ioannides Nr. 9.

XXIV. Sine anno.

Rex Stephanus Dušan confirmat donationem factam a magno domestico Alexio Raul.

Ἔτερον πρόσταγμα διὰ τὴν γῆν, ἣν δέδωκεν ὁ μέγας δομέστικος ὁ Παούλ.

† Ἐπεὶ ὁ οἰκείος καὶ πεφιλημένος τῇ βασιλείᾳ μου, μέγας δομέστικος κύρ Ἀλέξιος ὁ Παούλ, δι' ἣν εἶδε στενοχωρίαν γῆς εἰς τὸ περὶ τὴν Ζίχνα μετόχιον τῆς σεβασμίας βασιλικῆς μονῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου τοῦ ἐν τῷ ὄρει τοῦ Μενοικέως τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τῶν Ἀσωμάτων, οἰκεία γνώμη καὶ ἀγαθὴ προαίρεσις διέκρινε καὶ δέδωκε πρὸς αὐτὸ διὰ γράμματος αὐτοῦ μερικὴν γῆν, ψυχικῆς ἕνεκα σωτηρίας καὶ μνημοσύνου τῆς βασιλείας μου καὶ αὐτοῦ, ἐζήτησε δὲ καὶ παρεκάλεσε πλείονος ἕνεκα εἰς τὸ ἐξῆς ἀσφαλείας καὶ βεβαιώσεως τυχεῖν καὶ προστάγματος τῆς βασιλείας μου ἐπικυροῦντος τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν καὶ πράξιν ἀγαθὴν διὰ τοῦ ῥηθέντος γράμματος αὐτοῦ, τὴν τοιαύτην αὐτοῦ [παράκλησιν]¹⁾

¹⁾ πράξιν I.

ἀποδεξαμένη ἡ βασιλεία μου καὶ τὴν τούτου αἴτησιν ἐκπληρῶσαι βουλευθεῖσα, ἔχει θέλημα καὶ διορίζεται διὰ τοῦ παρόντος προστάγματος κατέχειν ἀπὸ τῆς σήμερον καὶ διὰ τὸ ἐξῆς ἀνενοχλήτως πάντα καὶ ἀδιασείτως, ἔτι καὶ ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως καὶ κατὰ λόγον γονικότητος τὴν ῥηθεῖσαν σεβασμίαν μονὴν τοῦ τιμίου Προδρόμου τὴν τοιαύτην γῆν, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ αὐτῆς κτήματα τὰ πρὸ πολλῶν ἤδη χρόνων προσόντα αὐτῇ καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν πᾶσαν ὁμοίως ἀποφέρεισθαι καὶ ἀποκερδίζειν πρόσδοον, καθὼς ἡ τοῦ γράμματος τοῦ μεγάλου δομεστίκου περιλήψις δηλοῖ καὶ διαλαμβάνει, καὶ ποιεῖν ἀκωλύτως πάντα τὰ κατὰ γνώμην καὶ μὴ εὑρεῖν ποτε τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος προστάγματος τῆς βασιλείας μου διενόησιν καὶ ἐπίθεσιν ἢ διασεισμὸν ἐπὶ τῇ νομῇ καὶ κατοχῇ τὸν τυχόντα παρὰ τοῦ [κατὰ] καιροῦς τὸ ῥηθὲν [χωρίον] τὴν Ζελιάχοβαν κατασχεῖν μέλλοντος. εἰ μὴ βούλοιο κριθῆναι, ἀθετῇ τὰς . . .

Reliqua desunt.

Ioannides Nr. 10.

XXV. Sine anno.

Fragmentum aureae bullae [regis Stephani Dušan], qua confirmantur possessiones monasterii.

. . . καθὼς κατεῖχε ταῦτα τὸ διαληθὲν μονῆριον κατὰ τὴν περίληψιν καὶ δύναιμι τοῦ ἐπὶ ταῖς τοιαύταις προσαγωγαῖς καὶ ἀγορασίαις ἐπιχորῆγηθέντος τῷ μέρει τῆς τοιαύτης μονῆς θείου καὶ σεπτοῦ χρυσοβούλλου· ἑτέρα γῆ εἰς τὸν Λιβιστὸν ἀπὸ προσενέξεως τοῦ Ἀραβαντινοῦ ἐκείνου μοδίων σ', ἐν ᾗ συνεστήσατο τὸ μέρος τῆς τοιαύτης μονῆς ὁσπῆτιον καὶ ἀμπέλια· χωράφια πλησίον αὐτοῦ ἀπὸ προσενέξεως [τοῦ] Μελισσηνοῦ μοδίων ιβ'· ἀμπέλιον ἀπὸ προσενέξεως τοῦ Βοτρινδᾶ πλησίον τοῦ τοιοῦτου χωραφίου μοδίων ι'· ἐντὸς τοῦ κάστρου Σερρών πλησίον τῆς βασιλικῆς πόρτας οἶκον ἐργαστηριακὸν ἀπὸ προσενέξεως τοῦ σακελλίου τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Σερρών, τοῦ Ζερβοῦ· ἕτερον οἶκον ἐργαστηριακὸν πλησίον τούτου ἐξ ἀγορασίας ἀπὸ τῆς Μαβσελέγγας· ἕτερον ἐξ ἀγορασίας τοῦ Θρίση· ἕτερον ἐξ ἀγορασίας ἀπὸ τοῦ Λουπηγάρη· ἕτερον ἐξ ἀγορασίας ἀπὸ τοῦ γαμβροῦ τοῦ Τοξαρᾶ· ἕτερον ἀπὸ προσενέξεως τοῦ Ἰερακνίζη· ἕτερον ξενοδοχικὸν οἶκον ἀπὸ προσενέξεως τοῦ Ἀραβάντα· κηποτόπιον εἰς τὸν πύργον τοῦ ἀγίου Νικολάου ἀπὸ προσενέξεως τοῦ Καρδάμη· τόπιον ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ κάστρου, εἰς ὃ εὕρισκετο πρότερον τζυμηλαρεῖον τῆς αὐτῆς μονῆς, εἴτα κατεχαλάσθη, ἐν ᾧ εὕρισκονται καὶ

οικήματα ἐμφυτευτικά· ἕτερον τόπιον, ἐν ᾧ εὐρίσκονται καὶ οικήματα ἐταιριάρχου τοῦ Καλίδου καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ τῆς Φωκαίνης, ὑπὲρ ὧν τελοῦσι καὶ οὗτοι πρὸς τὸ μέρος τῆς ῥηθείσης σεβασμίας μονῆς τὸ ἐτήσιον ἐμφύτευμα· ἐντὸς τοῦ εἰρημένου κάστρου ὑδρομύλωνες ὀλοκαιρινοὶ ζ', ἐφ' οἷς καὶ ἐπορίσατο τὸ μέρος τῆς αὐτῆς σεβασμίας μονῆς καὶ θεῖον καὶ σεπτὸν χρυσόβουλλον· ἕτερος¹⁾ ὑδρομύλων ἐξ ἀγορασίας ἀπὸ τοῦ Σιναδινοῦ· ἀμπέλι ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ ἀγίου Βασιλείου ἀπὸ προσενέξεως [τοῦ] Φιλίππου· ἕτερον εἰς τὸν Ἑλαιῶνα ἀπὸ προσενέξεως τοῦ Τζίντζη καὶ [τὰ] τοῦ Βογολόγου χωράφια· ἐξάμπελα ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῶν Δανείων ἐξ ἀγορασίας καὶ ἀπὸ προσενέξεως Μετὰ τὸν Πελαργὸν μοδίων υ'. ἕτερον χωράφιον ἀπὸ προσενέξεως τοῦ Ἀραβαντᾶ εἰς τὸ Ἀγελίτζην μοδίων ις'. γῆ ἀπὸ προσενέξεως καὶ [ἐξ] ἀγορασίας εἰς τὸν τόπον τῆς Μελιροίας πλησίον τῆς γῆς τῶν Κουβουκλείων μοδίων σς'. ἑτέρα γῆ εἰς τὴν Κόσιαν πλησίον τῆς γῆς τοῦ Πελαργοῦ καὶ τοῦ δημοσίου συνόρου σὺν τῇ ἀπὸ τοῦ Ξιφέα μοδίων ρν'. ἑτέρα γῆ διαπεριόριστος πλησίον τῆς γῆς τῶν Κουβουκλείων καὶ τῆς γῆς τοῦ Πελαργοῦ μοδίων ρυ'. ἑτέρα γῆ εἰς τὸ Λειβάδιον μοδίων σ' ἄνευ τῆς ἐκείσε γῆς τοῦ Δραγόν, ἐν ᾗ εὐρίσκονται καὶ μυλοτόπια δύο, ἐφ' οἷς ἐπορίσατο κατὰ μέρος τὸ μέρος τῆς τοιαύτης σεβασμίας μονῆς θεῖον καὶ σεπτὸν χρυσόβουλλον· μετόχιον τιμώμενον εἰς ὄνομα τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπικεκλημένον τοῦ Γαστελέγκου μετὰ τῆς περιοχῆς καὶ νομῆς αὐτοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ προσκαθημένων, ἐφ' ᾧ ἐπορίσατο καὶ τὸ μέρος τῆς τοιαύτης σεβασμίας μονῆς καὶ θεῖον καὶ σεπτὸν χρυσόβουλλον· περὶ τὸ αὐτὸ μετόχιον γῆν, ἥντινα ἐκράτει²⁾ πρότερον ὁ μέγας λογοθέτης ὁ Μετοχίτης ἐκεῖνος καὶ ἐδόθη πρὸς τὸ μέρος τῆς τοιαύτης μονῆς διὰ θεοῦ καὶ σεπτοῦ χρυσόβουλλου· ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς Στραστριβίτζας πλησίον τοῦ συνόρου τοῦ χωραφίου τοῦ Κραβασμούντου, τῆς ὁδοῦ τῆς ἐξερχομένης ἀπὸ τοῦ κάστρου Σερρών καὶ ἀπαγούσης εἰς τὸν κάπεστον τῆς γῆς τοῦ Λάσκαρη καὶ τοῦ βύακος μοδίων τετραχισχίλιον τετρακοσίων· ἑτέρα γῆ εἰς τὴν Ἰθεάν, ἥντινα εἶχεν ὁ . . . ἀμπέλον μοδίων κ' ἢ χερσάμπελον³⁾ μοδίων ζ'. ἐξάμπελον μοδίων ιδ'· προβολὴν μακελλικήν· χωράφιον μοδίων ι'. ἕτερον μοδίων γ'· [προσκαθημένοι] Μαρθαῖος ὁ χαλκεὺς ὁ Πεπλεγμένος ἦτοι ὁ Ἀνατολικός, ἔχει Ἀνναν γυναικαδέλφην τὴν Ποταμίαν, σύγγαμβρον ἐπ' αὐτῇ . . . μύρη ἐνοικιακὸν τέλος νομίσματα ιδ' μιλλιαρήσια . . . ὁ υἱὸς Τισουροῖς ἔχει μητέρα Θεοδώραν, οἰκιακὸν τέλος . . . εἰς τὸ χωρίον τὸν Πάναχον ἀπὸ τῶν Κυνηγῶν, χήρα ἡ τοῦ Μερζάνη, ἔχει υἱοὺς καὶ θυγατέρας καὶ Τερίλαν θυγατέρα Ζομπρίτζην, γαμβρὸν ἐπ' αὐτῇ Βλάχον, τέλος

1) ἐτέρων I.

2) ἐκράτη I.

3) χρυσάμπελον I.

νομίσματα θ'. χήρα ἡ Δεσία ἔχει υἱὸν Κωνσταντῖνον, οἰκιακὸν τέλος νομίσματα θ', ἔχει Ζωρίτζαν ἀμπέλιον μοδίων ς', ἀπὸ τῆς γονικῆς αὐτοῦ ὑποστάσεως, μύλωνα καὶ χερσάμπελον μοδίων ς' καὶ γῆν μοδίων ρ', τέλος νομίσματα δ' ὑπὲρ τῆς ἐναποληφθείσης ἐξ αὐτῆς ἐξαλειμματικῆς ὑποστάσεως· χερσάμπελον μοδίων β' τῆς ἡμισείας μερίδος καὶ γῆς τέλος νομίσματα δ'. εἰς τὸ χωρίον τὸν Σφολὸν ἀπὸ τῆς ὑποστάσεως τοῦ Μερζάνη βαλανίδας· ἐπέκεινα δὲ τούτων ἔχει ἡ τοιαύτη μονὴ καὶ¹⁾ ἰδιόκτητα ταῦτα· περὶ τὰς Σέρρας μετόχιον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου μετὰ πάντων τῶν δικαίων καὶ προνομίων αὐτοῦ καὶ τόπιον πλησίον αὐτοῦ, ἐν ᾧ προσκἀθῆνται καὶ τινες πτωχοί, ξένοι καὶ ἐλεύθεροι· ἕτερον μετόχιον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἀγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καὶ τροπαιοφόρου Γεωργίου καὶ ἐπι-κεκλημένον τοῦ Κρουονερίτου, ὅπερ συνεστήσατο μὲν ἐκ βάρων ὁ σακελλάριος τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Σερρών, ὁ Μουρμουρᾶς ἐκεῖνος, ἐξεδόθη δὲ μετὰ τὸν ἐκεῖνου θάνατον παρὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ τῶν κατὰ νόμους κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτοῦ πρὸς τὸ μέρος τῆς τοιαύτης σεβασμίας μονῆς εἰδήσει καὶ προτροπῇ καὶ τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Σερρών καὶ ὑπερτίμου μετὰ τῆς προσηκούσης αὐτῷ ὑποστάσεως καὶ τῶν περὶ αὐτῷ οἰκημάτων καὶ τοῦ πλινθοκτίστου πύργου, ἀμπελοπεριβολίου γύρωθεν αὐτοῦ· ἕτερον ἀμπέλιον ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Καλογέρου· ἕτερον ἀμπελῶνα εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τῆς Ἡμίσεως· ἕτερον ἀμπελῶνα ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Ἐλαιῶνος στρέμματα β'· ἐντὸς τοῦ χάστρου Σερρών οἰκήματα ἀνωγαιωκάτω[γα] ς' ἐξ ἀνταλλαγῆς ἀπὸ Ξένου τοῦ Μουρμουρᾶ καὶ τῶν λοιπῶν πέντε τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ τοῦ Μουρμουρᾶ· τὴν ἐξ ἀγορασίας ἀπὸ τῆς θυγατρὸς τοῦ Τρίβολ ἐκεῖνου μερίδας δύο, μόδια ρκ', ὡς τῆς λοιπῆς τρίτης μερίδος κατεχομένης παρὰ τοῦ Συναδικοῦ ἐξ ἀνταλλαγῆς τοῦ εἰρημένου Ξένου· ἕτερον χωράριον εἰς τὴν Κούσταν πλησίον τοῦ Πηγδέρη μοδίων ο'· ἕτερον χωράριον πλησίον τούτου μοδίων ι' ἐξ ἀγορασίας ἀπὸ τοῦ εἰρημένου Ξένου· ἕτερον χωράριον πλησίον τοῦ μύλωνος τοῦ Παλούκη μοδίων δ' ἀπὸ προσενέξεως τοῦ Κανακίου καὶ εἰς τὸν Εὐαγγελίτζην· ἕτερον χωράριον ἀπὸ προσενέξεως τοῦ Ἀπλεμιλῆ μοδίων β'· περὶ τοῦ Ζίχνα εἰς τὸ χωρίον . . .

Reliqua desunt.

Ioannides (Nr. 11) unit hoc fragmentum cum antecedente Nr. 10, id est praecepto regis de donatione domestici Raul. Nobis videtur esse fragmentum aureae bullae de possessionibus monasterii, cuius initium et finis desiderantur.

¹⁾ καὶ αὐτοὺς I.

XXVI. Sine anno.

Donatio facta monasterio a monacho Iacobo confirmatur.

Πρόσταγμα ἐπικυρωτικόν.

† Ἐπεὶ ὁ ἀπὸ τὸ κάστρον Ζιχνῶν [μοναχὸς]¹⁾ ὁ Ἰάκωβος ἔχων διὰ χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου περὶ τὸ τοιοῦτον κάστρον μονύδριον εἰς ὄνομα τιμωμενὸν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου καὶ ἐπικεκλημένον τῆς Ὀστρινῆς καὶ θεῖον ναὸν ἐπ' ὀνόματι τετιμημένον τῆς ἀγίας Ἀναστασίας, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὸ χωρίον τὸν Θολὸν γῆν μοδίῳ σ' κατὰ λόγον γονικότητος καὶ κατέχων ταῦτα προσεκύρωσεν αὐτὸς διὰ γράμματος αὐτοῦ τῇ κατὰ τὸ Μενόικεω, ὅρος σεβασμῖα μονῇ τῇ εἰς ὄνομα τιμωμένη τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ταχθεὶς παρὰ τῶν ἐν αὐτῇ μοναχῶν διὰ γράμματος αὐτῶν, ἔχειν ἀπὸ τούτων χάριν κυβερνήσεως αὐτοῦ²⁾, ὅσον δεῖται καὶ διαλαμβάνεται ἐν αὐτῷ καὶ παρεκάλεσε γενέσθαι αὐτῷ εἰς τοῦτο καὶ πρόσταγμα, ἡ βασιλεία μου τὸν παρόντα ὀρισμὸν ἐπιχορηγεῖ αὐτῷ, δι' οὗ καὶ διορίζεται . . .

Reliqua desunt.

Ioannides Nr. 12.

XXVII. Sine anno, 6. mensis octobris.

Rex Stephanus Dušan donat monasterio agrum dictum Podolini. Initium deest.

. . . οἱ μοναχοὶ τῇ κατὰ τὸ ὅρος τῶν Σερρῶν τὸ καλούμενον Μενόικεων . . . σεβασμῖα μονῇ τῆς περιποθήτου θυγατρὸς τῆς βασιλείας [μου], ῥηγαίνης, κραλλαίνης Σερβίας τῇ εἰς ὄνομα τιμωμένη τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ᾗτήσαντο τὴν βασιλείαν μου τὸ περὶ τὸ ζευγηλατεῖον αὐτῆς τὸ καλούμενον Ποδολινοῦ εὐρισκόμενον αὐλάκιον, ὅπερ ἦν πλησίον τοῦ μετοχίου τῆς αὐτῆς μονῆς τοῦ Ἐσφιγμένου³⁾, τὴν παράκλησιν αὐτῶν προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου ἔχει θέλημα καὶ διορίζεται σοι, ἵνα, καθὼς δέξῃ τὸ παρὸν πρόσταγμα, παραδώσῃς τὸ εἰρημένον αὐλάκιον μετὰ τῆς ἐν αὐτῷ βάλτης καὶ νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτοῦ, τοίνυν καὶ ἀποπλήρωσον, ὡς τὸ παρὸν τῆς βασιλείας μου διορίζεται σοι πρόσταγμα, ὃ καὶ ἀντίστρεψον πρὸς αὐτοὺς δι' ἀσφάλειαν, ἵνα καὶ

¹⁾ Confer dipl. Nr. XI.

²⁾ αὐτῶν I.

³⁾ Ἐσφαγμένου I.

οἱ μετὰ σέ ἐνασχολούμενοι τὰ τοιαῦτα κτήματα διατηρῶσιν αὐτοὺς ἀνενοχλήτους.
μηνὶ ὀκτωβρίου ς' †.

Ioannides Nr. 13.

XXVIII. [6853—1353], mense octobri, ind. VI.

Rex Stephanus Dušan confirmat monasterio possessionem metochii Sanctae Barbarae.

Ἔτερον πρόσταγμα τῆς βασιλείας κυρίου Στεφάνου περὶ τῆς ἁγίας
Βαρβάρας.

† Ἐπεὶ οἱ εὐρισκόμενοι μοναχοὶ ἐν τῇ κατὰ τὸ ὄρος τοῦ Σερρών, τὸ καλούμενον
Μενοίκεων, διακειμένη σεβασμῖα μονῇ τῆς περιποθήτου θυγατρὸς τῆς βασιλείας
μου, τῆς ὑψηλοτάτης ῥηγαινῆς Σερβίας, τῇ εἰς ὄνομα τιμωμένη τοῦ ἁγίου ἐνδόξου
προφήτου [Προδρόμου] καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου ἡτήσαντο τὴν βασιλείαν μου τὸν
περὶ τὸ ζευγηλατεῖον αὐτῆς τὸ καλούμενον Βερνάρους εὐρισκόμενον εὐκτήριον οἶκον,
τὸν εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας, ὅπως εὐρίσκηται
εἰς μετόχιον τῆς κατ' αὐτοὺς τοιαύτης μονῆς, τὴν αἰτήσιν αὐτῶν προσδεξαμένη
ἡ βασιλεία μου διορίζεται ἐπιλαβέσθαι καὶ κατέχειν αὐτοὺς τὸν δηλωθέντα εὐκτή-
ριον οἶκον μεθ' ὧν κέκτηνται εἰς μετόχιον τῆς διαληφθείσης μονῆς, καὶ μὴ εὐρίσκειν
ἐπὶ τῇ κατοχῇ αὐτοὺς παρά τινος διασεισμὸν ἢ διενόχλησιν οἰανδήτινα. τούτου
γὰρ χάριν ἀπελύθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμῖα μονῇ τοῦ Προδρόμου καὶ τὸ παρὸν
πρόσταγμα τῆς βασιλείας μου, ὀφείλον προσεῖναι αὐτῇ δι' ἀσφάλειαν †.

† Εἶχε δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς
τό. Στέφανος πιστὸς ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ κράλης καὶ αὐτοκράτωρ
Σερβίας καὶ Ῥωμανίας, μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδ. ς' †.

Ioannides Nr. 14. Ind. VI. est etiam anni 1338.

XXIX. Sine anno.

*Rex Stephanus Dušan donat monasterio Sanctae Anastasiae Pharmacolytriae bona
fratrum Cyriaculorum sita in vico Castitza.*

Πρόσταγμα Στεφάνου τοῦ κράλη Σερβίας καὶ Ῥωμανίας.

† Ἡ κραλότης μου ἔχει θέλημα καὶ διορίζεται διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς
προστάγματος καὶ εὐεργετεῖ πρὸς τὴν σεβασμίαν μονὴν τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλο-

μάρτυρος Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας τῆς περὶ τὸ χωρίον τὴν Κάστιτζαν διακειμένης τὴν περὶ τὸ αὐτὸ χωρίον πᾶσαν ὑπόστασιν τῶν δύο ἀγαδελφῶν, ἱερέων τῶν Κυριαύλων ἐκείνων καὶ κληρικῶν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας Ζελιχόβας, τοῦ τε κυρίου Δημητρίου καὶ τοῦ κυρίου Γεωργίου, καὶ ὀφείλει κατέχειν καὶ νέμεσθαι ταύτην πᾶσαν, καθὼς καὶ παρ' ἐκείνων κατείχετο καὶ ἐδεσπόζετο, ἀνενοχλήτως πάντῃ καὶ ἀδιασειστώσ, ἔτι τε ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως, ἐλευθέραν πάντῃ καὶ ἀκαταδούλωτον καὶ ἀνωτέραν παντὸς τέλους καὶ βάρους, ὥς καὶ τὰ ἄλλα πάντα, ὅσα εὐρίσκεται κατέχουσα καὶ νεμομένη, καὶ συνιστᾶν καὶ βελτιοῦν, καθὼς ἂν ἤμπορῇ καὶ δύνῃται ὁ κατὰ καιροὺς αὐτῆς προϊστάμενος, καὶ ἀπλῶς ποιεῖν καὶ ἐπ' αὐτῇ, ὅσα καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις προσοῦσι ἐξ ἀρχῆς, μηδεὶνὸς τῶν ἀπάντων τῶν τε κατὰ καιροὺς καθολικῶς ἢ μερικῶς ἐν τῷ τοιοῦτῳ τόπῳ κεφαλαιτικευόντων ἢ τῶν τὰ δημόσια διενεργούντων ἢ τῶν κληρικῶν Ζελιχόβης ἢ ἐτέρου τινὸς τῶν ἀπάντων ἐπιθέσιν τινα καὶ ἐπήρειαν ἢ διασεισμὸν καὶ ἐποδισμὸν τῶν τυχόντων τῇ ῥηθείᾳ προσαγαγεῖν μονῇ ἐπὶ τῇ κατοχῇ καὶ νομῇ τῆς αὐτῆς ὑποστάσεως. τοῦτου γὰρ χάριν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν πρόσταγμα τῆς κραλότητός μου δι' ἀσφάλειαν †.

† Εἶχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τό· Στέφανος Κράλλης †.

Ioannides Nr. 15.

XXX. Sine anno, mense octobri.

Rex Stephanus Dušan dirimit controversiam ortam inter monachos monasterii S. Ioannis in monte Menoeceo et monachos monasterii Iberorum in monte Atho de loco dicto Ceranitzæ.

Ἔτερον πρόσταγμα τοῦ αὐτοῦ κράλλη καὶ βασιλέως κῦρ Στεφάνου.

† Ἐπεὶ οἱ μοναχοὶ τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου τῆς κατὰ τὸ ὄρος τῶν Σερρών τὸ καλούμενον Μενοίκεων διακειμένης ἀνέφερον, ὅτι κατέχοντες τόπον τινα εἰς τὸ τοιοῦτον ὄρος, καλούμενον Κεράνιτζαν, διὰ διαφόρων ἀπογραφικῶν δικαιωμάτων ἐπὶ χρόνοις ἱκανοῖς ἀνενοχλήτως, εὗρον πρὸ ὀλίγου διενόχλησιν καὶ ἐπιθέσιν ἐπ' αὐτῷ παρὰ τῶν εἰς [τὸ] ἅγιον ὄρος τοῦ Ἄθω εὐρισκομένων μοναχῶν Ἰβήρων, ἐχόντων καὶ αὐτῶν μετόχιον εἰς τὸ αὐτὸ ὄρος τοῦ Μενοικέως, οἷς καὶ τοπικῶς πολλάκις ἀντικριθέντες πολλαῖς ταῖς μαρτυρίαις καὶ ταῖς περιστάσεσιν ἀπέδειξαν, αὐτῶν εἶναι τὸν ῥηθέντα τόπον τὴν Κεράνιτζαν, μὴ ἐφησυχάζοντων δὲ τῶν μοναχῶν τῶν δηλωθέντων Ἰβήρων ταῖς τοιαύταις τοπικαῖς κρίσεσιν τε καὶ ἀποδείξεσιν, ἀνέδραμον οἱ τοιοῦτοι μοναχοὶ τῆς εἰρημένης σεβασμίας μονῆς τοῦ Προδρόμου καὶ ἐπορίσαντο πρόσταγμα παρὰ

τοῦ ἀγίου μου αὐθέντου καὶ βασιλέως, τοῦ κάππου τῆς βασιλείας μου, πρὸς τε τὸν συμπένθερον αὐτὸν τῆς βασιλείας μου, πρωτοβεστιαρίτην κύρ Ἀνδρόνικον τὸν Καντακουζηνόν, ὃς εὕρισκετο εἰς κεφαλὴν τοῦ τόπου τῶν Σερρών, ἔτι δὲ καὶ τὸν οἰκεῖον τῇ βασιλείᾳ μου, κύριον Δημήτριον Ἀγγελον τὸν Μετοχίτην, εὕρισκόμενον ἀρτίως εἰς κεφαλὴν τοῦ αὐτοῦ τόπου τῶν Σερρών, καὶ ἐδικαιώθησαν καὶ παρ' ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐγγράφως, ἐδεήθησαν δὲ τυχεῖν ἐπὶ ταῖς τοιαύταις κρίσεσι καὶ προστάγματος τῆς βασιλείας. τῆς τοιαύτης δεήσεως αὐτῶν ἐπακούσασα ἡ βασιλεία μου τὸ παρὸν ἐπιχορηγεῖ αὐτοῖς πρόσταγμα, δι' οὗ διορίζεται, κατέχειν τὴν διαληφθεῖσαν μονὴν τοῦ τιμίου Προδρόμου τὸν ῥηθέντα τόπον τὴν Κερανίτζαν κατὰ τὰς περιλήψεις τῶν προσόντων αὐτῇ¹⁾, ὡς εἴρηται, ἀπογραφικῶν δικαιωμάτων, ἔτι δὲ καὶ ὡς ἐδικαιώθησαν οἱ ἐν αὐτῇ μοναχοὶ διὰ τῶν εἰρημένων κρίσεων καὶ μὴ εὕρισκειν τὸ ἀπὸ τοῦδε παρὰ τῶν δηλωθέντων μοναχῶν Ἰβήρων ἐπὶ τῷ ῥηθέντι τῆς Κερανίτζης τόπῳ τὴν τυχοῦσαν ἐπίθεσιν ἢ διενόχλησιν. εἰς γὰρ τὴν περὶ τοῦτου ἀσφάλειαν ἐχορηγήθη τῇ τοιαύτῃ σεβασμῖα μονῇ τοῦ Προδρόμου καὶ τὸ παρὸν τῆς βασιλείας μου πρόσταγμα μηνὶ ὀκτωβρίῳ . . .

† Εἶχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς τό· Στέφανος κράλης αὐτοκράτωρ Σερβίας καὶ Ῥωμανίας †.

Εὕρισκονται δὲ καὶ προσκαθήμενοι ἐν τῷ τοιοῦτῳ ἀγριδίῳ τῆς Κερανίτζης ἔκπαλαι, οἱ καὶ καταλογίζονται ὡς γονικοὶ τῆς μονῆς, οἱ καὶ ἔχουσιν οὕτως . . .

Nomina desunt.

Ioannides Nr. 18.

XXXI. [6854—1346], mense aprili, ind. XIV.

Rex Stephanus Dušan concedit Georgio Phocopulo jus erigendi molam.

Πρόσταγμα διὰ τὸν μύλωνα τοῦ αὐτοῦ Φωκοπούλου τοῦ βασιλέως κυρίου Στεφάνου.

† Ἐπεὶ ὁ οἰκεῖος τῇ βασιλείᾳ μου, κύρ Γεώργιος ὁ Φωκόπουλος, ἐδικαιώθη διὰ γράμματος τοῦ οἰκεῖου αὐτῇ κεφαλῆς²⁾ τῆς θεοσώστου πόλεως Σερρών, κυρίου Μ . . . τοῦ Ἀβραμπάκη, καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν ἐντιμοτάτων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων, ὥστε ποιῆσαι σύνεγγυς τοῦ μύλωνος αὐτοῦ καὶ ἕτερον ὕδρομύλωνα, καὶ ἐδεήθη ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ δικαιωτηρίῳ γράμματι καὶ

¹⁾ αὐτῶν I. ²⁾ αὐτῷ κεφαλῇ I.

προστάγματος τῆς βασιλείας μου εἰς ἀνενοχλήσιαν αὐτοῦ, ἡ βασιλεία μου εὐλογον καὶ δικαίαν τὴν τοπικὴν ἐξέτασιν καὶ διάγνωσιν κρίνασα, ἐπεὶ δὲ καὶ [δι'] ἐπιστασίας ἀσφαλοῦς ἐγένετο καὶ ἡκριβωμένης, ἔχει θέλημα καὶ διορίζεται, ἵνα κατὰ τὴν περιληψιν τοῦ γεγονότος αὐτῷ δὴ τῷ Φωκοπούλῳ γράμματος παρὰ τε τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων, ὡς εἴρηται, ἔχει πᾶσαν ἀδειαν, ὅσον ἐδικαιώθη νὰ ποιήσῃ καὶ εἰς τὸ ὁσπῆτιον τοῦ μύλωνος αὐτοῦ καὶ ἕτερον ἐργαστήριον, καὶ νέμηται τοῦτο ἀκωλύτως καὶ ἀνεμποδίστως, καὶ οὐδὲ τὸ ἀντίθετον τούτου μέρος, ἤγουν οἱ παῖδες τοῦ Διπλοβατάτζη ἐκείνου, διενοχλήσουσιν ἀπὸ τοῦ νῦν χάριν τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως, ἀλλὰ μένωσιν εἰρηνεύοντες καὶ στέργοντες, ὅσον ἡ τοπικὴ ἐπιστασία καὶ διάγνωσις ἀπεφῆναιτο δίκαιον. εἰς γὰρ τὴν περὶ τούτου ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν τῆς βασιλείας μου πρόσταγμα, μηνὶ ἀπριλλίῳ ἰνδ. ιδ' Ϛ.

† Εἶχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς τό· Στέφανος πιστὸς βασιλεὺς καὶ κράλης ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ Σερβίας καὶ Ῥωμανίας †.

Ioannides Nr. 20. Solus annus regni Stephani undecimus, qui est 1346, habet indictionem XIV.

XXXII. [6857—1349], mense martio, ind. II.

Rex Stephanus Dušan adjudicat monasterio molam.

Δικαιώματα τῆς Τριμυλίας πρόσταγμα.

† Πάνσεπτε σεπτὲ δούξ τοῦ θέματος Βολεροῦ καὶ Μοσυνοπόλεως, Σερρῶν καὶ Στρυμόνος¹⁾, κύρ Μανουὴλ Λιβερέ. οἱ ἀπὸ τῆς κατὰ τὰς Σέρρας σεβασμίας μονῆς τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου μοναχοὶ ἀνέφερον τῇ βασιλείᾳ μου, ὅτι προσὴν ἔκπαλαι τῇ τοιαύτῃ σεβασμίᾳ μονῇ μολοτόπιον, ὃ δὴ μολοτόπιον ἀνεδέξατό τις Σανιάνος λεγόμενος ἀπὸ [τοῦ] καθηγουμένουσαντος πρὸ χρόνων ἐν τῇ τοιαύτῃ μονῇ, Ἀντωνίου τοῦ Μοσχοπόλου, ἃν ἐγείρῃ μύλωνα ἐπ' αὐτῷ ἐξ οἰκείων ἐξόδων, καὶ ἐποίησε συμφωνίαν ἔγγραφον, ὅπως ἔχη αὐτὸς ὁ Σανιάνος μετὰ τῶν δηλωθέντων μοναχῶν τὸν τοιοῦτον μύλωνα ἐξ ἡμισείας, καὶ μερίζωσιν ἐπίσης τὴν ἐξ αὐτοῦ εἴσοδον, μέχρις ἂν τοῖς ζῶσιν οὗτος συγκαλέγῃται, μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ ἐπανέρχεται πάλιν καὶ ἡ ἑτέρα ἡμίσεια μερὶς τοῦ αὐτοῦ μύλωνος πρὸς τὸ μέρος τῆς τοιαύτης μονῆς· ὡς δ' ἐτελεύτησεν ὁ εἰρη-

¹⁾ Στρυμμόνος I.

μένος καθηγούμενος, ἐξηπόρησεν ἡ τοιαύτη μονή, διὸ οὐκ εἶχε τινὰ τὴν φροντίδα τῆς προστασίας αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο εὗρεν ἄδειαν ὁ ῥηθεὶς Σανιάνος, καὶ ἐκράτησεν ἐξ ὁλοκλήρου τὸν τοιοῦτον μύλωνα, κατεδυνάστευσεν ἐν ταύτῳ ἐπὶ [τῷ] τοιούτῳ μύλῳ· ὡς ἐκκλησιαστικῷ ὄντι κληρικός τις τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Σερρών ὁ Ζυμαρᾶς λεγόμενος, καὶ ἐλάμβανεν ἀπὸ τῆς εἰσόδου [τοῦ] μύλωνος καθ' ἕκαστον μῆνα μόδιον· ὡς δὲ ἐτελεύτησε καὶ οὗτος ὁ Ζυμαρᾶς καὶ ὁ ῥηθεὶς Σανιάνος, καὶ προσεκάθησεν ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ, καὶ οἱ τοιοῦτοι μοναχοὶ καὶ περιποιήσαντο καὶ συνέστησαν αὐτήν, [καὶ] ἀπελάβοντο μετὰ τῶν ἄλλων ὧν εἶχεν ἡ τοιαύτη μονή, καὶ [τὴν εἰσόδον]¹⁾ τοῦ μύλωνος τοῦ τοιούτου, οἱ παῖδες δὲ τοῦ Ζυμαρᾶ ἐκείνου οὐδὲν ἑῷσιν, ἵνα κατέχουσιν οἱ τοιοῦτοι μοναχοὶ τὸν τοιοῦτον μύλωνα μετὰ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ [τῆς διαφερούσης εἰς] τὴν διαληφθεῖσαν [μονὴν] κατὰ τὴν συμφωνίαν, ἣν ἐποίησε πρὸς τὸ μέρος τῆς τοιαύτης μονῆς ὁ ῥηθεὶς Σανιάνος ἐκεῖνος, ἀλλὰ καταδυναστεύουσι καὶ κρατοῦσι τοῦτο καὶ ἀδικοῦσι αὐτήν· καὶ ἐδεήθησαν χάριν τοῦτου τῇ βασιλείᾳ μου, ὅθεν διορίζεται σοι ἡ βασιλεία μου, ὡς ἂν τηρήσῃς τὰ περὶ τοῦτου, καὶ εἴπερ εὐρήσεις οὕτως ἔχουσιν τὴν ἀλήθειαν, καθὼς ἀνέφερον, οἰκονομήσης, ἵνα μὴ ἀδικῶνται οἱ τοιοῦτοι μοναχοί, ἀλλ' ἐπαίρῳσιν ἀκαταδυναστεύτως τὴν διαφέρουσιν εἰσόδον τοῦ τοιούτου μύλωνος κατὰ τὸ προσὸν αὐτοῖς δίκαιον, ἐπιφωνησάμενος καὶ τοῖς ῥηθεῖσι παισὶ τοῦ Ζυμαρᾶ ἐκείνου ἀπέχειν τέλεον ἀπὸ τοῦ τοιούτου μύλωνος. καὶ ποιήσον κατὰ τὸν παρόντα ὅρισμόν τῆς βασιλείας μου, ὃν καὶ ἀντίστρεψον πρὸς αὐτοὺς δι' ἀσφάλειαν †.

† Εἶχε καὶ ὑπογραφὴν δι' ἐρυθρῶν γραμμῶν τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς τό. Στέφανος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Σερβίας καὶ Ῥωμανίας, μηνὶ μαρτίῳ ἰνδ. β' †.

Ioannides Nr. 22. Solus annus decimus quartus regni Stephani Dušan, qui est 1349, habet indictionem II.

XXXIII. [6860—1352], mense februário, ind. V.

Rex Stephanus Dušan confirmat monasterio Sanctae Anastasiae possessionem vici, dicti Ostrina.

Ἔτερον πρόσταγμα τοῦ αὐτοῦ κράλη.

† Ἐπεὶ ἡ σεβασμία μονὴ τῆς ἀγίας μεγαλομάρτυρος καὶ ἐνδόξου Ἀναστασίας κέχρηται παλαιὸν χωρίον περὶ τὴν Ζίχνα τὸ λεγόμενον Ὀστρινὴν διὰ τε παλαι-

¹⁾ Sic supplendum videtur ex illis, quae sequuntur.

γενῶν δικαιωμάτων, ἀλλὰ δὴ καὶ ἀπογραφικῶν ἀποκαταστάσεων, καὶ ἐζήτησε καὶ παρεκλήτευσε τῇ βασιλείᾳ μου ὁ ἐν αὐτῇ ἀσκούμενος τιμιώτατος ἐν μοναχοῖς, κύρ Ἰάκωβος, ἵνα γένηται καὶ πρόσταγμα τῆς βασιλείας μου, τὴν παράκλησιν αὐτοῦ εὐμενῶς προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου τὸ παρὸν πρόσταγμα ἀπολύει, δι' οὗ διορίζεται, ἵνα ἡ τοιαύτη μονὴ τῆς ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Ἀναστασίας κατέχη τὸ τοιοῦτον παλαιοχωρίον, ἀλλὰ δὴ καὶ εἴ τι ἄλλο κέκτηται διὰ τε παλαιγενῶν δικαιωμάτων καὶ ἀπογραφικῶν ἀποκαταστάσεων ἀταράχως πάντη καὶ ἀδιασείτως, ἔτι τε ἀνεμποδίστως καὶ ἀναποσπάστως, καὶ οὐδεὶς τῶν ὑπὸ τὴν βασιλείαν μου εὐρισκομένων κεφαλᾶδων καθολικῶν ἢ μερικῶν ζουπάνων ἔξει ἀδειαν διασεῖσαι ἢ διενοχλῆσαι ἢ ἀπαιτῆσαι τὸ τυχόν, ἀλλὰ καθέξει καὶ νεμηθήσεται ἡ τοιαύτη σεβασμία μονὴ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας τὸ τοιοῦτον παλαιοχωρίον μετὰ πάντων τῶν προνομιῶν αὐτοῦ καὶ εἴ τι [να] ἄλλα κέκτηται ἐλεύθερα καὶ ἀκαταζήτητα, μὴ παρά τινος εὐρίσκουσα τὸν τυχόντα λόγον ἢ ἐμποδισμὸν ἢ διενόχλησιν τὴν τυχοῦσαν, ὀφείλει δὲ καὶ ὁ οἰκεῖος αὐτῇ κύριος . . . ὁ λογοθέτης δεφενδεύειν καὶ οὐκ ἔαν διενοχλεῖν τι τὸ τυχόν ἐξ αὐτῶν δὴ τῶν δηλωθεισῶν μονῶν. καὶ τούτου χάριν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν πρόσταγμα τῆς βασιλείας μου δι' ἀσφάλειαν †.

† Εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς χειρὸς τό· μηνὶ φεβρουαρίῳ ἰνδ. ε' †.

Ioannides Nr. 16. Solus annis decimus quintus regni Stephani Dušan, qui est 1352, habet ind. V.

XXXIV. 6860—1352, mense majo, ind. V.

Rex Stephanus Dušan confirmat Georgio Phocopulo omnes possessiones conceditque ei facultatem donandi eas monasterio.

Χρυσόβουλλον τοῦ βασιλέως Στεφάνου περιεκτικὸν εἰς τὰ γράμματα τοῦ κυρίου Φωκοπούλου.

† Ἐπεὶ ὁ οἰκεῖος τῇ βασιλείᾳ μου, κύριος Γεώργιος ὁ Φωκόπουλος, ἐζήτησε καὶ παρεκάλεσεν, ὥπως διορίσθαι ἡ βασιλεία μου καὶ κατέχη διὰ χρυσόβουλλου αὐτῆς ἀνενοχλήτως καὶ ἀνυστερήτως τὰ ἐξ ἀγορᾶς καὶ οἰκείων κόπων καὶ ἀναλωμάτων προσόντα τούτῳ οἰκήματα ἐντὸς τῆς θεοσώστου πόλεως Σερρών καὶ τοὺς ἐκτὸς ὑδρομύλωνας καὶ τὸ ἀμπέλι, ἔτι τε τὸ εἰς Λεστιάνην ζευγηλατεῖον, ὅσον ἐστί, ἀλλὰ δὴ καὶ τὴν εἰς τὴν Τούμβαν γῆν τῶν τριακοσίων μοδίων, καὶ ἔχῃ ἐπ' ἀδείας προσηλῶσαι ταῦτα καὶ εἰς μοναστήριον, ἔνθα ἄρα θελήσῃ καὶ βουληθῇ, τὴν παρά-

κλησιν αὐτοῦ εὐμενῶς προσδεξαμένη ἡ βασιλεία μου τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον [αὐτῆς] ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει τούτῳ, δι' οὗ προστασσεὶ καὶ διορίζεται, ὡς ἂν κατέχη ὁ ῥηθεὶς Φωκόπουλος τὰ κατὰ μέρος γεγραμμένα κτήματα καὶ οἰκήματα ἀνενοχλήτα καὶ ἀνυστέρητα, ἔτι [τε] ἀναφαίρετως καὶ ἐκτὸς πάσης καὶ παντοίας περιφρονήσεως καὶ ἀδικίας, καὶ οὐδὲν ἔξειν ἄδειαν ἀπάντων τῶν ἀρχόντων καὶ ἀρχοντοπούλων τῆς βασιλείας μου ἢ ἐν τοῖς οἰκήμασιν αὐτοῦ εἰσελθεῖν ἢ πλεονεκτικὴν καὶ ἄδικον¹⁾ χεῖρα ἐπὶ τοῖς κτήμασι κινήσαι αὐτοῦ, ἀλλὰ τῇ ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου καθέξει οὗτος καὶ εἰς τὸ ἔξῃς τὰ τε οἰκήματα αὐτοῦ καὶ τὰ ῥηθέντα ἅπαντα κτήματα χωρὶς τάσης ἀδικίας καὶ περιφρονήσεως καὶ ἐπιθέσεως, ὡς καὶ μέχρι τοῦ νῦν κατέχει καὶ δεσπόζει ταῦτα, καὶ εἰς οἷον μοναστήριον βουληθῇ προσιέναι ταῦτα ἢ καὶ τῷ βίῳ περιῶν ἔτι ἢ καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ, ἵνα κατέχωνται καὶ παρὰ τῆς μελλούσης προστεθῇαι σεβασμίας μονῆς παρ' αὐτοῦ κατὰ τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον, ὃν κατεῖχε καὶ ἐδέσποζε ταῦτα ὁ ῥηθεὶς Φωκόπουλος. ἀσφαλείας γὰρ ἕνεκα καὶ τῆς εἰς τὸ ἔξῃς ἀνενοχλησίας ἐγένετο καὶ ἀπελύθη καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου κατὰ μῆνα μᾶλλον τῆς ἐνισταμένης ἐ' Ἰνδικτιῶνος τοῦ ςωξ' ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβές καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο κράτος †.

† Εἶχε καὶ ὑπογραφὴν τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τό· Στέφανος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Σερβίας καὶ Ῥωμανίας †.

Ioannides Nr. 21.

XXXV. [6862—1353], mense septembri, ind. VI.

Rex Stephanus Dušan jubet dirimi controversiam ortam inter monachos monasteriorum S. Ioannis Menoëcei et Anargyrorum in loco Ceranitzæ.

Βασιλικὸν πρόσταγμα εἰς τὴν τοιαύτην ὑπόθεσιν.

† Οἰκεῖτε τῇ βασιλείᾳ μου, μέγα χαρτουλάριε, κεφαλὴ Βολεροῦ καὶ Μοσύνο-πόλεως, Σερρῶν καὶ Στρυμόνος, ἔτι τε καὶ τῆς χώρας Κρασποβάς, κύρ Ἀνδρόνικε Καντακουζηνέ. ἡ βασιλεία μου ἐγνώρισεν ἐξ ἀναφορᾶς τῶν μοναχῶν τοῦ κατὰ τὰς Σέρρας εὐρισκομένου μοναστηρίου τοῦ εἰς ὄνομα τιμωμένου τοῦ τιμίου ἐνδόξου

¹⁾ ἄδικον αὐτοῦ ἐπὶ τ. κτ. κινήσαι αὐτοῦ I.

προσθήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ὡς ἔχουσι μετ' αὐτῶν οἱ μοναχοί, οἵτινες εὐρίσκονται εἰς τὸ πλησίον αὐτῶν μοναστήριον τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τῶν ἀγίων ἐνδόξων καὶ θαυματουργῶν Ἀναργύρων διενέξεις καὶ ὀχλήσεις οὐκ ὀλίγας εἰς περιορισμόν, ὃν ἔχουσιν οἱ τοιοῦτοι μοναχοί ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῇ λεγομένη τῆς Κερανίτζης, καὶ παρεκάλεσαν περὶ τούτου [τυχεῖν δικαιοψηφίου γράμματος τῆς βασιλείας μου]¹⁾. ἔχει γοῦν θέλημα καὶ διορίζεται σοι ἡ βασιλεία μου, ὡς ἂν μετακαλέσης καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικούς τῆς αὐτοῦ ἀγιωτάτης μητροπόλεως Σερρών, ἔτι δὲ καὶ ἐκκρίτους²⁾ τινὰς τοπικούς ἔχοντας εἶδῃσιν ἀκριβῆ περὶ τούτου, καὶ ἐξετάσης τὰ³⁾ περὶ τούτου μετὰ πάσης ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης καὶ ἔκτοτε ἀποκαταστήσης ἕκαστον τῶν τοιούτων μοναστηρίων τὸν οἰκεῖον περιορισμόν καὶ τὰ δίκαια πάντα· αὐτῶν ἀνενοχλήτως κατὰ τὰς ἀπογραφικὰς καταστάσεις καὶ τὰ λοιπὰ δικαιώματα, ἅπερ κέκτηνται ἐπὶ τοῖς δικαίοις αὐτῶν, καὶ μὴ ἔχειν αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων διενέξεις καὶ ὀχλήσεις τινάς· θέλημα δὲ ἔχει ἡ βασιλεία μου, ὅπως οἰκονομήσης καὶ γένηται ὁ ἰσχυρὸς αὐτῶν κατὰ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας λόγου καὶ εἰρηνεύσῃ τοῦ λοιποῦ πρὸς ἀλλήλους. ἐπιμελήθητι δὲ καὶ ποίησον, ὡς τὸ παρὸν διορίζεται σοι πρόσταγμα †.

† Εἶχε καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς τό· Στέφανος κράλλης Σερβίας καὶ Ῥωμανίας, μηνὶ Σεπτεμβρίου ἰνδ. ζ' †.

Ioannides Nr. 17. Annus quartus et decimus nonus regni Stephani, qui est 1353, habent indictionem VI. nz. Diplomata partim extant in codice metochii Sancti Sepulcri in urbe Constantinopoli: edidit C. N. Sathas in vol. primo collectionis inscriptae Μεσαιωνοκὴ Βιβλιοθήκη. Venetiis. 1872. p. 211, partim in codice monasterii: descripsit Georgius Ioannides anno 1856. Ejus apographum nobis concessit Carolus Hopf. Codex incendio perit.

1) Lacuna sic explenda videtur. 2) ἐκκρίτους I. 3) τὰς I.

V.

Diplomata concessa Michaëli Attaliatae et hospitio pauperum ab eo instituto in civitate Rhaedesto.

I. 6583—1074, mense octobri, ind. XIII.

Imperator Michaël Ducas Parapinaces tuetur jura et exemptiones possessionum Michaëlis Attaliatae.

Τὸ ἴσον τοῦ χρυσοβούλλου τοῦ βασιλέως κυροῦ Μιχαήλ τοῦ Δούκα τοῦ καταστρωθέντος εἰς τὸ σέκρετον τοῦ γενικοῦ λογοθέτου κατὰ τὸν μάρτιον μῆνα τῆς ιγ' ἰνδικτιῶνος καὶ εἰς τὸ σέκρετον τῶν οἰκειακῶν τὴν κη' μαρτίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ιγ' καὶ εἰς τὸ σέκρετον τῆς σακκέλλης εἰς μῆνα μάρτιον ἰνδικτιῶνος ιγ' καὶ εἰς τὸ σέκρετον τοῦ οἰκονομίου τῶν εὐαγῶν οἰκων κατὰ τὴν τριακοστὴν τοῦ μαρτίου μηνὸς ἰνδικτιῶνος ιγ' καὶ εἰς τὸ σέκρετον τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθέτου κατὰ τὴν ιδ' μηνὸς ἀπριλλίου ἰνδικτιῶνος ιγ'.

† Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Μιχαήλ ἐν Χριστῷ ὀρθόδοξος βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ¹⁾ Ῥωμαίων ὁ Δούκας †.

† Ὡς οὐδέν τι τῶν ἀπάντων ἄλλο δεσπότης ψυχὴν φιλότιμον φιλοτιμότεραν εἰς αἰεὶ ἑαυτῆς ἀπεργάζεσθαι δύναται, ὥς πίστις εἰλικρινὴς ὑπηρέτου εὐγνώμονος καὶ πρὸς τὴν τοῦ δεσπότητος θεραπείαν ὅλον ἀπὸ ψυχῆς τὸ πρόθυμον ἐπιτείνοντος. εἰ δὲ καὶ παιδεία μᾶλλον τῇ κοινωφελεῖ καὶ ψυχῆς εὐφύᾳ καὶ συνέσει κεκόσμηται, ὅσον εἰς φιλότιμον τοῦτο δεσπότην²⁾ αὐθις ἐπαγωγότερον· ὅλον γὰρ ἤδη πρὸς ἑαυτὸν οὕτως τὸν δεσπότην, ὥς μαγνήτις ἐφέλκεται σίδηρον, καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ χαρίτων οὕτως ἀξιούται κατὰ τὸ εἶδος³⁾ ἀφθονώτατον. καὶ ὅτι τοῦθ' οὕτως ἔχει καὶ ἀληθὲς τὸ λεγόμενον, ἀντικρυς ἐν ὀφθαλμοῖς ἄρα καὶ οὐ πόρρω ποι τὸ παράδειγμα δέδεικται. ὁ ἀνθύπατος Μιχαήλ καὶ κριτὴς ὁ Ἀτταλειάτης ἀνὴρ τῶ μὲν γεραρχῷ τοῦ εἵδους αἰδέσιμος, τῷ χρηστῷ δὲ τοῦ ἤθους καὶ μάλα ὑπέρτερος,

¹⁾ πιστὸς βασιλεὺς ὀρθόδοξος αὐτοκράτωρ S.

²⁾ δεσποτικόν S.

³⁾ εἰκὼς Cod.

πολὺς τὴν παιδευσιν, τὴν πεῖραν θαυμάσιος, καὶ τὴν πρὸς τὴν βασιλείαν μου πίστιν θαυμασιώτερος καὶ ταύτῃ μᾶλλον ἢ ἐκεῖνος γεγεθὼς καὶ κοσμούμενος, ὡς ὁ πολὺς ἐν μέσῳ χρόνος ἐναργὲς αὐτὸ σαφῶς παρεστήσατο. οὗτος, ἐπεὶ δὴ τὴν κατὰ τὴν Ῥαιδεστόν οἰκίαν ἑαυτοῦ καὶ τὰ κατὰ τὸ θέμα Θράκης καὶ Μακεδονίας αὐτῷ ἐπικτηθέντα καὶ διαφέροντα πρὸς αὐτὴν τούτῳ κτήματα πᾶσιν εἰς διαρπαγὴν τε καὶ συντριμμὸν τοῖς ἐπηρεασταῖς ὑπώπτευεν ὁσημέραι προκεῖσθαι καὶ μεγάλην ὑπ' αὐτῶν τὴν βλάβην οὐκ ἐνδίκως ὑφίστασθαι, δέησιν ὑπὲρ αὐτῶν θερμὴν ἀνήνεγκεν τῇ βασιλείᾳ μου καὶ διὰ χρυσοβούλλου λόγου ταύτης τὸ ἀνεπηρέαστον αὐτοῖς περιγενέσθαι λιπαρῶς ἐξητήσατο, καὶ αὕτη προθυμότερα εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνος πρὸς τὴν αἴτησιν εὐμενῶς ἐπινεύσασα τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον τούτῳ βασιλικῶς ἐπεβράβευσεν, ὑφ' οὗ θεσπίζει καὶ διορίζεται, πάσης ἐπηρεαστικῆς χειρὸς αὐτόν τε καὶ ¹⁾ τὴν οἰκίαν τούτου σὺν τοῖς ἐνοικικοῖς καὶ τὰ εὐλόγως ἐν τοῖς δηλωθεῖσι θέμασι ἐπικτηθέντα καὶ διαφέροντα τούτῳ κτήματα, ὅποσα δηλαδὴ καὶ ὅποια καθέστηκεν, ἀνώτερα τυγχάνειν καὶ ἀπρόσψαυστα, κἂν καὶ εἰς ἐπαύξειν ὅτι πλείστην τῷ χρόνῳ προϊόντι ἐπιδόειν ἴσως, καὶ μῆτε κριτῶν, μῆτε ²⁾ πρακτόρων ἢ στρατευτῶν ἢ ὀρθωτῶν ἢ ἐποπτῶν ἢ ἀναγραφένων ἢ καὶ φορολόγων οἰωνδῆτινων καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἀπάντων δεδοικέναι ταῦτα, καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς προσκαθημένους τὴν ἐν τούτοις προσβολὴν καὶ νομὴν, ἀλλὰ πρὸς τῷ τούτοις ἅπασιν ἀπὸ τοῦ παρόντος κατὰ τὸ διηνεκὲς τηρεῖσθαι ὅλως ἀνεπίβατα καὶ τῶν ἄλλων ὅλων εἶναι καθυπερτερεῖν τελεον καὶ πάσης ἀπολαύειν ἐλευθερίας καὶ ἀνέσεως μετὰ τὴν σήμερον, κἂν τε ὑπὸ ἰδιωτικοῖς καὶ κοσμικοῖς τελόειν δικαίοις, κἂν τε ὑπὸ ἐκκλησιαστικοῖς ἐξ ἀφιερώσεως καὶ μοναχικοῖς ἢ εὐαγέσι ψυχικοῖς, μόνᾳ δὲ παρέχειν τὰ ἔως ἄρτι ἀπ' αὐτῶν ἀνὰ ἔτος εἰσπραττόμενα, εἴτε δημόσια τυχὸν εἶεν, εἴτε καὶ ἀλλοῖα οἰαδῆποτε τελέσματα, ἐφ' οὗς κατὰ καιρὸν ἄχρι καὶ εἰς δεῦρο παρείχοντο ³⁾, νέῳ δὲ ἢ καινοφανεῖ βάρει ἐπηρείας καὶ καινοτομίας ἢ μικρᾶς ἢ μεζζονος μηδαμῶς καθυποβάλλεσθαι καὶ πρὸς γε καὶ φουσσάτου ⁴⁾ διελεύσεως καὶ βέστιαριτῶν καὶ μανδατόρων καὶ λοιπῶν βασιλικῶν ἀνθρώπων τὴν οἰανδῆποτε δουλείαν ἐν τοῖς εἰρημένους θέμασι μετερχομένων ἢ καὶ ⁵⁾ κατὰ πάροδον διερχομένων καθυπερτερεῖν ἀνυπερθέτως καὶ μῆτε ἀγγαρεία ἢ παραγγαρεία καθυπάγεσθαι παρὰ τινος τῶν τοιούτων μῆτ' αὐτοὺς, μῆτε τὰ ζῶα τούτων, μῆτ' εἰς παροχὴν χρεῶν καθέλκεσθαι τῶν δικασταῖς καὶ πράκτορσιν καὶ τοῖς ἄνωθεν ἡριθμημένοις δεδομένων, ἀλλ' οὕτως διαμένειν ταῦτα ἐν ἀταραξίᾳ πάσῃ καὶ ἀδείᾳ καὶ πάντα φόβον ἐπηρεαστικὸν καὶ κίνδυνον ἀπορραπίζειν καὶ διαπομπεῖσθαι πόρρω ποι' ἑαυτῶν, ὡς ἐν ἀκυμάντῳ

1) deest S.

2) ἢ S.

3) παρείχοντο S.

4) φουσσάτου S.

5) deest S.

πάντοθεν λιμένοι ἐνορμισάμενα καὶ μηδαμύθεν ζάλην ἢ διασεισμόν καὶ βλάβην τινὰ προσδοκῶντα. καὶ ἵνα συνεκτικωτέρῳ λόγῳ ἢ τῶν λεγομένων δύναμις περιληφθείη, ὥς τινι μεγάλῳ καὶ ἀναλώτῳ πάντοθεν ὀχυρώματι τῇ χρυσοβούλῳ ταύτῃ [γραφεῖ] δι' αἰῶνος συντηρούμενα ὑφ' ἡ τὰ τοῦ εἰρημένου ἀνθυπάτου καὶ κριτοῦ τοῦ βήλου ἅπαντα, καθ' ὃν ἐρρήθη τρόπον, πάντα τὸν εἶτε ἐπιχειρήσονται, εἶτε μὴν καὶ προσδοκώμενον ἐπηρεάσαι τούτοις, ὥς εἰς μακρὰν ἀποπέμψονται καὶ καθάπερ ἐκ περιωπῶν ὑψηλοτάτων¹⁾ ἀκροβολισμῷ κατὰ παντὸς τοιούτου²⁾ χρῆσονται καὶ τῆς ἐκ τούτων βλάβης καὶ ζημίας ὑπερκείσονται καὶ καθαρῶς ἀπαλλαγῇσονται, ἐξκουσσευθήσονται δὲ καὶ ἀπὸ μιτάτων³⁾ ἀρχόντων ταγματικῶν ἢ θεματικῶν, ἔτι τε Ῥῶς, Βαράγγων ἢ Κουλπίγγων ἢ Φράγγων ἢ Βουλγάρων ἢ Σαρακηνῶν ἢ ἄλλων τινῶν ἀντιματιτικῶν⁴⁾ ἀπλήκτων καὶ τῆς ὑπὲρ τῶν ἀπλήκτων χορηγίας μεσαπλήκτων, κριτῶν, ἀπαιτητῶν καὶ λοιπῶν ἁπάντων, ἐπιθέσεως μονοπροσώπου, δόσεως κανισίων ἢ ἀντικανίσκων⁵⁾ παλαιῶν τε καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἴσως μελόντων τεθῆναι, σιταρχήσεως κάστρων, ἀγορᾶς μουλαρίων, μεσομουλαρίων, βορδωνίων, μεσοβορδωνίων, ἵππων, παριππίων, ὄνοκληωνίων, ὄνοθλειῶν, φορβάδων, βοῶν ἐργατικῶν καὶ ἀγελαίων, χοίρων, προβάτων, αἰγῶν, ἀγελαδίων, βουβάλων⁶⁾; κυνῶν λαγωνικῶν καὶ λοιπῶν τετραπόδων ζώων, παροχῆς γεννημάτων ἐξ ἀγορᾶς γεγενημένων, ἐνοχῆς τοῦ δρόμου, οἰκομοδίου, κωμοδρομικῶν⁷⁾, προσοδίων ἀερικῶν⁸⁾, συνωνῆς, στρατείας, καπνικοῦ, ἄστροκτισίας, ὀδοστρωσίας, γεφυρώσεως⁹⁾, ταξάτωνος, ματζουκατιῶνος, παροχῆς χρειῶν τῶν χορηγουμένων δικασταῖς ἢ πράκτορσιν ἢ ἑτέροις ἄρχουσιν, εἶτε πρέσβεσιν ἐθνῶν διερχομένων, εἶτε καὶ στρατῷ τινι, ἐκβολῆς χορτασμάτων, διατροφῆς πρωτοκεντάρχων ἢ προσελευσίμων¹⁰⁾ βασιλικῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τινὰς ἀποστελλομένων δουλείας, ἐκβολῆς γεννημάτων ἢ καταβιβασμοῦ οἴνου, κρεῶν καὶ παντοίων εἰδῶν, ἐξοπλίσεως πλωτῶν, κονταράτων, τοξοτῶν ἢ καὶ ἵπποτοξοτῶν, ἐξωνήσεως σίτου, κριθῶν, βρω[μάτων]¹¹⁾, ἐλαίου, ὀσπρίων καὶ παντοίων σπερμάτων, κοπῆς καὶ καταβιβασμοῦ οἰασθήνιος ξυλῆς ἢ μετακομιδῆς κωπίων ἢ ἑτέρου εἶδους, ἐκβολῆς μαλαράτων¹²⁾, τοξοτῶν, ἐξοπλίσεως στρατιωτῶν, ἀρχόντων καβαλλαρικῶν καὶ πεζῶν, καθισμάτων τῶν ὑπερόχων¹³⁾ ἀρχόντων, δουκῶν, κατεπάνω, στρατηγῶν, κριτῶν καὶ λοιπῶν ἀπαιτητῶν, φουσσάτων¹⁴⁾ διατροφῆς καὶ ἀπλήκτων ἐπὶ πόλεμον ἀπίνων καὶ ὑποστρεφόντων, βεστιαριτῶν, μανδατόρων¹⁵⁾ τοῦ δρόμου πρέσβεις ἀγόντων ἢ ἐξορίστους ἢ κατὰ τινὰ ἄλλην

1) περιοπῆς ὑψηλοτάτης S. 2) τούτου cod. 3) μετάτου S. 4) ἀντιμητάτων S.

5) κανισκίου ἢ ἀντικανίσκου S. 6) βουβαλίων S. 7) κωμοδρομίας S. 8) ἀερικοῦ S.

9) γεφυρώσεως S. 10) πρωτοκεντάρχου ἢ προσελευσίμου S. 11) κριθῆς, βρώμης S.

12) καλαρτίων S. 13) ὑπεροχῆς S. 14) φουσσάτου S. 15) μανδατόρων.

χρείαν διερχομένων, τοποτηρητῶν, τουρμαρχῶν, μεραρχῶν καὶ παντὸς ἑτέρου δημοσιακῶν πραγμάτων ἔρευναν ἐπιτετραμμένου, ἀγγαρείας, παραγγαρείας καὶ λοιπῆς ἀπάσης ἐπηρείας λαληθείσης ἢ παρασιωπηθείσης, νῦν τε οὐσης καὶ ἐς ὕστερον ἐπινοηθησομένης. διὸ παρεγγυώμεθα καὶ πάντας ἐξασφαλιζόμεθα ἀπὸ τε τῶν κατὰ καιροὺς σακελλαρίων, γενικῶν καὶ στρατιωτικῶν λογοθετῶν, [τῶν] ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ σακελλίῳ καὶ βεστιαρίῳ¹⁾, οἰκονόμων τῶν εὐαγῶν οἴκων καὶ τῶν Πετρίων, τῶν ἐπὶ τῶν οἰκειακῶν καὶ τῶν ἐφόρων τῶν βασιλικῶν κουρατόρων²⁾, εἰδικῶν γηροτρόφων, τῶν ἐπὶ τοῦ θείου ἡμῶν ταμείου τοῦ φύσκου, κουρατόρων τοῦ οἴκου τῶν Ἐλευθέρων καὶ τῶν Μαγγάνων, οἰκιστικῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς πρωτονοταρίων, λογαριαστῶν, χαρτουλαρίων, βασιλικῶν νοταρίων καὶ νοταρίων, ἔτι δὲ δομεστικῶν τῶν σχολῶν, δουκῶν, κατεπάνω, στρατηγῶν καὶ τῶν ἀντιπροσωπούντων αὐτοῖς, ταξιαρχῶν, τουρμαρχῶν, χαρτουλαρίων τοῦ τε δρόμου καὶ τῶν θεμάτων, κομητῶν τῆς κόρτης, δομεστικῶν τῶν θεμάτων³⁾, δρουγγαροκομητῶν, πρωτοκεντάρων⁴⁾ προσελευσίμων καὶ λοιπῶν ταγματικῶν καὶ θεματικῶν ἀρχόντων, πρὸς τούτοις κριτῶν, ἐποπτῶν, στρατευτῶν, ὀρθωτῶν, ἀναγραφῶν, πρωτονοταρίων, συνωναρίων, ὠρειαρίων καὶ παντὸς ἑτέρου⁵⁾ δουλείαν τοῦ κοινοῦ μεταχειριζομένου τοῦ μηδένα τῶν ἀπάντων ἐν οἰωδῆτινι χρόνῳ καθ' οἰονδῆτινα τρόπον ἀθετεῖν τε ἢ ἀνατρέπειν τῶν ἐνταῦθα παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν διωρισμένων ἄχρι καὶ ψιλῆς ἐπιχειρήσεως, ὡς βεβαίον καὶ ἀσφαλὺς τυγχάνοντος τοῦ παρόντος ἡμῶν εὐσεβοῦς χρυσοβούλλου λόγου γεγεννημένου⁶⁾ κατὰ τὸν ὀκτώβριον⁷⁾ μῆνα τῆς τρισκαιδεκάτης ἰνδικτικῶνος ἐν ἔτει ἐξακισχιλιοστῷ πεντακισιοστῷ ὀγδοηκοστῷ τρίτῳ, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο κράτος †.

† Μιχαήλ ἐν Χριστῷ ὁρθόδοξος βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Δούκας †.

II. 6587—1079, mense aprili, ind. II.

Imperator Nicephorus Botaniata confirmat jura et exemptiones possessionum Michaelis Attaliatae et donationem, quam fecit monasterio in urbe Constantinopoli et hospitio pauperum in civitate Rhadesto ab eo institutis.

Τὸ ἴσον τοῦ χρυσοβούλλου τοῦ βασιλέως κυροῦ Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου τοῦ καταστρωθέντος εἰς τὸ σέκρετον τῶν οἰκειακῶν εἰς μῆνα

1) λογ. τῶν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας σακελλῆς καὶ τοῦ βεστιαρίου S. 2) κουρατορικῶν S.
3) τῶν ἐν ἑτέροις S. 4) πρωτοκεντάρου S. 5) ἑτέραν S. 6) γενομένου S. 7) Sathas scribit ἀπρίλιον, in cod. legitur ὀκτώβριον, recte; error manifestus Sathae, cum

μάιον ἰνδικτιῶνος β' καὶ εἰς τὸ σέκρετον τῆς σακέλλης κατὰ τὴν
 θ' μηνὸς μαΐου ἰνδικτιῶνος β' καὶ εἰς τὸ σέκρετον τοῦ μεγάλου σα-
 κελλαρίου κατὰ μῆνα μάιον ἰνδικτιῶνος β' καὶ εἰς τὸ σέκρετον τοῦ
 οἰκονομίου τῆς δύσεως εἰς μῆνα μάιον ἰνδικτιῶνος β' καὶ εἰς τὸ σέ-
 κρετον τοῦ γενικοῦ λογοθέτου κατὰ τὴν ιδ' μηνὸς μαΐου ἰνδικτιῶνος
 β' καὶ εἰς τὸ σέκρετον τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθέτου εἰς μῆνα μάιον ζ'
 ἰνδικτιῶνος β'.

† Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.
 Νικηφόρος ἐν Χριστῷ ὀρθόδοξος βασιλεὺς καὶ¹⁾ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων
 ὁ Βοτανειάτης †.

† Εἰ νομέα τῶν πρὸς ἀξίαν τὸν ἀληθῆ βασιλέα προσήκει γνωρίζεσθαι καὶ
 διαιρέτην τῶν προσφόρων ἐκάστω γερῶν, λόγον δὲ καὶ τὸ περὶ τούτους εὐδόκιμον
 τῷ μαγίστρῳ Μιχαὴλ καὶ κριτῇ τῷ Ἀτταλειάτῃ ἰδιαίτατον²⁾ ὥσανεὶ πως καθ-
 ἔστηκε γνώρισμα, οὐκ ἂν εἴη δίκαιον, μὴ καὶ τοῦτον ἀναλογούσης τετυχημένα
 τῆς χάριτος· εἰ γὰρ μὴ λόγοις ἐντεθραμμένους σεβάξοιτο ἄνθρωπος, παρευδοκιμη-
 τέους ἄρα τοὺς λόγους τιθέμεθα, λόγους δὲ μὴ τιθέμενοι περὶ πλείονος, οἱ τῆς
 πολιτείας εἰσὶ τὸ κεφάλαιον, ἀλογίαι δὴπου τῆς λογικῆς καταψηφίζομεθα φύσεως,
 ἀλλὰ μήποτε ἄρα τοσοῦτον ἀλογήσοιτό τις τοῦ καλοῦ, ὥς μὴ τοὺς λόγους εὐλόγως
 τιμᾶν καὶ παρὰ τοῦτο δίκαιον ἂν εἴη καὶ νῦν παρὰ τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλείας
 τὸν περὶ τούτου πονήσαντα καὶ τῶν πολλῶν τὸ πλεόν ἀπενεγχάμενον, μὴ κατόπιν
 τῶν ἡλπισμένων ἐλθεῖν, τῶν δ' αἰτηθέντων μᾶλλον τὸ πέρας εὑρεῖν καὶ πλεόν,
 ὅτι καὶ θεοσεβείας οὐκ ἐλάχιστον ἱνδαλμα τῷ παρόντι σκοπῷ παραπέπηγεν. ἀλλὰ
 τίς ὁ λόγος τοῦ προοιμίου; αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ τῆς γραφῆς κατὰ πόδας παραστήσει
 σαφέστατα. ἔφθασεν ὁ προρρηθὲς οὗτος μάγιστρος περὶ τὴν Θράκην καὶ τὴν
 Μακεδονίαν ἀκινήτων ἐπικτήσεις ποιήσασθαι καὶ χρυσόβουλλον τοῦ προβεβασιλευ-
 κώτος κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ Δουκὸς ἐπορίσατο ἐξκουσσεῖαν³⁾ αὐτοῖς παντελῆ χαρι-
 ζόμενον καὶ ἀπρόσβατον εἶναι πᾶσι κριταῖς τε καὶ πράκτορσι καὶ στρατευταῖς,
 ὀρθωταῖς τε⁴⁾ καὶ ἐπόπταις, ἀναγραφῆσι καὶ φορολόγοις οἰοισδήποτε καὶ τοῖς ὑπ'
 αὐτοὺς ἅπασιν τὴν ἐν τούτοις ἐγκελευόμενον προσβολὴν καὶ νομὴν καὶ αὔξησιν
 πᾶσαν καὶ ὀρθωσιν τῶν κτημάτων τούτου ἀποτεμνόμενον, ὥς μόνον τελεῖν τὰ μέχρι

documentum jam martio mense ind. XIII. in σεκρέτῳ τοῦ γενικοῦ λογοθέτου registratum
 sit. Editum est anno 1074, mense martio et april ianni sequentis 1075 autem in-
 scriptum tabulariis in Urbe. ¹⁾ πιστὸς β. ὀρθόδοξος αὐτ. S. ²⁾ ἰδιαίτερος S.

³⁾ ἐξκουσίαν S. ⁴⁾ τε deest S.

τοτε ἀνὰ πᾶν ἔτος ἀπ' αὐτῶν εἰσπραττόμενα, εἴτε δημόσια τυχὸν εἴησαν, εἴτε καὶ ἄλλα οἰαδῆποτε τελέσματα, οὐ μὴν δὲ ἄλλα καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐπήρειαν εἴτε ἐν μιτάτοις, εἴτε ἐν ἀγγαρείαις καὶ¹⁾ παραγγαρείαις, εἴτε [ἐν] ἄλλαις αἰτίαις ταῖς ἐν ἐκείνῃ ἀκαριθμημέναις ὁρῶντο, τέλεον ἐκ τούτων ἀποσοβοῦν καὶ ἀποτρεπόμενον, καὶ εἶχε μὲν ἐκεῖθεν τὸ ἰσχυρὸν καὶ ἡ κρηπὶς προκαταβληθεῖσα κατὰ τὸ ἔννομον ἐπ' ἀσφαλοῦς εἶχεν ἐπιτεθὲν αὐτῇ καὶ τὸ οἰκοδόμημα. ἐπεὶ δὲ δεῖ καὶ τῷ στερεῷ πολλάκις τοῦ ὑπερείσοντος, ἵνα αὐτὸ ἑαυτοῦ δυνατικώτερον γένηται, (καὶ τάφρον γὰρ τοῖς τείχεσιν ἐνίοτε περιβάλλομεν καὶ τείχει διπλῶ τὴν πόλιν περιζωννύομεν), καὶ πρὸς ἀκρίβειαν οὐκ ἀσυνάρτητον τοῦ γενομένου²⁾, περιεσκεμμένον τι τοῦτο καὶ ἀγχνίουν ὁ μάγιστρος βουλευεται καὶ τὴν τῆς ἡμετέρας βασιλείας εὐσέβειαν εἰς ἐπὶ κρῖσιν λαβεῖν βουλευσάμενος· ἥδει γάρ, ὥς μέγα τι χαρίζεται πρὸς ἰσχυροτέραν ῥοπὴν ψῆφος βασιλικὴ προσεπικυρούσα τὸ γεγονός, καὶ γραφὴν παρὰ τοῦτο χρυσόβουλλον ἐξαίτει, τὰς ἐννόμως περιελθούσας τούτῳ ἀκινήτους κτήσεις ἐπικρατύνουσας καὶ τῆς δεσποτείας τούτῳ χαριζομένην τὸ ἀσασίαστον, πρὸς δὲ καὶ τὴν προδιαληφθεῖσαν ἐξουσίαν τιθεμένην ἐνδύναμον. καὶ ἐπεὶ οὐδὲν ἄλογον εἶχεν, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον πλεόν τὸ εὐλογον ἢ ἀξίωσις, τὸ κατὰ σκοπὸν εὑρήκε περατούμενον· θεοσπίζει γὰρ καὶ ἡ γαληνότης τοῦ κράτους ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς εὐσεβοῦς χρυσοβούλλου λόγου, τὰ περὶ τὴν Θράκην καὶ τὴν Μακεδονίαν περιελθόντα τῷ μαγίστρῳ ἐξ εὐλόγων τίτλων ἀκίνητα ὅπωςδῆποτε κατὰ τὸ ἀσασίαστον καὶ ἄμαχον τούτῳ προσεῖναι αὐτὰ καὶ μὴ τινα ἐπηρεαστὴν καὶ κακόνουν ἐπὶ ταῦτα εἰσδύεσθαι³⁾ καὶ ἡ αὐτὸν τὸν μάγιστρον καὶ τὸ ἅπαν μέρος αὐτοῦ, κληρονόμους τε καὶ διαδόχους καὶ παντοίους διακατόχους ὀχλεῖν καὶ τὸ τῆς δεσποτείας ἔννομον δίκαιον συνταράσσειν αὐτῷ, ἐπὶ τε τοῖς περιελθοῦσιν αὐτῷ ἀπὸ δημοσιακῶν πράσεων καὶ βασιλικῶν δωρεῶν, ἐπὶ τε τοῖς ἐξ ἰδιωτικῶν συναλλαγματῶν καλῇ πίστει ἐπικτηθεῖσι τούτῳ καὶ προφάσει ὑπερτίμων ἢ καινοφανῶν ἐτέρων εἰσπράξεων ἢ ὀχλήσεων διακυκλῶν αὐτὸν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ καὶ ζημίαις τισὶ περιβάλλειν καὶ περιαλγύνειν τὰ κατ' αὐτόν· πόρρω γὰρ τοῦδε καὶ τῶν διαφερόντων ἀκινήτων αὐτῷ ἀποτρεχέτω πᾶσα τοιαύτη καὶ ἄλλοῖα ἐπήρεια καὶ πᾶς ἄδικος καὶ πλεονέκτης ἐκ τούτων ἀπεληλάσθω· βούλεται γὰρ ἡ εὐσεβὴς ἡμῶν βασιλεία ἄμαχον ἔχειν αὐτόν τὴν ἔννομον δεσποτείαν καὶ ἀσυζήτητον καὶ ἀνέγκλητον ἐκ πάσης αἰτίας καὶ τρόπου καὶ ἀφορμῆς καὶ προσέτι καὶ πάσης ἐπηρείας ἀμέθεκτον, καθὼς ἄρα τοῦτο καὶ ἡ προπορισθεῖσα τῷ μαγίστρῳ χρυσόβουλλος γραφὴ δίδωσι, ἣν καὶ ἡ γαληνότης τοῦ κράτους ἡμῶν ἐπισφραγίζει καὶ ἐπικυροῖ καὶ ἰσχυροτέραν διὰ τῆς

1) ἡ S.

2) τὸ γεγόμενον cod. et S.

3) εἰσδύεσθαι S.

νῦν ἐπικρίσεως τίθουσιν. ἐπεὶ δὲ¹⁾ οὐ λόγοι μόνον τὸ σπουδαζόμενον τῷ μαγίστρῳ γεγόνασιν, οὐδὲ τοῖς ᾧδε μόνοις τὴν δλὴν ῥοπὴν ἐχαρίσατο, εἰσήνεγκε δέ που καὶ τῇ τῆς ψυχῆς καταστάσει οὐ φαύλην ταύτην, οὐδ' ἀγεννῆ τὴν προμήθειαν· ἦδει γὰρ καὶ μάλα καλῶς, ὡς τὰ τῆδε μὲν ἅπαντα παραρρεῖ καὶ εἰς γῆν τὰ τῆς γῆς συμπεραίνεται, μόνα δ' ἐκεῖνα προσπαράμενει, ὅσα τῇ ψυχῇ περιποιεῖν δεδύνηται λυσιτέλειαν, τὰ καθ' ἑαυτὸν μερίζει ἐπιβολώτατα· τὴν γὰρ διαφέρουσαν τοῦτῃ οἰκίαν περὶ ταύτην τὴν Μεγαλόπολιν, ἣτις ἀπὸ τῆς πρωτοσπαθαρίας ἐκεῖνης Ἀναστασοῦς, τῆς τούτου γυναικαδέλφης, κατὰ πρᾶσιν ἐπ' αὐτὸν διαβέβηκεν, ἀνάθημα φέρων τῷ θεῷ καθιέρωσε, φροντιστήριον δειξας αὐτὴν ἀνδρῶν εὐλαβῶν, ἣ καὶ τὸν ἐντὸς τοῦ κάστρου τῆς Ῥαιδεστοῦ παρ' αὐτοῦ δεσποζόμενον οἶκον εἰς πτωχοτροφεῖον κατασκευάσας κατὰ τελείαν ἐπίδοσιν ἤνωσεν, ὡς εἶναι ἄμφω ταῦτα συμπεπλεγμένα καὶ ἀλληλουχούμενα καὶ εἰς ἓν τῷ τοῦ πνεύματος συνδέσμῳ συγκεείμενα. καὶ ἐπεὶ²⁾ τῷ τοιούτῳ φιλοθέῳ σκοπῷ ὕλην εἰς αὐτοτελὲς ἀποτέλεσμα θησαυρίζων ὁ μάγιστρος ἀγροτικὰς τε καὶ πολιτικὰς ἐπικτήσεις ἀποτεμόμενος καὶ τῇ παρ' αὐτοῦ συστάσει μονῇ καὶ τῷ πτωχοτροφείῳ ἀφιέρωσε, καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ διαταγὴν πεποίηκεν ἔγγραφον, ἐν ᾗ τὰ καθ' ἕκαστον, ὅπως δέοι ταῦτα οἰκονομεῖσθαι καὶ διὰ τίνων σαφέστερον παρεστήσατο, τὰς δὲ περιτροπὰς τῶν πραγμάτων καὶ τὰς ἄλλοτε ἄλλως ἐχούσας μεταπτώσεις διευλαβούμενος οὐκ ἐν ἀσαλεύτῳ ἔμενε λογισμῷ, ἀλλ' ἐνίστε τούτῳ τῆς ψυχῆς τὸ λογιζόμενον ἐδειλαίνετο καὶ παρὰ τοῦτο τῇ τοῦ κράτους ἡμῶν προσεληλυθὺς γαληνότητι τὸ ἀσφαλὲς ἐζήτησε, τῷ θεοφιλεῖ τῷδε προσπεριγενέσθαι σπουδάσματι, ἡ εὐσεβὴς ἡμῶν βασιλεία συμμερίτις ἐθέλουσα γίνεσθαι τοῦ καλοῦ, οὐκ εἰς ἀναβολὰς ἦλθε τοῦ τέλους, οὐδ' εἰς ὑπέρθεσιν, ἀλλ' εὐθὺς ὅ τε³⁾ μάγιστρος ἠτήσατο καὶ ἦδε τὸ αἰτηθὲν φιλοθέως ἐπέρανε, θεσπίζουσα καὶ διοριζομένη διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς εὐσεβοῦς χρυσοβούλλου λόγου, τὸ παρὰ τοῦ μαγίστρου δομηθὲν νεοφύστατον φροντιστήριον ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Πανοικτήρμονος καὶ τὸ προσενωθὲν τούτῳ πτωχοτροφεῖον τὸ ἐν τῇ Ῥαιδεστῷ, πρὸς δὲ καὶ τὰ τούτοις ἀνήκοντα κατὰ τὴν τούτου διαταγὴν μόνῃ τῷ κυρίῳ ἡμῶν καὶ θεῷ ἀνακεῖσθαι, ᾧ καὶ παρὰ τοῦ μαγίστρου προσκαθιέρωνται καὶ μήτε παρὰ βασιλικῆς τινος ἐξουσίας ἢ σεκρετικῆς ἐπιφορᾶς, μήτε ἀρχιερατικῆς προεδρίας, ἀλλὰ μηδὲ δυναστευόντων τινῶν ἐξουσίας ἢ τύχης τινὸς ἀντιμεθέλκεσθαι ἰδιωτικῆς, πάντων δὲ τῶν ἄλλων ἀποξενοῦσθαι αὐτὰ καὶ ὡς ἐν ἀσύλοις ταμείοις μόνῃ τῷ τοῦ ἐνυποστάτου θεοῦ καὶ πατρὸς λόγῳ πεφυλάχθαι τε καὶ εἰς τὸ αἰεὶ ἀποκεκλη-

1) ἐπειδὴ δὲ S.

2) ἐπειδὴ S.

3) ὅτε [ὁ] S.

ρῶσθαι, τῶν ἄλλων εἰδέναι ὀφειλόντων ἀπάντων, ὥς εἴ τις τὰ εὐλόγως καθοσιω-
θέντα καὶ χερσὶ μόναις παρατεθέντα θεοῦ κατὰ πολλὴν ἐκείθεν ἀπόνοιαν ἀπο-
σπῆσαι πειράσεται, ἱεροσυλίας ἄντικρυς οὗτος ἀλώσεται καὶ τὸ ἐκείθεν ἔνδικον
οὐκ ἐκφεύξεται ἀνταπόδομα· εἰ γὰρ καὶ ὁμογενεῖς ἀδικούντες καὶ πολλάκις
σφαλλόμενοι μέτρια τὴν κατόπιν δίκην ὀλιγάκις διολισθαίνουмен, ὅπου θεὸς αὐτὸς
ἐστὶ τὸ ἀτιμαζόμενον¹⁾ καὶ πρὸς αὐτὸν ἐκείνον ἄντικρυς διαβαίνει τὸ τῆς γνώμης
κακότητος, τίνα δὴπου εἰκὸς ἢ ποῖαν ἐπαιωρουμένην ἐλπίζειν τὴν τιμωρίαν; ἀλλ'
οὐκ οἴμαι ἂν ποτε ἐπὶ τοσοῦτον ἔλθειν ἀπνοίας τινά, οὐδ' εἰς ἐσχάτην ἔλθαι
παραπληξίαν. πλὴν κἄν εἴ τις ἴσως εἶεν καὶ πρὸς κακίαν ἔνδον ὀργῇ τούτοις
ἢ ψυχῇ, ἀλλὰ γε τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον εἰς ἐπιτείχισμα αὐτῷ ἐκτι-
θέμεθα, δι' οὗ πάσῃ μὲν βασιλικῇ ἐξουσίᾳ καὶ σεκρετικῇ προσβολῇ καὶ πατρι-
αρχικῇ τάξει καὶ ἄλλῃ ἀρχιερατικῇ, πρὸς δὲ καὶ τῇ τῶν ὑπερεχόντων αὐθεντίᾳ
ἢ καὶ τῶν ἐλαχιστοτέρων ἴσως τῇ οὐθενείᾳ τὸ ἐπὶ ταῦτα εἰσδύεσθαι παντελῶς
ἀποπαύμεν· ἄδικον γὰρ ἐπὶ τὰ πάντη τούτων ἀλλότρια καὶ μόνῳ θεῷ ἀνακεί-
μενα μηδὲν ἄλλο ἢ τὸ βούλεσθαι δίκαιον ἔχοντας εἰσδύνειν καὶ μὴ καλῶς παρεια-
φθεῖρεσθαι, μόνᾳ δὲ τῷ πανοικτίρμονι θεῷ προσδικάζομεν²⁾ καὶ τῆς αὐτοῦ μερίδος
εἶναι ταῦτα διαταττόμεθα, πάντων τῶν τῷ μαγίστρῳ εὐσεβῶς ἐπὶ τούτοις διατε-
ταγμένων, ὥς αὐτῷ τε ἔδοξε καὶ ἐν ἐγγράφῳ τούτου διαταγῇ περιεῖληπται, εἶναι
τε εἰς τὸ ἐξῆς καὶ οἰκονομεῖσθαι ὀφειλόντων, δι' ὧν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ διούπατος Θεό-
δωρος καὶ βασιλικὸς νοτάριος, τὴν ἐπιτήρησιν τῶν τοιούτων εὐσεβῶν ἀναστημάτων
καὶ διοικήσιν κατὰ τὸ τοῦ εἰρημένου κτήτορος τυπικὸν ἐπιτέτραπται καὶ οἱ ἐξ
ὁσφύος ἐκείνου γεννώμενοι καὶ καθεξῆς ἢ τούτων διαδοχῇ, μέχρις ἂν διαρκoίῃ τὸ
γένος αὐτοῦ, τούτου δὲ παρερχομένου τὸ αὐτεξούσιον καὶ αὐτοδέσποτον προσεῖναι
τῇ μονῇ καὶ τῷ πτωχοτροφείῳ καὶ ὑφ' ἡγεμόνι θεῷ καὶ προνοητῇ τὴν πᾶσαν διεξ-
άγειν πρόνοιαν καὶ διοίκησιν πάσης ἐφορείας ἀνθρωπίνης καὶ ἐπηρείας ἐκείθεν ἐξ
αὐτῶν ἀποτρεπομένης, ἐξκουσσευθήσονται δὲ καὶ τὰ τούτοις προσόντα πάντα ἀκίνητα
μετὰ καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ μαγίστρου κτημάτων, καθὼς κατωτέρω πρὸς ὄνομα
δηλωθήσονται, ἀπὸ τε κριτῶν, πρακτόρων, στρατευτῶν, ὀρθωτῶν, ἐποπτῶν, ἀναγρα-
φῶν, φορολόγων καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἀπάντων μετὰ τῶν ἐν αὐτοῖς προσκαθημένων
ἐνοίκων καὶ παροίκων καὶ πάσης ἐπηρείας καὶ προσθήκης δημοσίου, κανισκείου³⁾
τε καὶ ἀντικανίσκου ἀνωτέρα διατηρηθήσονται, ὥς μηδὲ ἀπόροdon ἐν τούτοις εἶναι
τινὶ τῶν ἀπάντων· πρὸς γὰρ τῷ τούτοις ἅπασιν ἀπὸ τοῦ παρόντος κατὰ τὸ διηγετικόν

¹⁾ Corrigendum videtur: ὁ ἀτιμαζόμενος ²⁾ προδικάζομεν S. ³⁾ κανισκείου S.

τηρεῖσθαι ὅλως ἀνέπαφα καὶ τῶν ἄλλων ὅλων καθυπερτερήσουσι τέλεον καὶ πάσης ἀπολαύσουσιν ἐλευθερίας καὶ ἀνέσεως, καὶ εἰς ἐπαύξειν ὅτι πλείστην τῷ χρόνῳ ἐπιδοῖεν, νέφ δὲ καὶ καινοφανεῖ βάρει τελέσματος ἢ ἐπηρείας καὶ καινοτομίας ἢ μικρᾶς ἢ μέζονος οὐδαμῶς καθυποβληθήσονται, καὶ πρὸς γε φοσσάτου διελύσεως καὶ βεστιαριτῶν καὶ μανδατόρων καὶ λοιπῶν βασιλικῶν ἀνθρώπων τὴν οἰανδήποτε δουλείαν ἐν τοῖς εἰρημείοις θέμασι μετερχομένων ἢ καὶ κατὰ πάροδον διερχομένων ὑπεράνω ἔσονται καὶ ἀγγαρεῖα καὶ ¹⁾ παραγγαρεῖα παρά τινος τῶν τοιούτων εὐ καθυπαχθήσονται οὔτε αὐτοί, οὔτε τὰ ζῶα τούτων, οὔτε εἰς παροχὴν χρειῶν ἐλκυθήσονται τῶν δικασταῖς ἢ πράκτορσιν ἢ τοῖς ἄνωθεν ἡριθμημένοις διδομένων, ἀλλ' οὕτω διαμενοῦσι ταῦτα ἐν ἀταραξίᾳ πάσῃ καὶ ἀδείᾳ καὶ πάντα φόβον ἐπηρεαστικὸν καὶ κίνδυνον ἀπορραπίσουσι καὶ ἀποδιαπομπήσουσι πόρρω ποι ἂφ' ἑαυτῶν, ὥς ἐν ἀκυμάντῳ πάντοθεν λιμένι δοκεῖν ἐνορμίζεσθαι καὶ μηδαμῶθεν ζάλην ἢ διασεισμόν καὶ βλάβην τινὰ προσδοκᾶν ἢ ὑπερτίμου δόσιν. καὶ ἵνα συνεκτικότερῳ λόγῳ ἢ τῶν λεγομένων δύναμις περιληφθεῖ, ὥς τινι μεγάλῃ καὶ ἀναλῶτῳ πάντοθεν ὀχυρώματι τῇ χρυσοβούλλῃ ταύτῃ δι' αἰῶνος συντηρούμενα ὑφ' ἡ τὰ τοῦ εἰρημένου μαγίστρου καὶ κριτοῦ τοῦ βήλου καὶ τῶν εἰρημένων εὐαγῶν οἰκῶν ἅπαντα, καθ' ὃν ἐρρήθη τρόπον ἔσονται, πάντα τὸν εἶτε ἐπιχειρήσονται, εἶτε μὴν καὶ προσδοκώμενον ἐπηρεάσαι τούτοις, ὥς εἰς μακρὰν ἀποπέμψονται ²⁾ καὶ καθάπερ ἐκ περιωπῆς ὑψηλοτάτης ἀκροβολισμῷ κατὰ παντὸς τοιούτου χρήσονται καὶ τῆς ἐκ τούτου βλάβης καὶ ζημίας ὑπερκεῖσονται καὶ καθαρῶς ἀπαλλαγθήσονται, ἐξκουσσευθήσονται δὲ καὶ ἀπὸ -μιτάτων ³⁾ ἀρχόντων ταγματικῶν ἢ θεματικῶν, ἔτι τε Ῥῶς, Βαράγγων ἢ Κουλιτζῶν ἢ Φράγγων ἢ Βουλγάρων ἢ Σαρακηνῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἀντιμιτατικῶν ἀπλήκτων καὶ τῆς ὑπὲρ τῶν ἀπλήκτων χορηγίας μεσαπλήκτων, κριτῶν, ἀπαιτητῶν, ἀρχηγετῶν καὶ λοιπῶν ἀπάντων, ἐπιθέσεως μονοπροσώπου, δόσεως κανισκίων ἢ ἀντικανίσκων ⁴⁾ παλαιῶν τε καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἴσως μελλόντων τεθῆναι, σιταρχέσεως κάστρων, ἀγορᾶς μουλαρίων, μεσομουλαρίων, βορδωνίων, μεσοβορδωνίων, ἵππων, παρίππων ⁵⁾, ὄνοκλωνίων, ὄνοκθλειῶν, φορβάδων, βοῶν ἐργατικῶν καὶ ἀγελαίων, χοίρων, προβάτων, αἰγῶν, ἀγελαδίων, βουβαλίων, κυνῶν λαγωνικῶν καὶ λοιπῶν τετραπόδων ζῶων, παροχῆς γεννημάτων ἐξ ἀγορᾶς γεγεννημένων ⁶⁾ ἢ ἄλλης αἰτίας, ἐνοχῆς τοῦ δρόμου, οἰκομοδίου, κωμοδρομικῶν ⁷⁾, προσοδίων ἀερικῶν ⁸⁾, συνωνῆς, στρατείας, καπνικοῦ, καστροκτισίας, ὁδοστρωσίας, γεφυρώσεως ⁹⁾, ταξιατῆρος, ματζουκατιῶνος, παροχῆς χρειῶν τῶν

1) ἢ S. 2) ἀποπέμψονται S. 3) μιτάτου S. 4) κανισκίου ἢ ἀντικανίσκου S.

5) παρίππων S. 6) γεγεννημένης S. 7) κωμοδρομίας S. 8) ἀερικοῦ S. 9) γεφυρωσίας S.

χορηγουμένων δικασταῖς ἢ πράκτορσιν ἢ ἑτέροις ἄρχουσιν, εἴτε πρέσβεσιν ἐθνῶν διερχομένων, εἴτε καὶ στρατῷ τινι, ἐκβολῆς ἡχορτασμάτων, διατροφῆς πρωτοκεντάρχων ἢ προσελευσίμων¹⁾ βασιλικῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τινὰς ἀποστελλομένων δουλείας, ἐκβολῆς γεννημάτων ἢ καταβιβασμοῦ οἴνου, κρεῶν καὶ παντοίων εἰδῶν, ἐξοπλίσεως πλωϊμῶν, κονταράτων, τοξοτῶν ἢ καὶ ἱπποτοξοτῶν, ἐξωνήσεως σίτου, κριθῆς, βρωμάτων²⁾, ἐλαίου, ὀσπρίων καὶ παντοίων σπερμάτων, κοπῆς καὶ καταβιβασμοῦ οἰασθήτινος ξυλῆς ἢ μετακομιδῆς κωπίων ἢ ἑτέρου εἶδους, ἐκβολῆς μαλαράτων³⁾, τοξοτῶν, ἐξοπλίσεως στρατιωτῶν, ἀρχόντων⁴⁾ καβαλλαρικῶν καὶ πεζῶν, καθισμάτων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ἀρχόντων, δουκῶν, κατεπάνω, στρατηγῶν, κριτῶν καὶ λοιπῶν ἀπαιτητῶν, φουσάτων διατροφῆς καὶ ἀπλήκτων ἐπὶ πόλεμον ἀπίνων ἢ ὑποστρεφόντων, βεστιαριτῶν, μανδατόρων τοῦ δρόμου πρέσβεις ἀγόντων ἢ ἐξορίστους ἢ κατὰ τινὰ ἄλλην χρεῖαν διερχομένων, τοποτηρητῶν, τουρμαρχῶν, μεραρχῶν καὶ παντὸς ἑτέρου δημοσιακῶν πραγμάτων ἔρευναν ἐπιτετραμμένου, ἀγγαρείας, παραγγαρείας καὶ λοιπῆς ἀπάσης ἐπηρείας λαληθείσης ἢ παρασυμπηθείσης, νῦν τε οὔσης καὶ ἐς ὕστερον ἐπινοηθησομένης. ἐπεὶ δὲ τῷ τοιούτῳ εὐαγεί φροντιστηρίῳ ὁ προρρηθεὶς μάλιστα καὶ δωρεὰν σολεμνίου κατὰ φιλοτιμίαν προσκυρωθῆναι παρὰ τῆς ἡμῶν ἐξήτησε γαληνότητος, μὴδ' ἐνταῦθα φανίλασαι τούτῳ τὴν αἴτησιν εὐδοκήσασα ἢ τῆς ἡμετέρας βασιλείας εὐσέβεια, διορίζεται δίδοσθαι τῇ τοιαύτῃ μονῇ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ῥύγας τῶν σπαθροκχανδιδάτων λόγῳ σολεμνίου νομίματα δώδεκα, ἃ δὴ καὶ λήφεται νῦν τε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀνεγκρατῆτως τε καὶ ἀνυστερῆτως καὶ παρ' οὐδενὸς τῶν ἀπάντων ἢ παντελῇ περιείρεσιν τούτων ἢ μερικῇ ἀπομείωσιν ὑποστήσεται. διὸ παρεγγυώμεθα καὶ πάντας ἐξασφαλιζόμεθα, ἀπὸ τε τῶν κατὰ καιροὺς σακελλαρίων, γενικῶν καὶ στρατιωτικῶν λογοθετῶν τῶν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας σακέλλης καὶ τοῦ βεστιαρίου, οἰκονόμων τῶν εὐαγῶν οἴκων⁵⁾ τῶν ἐπὶ τῶν οἰκειακῶν καὶ τῶν ἐφόρων τῶν βασιλικῶν κουρατόρων, οἰκονόμων⁶⁾ τῶν Πετριῶν, εἰδικῶν γηροτρόφων τῶν ἐπὶ τοῦ θελοῦ ἡμῶν ταμείου τοῦ φύσκου, κουρατόρων τοῦ οἴκου τῶν Ἐλευθέρων καὶ τῶν Μαγγάνων, οἰκιστικῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦς, πρωτονοταρίων, λογαριαστών, χαρτουλαρίων, βασιλικῶν νοταρίων καὶ νοταρίων, ἔτι δὲ δομεστικῶν τῶν σχολῶν, δουκῶν, κατεπάνω, στρατηγῶν καὶ τῶν ἀντιπροσωπούντων αὐτοῖς, ταξιαρχῶν, τουρμαρχῶν, μεραρχῶν, χαρτουλαρίων τοῦ τε δρόμου καὶ τῶν θεμάτων, κομήτων τῆς κόρτης, δομεστικῶν τῶν θεμάτων, δρουγγαροκομήτων, πρωτοκεντάρχων, προσελευσίμων καὶ λοιπῶν ταγματικῶν καὶ θεματικῶν ἀρχόντων, πρὸς τούτοις κριτῶν, ἐποπτῶν, στρατευτῶν, ὀρθωτῶν, ἀναγραφῶν, πρωτο-

1) πρωτοκεντάρχου ἢ προσελευσίμου S. 2) βρώμης S. 3) καλαρίων S.

4) ἀρχοντικῶν S. 5) deest S. 6) κουρατορικῶν οἰκημάτων S.

νοταρίων, συνωναρίων, ὠρειαρίων καὶ παντὸς ἑτέρου δουλείαν τοῦ κοινοῦ μεταχειριζομένου¹⁾ τοῦ μηδένα τῶν ἀπάντων ἐν οἰωδήτινι²⁾ χρόνῳ καθ' οἷονδῆτινα τρόπον ἀθετεῖν τι³⁾ ἢ ἀνατρέπειν τῶν ἐνταῦθα παρὰ τῆς βασιλείας ἡμῶν⁴⁾ διωρισμένων ἄχρι καὶ ψιλῆς ἐπιχειρήσεως ἢ προσθήκης, δη[λαδῆ]⁵⁾ ἢ αὖξῃσιν ἢ ὀρθωσιν ἐπάγειν τοῖς δηλωθεῖσι κτήμασι κατὰ τινα τρόπον ἢ ἀφορμὴν τὸ σύνολον ἢ χάριν ὑπερτίμων ἐνοχλεῖν καὶ διασεῖν αὐτά, ὡς βεβαίου καὶ ἀσφαλούς τυγχάνοντος τοῦ παρόντος ἡμῶν εὐσεβοῦς χρυσοβούλλου σιγιλλίου, γεγεννημένου κατὰ τὸν ἀπρίλλιον μῆνα τῆς δευτέρας ἰνδικτιῶνος ἐν ἔτει τῷ ςφπζ', ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνато κράτος †.

† Νικηφόρος ἐν Χριστῷ ὀρθόδοξος βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Βοτανειάτης †.

Τὰ μέντοι μέλλοντα ἐξκουσσεύεσθαι εἰς ταῦτα· ὁ ἐν Ῥαιδεστῷ οἶκος· τὰ ἐνοικιακὰ, ἡγουν [ἡ] αὐλὴ τοῦ Μεταξᾶ σὺν τοῖς οἰκήμασι⁶⁾ τοῦ κεντάρχου τοῦ Ἀκρολύκη σὺν τοῖς τῆς ἀναλλαγῆς τοῦ Ποιητοῦ τοῦ Καμαρώτη⁷⁾· τὰ τοῦ Αἰγιαλοῦ καὶ [τὰ] λοιπὰ· προσέτι τοῦ Σελοκάνα σὺν τῷ μικρῷ χώρῳ καὶ τοῦ Βανδαφόρου· προσέτι τὰ Βουβάλη ἦτοι τοῦ Λιβός· προσέτι τὸ μονοκέλλιον· προσέτι τοῦ Κούκου· προσέτι τοῦ Συμεωνίου· προσέτι αἱ Τζαχνίσται· προσέτι ἡ Ἁγία Ἑλένη ἦτοι ἡ Ἄνω Σιλιοῦ κόμη σὺν τοῖς Θλαμίσι· προσέτι ἡ Λεύκη τῶν Ἀρμενίων· προσέτι τὰ Φλετρά σὺν τῷ ἀγιάσματι· τὰ ἐν τῇ Σηλυβρίᾳ οἰκήματα σὺν τῇ . . . προσέτι καὶ τὰ ἐν τῷ Μεσοκώμῳ προσόστεια.

Extant in codice metochii Sancti Sepulcri in urbe Constantinopoli in calce typici hospitii pauperum, de quo vide praefationem. Edidit etiam C. Sathas: Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη I. p. 53.

¹⁾ μεταχειριζομένων S. ²⁾ οἰωδῆποτε S. ³⁾ τι deest S. ⁴⁾ μου S. ⁵⁾ ἢ προσθήκην δημόσιον S. ⁶⁾ σὺν τῶν οἰκημάτων S. ⁷⁾ Καμαρωτῇ S.

VI.

Acta monasterii Sancti Lucae Steriotae in Phocide.

I. 7119—1611, mense majo, ind. IX.

Patriarcha Neophytus II. declarat monasterium S. Lucae Steriotae esse stauropegicum confirmatque ejus possessiones.

† Νεόφυτος ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Οὐ μόνον ἄξιόν ἐστιν ἐπικυροῦν καὶ φυλάσσειν τὰ παλαιὰ χρυσοβούλλα τῶν αἰδίδμων ἡμῶν βασιλέων καὶ μακαρίων πατριαρχῶν σιγιλλιώδη γράμματα, ὁμοίως καὶ τὰς κρίσεις καὶ ἀποφάσεις τὰς γενομένας ἔν τισι τόποις καὶ μοναστηρίοις καὶ τῶν ὀρίων αὐτοῖς, ὁρθῶς δηλαδὴ καὶ ἐπὶ θεμελίῳ τῶν τοιούτων βασιλικῶν καὶ πατριαρχικῶν χρυσοβούλλων τε καὶ σιγιλίων γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀθετοῦντας καὶ παραβαίνοντας τὰ τοιαῦτα ἀναντίρρητα ἀποφασιστικὰ γράμματα καὶ θεσπίσματα τὰ πᾶσαν ἀμφισβήτησιν καὶ κρίσιν τέμνοντα δίκαιόν ἐστιν ἐκκλησιαστικῇ καθυποβάλλειν παιδείᾳ. ἐπεὶ οὖν τοιαῦτα γράμματα τελείως ἀποφασιστικὰ προσεκομίσθησαν καὶ ἐνεφανίσθησαν τῇ ἡμῶν μετριότητι μεγαλοπρεπῶς δωρούμενα καὶ εὐεργετοῦντα τῇ σεβασμίᾳ θεῖα καὶ ἱερᾷ βασιλικῇ καὶ πατριαρχικῇ μονῇ τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Λουκᾶ τοῦ ἐπικεκλημένου Στηριώτου τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Διαυλείας καὶ Ταλαντίου καὶ τιμήσαντα ταύτην πάσῃ ἐλευθερίᾳ καὶ παντελεῖ ἄσυδοσίᾳ καὶ αὐτονομίᾳ καὶ αὐτοδеспοτείᾳ καὶ ἐν τοῖς ὀρίοις καὶ μετοχίοις καὶ ἐξωκλησίοις καὶ τοῖς λοιποῖς καθίστασι τε καὶ ἐνοριακοῖς παντοίοις μελίοις, ἅπερ εἰσὶ ταῦτα· πρῶτον μὲν ὁ ἅγιος Θεόδωρος, ἡ Παναγία μου ἡ Καλαμιώτισσα¹⁾, τὸ μετόχιον εἰς τὸν Αἰγιαλόν, ὁ ἅγιος Νικόλαος ἐν Σπέρτοις μέχρι τοῦ Ἄσπρου Ὀστηρίου καὶ τοῦ ἀγίου Γεωργίου εἰς τὸ Περιβόλιον, ἔπειτα δὲ τὸ ἀλώνιον εἰς τὴν Σκληβινίτζαν, ὁ ἅγιος Ἡλίας, τὰ Ζευγνὰ, ἐν οἷς ὑπάρχει ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος καὶ ἡ βρύσις· μετὰ ταῦτα ἐν τοῖς κάτω μέρεσιν ὁ βασιλικὸς μύλος, ἡ Ἀλογοπατημαῖα εἰς τὴν Σθενήν, ὁ ἅγιος Παντελεήμων, ὁ ἅγιος Ἡλίας, τὸ Τρύπιον Λιθάρι, ὁ σχοῖνος, τὸ Μακρὸ Λιθάρι, τὸ Μαῦρο Λιθάρι, τὸ Ἀνατολικόν, ἡ Παναγία ἡ Πάνιτζα

¹⁾ Orig. Καλαμιώτσα.

μέχρι τοῦ Κάβου τῆς Ἀγίας, ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ἡ Μάσκληνα, ἡ Παναγία Μεραλίτζα, ὁ ἅγιος Νικόλαος εἰς τὰ Κιμπία, ἡ Παναγία τοῦ Μύρου, ὁ ἅγιος Νικόλαος τῆς Συκῆς, τὸ Καρυδάκι, ἡ Σάρρα καὶ εἰς τοῦ Μουζικᾶ, ἡ Παναγία εἰς τὰ Βλιζινά, ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος εἰς τὰς Ἐλαιοῖς, καὶ ὅσα ἄλλα ἐμπεριέχονται· ἐτι δὲ πρὸς τούτοις καὶ ἕτερα ὑποστατικά, οἰκήματα, ἀμπέλια, κήπους, χωροφαιούς τόπους, περιχλισθέντας πάντα ὁρίοις· καὶ ἐδεήθησαν οἱ ἐν αὐτῇ τῇ σεβασμῇ μονῇ ἐνασκούμενοι καὶ προσέτι καὶ ἡμετέρου πατριαρχικοῦ σιγίλλιδους γράμματος ἐπιτυχεῖν εἰς βεβαίωσιν τῶν τοιούτων καὶ εἰς παντελεῖαν ἀνενοχλησίαν καὶ ἀσφάλειαν καὶ εἰς ἀνακαινισμόν τῶν παλαιγενῶν χρυσοβούλλων τε καὶ πατριαρχικῶν γραμμάτων, ὧν εἴπομεν. τούτου χάριν καὶ ἡ μετρίότης ἡμῶν ἀποδεξαμένη τὴν αἴτησιν αὐτῶν εὐλογον οὖσαν καὶ φι[λόθεον] καὶ [δικαίαν] εὐεργετεῖ καὶ ἐπιχορηγεῖ [αὐτοῖς] σιγίλλιδες αὐτῆς γράμματα γινώμη κοινῇ συνδικῇ, παρόντος καὶ τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων, κυροῦ Θεοφάνους, τοῦ ἐν ἀγίῳ πνεύματι ποθεινοτάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν, δι' οὗπερ ἐπικυροῦσα καὶ ἐπιβεβαιοῦσα τὰ προγεγονέντα γράμματα χρυσόβουλλά τε καὶ πατριαρχικά ἐν ἀγίῳ παρακαλεῖται πνεύματι, εἶναι καὶ εὐρίσκεισθαι τὴν εἰρημένην σεβασμίαν μονὴν βασιλικὴν καὶ πατριαρχικὴν τοῦ ὁσίου καὶ ἱερέρου πατρὸς ἡμῶν Λουκά τοῦ Στρυώτου σὺν τοῖς μετοχίοις αὐτῆς καὶ τοῖς ὁρίοις τοῖς τε νῦν οὖσι καὶ τοῖς μετέπειτα ἐσομένοις καὶ μετὰ πάντων τῶν πραγμάτων κινήτων καὶ ἀκινήτων καὶ αὐτοκινήτων αὐτόνομον καὶ αὐτοδέστοτον, ἀδούλωτον καὶ ἀκαταπάτητον καὶ ὅλως ἀνεπηρέαστον καὶ ἀνενόηλητον ἐκ παντὸς προσώπου, διοικουμένην καὶ διεξαγομένην παρὰ τῶν ἐνασκουμένων ἐν αὐτῇ ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν, τῶν τε νῦν ὄντων καὶ τῶν ἐσομένων μετὰ ταῦτα διαδόχων αὐτῶν, τηρεῖσθαι δὲ τὴν ἐλευθερίαν ταύτης αἰεὶ καὶ εἰς τὸ διηνεκές, ὥς οὐ ὁ ἥλιος ἐφορᾷ, μηδενὸς προσώπου οὔτε ἱερωμένου οὔτε λαϊκοῦ ἢ καὶ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως τολμήσαντος διψέποτε ἐπηρεάσαι ἢ ἐνοχλῆσαι ταύτην τὴν μονὴν ἢ τὰ μετόχια αὐτῆς καὶ κτήματα ἢ τὰ ὅρια αὐτῶν καταπατῆσαι ἢ παρευταλεῦσαι ἐν ἀρχίᾳ ἀσυγγνώστῳ καὶ ἀφορισμῷ ἀλλύτῳ καὶ αἰωνίῳ φρικτωδῶς ἐκφωνουμένῳ παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος κατὰ παντὸς προσώπου τοῦ τολμήσαντος κακωτικὸν ἢ βλαβερὸν [τι] ἐνδείξασθαι κατὰ τῆς μονῆς ταύτης καὶ τῶν μετοχιῶν αὐτῆς καὶ τῶν συνόρων. ὁμοίως καὶ ὅστις τῶν ἐνασκουμένων οὐ φροντίῃ τῆς διαμονῆς καὶ συστάσεως τοῦ μοναστηρίου, ἀλλὰ ἀμελῶς διτάσσεται μοναχὸς ὢν ἢ ἱερομόναχος, ἢ καὶ αὐτὸς ὁ ἡγούμενος ταῖς αὐταῖς ἀραῖς ἔστω ὑπόδικος· ἀλλὰ καὶ ὅτε χρεῖα χειροτονίας τινὸς εἴη, ἔχαι ἀδειαν τοὺς ἐνασκουμένους προσκαλεῖσθαι, ὅν ἂν ἐθέλωσι τῶν ἀρχιερέων καὶ [τούτων] ἐκτελεῖν τὴν χειροτονίαν καὶ τὰ λοιπὰ ἀρχιερατικὰ χωρὶς τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθέρονου

ἐγκαθιδρύσεως. ἂν δέ γε τυχὸν τελευτήσει εἰς τῶν μοναχῶν εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν καὶ τόπον, [ὅς] μακρὰ τῆς αὐτῆς μονῆς ὑπάρχει, τὰ ἐκείνου ἅπαντα κινητὰ καὶ ἀκίνητα ἔχει ἡ μονὴ αὕτη ἄδειαν λαμβάνειν αὐτά. ὅθεν καὶ εἰς μόνιμον καὶ διηνεκὴ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν ἐπικυρωτικὸν γράμμα καὶ ἐπεδόθη τῇ διαληφθείσῃ ταύτῃ θείᾳ καὶ ἱερᾷ καὶ βασιλικῇ καὶ σταυροπηγιακῇ παντελευθέρᾳ μονῇ τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Λουκᾶ τοῦ Στηριώτου ἐν ἔτει ζριθ' μηνὶ ματίῳ ἰνδικτιῶνος θ' †.

† Νεόφυτος, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Θεοφάνης, ἐλέω θεοῦ πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ †.

† Ὁ Θεσσαλονίκης Παρθένιος †. † Ὁ Φιλαδελφείας (?) Μητροφά-

† Ὁ Προύσης Ἰωάσαφ †. νης †.

† Ὁ Ἰκονίου Ἀνθιμος †.

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Κλήμης †.

† Ὁ Προκοπῆσου Δανιήλ †.

† Ὁ Γάνου Μελέτιος †.

† Ὁ Ζιχνῶν Φίλιππος †.

† Ὁ Ταλαντίου καὶ Διαιουλείας Με-

† Ὁ Ξάνθης Γαβριήλ †.

τροφάνης †.

† Ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Τιμόθεος

† Ὁ Ἀρδαμερίου Θεο[φάνης] †.

ἀρκετῶς ὑπέγραψα †.

† Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κασσάνδρας

† Ὁ Ἀθηνῶν Κύριλλος †.

Ἰωνᾶς †.

† Ὁ Διδυμοτείχου (?) Ἀνθιμος †.

† Ὁ μέγας οἰκονόμος τῆς μεγάλης

† Ὁ Λαρίσσης Τιμόθεος †.

ἐκκλησίας †.

† Ὁ Λακεδαιμονίας Διονύσιος †.

† Ὁ εὐτελὴς διάκονος ἑξαρχος

† Ὁ . . . Γαβριήλ †.

πατριαρχικὸς †.

Archet. membran.

II. 7306—1798, mense ianuario, ind. I.

Patriarcha Gregorius V. confirmat privilegia et possessiones monasterii Sancti Lucae Steriotae.

† Γρηγόριος ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ὅσα μὲν κατὰ τοὺς θείους θεσμοὺς καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀποστολικούς καὶ συνοδικούς κανόνας τυγχάνει διακυβερνώμενα, πολλὴν ἔχουσι τὴν χάριν παρὰ θεοῦ καὶ τὸ ἔλεος μέγιστον, ὅσα δὲ τοὐναντίον παραβαίνει τῶν ὅρων ἐκτρεπόμενα, ἐν

τούτοις προφανῆς ἡ ἀκοσμία, κατὰδηλος ἡ φθορά καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἡ τῶν ψυχῶν ἀπώλεια· εἰ γάρ, καθάπερ οἱ περὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἐκκλησιῶν νόμοι, οὕτω καὶ οἱ περὶ τῶν σταυροπηγιακῶν μοναστηρίων τῶν ὑπὸ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀποστολικῷ καὶ οἰκουμενικῷ θρόνῳ ἀπαράτρεπτοι διατυλίσκοντο καὶ τῆς κατὰ νόμους ἐπιμελείας καὶ προστασίας κἀκεῖνα ἡξιοῦντο παρὰ τῶν αἰεὶ πατριαρχευσόντων, οὐκ ἂν τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τὰ δεινὰ τοῖς μοναστηρίοις συνέβαινεν. ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ οἶδαμεν ὅπως τῶν ἱερῶν παρημελημένων νόμων εἰς τοσαύτην προήλθον ἀκαταστασίαν καὶ ἐλεεινὴν ἀπώλειαν τὰ ἱερὰ ταῦτα καταγώγια, διὰ ταῦτα εὐθὺς ἀνειληφόσιν ἡμῖν τοὺς οἰάκας τοῦ παγκοίνου τουτοῦ σκάφους ἔδοξε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ παρημελημένα αὐτὰ εὐαγγῆ μοναστήρια διορθώσασθαι, ἀφορῶσι πρὸς τὸ ἐκείνων συμφέρον καὶ μέλη γνήσια ὄντα τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τῷ σταυροπηγιακῷ καὶ πατριαρχικῷ προνομίῳ τετιμημένα, ἄλλως τε οὐδὲ καινοῦς τινας ἀφ' ἑαυτῶν νόμους φέρουσιν, ἀλλ' ἀρχαίους ἀνανεουμένους καὶ γεραροῦς· τὴν γὰρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων προστασίαν τοῖς ἐπισκόποις ἐπιτρέπουσιν οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ νόμοι καὶ κανόνες τὸν τοῦ θεοῦ φόβον προτίθεσθαι διακχελεύμενοι, ἵνα, εἴ γε δέοιντο, καὶ αὐτοὶ ἀπολαμβάνωσιν, ὃν τρόπον ὁ λη' τῶν ἀγίων ἀποστόλων κανὼν καὶ ὁ με' τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἱεραῶς συνόδου καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ ὁ τε ια' καὶ ὁ ιβ' καὶ τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ ὁ ιε' καὶ ὁ μθ' τῆς ἐν Τρούλλῃ καὶ ἄλλοι πλείστοι, ὅσοι σεπτοὶ νόμοι καὶ κανόνες σαφῶς φαίνονται τὴν τῶν ἱερῶν μοναστηρίων ἐξουσίαν τοῖς ἐπισκόποις διδόντες, ὥστε μεταλαμβάνειν μὲν καὶ αὐτοὺς τῶν δεόντων, εἴ γε δέοιντο, εἰς τὰς ἑαυτῶν χρείας, τὴν δὲ περὶ ἐκεῖνα ἐπιμέλειαν μεγίστην τε καὶ θεοῦ ἐφορῶντος ποιῆσαι, ἵνα προστατεύωσιν αὐτῶν, καὶ οἰκονόμους καὶ ἐπιτρόπους καὶ ἡγουμένους ἀποκαθιστῶσιν ἐν αὐτοῖς, καλῶς περὶ τῆς αὐξήσεως καὶ βελτιώσεως τούτων ἐπιμελοῦμενοι, ἵνα μὴ δι' ἀμέλειαν ἔνοχοι γένωνται τοῖς ἐκ τῶν νόμων ἐπιτιμίοις. οἱ δὲ οἰκονόμοι, ἡγούμενοι τε καὶ ἐπίτροποι διαμένωσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐπισκόπων, καὶ δίχα τῆς ἀδείας αὐτῶν μῆτε πωλῶσι μοναστηριακόν τι κτήμα, ἀλλ' οἰκονομῶσι καλῶς πρὸς τὴν ἐκείνων ὁδηγίαν καὶ ἄδειαν, ὅπως μὴ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνατρέποντες τοὺς ἐκκλησιαστικούς τούτους ὅρους καὶ κανόνας βαρυτάτοις ὑποπέσωσι τοῖς ἐπιτιμίοις καὶ τιμωρίαις. ταῦτα μὲν οὖν οἱ θεῖοι νόμοι ἀποφαίνονται περὶ τῶν ἱερῶν μοναστηρίων, τούτων δὲ τὰ μὲν τοῖς κατὰ τόπον ἐπιτετραμμένοις ἐνοριακὰ τῆς προσηκούσης ἀρχιερατικῆς, ὡς εἰκός, ἐπ' αὐξήσει τυγχάνει ἐπιμελείας, μόνον δὲ τὰ τῇ σταυροπηγιακῇ ἀξίᾳ τετιμημένα οὐκ οἶδαμεν ὅπως πρὸ χρόνων πολλῶν παρημέλῃται καὶ δέον καὶ θεοῦ ἐφορῶντος διοικεῖσθαι αὐτὰ καὶ ἐκ παντὸς τρόπου ἐπιμελείας τῆς ἀναλόγου ἀξιοῦσθαι, ὅπως αὐτοῖς τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν ὑπ-

ἄρχοντα διακρίνει, περιποιῆται δὲ τὰ προσγενησόμενα ἂν, τῶν δὲ φαύλων τὰ μὲν
 προσόντα ἀποδιανομῆται, τὰ δὲ συμβήσόμενα ἂν διακωλύονται. τοιαύτην οὖν κατὰ
 νόμους τὴν ὑπὲρ αὐτῶν πάντων τῶν σταυροπηγιακῶν ἡμῶν μοναστηρίων καθόλου
 φροντίδα κατεβάλομεν, ἐκθέμενοι κατὰ κοινὴν γνώμην καὶ συνοδικὴν διάγνωσιν ἱερὸν
 τόμον, ἀποφανιόμενον συνῶδὰ τοῖς ἱεροῖς νόμοις καὶ τοῖς ὧδε γραφομένοις περὶ
 τῆς εἰς τὸ ἐξῆς ἀρίστης διοικήσεως ἐκάστου σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου καὶ εὐ-
 νομίας τῶν ἀσκουμένων ἐσιωτάτων πατέρων καὶ τῆς δυνατῆς ἀντιλήψεως καὶ
 ἀμέσου προστασίας αὐτῶν παρὰ τῆς καλ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας,
 ἀνανεοῦντες τὰ παλαιγενῆ πατριαρχικὰ καὶ συνοδικὰ αὐτῶν σιγίλλια θωρεᾶν καὶ
 ἐπικυροῦντες ἅπασι τὰ σταυροπηγιακὰ αὐτῶν προνόμια εἰς διηγεκὴ συντήρησιν αὐτῶν
 καὶ ἀσφάλειαν, μὴ δεόμενά ποτε ἀνανεώσεως καὶ ἐπικυρώσεως. καὶ [οὕτω] καὶ
 περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας ἱεροῦ καὶ σεβασμίου μονα-
 στηρίου τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Λουκᾶ, ἐπικεκλημένου τοῦ Στρηιώτου·
 ἐνεφανίσθη γὰρ ἥδη ἡμῖν πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγίλλιδες γράμμα τοῦ ἁγι-
 οῦ ἐν πατριαρχίᾳ Νεοφύτου τοῦ παλαιοῦ ἀποδεικτικόν, ὅτι τὸ μοναστήριον
 τοῦτο μετὰ τῶν ὁρίων, μετοχιῶν, ἐξωκλησιῶν καὶ ἐνοριακῶν παντοίων μελλείων,
 ἅπερ εἰσὶ ταῦτα· ὁ ἅγιος Θεόδωρος, ἡ Παναγία Καλαμιώτισσα, τὸ μετόχιον εἰς
 τὸν Αἰγιαλόν, ὁ ἅγιος Νικόλαος ἐν Σπῆρτοις μέχρι τοῦ Ἀσπρου Ὀσπιτίου καὶ
 τοῦ ἁγίου Γεωργίου εἰς τὸ Περιβόλιον, τὸ ἀλώνιον εἰς τὴν Σκληβινίτζα, ὁ ἅγιος
 Ἰλίας, τὰ Ζευγνὰ, ἐν οἷς ὑπάρχει ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος καὶ ἡ βρύσις· μετὰ ταῦτα
 ἐν τοῖς κάτω μέρεσι ὁ βασιλικὸς μύλος, ἡ Ἀλογοπατημία εἰς τὴν Στενὴν, ὁ ἅγιος
 Παντελεήμων, ὁ ἅγιος Ἰλίας, τὸ Τρύπιον Λιθάρι, ὁ σχοῖνος, τὸ Μακρὸ Λιθάρι, τὸ
 Μαῦρον Λιθάρι, τὸ Ἀνατολικόν, ἡ Παναγία Πανίτζα μέχρι τοῦ Κάβου τῆς Ἀγίας,
 ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ἡ Μάσκληρα, ἡ Παναγία Μεραλίτζα, ὁ ἅγιος Νικόλαος εἰς τὰ
 Καμπιὰ, ἡ Παναγία τοῦ Μύρου, ὁ ἅγιος Νικόλαος τῆς Συκῆς, τὸ Μαρυδάκι, ἡ
 Σάραχ εἰς τοῦ Μιζίκου καὶ ὅσα ἐμπεριέχονται οἰκήματα, ἀμπέλια, κῆποι, χωράφια,
 μετὰ τούτων οὖν καὶ μετὰ πάντων τῶν λοιπῶν κτημάτων καὶ ἀξιερωμάτων αὐτοῦ
 ὑπάρχει σταυροπήριον. εἰς ἀνακλίνον οὖν τούτου γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου
 πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ σιγίλλιδος ἐν μεμβράναις γράμματος ἀποφανόμεθα
 συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ υπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ
 πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ ῥηθὲν ἱερὸν καὶ σεβᾶ-
 σμιον μοναστήριον τὸ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας τοῦ ὁσίου καὶ θεο-
 φόρου πατρὸς ἡμῶν Λουκᾶ, ἐπικεκλημένου τοῦ Στρηιώτου, μετὰ τῶν ἀνωτέρω ἀπρηθ-
 ρημένων ὁρίων, μετοχιῶν, ἐξωκλησιῶν καὶ ἐνοριακῶν παντοίων μελλείων καὶ μετὰ
 πάντων τῶν λοιπῶν κτημάτων καὶ πραγμάτων καὶ ἀξιερωμάτων αὐτοῦ, κινήτων

τε καὶ ἀκινήτων, τῶν τε ἤδη ὄντων καὶ τῶν εἰς ἔπειτα προσγενησομένων ἄν, ὡς ἀνέκαθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς, οὕτω καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον ὑπάρχει καὶ λέγεται καὶ παρὰ πάντων γινώσκεται ἡμέτερον πατριαρχικὸν σταυροπηγιακόν, ἀδούλωτον, ἀκαταπάτητον καὶ ὅλως ἀνενόχλητον παρ' οὐτινοσοῦν προσώπου ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ, μνημονευομένου ἐν αὐτῷ τοῦ κανονικοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ἔχει καὶ τὸ προνόμιον κατὰ πατριαρχικὴν φιλοτιμίαν, ὥστε τὸν κατὰ καιροῦς ἐν αὐτῷ ἡγούμενον ἐν ταῖς ἑορτασίμοις ἡμέραις φορεῖν ἐπ' ἐκκλησίας μανθῦαν προχειριζόμενον καὶ πατερίτζαν. καὶ πρῶτον μὲν ὑπάρχει ἀπηλλαγμένον πάσης ἐξαρχικῆς ἐξουσίας καὶ δεσποτείας· δεύτερον δὲ λόγῳ ὑποταγῆς ἀποδιδῶ καθ' ἕκαστον ἔτος ἀπαραιτήτως γρόσια τριακόςια εἰς τὸ κοινὸν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ λαμβάνη ἐξωφλητικὴν ἀποδείξιν αὐτοῦ κατὰ τὸ ὕψος τῶν ἐπαρχιῶν καὶ οὕτως ἀναλαβὸν τὸ ἀρχαῖον γεραρὸν τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας προνόμιον καὶ καλῶς διοικούμενον καὶ μέλος γνήσιον τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγνωτάτου πατριαρχικοῦ, ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου ὁ ἐν αὐτῷ κατὰ καιροῦς ἡγούμενος, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, οὕτω καὶ αὐτὸς γράφῃ ἀμέσως πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ ἀξιώται τῆς προσηκούσης ὑπερασπίσεως ἐν ταῖς συμβαινούσαις χρείαις καὶ ὑποθέσεσι· τρίτον διαφυλάττωνται καταγεγραμμένα ἐν τῷ διωρισμένῳ κώδικι τῆς ἐκκλησίας ἅπαντα τὰ κτήματα καὶ ἀφιερῶματα αὐτοῦ καὶ τὰ χρέη καὶ τὸ τοῦ ἡγουμένου ὄνομα· τέταρτον δὲ τὸ σιγίλλιον αὐτοῦ ἔχει μένειν ἀπαράτρεπτον καὶ ἀπαράβατον, μὴ δεόμενόν ποτε ἀνανεώσεως καὶ ἐπικυρώσεως ἐκκλησιαστικῆς· πέμπτον μηδεὶς τοῦ λοιποῦ γένηται ἐν αὐτῷ ἡγούμενος ἄνευ γράμματος πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴν ἔλονται αὐτὸν γνώμῃ κοινῇ οἱ συγκοινοβιάται πατέρες, τότε ἀποστέλλεται παρ' αὐτῶν κοινὴ ἐνυπόγραφος καὶ ἐνσφράγιστος ἀναφορὰ περὶ τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς πρὸς τὸν κατὰ καιροῦς οἰκουμενικὸν πατριάρχην καὶ οὕτω δι' ἐκκλησιαστικοῦ γράμματος ἀποκαθιστῶται ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου τούτου, σημειουμένου καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐν τῷ ῥηθέντι κώδικι, ὀφείλων κατ' ἔτος ἐξαποστέλλειν ἀκριβῆ ἐνυπόγραφον καὶ ἐνσφράγιστον καταγραφὴν τῶν τοῦ ἔτους ἐκείνου μοναστηριακῶν εἰσόδων καὶ ἐξόδων· ἔκτον ἡ σφραγὶς τοῦ μοναστηρίου διαιρεθῇ εἰς τμήματα τέσσαρα καὶ ἡ μὲν λαβὴ παρακατατεθειμένη ὑπάρχει τῷ ἡγουμένῳ, τὰ δὲ τέσσαρα τμήματα τέσσαρσι συγκοινοβιάταις πατράσι, ἐκλεγμένοις κοινῶς παρὰ πάντων τῶν συγκοινοβιατῶν πατέρων· ἑβδομον οἱ ἐπιτετραμμένοι τὰ τέσσαρα τμήματα καὶ τὴν λαβὴν μὴ ἔχουσιν ἄδειαν καθ' ἑαυτοὺς σφραγίζειν μοναστηριακὰς χρεωστικὰς ὁμολογίας, ἀλλ' ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν προκρίτοτέρων ἐν τοῖς συγκοινοβιάταις ὑπογραφομένων κληρίκων ἰδίαις χερσίν, αἱ δὲ μὴ κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον γεγραμμένα καὶ ἐσφραγισμένα ὁμολογία νομί-

ζωνται μὴ τοῦ μοναστηρίου, ἀλλ' ἴδιαι τῶν κατ' ἰδίαν σφαγισάντων, καὶ ἐκεῖνοι ἐξ ἰδίων ἀπὸ πληρῶσι τὰς ἐμπειροχομένας ἐν ταῖς τοιαύταις ὁμολογίαις χρηματικῆς ποσότητος, οὗτοι δέ, δηλαδή ὁ ἡγούμενος μετὰ τῶν τεσσάρων τῶν ἐπιτετραμμένων τὰ τῆς σφραγίδος τμήματα, ἔχωσι πᾶσαν πληρεξουσιότητα τῆς ἐκκλησίας ἐπιτιμᾶν, σωφρονίζειν [καὶ] ἀποβάλλειν ἐκ τῆς μονῆς τοὺς ἀτακτοῦντας καὶ τοὺς ἐκνευροῦντας τοὺς μετερχομένους τὸ ἄθλον τῆς ἀσκήσεως καὶ μὴ πειθομένους, τελευταῖον διὰ κοινῆς αὐτῶν ἀναφορᾶς ἀναγγέλλειν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ὑγδοον μηδεὶς τοῦ μοναστηρίου τούτου δύνηται τοῦ λοιποῦ πωλεῖν μοναστηριακὸν ὑποστατικὸν ἄνευ τῆς νομίμου εἰδήσεως τοῦ κατὰ καιρὸν οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, εἰ μὴ μόνον τὰς κατ' ἔτος ἐπικαρπίας καὶ τὰ γεννήματα καὶ τὰ μοναστηριακὰ θρέμματα διὰ τὰς ἀναγκαίας αὐτοῦ χρείας· ἔννατον ἐπειδὴν ἐν χρεῖᾳ χειροτονίας γένωνται, ἔχωσιν ἄδειαν προσκαλεῖν εἰς τὸ σταυροπηγιακὸν ἡμῶν τοῦτο μοναστήριον, ὃν ἂν βούλωνται τῶν ἀρχιερέων, φέροντα ἔγγραφον ἄδειαν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐπὶ τῷ ἐκτελεῖν αὐτὴν μετὰ πάσης τῆς κανονικῆς παρατηρήσεως· δέκατον δὲ καὶ τελευταῖον, ὀφείλουσιν οἱ ἐν αὐτῷ συνασκούμενοι πατέρες φυλάττειν τὰ ἐν τῷ παρόντι [γράμματι] ἐκτεθέντα ἀπαράτρεπτα καὶ ἀπαράβτα διὰ παντὸς καὶ πείθεσθαι τῷ κατὰ καιροὺς ἡγουμένῳ καὶ διάγειν σεμνῶς, εἰρηνικῶς καὶ ἀμέμπτως κατὰ τὸν τύπον τοῦ μοναχικοῦ ἐπαγγέλματος, ἀφορῶντες πρὸς τὴν κοσμιότητα αὐτοῦ καὶ τὴν κατὰ θεὸν διαγωγὴν καὶ πολιτείαν καὶ πρὸς τὴν βελτίωσιν καὶ αὐξήσιν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν τούτου σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου, ἐπόμενοι τῷ θεοφιλεῖ σκοπῷ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἀγρύπνως προνοούσης περὶ τῆς εὐσταθείας τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ σταυροπηγιακῶν ἱερῶν μοναστηρίων καὶ ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις διαφυλάττειν τὴν ἀρχαίαν διατύπωσιν ἀπαράτρεπτον· ὅστις δὲ καὶ ὅποιος τῶν χριστιανῶν, ἱερωμένος ἢ λαϊκὸς ὁποιασοῦν τάξεως καὶ βαθμοῦ, τολμήσει παραβῆναι ὅπως οὖν τὰ ἐν τῷ παρόντι νομίμως καὶ κανονικῶς ἀποφανθέντα καὶ ἀνατρέψῃ τι τῶν ἀνωτέρω καταγεγραμμένων, ὁ τοιοῦτος ἀφωρισμένος εἴη καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυστος καὶ πάσαις ταῖς πατριαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπεύθυνος καὶ ὑπόδικος καὶ ἔνοχος τῷ αἰωνίῳ πυρὶ τῆς γεέννης. ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ διηγεσὶ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγγιλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα, καταστρωθὲν καὶ τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τῷ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ διορισθέντι, καὶ ἐδόθη εἰς τὸ ῥηθὲν μοναστήριον ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἐννενηκοστῷ ὀγδόῳ κατὰ μῆνα ἰανουάριον ἐπινεμησεως πρώτης †.

† Γρηγόριος, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† 'Ο Ἐφέσου Σαμουήλ †.

† 'Ο

† 'Ο Κυζίκου Ἰωακείμ †.

† 'Ο Νικομηδεῖας Ἀθανάσιος †.

† 'Ο Νικαίας Καλλίνικος †.

† 'Ο Ἀγκύρας (?) Γεώργιος †.

† 'Ο Δέρκων Μακάριος †.

† 'Ο Θεσσαλονίκης Γερμανός †.

† 'Ο Προύσης Ἀνθίμος †.

† 'Ο Νεοκαισαρείας Ἡσαίας †.

† 'Ο Λαρίσσης Διόνυσος †.

*Archet. membraneum, doc. habet bullam plumbeam cum imagine τῆς Παναγίας.
Documenta nobis humanissime concessit amicus vir Georgius Cremus, Athenis. Sub-
scriptiones lectu difficillinae sunt.*

VII.

Diplomata et acta ecclesiae et civitatis Monembasiensis.

I. 6792—1284, mense augusto, ind. XII.

Imperator Andronicus II. Palaeologus civibus Monembasiae confirmat possessiones et exemptiones eis concessas a Michaële Palaeologo.

Χρυσόβουλλον τῆς χώρας Μονεμβασίας.

† Οὐκ ἦν ἄρα καὶ τὴν τῆς Μονεμβασίας πόλιν τῶν ἐκ τοῦ χρόνου μεῖναι τὸ παράπαν ἀπείρατον, οὐδ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐστάναι, τῶν ἄλλων πάντων δεξαμένων μεταβολὴν καὶ γευσαμένων, τῆς τούτου παλινστροφου κινήσεως μέντοι γε οὐδὲ τῆς αὐτοῦ παντάπασιν ἕξω γεγένηται φύσεως, ἀλλ' ἄπτεται καὶ ταύτης, ὡς καὶ πάντων, μεταβολὴ χρόνοις πρότερον ἤδη συχνοῖς καὶ κινεῖται πλὴν τὴν πρὸς τὰ χεῖρω κίνησιν, ὡς μὴ ὥφελε· λαμπρὰ γὰρ οὖσα τὸ πρὶν καὶ πολλοῖς εὐθηνουμένη τοῖς ἀγαθοῖς ὑπὸ τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα τῆς εὐδαιμονίας ἀπέλαυνεν, ἀλλ' ὁ χρόνος, ὥσπερ οὐκ ἐνεγκίων τηρῆσαι τὴν περιφάνειαν¹⁾, τῆς μὲν [τῶν] Ῥωμαίων ταύτην ἀποσπάσαι ἔγνω χειρός, δουλείας δὲ φέρων ἰταλικῆς ζυγὸν αὐτῇ ἐπιτίθησιν. ἐν-τεῦθεν καὶ πᾶν ὅμῳ τῆς πόλεως τὸ λαμπρὸν ἀποσβέννυσι καὶ τὴν ὄντως²⁾ πρῶν καλλίστην ἐν πόλεσιν μετὰ βραχὺ πολλοῦ τοῦ αἵσχους ἐμπίπλησιν. ἀλλ' οὐκ ἦν εἰς τέλος τοὺς αὐτῆς πολίτας οὕτω τῆς τῶν τρόπων χρηστότητος ἔχοντας, οὕτω συχνοῖς κεκοσμημένους τοῖς ἀγαθοῖς περιοφθῆναι παρὰ θεοῦ καὶ τὴν ταλαι-πωρίαν φέρειν ἐπὶ πάνυ μακρόν. οὐκ οὐδὲ θείας ἀμοιροῦσιν ἐπισκοπῆς, ἀλλ' ἐφορᾷ καὶ ἄλλιν ἴλεων ἐπ' αὐτοὺς ὁ πάντα ἐφορῶν ἐφθαλμὸς καὶ τῆς μὲν ἄλλο-γενεὺς αὐτίκα οὐλδείας δέχονται τὴν ἀπαλλαγὴν, πρὸς δὲ τὴν προτέραν³⁾ ἐκείνην εὐθὺς εὐδαιμονίαν ἀναχωροῦσι καὶ περιφάνειαν ὑπὸ Ῥωμαίοις αὖθις καὶ τῇ τούτων ἀρχῇ τελεῖν ὡς πρῶν ἐπευτυχίσαντες. ὅτε δὴ πρὸς ἄλλοις τῶν ἀγαθῶν (οὐδ' ἔσοις ῥάδιον ἀριθμεῖν) καὶ χρυσοβούλλου ἐπὶ τοῖσδε τυγχάνουσι παρὰ τοῦ αἰοδίου βασιλέως τοῦ αὐθέντου καὶ πατρὸς τῆς βασιλείας μου, τῷ τε δηλαδὴ ἐξουσιάζει

¹⁾ ἐπιφ. cod. et Zach.

²⁾ οὕπω cod. et Zach. Lectionem ὄντως proposuit Miller.

³⁾ πρὶν cod. et Zach.

πάσης καὶ ἐλευθερίας ἀπολαβεῖν αὐτοὺς καὶ πάντα τὰ προσόντα γονικόθεν αὐτοῖς ἀνώτερα κεκτηθῆσαι τέλους καὶ βάρους ὅποιοιδήτινος καὶ κομμερκίου χάριν ἀκαταξήτους τετηρηθῆσαι παντάπασιν, ἐφ' αἷς ἂν ποιεῖν ἐθέλωσι πραγματείας ἐν τῇ εἰρημένῃ πόλει τῆς Μονεμβασίας. ὅθεν, ἐπειδὴ καὶ νῦν ὑπὲρ τούτων τυχεῖν ἐξητήσαντο καὶ χρυσοβούλλου τῆς βασιλείας μου, εὐμενῶς τε ἄγαν καὶ ἐτοίμως τῇ τοιαύτῃ αὐτῶν παρακλήσει συννεύσασα τὸν παρόντα ταύτης πρὸς αὐτοὺς ἐπιβραβεύει χρυσόβουλλον λόγον, δι' οὗ προστάσσει καὶ διορίζεται ἐπαπολαβεῖν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τοὺς οἰκήτορας τῆς τοιαύτης πόλεως Μονεμβασίας τῆς προσούσης αὐτοῖς μέχρι τοῦ νῦν τοιαύτης ἐξουσίας τε καὶ ἀνενοχλήσιας καὶ διατηρεῖσθαι μὲν τὰ τε γονικά καὶ ὑποστατικά αὐτῶν ἀδιάσειστα πάντῃ καὶ ἐλεύθερα καὶ παντὸς βάρους καὶ τέλους ἀνώτερα, ἅπερ εὐρίσκονται κεκτημένοι μετὰ τῆς τοιαύτης ἐλευθερίας μέχρι τῆς σήμερον, διαμένειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ κομμερκίου δόσεως ἀκαταξήτους τε καὶ ἀνενοχλήτους παντάπασιν, ἐφ' αἷς ἂν δηλονότι ποιῶνται· πραγματείας ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει τῆς Μονεμβασίας· βούλεται γὰρ ἡ βασιλεία μου τελείας ἀπολαβεῖν αὐτοὺς ἅπαντας τῆς ἐπὶ τούτοις ἐλευθερίας καὶ ἀνέσεως τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου καὶ μὴ εὐρίσκειν ὑπὲρ τούτων τὴν οἰανδήτινα διενόχλησιν καὶ συζήτησιν. ἐπὶ τούτῳ γὰρ γεγωνὸς καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη αὐτοῖς κατὰ μῆνα αὐγούστον τῆς νῦν τρεχούσης ιβ' ἰνδ. τοῦ ς ἐπτακοσιοστοῦ ἐνένηκοστοῦ β' ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος †.

† Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων Δούκας Ἀγγέλως Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος †.

Edidit E. Miller in catalogo Mss. græc. bibliothecae Scorialensis p. 59 et Zachariae, Jus græco rom. III. p. 605.

II. 6801—1293, mense iunio, ind. VI.

Imperator Andronicus II. metropolitæ Monembasiæ concecit dignitatem exarchi totius Peloponnesi confirmatque jura, privilegia et possessiones ecclesiæ.

| Καὶ εἰ μὴπω πρότερον ἐφ' ἡ πλείστα δὴ παρακλήσια γενέσθαι βασιλευσὶ τε καὶ ἄλλοις, καὶ οὐχ ἥττον ἡμῖν, καὶ νομισθῆναι τοῦ λοιποῦ γίνεσθαι, ἴσως ἂν ἴσως ἦ γε νῦν αὕτη παροῦσα τε καὶ προτεθειμένη τῇ βασιλείᾳ μου πράξις ἐφεῦρε τὸν τοιούτου καλοῦ τύπον· ἀμείλει καὶ ἐφ' ἐαυτῇ κείμενον ἂν ἢ μᾶλλον ἐρεῖν, δι'

ἐαυτήν¹⁾· ἐκαίνισε πάντως, ἀρχὴν οὕτω λαβόντα καλλίστην πρὸς τὸν ἐξῆς ἐπειτα χρόνον ἐνεργῆ²⁾ δεικνυσθαι· οὕτω πολὺ πάντοθεν ἔχει τὸ πείθον αὕτη καὶ καταναγκάζον εὐλογον· τὸ γὰρ δὴ κατὰ τὴν Πελοπόννησον περιώνυμον ἄστὺ Μονεμβασίας ἐστὶ· μὲν ὡς ἀληθῶς τῶν κατ' αὐτήν δὴ πάντων³⁾ μακρῷ προέχον καὶ τὰ πρῶτα δὴ σαφῶς ἀπάντων φερόμενον, ὡς μηδὲνα μηδενὶ τῶν ταύτῃ γε ἄλλων ἄλλη πάντων πάντῃ καλλίστων ἐπιδήλως ἐναρίθμιον καὶ μὴ πολλῶν λείπεσθαι ζυγχοῦν⁴⁾· νέον μὲν ἐπικεικῶς ὄνομα καὶ κλέος καὶ οὐ πόρρωθεν τῶν ὀπισθεν χρόνων ἦκον, μυρίας δὲ ὅμως καὶ παμμήκεις τὰς εὐφημίας⁵⁾ καὶ πανταχοῦ πομπεῦον, ὡς εἴ τι⁶⁾ καὶ ἄλλο τῶν ἐπιφανῶν καὶ περιδόξων ἀκούειν, οὐκ ἐπὶ μόνῃς τῆς βασιλικῆς ἡγεμονίας τῆς ἡμετέρας, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν τῆς ἀλλοτρίας ἀπάσης· καὶ γὰρ δὴ τὰ τε ἄλλα κοσμεῖ τὸ ἄστὺ, καὶ θέσεως εὐκαιρία καὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἐρυμνότης καὶ πλῆθος μάλιστα οἰκητόρων καὶ πολυουλβία καὶ πολιτείας εὐγένεια καὶ τεχνῶν ἀσκήσεις καὶ ἀγορᾶς θαψίλεια πάντων πᾶσα, εὐεμπορώτατόν τε εἰ δὴ τι καὶ ἄλλο μάλιστα πρὸς ἅπαντα πλοῦν καὶ θαλάσσης ἅπαντα μέρη θέσεως⁷⁾ εὖ ἔχον· καὶ τοίνυν πολὺ τὸ τῶν οἰκούντων ἐνταῦθα ἱκανόπλοον καὶ θαλαττουργόν, ῥωμαλαιότης τε καὶ φρόνημα δραστικόν τε καὶ ἐμπράκτον καὶ (τὸ κάλλιστον τῶν ἄλλων) μάλιστα ἢ πρὸς τὴν βασιλείαν μου ἑνεργός τε καὶ ἄτρεπτος παντάπασι εὐνοια καὶ ἢ πρὸς τὸ γένος ἀναφορά τε καὶ κοινωνία πάντων ἀνάλωτος καιρῶν τε καὶ πραγμάτων, εὖ τε καὶ ἄλλως ἐχόντων, ἐν πολλοῖς ἤδη τῶν προλαβόντων χρόνων τὴν πείραν δοῦσα καὶ τὸ πιστὸν καθάπαξ ἄσειστον ἐγγυωμένη⁸⁾, καὶ τὰ μὲν τοῦ ἄστεος, ὡς ἐν ὀλίγοις, οὕτω, φεύγοντι τῷ λόγῳ τὸ μῆκος· συλλαγχάνει⁹⁾ δ' ἔτι καὶ τοῦτο νῦν εἶναι θαυμάσιον οἶον, ὅτι τῆς κατ' αὐτὸ πάντως ἀγιωτάτης ἐκκλησίας¹⁰⁾ ποιμὴν¹¹⁾ ἀρτίως πάντ' ἄριστος, πολὺς τοῖς κατὰ θεὸν ἐκ νέου πάνυ τοι καὶ εἰς γῆρας ἤδη βαθὺ¹²⁾ τοῦτο, νῦν ἤδη καμᾶτοις ἐγκαρτερήσας καὶ κατακεκοσμημένος εἰς ἄχρον τῆς μονήρου¹³⁾ αὐτῆς βιοτῆς, ἀτρέπτως εἰς¹⁴⁾ τοσοῦτο τῆς ἐξ ἀρχῆς ἐνστάσεως καὶ παντάπασι ἀνεκδότως, καὶ ὥσπερ εἴ τις νέος θερμῶς¹⁵⁾ ἥπτοιο, καὶ μὴ παρὰ τοσοῦτο προκόψας τι καὶ προηγουκῶς καὶ μὲν¹⁶⁾ πλείστον ὅσον ὑπὸ τῆς οὕτω χρονίου καὶ πολυετοῦς καὶ βιαίου σφόδρα κατὰ τὸν θεῖον

1) ἐαυτῆς Z. 2) ἐφ' ἐαυτῆς κελίηκεν ἂν ἡ μ. ἐναργῶς δι' ἐαυτῆς B. 3) ταύτην B.

4) τῶν ταύτῃ γε ἄλλων λείπεσθαι ξ. Z. reliqua omisit. 5) θεόμενον καὶ παμμήκους τῆς εὐφ. Fl. B. 6) εἴη B. 7) θέας B. 8) καθάπερ ἄλλοτε ἐγγυωμένη Z. R. καθάπαξ ἀσφαλῆς ἐγγυωμένη B. 9) συλλαγχάνοντα τοῦτο B. 10) τῇ . . . ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ Fl. 11) doest Z. R. 12) ἐς γῆρας ἡδ . . . Z. R. ἡδὴ B. 13) μακαρίας Z. R. B. 14) ἐς Z. 15) νηὶς ἱερᾶς addit B. 16) καὶ μὴ παρὰ καὶ μὴν πλείστον R. Z. καὶ . . . παράδοξον B.

λόγον¹⁾ βιώσεως²⁾ καὶ σωματικῆς δαπανήσεως καὶ προσταλαιπωρίας ἀπάσης ἐνηθληκῶς καὶ σφόδρα ἐκτετηγμένος³⁾ οὐ τῷ γήρᾳ μᾶλλον ἢ τοῖς γε τοιοῦτοις πόνοις, ἔτι θαυμαστῶς ἐμμένει καὶ διακαρτερεῖ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀκλινῇ γνώμῃ, καὶ ὥσπερ νῦν μᾶλλον ἐπειγόμενος καὶ σπουδάζων δῆλός ἐστιν, ἀλλ' οὐχ ὡς ἂν ἥδη τοσοῦτο προλαβὼν καὶ καταστάς⁴⁾ ἤδη πως ἀσφαλῶς⁵⁾ ἐν λιμένι καὶ γαλήνῃ ἁμέλει καὶ τῆς περὶ τὸ ἀγαθὸν τοσαύτης ἔξεως καὶ σφόδρα ὑπ' ἀμφοῖν, τοῦ τε πανσέμου τοῦδε γήρως, ὡς εἴρηται, καὶ τῶν τοσούτων καμάτων καὶ ἀσκητικῶν ἰδρώτων τὸ σῶμα κατακαμπτόμενος, οὐκ ἔπειθ' ὅμως κάμπτεται⁶⁾ τὴν καλλίστην ταύτην γνώμην, οὐδὲ χαλᾷ κατὰ βραχὺ καὶ τῶν τόνων οὐκ ἐνδίδωσιν, οὐδὲ νικᾶται τὸ φρόνημα, ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα ἡττήται ἥδη, καὶ νῶτα δίδωσι τε καὶ τρέπεται ἐπὶ τοσούτων τῶν προλαβόντων καὶ πόνων καὶ χρόνων, ὁ λογισμὸς δὲ ἀήττητος κόρον οὐκ ἔχειν οὐδέπω τῶν καλῶν ἀξιοῖ, οἷα δὲ ἐπὶ πάντων γίγνεται, καὶ μόνον τὸν ἐπὶ τούτοις ἔρον ἀδαπάνητόν τε καὶ παντάπασιν ἀκάματόν τε καὶ ἀνεπίστροφον οἶεται δεῖν εἶναι. ταῦτ' ἄρα καὶ τοσαύτην καὶ ἐπὶ τοσοῦτοις ἥδη τοῖς ἔτεσι συλλεξάμενος τὴν πνευματικὴν, ὡς ἔφην, κατάστασιν καὶ προειληφώς οὕτω πᾶν τοι πόρρω καὶ καταπεράνας εὐ μάλα τελεσιουργὸν τοῦ βίου τὴν πρόθεσιν ἀσφαλῶς τε καὶ γενικῶς, ὡς καὶ τοῦ βίου τοῦδε καὶ τῆς ὑψηλῆς ταυτησὶ παιδείας παράδειγμα καὶ τύπος ἐμψυχος περιπολεῖν, ὡς ἀληθῶς δὲ καὶ εἶναι καὶ τοῖς πολλοῖς ὑπειλήφθαι οὐκ ἀγαπᾷ τοῦ λοιποῦ. ὁ δὲ διὰ παντὸς ἐν τοῖς αὐτοῖς ἔχει, καὶ ὥσπερ οἱ πλείους καὶ βελτίους μὲν οὖν τῶν εἰσαγωγῇ χρωμένων νῦν εἶναι δὴ καὶ χθὲς καὶ πρότερον⁷⁾ καὶ αὐτὸς αἰεὶ παρασκευάζεται, καὶ ἔοικεν ὥσπερ ἀγωνιζομένῳ καὶ δεδιότι καὶ προσδραμεῖν⁸⁾ σπουδάζοντι, καταγυμναζόμενος τὸν ἅπαντα χρόνον καὶ κατατρύχων ἀπέραντα, κάμων τὸ σῶμα πόνοις ἀνενδότοις ἀσιτίαις τε καὶ ἀγρυπνίαις καὶ στάσεσι συντόνοις καὶ τίνι τῶν εἰθισμένων καὶ καλλίστων ἀγώνων οὐ; καὶ νομίμως⁹⁾, μᾶλλον δὲ καὶ πλεον ἢ τῶς νομίζεται τοῖς καλῶς ἡργιμένοις καὶ περὶ τὸν πνευματικὸν δρόμον ἀκμάζουσιν αὐτὸς ἔτι πῶ καὶ νῦν ἐπὶ τοσούτων τῶν ἐτῶν κατατεινόμενος. καὶ μὴν καὶ ἄλλα κατὰ τὸ ἥθος ἅπαντα τοῦ θαυμασίου τοῦδε ποιμένος ἀναλογεῖ τε καὶ συμβαίνει πρὸς ταῦτά τε καὶ πρὸς ἄλληλα, οἷον ἢ τῆς ἀγάπης πρὸς ἅπαντας ἐλευθεριότης, τὸ ἀόργητον θαυμασίον οἷον, τὸ φιλοικτον, ἢ τῆς ψυχῆς γαλήνη, τὸ μῆτε λογισμοῖς μῆτε λόγοις μῆτ' οἶσθαι μῆτε λέγειν περὶ ὅτι οὐν φλαῦρον οὐδέν, ἀλλὰ περὶ πάντων καὶ βούλεσθαι καὶ δοκεῖν καὶ λέγειν πάντ' ἀγαθὰ, ἐκ τῶν οἴκοι θη-

1) κατὰ τὸν θ. λ. desunt R. Z. 2) βιαίας B. 3) σωμα. δαπ. καὶ πρὸς ἅπαντα πόνον καὶ μόχθον σφόδρα Z. καὶ πρὸς καὶ R. 4) καταστῆναι Z. R. 5) ἀσφαλεῖ Z. 6) κάμπεται Z. 7) πρὸ τρίτης B. 8) προσδ. R. Z. B. 9) νομίμων Fl. B.

σαυρῶν, ὡς ἔοικε¹⁾), τὸ πιστὸν ἔχοντα· καὶ τὰλλ' ὁμοῦ καθόλου συνελεῖν, ἅπαντα, ὡς²⁾ μεγίστης ὄντως ἐκκλησίας καὶ πολυθρέμματος ἀρχιερεῖ καὶ ποιμένι δεῖ, καὶ ἐστὶν ἐργωδέστατον ὁμοῦ καὶ σφόδρα σπάνιον ἐνὶ ξυλλαχεῖν, ὥσπερ ἐπ' αὐτῇ δὴ προδήλως, περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος ἐστίν· καὶ μηκύνειν, ὡς ἔοικεν, οὐ δεῖ περαιτέρω, πλὴν ὅπερ ἄνωθεν ὁ λόγος ξυνεωραμένος ἀπεφάνετο. τοσαῦτα δὴ τὰ τε τοῦ ἀνδρὸς κατὰ θεὸν εὐδοκιμήματα καὶ τὸ τῆς πολιτείας καὶ τοῦ βίου περιφανὲς καὶ ὑπερ-
 ηρμένον καὶ σχεδὸν ἀπαράμιλλον. καὶ τοῦ γε τῆς ὑπ' αὐτὸν ἐκκλησίας ἄστεος αὐθις τὰ προσόντα παντοῖα καλὰ, ὥστε καὶ μόνᾳ δὴτ' ἴσως κινήσαι ταῦτα τὴν βασιλείαν μου πρὸς τὸ μεταποιῆσαι καὶ προβιβάζσαι τὴν τοιαύτην ὑπ' αὐτὸν ἀγιωτάτην ἐκ-
 κλησίαν εἰς κρείττω τινὰ καὶ ὑψηλοτέραν κατάστασιν καὶ ἀξίαν καὶ βαθμὸν ὑπερ-
 κείμενον, καὶ εἰ³⁾ μήπω πρότερον, ὡς εἴρηται, τοιαῦτα παραπλήσια καὶ γεγένητο καὶ νενόμιστο γίνεσθαι. καὶ ταῦτ' ἴσως, ἥπερ ἔφην, ἰκανῶς ἂν εἶχεν ἀφορμὴν τε δοῦναι καὶ ὑποφῆναι τὸν ἐν τούτοις τύπον καὶ νόμον, ὃ δῆτα καὶ παραπλήσια ἅττα ἴσως ἕτερα πρότερον, ὡς ἔοικε, καὶ εἴργασται καὶ τὴν ἐν τούτοις ἀρχὴν δέδωκεν. ἐπεὶ δὲ ὁ τε περὶ τούτων βασιλείος νόμος προλαβὼν, ὡς ἔφην, ἐπαίρει καὶ δίδωσι καὶ αὐτὰ δὴ ταῦθ'⁴⁾), ἅπερ εἴρηται, σφόδρα κινεῖ, σὺν θεῷ δ' εἰρήσθω, καὶ τὸ τῆς ἡμετέρας βασιλείας φιλόκαλον τὸ πλεῖστον ἐν τούτῳ μάλιστα συναίρεται, καὶ ἡ περὶ τὰ κάλλιστα καὶ θεοφιλῆ τῶν ἔργων χάριτι τοῦ θεοῦ καὶ προμηθείᾳ⁵⁾ ταύτης συνειδεῖν τὰ δέοντα καὶ βουλευσάι καὶ προθυμία τε καὶ σπουδὴ μάλα ἐνεργὸς⁶⁾ ἐκτελέσαι τε καὶ περάναι. ἐκ πάντων ἄρα τούτων τὸ καινίσαι τί⁷⁾ πρὸς τὸ κρείττον καὶ προβιβάζσαι τὰ τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης ἐκκλησίας Μονε-
 βασίας ἐδοκιμάσθη τῇ βασιλείᾳ μου. καὶ τοίνυν φθάνει μὲν ἤδη πρότερον προ-
 θεσπίσασα καὶ βαθμὸν τινὰ τῶν ὑψηλοτέρων ἔχειν ταύτην δὴ τὴν ἀγιωτάτην μη-
 τρόπολιν καὶ τόπον τινὰ ἐκκλησίας ἐτέρας καὶ τάξιν προεσβεσμένης καὶ ὥσπερ εἰ
 παρελθούσης, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μεγίστης ἐνορίας⁸⁾ ἐξαρχίαν τε καὶ ἐπισκοπὰς ἀναλόγως διαταξαμένη τε καὶ προσηκόντως. ἐπὶ δὲ αὐτὰ δὴ ταῦτα καὶ χρυσο-
 βούλλῳ βεβαιωθῆναι καὶ τὸ πιστὸν λαβεῖν καὶ ἄτρεπτον ἐξητήσατο ὁ ἀνωτέρω εἰρη-
 μένος ἱερώτατος τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἀρχιερεὺς⁹⁾ ἐτοίμως τε ἡ
 βασιλεία μου καὶ τὰ τῆς τοιαύτης αἰτήσεως προσεδέξατο καὶ πρὸς πέρας ἀγαγεῖν ἠδύοκχε. καὶ τοίνυν τὸν παρόντα χρυσοβούλλον λόγον αὐτῆς¹⁰⁾ ἀπολύει, δι' οὗ καὶ βούλεται σὺν θεῷ καὶ εὐδοκεῖ καὶ θεοσπίζει, τόν τε, ὡς εἴρηται, νῦν προϊστά-

1) αὐτοῦ om. ὡς ἔοικε R. Z. ὡς ἀληθῶς B. 2) ὢν Z. 3) εἰ deest R. B. Z.

4) ταῦτα Z. 5) προμηθεία C. 6) ἐνεργόν R. An ἐνεργῶς? 7) τε B. 8) μεγίστην ἐνορίαν Pandora. 9) ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος alii editores, apud quos deest sequens ἐτοίμως γε. 10) αὐτῆς Z., B. pro αὐτῆς habet τό γε νῦν.

μενον ἀρχιερατικῶς τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης μητροπόλεως Μονεμβασίας καὶ τοὺς καθέξῃς τὸν αὐτῆς διαδεξιμένους ὁρόνον ἐπαπολαύειν τῆς ἀνηκούσης τῷ τοῦ Σίδης ὁρόνῳ τιμῆς ἐν ἄπασι, καθέδραις τε δηλαδὴ καὶ προελεύσεσι¹⁾ τε καὶ στάσεσι, γραφαῖς τε καὶ ὅλως τοῖς ἐθίμοις²⁾ ἔργοις ἀρχιερατικοῖς καὶ λειτουργήμασιν ἄπασι· φορεῖν δὲ καὶ σάκκον ἐν ταῖς θείαις ἱεροτελεστίαις, ὁμοίως δὲ καὶ διβάμπουλων, καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ ἐκείνης· προνόμια καὶ δίκαια ἔχειν· ἔξαρχόν τε καὶ εἶναι καὶ λέγεσθαι τὸν τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἀρχιερατικῶς προϊστάμενον καὶ πάσης δὴ τῆς Πελοποννήσου³⁾ καὶ τῆς ἐντεῦθεν τιμῆς προσπολαύοντα⁴⁾, ἣ δὴ καὶ τοῖς ἄλλοις εἰθίσται τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων τοῖς ἡξιωμένοις διαφόρων⁵⁾ ἐξ-αρχεῦειν θεμάτων τε καὶ χωρῶν. ὡσαύτως δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦτο θε-σπίζει καὶ παρακελεύεται, πάντας δηλαδὴ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπους ἔν τε φήμαις καὶ γραφαῖς παναγιώτατον προσαγορεύειν [τε] καὶ ὀνομάζεσθαι, αὐτὸν δὲ πάλιν ἔν τοῖς σημειώμασι καὶ γράμμασιν ἰνδικτιῶνα ἐμφαίνειν πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν αὐτοῦ ἐπαρχίαν ἀνθ' ἐτέρας ὑποσημάνσεως. ἐπεὶ δὲ ἔφθασαν προτε-θῆναι πρότερον τῇ τοιαύτῃ ἀγιωτάτῃ μητροπόλει καὶ ἐπισκοπαὶ αὗται, ἣ τῆς Κυνου-ρίας⁶⁾, ἣ τοῦ Ἐλους, ἣ τῆς Μαίνης καὶ ἣ τοῦ Πέοντος καὶ ἣ τοῦ Ζεμενοῦ, προσβεβαιοὶ μὲν προηγουμένως καὶ προσεδράζει⁷⁾ ταύτας αὐτῇ καὶ διὰ τοῦ παρ-όντος χρυσοβύλλου λόγου αὐτῆς⁸⁾ ἡ βασιλεία μου, καὶ θεσπίζει καὶ διατάττεται καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὑπ' αὐτὴν εἶναι, καθὼς εὐρίσκονται μέχρι καὶ εἰς τὸ νῦν. ἔτι μέντοι δι' αὐτοῦ δὴ τούτου τὸ φιλότιμον προσεπαύξουσά τε ταύτῃ καὶ προσεπιτεί-νουσα εὐδοκεῖ καὶ παρακελεύεται ὑπ' αὐτὴν εἶναι καὶ ἐτέρας ἐπισκοπὰς ταύτας· ἡγοῦν τὴν τῆς Κορώνης, τὴν τῆς Μεθώνης καὶ τὴν τῆς Ἀνδρούσης καὶ ὑπο-καῖσθαι ὁμοίως καὶ ταύτας τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς Μονεμβασίας, ὡς καὶ τὰς ἄλλας, ὡς ἄρα μητροπόλει αὐτῶν καὶ δέχεσθαι εἰς ἀρχιερεῖς ἑαυτῶν, οὓς ἂν ὁ ἐν τῇ εἰρημένῃ ἀγιωτάτῃ μητροπόλει εὐρίσκόμενος ἀρχιερεὺς χειροτο-νῆσαι διακρίνοι καὶ ἐγκαταστήσαι ἐπ' αὐταῖς. ἡ δὲ τῆς ἐπαρχίας ταύτης περί-οδος, ὡς ἐν τύπῳ περιγραφικῇ ἔχει οὕτως. πρῶτον μὲν οὖν Ἐπίδαυρος ἀρχαία, ἡ καλούμενη Λιμηρά· μετὰ δὲ ταύτην ἐπὶ ἐφ' ὧν προϊόντι ὁ Ζάραξ· προσελόντι δὲ ἀπὸ Ζάρακος παρὰ τὴν θάλατταν κατιόντι [κώμη]⁹⁾ ἡ Κυπαρισσία· εἶτα ναὸς τοῦ ἁγίου Λεωνίδου· μετὰ δὲ τὸ τοῦ ἁγίου Ὡσίου τέμενος, τὸ καλούμενον Ἄστρος· ἐπαναβάντι δὲ κώμη ἡ καλούμενη Καστάνιτζα· μετὰ δὲ ταύτην ἀπέρχεται καὶ

1) προεδρεύεσι B. 2) ἐθισμένοις B. ὅλοις? 3) ἐξ. τοῦτον μόνον εἶναι τε καὶ

λέγεσθαι πάσης Πελ. τὸν τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης ἀρχιερατικῶς ἐκκλ. προϊστ. alii edit.

4) ἀπολαύοντα edit. 5) διαφόρους R. 6) Sic R., alii editores Κυθουρίας. 7) προσ-

εδράζεται B. 8) αὐτῆς Z. 9) πόλισμά τι B.

εἰς ἑτέραν κώμην λεγόμενα Ζίντζινα· εἶτα εἰς ναὸν τῶν ἁγίων Ἀναργύρων· ἔπειτα εἰς τὰς Ἄλως τὰς ἀρχαίας καὶ εἰς τὸ Ξηρὸν Φρέαρ, μεθ' ὃ κατέρχεται εἰς ναὸν τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου· εἴθ' οὕτως εἰς τὴν σεβασμίαν μονὴν τὴν εἰς ὄνομα τιμωμένην τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ ἐπικεκλημένην τοῦ Λυκοβουνοῦ¹⁾· ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς σεβασμίας μονῆς διέρχεται διὰ τοῦ πεδίου καὶ καταντᾷ εἰς τὴν ἀπέναντι θείαν μονὴν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, τὴν εἰς ὄνομα τιμωμένην καὶ αὐτὴν τῆς Ἐλεούσης, οὗσαν πλησίον τῆς κώμης τοῦ Ἀρκασιᾶ· εἶτα ἀπέρχεται εἰς ἑτέραν κώμην ὀνομαζομένην Σοχὰ πρὸς τοῖς ποσὶ τοῦ ὄρους τοῦ Ταῦγέτου· κακείθεν ἀνέρχεται εἰς τὴν τούτου κορυφὴν, ἔνθα ἦν εὐκτήριον τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, ἐπικεκλημένον Πεντεδάκτυλον· καὶ πάλιν κατέρχεται κατὰ δεξιὰν εἰς εὐκτήριον ἕτερον τοῦ αὐτοῦ προφήτου Ἡλιοῦ, ὃ ἐπικείται πρὸς τῷ τέλει τῆς κοιλάδος²⁾ κατὰ³⁾ φάραγγος τῆς σκληρᾶς καὶ δυσβάτου, ἐν ᾧ καὶ ὕδωρ ῥεῖ· μετὰ δὲ τὸ εἰρημένον εὐκτήριον αὐθις κατὰ δεξιὸν μέρος τῷ καταβαίνοντι εἰσὶ ταῦτα τὰ λεχθησόμενα χωρία τε καὶ πόλιστα· Δυρράχιον, πόλις⁴⁾ ἀρχαῖον οὕτω καλούμενον· μετὰ δὲ τοῦτο κατέρχεται εἰς τὸν σωρὸν τῆς ὀνομαζομένης Γραός· εἶτα διέρχεται τῆς βασιλικῆς ὁδοῦ καὶ καταντᾷ εἰς τοὺς Χοιρολάκκους· ἔπειτα ἀνέρχεται εἰς τὴν Βουλκάνην καὶ διέρχεται εἰς τοῦ Βουνοῦ τὴν λεγομένην Ὀπὴν· εἴθ' οὕτως εἰς τὸ ὄρος τὸ Ὅρθριον· καὶ κατέρχεται εἰς τὴν Πύλον, τὸν καλούμενον Ἀβαρίνον, ἐν ᾧ καὶ λιμὴν μέγας· πάντα ταῦτα καὶ ὅσα οἱ εἰρημένοι τόποι πρὸς γε τὰ νότια μέρη περικυκλοῦσι καὶ διορίζουσιν, οὗτός ἐστιν, ὡς εἴρηται, ὃ τῆς ἐπαρχίας περιοδικὸς τύπος, ὡς ἐν συνόψει τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Μονεμβασίας, ἄνευ τῶν δύο ἐπισκοπῶν τῆς Κυνουρίας καὶ τῆς Ζεμεναῆς, πλὴν εἰ καὶ ἀρτίως εὐρίσκονται τινες τῶν εἰρημένων ἀγιωτάτων ἐπισκοπῶν εἰς τὸ μέρος τῶν Λατίνων, ἀλλ' οὖν καὶ νῦν καὶ ὁπνήνικα θεὸς εὐδοκήσειεν ἐπανελθεῖν καὶ ἀνασωθῆναι αὐθις ταύτας εἰς τὸ μέρος τῆς βασιλείας [μου], ὑπὸ τὴν τοιαύτην ἔσονται ἀγιωτάτην μητρόπολιν τῆς Μονεμβασίας, ἐπ' ἀδείας τε ἔξει μετὰ τοῦ ἀνήκοντος ἀρχιερεῦσι δικαίου ὃ ταύτης δὴ προϊστάμενος χειροτονεῖν ἐπισκόπους ἐν αὐταῖς, ὡς καὶ ἐν ταῖς δηλωθείσαις ἐτέραις ἐπισκοπαῖς. οὕτω γὰρ δὴ περὶ τούτων καὶ δεδοκίμακεν ἡ βασιλεία μου, καὶ διὰ τῆς δεδομένης ταύτης χάριτι τοῦ Χριστοῦ περὶ τῶν τοιούτων ἐννόμου καὶ θείας ὄντως ἀδείας τε καὶ ἐξουσίας παρεκελεύσατο, προηγουμένως μὲν δηλαδὴ, ὡς εἴρηται, τὸν τόπον ἔχειν τῆς προεσβεσμένης καὶ πρὸ χρόνων ἀπολομένης ἐκκλησίας τοῦ Σίδης τὸν ταύτης δὴ τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Μονεμβασίας ἀρχιε-

¹⁾ Λυκοβούση B. ²⁾ πεδιάδος B. ³⁾ καὶ reliqui editores praeter B. ⁴⁾ που B. πόλις καλούμενη alii edit.

ρατικῶς προϊστάμενον καὶ τῆς τῷ τοιοῦτῳ θρόνῳ ἀνηκούσης, ὡς δεδήλωται, πάντῃ τε καὶ πάσης καὶ διὰ πάντων ἀπολαύειν τιμῆς, ἔτι γε μὴν καὶ ἐξαρχεῦειν ἀπάσης τῆς Πελοποννήσου, ὡς ἄρα δὴ καὶ τοῦτο δεδήλωται. πρὸς δ' ἄρα τούτῳ καὶ ὑπ' αὐτὸν ἔχειν καὶ τὰς ἀνωτέρω διαληφθείσας ἐπισκοπὰς, ἃς τε δηλαδὴ πρότερον ὑποτεταγμένας εἶχε, καὶ ἃς νῦν ἐπιλοίπους προσεκύρυσεν ἡ βασιλεία μου καὶ κατ' ὄνομα καὶ περιγραφικῶς πάντα δεδήλονται· εἰς γὰρ δὴ τὴν περὶ τούτων ἀπάντων βεβαίωσιν, ἀσφαλείαν τε καὶ διαμονὴν ἄτρεπτον, ὥστε διὰ παντὸς ἀμεταποιήτως οὕτω στέργειν καὶ μὴ κατὰ βραχὺ μετατραπῆναι καὶ μεταβολὴν ἡγνισαοῦν ἐπ' αὐτοῖς συμβῆναι· καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου ἐπεβραβεύθη καὶ ἐπεχορηγήθη τῷ τε νῦν ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης ἐκκλησίας Μονεμβασίας, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ πάσης Πελοποννήσου καὶ τὸν τρόπον τοῦ Σίδης ἐπέχοντι, ἀλλὰ δὴ καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν διαδεξιμένοις τὸν αὐτὸν θρόνον, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰούνιον τῆς ἐνισταμένης ἑκτῆς ἰνδικτικῶνος τοῦ ἐξακισχιλίστου ὀκτακοσίου [πρώτου] ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο κράτος †.

† Ἀνδρόνικος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, Δούκας Ἁγγέλος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος †.

Orig. in membr. extat in bibl. universitatis Atheniensis. Primus edidit Flaminus Cornelius in libro: Catharus, Dalmatiae civitas in ecclesiastico et civili statu. Patavii 1749. p. 118; iterum Rhalles et Potles in Coll. Can. V. p. 333; Buchon, Recherches, Paris. 1845 I. p. LXXXI; in ephemeride Pandora, Athenis. 1853, Tom. IV. p. 85; Zachariae, Jus graeco-romanum III. p. 608. Extat etiam in cod. bibliothecae Neapolitanae II. C. 36.

III. 6809—1301, mense iunio, ind. XIV.

Imperator Andronicus II. Palaeologus confirmat possessiones ecclesiae Monembasiensis.

† Ὁ μὲν δὴ μέγας καὶ θεῖος τῆς ἀληθείας κήρυξ καὶ τοῦ κοινού δεσπότης καὶ σωτῆρς ἀπόστολος, μὴ μέγα, φησὶν, εἶναι, εἰ αὐτοὶ γε δὴ τῆς εὐσεβείας ἡμῖν οἱ ἡγεμόνες καὶ τῶν εὐαγγελικῶν σπερμάτων τε καὶ δογμάτων γεωργοὶ καὶ νομαῖς τὰ πνευματικὰ σπείραντες ἡμῖν παρ' ἡμῶν αὐτοὶ τὰ σωματικὰ θερίσουσι. καὶ γὰρ οὐδ' ἐστὶν οὕτως ἀξιοχρεῶ τοῖς ἐκείνων ταῦτα δὴ παραβάλλειν, καὶ μέγα πρὸς ταῦτ' οὐδὲν ἦν¹⁾, ὅσα τις εὖ μάλ' ἀνύτων²⁾ καὶ σπουδάζων ἀντιδιδῷ, ὅτι μὴδ' ἔχει

¹⁾ Cod. et M. ἦν. Emendavit Zach.
et Zach.

²⁾ μάλλ' ἀνύτων cod. μάλ' ἀνύτων Miller

τις ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς, τὰ ἱερὰ λόγια φασιν, ἰσοστάσιον, ἣν ἄρα δὴ χωρὶς τῆς τοῦ πνεύματος γεωργίας προκειμένην εἰς ὄλεθρον καὶ πάντως κινδινεύσαι μέλλουσαν καὶ τὴν ἐσχάτην ὑποστῆναι ζημίαν, καὶ ἥς οὐδ' αὐτὸς ὁ κόσμος ὅλος ἀντάξιός, αἱ τῶν ἀποστολικῶν καὶ θείων σπερμάτων ἀρόσεις τε καὶ καταβολαὶ σώζουσι τε καὶ εὐχρηστον κατορθοῦσι καὶ καρποφόρον ἀγαθῶν καὶ ἀζήμιον. τοιγαροῦν κατ' 1) ἄρα δὴ τὸν ἀποστολικὸν τόνδε καὶ θεῖον λόγον οὐ μέγα οὐδέν, ὅστις ἀντὶ τῆς τοσαύτης εὐποιίας, ἀντὶ τῶν ψυχικῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς τῶν θείων αὐτῶν μεταδόσεώς τε καὶ μεταλήψεως καὶ κοινωνίας καὶ χάριτος, ἥς πορίζεται καὶ τρέφεται καὶ συντηρεῖται καὶ αὖξει καὶ τελειοῦται, μᾶλλον δὲ τελεῖται τὰ κρείττω καὶ εὐαγῇ τε καὶ πάνσεμνα, ἀντισυντελοῖται τι καὶ αὐτὸς ἀντιδιδόη ὀπιποτοῦν. πάνυ μὲν οὖν πλείστον τῶν κατ' αὐτὸν 2) καὶ σωματικῶν, ὥς γε αὐτῷ δοκοῦν καὶ τοῖς ἄλλοις, μέγα μὴν οὐδὲν τοῦθ' ὡς ἀληθῶς οὕτω, μέγα δὲ ὄντως τοῦτο καὶ εὐδαιμον, ὅτῳ ἔδωκεν ὁ θεὸς πράγμασι 3) ξυλλαχεῖν, ὥστ' ἔχειν παραδεικνύναι τὴν γνώμην ἐθελόκαλόν τε καὶ πεφυκυῖαν εὖ πρὸς τὰ βελτίω, καὶ τὰγαθὸν κρίνουσάν τε καὶ αἰρουμένην εὖ μᾶλα τελεσιουργόν, καὶ μὴ ζημιουμένην τὸ περὶ τὴν ὕλην αὐτὴν δραστικὸν μὴδ' ἀποστρεφόμενην τῶν πραγμάτων ὑπ' ἀνάγκην ἀργόν τε καὶ ἀνόνητον ἑαυτῆς. μήποτε δ' ἄρα καὶ τοῦτ' ἂν εἴη τῆς σοφῆς καὶ πανταρίστης καὶ παντελείου θεϊκῆς προνοίας, καὶ ὅρᾳν ἔξεστιν ἐπιδήλως ἐκάστοτε γιγνόμενον, τὰς φιλοκάλους αὐτὰς φύσεις, καὶ αἷς ἄρα πλείστος ὁ περὶ τῶν καλῶν καὶ θείων ἔρωσ ἐνθεν ἐκ ψυχῆς ἀδάπανος φλέγει, ἱστᾶν ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἀξίων τῆς γνώμης καὶ ὑποθέσεις διδόναι πρεπούσας καὶ χωρούσας ἀμέλει τὸ φρόνημα, ὥς ἂν ἅμα μὲν ἰσχύι τὰ κρείττω καὶ δημιουργεῖσθαι καὶ πολιτεῦσθαι κατ' ἀνθρώπους, ἅμα δὲ καὶ ζῆλον ὡς εἰκὸς προσλαμβάνεσθαι καὶ προκόπτεσθαι 4) καὶ προάγεσθαι τῷ ὄντι. καὶ γὰρ καὶ κάλλιστον οἶον ἔοικεν εἶναι, καὶ οὐ μόνον λυσιτελέστατον αὐτῷ τινι μόνῳ, ἀλλ' ἄρα τό γε δὴ καὶ βιωφελέστατον εἰς αὐτὰ καθόλου τάνθρώπειαν κατὰ τὸν βίον ἅπαντα, ὅστις ἐπὶ πραγμάτων ξυντυχῶν ἀμεινόνων ἢ κατὰ τοὺς πολλοὺς καὶ διδόντων ἐπιεικῶς εὖ μᾶλα ἀγαθουργὸν ἀφορμὴν οἷός τ' ἂν ἔπειτα γένοιτο αἰσθῆσθαι τὴν ἀγαθὴν ξυγχυρίαν καὶ πειρᾶσθαι ἑαυτοῦ καὶ χρῆσθαι, ἣ δοκεῖ βέλτιστον, καὶ ὅστις γνώμης εὖ ἔχων, κρίσεως, ὁρμῆς 5) καὶ ἔρωτος περὶ τὰ μέγιστα καὶ θεῖα, ἐφ' ἡγεμονίας τινὸς καὶ ἀρχικῆς ἐπιστασίας γεγόμενος αὐτοκρατοῦς καὶ ἰσχυοῦσης, ἔχει πως ἑαυτῷ χρῆσθαι κάλλιστα, ἔχει δεικνύναι τὴν φύσιν, ἔχει μὴ μένειν ἀργός, ἔχει τελεῖν τὰ βελτίω

1) Cod. καὶ τ'. em. M. 2) Cod. et M. αὐτῶν. Recepimus conjecturam propositam a Z. 3) Z. scribendum putat πράγματα. 4) Recepimus conjecturam Zach.: cod., M. et Z. προσλαμβάνοντα καὶ προκόποντα. 5) εὖ ὁρμῆς M. Z.

δόγματα, καὶ μὴ μόνον ἀντιδιδόναι πολλῶν καὶ μεγάλων, ὧν προειληγώς¹⁾ ἔχει τῇδε τε κατὰ τὸν βίον ἀμέλει· καὶ κατὰ ψυχὴν μάλιστα, τὸ δίκαιόν τε καὶ γιγνόμενον ὀφλήμα, βραχὺ μὲν οὖν καὶ ὀλιγαρχικὸς ὄντως πρὸς τὴν τωσαύτην εὐπορίαν, ἀλλὰ καὶ πραγματεύεσθαι περαιτέρω καὶ ἀντωνεῖσθαι σοφῶς διὰ τῶν παρόντων τῶνδε καὶ ῥεόντων τὰ μέλλοντά τε καὶ μένοντα, καὶ διὰ τῆς ἐν τούτοις φιλοθεοῦ καὶ εὐγενοῦς οἰκονομίας καὶ ἐλευθεριότητος τοῖς ἀβεβαιοῖς μὲν ὡς τὰ πολλά, πάντως δὲ μετ' ὀλίγον ἀπολουμένοις, ἃ γε δὴ καὶ αὐτὰ προῖκα προειληγώς ἔχοι, κατακταῖσθαι τὰ διαιωνίζοντά τε καὶ ἄτρεπτα. εἰ δ' ἄρα δὴ καὶ ἡμετέρα βασιλεία περὶ τούτων οὐ μόνον εὖ τε ξυνεώραται καὶ ἔγνω, ἀλλ' ἀνεκτὼς γε καὶ ἀνεμεσίτως ἐρεῖν καὶ διαπέπρακται, πολλά τε ἄλλα (σὺν θεῷ δ' ὁ λόγος) μαρτύρεται καὶ τὸ νῦν γε ἤδη δηλώσει· πολλά γὰρ δὴ τῇ²⁾ κατὰ τὴν Πελοπόννησον Μονεμβασίας ἀγιωτάτῃ μητροπόλει παρ' αὐτῆς ἐνήργηται τε καὶ ἐπιδέδεικται λόγου τε ἄξια καὶ ἐπαίνων τῇ τοῦ Χριστοῦ χάριτι, τοῦτο μὲν ὅσα εἰς τιμὴν τινα φέρει καὶ προβάθμιον τάξιν καὶ περιφανὲς ἀξίωμα καὶ τόπον πλεῖω³⁾ ἢ πρότερον, τοῦτο δὲ καὶ ὅσα εἰς εὐπορίαν τε καὶ φιλοδωρίαν τῶν προσόντων αὐτῇ πραγμάτων τε καὶ κτημάτων· ἃ δὴ καὶ κατὰ μέρος ἕτερα διάφορα ταύτης ὑποδείκνυσσι θεσπίσματα. ἐπεὶ δὲ ἀρτίως ἡτήσατο τὴν βασιλείαν μου ὁ τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης μητροπόλεως ἀρχιερεὺς, πάντα ὧν ἄριστος καὶ ἱκανώτατος τῇ τοιαύτῃ γε ἀξία, ὡς συνελόντ' ἐρεῖν, καὶ δι' αὐτὸ δὴ τοῦτ' ἄρα καὶ πάντα πείθειν ἱκανὸς ὧν τὴν βασιλείαν μου καὶ περὶ πάντων αἰτούμενος, ἐπεὶ δ' οὖν οὗτος⁴⁾, ὡς εἴρηται, ἡτήσατο καὶ χρυσόβουλλον αὐτῆς προβῆναι περὶ τῶν προσόντων κτημάτων τῇ κατ' αὐτὸν τοιαύτῃ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, ἣδη καὶ εἰς τοῦτο ἐπινεύει τῇ αὐτοῦ αἰτήσῃ καὶ ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει τόνδε τὸν χρυσόβουλλον λόγον αὐτῆς, δι' οὗ καὶ εὐδοκεῖ⁵⁾ καὶ προστάσσει καὶ διορίζεται, κατέχειν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὴν διαληφθεῖσαν ἀγιωτάτην μητρόπολιν Μονεμβασίας πάντα τὰ προσόντα αὐτῇ κτήματά τε καὶ δίκαια, ἃ καὶ μέχρι τοῦ παρόντος παρ' αὐτῆς εἰσι κατεχόμενα, νέμεσθαι τε αὐτὰ ἐκτὸς πάσης ἐπηρείας καὶ ἐνοχλήσεως καὶ παντάπασιν ἀναφαίρετως, διασεισμοῦ τε παντὸς ἀπηλλαγμένα τε καὶ ἀνώτερα, ἃ δὴ καὶ κατ' ὄνομα οὕτως ἔχουσι· χωρίον ὁ Γαγκανέας μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ ὑποστατικῶν καὶ πάντων τῶν δικαίων καὶ πάσης [τῆς] νομῆς αὐτοῦ· κτῆμα τὸ εἰς τὸ χωρίον τὰ Νόμια μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ τῶν εἰς τὸ αὐτὸ χωρίον καὶ εἰς τὰ Ταίρεια αὐτουργίων· ἀγρίδιον τὰ Λυρά μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ

1) M. mavult προσεῖλ.
in notis, cod., M., Z. πλὴν.

2) Emend. Z.; cod. τοῖς, M. τῆς.
4) Conjecit Z.; cod., M. et Z. οὕτως.

3) Proposuit Z.
5) Cod. εὐλογεῖ.

ὑποστατικῶν, ἔτι δὲ καὶ τὸ τῶν Μουντουσῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ εἰς τὴν Σιών αὐτούργιον· χωρίον εἰς τὸν Κάμπον λεγόμενον τὰ Ἐπισκοπεῖα μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων, τῆς διαφερούσης τῇ ἐκκλησίᾳ γῆς καὶ τῶν λοιπῶν ὑποστατικῶν, ἔτι δὲ καὶ τοῦ δρυμῶνος τοῦ ἰδιοπεριόριστως προσόντος μέχρι τοῦ παρόντος τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, ὡς τοῦ λοιποῦ παντὸς δρυμῶνος τοῦ ὑποκειμένου τῷ δημοσίῳ, ὀφείλοντος εἶναι αὐθις ὑπὸ τὸν δημόσιον· χωράφια ἐν διαφόροις τόποις τοῦ Ἑλλους μετὰ τῶν ἐν αὐτοῖς τεσσάρων ὑδρομυλῶνων τῶν ἀνεγερθέντων παρὰ τοῦ μέρους τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἀμπελῶνος· ἀγρίδιον λεγόμενον τοῦ ἀγίου Κουρνούτου μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων· ἕτερον ἀγρίδιον τοῦ Καμαρᾶ μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ ὑποστατικῶν· ἡ μονὴ τοῦ ἀγίου Γεωργίου ἡ τοῦ Πρινίκου μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὴν παροίκων καὶ αὐτουργίων καὶ τῆς λίμνης τῆς προσούσης τῇ τοιαύτῃ μονῇ τοῦ Πρινίκου, ἔτι δὲ καὶ τῆς συνεισφορᾶς ἀπάσης¹⁾ τοῦ βαλανιδίου· προκατεῖχετο μὲν γὰρ πρότερον ἡ ἡμίσεια συνεισφορὰ ταύτης παρὰ τοῦ μέρους τῆς τοιαύτης ἐκκλησίας, ἡ δὲ ἑτέρα ἡμίσεια ταύτης παρὰ τοῦ δημοσίου· ἀρτίως δὲ εὐδοκεῖ ἡ βασιλεία μου καὶ παρακελεύεται τὴν ἅπασαν ταύτην τοῦ βαλανιδίου συνεισφορὰν παρὰ τοῦ μέρους κατέχεσθαι τῆς τοιαύτης ἀγιωτάτης μονῆς ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασειστώ· χωρίον οἱ Πεξιάμενοι μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ ὑποστατικῶν καὶ πάντων τῶν δικαίων καὶ πάσης τῆς νομῆς αὐτοῦ· χωρίον τὸ Φιλόδεδρον μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ ὑποστατικῶν· ἡ μονὴ τοῦ τιμίου Προδρόμου ἡ τοῦ Σαραζῶνος μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὴν παροίκων καὶ λοιπῶν δικαίων· ὁ εἰς τὰ Φῶτα ἀμπελῶν· ἡ ἐν τῷ χωρίῳ τῶν Πολλῶν Ξενίων ποσότης τῶν εἰκοσιπέντε ὑπερπέρων· τὰ ἐντὸς τῆς Μονεμβρασίας ὁσπῆτια, ἅπερ εἶχε ποτε ὁ Ἀρῆς· ἀγρίδιον αἱ Ῥιπῖαι σὺν τῷ πλησίῳ τούτου τόπῳ τῷ Καλαμίῳ καὶ τῷ τῶν Δικαστηρίων· πρόστειον τῶν Λαιμόνων²⁾· ἔτι δὲ καὶ τὰ αὐτούργια, ὅσα μέχρι τοῦ νῦν εὐρίσκεται κατέχουσα καὶ νεμομένη ἡ αὐτὴ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ εἰς τε τὸν Σώρακα, τὴν Κουλενδιάν, τὴν Κουμαραίαν, τὴν Βουλκάνην καὶ Μέσιν καὶ Δωδαίαν, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς τὴν Νόδυν καὶ εἰς τὴν λίμνην καὶ τὸν πύργον καὶ τὸ παλαιόκαστρον· ἃ δὴ πάντα, ὅσα ἀνωτέρω³⁾ διαλαμβάνεται, καθέξει καὶ νεμεθῆσεται τὸ μέρος τῆς αὐτῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας μετὰ τῶν προσηρμοσμένων αὐτοῖς⁴⁾ μέχρι τοῦ νῦν, ὡς⁵⁾ εἴρηται, δικαίων, ἡγουν γῆς, ἀμπελῶνων, μυλώνων, δένδρων διαφόρων, περιβολίων καὶ λοιπῶν· πρὸς τούτοις δὲ ἔξει ἐπ' ἀδείας τὸ μέρος τῆς αὐτῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας ἐξωνεῖσθαι καὶ τὸ πρινοκόκκιον, ὅπερ οἱ τῆς ῥηθείσης μονῆς

¹⁾ Cod. τὰς συνεισφορὰς, quapropter M. ἀπάσας legi vult. Z. ²⁾ M. legi vult Λαιμόνων. ³⁾ Cod. ἀνωτέρα, em. M. ⁴⁾ αὐτῆς M. ⁵⁾ deest M.

τοῦ Σαραφῶνος καὶ οἱ τοῦ δηλωθέντος χωρίου τοῦ Γαγκανέα πάροικοι ἐπισυνάγουσιν ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ διαφέροντος τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ. ὅσον μέντοι πρινοκόχκιον ἐπισυνάξουσιν οἱ τοιοῦτοι πάροικοι τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ δημοσιακοῦ τόπου, ὀφείλει ἐξωνεῖσθαι τοῦτο ὁ δημόσιος. ταῦτ' ἄρα καὶ τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου μενοῦσι, καὶ διατηρηθῶσιν τὰ τοιαῦτα ἅπαντα κτήματα καὶ αὐτοῦργια τῆς διαληφθείσης ἀγιωτάτης ἐκκλησίας Μονεμβασίας ἀνενόχλητα πάντῃ καὶ ἀναφαίρετα κατὰ τὴν νομὴν καὶ κατοχὴν, ἣν εὐρίσκεται κεκτημένη, ὡς δεδῆλωται, μέχρι τοῦ νῦν ἐπ' αὐτοῖς, ἔτι δὲ ἀπηλλαγμένα τε καὶ ἀνώτερα πάσης καὶ παντοίας ἐπηρείας καὶ ἐπιθέσεως. καὶ γὰρ οὐδεὶς τῶν ἀπάντων ὀφείλει ἐπάγειν αὐτοῖς οἰανδήποτε λύμην ἢ ὅλως κατατριβήν, οὔτε μὴν ἐπὶ διασεισμῶ καὶ ἀδικίᾳ τινὶ κατ' αὐτῶν ἐπιτίθεσθαι καὶ τινὶ τρόπῳ δι' ὅχλου γίνεσθαι· ἐπεὶ καὶ πᾶς ὁ τοιοῦτόν τι πειραθσόμενος τούτοις ἐπαγαγεῖν ἀποπεμφθήσεται ἀμπαν καὶ ἀποσοβηθήσεται καὶ καθάπαξ ἀποτραπήσεται, ὡς ἄρα ὁ παρὼν χρυσοβούλλος λόγος τῆς βασιλείας μου διατάττεται· ὅς καὶ ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη τῇ αὐτῇ ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ Μονεμβατίας, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰούνιον τῆς ἐνισταμένης ιδ'. ἰνδ. τοῦ ςω' ἐννάτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο κράτος †.

† Ἀνδρόνικος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, Δούκας Ἀγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος †.

Edid. E. Miller in Catalogue des Msc. grecs de la bibliothèque de l'Escorial p. 61; Zachariae, Jus graeco-romanum III. p. 617.

IV. 6825—1317, mense novembri, ind. XV.

Andronicus II. Palaeologus confirmat mercatoribus civitatis Monembasiae privilegia et exemptiones a praedecessoribus suis concessas.

† Ἐπεὶ οἱ Μονεμβασιῶται, οἱ τε ἀπὸ τῆς θεοσώστου πόλεως Μονεμβασίας καὶ ἀπὸ τῶν Πηγῶν εὐρισκόμενοι, καὶ κατοικοῦντες ἀρτίως εἰς τε τὴν θεοδόξαστον καὶ θεοφύλακτον καὶ θεομεγάλυντον Κωνσταντινούπολιν, ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς ἄλλας πόλεις καὶ χώρας τῆς βασιλείας μου, εἰσὶν ἀποτεταγμένοι διὰ χρυσοβούλλων καὶ προσταγμάτων τῶν ἁγίων, αἰδίδμων καὶ μακαρίων μου αὐθεντῶν καὶ βασιλέων, τοῦ τε πατρὸς καὶ πάππου καὶ προπάππου τῆς βασιλείας μου, ἵνα ἐφ' αἷς ἂν ποιῶσι πραγματείας εἰς τὴν θεοδόξαστον Κωνσταντινούπολιν, τὴν Σηλυμβρίαν, τὴν Ἡρακλείαν, τὸ Ῥαιδεστόν¹⁾, τὴν Καλλιούπολιν καὶ τὰς ἄλλας τῆς Μακεδονίας καὶ

¹⁾ Ῥοδοστά Zach.

[Θράκης]¹⁾ διδῶσι²⁾ χάριν κομμερκίου εἰς ποσότητα νομισμάτων³⁾ ρ' νομίσματα β', εἰς δὲ τοὺς λοιποὺς πάντας τόπους καὶ χώρας καὶ σκᾶλας τῆς βασιλείας μου διαμένουσιν ἀνώτεροι ἀπαιτήσεως κομμερκίου παντελῶς, διατηρῶνται δὲ καὶ ἔνθα ἂν εὐρίσκωνται καὶ κατοικῶσιν ἀνενόχλητοι καὶ ἀπὸ πασῶν ἄλλων δόσεων καὶ ἀπαιτήσεων· παρεχάλεσαν δέ, ἵνα τύχῃσι καὶ ἐκ νέου εὐεργεσίας ἰδίας παρὰ τῆς βασιλείας μου, δι' ἣν ἔχει αὐτοῖς τῆς χάριτος⁴⁾ ἔφessin καὶ ὄρεξιν εὐεργετεῖν πάντας τοὺς εἰς αὐτὴν ἀναφερομένους πιστοὺς καὶ εὐυπόληπτους· προστάσσει καὶ διορίζεται ἡδὴ ἡ βασιλεία μου ἀπολύουσα τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον αὐτῆς⁵⁾, ἵνα πάντες οἱ Μονεμβασιῶται, οἳ τε ἐν τῇ θεοσώστῃ πόλει Μονεμβασιάς κατοικοῦντες, ἀλλὰ δὴ καὶ [οἱ] ἐκ τῶν Πηγῶν, καὶ ὅπου ἄρα εὐρίσκωνται καὶ κατοικῶσιν, εἰς τε τὴν θεοδόξαστον Κωνσταντινούπολιν, εἴτε καὶ ἀλλαχοῦ, ἀπολαύωσι μὲν τῆς ἡν⁶⁾ εἶχον προτέρας ἐξχουσεσίας⁷⁾ καὶ δεφενδεύσεως διὰ τῶν ῥηθέντων χρυσοβούλλων καὶ προσταγμάτων ὧν εἶχον οἱ ἀπὸ τῶν Πηγῶν καὶ⁸⁾ [οἱ] ῥηθέντες Μονεμβασιῶται· καὶ ἐπέκεινα⁹⁾ δὲ τῆς τοιαύτης ἐξχουσεσίας εὐεργετεῖ ἡ βασιλεία μου αὐτοὺς¹⁰⁾ κοινῶς ὅλους τοὺς Μονεμβασιῶτας, τοὺς τε ἐκ τῶν Πηγῶν καὶ τοὺς ἐκ Μονεμβασιάς, ἵνα ἐφ' αἷς ἂν ποιῶσι πραγματείας διδῶσιν¹¹⁾ εἰς τὸ κομμέρκιον τῆς θεοδοξάστου Κωνσταντινουπόλεως ὑπὲρ ἐκβολῆς ποσότητος νομισμάτων ρ' νόμισμα α', καὶ ὑπὲρ ἐκβολῆς καὶ¹²⁾ ἀγορᾶς ἐτέρας πραγματείας ποσότητος νομισμάτων ρ' νόμισμα α', εἴτε δηλονότι διὰ σίτου ἐν τῷ προσφορίῳ¹³⁾ καὶ ἀλλαχοῦ ἔνθα βούλωνται, εἴτε διὰ οἴνου, ἐὰν οἷαδῇποτε χώρας διαχομίσωσι τοῦτον, ἢ διὰ προσφαγίων παστῶν ἢ τομαρίων¹⁴⁾ ἢ πετζίων ἢ πανίου ἢ λινοκόκκου ἢ τζοχαρικῆς ἢ τετραπόδων ἢ ἐτέρων εἰδῶν ὧν ἂν βούλωνται· μηδ' ὅλως παρὰ μηδενὸς κωλύμενοι ἐπὶ ταῖς διαπράξεσι τῶν τοιούτων πραγματειῶν αὐτῶν, ἢ καθελκόμενοι εἰς ἀπαιτήσεις καμπανιστικοῦ, μεσιτικοῦ, ζυγαστικοῦ, μετριατικοῦ¹⁵⁾, παχιατικοῦ, γομεριατικοῦ¹⁶⁾, ὀψωνίου, σκαλιατικοῦ, βιγλιατικοῦ, δεκατίας, ἀλειτουργικῆς τετραμοιρίας, ξυλαχύρου, ὀρεινῆς¹⁷⁾, τῆς ἐνιαῆδος εἰς τὰς εἰς αὐτοὺς¹⁸⁾ περὶ αὐτὴν ἀπάσας σκᾶλας, ἀλλὰ δὴ [καὶ] καστροκτισίας, κατεργοκτισίας, μαγειρίας, ἀντιναύλου, ἐξωπρασίας, κοσμιατικοῦ, καπηλιατικοῦ, μηνιατικοῦ, ἐργαστηριακοῦ, μεταξιατικοῦ, τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ πανίου τοῦ ἐν τῷ φόρῳ πωλουμένου, ἔτι δὲ καὶ τοῦ κεφαλαίου τοῦ σιταρίου τοῦ εἰσάποταχθέντος ἀπαιτεῖσθαι ἀπὸ τῶν καρabiών, ἢ ἐτέρου τινὸς κεφαλαίου τῶν

1) Deest in editione Bonnensi. 2) διδῶσι B. 3) νομ. id. 4) αὐτῇ τῇ χάριτι id. 5) αὐτοῖς Z. 6) ἡς Z. 7) Edit. ἔξουσίας. Emendationem in nota proposuit Z. 8) καὶ addit ed. B. 9) κατέπεκεινα B. 10) αὐτοῖς Z. 11) διδῶσιν B. 12) καὶ add. B. 13) προφ. edit. 14) ἡτοι μερίων Z. 15) μετρητικοῦ R. 16) γομαρ. Z. 17) ὀρεινῆς edit. 18) εἰς αὐτ. addit B.

νῦν ἐνεργουμένων ἢ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς μελλόντων ἐπινοηθήσονται, ἀλλὰ διατη-
 ρῶνται ἀπάντων τούτων ἀνενόχλητοι καὶ ἀδιάσειστοι παντελῶς. ὡσαύτως οὐδὲ οἱ
 πωλοῦντες πρὸς αὐτοὺς ἢ ἐξωνούμενοι ἀπὸ τῶν πραγματειῶν αὐτῶν, εἴτε ζῶ-
 εῖσιν, εἴτε γεννηματικά εἶδη ἢ καὶ ἄλλο τί, ἢ ἐν τῇ θεοδοξάστῳ Κωνσταντινου-
 πόλει ἢ ἐν ἑτέροις τόποις τῆς βασιλείας μου ἀπαιτοῦνται χάριν κοιμερχίου, ἔνεκεν
 δηλονότι τῆς δεφενδεύσεως τῶν τοιούτων Μονεμβασιωτῶν. ἔτι ¹⁾ δὲ καὶ ὅταν δια-
 κομίζωσι διὰ καραβίων τὰς τούτων πραγματείας, εἴτε ἀπὸ τῆς ἄνω θαλάσσης,
 εἴτε καὶ ἀπὸ τῆς κάτω ²⁾, εἴτε ἀπὸ [τῶν] τῆς θεομεγαλόντου Κωνσταντινουπόλεως
 κόλπων ³⁾ εἴτε σῖτος ἔνι, εἴτε οἶνος, εἴτε ἑτερόν τι εἶδος, ἰσάζονται ⁴⁾ μὲν οἱ δηλω-
 θέντες Μονεμβασιῶται ἐν τῷ [κοι]μερχίῳ τῆς θεοφυλάκτου Κωνσταντινουπόλεως
 καὶ ἵνα διδῶσιν, ὅσον ἀνωτέρω διορίζεται ἡ βασιλεία μου, οἱ δὲ ἔχοντες τὰ κα-
 ράβια διαμένωσιν ἀνενόχλητοι χάριν τῶν τοιούτων πραγματειῶν αὐτῶν, μήτε
 τετραμοιρίαν ⁵⁾ ἢ ἄλλην ἀπαίτησιν τινα χάριν τῆς τοιούτων ἐξουσιᾶς παρὰ τινος
 ἀπαιτούμενοι. ἐὰν δὲ διέρχωνται μετὰ πραγματειῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ δύσεως εἰς ἀνα-
 τολὴν, ἢ ἀπὸ ἀνατολῆς εἰς δύσιν, ἢ ἀπὸ μέρους τῆς Ζαγοράς ⁶⁾ διαβιβάζοντες
 ζῶα ἢ ἄλλο τί, εἴτε εἰς τὴν Σωζόπολιν ἢ εἰς τὴν Ἀγαθόπολιν ἢ εἰς τὴν [Νικο]-
 μηδίαν ⁷⁾ καὶ τὰς λοιπὰς χώρας τῆς βασιλείας μου, ὀφείλουσι διατηρεῖσθαι ἀνε-
 νόχλητοι καὶ ἀδιάσειστοι παντελῶς ἀπὸ τε τῆς ἀπαίτησεως τοῦ κοιμερχίου, τοῦ
 διαβατικοῦ καὶ τοῦ ποριατικοῦ παρὰ τε τῶν κατὰ καιροὺς εὕρισκομένων εἰς κεφαλὴν
 τῶν εἰρημένων κάστρων καὶ παρὰ τῶν ἐκεῖσε τὰ δημόσια διενεργούντων, ἐφ' αἷς
 δ' ἂν ⁸⁾ ποιῶσι πραγματείας, ἐν ἑτέροις τόποις τῆς βασιλείας μου γεννηματικαῖς
 τε καὶ λοιπαῖς ⁹⁾, εἴτε κατὰ ἀνατολὴν, εἴτε κατὰ δύσιν, εἴτε ἐν νήσοις, εἴτε κατ'
 ἡπειρον, εἴτε ἐν κάστροις καὶ πανηγύρεσιν, εἴτε ἐν ἄλλοις τόποις. ἔτι δὲ καὶ εἰς
 τὰς τῆς Πελοποννήσου ἀπάσας χώρας καὶ [τὰ] κάστρα τῆς βασιλείας μου γινο-
 μένας ¹⁰⁾ πανηγύρεις ὀφείλουσι διατηρεῖσθαι μὲν καὶ ἀπὸ τῶν κεφαλαίων πάντων
 ἀνώτεροι, διατηρεῖσθαι δὲ καὶ παντελῶς ἀνενόχλητοι καὶ χάριν δόσεως κοιμερ-
 χίου, μηδὲ ἔνεκεν ποριατικοῦ διδόντες τὸ τυχόν. ὅθεν ὀφείλουσι διατηρεῖν αὐτοὺς
 εἰς τὴν τοιαύτην ἀνενοχλησίαν καὶ δεφένδουσιν οἱ τε εἰς τὸ κοιμέριον τῆς
 θεομεγαλόντου Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἱ εἰς τὰς ἄλλας σκάλας πάσας ¹¹⁾ καὶ
 χώρας καὶ κάστρα τῆς βασιλείας μου ἐνοχοποιούμενοι κατὰ καιροὺς, ἀλλὰ δὴ
 καὶ πάντες, ὅσοι ἐπικρατῶσι κτήματα ἢ ζευγηλατεῖα ¹²⁾ ἢ κάστρα ὀρισμῷ τῆς

¹⁾ ἔσται edit.; corr. Z. ²⁾ εἴτε ἀπὸ τῆς κάτω desunt B. ³⁾ κόλπων de-
 est B. ⁴⁾ ἰσάζονται B. ⁵⁾ τετραμοιρίου Z. ⁶⁾ ἀγορᾶς Z. ⁷⁾ Sic scripsimus ex
 conjectura Z., edit. μηδὲν. ⁸⁾ deest B. ⁹⁾ γεννηματικὰς ... λοιπαῖς B. ¹⁰⁾ γινωσκα-
 μένας edit. ¹¹⁾ addit B. ¹²⁾ ζευγαλατεῖα edit.

βασιλείας μου, εἴτε τῆς περιποθήτου μου αὐγοῦστος εἰσὶν οὗτοι, εἴτε τοῦ ἐρατμιωτάτου υἱοῦ τῆς βασιλείας μου [καί] ¹⁾ βασιλέως, εἴτε τῶν προσγενῶν ²⁾ ἀρχόντων τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων καὶ ἀρχοντοπούλων αὐτῆς, οὐδὲ αὐτοὶ ὀφείλουσι χάριν μαγειρείας ἢ ὀψωνίου ἢ ἄλλου τινὸς ζητήματος ἀπαιτεῖν τι ἐξ αὐτῶν ἢ ἄλλο τι ἐπάγειν αὐτοῖς ἐπιτίμιον καὶ ἐπιβλαβές. ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ κατὰ καιρὸν μέλλοντες ἔχειν τὴν ἐνοχλὴν τῆς θεοδοξάστου Κωνσταντινουπόλεως ἀφεζονται ³⁾ τελείως τοῦ ἐπάγειν ἐπήρειαν ⁴⁾ αὐτοῖς καὶ ἀπαιτήσιν τὴν τυχοῦσαν ἢ ὀψωνίου ἢ μαγειρείας, ἢ συγκαταλέγειν αὐτοὺς τοῖς λοιποῖς ἐποίκοις ταύτης ἐπὶ ταῖς κατὰ καιροὺς γινομέναις ⁵⁾ [διὰ] κοινωφελείας ἴσως χρείας συγκροτήσῃσιν ἢ ἰδίως ὅλως ἀπαιτεῖν τούτους τῆς τοιαύτης συγκροτήσεως ἕνεκα, ἀλλ' οὐδὲ εἰς ἃς ἔχουσιν ⁶⁾ οὗτοι ὑποθέσεις ἢ μετ' ἀλλήλων ἢ μεθ' ἐτέρων τινῶν κριθήσωνται παρ' αὐτῶν, ἀλλ' ἐν τῷ σεκρέτῳ τῆς βασιλείας μου. τῇ γοῦν ἰσχύι καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου τὰ κατὰ μέρος περὶ αὐτῶν ⁷⁾ διορίζεται. ἀπολαύσῃσι ταύτης κατὰ τὸν ἴσον καὶ ὅμοιον τρόπον καὶ οἱ ἐξ ὁσφύος παῖδες καὶ ἀπόγονοι τούτων, μέχρι ἂν ἡ τοῦ γένους αὐτῶν διαρκῇ ⁸⁾ σειρά. εἰς γὰρ τὴν περὶ τούτων ἀπάντων βεβαίωσιν [καί] ἀσφάλειαν ⁹⁾ ἐγένετο καὶ ἐπιβεβεῦθη καὶ ἐπεχορηγήθη αὐτοῖς καὶ ὁ παρὼν χρυσοβούλλος λόγος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα νοέμβριον τῆς ἐνισταμένης ἰνδ. ιε' ἔτους, ςωκέ', ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημνήματο κράτος †.

† Ἀνδρόνικος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμίων, Δούκας Ἀγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος †.

Privilegium servavit Georgius Phrantzes in historia p. 400 ed. Bonnensis. Ex edit. Veneta p. 175 ed. Zachariae, Jus gr.-rom. III. p. 635.

V. 6914—1405, mense septembri, ind. XIV.

Imperator Manuel Palaeologus concedit ecclesiae Monembasiae possessionem Helicobuni.

† Ἡ βασιλεία μου ἀποδεχομένη καὶ ἔχουσα θέλημα, ἵνα ἡ ἀγιωτάτη μητρόπολις Μονεμβασίας κατέχῃ τὴν χώραν τοῦ Ἐλικοβουνίου ὁλοτελῶς καὶ ὁλοκληρῶς εἰς τὸ ποιεῖν τοὺς κατὰ καιρὸν ταύτης ἀρχιερατικῶς προστατεύοντας λειτουργίας δύο καὶ ἑκάστην ἑβδομάδα, ἐν ταῖς τῆς τετράδος καὶ τοῦ σαββάτου ἡμέραις, ὑπὲρ

¹⁾ add. Z. ²⁾ προσμενῶν B. ³⁾ ἀφεζονται B. ⁴⁾ ἐπήρειας Z. ⁵⁾ τὰς — γινομένας — χρείας B. ⁶⁾ ἔχουσιν B. ⁷⁾ αὐτῆς B. ⁸⁾ διαρκήσῃ Z. ⁹⁾ τῆς π. τ. ἁπ. βεβ. ἀσφαλείας Z.

τῶν ψυχῶν τῶν ἐκεῖσε ταφέντων παίδων τῆς βασιλείας μου, ὡς καὶ ὁ νῦν ἱερώ-
 τος μητροπολίτης Μονεμβασίας, ὑπέρτιμος καὶ ἑξαρχος πάσης Πελοποννήσου,
 κύριος Ἀκάκιος, ἔταξε κατὰ τὴν περιλήψιν τοῦ ἐπὶ τούτῳ προβάντος ἀργυροβούλλου
 τοῦ περιποθῆτου αὐταδέλφου τῆς βασιλείας μου, πανευτυχεστάτου δεσπότη τοῦ Πορ-
 φυρογεννήτου κῦρ Θεοδώρου τοῦ Παλαιολόγου· ἐπιχορηγεῖ αὕτη ἐπὶ τούτῳ καὶ
 ἐπιβραβεύει τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον αὐτῆς, δι' οὗ εὐδοκεῖ, προστάσσει,
 θεσπίζει καὶ διορίζεται, ἵνα τὸ εἰρημένον ἀργυρόβουλλον τοῦ περιποθῆτου αὐ-
 τῶν αδέλφου τῆς βασιλείας μου, πανευτυχεστάτου δεσπότη τοῦ Πορφυρογεννήτου, ἔχη
 τὸ στέργον, τὸ κύρος καὶ βέβαιον, καὶ κατέχη ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἡ
 ἀγιωτάτη μητρόπολις Μονεμβασίας τὴν εἰρημένην χώραν τοῦ Ἐλικοβουνοῦ μετὰ
 τοῦ ἐν αὐτῇ πύργου καὶ πάσης τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως
 κατὰ τὴν περιλήψιν καὶ ἰσχὺν καὶ δύναμιν τοῦ εἰρημένου ἀργυροβούλλου, καὶ
 καθὼς εὐλόγως δικαιούται ἐπ' αὐτῷ μὴ εὐρίσκουσα χάριν τούτου τὴν τυχούσαν
 ἐπήρειαν, ὀφειλόντων τῶν κατὰ καιροὺς ἀρχιερατικῶς προϊσταμένων τῆς τοιαύτης
 μητροπόλεως ἐκτελεῖν καὶ ποιεῖν καθ' ἑκάστην ἐβδομάδα δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν
 ταῖς τῆς τετράδος καὶ τοῦ σαββάτου ἡμέραις λειτουργίας δύο διηνεκῶς καὶ ἀνελ-
 λιπῶς ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν ἐκεῖσε ταφέντων παίδων τῆς βασιλείας μου, καθὼς
 καὶ νῦν ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ὑπέρτιμος καὶ ἑξαρχος
 πάσης Πελοποννήσου, κύριος Ἀκάκιος, ἔταξε τοῦτο ἀπαύτως ποιεῖν. τῇ γοῦν ἰσχύι
 καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσόβουλλου λόγου τῆς βασιλείας μου ἔξει ἀπὸ τοῦ
 νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τὸ εἰρημένον ἀργυρόβουλλον τοῦ περιποθῆτου αὐταδέλφου τῆς
 βασιλείας μου, πανευτυχεστάτου δεσπότη τοῦ Πορφυρογεννήτου κῦρ Θεοδώρου τοῦ
 Παλαιολόγου, τὸ στέργον, τὸ κύρος καὶ βέβαιον, καὶ καθέξει ἡ δηλωθεῖσα ἀγιω-
 τάτη μητρόπολις Μονεμβασίας τὴν εἰρημένην χώραν τοῦ Ἐλικοβουνοῦ μετὰ τοῦ
 ἐν αὐτῇ πύργου καὶ πάσης τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἀναφαιρέτως καὶ ἀναποσπάστως
 κατὰ τὴν περιλήψιν καὶ ἰσχὺν καὶ δύναμιν τοῦ εἰρημένου ἀργυροβούλλου, καὶ
 καθὼς εὐλόγως δικαιούται ἐπ' αὐτῷ, μὴ εὐρίσκουσα χάριν τούτου τὴν τυχούσαν
 ἐπήρειαν, ὀφειλόντων τῶν κατὰ καιροὺς ἀρχιερατικῶς προϊσταμένων τῆς τοιαύτης
 μητροπόλεως ἐκτελεῖν καὶ ποιεῖν καθ' ἑκάστην ἐβδομάδα δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ
 ἐν ταῖς τῆς τετράδος καὶ τοῦ σαββάτου ἡμέραις λειτουργίας δύο διηνεκῶς καὶ
 ἀνελλλιπῶς ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν ἐκεῖσε ταφέντων παίδων τῆς βασιλείας μου, καθὼς
 καὶ ὁ νῦν ἱερώτατος μητροπολίτης τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ὑπέρτιμος καὶ ἑξαρχος
 πάσης Πελοποννήσου, κύριος Ἀκάκιος, ἔταξε τοῦτο ἀπαύτως ποιεῖν. τούτου γὰρ
 χάριν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς
 κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον τῆς ἐνισταμένης ιδ' ἰνδ. τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ

ἐνναχοσιοστοῦ τεσσαρεσκαίδεκάτου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος †.

† Μανουήλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Edid. Miller in Catal. des Msc. grecs de l'Escorial p. 65; Zachariae, Jus graeco-romanum III. p. 713.

VI. 6948—1440, mense februario, ind. III.

Demetrius Palaeologus, despota Peloponnesi, jubet vectigalia urbis Monembasiae impendi in munitionem civitatis.

Ἀργυρόβουλλον τοῦ δεσπότης κυροῦ Δημητρίου διὰ τὴν Μονεμβασίαν.

† Ἐπειδὴ εὐρίσκεται ἀπὸ παλαιᾶς συνθηκῆς καὶ νομῆς, ὅτι ἀπαιτεῖται εἰς τὴν θεόσωστον πόλιν τῆς Μονεμβασίας κομμέρκιον καὶ δίδεται παρὰ πάντων μέχρι τοῦ νῦν, καὶ ἀναδραμόντες εἰς τὴν βασιλείαν μου οἱ ἔποικοι αὐτῆς πάντες ἀνέφερον καὶ παρεκάλεσαν, ἵνα εὐεργετηθῇ τὸ τοιοῦτον καθόλου κομμέρκιον [εἰς] τὸ κάστρον¹⁾ αὐτῶν καὶ καταναλίσκηται²⁾ εἰς τὸ τοιοῦτον τεῖχος τοῦ κάστρου αὐτῶν³⁾ μετὰ καὶ τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ ἀβιωτικίου καὶ τῶν ἄλλων [ἀ] ἔχῃσι ἐκεῖσε δικαίων καὶ ἀποτεταγμένων ἕνεκα τῆς κτίσεως τοῦ τοιοῦτου τεύχους, καὶ ἐδεήθησαν περὶ τούτου [τυχεῖν ὀρισμοῦ τῆς βασιλείας μου]⁴⁾, ἡ βασιλεία μου τὴν τοιαύτην αὐτῶν ζήτησιν καὶ παράκλησιν εὐλογον κρίνασα τὸν παρόντα ἀργυρόβουλλον ὀρισμὸν αὐτῆς ἀπολύει, δι' οὗ δὴ καὶ διορίζεται καὶ εὐεργετεῖ πρὸς τὴν τοιαύτην πόλιν τῆς Μονεμβασίας, ὥσάν ἔχῃ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς πάντοτε τὴν τοιαύτην καθόλου δόσιν τοῦ κομμερκίου εἰς τὸ καταναλίσκεσθαι καὶ αὐτὴν μετὰ καὶ τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ ἀβιωτικίου καὶ τῶν ἄλλων ὧν ἔχῃσι δικαίων καὶ ἀποτεταγμένων ἕνεκα τῆς κτίσεως τοῦ τοιοῦτου τεύχους τοῦ κάστρου αὐτῶν. ὀφείλουσι τοίνυν οἱ κατὰ χαιρὸν εὐρισκόμενοι ἐπίτροποι καὶ διενεργοῦντες τὴν τοιαύτην δουλείαν τοῦ ἀβιωτικίου, ἵνα ἁπαιτῶσι καὶ ταύτην τὴν καθόλου δόσιν τοῦ κομμερκίου ἐπιμελῶς καὶ δικαίως καὶ καταναλίσκωνται⁵⁾ καὶ ταύτην μετὰ καὶ τῶν ἄλλων εἰς τὸ τεῖχος τοῦ τοιοῦτου κάστρου αὐτῶν μετὰ βουλῆς καὶ θελήσεως⁶⁾ τοῦ κατὰ χαιροῦς εὐρισκομένου εἰς κεφαλὴν αὐτῶν, ὅστις ὀφείλει ἔχειν εἶδῃσιν ἐν τῇ ἀπαιτήσει καὶ ἐν τῇ ἀναλώσει τῶν τοι-

¹⁾ εἰς deest M. ²⁾ Cod. καταναλίσκεσθαι: M. καταναλίσκεσθαι. ³⁾ Cod. καὶ αὐτῶν: καὶ delendum videtur. ⁴⁾ Deest M., sed sic supplendum videtur ex aliis actis. ⁵⁾ Cod. καταναλίσκεσθαι. ⁶⁾ Cod. μεταβολῆς καὶ θελγ.: emendavit Miller.

ούτων πάντων, εἰς τὸ ἀπαιτεῖσθαι κατὰ τὸ δίκαιον καὶ ἀναλίσκεσθαι καὶ εἰς τὸ δέον, παρὰ μηδενὸς τῶν ἀπάντων εὐρίσκοντες οἱ κατὰ καιροὺς τοιοῦτοι ὑπηρέται τῆς τοιαύτης δουλείας τὴν οἰανδήποτε διενόχλησιν ἢ¹⁾ διασεισμὸν καὶ πειρασμὸν, οὔτε παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει κεφαλατικευόντων, οὔτε μὴν παρ' ἐτέρου τινὸς τῶν ἀπάντων, ἀλλὰ ἀπολαύοντες πάσης ἀνενοχλησίας τῇ ἰσχύει καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος ἀργυροβούλλου ὁρισμοῦ τῆς βασιλείας μου· βούλεται γὰρ ἡ βασιλεία μου καὶ διορίζεται, προνοίας ἀπολαύειν καὶ ἐπιμελείας τὴν τοιαύτην πόλιν τῆς Μονεμβασίας εἰς τὸ συνίστασθαι καὶ βελτιοῦσθαι αὐτὴν ὡς τῶν ὑπὸ τὴν βασιλείαν μου χρησιμωτάτων πόλεων καὶ ταύτην οὖσαν. καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν γέγονε καὶ ὁ παρὼν ἀργυροβούλλος ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα φεβρουάριον τῆς γ' ²⁾ ἰνδ. τοῦ ΣϞμῆ' ἔτους, ἐν ᾧ καὶ ἡ βασιλεία μου ὑπεσημνήνατο †.

† Δημήτριος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ εὐσεβῆς δεσπότης, Παλαιολόγος ὁ Πορφυρογέννητος †.

Ed. Miller in Catalogue etc. p. 60.

VII. Sine anno.

Theodorus II. Palaeologus [1407—1443], despota Peloponnesi, confirmat privilegia et exemptiones civium Monembasiæ, qui in hanc civitatem redeunt aut in aliam partem regni se transferunt.

† Ἡ βασιλεία μου τὸν παρόντα ἀργυροβούλλον ὁρισμὸν αὐτῆς ἀπολύει, δι' οὗ δὴ καὶ διορίζεται, καὶ διατηρεῖσθαι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς πάντας τοὺς Μονεμβασιώτας, ὅσοι ἐβελήσουσιν ἐπανελθεῖν καὶ εὐρίσκεισθαι καὶ κατοικεῖν ἐν τῇ Μονεμβασίᾳ, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, ὅσοι προσέλθουσι καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ, καὶ ὅποιοι ἄρα [καὶ] εἰσὶν καὶ ὅθεν ἂν ἔλθωσιν, ἐλευθέρους παντελῶς καὶ ἀκαταδουλώτους, αὐτοὺς τε καὶ τὰ προσόντα τούτοις κτήματά τε καὶ πράγματα, καὶ ἀνωτέρους πάσης καὶ παντοίας δόσεως τῆς τε τοῦ κουμερκίου ἐν τε τῇ δηλωθείσῃ Μονεμβασίᾳ καὶ πάσαις ταῖς ἄλλαις χώραις καὶ [τοῖς] κάστροις τῆς βασιλείας μου, τοῖς εὐρισκομένοις ὑπὸ τὸν ὁρισμὸν, τὴν εὐπελθειαν καὶ τὴν δουλωσύνην αὐτῆς, καὶ τῶν ἄλλων ἀπαιτήσεων καὶ δόσεων τῶν γινομένων ἐν ταῖς κατ' ἔτος γινομέναις πνηγύρεσιν εἰς τὰ τοιαῦτα κάστρα³⁾ καὶ [τάς] χώρας τῆς βασιλείας μου,

¹⁾ Cod. εἰ. ²⁾ Cod. ιγ', sed corrigendum est, nam anni 1440 est indictio tertia. ³⁾ κάστρῃ cod.: τὰς supplevimus.

ἀλλὰ δὴ καὶ πάσης ἄλλης συζητήσεως ἢ δόσεως καὶ συγκροτήσεως τῶν τε νῦν γινομένων καὶ τῶν ὕστερον ἐπινοηθησομένων, καὶ μὴ ἔχειν ποτὲ ἐπ' ἀδείας τινά, καὶν τε κεφαλὴ ἓν, καὶν τε ἄρχων, καὶν ἄλλος τις αὐθεντικός ἄνθρωπος, ποιῆσαι ἀγγραρεῖαν καμμίαν οὔτε εἰς αὐτούς, οὔτε εἰς τὰ ζῶα αὐτῶν, οὔτε εἰς τὰ τούτων πλευσίματα, οὐδὲ χεῖρα ἐπιβαλεῖν διὰ καὶν ἕναν τρόπον, μαγειρείας χάριν ἢ ὀψωνίου ἢ ἄλλου τινὸς καὶ ἀφελέσθαι ἢ κρέας ἐξ αὐτῶν ἢ κρασὶν ἢ ψάριον ἢ ἄλλο τι καὶν ἕνα πρᾶγμα ἀφ' ὧν πωλεῖν μέλλουσιν, ἀλλ' ἐξωνεῖσθαι καὶ αὐτούς, τὰ βούλονται ἐξ αὐτῶν, καθὼς ἐν τῇ χώρᾳ πωλεῖται, κληρονομεῖν τε τοὺς κατὰ διαδοχὴν κληρονόμους αὐτῶν πᾶν πρᾶγμα, ὅπερ εὐρίσκονται κεκτημένοι καὶ ὅπερ προσκτησονται καὶ ἀγοράσουσι καὶ ὅπερ ὑποκτήσονται κινήτων καὶ ἀκίνητον· καὶ μηδὲ κριτικὸν καὶ τυχὸν διδόναι τοὺς τοιούτους ποτέ, ἀλλὰ νὰ γένηται σεκρέτον ἐν τῇ ῥηθείᾳ χώρᾳ τῆς Μονεμβασίας, ὥστε κρίνεσθαι τούτους ἐν αὐτῷ, ἔχειν τε ἀδειαν τὸν βουλευθέντα ἐξ αὐτῶν ἐξελεθεῖν ποτε τῆς τοιαύτης Μονεμβασίας καὶ ἀπελθεῖν ἀλλαχοῦ, πωλεῖν, χαρίζειν, ἀνταλλάττειν καὶ ἀπλῶς ποιεῖν, καθὼς ἂν βούλοιο εἰς πᾶν πρᾶγμα, ὅπερ θέλει ἔχειν κινήτων καὶ ἀκίνητον, ἔχειν τε ἐπ' ἀδείας ὡσαύτως καὶ πάντας τοὺς βουλομένους ἐξελεθεῖν ἐκ τοῦ ἄλλου τόπου τῆς βασιλείας μου καὶ ἀπελθεῖν καὶ εὐρίσκεσθαι ἐν τῇ Μονεμβασίᾳ καὶ κατοικεῖν, εἴτε πάροικοι εἰσιν, εἴτε ἐλευθεροί, εἴτε ἄλλοι ὅποιοι εἰσιν, ποιῆσαι εἰς πᾶν ὅπερ ἔχουσι κινήτων καὶ ἀκίνητον, ὡς βούλονται ἐπ' αὐτοῖς, οἷον πωλεῖν, χαρίζειν, ἀνταλλάττειν καὶ ἀπλῶς, ὅπερ ἂν βούλωνται, ἢ καὶ κατέχειν τὰυτα, ὅποιά εἰσι καὶ ἔθνα εὐρίσκονται, ἐκτὸς βάρους καὶ τέλους τινός· καὶ διατηρεῖσθαι καὶ αὐτοὺς ἐλευθέρους παντελῶς καὶ ἀκαταδουλώτους, ὥσπερ καὶ τοὺς ἄνωθεν εἰρημένους, καὶ μὴ εὐρίσκειν αὐτοὺς παρὰ τινος τῶν ἀπάντων δι' οὐδένα τῶν ἀπάντων τρόπων καταδυναστεῖαν τινὰ ἢ διενόχλησιν καὶ διασεισμόν ἐπὶ τούτοις, χωρὶς μόνων τῶν ἐποίκων τῆς περιοχῆς τῶν Βατίκων, τῆς Τζακονίας, τῶν Μολάων, τοῦ Ἑσοποῦ, τοῦ Ἑλους, τοῦ Ἱερακίου, τῶν Ἀπιδέων, τοῦ Σεραφῶνος, τῶν Τζιντζίνων, τοῦ Ῥέοντος, τοῦ Πραστοῦ, τῆς Καστάνιτζας καὶ τοῦ Ἀγίου Λεωνίδου. οἷος δὲ ἐξ αὐτῶν βουλευθῇ ἐλθεῖν εἰς τὴν Μονεμβασίαν, ἵνα ἀναφέρῃ καὶ ἐρωτᾷ πρῶτον περὶ τούτου τὴν βασιλείαν μου, καὶ καθὼς ὀρίζει αὕτη, νὰ γίνηται. ὅθεν τῇ ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος ἀργυροβούλλου ὀρισμοῦ τῆς βασιλείας μου διατηρῶνται ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς πάντες οἱ Μονεμβασιώται, ὅσοι ἐθελήσουσιν ἐπανελθεῖν καὶ εὐρίσκεσθαι καὶ κατοικεῖν ἐν τῇ Μονεμβασίᾳ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, ὅσοι προσέλθουσι καὶ κατοικήσουσι ἐν τῇ Μονεμβασίᾳ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, ὅσοι προσέλθουσι καὶ κατοικήσουσι ἐν αὐτῇ, καὶ ὅποιοι εἰσι καὶ ὅθεν ἂν ἔλθωσι, ἐλευθεροὶ παντελῶς καὶ ἀκαταδουλώτοι αὐτοὶ τε καὶ τὰ προσόντα τούτοις κτήματά τε καὶ πράγματα, καὶ ἀνώτεροι πάσης καὶ παντοίας δόσεως τῆς τε

τοῦ κουμερκίου ἐν τε τῇ δηλωθείσῃ Μονεμβασίᾳ καὶ πάσαις ταῖς ἄλλαις χώραις καὶ κάστροις τῆς βασιλείας μου τοῖς εὐρισκομένοις ὑπὸ τὸν ὀρισμὸν καὶ τὴν εὐ-
 πείθειαν καὶ τὴν δουλωσύνην αὐτῆς, καὶ τῶν ἄλλων ἀπαιτήσεων καὶ δόσεων τῶν
 γινομένων ἐν ταῖς κατ' ἔτος γινομέναις πανηγύρεσιν εἰς τὰ τοιαῦτα κάστρα ἢ [τάς] χώ-
 ρας τῆς βασιλείας μου, καθὼς εἴρηται, ἀλλὰ δὴ καὶ πάσης ἄλλης ζητήσεως καὶ
 δόσεως καὶ συγκροτήσεως¹⁾ τῶν τε νῦν γινομένων καὶ τῶν ὕστερον ἐπινοηθσομένων·
 καὶ οὐδὲν ἔχη τις ἐπ' ἀδείας ποτέ, κἂν τε κεφαλὴ ᾖ, κἂν τε ἄρχων, κἂν τις ἄλλος
 αὐθεντικὸς ἄνθρωπος, ποιῆσαι ἀγγαρείαν οὔτε εἰς αὐτούς, οὔτε εἰς τὰ ζῶα αὐτῶν,
 οὔτε εἰς τὰ τούτων πλευσίματα, οὐδὲ χεῖρα ἐπιβαλεῖν διὰ κἂν ἓνα τρόπον καὶ
 ἀφελῆσθαι ἢ κρέας ἐξ αὐτῶν²⁾ ἢ κρασὶν ἢ ὀψάριον ἢ ἄλλο τι· κἂν ἓνα πρᾶγμα ἀφ'
 ὧν πωλεῖν μέλλουσιν, ὡς δεδῆλωται, ἀλλ' ἐξωνεῖσθαι καὶ αὐτοὺς τὸ βούλονται· ἐξ
 αὐτῶν, καθὼς ἐν τῇ χώρᾳ πωλεῖται. κληρονομοῦσι δὲ οἱ κατὰ διαδοχὴν κληρονόμοι
 αὐτῶν πᾶν πρᾶγμα, ὅπερ εὐρίσκονται κεκτημένοι καὶ ὅπερ προσκτῆτονται καὶ ἀγορά-
 σουσι καὶ ὑποκτήσονται κινήτων καὶ ἀκινήτων. καὶ οὐδὲ κριτικὸν τὸ τυχὸν δίδωσιν
 οἱ τοιοῦτοι αὐτοῖς, ἀλλ' ἵνα γένηται σεκρέτον ἐν τῇ ῥηθείσῃ χώρᾳ, ὡς κρίνεσθαι
 τούτους ἐν αὐτῷ· ἔχη τε ἀδειαν ὁ βουλόμενος ἐξελεῖν ἐκ τῆς δηλωθείσης
 Μονεμβασίας καὶ ἀπελεῖν ἀλλαχοῦ πωλεῖν, χαρίζειν, ἀνταλλάττειν, ὅπερ θέλει
 ἔχειν κινήτων καὶ ἀκινήτων. ὡσαύτως ἵνα ἔχουσιν ἐπ' ἀδείας καὶ πάντες οἱ βουλό-
 μενοι ἐξελεῖν ἀπὸ τοῦ ἄλλου τόπων τῆς βασιλείας μου καὶ ἀπελεῖν καὶ εὐρίσ-
 κεσθαι καὶ κατοικεῖν ἐν τῇ Μονεμβασίᾳ, εἴτε πάροιχοι εἰσὶν εἴτε ἐλεύθεροι, εἴτε
 ἄλλοι ὅποιοι εἰσιν, ποιῆσαι εἰς πᾶν, ὅπερ ἔχωσι κινήτων καὶ ἀκινήτων, ὡς βού-
 λονται ἐπ' αὐτοῖς, ὅσον πωλεῖν, χαρίζειν, ἀνταλλάττειν καὶ ἀπλῶς, ὅπερ ἂν βού-
 λοντο, ἢ καὶ κατέχειν ταῦτα, ὅποιά εἰσι καὶ ἔνθα εὐρίσκονται, ἐκτὸς βάρους καὶ
 τέλους τινός, καὶ διατηρῶνται αὐτοὶ ἐλεύθεροι πάντες καὶ ἀκαταδούλωτοι, ὥσπερ
 καὶ οἱ ἄνωθεν εἰρημένοι, καὶ οὐδὲν εὐρίσκωσι παρά τινος τῶν ἀπάντων δι' οὐδένα
 τῶν ἀπάντων τρόπων καταδυναστείαν τινὰ ἢ διενόχλησιν καὶ διασεισμὸν ἐπὶ τούτοις,
 χωρὶς μόνων τῶν ἐποίκων τῆς περιοχῆς τῶν Βατίκων, τῆς Τζακονίας, τῶν Μο-
 λάων³⁾, τοῦ Ἑσωποῦ, τοῦ Ἐλους, τῶν Ἀπιδέων, τοῦ Ἰερακίου, τοῦ Σεραφῶνος,
 τοῦ Τζιτζίνου, τοῦ Ῥέοντος, τοῦ Πραστοῦ, τῆς Καστάνιτζας καὶ τοῦ Ἀγίου Λεω-
 νίδου, ὡς εἴρηται. οἷος δὲ ἐξ αὐτῶν βουλευθῇ ἐλθεῖν εἰς τὴν Μονεμβασίαν, ἵνα
 ἀναφέρῃ καὶ ἐρωτᾷ πρῶτον περὶ τούτου τὴν βασιλείαν μου, καὶ καθὼς ὀρίζει αὐτῇ,
 νὰ γένηται. ἐπιδιορίζεται ἡ βασιλεία μου, ἵνα κἂν ὅποιον πταίσμα συνέβῃ, νὰ

¹⁾ συγκρατήσεως hic et superius. ²⁾ Post ἐξ αὐτῶν L. habet: καθὼς ἐν τῇ χώρᾳ
 πωλεῖται. [κληρονομοῦσι], quae sunt delenda, ut apparet e superius scriptis, et errori
 scribae sunt tribuenda. ³⁾ Μουλάων L.: vide supra.

ἔπαισεν ἢ καὶ νὰ πταίσῃ κανεὶς καὶ προσδράμῃ καὶ καταφύγῃ εἰς τὴν Μονεμβασίαν, νὰ μὴδὲν ἔχῃ ἄδειαν κανεὶς, ὅποιος καὶ ἂν εἴη, οὔτε νὰ ἀποτρέψῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, οὔτε νὰ τον κρίνῃ διὰ τὸ πταῖσμά του, οὐδὲ νὰ τον ἐπάρῃ, χωρὶς νὰ ἔνε τὸ πταῖσμά του πταῖσμα δημεγεροσίας ἢ κατὰ τῆς βασιλείας μου ἢ τοῦ τόπου μου ἢ φουσάτου μου, ἂν δὲν κρατῇ ὁ πταίστης ἐκεῖνος ὅρισμὸν τῆς βασιλείας μου ἢ γράμμα μητροπολίτου ἢ γραφὴν τοῦ πνευματικοῦ τῆς βασιλείας μου, ἵνα οὐδὲ κατὰ τὴν ὁδὸν εὕρῃ ὁ τοιοῦτος παρὰ τινος ἐναντίον. ἐπεὶ καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων μόνιμον καὶ διηνεκῇ καὶ βεβαίαν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν ἀργυρόβουλλος ὅρισμός τῆς βασιλείας μου πρὸς τοὺς εἰρημένους πάντας ἐποίους τῆς θεοσώστου πόλεως Μονεμβασίας, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα . . . †.

† Θεόδωρος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ εὐσεβῆς δεσπότης, ὁ Πορφυρογέννητος †.

Edidit Sp. Lambros in Ephemerid. Παρνασσός. Athenis. 1883. Tom. VII. p. 473.

VIII. 6951—1442, mense decembri, ind. VI.

Despota Peloponnesi (Theodorus II. Palaeologus) confirmat civitati Monembasiensi antiquam consuetudinem de successione bonorum.

† Ἐπεὶ ἀνέφερον καὶ ἐζήτησαν καὶ παρεκάλεσαν τὴν βασιλείαν μου οἱ ἔποικαι πάντες τοῦ κάστρου τῆς Μονεμβασίας εὐεργετηθῆναι αὐτούς, ἵνα τηρῇται περὶ τοῦ ἀβιωτικίου τῶν τελευτώντων ἐξ αὐτῶν ἀκλήρων καὶ ἀδιαθέτων, καὶ γίνεται, ὡς κατωτέρω κατὰ μέρος περὶ τούτου ρηθήσεται, διορίζεται ἡ βασιλεία μου διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς ὁρισμοῦ καὶ εὐεργητεῖ πρὸς αὐτούς, ὡς ἂν κατὰ τὴν εἰς τοῦτο ζήτησιν καὶ παράκλησιν αὐτῶν, ἵνα, ὁπόταν τελευτήσῃ τινὰς ἀπὸ τούτους ἄπαις καὶ ἀδιάθετος, κληρονομήσωσι τοῦτον οἱ ἀνιόντες καὶ κατιόντες αὐτοῦ κληρονόμοι· ὁμοίως καὶ οἱ ἐκ πλαγίου αὐτοῦ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαὶ καὶ ἀνεψιοὶ καὶ ἀνεψιαί ἀπὸ ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς δηλονότι τοῦ τελευτήσαντος. εἰ δὲ ἐνδιαθῆκως τελευτήσῃ, γενήσεται νομίμως, ὅσον ἂν ἐκεῖνος¹⁾ περὶ τοῦτο διατεθῇ. εἰ δὲ καὶ ἀπὸ τῶν τοιούτων αὐτοῦ κληρονόμων οὐχ εὑρεθῇναί [ἔχει] τινὰ²⁾ καὶ τελευτήσῃ ἐνδιαθῆκως ἢ καὶ ἀδιαθέτως, ἵνα οἱ ἀπὸ μακρόθεν συγγενεῖς αὐτοῦ λάβωσιν ἀπὸ τὸν βίον ἐκεῖνου τὸ δῖμοιρον καὶ μόνον ἢ ὅσον καὶ περὶ τοῦτο διατεθῇ νομίμως· τὸ δὲ τρίτον μέρος τοῦ βίου ἐκεῖνου δίδωσιν ὑπὲρ τοῦ κάστρου. εἰ δὲ καὶ ἐκ μακρόθεν οὐχ

1) ἐκεῖνος L. 2) εὑρεθῆναί τινα L.

εὐρεθῆναι ἔχει¹⁾ τινὰ συγγενῆ, ἵνα τηρῇται ὁ βίος αὐτοῦ ἅπας παρὰ τῶν εἰς τοῦτο ἀποταχθέντων ὑπηρετῶν παρὰ τῆς βασιλείας μου μετὰ εἰδήσεως τοῦ τότε εὐρισκομένου εἰς κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ εἰσκομίζεται²⁾ παρ' αὐτῶν ὁ τοιοῦτος βίος εἰς ἀνάκτισιν καὶ ὀχύρωσιν³⁾ καὶ ἀσφάλειαν τοῦ τοιοῦτου κάστρου τῆς Μονεμβασίας, καὶ ἐξετάζωνται οἱ τοιοῦτοι ὑπηρεταὶ παρὰ τῆς κεφαλῆς καὶ ἀποδίδωσι πρὸς αὐτὸν λογαριασμὸν καὶ ἐξάντλησιν ὑπὲρ τούτου τοῦ βίου, καὶ μήτε εἰς τὸ βεστιάριον τῆς βασιλείας μου εἰσέρχεται⁴⁾ τι ἀπὸ τούτου, μήτε ἡ κεφαλὴ αὐτῶν, μήτε ἄλλος τις ἔχη ἐπ' ἀδείας λαβεῖν ἐξ αὐτοῦ διὰ καὶ ἕνα τρόπον, ἀλλ' εἰσκομίζεται⁵⁾ παρὰ τῶν ὑπηρετῶν ὑπὲρ τοῦ κάστρου, ὡς δεδήλωται· ὁμοίως καὶ ὅσαι ζημίαι καὶ κρίσεις γένωνται πρὸς τινὰς εἰς τὴν χώραν ταύτην τῆς Μονεμβασίας, ἵνα ἀποδιδῶται⁶⁾ καὶ αὕτη πρὸς τοὺς τοιοῦτους ὑπηρετάς εἰς ἀνάκτισιν καὶ ἀσφάλειαν τοῦ κάστρου, κατὰ τὴν εἰς τοῦτο ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς τάξιν τε καὶ συνήθειαν, καὶ ἀποδιδῶσι καὶ ὑπὲρ ταύτης λογαριασμὸν πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν. καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δῆλωσιν ἐγένετο πρὸς αὐτοὺς καὶ ὁ παρῶν ὀρισμὸς τῆς βασιλείας μου μηνὶ δεκεμβρίῳ ἰνδ. ζ' τοῦ ϞϞα' ἔτους †.

† Δεσπότης ὁ Πορφυρογέννητος †.

Edidit Sp. Lambros in Ephemerid. Παρνασσός. Athenis. 1883. Tom. VII. p. 472.

IX. 7078—1570, mense iulio, ind. XIII.

Synodus confirmat metropolitae Monembasiae antiqua jura et privilegia ecclesiae praesertim quoad episcopatus ei subiectos.

† Ἀλλὰ καὶ Μωυσῆς ὁ δημαγωγὸς ἐφιστᾷ μὲν τῷ λαῷ καὶ χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ τοὺς κρίνοντας, πλὴν εἴ τι ῥῆμα ὑπέρογκον καὶ Μωσαϊκῆς δεόμενον ἐπικρίσεως πάλιν πρὸς αὐτὸν ἀνεφέρετο, κακείθεν τὸ τέλος καὶ τὴν σύμβασιν ἀπελάμβανεν, οὕτως καὶ ὁ τῆς ἱεραρχίας θεσμὸς καὶ τοὺς ἐπισκοποῦντας μὲν ταῖς ἑκασταχοῦ τῆς οἰκουμένης ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ἐφίστησι καὶ δίδωσι τοὺς κηδεμόνας τῷ ἐκ Χριστοῦ παρονομαζομένῳ πληρώματι καὶ ἀρχιεπισκόποις πιστεύεται τοὺς πιστεύοντας· δίκαιον δ' ἂν εἴη πάντως, εἴ τι που ταῖς ἐκκλησίαις σκανδαλοποιὸν ἐγγίνετο καὶ ἀμφίμαχον καὶ τὴν τοῦ ἐπισκόπου ὑπερ-

¹⁾ ἔχειν L. ²⁾ εἰσκομίζεται L. ³⁾ ἀφύρωσιν L. ⁴⁾ εἰσέρχεται L. ⁵⁾ εἰσκομίζεται L. ⁶⁾ ἀποδίδοται L.

βαῖνον ἐπίκρισιν, τῇ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίᾳ τοῦτο ἀναφέρεσθαι, ὡς ἂν ἐντεῦθεν γένοιτο τις συνασπισμὸς καὶ οὕτως ἅπαν σκάνδαλον ἀπελαύνοιτο καὶ μέσαις ταῖς τῶν ἐκκλησιῶν πλατείαις εἰρήνη παρρησιάζοιτο. ἐπειδὴ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Μονεμβασίας, ὑπέρτιμος καὶ ἑξάρχος πάσης Πελοποννήσου καὶ τὸν τόπον ἐπέχων¹⁾ τοῦ Σίδης, κύρ Μακάριος, ἔχων οὐκ ὀλίγην διαφοράν καὶ διένεξιν μετὰ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Χριστιανουπόλεως, κυροῦ Σωφρονίου, ὃς διακατέχειν βούλεται τινὰς τῶν ἐπισκοπῶν διαφερουσῶν τῇ ἀγιωτάτῃ μητροπόλει Μονεμβασίας μετὰ τῶν περὶ αὐτὰς ἐνοριῶν, ἀνδραμῶν πρὸς ἡμᾶς συνοδικῶς προκαθημένους, οἱ ἐπιφέρομεν τὸ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν [δεσπότου], κυροῦ Μητροφάνους, θεῖον πρόσωπον καὶ ἄδειαν ἔχομεν τὰ ἐκκλησιαστικὰ ὡς οἷόν τε ἐξετάζειν καὶ ἀνακρίνειν καὶ εἰς τὸν τοῦ δικαίου τόπον αὐτὰ καθιστάν, ἐνεφάνισεν ἡμῖν χρυσόβουλλα τῶν αἰδίδιμων καὶ μακαρίτων βασιλείων τοῦ τε κύρ Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου, κύρ Ἰωάννου Καντακουζηνοῦ, κύρ Μανουὴλ Παλαιολόγου καὶ κύρ Ἰωάννου Παλαιολόγου, ἀργυρόβουλλα δεσποτῶν πολλῶν, ὡσαύτως καὶ σιγίλλια πατριαρχικά, τοῦ τε κύρ Ἰωσήφ πατριάρχου, [καὶ τοῦ] κύρ Μητροφάνους, ἐν οἷς ἐν μέρει διαλαμβάνουσι ἐπικυροῦν προσήκει καὶ ἐπιβεβαιοῦν τὰ εἰρημένα τῶν αἰδίδιμων βασιλείων χρυσόβουλλα καὶ τὰ πατριαρχικά σιγίλλια, καλῶς καὶ νομίμως γραφέντα καὶ ἐπικυρωθέντα. τούτων οὖν τῶν θείων καὶ σεπτῶν χρυσοβούλλων καὶ τῶν λοιπῶν ἀπάντων, ὧν ἀνωτέρω ἐφημεν, ἐμφανισθέντων καὶ ἀναγνωσθέντων, ἐδεήθη καὶ παρ' ἡμῶν τυχεῖν συνοδικοῦ ἐπικυρωτικοῦ γράμματος παρέχοντος τὸ ἐνεργὸν καὶ βέβαιον τοῖς εἰρημένοις χρυσοβούλλοις· τοῖνυν καὶ ἡμεῖς τὴν δέξιν αὐτοῦ εὐμενῶς ἀποδεξάμενοι κατὰ τὴν περίληψιν τῶν τοιούτων σεπτῶν χρυσοβούλλων καὶ τὸ παρὸν ἀπολύομεν γράμμα, δι' οὗ ἀποφαινόμεθα ἐξακολουθοῦντας πᾶσι τοῖς χρυσοβούλλοις, ἔχειν τὴν ῥηθεῖσαν ἀγιωτάτην μητρόπολιν Μονεμβασίας, ὅσας δὴ προκατεῖχεν ἐπισκοπὰς, ἡγουν τὴν τῆς Κυθηρίας, τὴν τοῦ Ἐλous, τὴν τῆς Μαίνης, τὴν τοῦ Ῥέοντος, τὴν τῆς Ζεμενᾶς, τὴν τῆς Κορώνης, τὴν τῆς Μεθώνης καὶ τῆς Ἀνδρούσης καὶ ὑποκεῖσθαι ταύτας τῇ αὐτῇ μητροπόλει Μονεμβασίας ὡς γνησίᾳ μητροπόλει αὐτῶν εἰς τὸ ἐξῆς εἰς ἅπαντα καὶ διηνεκῇ χρόνον, δέχεσθαι τε ἐπισκόπους ἐν αὐταῖς, οὓς ἂν ὁ κατὰ καιροὺς εὕρισκόμενος ἀρχιερεὺς Μονεμβασίας ἐκλεῖγεται καὶ χειροτονήσει καὶ καταστήσει ἐν αὐταῖς, ἔτι δὲ ἔχειν τὸν κατὰ καιρὸν προϊστάμενον Μονεμβασίας καὶ τᾶλλα δὴ προνόμια, ὅσα παρέχουσιν αὐτῇ τὰ εἰρημένα χρυσόβουλλα καὶ τὰ πατριαρχικά σιγίλλια, μηδενὸς τολμῶντος τῶν ἐν ἱερατικῇ καταλέγω ὄντων ἀντιστήναι τοῖς προειρημένοις χρυσοβούλλοις ἐν

1) Cod. ἔχων.

βάρεϊ ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀφορισμοῦ ἀλύτου καὶ αἰωνίου τοῦ ἐκ Θεοῦ, ἐπειδὴ μόνῃ τῇ βασιλείᾳ ἐφεῖται παρὰ τῶν ἱερῶν κανόνων ἀναψηλαφᾶν καὶ μετακινεῖν τὰ τοιαῦτα, ὥσπερ καὶ τὸ προτιθέναί καὶ ἀφαιρεῖν ἐπισκοπᾶς καὶ προβιβάζειν ἔστιν ὅτε ὁμοίως καὶ ὑποβιβάζειν. ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἀποπέφυται καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον συνοδικὸν γράμμα τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Μονεμβασίας, ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ πάσης Πελοποννήσου καὶ τὸν τόπον ἔχοντι τοῦ Σίδης, κυρῷ Μακαρίῳ, καὶ μετ' αὐτὸν τῇ ἀγιωτάτῃ μητροπόλει Μονεμβασίας ἐπὶ τῷ προσεῖναι αὐτῇ εἰς μόνιμον καὶ διηνεκῇ χρόνον τὴν ἀσφάλειαν. κατὰ μῆνα ἰούλιον τῆς ιγ' ἰνδ. τοῦ ζοη' ἔτους †.

† Πρὸς τούτοις δὲ ὀφείλουσι καὶ οἱ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ καὶ ταῖς αὐταῖς ἐπισκοπαῖς κατὰ τὰ βασιλικά χρυσόβουλλα καὶ τὰ πατριαρχικά σιγίλλια πείθεσθαι καὶ ὑποτάσσεσθαι αὐτῷ τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Μονεμβασίας καὶ τῷ κατὰ καιροῦς λαχόντι καὶ οὐδενὶ ἄλλῳ ὡς γνησίῳ πατρὶ καὶ ποιμένι αὐτῶν, ἱερεῖς τε δηλαδὴ καὶ λαϊκοί, ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀφορισμοῦ ἀλύτου καὶ αἰωνίου †.

† Ὁ μέγας οἰκονόμος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, Ἀναστάσιος ἱερεύς †.

† Ὁ μέγας ἐκκλησιάρχης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Ἰέραξ ὁ μέγας λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Ὁ μέγας χαρτοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Ὁ σακελλαρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Ἀνδρέας, ὁ λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Ὁ μέγας πρωτοπαπᾶς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Ὁ πρωτονοτάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

† Ἐπειδ' ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Μονεμβασίας, κυρ Μακάριος, ὁ ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸς ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ συλλειτουργός, δεῖξας ἡμῖν τὸ παρὸν συνοδικὸν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας γράμμα τῶν τιμωτάτων καὶ ἐπιτρόπων τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, κυρ Μητροφάνους, κληρικῶν, ὑπεγράψαμεν καὶ ἡμεῖς, ὡς νομίμως καὶ εὐλόγως γραφὲν καὶ ἀκόλουθον ἐν τοῖς θεοῖς ἱεροῖς νόμοις τῶν αἰοι-
δύμων βασιλέων καὶ πατέρων, καὶ ἐπικυροῦμεν αὐτό, ὡς καὶ τὰ σεπτὰ γράμματα τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν [δεσπότης] καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἀκολουθεῖν ταῖς
θεοῖς χρυσοβούλλοις καὶ πατριαρχικοῖς σιγίλλοις γράμμασι ἐπεκυρώσαντο πρότερον †.

† Ὁ Χαλκηδόνος Δωρόθεος †. Θεόκλητος †.

† Ὁ Λαρίσσης Ἰερεμίας †. † [Ὁ] Περιθεωρίου Φίλιππος †.

† Ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἀρτης Ἰωα- † Ὁ Τραπεζοῦντος Μάξιμος μη-

κείμ. †.

τροπολίτης †.

† Ὁ Μεσημβρίας Ἰγνάτιος †. † Ὁ Φαναρίου Γρηγόριος †.
 † [Ὁ] Κερνίτζης Θεοδόσιος †. † Ὁ Κιτροῦς Λουκιανός †.

Exstat in codice bibliothecae Taurinensis gr. CCCXXXVI. B. VII. 29, ex quo minus accurate edidit Pasinius in Catalogo cod. graecorum ejusdem bibliothecae p. 417. Cod. est saec. XVI, olim fuit Gabrielis Severi.

X. 6652—1143, mense octobri, ind. VII.

Leon, episcopus Nauplii et Argorum, instituit monasterium virorum S. Mariae in loco Area, transfert moniales, quae antea habitabant monasterium, in coenobium erectum in loco dicto Buze editque regulam novi monasterii.

I. † Ὑπόμνημα τοῦ ταπεινοῦ Λέοντος καὶ εὐτελοῦς ἐπισκόπου Ἀργους καὶ Ναυπλίου ἐπὶ τῇ γεγонуίᾳ παρ' αὐτοῦ νέᾳ μονῇ ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς Ἀρείας †.

† Ἐβθασε μὲν ἡ ἡμετέρα εὐτέλειχ ἱερὸν δομησασθαι φροντιστήριον ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεράγνου δεσποίνης ἡμῶν θεομήτορος κατὰ τὴν τοποθεσίαν τῆς Ἀρείας, ἐν ᾧ τὸν μοναδικὸν βίον ἀνύειν ἔταξε γυναῖκας τὰς αἰρουμένας ὑπέχεσθαι τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν τὸν ἀριθμὸν τριάκοντα ἕξ, καὶ μέντοι καὶ πρὸς τῇ τῆς καταμονῆς ἀναπαύσει καὶ τὰ πρὸς ζωὴν ταύταις συντάξεν, ὥστε εἰς τὸ ἀπέραντον ἔχειν αὐτάς, ὅθεν ταῦτα πορίσαιντο, ὡς μὴ τῇ τούτων ἐλλείψει διὰ τὴν ἀναγκαίαν τοῦ σώματος χρεῖαν ἀτόνως τὸν μοναδικὸν ἀνύωσι δρόμον, καὶ δι' ὑπομνήματος δὴ αὐταῖς τὸ εἶναι τὸ τοιοῦτον σεμνεῖον ἐλεύθερον πάσης ἐκκλησιαστικῆς τε καὶ ἀρχοντικῆς χειρὸς εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα διεστάξατο· τί τὸ μετὰ ταῦτα; οὐ μακρὸς τις παρωχῇκει χρόνος, καὶ ὅπερ ἐστὶν ἰδεῖν τοὺς φυτοκώμους καὶ γεωργοὺς κατὰ τέχνην τὴν ἑαυτῶν ποιοῦντας, καὶ νῦν μὲν κλῶνα τινὸς φυτοῦ πηγνύντας τῇ γῇ καὶ μέχρι τινὸς θεραπεύοντας, ἔπειτα δὲ τοῦτον ἐκεῖθεν ἀποσπῶντας καὶ ἀλλαχόσε μεταφυτεύοντας, ὡς ἐντεῦθεν τοῦ φυτοῦ καὶ πρὸς σύμπηξιν ἐδραιωτέραν καὶ πρὸς αὐξησιν ἐλαύνοντος κρείττονα καὶ πρὸς καρποφορίαν πρωϊμωτέραν, τοιοῦτόν τι συμβέβηκε καὶ ἡμᾶς ἐργάσασθαι ἐπὶ τῷ τοιοῦτῳ σεμνεῖῳ, εἰ καὶ παρὰ τὴν ἡμῶν ἑξ ἀρχῆς πρόθεσιν τῶν τοῦτο συστησάμενων τὸ γεγονὸς ὑστάτως ἐτύχανεν, ἀλλὰ γε τὸ τοῦ πράγματος ἀποτέλεσμα παρόμοιον ἀποδέδεκται τῇ ῥηθείᾳ προνοίᾳ τῶν φυτοκώμων· ἐπειδὴ γὰρ τὰ καθ' ἡμᾶς ταῦτα παράλια καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν πλήρη τυγχάνουσι θαλαττίων ληστῶν, κατὰ πᾶσαν ἄδειαν τὰ πάντα ληϊζομένων καὶ ὅ τι βούλονται ἄτοπον

δρώντων κατὰ παντός τοῦ εἰς σφῶν χεῖρας ἐμπίπτοντος, φόβος οὐκ ἀγενῆς ἡμᾶς ἐπέθραπτε, μήποτε τὸ τοιοῦτον σεμνεῖον εὐάλωτον ἐν τοῖς τοιούτοις λησταῖς οἷα τῆς θαλάσσης οὐ πόρρω ἀφεστηκός, ὑπὸ τούτων ἀπόληται καὶ πρὸς ταῖς ἀφαιρέσει τῶν ἐνόντων τῇ μονῇ καὶ φθορὰ τῶν μοναζουσῶν ἐπιγίνοιτο, ἥ χαίρουσιν εἰς τὰ μάλιστα [οἱ] καθάπαξ τὸν θεῖον ἀπωσάμενοι φόβον καὶ τὸν ληστρικὸν μετιόντες βίον· ἴν' οὖν μὴ τοιοῦτόν τι συμβῇ συνεργίᾳ τοῦ μισοκάλου σατὰν καὶ τὸ δόξαν ἡμῖν εὐσεβεῖς σπούδασμα εἰς τοῦναντίον ἀντιπεριστῇ, πρὸς δευτέρους πόνους ἀπεδυσάμεθα καὶ σεμνεῖον ἕτερον ἐξ αὐτῶν κρηπίδων δομησάμενοι, πόρρω διακείμενον τῆς θαλάσσης περὶ τὴν τοποθεσίαν τοῦ Βούζη, ἐπ' ὀνόματι ἰδρυθὲν καὶ τοῦτο τῆς πανάγρου δεσποίνης ἡμῶν καὶ θεομήτορος, καὶ περὶ αὐτὸ κελλία τὰ πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν μοναζουσῶν καὶ λοιπὰ τὰ χρειώδη τῷ τοιούτῳ σεμνεῖῳ ποιήσαντες, ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς σωματικὴν παντοίαν καὶ διηνεκὴ πρόνοιαν τῶν μοναζουσῶν ἀφιερῶσαντες τῇ μονῇ, καὶ τὸ πάντοθεν ἐλεύθερον καὶ ἀδέσποτον εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα περιποιησάμενοι ταύτῃ, δι' ὑπομνήματος ἡμῶν τῶν εὐτελῶν τῶν χρηματισάντων ταύτης κτητόρων, ἐνταῦθα τὰς μοναζούσας συνετάξαμέν τε καὶ συνηγάγομεν καὶ καθηγουμένην τούτων προσεστησάμεθα. τὴν δέ γε προτέραν τούτων μονὴν εἰς ἀνδρῶν μετεσκευάσαμεν συναγροχότες αὐτάρχεις μοναχοὺς καὶ τούτους ταύτῃ ἐγκατοικίσαντες, οὓς καὶ τριάκοντα ἐξ βουλόμεθα εἶναι εἰς αἰεὶ, εἴτε καὶ πλείονας, ἐλάττονας δὲ οὐδαμῶς, καὶ διὰ σφραγίδος ἡγούμενον ἐν αὐτοῖς κατεστήσαμεν. ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ τοιούτων αἰτιῶν ἡ μεταθέσις ἀπὸ τῆς τοιαύτης μονῆς ἐπηκοούθησε τῶν μοναζουσῶν ἐφ' ἑτέραν, ἣν ἐκ βάρων ἄρτι συνεστησάμεθα, εἰς ἀνδρῶν δὲ τὴν προτέραν γυναικεῖαν μονὴν ἡμεῖς αὖτε, ὥς ἂν ἐκατέρωθεν ὁ θεὸς δοξάζοιτο, καὶ ψυχὰι ἀρρένων καὶ θηλειῶν ὡσαύτως σώζοιντο, διαταττόμεθα διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ὑπομνήματος, πάντα τὰ ἀφιερωθέντα παρ' ἡμῶν τῇ προγενεστέρᾳ γυναικεῖᾳ μονῇ τῇ κατὰ τὴν Ἀρειαν διακειμένη τῇ ἐς ὕστερον ἀπὸ γυναικειᾶς εἰς ἀνδρῶν μεταμειφθείσῃ δι' αἷς ἔφαμεν αἰτίας, ἐπ' αὐτῇ τῇ νῦν γυναικεῖᾳ μονῇ τῇ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Βούζη διακειμένη ἀπαράσπαστα εἶναι καὶ ἀμείωτα εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα καὶ τὸ γεγονὸς παρ' ἡμῶν ἐπ' αὐτῇ ὑπόμνημα ἀπαράθραυστον μένειν πάντῃ καὶ ἀπαράβατον ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐμπερομένοις αὐτῷ, ὥς δοκεῖν τὰς αὐτὰς μοναζούσας ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ τῆς Ἀρειας καὶ πάλιν παρεῖναι, καὶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Βούζη ποιῶνται τὴν οἶκσιν καὶ τὸν ἀσκητικὸν διανύσει βίον, ἐγχωρούμεν δὲ τὸν καθηγούμενον τῆς αὐτῆς ἀνδρῶν μονῆς ἐπ' ἀδείας ἔχειν ἐπιτηρεῖν τὸν οἰκονομοῦντα τὰ τῆς γυναικειᾶς μονῆς, εἴπερ καὶ ἡ καθηγουμένη καὶ αἱ λοιπαὶ μοναχαὶ τοῦτο βούλονται· ὥς ἔφορον γὰρ αὐτὸν οἶονεῖ βουλόμεθα εἶναι καὶ ἀντιποιεῖσθαι τῶν μοναζουσῶν, ἐφ' αἷς

δυσχερείαις ἔχουσι παρ' αὐτῶν προσκαλούμενον, ἅπαξ μέντοι τοῦ χρόνου, εἴτε καὶ δις παραβάλλειν τούτον τῷ μοναστηρίῳ πρὸς προσκύνησιν διαταττόμεθα καὶ κοινῶς συνομιλεῖν τῇ τε καθηγουμένῃ καὶ ταῖς λοιπαῖς καὶ μὴ συχνάκις, προφάσει δὴθ' ἐν ἀντιποιήσεως, ἵνα μὴ πρόσκομμα τοῖς κοσμικοῖς γένοιτο, καὶ καθάπαξ παντοίως σπουδάζειν τὰ πρὸς σύστασιν τῆς μονῆς, ἀνοσφίστως δὲ καὶ μηδὲ ἄχρι μοδίου σίτου ἢ μέτρου οἴνου ἄπτεσθαι τῶν τῆς μονῆς ἢ κτήνους τινός, τὸν βουλευθέντα γὰρ ἡγούμενον τοῦτο ποιῆσαι διηνεκεῖ ἀφορισμῷ καθυποβάλλομεν. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω τὰ τῆς γυναικείας μονῆς τετύπωτο καὶ διώριστο, τὰ δὲ γε τῆς ἀνδρῆας ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τὴν ἀρχὴν λαμβανέντω, τὸν καθηγουμένον ἀπ' αὐτῆς τῆς μονῆς γίνεσθαι διαταττόμεθα τὸν ὅς ἐν ἐκ τοῦ τοιούτου¹⁾ συστήματος καὶ χρόνῳ καὶ ἀρετῇ τὸ αἰδέσιμον ἔχων καταφαίνοιο καὶ παρὰ τῆς ἀδελφότητος πάσης ἐγκρίνοιο, ἵν' εἴη καὶ τοῖς λοιποῖς ἀρχέτυπον παντὸς ἀγαθοῦ, μὴ τῷ τῆς ἡγουμενείας ἀξιώματι καλλωπιζόμενος, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὸς καλλωπίζων τοῦτο τοῦ τρόπου τῇ κοσμιότητι. ἡ μέντοι προχείρησις τούτου οὕτως προβαίνεται· ἡ ἀρχιερατικὴ ῥάβδος ἡμῶν τῶν εὐτελῶν τῶν τὴν μονὴν δομησαμένων περὶ τὰ πρόθυρα τοῦ ἱεροῦ θυσιαστηρίου τιθέσθω, καὶ ὁ προκριθεὶς πρὸς τὴν ἡγουμενείαν ἐν τῷ τοιούτῳ τόπῳ γονυκλισίας ποιήσας πρότερον τὴν ῥάβδον παρὰ τοῦ ἱερέως μετὰ τῆς προσηκούσης εὐχῆς καὶ εὐλογίας ἐγγχειρίζεσθω, τὸ ἀξίός τε ἐκ τρίτου παρὰ τῶν μοναχῶν ἀκουέτω, καὶ ὁ ἱερεὺς ἐκτενῇ δέησιν ποιείτω, καὶ μετὰ τὴν μνήμην τοῦ ὀνόματος τῶν δομητῶρων ἡμῶν καὶ τούτου μνημονεύετω, καὶ οὕτως ἔσται τοῦ λοιποῦ τῆς προστασίας κεκτημένος ἀπαράλόγιστον, τῷ τοι[ούτῳ] καὶ τῷ τυπικῷ ἐν ἅπασι χρῆσθαι ἐντελλόμεθα τῆς μονῆς τοῦ κυροῦ Μελετίου ἐν τε τῇ ἐκκλησιαστικῇ δηλονότι ἀκολουθίᾳ καὶ τῇ²⁾ τῆς τραπέζης διαίτη τὸ αὐτὸ σιτουμένους, τὸ αὐτὸ πρὸς πόσιν προσφερομένους, καὶ μὴ διαφορὰν βρωμάτων ἐπὶ τῆς κοινῆς τραπέζης εἰσάγεσθαι, εἰ μὴ που ἴσως διὰ νόσον τις τὰ πρόσφορα σιτία προσφέροιο· εἰ γὰρ ποτε νοσεῖν ἐπισυμβαίνειν τινὶ καὶ ὑπὸ τῆς σωματικῆς ἀσθενείας ἐπηρεάζοιτο, καὶ μηδὲ εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν ἴσως ἰσχύει πορεύεσθαι, τῆνικαῦτα χρεὼν τὸν προϊστάμενον πᾶσαν προσφέρειν αὐτῷ ἐπιμέλειαν καὶ ἐπὶ τῇ κέλλῃ παραβάλλειν τοῦ ἀρρωστοῦντος καὶ τὸ λυσιτελοῦν πρὸς ὑγίειαν³⁾ βρώμα προστάττειν τούτῳ [παρα]σκευάζεσθαι. πρὸς ἐπὶ τούτοις διαταττόμεθα, ἕνα τῶν μοναζόντων οἰκονόμον παρὰ τοῦ καθηγουμένου προβάλλεσθαι καὶ διευθύνεσθαι, ἔτι γε μὴν καὶ ἐκκλησιάρχην τὰ τε βιβλία καὶ τὰ δικαίωματα τῆς μονῆς καὶ τὰ λοιπὰ ἱερὰ ἐπιτηροῦντα, πρὸς τούτων καὶ δοχειάριον καὶ δοχεῖον εἶναι ἐν τῇ

¹⁾ Cod. τοσούτου.

²⁾ Cod. τῷ . . . διαίτην.

³⁾ ὑγίαν cod.

μονῇ καὶ πᾶσαν εἰσδόν τε καὶ ἔξοδον ὅθεν δήποτε ποριζομένην γίνεσθαι ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ καθηγούμενου καὶ τῶν λοιπῶν μοναχῶν, σφραγίζεσθαι δὲ τὸ δοχεῖον καὶ παρὰ τοῦ καθηγούμενου καὶ συνόλως εἰπεῖν, οὔτε τὸν ἡγούμενον χωρὶς τούτων τῶν τριῶν ποιεῖν τι διοριζόμεθα, οὔτε τούτους χωρὶς τοῦ καθηγούμενου. εἰ μέντοι παρὰ τινος τῶν φιλοχρίτων προσενηχθείη τῇ μονῇ καὶ δωρηθείη κτήσις ἀκίνητος, ἐλευθέραν μὲν οὖσαν παντὸς δημοσίου ὀφλήματος, προσδεχέσθω, εἰ δέ τι τοιοῦτον βάρος ἐπικείμενον ἔχει, ἀφιέσθω· καθάπαξ γὰρ πάντα τοιοῦτον περισπασμὸν μακρὰν τῶν μοναζόντων ἀποσκοραχίζομεν καὶ οὐδεμίαν...¹⁾ θεραπεύωσι τὸν κύριον καὶ μὴ εἰς δημοσιακὰ λειτουργήματα ἑαυτοὺς ἐμβαλόντες περισπασμούς τινας ἔχουσιν ὑπὸ τῶν φορολόγων, ἀλλὰ μόνον ἀρκεῖσθαι μετὰ τῶν προρρηθισῶν μονῶν τῶν κατ' ἐπίδοσιν δοθεισῶν αὐτοῖς εἰς τὸν διηνεκὴ καὶ ἀπέραντον αἰῶνα. ταῦτα μὲν οὕτω διορίζομεθα, καὶ τὸ ἐλεύθερον καὶ ἀδωρητον τῇ μονῇ χαρίζομεθα διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ὑπομνήματος καὶ μηδὲ ὑπὸ ἔφορον ἢ χαριστηχάριον ἢ ἑτερόν τινα γενέσθαι ταύτην ποτὲ ἐντελλόμεθα, μηδὲ ἐπὶ ἐσχηματισμένῳ ὀνόματι διοικήσεως ἴσως τῶν τῆς μονῆς πραγμάτων ἢ ἐπικουρίας καὶ ἀντιλήψεως ἐπεμβαίνειν τινὰ τῇ μονῇ καὶ οὕτω ταύτην πορθεῖν καὶ ληΐζεσθαι, ἀλλ' οὐδὲ αὐτοὺς τοὺς μεθ' ἡμᾶς ἐσομένους ἀγιωτάτους ἀρχιερεῖς ἐθέλομεν ὅλως πρὸς τὴν μονὴν ἢ τὰ τῆς μονῆς παρακίπτειν πράγματα ἢ ἐξουσιαστικὸν ἔχειν τι δίκαιον ἐπ' αὐτῇ, ἀλλὰ πάντα τῆς χειρὸς αὐτῶν ταύτην ἀπάγομεν, τὴν ἀναφορὰν μόνην τοῦ ὀνόματος ἐν ταῖς θείαις μυσταγωγίαις τούτοις παραλιμπάνοντες καὶ τὴν τῶν ψυχικῶν σφαλμάτων ἐπιτήρησιν. οὐκ οὐν οὐδὲ ἑξαρχὸς παραλιμπάνοντες καὶ τὴν τῶν ψυχικῶν σφαλμάτων ἐπιτήρησιν. οὐκ οὐν οὐδὲ ἑξαρχὸς τις ἢ ἐκδικὸς ἢ ἀρχιμανδρίτης ἢ οἰκονόμος ἢ ἄλλος τις παρὰ τῶν ἀρχιερέων εἰς τὰς τοιαύτας διακονίας προβαλλόμενος ἔξει ἄδειαν ἔνδον εἰσιέναι ποτὲ τῆς μονῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν προαυλίων ἀπελαθήσεται, εἰ μὴ χάριν εὐχῆς· εἰ δέ τις τοιοῦτόν τι τολμήσει τῶν διακονητῶν τούτων καὶ παρὰ τὰ ἡμῖν ἐντεταλμένα διαπράττειτο, ἔσται ὁ τοιοῦτος τὸν ἀπὸ τῆς ζωαρχεικῆς τριάδος ἄλυτον δεσμὸν περιεχόμενος διὰ τῶν ἀναξίων ἡμῶν λατρευτῶν αὐτῆς τοῦτον δεξάμενος· παρεγγυώμεθα γοῦν ἐν ἀγίῳ πνεύματι τοῖς ἐν κυρίῳ ἀδελφοῖς καὶ διαδόχοις ἡμῶν ἐπισκόποις τὴν οἰκονομίαν ταύτην ἡμῶν ἀποδέξασθαι καὶ μηδὲν τι καινοτομήσαι διανοηθῆναι πρὸς λύμην ἢ τὴν οἰκονομίαν ὑποφθορὰν τῆς τοιαύτης μονῆς, ἀλλ' εἰς τοὺς ἐξῆς καὶ διηνεκεῖς ἅπαντας χρόνους κατὰ τὸ δόξαν ἡμῖν ἐξάγεσθαι τε καὶ διευθύναςθαι καὶ τοὺς μοναζόντας ἐν τῇ αὐτονόμῳ καὶ αὐτοδεσπότῳ ταύτῃ μονῇ τὴν ἀσκητικὴν πολιτείαν ἔχειν ἀνεπηρέαστον· εὖ γὰρ οἶδα καὶ πέπεισμαι, ὅτι τηλικ-

¹⁾ Deest aliquid, supplendum videtur ὁ γλῶσσην ἔχοντες.

αὐτῆς ἐπιμελείας παρ' ἡμῶν γενομένης αὐτοῖς πρὸς τῶν ἀρετῶν τὸ γυμνάσιον καὶ οὐδενὸς ὄντος ἐμποδίων πρὸς τὸ εὐαρησθῆσαι Θεῷ, εἰ μὴ δι' οἰκείαν χαυνότητα καταρραθυμῆσαι ἐπὶ τῷ καλῷ, ἀλλ' ἐπιτεταμένως καὶ ὀλικῶς πρὸς ἀσκήσιν ἴδοιεν, γενεὰ εὐθέων εὐλογημένη κατὰ τὸν Σολομῶντα φανήσονται· καὶ τῶν ἄνωθεν δωρεῶν ἄφθονον σχοίεν τὴν χορηγίαν καὶ ἔσονται τὰ ταμεῖα αὐτῶν πλήρη ἐξερευγόμενα ἐκ τούτου εἰς τοῦτο κατὰ τὸν ψαλμῶδον καὶ χεθήσονται μὲν αἱ ὁδοὶ αὐτῶν βουτύρῳ καὶ τὰ ὄρη χεθήσονται γάλακτι· εἰ γὰρ φαιδράς τὰς λαμπάδας τῆς ψυχῆς διὰ τῆς ἀκραιφνοῦς ὑγείας ἀνάψαιεν καὶ ἀγρύπνων τῶν τῆς ψυχῆς ὀφθαλμῶν τῷ ἀκηράτῳ νυμφίῳ Χριστῷ πρὸς ὑπαντήν ἐτοιμώτατοι γένοιτο, ὅσον ἀρραβωνά τινα καὶ μνηστρον τῆς ἔνδον τοῦ νυητοῦ νυμφῶνος εὐθυδρόμου καὶ λαμπρᾶς εἰσελεύσεως τῶν ἐπὶ γῆς ἀγαθῶν τὴν πλουσιόδωρον χάσιν παρὰ κυρίου θαψιλεστάτην κτήσαιντο, ζητήσαντες μὲν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, τὰ δ' ἄλλα πάντα κατὰ προσθήκην κτησάμενοι. ἀλλ' εἴη ταῦτα καὶ γένοιτο, Χριστέ, βασιλεῦ, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο καὶ πνευματικόν μοι γεώργιον ὑπὸ σοὶ γεωργῷ καὶ φυτῶν ἀθανάτων μελεδωνῷ καρποφορῆσαι μὲν εἰς τριάκοντα, καρποφορῆσαι δὲ εἰς ἐξήκοντα καὶ τελευταῖον εἰς ἑκατὸν καὶ ἀνατεῖλαι στόχους ἐκ τούτου πνευματικὸς ὥραιος καὶ πέπειρος καὶ τῆς ἐν οὐρανοῖς ἀποθήκης ἐπάξιος, ὅτι καὶ ὑπὸ φρουρῷ τηρεῖσθαι τοῦτο καλῶς ἐγὼ κατεφύρασα, τῇ πανάγνῳ παρθένῳ καὶ κατὰ τρόπον καὶ λόγον ἄρρητον κυρησάσῃ σε καὶ ἡγεμόνα καὶ προστάτην¹⁾ τῆς νεοσυλλέκτου ταύτης ἀγέλης προτέθηκα καὶ ἀπὸ ταύτης κεκληθῆναι τε καὶ χαρακτηρίζεσθαι τὴν ἱερὰν ταύτην μάνδραν ἡρετισάμην, ἵνα καὶ ὡς μητρικὸν ἀνάθημα θαψιλεστέρας τῆς σῆς ἀρωγῆς ἐπιτεύξοιτο καὶ τὸν ἅπαντα χρόνον ἐν ἱερᾷ καταστάσει διαφυλάττοιτο. παρακαλῶ οὖν καὶ πάλιν τοὺς μετὰ μὲ ἀγιωτάτους δεσπότας μου ἀδελφοὺς καὶ συλλειτουργούς, ἀρκεσθῆναι μόνῃ τῇ αὐτῶν ἀναφορᾷ καὶ οὐδὲν ἕτερον δίκαιον κεκτῆσθαι ἐπὶ τῇ πολλαχοῦ προρρηθείσῃ μονῇ ἢ σφραγίδος ἢ ἐπιλογῆς ἡγουμένου ἢ παραπέμπειν τὸ τοιοῦτον μοναστήριον εἰς ἕτερα πρόσωπα δωρεαστικῷ λόγῳ ἢ τάττειν τινὰ μοναχὸν καταπεμπτόν²⁾ ἢ ἴδιον ἢ ἀλλότριον ἢ ὅπως ἐξουσίαν τινὰ ἔχειν ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ἢ μόνον τὸ τῆς ἀναφορᾶς, ὡς προεῖρηται. ἐρρίξω γοῦν αὐτοὺς εἰς τὸ φρικωδέστατον ὄνομα τῆς ἀγίας τριάδος, μηδέποτε πρὸς ἐπήρειαν ἢ ζημίαν ἢ δούλωσιν ἀποβλέψαι τοῦ δηλωθέντος μοναστηρίου· ἐλεύθερον γὰρ εἶναι καθάπαξ διατυπούμεν πάσης χειρὸς ἀρχιερατικῆς τε καὶ ἀρχοντικῆς· ἐπὶ τούτῳ γὰρ καὶ τὸ παρὸν ἡμῶν [ὑπόμνημα] ὑπογραφῇ πιστωθὲν καὶ τῇ διὰ μολύβδου βούλλῃ σφραγισθὲν τῇ ἐν ἐνὶ μέρει

¹⁾ In cod. corr. ex προστάτην.

²⁾ καταπιπτόν cod.

ἐχούσῃ τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον, ἐν δὲ τῇ ἐτέρῃ τὸν ἅγιον Θεόδωρον ἐπεδόθη τοῖς μοναχοῖς εἰς ἀσφάλειαν μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδ. ζ' ἔτους ,ΣΧνβ' †.

† Ὁ εὐτελής ἐπίσκοπος Ναυπλίου καὶ Ἀργους Λέων †.

II. Τυπικὸν τῆς ἀγίας μονῆς ποιηθὲν παρὰ τοῦ κτήτορος τῆς αὐτῆς ἀγίας μονῆς.

Τυπικὸν τοῦ ταπεινοῦ Λέοντος καὶ εὐτελοῦς ἐπισκόπου Ἀργους καὶ Ναυπλίου ἐπὶ τῇ γεγонуίᾳ παρ' αὐτοῦ νέα μονῇ ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου ἐν τῇ Ἀρειᾷ.

Εὐχαριστοῦμέν σοι, Χριστέ, βασιλεῦ αἰώνιε καὶ ὑπεραιώνιε, παντὸς αἵτις καὶ τελεσιουργὲ καὶ πράγματος καὶ νοήματος, ὅτι καὶ δι' ἡμῶν τῶν εὐτελῶν τε καὶ ἀσθενῶν συστήναι μονὴν ἱερὰν εὐδόκησας εἰς δόξαν τοῦ πανεντίμου καὶ μεγαλοπρεποῦς ὀνόματός σου εἰς κατοικητήριον τῆς χάριτος τῆς ὑπὲρ νοῦ καὶ λόγου τεκούσης σε δεσποίνης ἡμῶν καὶ θεομήτορος, εἰς ἐγγυμαστήριον ἀνδρῶν ἀσκούντων καὶ σῶν λατρευτῶν, ταύτης δὲ ὁραπόντων, ἀρετῆς τε ἐραστῶν καὶ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας ἐπιμέλειαν ποιουμένων, θέλημα τοῦτο τῆς ἀρχάντου σου μητρός, καὶ τῆς σῆς ὡς ἀληθῶς δυνάμειος ἀποτέλεσμα· ποῦ γὰρ ἡμεῖς καὶ πῶς καὶ πόθεν ἰσχύσαμεν τοιοῦτον ἔργον θεοφιλὲς κατορθῶσαι καὶ διαπράξασθαι, εἰ μὴ ἡ σὴ παναλγεστάτη χεῖρ ἡμῶν ἀντελάβετο; ὡς ἄνευ γὰρ ταύτης οὔτε ὁ οἰκοδομῶν οἰκοδομήσει, οὔτε ὁ φυλάττων φυλάξει.

α'. Περὶ τῆς ἱερᾶς ὁμολογίας καὶ τῆς ἐν ταῖς κέλλαις ἀκολουθίας.

Διαταττόμεθα τελείσθαι πᾶσαν ἐκάστοτε δοξολογίαν ἀπαραλείπτως καὶ σπουδαίως καὶ μετὰ τῆς ἀρμοζούσης προσοχῆς τε καὶ νήψεως κατὰ [τὸ] στουδιωτικὸν συναξάριον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας, ἀλλ' αὕτη μὲν κοινῇ τελεσθήσεται παρὰ τῆς ἀδελφότητος ἀπάσης, ἥ καὶ ὁ βίος κοινός ἐστιν· ἡ δὲ ἐν τοῖς ἰδίῳ παρὰ τῆς ἀδελφότητος ἀπάσης, ἥ καὶ ὁ βίος κοινός ἐστιν· ἡ δὲ ἐν τοῖς ἰδίῳ καλλιόις καθ' ἐκάστην γενήσεται, καθὼς ἂν εἰς ἕκαστος [βούλοιο] καὶ δύναιτο, ἄνευ μέντοι σαββάτου καὶ κυριακῆς καὶ τῶν δεσποτικῶν τε καὶ δεσποινικῶν ἑορτῶν· ἐν ταύταις γὰρ καὶ μόναις τῶν ἀσκητικῶν ἰδρώτων ἀνάπαιλαν ἔξουσιν, ἀγρυπνίαν δὲ ἐντελλόμεθα καθ' ἐκάστην κυριακὴν γίνεσθαι ἀφ' ἐσπέρας καὶ ἐν ταῖς ἐπισήμοις ἑορταῖς καὶ αὐταῖς πάσαις ταῖς ἑορταῖς τῆς πανάγνου καὶ θεομήτορος.

β'. Περὶ τῆς θείας ἱερουργίας καὶ φωταγωγίας, περὶ λυχνοκαίας τοῦ τοῦ θείου ναοῦ καὶ τῶν ἑορτῶν.

Ἡ μὲντοι θεία καὶ ἀνήμαρτος θυσία ἐκτελείσθω καθ' ἐκάστην ἑβδομάδα, σαββάτῳ μὲν καὶ κυριακῇ ἀπαραλείπτως, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς ἡμέραις, εἰ μὲν

έορτή τις έπισταίη δεσποτική ή δεσποινική, ή τινος τών έπισημοτέρων άγιών, γινέσθω κατά ταύτην λειτουργία, ει δέ μή γε, άπαξ έν ταίς πέντε ταύταις ήμέραις, πλήν προσεκτέον έαυτούς έν έκάστη ίερουργία· έν ταύτη γάρ τò φρικτόν τής ήμετέρας σωτηρίας έπιτελείται μυστήριον και καθαρευτέον πανταχόθεν και άπ' αυτών δήπου τών πονηρών λογισμών, πονηρούς δέ λογισμούς φημι τούς άπό παντός ούοδής- τινος πάθους συνισταμένους και μεταληπτέον εύλαβώς και μετά φόβου τών θείων άγιασμάτων, όσοις έπιτέτραπται τούτο παρά του δεχόμενου τούς λογισμούς έκάστου και διακαρτερητέον άχρι και συμπληρώσεως· ουδενί γάρ εξέσται αυθαιρέτως μεταλαμβάνειν άνευ έπιτροπής του την έπιμέλειαν τής ψυχής αυτού ποιούμενου ήτοι του καθηγουμένου· εκείνω γάρ και μόνω τούς λογισμούς αποκαλύπτειν βουλόμεθα. τούς μέντοι μεταλαμβάνειν μέλλοντας χρή την οφειλομένην έπί τή μεταλήψει ακολουθίαν ψάλλειν κατά τόν τύπον. ό δέ καλούμενος διακλασμός γινέσθω καθ' έκάστην ίερουργίαν, ως τῷ ήγουμένω δοκεϊ, ή δέ λυγνοκαΐα γινέσθω φιλοτιμωτέρα.

γ'. Περὶ τής, έν τή τραπέζῃ διαίτης και περὶ του άριθμου τών μοναζόντων.

Μετά την συμπλήρωσιν τής θείας ίερουργίας ή ταύτης μή τελουμένης μετά τò τέλος τής ακολουθίας τών ειθισμένων ώρων συναγομένων τών αδελφών κατά τόν νάρθηκα τής εκκλησίας κρουέσθω τò ξύλον τής βρώσεως και βαδιζέτωσαν έπί την τράπεζαν τόν συνήθη ψαλμόν άδοντες εις έπήκρον, του καθηγουμένου μέν προηγούμενου, έπομένων δέ τών άλλων, όσοι δέ κατά την πρώτην τράπεζαν μέλλουσι έσθίειν, ούτω τε εισιόντες και τόν ψαλμόν εκπεράναντες, του ήγουμένου εύλογούντος την τράπεζαν, καθεζέσθωσαν ευτάκτως και ήσυχή αναμίζ γηραιός μετά νέου, ίνα πās λόγος άργός, ήθός τε και σχήμα [και] νεύμα παρά τò προσήκον γινόμενα αναστέλλοιτο, άλλος άλλω και έκαστος έκαστη τής καθέδρας παραχωρών ή και καθώς ό προεστώς διατάζεται, την πρώτην καθέδραν ούτος επέχων· μηδέ γάρ γένοιτό τινα περι προεδρίας φιλονεικεΐν και μοναδικώς ζήν έπαγγελιλάμενον κοσμηκώς έρλζειν, τόν δέ χωρίς αιτίας εύλόγου απολιμπανόμενον τής κοινής εισόδου τεθέντος . . . έμβληθέντων τε τών περιττευμάτων . . . και τής συνήθους εύχαριστίας τελεσθείσης ανιστάσθωσαν έμου πάντες ψάλλοντες την κατά τύπον ακολουθίαν και λεγομένου συνήθως του στίχου παρά του προεστώτος άπιέτωσαν έκαστος έπί την ιδίαν κέλλαν. εΐτα και προς τò εργόχειρον τραπέσθωσαν, ουχ έξει δέ τις άδειαν έν τή ιδία κέλλῃ καθ' έαυτόν έστιάσθαι, ει μή που τις έν ασθeneία και τή κλίνη κατάκειται ή και κατ'οικονομίαν έπιτραπειή τουτο παρά του προεστώτος. άλλ' ουδέ τι έχειν ιδιόκτητον έν τῷ κέλλῳ αυτού. έπί δέ τή ποσότητι τών βρωμάτων τò περι τής κατά την τράπεζαν διαίτης τò στουδιωτικόν τυπικόν κρατήσῃ, έτι γε

μὴν καὶ ἡ τοῦ προεστῶτος διάκρισις. τὰ αὐτὰ δὲ κρατήσῃ καὶ κατὰ τὸ δεῖπνον, ὅτε τούτου καιρός. διαταττόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς οἱ ἀνάξιοι ὡς κτήτορες, τρεῖς μῖνους ἐσθίειν ἐκάστη ἡμέρᾳ ἐν τε ταῖς ἀπολύτοις ἡμέραις καὶ ἐν ταῖς ξηροφαγισμοῖς, ἐν δὲ ταῖς ἑορτασίμοις ἡμέραις καὶ ταῖς μνημοσύνοις καὶ ἄχρι τῶν πέντε ἐσθίειν, λούεσθαι δὲ κατὰ σάββατον, ἄνευ τῆς ἀγίας μεγάλης τεσσαρακοστῆς· καὶ τότε γὰρ κατὰ τὸ σάββατον τὸ λεγόμενον τοῦ ἀγίου Λαζάρου λουέσθωσαν ἅπαντες μετὰ καὶ τοῦ ἡγουμένου καὶ ἐσθιέτωσαν καὶ ἰχθύας, ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀγίαν ἑορτὴν τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐσθιέτωσαν ἰχθύας εἰς δόξαν τῆς παναχράντου θεομήτορος.

δ'. Περὶ τῆς ἐνδυμενίας τῶν ἀδελφῶν.

Προσῆκει δὲ καὶ ἱμάτια ὠνεῖσθαι κατὰ τὴν τῆς μονῆς εὐπορίαν τρίχινά καὶ τῷ δοχείῳ ἐναποτίθεσθαι, ὡς ἂν οἱ ἀδελφοὶ λαμβάνοιεν, ὅτε χρῆζοιεν, περιποιεῖσθαι τε καὶ τὰ παλαιὰ καὶ παρέχεσθαι πρὸς χρῆσιν. τὸ δ' αὐτὸ γίνεσθαι καὶ ἐπὶ τῶν μανδύων καὶ περιστηθίων καὶ ὑποδύσεων καὶ πάντων ἀπλῶς τῶν περιβολαίων, ὅτε μέντοι ἔχῃ τις χρεῖαν λαβεῖν καιρόν, προσφερέτω τὸ παλαιὸν εἰς τὸ δοχεῖον εἰδήσει τοῦ προεστῶτος, καὶ οὕτως ἀντιλαμβάναντο καιρόν, μέτρον δὲ πᾶσι τοῖς περιβλήμασι ἡ χρεῖα ἔστω, πληρουμένου κἂν ταῦθα τοῦ κατὰ τοὺς ἀποστόλους ῥητοῦ τοῦ φάσκοντος· διεδίδοτο ἐκάστῳ, καθὼς ἂν τις χρεῖαν εἶχε.

ε'. Περὶ τῆς νηστείας τῶν ἀγίων τεσσαρακοστῶν.

Περὶ μὲν τῆς νηστείας τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς, ἔτι δὲ καὶ τῆς λεγομένης τοῦ ἀγίου Φιλίππου τὸ σπουδιωτικὸν τυπικὸν διέξεισι καὶ παραφυλαττέσθω τὰ ἐπὶ ταύταις κατὰ τὴν ἐκείνου περίληψιν, κατὰ δὲ τὴν πρὸ τῆς ἑορτῆς τῶν ἀγίων ἀποστόλων, ἐπειδὴ μεγάλαι εἰσὶν αἱ τότε ἡμέραι, δις ἐσθιέτωσαν, εἴ γε καὶ βοῦλοινο· ταῦτα γὰρ μόνον ἔχει παρηλλαγμένα παρὰ τὰς ἄλλας ἀπολύτους ἡμέρας ἡ τοιαύτη νηστεία, τὸ στιχολογεῖν ἐν τῇ τρίτῃ καὶ ἕκτῃ ὥρᾳ, εἴθ' οὕτως ἀριστᾶν καὶ τὸ ἀπέχεσθαι τυροῦ καὶ ψῶ.

ς'. Περὶ τῆς λεγομένης ἀποταγῆς.

Κωλύω δὲ καὶ τὴν λεγομένην ἀποταγὴν, εἴπερ ἐστὶ δι' ἀκινήτων τέλος ἐχόντων· εἰ δὲ τις μὴ τοιοῦτον προσενέγκῃ τῇ θεομήτορι, τοῦτο παραδεκτέον ὡς ἀνάθημα καὶ δῶρον καὶ ἁμαρτημάτων ἐξιλασμα· τὴν γὰρ ὑποταγὴν τοῦ προσέοντος ἀντὶ πάσης ἄλλης προσενέξεως κρίνω καὶ μᾶλλον, εἴπερ τις αὐτῇ καὶ ἄλλῃ πρόσσετι ἐνέργεια λυσιτελοῦσα ταῖς τοῦ μοναστηρίου διακονίαις.

ζ'. Περὶ τῆς προβολῆς τῶν διακονητῶν.

Ἔστωσαν δὲ καὶ διακονηταὶ προβαλλόμενοι παρὰ τοῦ προεστῶτος τῇ συγκρίσει καὶ ἐπιλογῇ τῶν λοιπῶν, ἄνδρες εὐλαβεῖς τε καὶ ἐνεργεῖς καὶ ἀκατάγνωστον

βίον ἔχοντες καὶ τὸ ἀνεπίληπτον ἐν πᾶσι φυλάττοντες, ὁ δοχειάριος, ἐκκλησιάρχης καὶ κελλάρης, νουθετεῖσθωσαν δὲ κατὰ τοὺς προσήκοντας καιροὺς καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ παρὰ τοῦ προσεστώτος οἱ διακονοῦντες τοῦ προσέχειν ἑαυτοὺς καὶ τὸν τοῦ θεοῦ φόβον ἔχειν καὶ σπουδαίως καὶ μετὰ πάσης ἀγάπης καὶ καθαρότητος διακονεῖν, ὡς τὴν πανάχραντον δέσποιναν ἡμῶν καὶ θεοτόκον ἔφορον ἔχοντας καὶ παρ' αὐτῆς ἀπεκδεχομένους μισθὸν μετὰ τῶν κατορθουμένων, κατὰκρισιν δὲ τῶν παρὰ τὸ εἶκος ἀποτελουμένων· ὀφείλουσι δὲ καὶ κατὰ τὰς συνάξεις τῶν εὐχῶν ἀπαντᾶν, ὅτε δύναιντο, καὶ τοῖς καθ' ἑαυτῶν ἐπιμελεῖσθαι ψαλμῳδίας καὶ μὴ προφάσει τῆς διακονίας ῥαθυμεῖν καὶ τοῦ ἀναγκαιοτέρου κατολιγωρεῖν μέρους.

η'. Περὶ προνοίας τῶν ἀκινήτων κτήσεων.

Ἐπειδὴ καὶ ἀκινήτους κτήσεις ἐπεκτήσατο [ἡ μονή], δεῖ καὶ τούτων φροντίζειν τὸν προσεστώτα καὶ ἐφιστᾶν αὐταῖς μοναχὸν γηραιὸν καὶ σεμνὸν καὶ ἀνεπίληπτον βίον ἔχοντα, ὡς ἂν δι' αὐτοῦ τῆς δεούσης ἐπιμελείας γινομένης ἐκείθεν τὰ χρεώδη καὶ πρὸς τροφὴν ἐπιτήδεια κατὰ καιρὸν πορίζοντο.

θ'. Περὶ τῶν στασιαζόντων.

Καὶ εἴ τινας δὲ τῶν ὀλιγωροτέρων ἀδελφῶν ἐξ ἐπηρείας δαιμονικῆς ὁπωσδήποτε στασιάζουσιν, εἴ γε μετὰ παραίνεσιν δευτέραν καὶ τρίτην ἐπιμένοιν ἐρίζοντας καὶ φιλονεικοῦντες, καὶ τὴν μοναχικὴν κατὰστασιν καὶ γαλήνην συνταράττονται, ἐγλαειέσθωσαν ἐν τινι κελλίῳ τὰ πρῶτα ἡσυχίας ἕνεκα καὶ ταπεινώσεως, καὶ εἰ μὲν διόρθωσιν λάβοιεν καὶ τοῦτο τοῦ προσεστώτος καὶ τῶν λοιπῶν μοναζόντων τὸ κατόρθωμα, εἰ δὲ μή, ἐκβαλλέσθωσαν ὡς ἀνίατοι, μήποτε καὶ τοῖς ὑγιαίνουσι μεταδοῖεν τῆς αὐτῶν λύμης καὶ μειζόνων αἵτιοι γένωνται σκανδάλων. τῷ δ' αὐτῷ ἐπιτιμῷ ὑποπесεῖται καὶ εἴ τις ἀπειθοίῃ τῷ προσεστώτι πολλάκις ἀναισχυτῶν καὶ μὴ διορθούμενος. ἀποτρέπομαι δὴ καὶ τὸ παραβάλλειν τοὺς συναδελφούς εἰς τὰς ἀλλήλων κέλλας ἀλόγως, ὡς πρόξενον ἀργολογίας καὶ ὑποψίας, ὀφειλόντων ἐπιτιμῶς ὑποβάλλεσθαι τῶν μὴ ἀνεχομένων ἀποκόπτειν τὰς περιττὰς ταύτας συντυχίας καὶ ματαιολογίας.

ι'. Περὶ τῆς προχειρίσεως τοῦ καθηγουμένου.

Μετὰ δὲ τὴν τελευταίην τοῦ ἡγουμενεύοντος δέον προκρίνειν τὸν ἀξιολογώτερον καὶ πρὸς τὸ κατάρχειν ποίμνης λογικῆς ἐπιτηδειότερον καὶ εἰς ὃν ἅπαντες ἢ οἱ πλείονες ἀναπαύονται καὶ ἀρέσκονται, ἄνευ τοῦ ἀπὸ ξένης μονῆς προσελθόντος τῇ ἀγίᾳ μονῇ καὶ διὰ τινα περιστάσιν ἢ οἰκονομίαν δεχθέντος, τὸν καὶ ὀνομαζόμενον ξενοκουρίτην· τοῦτον γὰρ εἰς τὴν τῆς ἡγουμενείας ἀρχὴν προαναβιβασθῆναι οὐ βούλομαι, οὐδὲ ἐν τῇ ναῷ τῆς πανενδόξου ἡμῶν θεομήτορος ἱερουργεῖν, οὐδὲ ἀπὸ τοῦ Ἀναυπλείου ἐξερχόμενον ξενοκουρίτην ἢ ἀποβίου εἰς ἡγουμε-

νείας ἀρχὴν προαναβιβασθῆναι οὐ βούλομαι, ὡς περὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν διά-
 πυρον ἔχοντας πόθον καὶ σάρκες αὐτόχρομα ὄντας. εἶτα προσάγειν αὐτὸν¹⁾ τῇ
 πανενδόξῳ εἰκόνι τῆς παναρχάντου δεσποίνης ἡμῶν καὶ θεομήτορος πρὸς τὸ ἀν-
 ελεῖσθαι τὸ παρὸν τυπικὸν καὶ τὴν ποιμαντικὴν ῥάβδον, ὡς ἀπ' αὐτῆς ἔμπροσθεν
 ταύτης τηνικαῦτα κείμενα, τρισαγίου δὲ δοξολογίας καὶ ἱκετηρίας γενομένης καὶ
 ἐκείνου ταῦτα καθ' ὃν εἴρηται τρόπον ἀναλαβόντος ἐνθρονίζεσθαι τοῦτον παρὰ τε
 τοῦ ἐκκλησιάρχου καὶ τῶν προκρίτων²⁾ ἀδελφῶν καὶ κατασπάζεσθαι καὶ τοῦ λοιποῦ
 τῆς προστασίας ἀντέχεσθαι καὶ τοῦτον εἶναι τὸν τρόπον καὶ τὸν λόγον τῆς προ-
 χειρίσεως τοῦ καθηγουμένου, καὶ προβαίνειν οὕτω κατὰ διαδοχὰς καὶ εἰς τοὺς ἐξῆς
 [χρόνους], μηδεμιᾶς ἐτέρας ἐπισφραγίσεως τῆς τοιαύτης προβολῆς δεομένης. οὕτω
 τοῖνυν τοῦ καθηγουμένου προχειριζομένου καὶ εἰς τὴν ἀρχικὴν ἐξουσίαν καθιστα-
 μένου πᾶσαν αὐτῷ τιμὴν οἱ ἀδελφοὶ πάντες εἰς τὸ ἐξῆς ἀπονεμέτωσαν, πᾶσαν
 θεραπείαν, πᾶσαν εὐπείθειαν, τῷ νεύματι τούτου σχεδὸν ἀγόμενοι καὶ περιαγό-
 μενοι καὶ τὰ ἐπιτεταγμένα προθύμως καὶ ἀναντιρρήτως ἐπιτελοῦντες, ὡς καὶ αὐτοῦ
 ὀφείλοντες μηδὲν ἄνευ τούτων τῆς βουλῆς καὶ εἰδήσεως πράττειν, ἀλλὰ μετ' εἰδή-
 σεως καὶ συμβουλῆς καὶ συνέσεως τῶν προκριθέντων ἀδελφῶν· τὸ μὲν γὰρ ἰδιόρ-
 ρυθμον καὶ ἀτύμβουλον ἐπισφαλές· μετὰ βουλῆς γάρ, φησί, πάντα πράττετε, τὸ
 δὲ ἐξουσιάζειν τοῖς πράγμασι καὶ καταυθεντεῖν μοναδικῆς ἀλλότριον πολιτείας,
 ὡς τυραννικόν τε καὶ ἀναγκαστικόν. διοριζόμεθα γοῦν, ὡς εἴρηται, συμβούλους
 χρῆσθαι τὸν προεστῶτα τοῖς προκρίτοις τῶν ἀδελφῶν· ἡ συμβουλὴ δὲ [οὐ] μόνον³⁾
 ἐπὶ τοῖς ἐνδεχομένοις πρακτέοις γινέσθω, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖς δαπανήμασι τε καὶ
 ἀναλώμασι, χρὴ γὰρ αἰεὶ τὸν προεστῶτα μνημονεύειν τοῦ ἀποστόλου φήσαντος·
 πάντα μοι ἔξεσιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει, ὃ καὶ τὸ πανταχόθεν ἀμώμητον περι-
 ποιούμενοι διαταττόμεθα, τοὺς διακονητάς πάντα ταμιεύειν εἰσοδιάζοντας καὶ ἐξ-
 οδιάζοντας καὶ λόγους αὐτῷ ὑπέχοντας τῆς τῶν ἐμπειστευμένων διοικήσεως. καὶ
 σὺ δέ, ὦ καθηγούμενε (πρὸς σέ γάρ ὁ λόγος), ἀνάγκην ἔξεις ἀγαπᾶν καὶ στέργειν
 τοὺς ὑπὸ σέ πάντας ἀδελφοὺς καὶ τῆς προσηκούσης ἑκαστον ἀξιοῦν προνοίας
 ψυχικῆς ὁμοῦ καὶ σωματικῆς, καθὼς ὁ καὶρὸς δίδωσι καὶ τὰ πράγματα, ὡς πατήρ
 φιλόπαις καὶ τῶν οἰκείων τέκνων ἀπαραιτήτως ἐπιμελούμενος καὶ γινόμενος τὰ
 πάντα τοῖς πᾶσι, ἵνα τοὺς ὅλους κερδαίνης κατὰ τὸν μέγαν ἀπόστολον· οὕτω γὰρ
 ἂν ἄρρηκτος ὁ σύνδεσμος τῆς ἀγάπης ἔσται καὶ ὁ τῆς ὑποταγῆς νόμος φυλαττό-
 μενος ἐν αὐτοῖς καὶ ἀποπληρούμενος.

1) αὐτῷ cod.

2) προκρίττων cod.

3) Cod. τὸν μόνον.

κ'. Διὰ τῶν ἱερῶν σκευῶν.

Δισκοποτήριον ἀργυροῦν καὶ λαβίδες ὁμοιαὶ δύο ἰσάντα¹⁾ ἀμφοτέρα λίτρας τέσσαρας, οὐγγίαις τρεῖς, ταυρίτζην ἀργυροῦν μικρόν.

Ἔτερα δισκοποτήρια χαλκᾷ ζυγαὶ δύο.

Μανδήλια μεταξωτὰ μετὰ γραμμάτων δύο.

ιβ'. Περὶ τοῦ ἐλευθέραν μένειν τὴν μονὴν καὶ τῶν κατὰ καιροὺς μνημοσύνων.

Ἐπειδὴ τὴν περὶ τῶν ἄλλων κεφαλαίων διαταγὴν καὶ ὑποτύπωσιν ὥκονομησαμεν σὺν θεῷ καὶ ἀπεσκευασάμεθα, φέρε καὶ περὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ φροντιστηρίου βραχέα διαλεξόμεθα. ταύτην τὴν προδιαληφθεῖσαν μονὴν αὐτοκρατὴ καὶ ἀνετον καὶ ἀκαταδούλωτον καὶ βασιλεῦσι καὶ πατριάρχαις καὶ μοναστηρίοις καὶ μητροπολίταις τε καὶ ἀρχιεπισκόποις καὶ ἐπισκόποις, ἀρχιμανδρίταις καὶ ἡγουμένοις καὶ πᾶσιν ἀπλῶς ἀνθρώποις διατηρεῖσθαι μέχρι τῆς παγκοσμίου συντελείας βούλομαί τε καὶ εὐχομαι, ἀρχόντων μὲν αὐτῇ πρὸς τοῦτο καὶ τῶν προσόντων αὐτῇ ἡμετέρων ὁμομνημάτων, παραβοηθούσης δὲ καὶ ταύτης τῆς ἐμῆς ἐντολῆς, ἣν ὡς κτήτορες, εἰ καὶ εὐτελεῖς, ὀρίζομεν καὶ διαταττόμεθα, τὸν ἐπιχειροῦντα δὲ καθ' οἷον δὴ τινα τρόπον καθεστῆσαι ταῦτα καὶ μερικῶς ἢ καθόλου περιτροπὴν αὐτοῖς ἐπιμηχανήσασθαι ταῖς παλαιμναιοτάταις ὑπάρχον ἐραῖς καὶ ἀναθέματι ὑποβάλλομεν καὶ κατευχόμεθα τούτου πᾶσαν θεήλατον συμφορὰν καὶ θυμὸν καὶ ὀργὴν καὶ θλίψιν, ἀποστολὴν δι' ἀγγέλων πονηρῶν, ὡς ὁ μέγας λέγει Δαβίδ. καὶ γε, φιλάνθρωπε δέσποτα, κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὦ²⁾ καὶ τὰ μεγάλα ποίμνια χαταρτίζων καὶ τὰ μικρὰ καταρτίζων καὶ μεγαλύνων διὰ τῆς χάριτος, εἴ τις τῶν ἀπάντων πειραθείη ὅπωςδὴποτε τοῖς παρ' ἡμῶν τετυπωμένοις καὶ διωρισμένοις ἐναντιωθῆναι κατὰ τι ἢ τὴν μονὴν ἀδούλωτον καὶ ἀδέσποτον καὶ πάντῃ αὐτεξούσιον τυπωθεῖσαν καὶ καταλειφθεῖσαν ἐτέρῳ καταδουλώσασθαι ἢ ἑαυτῷ εἰς ἐξουσίαν ὑπαγαγεῖν ἢ ὅπωςδὴποτε τὴν ταύτης ἐλευθερίαν καينوτομήσαι ἢ ἀκρωτηριάσαι κατὰ τινα τρόπον ἢ ἀφορμὴν, κἂν βασιλεὺς ἦ, κἂν αὐγούστα, κἂν πατριάρχης, κἂν ἀρχιερεὺς, κἂν ἐπίσκοπος, κἂν μητροπολίτης, κἂν ἀρχιμανδρίτης³⁾ ἢ μοναστηρίου προεστὼς κἂν ἄλλος τις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἢ ἀρχοντικῶν προσώπων, κἂν οἷος δὴποτε ἄνθρωπος ἐξ ἐπηρείας πάντως παρακινούμενος σατανικῆς ὁ τοιοῦτος, οἷος ἂν καὶ εἴη, οὐ μόνον ὡς ἐνοχος τοῦ ἀχράντου σώματος καὶ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ αἵματος λογισθῆσεται καὶ τῆς σῆς μερίδος ἁλλοτριωθῆσεται, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρᾶς τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἀγίων πατέρων καὶ θεοφόρων φανεῖται κληρονόμος, καὶ σύγκληρος τῷ προδότῃ ἔσται καὶ

1) Cod. ἰσόντα.

2) Cod. ὦ.

3) Cod. ἀρχιμανδριτικῆς.

τοῖς ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτὸν κραυγᾶσαι συγκοινωνὸς καὶ συναριθμῖος. τὰ αὐτὰ δὲ καταρῶμεθα καὶ εἴ τις τῶν μοναζόντων τῆς καθ' ἡμᾶς μονῆς τοιοῦτοις ἐπιχειρήσοι, εἴτε ἡγούμενός ἐστιν, εἴτε τις ἄλλος. γινέσθω δὲ καὶ τὰ μνημόσυνα ἡμῶν τῶν εὐτελῶν κατ' ἐνιαυτόν, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρα τὸν βίον ἀπομετρήσωμεν καὶ τῇ ἐπαύριον τῶν μακαριτῶν γεννητόρων μου, τοῦ τε Νικοδήμου μοναχοῦ καὶ Αἰκατερίνης μοναχῆς, καὶ τῶν καθ' αἷμα αὐταδέλφων μου, τοῦ τε μοναχοῦ Ἰωσήφ, τοῦ μοναχοῦ Νίκωνος, τοῦ μοναχοῦ Συμεών, τοῦ μοναχοῦ Πέτρου καὶ τῆς Ἑλένης καὶ Ἰωάννου ἐπισκόπου καὶ τῶν ἀναθρεψαμένων με καὶ θείων μου, κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Ἀντζᾶ καὶ τοῦ μοναχοῦ κυροῦ Ἰακώβου καὶ μετ' αὐτὴν τῶν κεκοιμημένων ἡγουμένων, καθὼς εὐπορίας ἔχει τὸ μοναστήριον καὶ αὐθις τὴν μετ' ἐκείνην τῶν ἀδελφῶν πάντων τῶν προαπελθόντων, καλεῖν δὲ ἐπὶ τοῖς μνημοσύνοις ἡμῶν τοὺς μοναχοὺς πάντας τοὺς ἐν τῇ Ναυπλείῳ ὄντας.

ιγ'. Ἐπίλογος καὶ παραίνεσις καὶ εὐχὴ συντακτῆριος.

Καιρὸς δὲ λοιπόν, ὦ φίλτατα τέκνα καὶ ποθεινότατα, καὶ πρὸς τὴν ἀγάπην τῆς εὐλαβείας ὑμῶν ποιήσασθαι ἡμᾶς τὴν τελευταίαν παραίνεσιν καὶ τοὺς ἐξιτηρίους αὐτῇ ἀποδοῦναι λόγους. μετὰ θαυμάσιον δὲ καὶ παρακλήσεως θερμότηρας φθέγγομαι πρὸς ὑμᾶς, ὅσα δὴ καὶ φθέγγομαι· κλίνατε δέ μοι καὶ αὐτοὶ τὰ ὅλα τῆς διανοίας καὶ προσοχὴν πᾶσαν χαρίσασθε τοῖς ῥηθησομένοις καὶ τῷ ταμείῳ τῆς ἰδίας ψυχῆς καὶ ἑκάστος ὑμῶν ταῦτα περιφερέτω διὰ παντός ἀνεξάλειπτα τοῖς πλαξί¹⁾ τῆς καρδίας ἀπογραφάμενος. σπουδάζετε πρὸ πάντων φυλάττειν ἀπαρεγγχείρητον ἐν πᾶσι τὸ παρὸν τυπικόν, φροντίζετε τῆς σωτηρίας τῶν ὑμετέρων ψυχῶν, ἐπιμελεῖσθε τῶν ἐκκλησιαστικῶν συνάξεων καὶ τῆς ἐν ταῖς κέλαις ἀκολουθίας, πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείχετε κατὰ τὴν τοῦ μεγάλου Παύλου παραίνεσιν, εἰρηνεύετε πρὸς ἀλλήλους, φυλάττετε μετὰ πάντων ἀγάπην καὶ τὸν ἀγιασμόν, ὧν χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον, ταπεινοφρονεῖτε, παραχωρεῖτε τῶν πρωτείων ἀλλήλοις, ὁμογνωμονεῖτε περὶ τὰς τῆς μονῆς διακονίας καὶ συμπνεῖτε πρὸς σύστασιν αὐτῆς καὶ ὠφέλειαν καί, ἵνα τελευταῖον εἶπω τὸ πρῶτον, φοβεῖσθε τὸ μὴ φοβεῖσθαι θεόν· ἀρχὴ γάρ, φησί, σοφίας φόβος κυρίου. καὶ αὐθις ἐρῶ τελευταῖον τὸ τελευταῖον· φοβεῖσθε τὸ φοβηθῆναι τι πρὸ θεοῦ· τέλος γάρ, φησί, λόγου τὸ πᾶν ἄκουε· τὸν θεὸν φοβοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τήρει, ὅτι τοῦτο πᾶς ἄνθρωπος· φοβερὸν γάρ ὅντως, φοβερὸν, ἀδελφοί, τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος, φοβερὸν δὲ τὸ πρόσωπον κυρίου ἐπὶ ποιούντας κακὰ καὶ πανωλεθρίᾳ τὴν πονηρίαν ἐξαφανίζον. ἐβουλόμην καὶ πλείονα πρὸς ὑμᾶς εἶρεῖν, ἀλλ' ἔχετε τὰς τῶν ἁγίων πατέρων βίβλους ἐκάστοτε, πάντα κατὰ λεπτόν

¹⁾ Cod. πλαγί.

ύφηγουμένας καὶ ἐνηχούσας ὑμῖν. ἀλλ', ὃ δέσποινα καὶ κυρία πάντων, ὃ δούλη καὶ μήτηρ Χριστοῦ τοῦ βασιλέως καὶ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὃ γέφυρα πρὸς τὴν ἀπαθῆ καὶ μακαρίαν ζωὴν διαβιβάζουσα καὶ κλίμαξ πρὸς οὐρανὸν ἀνάγουσα, ὃ ναὶ θεοχώρητε, ἐν ᾗ Χριστὸς οἰκήσας διὰ σπλάγχχνα ἐλέους αὐτοῦ εἰργάσατο τὸ μέγα τῆς ἡμῶν σωτηρίας μυστήριον, λύσας τὸ τῆς ἔχθρας μεστότοιχον καὶ τὰ ἐπίγεια τοῖς οὐρανίοις ἐνώσας, ὃ κοινὸν τοῦ σύμπαντος κόσμου πρὸς θεὸν ἱλαστήριον, ᾗτινι τὸ φροντιστήριον ἀνεῖται τοῦτο καὶ καθιέρωται καὶ τῷ μεγαλοπρεπεῖ σου ὀνόματι τετίμηται καὶ δεδῶξασται, δέχοιο τοὺς ἡμετέρους ἀγῶνας καὶ πόνους, οὓς πρὸς σύστασιν αὐτοῦ πολλοὺς καὶ μεγάλους, ὡς οἶμαι, καταβαλλόμεθα, καὶ ἀντιδοίης τοῖς ἀναξίοις ἡμῖν κατοικίαν ἐν ταῖς ἄνω μοναῖς, κατὰ σμικρὸν δὲ τοῦτο τὸ ¹⁾ εὐπεριγράπτον ποίμνιον διατηρήσας ἀνεπιβούλευτον, καὶ ἡ θεία χάρις τῆς σῆς ἐπισκοπῆς συμπομαῖνοι τῷ κατὰ καιρὸν ποιμαίνοντι τοῦτο καὶ ἐκτρέφοι δαψιλῶς καὶ πλουσίως καὶ πῖον συναπεργάζοιτο Χριστοῦ τοῦ ἀρχιποίμενος ἄξιον καὶ παρασταῖεν μὲν αὐτῷ πάντες ὁμαὶ καὶ ποιμένες καὶ ποίμνιον καθαρὸ καὶ λαμπρὸ καὶ τῆς ἄνω μάνδρας οὐκ ἀποδέοντες. τεκνία, μέμνητέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγάπης καὶ πατρικῆς διαθέσεως, καὶ ὑπερεύχεσθε τῆς ἐμῆς ἀθλιότητος, ὡς ἂν τύχοιμι τῆς μερίδος τῶν σωζομένων, εὐρηγῶς παρρησίαν τινὰ καὶ μετρίαν χάριν, μεσιτείας τῆς θεομήτορος καὶ τῶν ἡμετέρων πόνων καὶ ἀγίων εὐχῶν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ σανάλια κέκτηται ἡ μονή, βουλόμεθα ἐκάστη κυριακῇ, καθ' ἣν καὶ ἡ ἀγρυπνία ἐκτελεῖται, πέντε καὶ ἑξ μίνους ἐσθίειν ὀψάρια τοὺς μοναχοὺς ἢ ὄσους καὶ βούλονται, καὶ ὅποτε τὰ μνημόσυνα γίνονται ἡμῶν τῶν εὐτελῶν καὶ τῶν λοιπῶν καὶ ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ Προδρόμου, τῶν ἁγίων ἀποστόλων, τῶν ἁγίων προφητῶν Δανιήλ, Ἡλία καὶ Ἑλισαίου, τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ ἁγίου Βασιλείου, τοῦ ἁγίου . . .

Finis deest.

Extant in cod. graeco bibliothecae regiae Taurinensis CCCXXVI. B. VII. 29, saec. XVI.: I. p. 83 et II. p. 66. I. minus accurate edidit Pasinius in catalogo codicorum graecorum ejusdem bibliothecae p. 426.

¹⁾ Cod. καὶ.

VIII.

Diplomata et acta monasterii Sanctae Mariae dicti Megaspelaeon in Peloponneso.

I. 6858—1350, mense aprili, ind. III.

Imperator Ioannes Cantacuzenus confirmat jura et possessiones monasterii.

Ὁ χρησέβουλλος λόγος τοῦ αἰοιδίμου αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ.

† Ἐπεὶ ὁ τιμιώτατος καθηγούμενος τῆς κατὰ τὴν Πελοπόννησον σεβασμίας μονῆς τῆς βασιλείας μου, τῆς εἰς ὄνομα τιμωμένης τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης καὶ θεομήτορος καὶ ἐπικεκλημένης Μεγασπηλαιωτίσσης, τῆς παρὰ τοῦ ἱερωτάτου ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ἱστορηθείσης ἀρχιμανδρίτης τε καὶ πρωτοσύγκελλος, ἱερομόναχος κύριος Μάρκος, ἀνέφερεν, ὡς ἡ κατ' αὐτὸν τοιαύτη σεβασμία μονὴ κέκτηται διὰ χρυσοβούλλων καὶ προσταγμάτων τοῦ τε αὐθέντου μου, τοῦ βασιλέως, τοῦ πάππου τῆς βασιλείας μου, καὶ τοῦ θειοτάτου μου δεσπότη καὶ βασιλέως, τοῦ ἀδελφοῦ τῆς βασιλείας μου, τῶν αἰοιδίμων καὶ μακαριτῶν, ἀλλὰ καὶ δι' ἀπογραφικῶν ἀποκαταστάσεων καὶ ἐτέρων εὐλόγων δικαιωμάτων μετόχια καὶ λοιπὰ κτήματά τε καὶ ὑποστατικὰ ἐν διαφόροις τοποθεσίαις, ἃ δὴ καὶ κατὰ μέρος ἔχουσιν οὕτως· εἰς τὴν Λαπάταν μετόχιον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς Ἀντωνίου τοῦ μεγάλου μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων, προσκαθημένων τε καὶ ἐξαλειμματικῶν ὑποστάσεων· ἕτερον μετόχιον περὶ τὴν Βοστίτζαν εἰς ὄνομα τῆς πανυπεράγνου τιμώμενον δεσποίνης καὶ θεομήτορος καὶ ἐπικεκλημένης τῆς Πεφανερωμένης· περὶ τὸν Δρόγγον ἕτερον μετόχιον εἰς ὄνομα τιμώμενον καὶ αὐτὸ τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης καὶ θεομήτορος καὶ ἐπικεκλημένης τῆς Συνοβηριωτίσσης μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων, προσκαθημένων καὶ λοιπῶν δικαίων αὐτοῦ· περὶ τὸ Μονοδένδριον γῆν μοδίων τριακοσίων· εἰς τὸ χωρίον τὸ Βραχνὶ πάροικοι ὃ τε Δημήτριος καὶ Κωνσταντῖνος οἱ πρεσβύτεροι καὶ Γεώργιος ὁ Βάρδας· εἰς τὸ χωρίον τῆς Ζαχλουργὸς προσκαθημένοι τινες· εἰς [τὸ] χωρίον τὴν Δουμενᾶν πάροικοι καὶ ἐξαλειμματικὰ ὑποστάσεις, ἃς προκατεῖχε· περὶ τὸ καστέλλιον τὸν ἅγιον Ἰωάννην χειμάδιον τὸ καλούμενον ἡ

Λάμεια· καὶ ἕτερον εἰς τὴν Βλογοκίτξαν μετὰ τοῦ πλησιάζοντος ἐκεῖσε χωραρίου
 τοῦ καλουμένου τῆς Προυσσαίνης· ἡ ἡμίσεια μερὶς ἡ λατινικὴ τοῦ χωρίου τῆς
 Ἀβυσσαίνης (ὡς τῆς λοιπῆς ἡμισείας μερίδος κατεχομένης παρὰ τινων διαφόρων
 Ῥωμαίων καὶ ὑπὸ χεῖρα τῆς βασιλείας μου) καὶ αἱ ἐκεῖσε πλησιάζουσαι ἐξα-
 λειμματικά· ὑποστάσεις τοῦ τε Καρβώνη καὶ τοῦ Νήφωνος, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ ἐν
 αὐτῇ μυλοτόπιον σὺν τῷ ἐκεῖσε εὑρισκομένῳ παλαιῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου
 Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου, ἃ δὴ καὶ κατέχει καὶ νέμεται τὸ μέρος τῆς τοιαύτης
 σεβασμίας μονῆς ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασείστως μέχρι τοῦ νῦν. παρεκάλεσε δὲ
 ἀρτίως ὁ ῥηθεὶς τιμιώτατος ἀρχιμανδρίτης καὶ πρωτοσύγκελλος, ἵνα πορίσῃται ἐπὶ
 τούτοις καὶ χρυσόβουλλον τῆς βασιλείας μου· τὴν τούτου δέησιν εὐμενῶς προσ-
 δεξαμένη ἡ βασιλεία μου τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον [αὐτῆς] ἐπιχορηγῇ καὶ
 ἐπιβραβεύει τῇ κατ' αὐτὸν τοιαύτῃ σεβασμίᾳ μονῇ, δι' οὗ προστάσσει καὶ διορίζεται
 εἶναι μὲν καὶ εὑρίσκεισθαι τὸν αὐτὸν τιμιώτατον πρωτοσύγκελλον εἰς τὴν ἡγου-
 μενείαν καὶ προστασίαν τῆς δηλωθείσης μονῆς ἐφ' ὅρῳ τῆς αὐτοῦ ζωῆς, κατέχειν
 δὲ καὶ τὴν τοιαύτην σεβασμίαν μονὴν καὶ νέμεσθαι καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὰ ἀνωτέρω
 κατὰ μέρος εἰρημένα μετόχια καὶ λοιπὰ ὑποστατικά, κτήματά τε καὶ βελτιώ-
 ματα, ἀνενοχλήτως παντάπασι καὶ ἀδιασείστως, ἔτι τε ἀναφαιρέτως καὶ ἀναπο-
 σπάστως κατὰ τὰς περιπλήψεις τῶν προσόντων αὐτῇ, ὡς εἴρηται, χρυσοβούλλων
 τε καὶ προσταγμάτων καὶ λοιπῶν εὐλόγων δικαιωμάτων, καὶ ὡς εὑρίσκεται κατέ-
 χουσα ταῦτα καὶ μέχρι τοῦ νῦν, ὀφείλοντα διατηρεῖσθαι ἀνώτερα πάσης καὶ παντοίας
 καταδυναστείας καὶ ἐπηρείας καὶ κατατριβῆς καὶ διενοχλήσεως ἀδίκου καὶ πλεο-
 νεκτικῆς. τῇ γοῦν ἰσχύι καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς
 βασιλείας μου διατηρηθήσεται μὲν ὁ διαληφθεὶς τιμιώτατος ἱερομόναχος, ἀρχι-
 μονδρίτης καὶ πρωτοσύγκελλος, κύριος Μάρκος εἰς τὴν ἡγουμενείαν καὶ προ-
 στασίαν τῆς τοιαύτης σεβασμίας μονῆς ἐφ' ὅρῳ τῆς αὐτοῦ ζωῆς, ὡς δεδῆλωται,
 καθέξει δὲ καὶ νεμηθήσεται καὶ ἡ αὐτὴ σεβασμία μονὴ τὰ προσόντα αὐτῇ,
 καθὼς εἴρηται, κτήματά τε καὶ ὑποστατικά μετὰ τῆς περιοχῆς καὶ τῶν δικαίων
 αὐτῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις βελτιωμάτων κατὰ τὰς περιλήψεις τῶν ἀναγεγραμμένων
 χρυσοβούλλων, προσταγμάτων τε καὶ λοιπῶν εὐλόγων δικαιωμάτων ἀνενοχλήτως
 πάντῃ καὶ ἀδιασείστως, ἀναφαιρέτως τε καὶ ἀναποσπάστως, καθὼς κατέχει καὶ
 νέμεται ταῦτα καὶ μέχρι τοῦ νῦν, μηδεμίαν παρὰ μηδενὸς τῶν ἀπάντων ὑφι-
 σταμένη ἐπὶ τῇ τούτων κατοχῇ καταδυναστείαν ἢ ἐπήρειάν τινα καὶ κατατριβήν,
 ἐπεὶ δὴ καὶ τούτου ἔνεκεν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασι-
 λείας μου καὶ ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη τῷ ῥηθέντι τιμιωτάτῳ καθηγουμένῳ,
 ἀρχιμανδρίτῃ καὶ πρωτοσυγκέλλῳ καὶ τῇ κατ' αὐτὸν τοιαύτῃ σεβασμίᾳ μονῇ δι'

ἐκείνου ἄνθρωποι οἶδασιν αἰτίας, βασιλικὸν καὶ πατριαρχικὸν καλούμενον σταυροπήγιον, ὡς τοῖς πᾶσι καταφανὲς καὶ τοῖς μετέπειτα τὰ τε βασιλικά αὐτοῦ χρυσόβουλλα καὶ πατριαρχικά σιγιλιώδη γράμματα πολλάκις ἰδοῦσι καὶ μετελθοῦσιν. ὅπερ σωζόμενον καὶ φυλαττόμενον μέχρι τοῦ νῦν καὶ ἐν εὐπορίᾳ διαγόντων πάντων τῶν αὐτῷ ἐνασχομένων περίπου πεντήκοντα πρὸς τοῖς ἑκατὸν μοναχῶν, ἐξ ἐπηρείας τοῦ δαίμονος πυρὸς ἀνάλωμα γέγονε, τῶν πατέρων πρὸς τὸν τρυγητὸν ἐνασχολουμένων· ἀφανισθέντων δὲ πάντων τῶν ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ ἱερῶν σκευῶν, χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν, καὶ ἀμφίων, μόλις ἡδυνήθησαν ἀπαλλάξαι τὴν τῆς θεομήτορος εἰκόνα, τὴν παρὰ τοῦ ἁγίου Λουκᾶ ἱστορηθεῖσαν οἱ παρευρεθέντες μοναχοί. δεηθέντων οὖν [αὐτῶν] διὰ τοῦ παρόντος ἡ μετριότης ἡμῶν καὶ ἡ περὶ αὐτὴν ἱερὰ τῶν ἀρχιερέων σύνοδος διορίζεται γράφουσα, ἵνα τὸ σεβάσιμον πατριαρχικὸν βασιλικὸν καὶ σταυροπηγιακὸν μοναστήριον εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς Κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, τὸ καὶ Μέγα Σπήλαιον καλούμενον, καθὰ ἀφ' οὗ ἤρξατο τοῦ εἶναι καὶ λέγεσθαι μοναστήριον, ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ ἐλευθερίαν τὴν σταυροπηγιακὴν, παντελεύθερον ὄν, ἀδούλωτον, ἀδέσποτον καὶ ἀκαταζήτητον παρὰ παντὸς προσώπου τῶν κατὰ καιροὺς ἀρχιερατευόντων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κερνίκης καὶ τῶν πλησίον πάντων, μηδὲν τέλος παρέχον τινὶ μέχρι καὶ ὀβολοῦ, ἐκτὸς τῶν διακοσίων ἄσπρων τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐτησίως ὑποταγῆς χάριν [ὀφειλομένων]. τὸν αὐτὸν τρόπον βουλόμεθα καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα αἰῶνα εἶναι τὸ μοναστήριον αὐτὸ τὸ σταυροπηγιακὸν καὶ πατριαρχικόν, ἀδούλωτον, ἀδέσποτον καὶ ἀκαταπάτητον παρὰ παντὸς προσώπου, μηδενὶ μηδὲν ὀφείλον, ἢ τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τὰ προρρηθέντα διακόσια ἄσπρα ὑποταγῆς χάριν. ἀλλ' οὐδὲ οἱ κατὰ τύχην ἐκεῖθεν διαπερῶντες πατριαρχικοὶ ἐξάρχοι ἔχουσιν ἄδειαν ἢ ἐξουσίαν τινὰ καταπατεῖν τὸ αὐτὸ μοναστήριον καὶ ἐνοχλεῖν τοὺς ἐν αὐτῷ πατέρας κατὰ τι καὶ ζητεῖν ἐπ' ὀνόματι πατριαρχικῷ ζημιοῦν αὐτοὺς. τοὺς δὲ ἡγουμένους τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ ἐκλέγεσθαι κατ' ἔτος καὶ ἀλλάττεσθαι καὶ ἀντικαθίστασθαι ἕτερον, τοῦ πρώτου τῆς ἡγουμενείας παραίτησιν ποιουμένου. καὶ προσέτι μνημονεύειν αὐτοὺς τοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος παρρησία ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τὴν συνθήειαν καὶ διάγειν αὐτοὺς κατὰ τὴν πάλαι συνθήειαν τὴν πρὸ τῆς πυρκαϊᾶς, τὰς δὲ χειροτονίας αὐτῶν γίνεσθαι παρ' ὧν ἂν αὐτοὶ βούλαιντο τῶν ἀρχιερέων, ἄνευ τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως. ταῦτα πάντα βουλόμεθα μένειν ἀδιαλώβητα καὶ ἀπαρεγγχείρητα καὶ ἀμετάτρεπτα μέχρι παντὸς καὶ μηδένα τῶν πάντων ἔχειν ἄδειαν διασεῖσαι αὐτοὺς ἐπὶ προφάσει τῆς ἀναλώσεως καὶ φθορᾶς τῶν παρ' αὐτοῖς παλαιγενῶν γραμμάτων, χρυσοβούλλων τε καὶ πατριαρχικῶν

σιγίλλωδων, ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀφορισμοῦ ἀλύτου τοῦ παρὰ θεοῦ παντοκράτορος καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἂν δέ τις τῶν πάντων βουληθῇ ποτὲ ἐνοχλῆσαι αὐτοῖς, ἀρχιερεὺς ἢ ἱερεὺς ἢ ἰδιώτης, καὶ ποιῆσαι παρ' ὃ γράφομεν, οἱ μὲν ἀργοὶ μενέτωσαν πάσης ἀρχιερατικῆς καὶ ἱερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως, οἱ δὲ λαϊκοὶ ἀφορισμένοι ἔστωσαν παρὰ θεοῦ καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι καὶ ἄλυτοι μετὰ θάνατον καὶ ἔξω τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ τῶ αἰωνίῳ ἀναθέματι ὑπόδικοι καὶ ταῖς πατριαρχικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς. ἐπὶ γὰρ τῇ τούτου ἀμετατρέπτῳ βεβαιώσει ἐγράφη τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος βεβαιωτήριον καὶ σιγίλλωδες γράμματα καὶ ἐπεδόθη τοῖς ἐν τῷ πατριαρχικῷ καὶ βασιλικῷ μοναστηρίῳ πατράσιν. ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἑξακοσιοστῷ τριακοστῷ ἐννάτῳ ἐν μηνὶ δεκεμβρίῳ ἰνδικτικῶνος ὀγδόης †.

† Παρθένιος, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ἡρακλείας Ἰωαννίκιος †.

† Τουρνόβου Παρθένιος †.

† Χαλκηδόνος Παχώμιος †.

† Λαρίσσης Γρηγόριος †.

† Ἀδριανουπόλεως Παρθένιος †.

† Ἀγκύρας Λαυρέντιος †.

† Φιλίππων καὶ Δράμας Γεράσιμος †.

† Βάρνας Παρθένιος †.

† Βιζύης Δαμασκηνός †.

† Πρώην Παιδεστοῦ Θεοφάνης †.

† Παλαιῶν Πατρῶν Θεοφάνης †.

† Χίου Κύριλλος †.

† Λακεδαιμονίας Ἰωάσαφ †.

† Νέων Πατρῶν Ἰωάσαφ †.

† Μιτυλήνης Παρθένιος †.

† Πρώην Ἀθηνῶν Σωφρόνιος †.

Ἰδόντες τὸ παρὸν πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν γράμμα εὐλαβῶς προσκυνοῦντες υπογράφομεν ἰδίᾳ χειρί·

† Ταπεινὸς μητροπολίτης Σεβαστείας Ἀνθίμος καὶ πάσης Ἀρμενίας ὑπέρτιμος καὶ ἑξαρχος, ἐν μηνὶ ἰουνίῳ ιδ', αχςγ' ἔτους τοῦ σωτηρίου †.

III. 7182—1674, mense giuniansul evel, (ind. XII.)

Imperator Turcarum Mechmet IV. praecipit, ut monasterium solvat quotannis tributum sex millium asprorum.

Σουλτάν Μεχμέτ [δ δ'].

(Τ. μονοκονδυλίας τοῦ ὀνόματος τοῦ σουλτάνου ἢ τουρά.)

Οἱ καλόγηροι τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν Καλαβρύτων κειμένου μοναστηρίου Μέγα Σπήλαιον ἀνέφερον εἰς τὸ κράτος μου δι' ἀναφορὰς τῶν, λέγοντες ὅτι

ἀπὸ τὴν ἄλωσιν τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐφεξῆς τὰ δέκατα, τὸ χαράτζιον καὶ οἱ λοιποὶ φόροι τῶν παρ' ἡμῶν καλλιεργουμένων τόπων, οὔτινες κείνται ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῶν Καλαβρύτων, τῆς Βοστίτζας, τῶν Παλαιῶν Πατρῶν καὶ τῆς Γαστούνης, ἀπεκόπησαν προσδιωρισμένως, καὶ κατὰ τὸ 1053 ἔτος ὁ προσδιωρισμένος διὰ τὴν καταγραφὴν τοῦ Μωρέως χατζῆ Ἀχμέτ κατέγραψεν εἰς τὰ βασιλικά καταστίχα τρεῖς χιλιάδες λεπτὰ (ἄσπρα) διὰ προσδιωρισμένον ἐτήσιον φόρον μας. ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ ἀνὰ χεῖράς μας δοθέντα βασιλικά ἐνδεικτικὰ καὶ ἀντίγραφα τοῦ βασιλικοῦ καταστίχου κατεκάρησαν εἰς τὴν πυρκαϊάν, ἥτις κατέκαυσε πρὸ μικροῦ τὰς κατοικίας μας, διάφοροι ξένοι ἐπέβαλλον χεῖρας εἰς τὰ κτήματά μας καὶ μᾶς ἠνώχλουν. διὸ ἀναφέροντες ἡμεῖς τὴν ἐνόχλησίν μας κατὰ τὸ 1084 καὶ προσθέσαντες εἰς τὸν διωρισμένον φόρον μας τρεῖς χιλιάδες λεπτὰ (ἄσπρα) χρονικῶς πεντήκοντα γρόσια γινόμενα ὅλα ἦτοι ἕξ χιλιάδες ἄσπρα ὠρισμένως, ἐδίδομεν αὐτὰ εἰς τοὺς συντάκτας τῶν φόρων, διὰ νὰ μὴ ἐνοχλούμεθα ὁλότελα, καὶ κατεγράφησαν εἰς τὸ ἀρχεῖον τῶν χαρατζίων καὶ ἐξεδόθησαν αὐτὴς βασιλικά ἐνδεικτικὰ ἔγγραφα καὶ ἀντίγραφα τοῦ βασιλικοῦ καταστίχου, καὶ ὁμῶς πάλιν μας ἐνοχλοῦν καὶ δέν μας ἀφίνουν ἐν ἡσυχίᾳ. διὰ ταῦτα, ἀφ' οὗ κατ' ἔτος πληρώνομεν εἰς τοὺς συντάκτας τῶν φόρων τὸν προσδιωρισθέντα φόρον μας, διὰ τὰ ἔκπαλαι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μας ὄντα χωράφια μας, ἀμπέλιά μας, λειβάδιά μας, δένδρη μας καὶ ἄλλα κτήματά μας εὐρισκόμενα ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Καλαβρύτων, Βοστίτζης, Παλαιῶν Πατρῶν καὶ Γαστούνης κείμενα μετόχιά μας, διὰ νὰ διαμένωσιν ὑπὸ τὴν κυριότητά μας, καὶ μηδεὶς ἄλλος, εἴτε μεριμηράνης, εἴτε χάς βοεβόνδας, εἴτε ἐπιστάται τῶν τιμαρίων, εἴτε γεντικίδες, εἴτε ἀρχηγοὶ τῶν στρατευμάτων, εἴτε ἄλλοι ἐξουσιαστοὶ νὰ μὴ μᾶς ἐνοχλῶσι μὲ ἀπαιτήσεις χαρατζίων καὶ ἄλλων φόρων χωρὶς βασιλικὸν φερμάνιον καὶ χωρὶς ἀντίγραφον τοῦ βασιλικοῦ καταστίχου, παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς δοθῇ εἰς χεῖρας βασιλικὸν δίπλωμα (μπεράτιον) σύμφωνον μὲ τὰ πρὸ καιροῦ δοθέντα εἰς ἡμᾶς, τὸ βασιλικὸν φερμάνιον καὶ τὸ ἀντίγραφον τοῦ βασιλικοῦ καταστίχου. θεωρηθέντων λοιπὸν τῶν βασιλικῶν μου καταστίχων τῶν φυλαττομένων εἰς τὰ ἀρχαιοφυλάκια τῶν χαρατζίων (ιτζιζιά) καὶ τῶν λογαριασμῶν (μπᾶς μουχασαπέ), ἐπειδὴ εὐρέθη καταγεγραμμένον, ὅτι εἰς τὸν ἐτήσιον φόρον τοῦ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων κειμένου μοναστηρίου Μέγα Σπήλαιον, ὄντα ἀποκεκομένον διὰ τρεῖς χιλιάδες ἄσπρα (λεπτὰ), καὶ ἔγειναν πεντήκοντα γρόσια κατ' ἔτος δηλαδὴ σωστὰ ἕξ χιλιάδες ἄσπρα, καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1084 τὴν ἐνάτην ἡμέραν τῆς σελήνης βεμπιούλ ἐβέλ ἐδόθη εἰς αὐτοὺς βασιλικὸν φερμάνιον καὶ ἀντίγραφον τοῦ βασιλικοῦ καταστίχου, διὰ τοῦτο ἔγεινε βασιλικὴ προσταγή μου. καὶ διδούς εἰς χεῖράς των τὸ παρὸν βασιλικὸν μπεράτιον

διατάττω, ὅτι τὸ μοναστήριον Μέγα Σπήλαιον, ἀφοῦ δώση κατ' ἔτος εἰς τοὺς συν[τ]άκτας τῶν φόρων τὰ πενήντα γρόσια ἥτοι ἑξ̄ χιλιάδες λεπτὰ (ἄσπρα) τὸν προσδιορισθέντα φόρον διὰ τὰ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Καλαβρύτων, Βοστίτζης, Παλαιῶν Πατρῶν καὶ Γαστούνης μετόχια τοῦ καὶ τὰ πρ' αὐτοῦ καλλιεργούμενα χωράφια, ἀμπέλια, λειβάδια, δένδρη καὶ λοιπὰ κτήματα ὄντα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ, νὰ μὴ τὸ ἐνοχλήσουν πλέον μὲ ἀπαιτήσεις χαρατζίων, δεκάτων καὶ ἄλλων φόρων, οὔτε οἱ μπιμηράνιδες, οὔτε οἱ χάς βοεβόνδαξ, οὔτε οἱ ἐπιστάται τῶν τιμαρίων, οὔτε οἱ φύλακες τῶν φρουρίων, οὔτε ἄλλοι ἔχοντες ἐξουσίαν τινά. οὕτως ἄς ἡξεύρωσι καὶ ἄς δώσωσι πίστιν εἰς τὸ βασιλικόν μου σημεῖον. ἐξεδόθη τῇ κε' τῆς σελήνης τζεεμάζουλ ἐβέλ ἐν ἔτει 1090 (ἀπὸ Χριστοῦ 1674).

(Ὅτι πιστὴ ἡ μετάφρασις. Τῇ 12 ἰουλίου 1834 ἐν Ἀργεῖ, ὁ διερμηνεὺς τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. Ἰουσουφμπέις Ἀχμετπασαζαδές).

IV. 7202—1693, 5. mensis septembris, ind. I.

Antonius Zeno, procurator generalis exercituum venetorum in Peloponneso, praecipit, ut monasterium solvat annuatim realia ducentia pro decima, secundum decisionem senatus.

Παρά τοῦ εὐγενοῦς καὶ σοφοῦ ἀνδρὸς Ἀντωνίου Ζήνου, γενικοῦ διοικητοῦ τῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον στρατευμάτων, πίστιν, ἀγάπην, ὑγιείαν καὶ φιλίαν.

Ἐνεφανίσθησαν εἰς τὴν σεβαστὴν γαληνότητά μας ὁ ἡγούμενος καὶ οἱ καλόγηροι τῆς μονῆς τῆς ἀφιερωμένης εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου τῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Καλαβρύτων καὶ δι' εὐσεβάστου ἀναφορᾶς τῶν ἐπαρεκάλεσαν, ὅτι μὲ ἐκεῖνον τὸν φόρον τοῦ δεκάτου, ὅσος ἐγκριθῇ δίκαιον νὰ προσδιορισθῇ παρὰ τῆς δημοσίου ἐξουσίας νὰ συγχωρηθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ εἰρηνικὴ κάρπωσις τῶν κτημάτων, ὡς διωρισμένη πρὸς ἐξοικονόμησιν τοῦ ῥηθέντος μοναστηρίου αὐτοῦ. περὶ τῆς παρακλήσεως αὐτῶν ἐλήφθησαν αἱ ἀπαιτούμεναι πληροφορίαι, καὶ ἰδοὺ κατὰ τὴν τούτων συνέπειαν ἐκδίδει ἡ γερουσία τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ὅτι ἐπάνω εἰς τὰ κτήματα καὶ ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου, ὅσῃν κατὰ τὸ παρὸν κατέχει, νὰ πληρῶνται μέχρι νέας δημοσίας ἀποφάσεως τὸ χρέος τοῦ δεκάτου φόρου εἰς ῥιάλια διακόσια κατ' ἔτος. διευθύνθησαν ἤδη πρὸς τὴν αὐτοῦ γαληνότητα, τὸν γενικὸν ἀρχηγὸν τῆς θαλάσσης, αἱ εἰδοποιήσεις δι' ἐκείνας τὰς διαταγὰς, τὰς ὁποίας ἡ ἰδία του φρόνησις ἐνέκρινεν

ἀναγκαίας νὰ ἐκδώσῃ εἰς τὴν προθεσμίαν μας πρὸς παρηγορίαν τῶν ἱκετῶν.
ἐδόθη ἐν τῷ δουκικῷ οἰκῆματι τῇ ε' Σεπτεμβρίου ἰνδ. γ'.¹⁾

Ἀντώνιος Ζῆνος κτλ.

Αὐγουστίνος Γαδαλδίνος γραμματεὺς.

Τῇ ια' φεβρουαρίου 1693 (ἔτους νέου) ἐν Πάτραις.

Ἐπαρουσιάσθη εἰς χεῖρας τοῦ ἐκλαμπροτάτου καὶ ἐξοχωτάτου Ἀντωνίου Ζήνου, γενικοῦ διοικητοῦ τῶν στρατευμάτων ἐν ἐνεργείᾳ παρὰ τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς τῆς ὑπεραγίας τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου. παρεδέχθη αὐτὴν διὰ τὴν ἀπαράλλακτον ἐκτέλεσίν της.

Ἀντώνιος Ζῆνος κτλ.

Αὐγουστίνος Γαδαλδίνος γραμματεὺς.

1693 φεβρουαρίου ιβ' (ἔτους νέου) ἐν Πάτραις. κατεχωρίσθη εἰς τὸ βιβλίον τῆς συλλογιστικῆς ὑπηρεσίας. Ἰωάννης Ἀγορᾶς γραμματεὺς.

V. 7282—1713, 3. mensis iulii, ind. VI.

Ioannes Cornelius, dux Venetorum, praecipit magistratibus venetis in Peloponneso, ut protegant possessiones monasterii contra latrones puniantque maleficos.

Διάταγμα.

Ἰωάννης Κορνήλιος, χάριτι θεία ἡγεμὼν τῶν Βενετῶν καὶ ἐνδὸς ἐκάστου ὑμῶν καὶ σοφώτατος ἀνὴρ, διατάσσω πρὸς τοὺς γραμματεῖς, ὅπλαρχηγούς, εἰσπράκτορας καὶ λοιποὺς ὑπηκόους πάσης γῆς καὶ τόπου τῆς ἐξουσίας μου καὶ πρὸς τοὺς διαδόχους μου τοὺς πιστοὺς καὶ ἀγαπητοὺς, ἐπευχόμενος ὑγείαν καὶ ἀγάπην.

Σᾶς γνωστοποιούμεν, ὅτι τῇ κθ' ἡμέρᾳ τοῦ ἐκπνέοντος μηνὸς ἐν τῷ ἡγεμονικῷ ἡμῶν συμβουλίῳ ὁ ἐπὶ τῆς ἐγκληματικῆς ἐξετάσεως διωρισμένος κύριος Ἰωάννης Λεπομάνος Ἀνέμ. κόμης καθυπέβαλεν ἡμῖν πρότασιν, ἥτις καὶ παρεδέχθη ὡς πρέπουσα εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀξιοπρέπειαν τῆς ἡμετέρας κυριαρχίας, ἵνα προβληθῶσι καὶ διαταχθῶσι τὰ μέσα τῆς δικαιοσύνης, ὥστε ἕκαστος εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἐπικράτειαν νὰ δύναται νὰ ζῇ εἰρηνικῶς καὶ νὰ νέμεται καὶ χαίρῃ τὰ ἀγαθὰ του, νὰ τιμωρῶνται δὲ διὰ τῶν ἀνηκουσῶν ποινῶν πρὸς

¹⁾ Error in indictione: annus 1693 habet ind. I.

παραδειγματισμὸν οἱ κακοποιοί. καὶ ἐπειδὴ διὰ ταπεινῆς ἱκεσίας τῶν μοναχῶν
 τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῶν Καλα-
 βρύτων κατὰ τὴν περιοχὴν τῆς Ἀχαΐας καὶ τοῦ ἱερομονάχου Σεραφεῖμ Φραντζῆ,
 ἀντιπροσώπου τῆς αὐτῆς ἁγίας μονῆς, ἀνεφέρθη εἰς τοὺς ἡμετέρους συνηγόρους,
 ὅτι διάφοροι ἄγνωστοι κλέπται καὶ κακοῦργοι προξενοῦσιν εἰς αὐτοὺς ἡμέραν καὶ
 νύκτα μεγάλας ζημίας εἰς τὰ ὑποστατικά των, γαίας, πεδιάδας, λειβάδια, βοσκάς,
 μύλους, βουνά, οἰκίας, αὐλάς, κήπους, δένδρα, ἀμπελῶνας, καστανῶνας, λίμνας,
 νερά, ὑδραγωγεῖα καὶ ἄλλα κτήματά των τοποθετημένα εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, κό-
 πτοντες τὰ δένδρα καὶ τὰ κούρβουλα καὶ ξυλικὴν μετὰ διαφόρων καρπῶν, συντρί-
 βοντες καὶ χαλῶντες τοὺς φράκτας καὶ ἄλλα περιτειχίσματα κτισμένα διὰ τὰ
 ὕδατα καὶ τὰ ζῶα διαφόρων εἰδῶν, κλέπτοντες σιτάρια, κριθάρια, ἀστάχυα, γεν-
 νήματα, ξύλα, λινάρια, σανόν, μέλι, σταφύλια καὶ ὅπωρκα καὶ ἄλλους καρπούς,
 ὅτινες γίνονται ἐκεῖ, κάμνοντες πολλὰς διόδους καὶ διαβάσεις καὶ ἔφιπποι καὶ
 πεζοὶ ἐπάνω εἰς αὐτὰ τὰ ὑποστατικά καὶ τὴν φυτευμένην γῆν καὶ ἀνασπῶντες
 δένδρα, κατεδαφίζοντες τοίχους, ἀναβαίνοντες καὶ πιάνοντες τοὺς δρόμους, χα-
 λῶντες τὰ χανδάκια καὶ τὰς γούβας, ἀνοίγοντες σκάμματα, ἀρπάζοντες ζῶα καὶ
 αὐτὰς τὰς ὄρνιθας καὶ τὰ περιστέρια καὶ σκοτόνοντες ὡς καὶ τὰ ὀρνιθόπουλα
 καὶ περιστερόπουλα, ὀψαρεύοντες εἰς τὰς λίμνας καὶ ἰχθυοτροφεῖα καὶ ἀρπάζοντες
 τὰ ψάρια καὶ τέλος πάντων μυρίας ἄλλας τοιαύτας ἀνυποφόρους ζημίας προ-
 ξενοῦντες, τὰς ὁποίας, ἐὰν τὰ μέσα τῆς δικαιοσύνης δὲν ἀναχαιτίσωσιν, ἀνευ
 ἀμφιβολίας ὅλα τὰ ῥηθέντα κτήματα θέλουσιν ἀφανισθῶσι καὶ διαρπαγῶσι. διὰ
 ταῦτα κατ' ἐξουσίαν τοῦ συμβουλίου τούτου ἀπεφασίσθη, νὰ συλλαμβάνωνται οἱ
 τοιοῦτοι κακοῦργοι ὅποιοιδήποτε διὰ τῶν ἐν τῇ ἡγεμονείᾳ γραμματέων, ὀπλαρ-
 χηγῶν, εἰσπρακτόρων καὶ λοιπῶν τῆς ὑπακοῆς μας καὶ τῶν κληρονόμων καὶ
 διαδόχων των, ἀφ' οὗ πρῶτον οὗτοι διακηρύξωσιν, ὅτι, ὅταν καὶ ὅψε ποτε παρὰ
 τοῦ ἰδίου ἀναφέροντος μοναστηρίου, εἴτε ἄλλου ὅποιοιδήποτε ἐπιτρόπου του προ-
 κληθῶσιν εἰς βοήθειαν, οὐδεὶς θέλει ὑποφέρει νὰ προξενηθῇ ζημία καμμία παρὰ
 τῶν προειρημένων κακοποιῶν, οὔτε κατ' οὐδένα ἄλλον τρόπον εἰς τὰ κτήματα
 καὶ γαίας καὶ τόπους τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τῶν ἀναφερομένων. καὶ εἶναι ὑπὸ
 ποινὴν ὁ ἐξελεγχθεὶς κακοποιός, ἐκτὸς τῆς προσδιωρισμένης παιδείας καὶ τῆς
 ἀποζημιώσεως, νὰ πληρώνῃ καὶ ἐν πρόστιμον πεντήκοντα μικρῶν λιτρῶν, τῶν
 ὁποίων τὸ ἐν ἡμισυ θέλει δίδεται εἰς τὸν ἀνακαλύπτοντα καὶ ἀναφέροντα τὴν
 ζημίαν καὶ τὸ ἀπολειφθὲν εἰς τὸν εἰσπράκτορα καὶ τὸν ἐνεργοῦντα καὶ ἐκτελοῦντα
 τὰ δημόσια χρέη, καὶ θέλει καταδικάζεται εἰς τρία σχοινία καὶ νὰ δουλεύῃ εἰς
 τὰς γαλιώτας τῆς κυριρχίας μας δι' ἰδίων ἐξόδων, ἐὰν ᾖναι ἱκανὸς καὶ δυνατός,

εἰς τρεῖς χρόνους κατὰ συνέχειαν. ἐξ ἐναντίας δέ, ἐὰν οἱ κακοῦργοι τύχῃσι ἀδύνατοι, τρεῖς φοραῖς νὰ δέρνονται εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ τόπου καὶ περιοχὴν, καὶ νὰ ἐξορίζωνται ἐ' μίλια μακρὰν τῶν συνόρων διὰ δύο ἔτη, καὶ ἂν παραβιασθῇ αὐτὴ ἡ ζημία καὶ συλληφθῶσι, νὰ φυλακίζωνται διὰ ἓνα ὁλόκληρον χρόνον καὶ νὰ ἐπιστρέφωσι πάλιν εἰς τὴν ἐξορίαν των, καὶ τοῦτο, ὅσakis μὲ τὰς αὐτὰς περιστάσεις ἤθελαν συλληφθῶσιν· οἱ δὲ ὅπωςδῆποτε δυνατοὶ ἐξ αὐτῶν νὰ πληρῶνῃσι καὶ ἑκατὸν λίτρας μικρὰς ἐκ τῆς ἰδιοκτησίας των, ἐὰν ἔχωσιν, ἢ ἀπὸ τὰ χρήματα τοῦ ἀναφερομένου, καὶ ὅστις ἐκατηγόρησε τοὺς κακοῦργους αὐτούς, ὅπωςδῆποτε εὐρεθῇ ἡ ἀλήθεια, νὰ ἀπολαμβάνῃ τὰς ν' μικρὰς λίτρας, τὰς πληρωτέας ὡς ἄνω, καὶ νὰ κρατῇται μυστικῶς. ἀλλ' ἐὰν οἱ κακοῦργοι δὲν δυνηθῶν νὰ συλληφθῶσιν ὑπὸ τῆς δημοσίου δυνάμεως, νὰ ἦναι ἀποκεκηρυγμένοι καὶ ἀπόντες καὶ ἐννοοῦνται ἐξωρισμένοι καὶ ὑπὸ περιστάσιν παραβιάσεως τῆς ἐξορίας, καὶ ἂν εἰς ἐξ αὐτῶν τῶν ἐγκληματικῶν συντρόφων ἤθελε μαρτυρήσῃ τοὺς συναϊτίους, οἱ συναϊτιοὶ τοῦ τότε νὰ παιδεύωνται, ὅπως ἔχῃ ἡ ἀλήθεια, καὶ αὐτὸς νὰ κερδίῃ τὴν συγχώρησίν του καὶ τὴν ἐλευθερίαν του καὶ τὰ ἔξοδα καὶ τὰς ν' λίτρας τὰς μικρὰς, αἱ ὁποῖαι νὰ τῷ πληρῶνῃνται ὡς ἄνω, καὶ νὰ κρατῇται τοῦτο κρυφόν. ἡ ἐκτέλεσις ταύτης τῆς διαταγῆς παραδίδεται εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς ἡγεμονείας μας, εἰς ὅσους ἀνήκει, καὶ εἰς τοὺς διαδόχους των, πρὸς τοὺς ὁποίους ἤθελε γίνῃ γνωστὴ ἡ ζημία παρὰ τῶν ἀναφερομένων. καὶ ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ διαταγὴ μας ἔγινε κατὰ θέλησίν μας, προστάζομεν, ὡς καὶ ἄνωθεν, ἵνα μένῃ μοναδικὴ καὶ εἰς ὅλα τῆς τὰ μέρη νὰ θεωρηθῇ καὶ ἐκτελεσθῇ καὶ ἐνεργηθῇ καὶ παρὰ πάντων νὰ σεβασθῇ καὶ ἕκαστος νὰ τὴν παραπέμπῃ πρὸς τὸν ἄλλον καὶ νὰ κάμῃ νὰ δημοσιευθῇ εἰς ἅπαντας πᾶν ὃ τι αὐτὴ ἡ διαταγὴ διαλαμβάνει, αὐτὴ δὲ νὰ καταχωρισθῇ καὶ νὰ ἐπιστραφῇ εἰς τὸ ἀναφερόμενον μοναστήριον. ἐδόθη ἐν τῷ ἡγεμονικῷ παλατίῳ τῇ γ' ἰουλίου ἰνδ. ς'.

Ἰωάννης Φράγκης.

Κορνήλιος ἐπίτροπος ὑπ[έγραψα].

Τῇ ιγ' ἰανουαρίου 1713 ἔτους νέου.

Ἐπαρουσιάσθη εἰς χεῖρας τοῦ ἐξοχωτάτου Ἀντωνίου Λορετάνου, γενικοῦ ἐπάρχου τῶν ὀπλων τῆς Πελοποννήσου, παρὰ τοῦ ἡγουμένου τῆς ἀγίας μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, ὅστις ἰδὼν αὐτὴν διώρισε νὰ καταχωρισθῇ διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσίν της.

Ἰωάννης Σουκάτος γραμματεὺς.

VI. 7232—1724, mense regeb, ind. (II).

Imperator Turcarum Achmet III. praecipit, ut monasterium solvat tributum annuum quindecim millium asprorum protegitque id contra molestias magistratuum provinciae.

Σουλτάν Ἀχμέτ [ὁ γ΄].

(Τουρᾶς.)

Ἐξοχώτατε καὶ ὑπέρτατε βεζίρη μουχασίλη τοῦ Μωρέως καὶ λογιώτατοι κριταὶ τῶν Καλαβρύτων καὶ τῆς Βοστίτζας καὶ τῆς Παλαιᾶς Πάτρας καὶ τοῦ Χλουμουτζίου, πληθυνθεὶς ἡ δόξα ὑμῶν. ἐρχομένου τούτου τοῦ ὑπερτάτου καὶ αυτοκρατορικοῦ ὀρισμοῦ γνωστὸν ὑμῖν ἔστω, ὅτι οἱ καλόγηροι τοῦ μοναστηρίου Σπηλαίου, ὅπερ εἶναι εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Καλαβρύτων, ὅπου ὑπάρχει εἰς τὸν Μωρέα, πρὸς τὸ αυτοκρατορικὸν μουκριτήριον, ἔδωσαν ἀναφορὰν διαλαμβάνουσιν, ὅτι, ὅπότεν ἐμβῆκεν ὁ στρατὸς τῶν μουσουλμάνων εἰς τὸν ῥηθέντα Μωρέα, διὰ νὰ τὸν κυριεύσῃ καὶ νὰ τὸν αἰχμαλωτίσῃ, πρῶτοι ἀπὸ ὅλων αὐτοὶ μετὰ σπουδῆς ἐδέχθησαν νὰ ᾔναι ὑπήκοοι (ῥαγιαδες), καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ αἰδιμοῦ σουλτάν Μεχμέτη κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν ἐξουσιάζοντες τοὺς τόπους τόσον ἐκείνους, ὅπου σπέρνονται, ὅσον καὶ ἐκείνους, ὅπου δὲν σπέρνονται, ὅσοι εἶναι εἰς τοὺς τόπους τῶν καὶ εἰς τὰ κτήματά των (μούλκια), ὅπου ἐξουσιάζουσι καὶ εὐρίσκονται εἰς τὰ Καλαβρυτα καὶ [τὴν] Βοστίτζαν καὶ [τὴν] Παλαιὰν Πάτραν καὶ εἰς τὸ Χλουμουτζιον καὶ τὰ Τρυπία, ὥρισθη νὰ δίδωσι δι' αὐτὰ εἰς τὸ δημόσιον (μιριμαντοῦ) δεκαπέντε χιλιάδες ἄσπρα κατ' ἔτος ἀντὶ τοῦ οὐσουρίου καὶ ῥεσμίου καὶ τῶν ἄλλων τεκιλιφίων, καὶ νὰ μὴ ἀνακατώνεται τινας εἰς τὰ κτήματα καὶ εἰς τὰ χώματα καὶ εἰς τὰ χωρία (τζιφτλίκια) καὶ εἰς τὰ κουρία καὶ εἰς τοὺς μύλους καὶ εἰς τὰς ἐλαίας καὶ εἰς τὰ περιβόλια καὶ ἀμπέλια καὶ ἀλώνια καὶ ξεχειμᾶδια καὶ μετόχια αὐτῶν, οὔτε νὰ ἐμποδίζῃ αὐτοὺς τινας ἐξουσιάζοντας αὐτά, οὔτε νὰ τοὺς πειράξῃ ζητῶν παρ' αὐτῶν οὐσοῦρι καὶ ῥέσμι καὶ ἄσπρα καὶ χαρίσματα καὶ πράγματα καὶ ζωτροφίας (ζαχιρὲ) καὶ κτήνη καὶ τετράποδα καὶ ἄλλο τίποτε καὶ ὁμολογίαν ταπίσματος, ὅπου νὰ δίδεται εἰς ἄλλον. μ' ὅλον τοῦτο οἱ ὀρίζοντες τὸν μαλκιανὲ τῆς Βοστίτζας καὶ τοῦ χωρίου Διακοπτοῦ, ὅπου εἶναι εἰς τὴν γειτονίαν των, λέγουσιν εἰς τοὺς μοναχοὺς, ὅτι ἐσεῖς εἰς τοὺς προηγουμένους μας ἐδίδετε πρᾶγμα, τὸ λοιπὸν δίδετε καὶ εἰς ἡμᾶς, καὶ οὕτω τοὺς ἐνοχλοῦσι καὶ ἀνακατόνονται εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Τρυπία. αὐτοὶ λοιπὸν ἔχοντες καὶ μερικοὺς φετβάδες, ὅπου συμφωνοῦν

μὲ τὴν ἀγωγὴν των, παρεκάλεσαν νὰ γένη προσταγὴ εἰς τοὺς ῥηθέντας, νὰ μὴ τοὺς πειράζωσι καὶ νὰ μὴ τοὺς ἐνοχλῶσι ζητοῦντές τους οὐσούρια καὶ ῥέσμια καὶ ἄσπρα καὶ πράγματα καὶ κτήνη καὶ τετράποδα καὶ ἄλλο τίποτε. ὅθεν ἐθεωρήθη εἰς τὰ καταστίχα τοῦ μπᾶς μουχασεμπέ τὰ πεφυλαγμένα εἰς τὸ πλοῦσίόν μου ταμεῖον, καὶ ἔγεινε τερκενάρι διαλαμβάνον, ὅτι κατὰ τὴν ἀγίαν προσταγὴν καὶ τὸ ἴσον τοῦ καταστίχου καὶ τοῦ βασιλικοῦ μπερατίου, ὅπου ἐδόθησαν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ μακαρίτου σουλιτὰν Μεχμέτη, ἐδόθη προσταγὴ μου ἀγία περιέχουσα, ὅτι τὰ κτήματα καὶ τὰ χώματα τῶν καλογήρων τοῦ ῥηθέντος μοναστηρίου τοῦ κειμένου εἰς τὸν ληφθέντα Μωρέαν, τὰ ὁποῖα αὐτοὶ ὀρίζουσι καὶ εἶναι εἰς τοὺς ἄνωθεν τόπους, κατὰ τὸν ἀρχαῖον τρόπον ἐγράφθησαν [εἰς τὸ μίρι] μακτοῦ καὶ τὰ πρόβατά των, ἂν δὲν γένωσι χίλια, νὰ μὴ δίδωσι ῥέσμι καὶ ἀντὶ τοῦ οὐσουρίου καὶ ῥεσμίου καὶ τῶν ἄλλων τεκιλιφίων νὰ πληρώνωσι κατ' ἔτος εἰς τὸ μίρι μακτοῦ ἄσπρα (λεπτά) 15000. οἱ δὲ οὔτζ-τουγιλοῦ πασάδες καὶ οἱ τεφτιστζίδες καὶ οἱ χάσ-βοεβονδάδες καὶ οἱ σουμπασίδες τῶν ζαΐμιδων καὶ τιμαριῶν καὶ οἱ μπεδελτζίδες καὶ οἱ ἐμίνιδες καὶ οἱ καστρινοὶ καὶ τὸ φουσατόν καὶ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ ἐναντίον τῆς προσταγῆς καὶ τοῦ καταστίχου καὶ τοῦ Ἰσου τοῦ καταστίχου τοῦ βασιλικοῦ καὶ ἐναντίον τῶν σενετιῶν νὰ μὴ τοὺς πειράζωσι καὶ νὰ μὴ τοὺς ἐνοχλῶσιν, ὅθεν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπροστάχθη νὰ ἐνεργῶνται τὰ ἄνωθεν. ὀρίζω λοιπόν, καθὼς φθάσῃ ἡ ἀπόφασίς μου ἡ ἀγία κατὰ τὴν ἐκδοθεῖσαν προσταγὴν μου, νὰ ἐνεργήσῃ, ἡγουν τὰ κτήματα καὶ τὰ χώματα τῶν μοναχῶν τοῦ ῥηθέντος μοναστηρίου, τὰ ὁποῖα αὐτοὶ ὀρίζουσι καὶ εἶναι μέσα εἰς σύνορα φανερά καὶ πασίδηλα καὶ κεῖνται εἰς τοὺς ἄνωθεν τόπους, νὰ τὰ κάμῃτε νὰ εἶναι κατὰ τὴν ἄνωθεν συνήθειαν ἰδικά των καὶ τὰ πρόβατα, ἕως οὗ νὰ γένωσι χίλια, νὰ μὴ δίδωσι ῥέσμι καὶ ἀντὶ οὐσουρίου καὶ ῥεσμίου καὶ ἄλλων τεκιλιφίων νὰ πληρώνωσι κατ' ἔτος εἰς τὸ μίρι μακτοῦ 15000 ἄσπρα, καὶ κατὰ τὸ ἐκπαλαὶ νὰ ἐμποδίζηται τοὺς οὔτζ-τουγιλοῦ πασάδες καὶ τεφτιστζίδες καὶ χάσ-βοεβονδάδες καὶ σουμπασίδες τῶν ζαΐμιδων καὶ τιμαριωτῶν καὶ τοὺς μπετελτζίδες καὶ ἐμίνιδες καὶ καστρινούς καὶ ἄλλους ἀξιωματικούς ἐναντίον τῆς προσταγῆς καὶ τοῦ καταστίχου καὶ τῶν σενετιῶν, καὶ ἔξω τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ νῦν δοθέντος ἀγίου ὁρισμοῦ νὰ μὴ κάμνουν εἰς αὐτοὺς στενοχωρίαν καὶ δυναστείαν διὰ τὰ κτήματα καὶ τὰ χώματά των. ἔτζι νὰ ἡξεύρετε καὶ νὰ πείθεσθε εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον τὸ ἅγιον, τὸ ὁποῖον ἐγράφη.

Ἐν ἔτει 1149 κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ φεγγαρίου ῤετζέπ (ἀπὸ Χριστοῦ 1724).

VII. 7249—1741, mense martio, ind. IV.

Patriarcha Paisius declarat, monasterium esse stauropegicum, confirmatque ejus jura et possessiones.

Παΐσιος, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης,
καὶ οἰκουμηνικὸς πατριάρχης.

† Ἔργον φέριστον καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς εὖ φρονούσι σπουδῆς τῆς ἀνωτάτω ἐπάξιον κρίνεται, πᾶσαν οἰκοδομὴν καλῶς ἄνωθεν ἀρξαμένην καὶ συντελεσθεῖσαν, εἴτα τῇ τοῦ χρόνου παρόδῳ καὶ ταῖς τοῦ καιροῦ περιστάσεσι πτωσίῳ τινα καὶ ἀνατροπῇ ὑφορωμένην οἰκοδομεῖν καὶ ἀνανεοῦν ἐπὶ τῷ προκαταβληθέντι θεμελίῳ καὶ τῆς διηνεκοῦς αὐτῆς συντηρήσεως λόγον ὅτι πλεῖστον ποιεῖσθαι· τῆς γὰρ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου ῥοῆς ταῖς κατὰ τὸ ἀντίξουν αὐτῆς προσβολαῖς ἀμαυροῦν πεφυκυῖας τὰ καλῶς φθάσαντα συντελεσθῆναι, οἱ τούτων ἐμφρόνως προεστάναι λαχόντες οὐ διαλείπουσιν ἀναμορφοῦντες αὐτὰ καὶ εἰς φῶς ἀνακαλοῦντες σωστικοῖς ἐπιτηδεύμασί τε καὶ ἐπεξεργάσμασιν. ἀναγκαῖα γοῦν οὕσα ἢ τοιαύτη ἀνάκλησις τε καὶ ἀνανέωσις ἐπὶ πάντων τῶν ἐγκοσμίων πραγμάτων, ὅσα τὴν ἐκ τοῦ χρόνου φθορὰν ἐπιδέχεται, ἀναγκαιοτάτη δῆπουθεν ἐν τοῖς μάλιστα πέφυκεν ἐπὶ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν, εὐαγῶν τε οἰκῶν καὶ σεβασμίων μοναστηρίων ἐνεργουμένη, τῶν ὑποτελούντων τῇ προνοίᾳ καὶ δεφενδεύσει τοῦ καθ' ἡμᾶς πατριαρχικοῦ, ἀποστολικοῦ τε καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὧν τὴν κηδεμονίαν κληρωθέντες θεόθεν οἱ τὰς ἡνίας αὐτοῦ ἐπιτετραμμένοι ὀφειλομεν, ὅση δύναμις, ἀναλαμβάνειν καὶ ἐπανορθοῦν τὰ ἀντιλήψεως δεόμενα τῶν ἱερῶν σκηνωμάτων, καὶ τούτων μάλιστα, ὅσα ἀρχαιότητι διαπρεπῇ καὶ ἀρετῇ διαβόητα, βασιλικῇ τε ἅμα καὶ πατριαρχικῇ φιλοτιμίᾳ ἐπίσημα διετέλεσαν, ἐπιβεβαιοῦντες τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἐν τῷ καλῷ κατάστασιν διὰ μεταγενεστέρων γραμμάτων καὶ μὴ ἔαν ἐπιγενέσθαι αὐτοῖς φθορὰν τινα καὶ βλάβην ἐκ τῶν τοῦ καιροῦ περιστάσεων· ταμεῖα γὰρ ἀρετῆς ὁμολογουμένως καθέστηκεν τὰ ἱερὰ ταῦτα τῶν ψυχῶν φροντιστήρια καὶ σεβάσματα μοναστήρια· ἐν αὐτοῖς γὰρ ὁ σωφροσύνης ἀσχεῖται τρόπος καὶ ψυχῶν τελειότης πορίζεται καὶ βίος θεοφιλῆς ἐκπαιδεύεται καὶ τῆς ὑπομονῆς καταρτίζεται τὸ σωτήριο κλέος, ὅπου γε καὶ θεὸς ἐν τοιούτοις ἐπαναπαύεσθαι πιστεύεται. ταύτη τοι καὶ κατὰ πάντα καιρὸν ἢ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλη ἐκκλησία τὴν σύστασιν αὐτῶν καὶ συντήρησιν περὶ πολλοῦ ποιούμενη, χεῖρα βοηθείας ὀρέγειν αὐτοῖς ἐν πᾶσι τρόποις οὐκ ἀπαναίνεται. ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ τὰ νῦν προσεκομίσθη καὶ ἐνεφανίσθη ἡμῖν Ἰσον ἀρχαίου πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ γράμματος γεγονότος πρὸ χρόνων ἡδὴ ἐπέκεινα τῶν ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ πάλαι ποτὲ πατριάρχου, [τοῦ] μακα-

ρίτου κυρίου Παρθενίου, καὶ διαλαμβάνοντος, ὡς ἡ κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἐπισκοπῆς Κερνίτζης εὕρισκομένη ἱερὰ καὶ σεβασμία μονή, ἡ τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, ἐπικεκλημένη δὲ Μέγα Σπήλαιον, ἡ ὡσπερ κειμήλιον καὶ θησαυρὸν πολύτιμον ἔχουσα τὴν ἱερὰν εἰκόνα τῆς θεομήτορος τὴν παρὰ τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ἱστορηθεῖσαν, ἄνωθεν μὲν καὶ ἐξ ἀρχῆς καὶ πρὸ χρόνων ἀμνημονεύτων διετέλεσε βασιλική, πατριαρχική καὶ σταυροπηγιακή, ἐλευθέρα τε καὶ ἀδούλωτος πάντῃ ὑπὸ τῶν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ αἰοδίων βασιλέων καὶ πατριαρχῶν τῇ παντελεῖ ἐλευθερία καὶ ἀσυδοσίᾳ τετιμημένη, ἅτε καταφανοῦς οὔσης καὶ τοῖς πᾶσιν ὁμολογουμένης τοῖς τε πάλαι καὶ τοῖς μετέπειτα τῆς τοιαύτης αὐτῆς βασιλικῆς φιλοτιμίας καὶ σταυροπηγιακῆς ἀξίας τοῖς θεασαμένοις καὶ ἀνεγνωκόσι τὰ χορηγηθέντα αὐτῇ καὶ σωζόμενα ἐν τῷ τότε βασιλικᾷ τε χρυσόβουλλα καὶ πατριαρχικᾷ σιγιλλιώδῃ γράμματι, ἥτινος ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας αὐτῆς σωζομένης τε καὶ φυλαττομένης καὶ διενεργουμένης ἀνενοχλήτως, ὡς παρὰ πᾶσιν ἐγνωσμένης, διῆγον ἐν ἀνέσει πάντες οἱ συνασκούμενοι ἐν αὐτῇ περίπου τοὺς πεντήκοντα πρὸς ἑκατὸν ὀσιώτατοι πατέρες, τέμνοντες ἐλευθέρως τὴν αὐλακὰ τῆς σωτηρίου ὁδοπορίας αὐτῶν καὶ τὸν ἐν τῷ μοναδικῷ βίῳ τῆς ἀσκήσεως καὶ ἀρετῆς ἀκωλύτως ἐξασκούντες καὶ μετερχόμενοι τρόπον. εἶτα κρίμασιν οἷς μόνος οἶδε θεός, συμβὰν ἐξ ἐπηρείας τοῦ μισοκάλου δαίμονος τὴν ἱερὰν μονὴν ταύτην πυρὶ καταναλωθῆναι, τῶν πατέρων, ὡς φησί, περὶ τὸν τρυγητὸν ἐνασχολουμένων, ἐπομένως διὰ τῆς ἐπιγενομένης ταύτης ὀλεθρίου πυρκαϊᾶς ἀπετεφρώθησαν δυστυχῶς καὶ κατεκάησαν καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ σκευφαλακίῳ αὐτῆς σωζόμενα ἱερὰ σκεύη καὶ ἄμφια σύναμα τοῖς χρυσοβούλλοις καὶ σιγιλλίοις, τῶν παρευρεθέντων πατέρων μόλις δυνηθέντων διασώσασθαι καὶ ἐξελεῖσθαι τοῦ πυρὸς τὴν ῥηθεῖσαν τῆς θεοτόκου εἰκόνα, τὴν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Λουκᾶ ἱστορηθεῖσαν. μεθ' ἣν ἀτυχίαν καὶ δεινὴν περίστασιν προσελθόντες τῆνικαῦτα οἱ τῆς ἱερᾶς μονῆς πατέρες τῇ προνοίᾳ καὶ κηδεμονίᾳ τοῦ πατριαρχικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ τούτου θρόνου καὶ τὸ ἐπισυμβὰν τῆς πυρκαϊᾶς τοῦτο πάθος ἐκτραγωδήσαντες, καὶ τὴν διὰ τοῦ πυρὸς ἀπώλειαν τῶν εἰρημένων χρυσοβούλλων τε καὶ σιγιλλίων καὶ λοιπῶν συστατικῶν γραμμάτων τῆς μονῆς αὐτῶν ταύτης ἐμφανίσαντες καὶ δηλώσαντες καὶ πιστώσαντες, τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἐλευθερίαν τε καὶ αὐτονομίαν τὴν διὰ βασιλικῆς φιλοτιμίας καὶ σταυροπηγιακῆς ἀξίας ἄλλως τε ἐμφανῇ καὶ κατάδηλον καὶ τοῖς πᾶσιν ὁμολογουμένην, ὡς εἴρηται, ἐν τῷ τότε διατελοῦσαν, ἔλαβον παρὰ τοῦ ῥηθέντος πατριάρχου, κυρίου Παρθενίου, τὴν ἀνανέωσιν καὶ βεβαίωσιν αὐτῆς διὰ τοῦ διαληφθέντος συνοδικῷ γράμματος, ἀποφαινομένου καὶ ἐπιβεβαιουῦντος

αὐτοῖς τὸ εἶναι καὶ λέγεσθαι αὐθις, ὡς καὶ πρότερον, τὴν ἱερὰν μονὴν ταύτην βασιλικὴν καὶ σταυροπηγιακὴν καὶ πάντῃ ἐλευθέραν καὶ ἔχειν ἀναμφιβόλως καὶ ἀκωλύτως πάντα τὰ ἀνέκαθεν φιλοτιμηθέντα αὐτῇ τῆς ἐλευθερίας προνόμια καὶ τὸ μηδεμίαν προσλογίζεσθαι αὐτῇ ἐκ τῆς περιστατικῆς ταύτης αἰτίας, δηλονότι τῆς τῶν γραμμᾶτων διὰ τοῦ πυρὸς ἀπωλείας, ὕφεισιν καὶ ἐλάττωσιν καὶ ἐπήρειαν ἡγτιναοῦν ἐπὶ τοῖς οἷς πεπλούτηκεν ἀνέκαθεν προνομίοις. ὅπερ ἐπιβεβαιωθήριον γράμμα προσκομίσαντες τὰ νῦν τῇ ἡμῶν μετριότητι ἐδεήθησαν μετὰ θερμῆς παρακλήσεως ἐπικυρωθῆναι καὶ ἐπιβεβαιωθῆναι τὴν αὐτὴν ταύτην σταυροπηγιακὴν αὐτῶν ἀξίαν καὶ ἐλευθερίαν καὶ παρ' ἡμῶν κατὰ τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς διατύπωσιν καὶ κατὰ τὰ ἀνέκαθεν φιλοτιμηθέντα προνόμια διὰ παντελοῦς ἀσυνδοσίας ἀνανεωθῆναι τε ταῦτα δι' ἡμετέρου πατριαρχικοῦ συνοδικοῦ σιγίλλιδους γράμματος. ὣν τὴν δέησιν καὶ ἀξίωσιν εὐλογον οὖσαν καὶ δικαίαν εὐμενῶς ἀποδεξάμενοι, ὡς χρέος ἀπαραίτητον ἔχοντες ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν τοιούτων ἱερῶν οἰκῶν καὶ συνιστᾶν τὰ ἀρχαῖα αὐτῶν προνόμια καὶ τὴν ἀνέκαθεν ἐλευθερίαν, ἐπὶ τῷ σώζεσθαι διηνεκῶς ἀνεπηρέαστα καὶ ἀδιαλύβητα, γράφομεν διὰ τοῦ παρόντος καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἀρχιερέων καὶ ὑπερέτιμων, τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ἡ διαληφθεῖσα κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἐπισκοπῆς Κερνίτζης διατελοῦσα ἱερὰ καὶ σεβασμία βασιλικὴ τε καὶ πατριαρχικὴ καὶ σταυροπηγιακὴ μονή, ἡ τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἐπικεκλημένη Μεγάλη Σπήλαιον, καθὼς ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς καὶ πρὸ χρόνων ἀμνημονεύτων ὑπῆρξε καὶ διετέλεσεν ἐλευθερία παντελεῖ καὶ αὐτονομία κεκοσμημένη διὰ βασιλικῆς φιλοτιμίας καὶ σταυροπηγιακῆς ἀξίας, οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς καὶ εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα, ἕως οὗ ὁ ἥλιος περιτρέχει τὸν κύκλον αὐτοῦ, ἧ τε καὶ λέγεται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται βασιλικὴ καὶ σταυροπηγιακὴ, ἐλευθερά τε πάντῃ καὶ ἀδούλωτος καὶ ἀκαταπάτητος καὶ ἀνεπηρέαστος καὶ πάντῃ ἀσύδοτος ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ὑποτελούντων αὐτῇ καὶ ἐν διαφόροις τόποις κειμένων μετοχίων αὐτῆς, ἅτινα εἰδικῶς εἰσι ταῦτα· τὸ κατὰ τὸ χωρίον Στρέζοβαν μετόχιον τῆς Εὐαγγελιστρίας ὁμοῦ μετὰ τῶν συνημμένων αὐτῷ χωρῶν καὶ τῆς ἐκκλησίας· τὸ κατὰ τὰ Μαῦρα Βουνὰ σὺν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ τοῖς συνημμένοις αὐτῷ τόποις· τὸ κατὰ τὰ Τρυπία μετὰ τῆς ἐκκλησίας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· τὸ κατὰ τὰ Σταυρία, μετὰ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Μαρίνης καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· τὸ κατὰ τὰ Νεμέα μετὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· τὸ κατὰ τὰ Θυννεῖα σὺν τοῖς τόποις αὐτοῦ· τὰ κατὰ τὰς Φυτεῖας μετὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ

ἀγίου Γεωργίου σὺν τοῖς τόποις αὐτοῦ· ὁ ἅγιος Νικόλαος μετὰ τῶν ἐλαιοφύτων καὶ τόπων αὐτοῦ· τὸ κατὰ τὴν Πανηγυρίστραν μετὰ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· τὸ κατὰ τὸ Σταυροέλατον μετὰ τῆς ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· τὸ κατὰ τὴν Σάλμεναν μετὰ τῆς ἐκκλησίας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· τὸ κατὰ τὴν Γουμένιτζαν σὺν τοῖς τόποις αὐτοῦ· τὸ κατὰ τὰ Λεχαινά σὺν τῷ ὁσπητίῳ καὶ τοῖς τόποις αὐτοῦ· τὸ ἐν τῇ Παλαιᾷ Πάτρᾳ ὁσπήτιον σὺν ἄλλοις τόποις αὐτοῦ· τὸ ἐν τῷ Καλαμακίῳ μετὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· τὸ Μέγα Ἀμπέλιον μετὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου· τὸ ἐν τῇ Βοστίτζᾳ μετόχιον μετὰ τῶν τόπων αὐτοῦ καὶ ὅσα ἄλλα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Παλαιῶν Πατρῶν καὶ ταῖς ὑποκειμέναις αὐτῇ ἐπισκοπαῖς ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀπηριθμημένων ἀνωτέρω τόπων, οἵτινες εἰσὶν ἀμπέλια, χωράφια, κῆποι καὶ δένδρα, παλαιὰ βασιλικά καὶ λοιπῶν χριστιανῶν ἀφιερώματα· ἔτι δὲ καὶ ὅσα ἄλλα ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀπὸ τῆς τῶν χριστιανῶν ἀφιερώσεως προσκτῆσεται πράγματα καὶ κτήματα ἢ ἱερὰ μονὴ αὕτη, ἔχωσι μένειν καὶ ταῦτα πάντα ἀναφαίρετα καὶ ἀκαταπάτητα καὶ ἀνεπηρέαστα, ὡς μετόχια τῆς σταυροπηγιακῆς μονῆς ταύτης, μηδεὶς πώποτε τολμῶντος μηδὲ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως Κερνίτζης ἢ ἄλλου τινὸς τὸ παράπαν ἢ πατριαρχικοῦ τινος ἐξάρχου κατεπεμβαίνειν τῆς ἱερᾶς μονῆς ταύτης καὶ ἐνοχλεῖν τοῖς ἐνασκουμένοις αὐτῇ πατράσιν ἢ ὁδοῖν ἀπαιτεῖν παρ' αὐτῶν πολλὴν ἢ ὀλίγην ἢ ἐπὶ προφάσει ἐξαρχικοῦ δικαιώματος ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν· ἀλλ' ὑπάρχει ἀσύδοτος ἐς τὸ παντελές, μηδεὶς μηδὲν ὀφείλουσα παρέχειν μέχρι καὶ ὀβολοῦ, μνημονευομένου ἐν αὐτῇ ἀενάως τοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ὑποκειμένη ἀμέσως τῷ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένικῳ θρόνῳ καὶ ὑπ' αὐτοῦ μόνου δεσποζομένη, διεξαγομένη τε καὶ κυβερνωμένη ἐν πάσαις αὐτῆς ταῖς χρεῖαις καὶ ὑποθέσεσιν. οἱ δ' ἐν αὐτῇ συνασκούμενοι πατέρες διάγοντες ἐν ἀνέσει καὶ ἐλευθέρως ὀφείλουσι ζῆν εὐτάκτως καὶ σωφρόνως καὶ κατὰ τὸν ὅρον τοῦ μοναδικοῦ βίου, φροντίζοντες τῆς συστάσεως καὶ αὐξήσεως τῆς ἱερᾶς μονῆς ταύτης. καὶ ἐπειδὴν ἔχωσι χρεῖαν χειροτονίας, ἔχουσιν ἄδειαν προσκαλεῖν, ὃν ἂν βούλωνται ἐκ τῶν πλησιοχώρων ἀρχιερέων ἐπὶ τῷ ἐκτελεῖν τὰς χειροτονίας αὐτῶν μετὰ πάσης τῆς κανονικῆς παρατηρήσεως, ὡς νενόμισται, ἀλλὰ καὶ ἐν στερήσει ἡγουμένου γενόμενοι ἔχουσιν ἄδειαν ἐκλέγειν ἕνα ἐκ τῆς συνοδίας αὐτῶν τὸν κοινῶς ἀναφανέντα ἄξιον καὶ τοῦτον ἀποκαθιστᾶν ἡγούμενον· τῷ δὲ κατὰ καιροὺς ἡγουμένῳ τῆς μονῆς ταύτης παρέχομεν ἄδειαν σφραγίζειν ἀναγνώστας ἔνδον μόνον τῆς μονῆς αὐτῶν ταύτης¹⁾ καὶ πρὸς τούτοις παρέχειν ἄδειαν καὶ τοῖς ἀξίοις καὶ ἐμ-

¹⁾ αὐτῶν αὐτῆς Oec.

πείροις ἀναφανείσιν ἱερομονάχοις τῆς μονῆς ταύτης δέχεσθαι τοὺς λογισμοὺς τῶν συνασκουμένων πατέρων καὶ προσερχομένων χάριν ἐξομολογήσεως ἐξ αὐτῶν ἔνδον τῆς μονῆς ταύτης, μηδένα δὲ τῶν κατὰ καιροὺς ἡγουμένων ἔχειν ἄδειαν καθιστᾶν ἐπιτρόπους κοσμικοὺς καὶ λαϊκοὺς ἄνδρας ἐπὶ τῷ θεωρεῖν τὰς ἀποθέσεις τοῦ μοναστηρίου αὐτῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς κοινότητος τῶν πατέρων καὶ μοναστηριακῶν θεωρεῖσθαι καὶ διεκπεραίνεισθαι. τοὺς δὲ καθάπαξ προσηλωθέντας τῇ ἱερᾷ μόνῃ ταύτῃ καὶ βαλόντας μετάνοιαν καὶ τὴν κουράν ἐν αὐτῇ δεξαμένους μηκέτι τολμᾶν λειποτακτεῖν καὶ ἀναχωρεῖν καὶ φεύγειν ἐξ αὐτῆς χωρὶς ἁδείας τοῦ ἡγουμένου καὶ νομίμου αἰτίας, τὸν δ' ἄλλως τολμήσαντα λειποτακτῆσαι καὶ φυγεῖν, ἱερωμένον¹⁾ μὲν ὄντα ἔνοχον εἶναι καθαιρέσει, μοναχὸν δὲ ἀφορισμοῦ μέχρι τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ. ταῦτα γοῦν πάντα τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα καὶ διορισθέντα βουλόμεθα ἔχειν τὸ κύρος καὶ τὴν ἰσχὺν μόνιμον καὶ διηνεκῇ ἐς αἰεὶ καὶ διαμένειν ἀπαρεγγεیرهτα καὶ ἀμετάπτωτα μέχρι παντός. ὅς δ' ἂν τις καὶ ὅποιος τολμήσῃ διασεῖσαι καὶ ἀνατρέψαι τι τῶν ἐν τῷ παρόντι διορισθέντων καὶ τὴν σταυροπηγιακὴν ἀξίαν καὶ ἐλευθερίαν καὶ τὸ ἀσύδοτον τῆς ἱερᾶς ταύτης μονῆς ὅπως οὖν ἐπηρεάσαι καὶ ἐνόχλησιν τινα καὶ βίαν καὶ δουλείαν ἐπαγαγεῖν αὐτῇ οἰωδῆντι τρόπῳ, ἀπ' ἐναντίας φερόμενος τῇ ἐκκλησιαστικῇ καὶ συνοδικῇ ἡμῶν ἀποφάσει ταύτῃ, ὁ τοιοῦτος, ὅποιος ἂν ᾖ τῇ τάξεως καὶ ὁποίου βαθμοῦ, ἀφωρισμένος εἴη παρὰ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσιῦ καὶ ζωοποιοῦ καὶ ἀδιαιρέτου καὶ μακαρίας τριάδος τοῦ ἐνὸς τῇ φύσει μόνου θεοῦ καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι καὶ πάσαις ταῖς πατριαρχικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπόδικος καὶ ἔνοχος τοῦ πυρὸς τῆς γεέννης· ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγίλλιδες ἐν μεμβράναις γράμμα καὶ ἐδόθη τῇ ῥηθείᾳ σεβασμίας μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου. ἔτει σωτηρίου, αψμ' μηνὶ μαρτίῳ ἰνδικτιῶνος δ' †.

† Παΐσιος, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Καισαρείας Γεράσιμος †.

† Νικαίας Καλλίνικος †.

† Κυζίκου Γεράσιμος †.

† Δέρκων Μακάριος †.

† Μελενίκου Κύριος †.

† Μετρῶν Ἀνθιμος †.

† Ἡρακλείας Μελέτιος †.

† Χαλκηδόνος Καλλίνικος †.

† Νικομηδείας Ἀνθιμος †.

† Προύσσης Δανιήλ †.

† Σωζουπόλεως Θεοφάνης †.

† Ναυπλίας καὶ Ἀργους Νεόφυτος †.

¹⁾ Legendum videtur ἱερομόναχον.

VIII. 7256—1748, 25. mensis junii, ind. XI. et 7293—1785, 25. mensis novembris, ind. III. Bucarestii.

*Ioannes Michaël Sutzos, voevoda Ungrovlachiae, monasterio regio in urbe Constantino-
poli, dicto Vlach-Serai, donat redditum ex possessionibus in Vlachia.*

Ἰωάννης Μιχαήλ Κωνσταντίνου Σουτζος βοεβόδας, ἐλέω θεοῦ αὐθέντης
καὶ ἡγεμῶν πάσης Οὐγκροβλαχίας.

Ἐπειδὴ καὶ ἡ Βλαχία ἔχει ἐν τῇ βασιλικῇ περιφανεστάτῃ καθέδρᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μίαν ἱερὰν μονὴν, ὀνομαζομένην Βλάχ Σαράγι, ἣτις εἶναι καὶ κατάλυμα τῶν αὐθεντικῶν ἀνθρώπων, ὅσοι ὑπάγουσι καὶ ἔρχονται ἐδῶθεν ἐκεῖσε, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἱερὰ αὕτη μονὴ δὲν ἔχει κἀνὲν αὐθεντικὸν ἔλεος μῆτε εἰσόδημα ἀπὸ τῆς Βλαχίας, καθὼς ἄλλα μοναστήρια καὶ μοναὶ ἔχουσιν εἰς διάφορα μέρη καὶ ξένα καὶ ἐντόπια, καὶ μὴδ' ἐκεῖ εἰς βασιλεύουσιν δὲν ἔχει ἀρκετὴν ἐνορίαν συνοίκων, (καθὼς καὶ ἄλλαι ἔχουσιν ἐκκλησίαι), ἀπὸ τῆς συνδρομῆς τῶν ὁποίων νὰ ἡμπορέσῃ νὰ προφθάσῃ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, καὶ οὕτως εἶναι στερημένη πάσης προμηθείας, ἐκρίναμεν, ὅτι μία μονὴ τοῦ τόπου τῆς Βλαχίας, εὐρισκομένη εἰς τὴν βασιλικὴν καθέδραν, (τὸ ὅποιον τοῦτο εἶναι πρὸς τιμὴν καὶ χάριν τοῦ τόπου) δὲν εἶναι εὐλογον νὰ ᾗναι ἐγκαταλελειμμένη καὶ ἀπεστερημένη πάσης βοηθείας τοῦ τόπου τούτου, ἐν ᾧ θεῖω ἐλέει τόσα καὶ τόσα μοναστήρια ἀλλοδαπῇ βοηθοῦνται καὶ κυβερνῶνται μὲ τὰ ἐλέη τῆς χριστιανικῆς ταύτης ἡγεμονείας, πόσω μᾶλλον πρέπει νὰ βοηθῆται καὶ τὸ εἰς αὐτὴν ἀνῆκον ἰδιαιτέρως ἀβοήθητον μοναστήριον. διὸ καὶ διὰ τὸ χρέος, ὅπερ ἔχει ὁ τόπος οὗτος πρὸς τὸ ῥηθὲν ἱερὸν μοναστήριον, καὶ διὰ τὴν εὐλάβειαν, ἣν ἔχομεν ἡμεῖς πρὸς ὅλα τὰ ἱερὰ σκηνώματα καὶ δι' ὅσῃν καταβάλλομεν προσπάθειαν εἰς τὸ νὰ βλέπωμεν τὰ τε ἄλλα ἱερὰ σκηνώματα καὶ τὸ ῥηθὲν ἐντόπιον μοναστήριον μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης εὐκοσμίας καὶ χωρὶς ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων, ἀπεφασίσαμεν ἐξ οἰκείας μας βουλῆς καὶ προαιρέσεως καὶ ἐκδίδομεν τὸ παρὸν ἡμέτερον αὐθεντικὸν χρυσόβουλλον, ἵνα λαμβάνῃ ὁ ὀσιώτατος ἡγούμενος (ὅστις εἶναι κηδεμὼν καὶ κυβερνήτης τῆς ἱερᾶς ταύτης μονῆς) καθ' ἕκαστον χρόνον ἔλεος καὶ εἰσόδημα ἀπὸ τὸν τόπον τοῦτον, ἐκ τῶν 27 δηλαδὴ ποπορίων τῶν ἐν τῷ καδηλικίῳ Ῥωμανατζίου, ἅτινα ποπόρια δὲν εἶναι μέχρι τοῦδε ἀφιερωμένα εἰς κἀνὲν ἄλλο μοναστήριον, ἀνὰ δύο ἄσπρα εἰς τὸ μέτρον, καθὼς καὶ ἄλλα μοναστήρια καὶ τὸ πάρπαρον κατὰ τὸ σῦνηθες, τὰ δὲ λοιπὰ τρία ἄσπρα νὰ μένωσι καὶ αὐθις αὐθεντικά, τὰ ὅποια ποπόρια εἶναι τὰ ἐφεξῆς· Δοπρολοβένι, Φατκόγι, Πραγχοβένι, Βαλένι, Πατζόγιουλ,

Πρανέτζουλ, Πρασκοβένι, Δοπρονούλ, 'Ροσιγένι, 'Οσίκα, Κοσοβάνι, Βασιγιόρα, Ποπουζελέστι, Πρίτζα 'Απιλέβι, Κιζαβέστι, Μαρσάνι, Γκαλέσουλ, Σορόϊ Παρ-
 σάβου, Δοπροτέστι, Ζβόρκλα, 'Αμαρέστι δὲ σούς, Κέζος Τζελέγιουλ, Πούπιτζουλ, Στούδικα, 'Ρέδια, Γκιρπόβου βέρδε. ὡσαύτως νὰ λαμβάνη καὶ ἀπὸ τὸ καθήληκ
 τοῦ Γκορζίου ἐκ τῶν 89 ποποριών, τῶν μὴ εἰσέτι ἀφιερωμένων, πάλιν ἀνὰ δύο
 ἄσπρα τὸ μέτρον καὶ τὸ πάρπαρον κατὰ τὸ σύστημα, ἤτοι ἀπὸ Πράτουγια, 'Ράσινα,
 'Ρογκόσινα, Βιέσανι, Παράουλ, Καμινέστι, Κοζοτζένι, Δετζέστι, Βατέστι, Γκολδιάνου,
 Τζεπούλ, Σουρπάφιλη, Τρουπάψι, Πουζέστι, Γκορζιουλ, Δὶν πλάσα Τζιλότλουϊ,
 Διάλου Πλοποσόρου, Πεστζιάννα, Πελτιάνου, Βλαδουλιάνι, Τζιάρρα, Κούκα, Κορνέστιϊ,
 Στροέστι, Διψόρα, 'Αρκάνι, Παλτισόρα, 'Ρίγκουλ, Λιλέστι, 'Αμιζένι διάλου παλά-
 νιλορ, Πορτζάνι, Μοσνένι, Πιρνέτζι, Σιμποτινιουλ, Χουρέζουλ, Σκέλλα, Περκουρίλε,
 Διάλουλ πατρίνι, Σαργκόγιουλ ἢ 'Ρουτζιβαλάρ, Κούρ πάνουλ πιρσέστι, Τίργου
 Ζίγιουλουϊ, Βλαδιμίρ, Πετζένι, Πατζόστι, Ζικόγιουτ ὀπίρσιγια, Δὶν πλάσα Ζίγιουλουϊ,
 Χουραζάνη δὲ 'Αμαράδ, Πισκόγιουλ, Πουσιγιότζι, Κολτζέστι, Τινδολέστι, Γκιτζέστι,
 Νεγκρένι δινπλάσα, 'Αμερέζι δὲ σούς, Ζκάρδα περέστι, Ποπέστι, 'Ρακίτα, Σάκα,
 Λικουρίτζιϊ, Γκλαβιάνι, Ποζάρουλ, Πογιάννα, Σετζουρίλα, 'Αλούνουλ, 'Ροστίγια δέζος,
 Σιτόγια, Περτζένι, Τζοκαδι, Ποτζοβάλεστε, Ζοστλέστι, Παρέστι, Ποκοάραλε, Τζου-
 πέρτζιλε, Πουντζέστιϊ, τὸ Παρζόγιουλ ὅλον τῆς πλάσας Χάρμε ρίζουσι, Γιουράτζι,
 Διάλουλ βαλέστι, Κορμανέστι, Πικοόσα, Πλασόγια, Τελέτζιϊ, Διάλουλ μαίτζιλορ,
 Διάλου Γκουράνι, Πίλτα, 'Ιζβάρκα, Διάλου Κοτένι, Διάλου Κολτζέστι διν πλάσα
 Τιςμένι. διὰ ταῦτα ὁ δσιώτατος ἡγούμενος, ὅστις κατὰ καιρὸν ἐπιστατεῖ εἰς τὸν
 καιρὸν τοῦ εισοδήματος ἔχει νὰ διορίζει ἐπίτροπόν του, ὅστις νὰ συμπεριέρχηται μετὰ
 τῶν αὐθεντικῶν βιναριτζέριδων, καὶ συγκαταγράφη τὴν ποσότητα τῶν μέτρων ἐκείνων,
 ὅσοι πληρώνουσιν βιναρίτσιον, καὶ ἐκ τῶν πέντε ἄσπρων εἰς τὸ μέτρον, ὅσα συνήθως
 λαμβάνονται, τρία ἄσπρα νὰ τὰ λαμβάνωσιν οἱ αὐθεντικοὶ βιναρετζέριδες, τὰ δὲ
 λοιπὰ δύο ἄσπρα καὶ τὸ πάρπαρον νὰ τὰ λαμβάνη ὁ διωρισμένος ἐπίτροπος τοῦ
 μοναστηρίου, χωρὶς νὰ ἔχωσι νὰ ἐπεμβαίνωσι παντάπασι οἱ αὐθεντικοὶ βιναριτζέ-
 ριδες εἰς τὸ μέρος τοῦ μοναστηρίου. ἐκ τούτων δὲ τῶν ἄσπρων τοῦ βιναριτζίου
 τοῦ μοναστηρίου, ὅσα συναχθῶσιν ἀπὸ τὰ δύο ταῦτα καθήλεια, χρεωστεῖ νὰ δίδει
 ὁ ἡγούμενος τοῦ Βλάχ Σαραγίου εἰς τὸ νέον νοσοκομεῖον τὰ Θεραπεῖα καθ' ἕκαστον
 χρόνον ἀνὰ διακόσια γρόσια εἰς σύστασιν ἐνὸς πνευματικοῦ πρὸς παρηγορίαν καὶ
 ψυχικὴν θεραπείαν τῶν ἐκεῖσε ἀρρώστων καὶ μνημόσυον τῶν ἀφιερωτῶν· τὰ δὲ
 λοιπὰ ἄσπρα, ὅσα ἤθελαν συναχθῶσι, νὰ δαπανῶνται εἰς πληρωμὴν τῶν πρὸς
 εὐπρέπειαν τῆς ἐκκλησίας ψαλτῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀναγκαίων τῇ ἐκκλησίᾳ.
 ὀφείλουσι δὲ ὁ τε ἡγούμενος καὶ οἱ ἐφημέριοι νὰ μνημονεύωσι δεόμενοι ἐν ταῖς

ιεραῖς λειτουργίαις ὑπὲρ εἰρήνης καὶ καλῆς καταστάσεως καὶ ἀφθόνου καρποφορίας καὶ σωτηρίας τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος καὶ τόπου τῆς Βλαχίας. καὶ δὴ ἀξιοῦμεν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν αὐθέντας, ὅσοι μεθ' ἡμᾶς ἀξιοθῶσι τῆς ἐξουσίας τοῦ αὐθεντικοῦ τούτου θρόνου, ἵνα συμφῶνως ἀνανεώσωσι καὶ ἐπικυρώσωσι τὸ ἔλεος τοῦτο, τὸ ὅποιον κατὰ δίκαιον λόγον ἐχορηγήθη τῷ ῥηθέντι ἱερῷ μοναστηρίῳ· οὕτω γὰρ καὶ τὰ τῆς ἐκλαμπρότητός των χρυσόβουλλα καὶ ἐλέη ἔσσονται παρ' ἄλλοις αὐθένταις ἰσχυρὰ καὶ κύρια καὶ σεβάσμια. ἐπεκυρώσαμεν δὲ τὸ παρὸν ἡμέτερον χρυσόβουλλον καὶ τῇ ἰδίᾳ τῆς ἡμετέρας αὐθεντίας ὑπογραφή. Ἰωάννης Μιχαὴλ Κωνσταντίνου Σοῦτζος βοεβόδας καὶ τῇ τῶν φιλτάτων ἡμῶν τέκνων, Ἰωάννου βοεβόδα, Γρηγορίου βοεβόδα καὶ Ἀλεξάνδρου βοεβόδα. ὡσαύτως καὶ πάντων ἀπαξιαπλῶς τῶν τιμιωτάτων καὶ εὐεγενεστάτων ἀρχόντων τῶν πρώτων τοῦ ἡμετέρου διβανίου, πᾶν Δημητρίου Γκίκα, μεγάλου μπάνου. πᾶν Στεφάνου Βραγκοβάνου, μεγάλου βορνίκου τῆς Ἄνω Τζάρας. πᾶν Γιαννάκη Μουρούζη, μεγάλου βορνίκου τῆς Κάτω Τζάρας. πᾶν Μανολάκη Βρακοβάνου, μεγάλου λογοθέτου τῆς Ἄνω Τζάρας. πᾶν Γρηγορίου Παλιάνου, μεγάλου λογοθέτου τῆς Κάτω Τζάρας. πᾶν Γρηγορίου Παλασάκη, μεγάλου σπαθάρη. πᾶν Γιαννάκη Βακαρέσκου, μεγάλου βιστιάρη. πᾶν Ἀλεξάνδρου, μεγάλου ποστελνίκου. πᾶν Γεωργίου Σούτζου, μεγάλου κλουτζιάρη. πᾶν Δημητρίου Ρακοβίτζα, μεγάλου παχαρνίκου. πᾶν Ἰωάννου Πραιλόη, μεγάλου στολνίκου. πᾶν Ἀλεξάνδρου Μάνου, μεγάλου καμαράση. πᾶν Γρηγορίου Δούνα, σλουσιάρη. πᾶν Κωστάκη Παλατζάνου, μεγάλου πιτάρη. διατάσσομεν τὸν πᾶν Μανωλάκη Βραγκοβάνον, μεγάλον λογοθέτην ἐκτελεστήν. ἐγράφη τὸ παρὸν ἡμέτερον χρυσόβουλλον κατὰ τὸ β' ἔτος τῆς πρώτης ἡμῶν αὐθεντίας ἐνταῦθα ἐν τῇ πρωτευούσῃ πόλει καὶ καθεδρᾷ ἡμῶν Βουκουρεστίῳ τῆς Βλαχίας κατὰ τὸ 1784 ἔτος τὸ σωτήριον, ἰουνίου 25.

Ἰωάννης Μιχαὴλ Κωνσταντίνου Σοῦτζος βοεβόδας, ἐλέω θεοῦ αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Οὐγροβλαχίας. Προσθήκη. Ἰωάννης Μιχαὴλ Κωνσταντίνου Σοῦτζος κτλ.

Ἐπειδὴ καὶ ἐκ τῶν ἄνω ῥηθέντων ποπορίων τέσσαρα εὐρέθησαν πρὸ καιροῦ ἀφιερωμένα εἰς τὸ ἱερὸν μοναστήριον Πίστριτζας, ἀντ' ἐκείνων ἐπιβραβεύομεν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Βλάχ Σαραγίου νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὰ ποπόρια Λέουλ καὶ Ροκοβίτζα τῶν ἐν τῷ Ῥωμανατζίῳ ἀνὰ τρία ἄσπρα τὸ μέτρον, ἐπειδὴ καὶ τὰ λοιπὰ δύο ἄσπρα καὶ τὸ πάρπαρον εἶναι ἀφιερωμένα εἰς ἄλλο μοναστήριον. 1785 νοεμβρίου 25.

IX. 7277—1769, mense februario, ind. II. Bucarestii.

*Ioannes Gregorius Gkika, voevoda Ungrovlachiae, donat monasterio ecclesiam dictam
Blach-Serai in urbe Constantinopoli.*

Ἰωάννης Γρηγόριος Ἀλεξάνδρου Γκίκας βοεβόδας, ἐλέφ θεοῦ
αὐθεντῆς καὶ ἡγεμῶν πάσης Οὐγκροβλαχίας.

Μέγιστον ὄντως καὶ ἐπαινετὸν παρὰ τε θεῷ καὶ ἀνθρώποις τὸ τῆς ἐκκλησι-
αστικῆς εὐκοσμίας μεριμνᾶν τοὺς ἐν ἀρχῇ ὄντας καὶ τῆς τῶν ἱερῶν καταγωγίων
συστάσεως καὶ βελτιώσεως φροντίζειν καὶ τῆς καλῆς διαγωγῆς αὐτῶν κήδεσθαι,
καὶ μέγιστον καύχημα πρὸς θεὸν οἱ οὕτω διακείμενοι κέκτηνται, καὶ ἐν ἀγαλλιάσει
ψυχῆς κατὰ τὸν προφητάναχτα Δαβὶδ μετὰ παρρησίας τῷ θεῷ ἐκβοῶσι· „Κύριε,
ἡγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου“, καὶ τὴν ἑαυτῶν
σωτηρίαν διὰ τοῦτο θαρροῦσι παρὰ θεοῦ ζητεῖν λέγοντες. „μὴ συναπολέσης μετὰ
ἀσεβῶν τὴν ψυχὴν μου καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωὴν μου.“ ὥστε οἱ περὶ
τὴν σύστασιν τῶν ἱερῶν καταγωγίων προσανέχοντες καὶ τῆς τούτων συστάσεως τε
καὶ εὐπρεπειᾶς ἐφιέμενοι εὐτόλμως παρὰ θεοῦ τὴν ἄφεσιν τῶν ἑαυτῶν ἁμαρτιῶν
ἐξαιτοῦνται, ἐξιλεούμενοι τὴν αὐτοῦ ἀγαθότητα διὰ τῆς πρὸς τοὺς ἱερούς αὐτοῦ
ναοὺς μερίμνης τε καὶ ἐπιμελείας, καὶ μάλα δικαίως, ἐν αὐτοῖς γὰρ ὑμνεῖται τὸ
ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα καὶ δοξολογεῖται παρὰ πάντων τῶν εὐσεβῶν μετὰ συντριβῆς
καρδίας καὶ ταπεινώσεως. αὐτῆς τοίνυν ταύτης τῆς ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας
κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἀοιδίμου θείου ἡμῶν Ἰωάννου Γκίκα
βοεβόδα καὶ λοιπῶν φιλελημενῶν ἀδελφῶν ἡμῶν αὐθεντῶν φροντίζοντες καὶ ἡμεῖς
κατ' ὀφειλὴν ἀπαραίτητον καὶ τῆς ἱερῶν καταγωγίων συστάσεως ὑπὲρ τι ἄλλο
ἐφιέμενοι ἔγνωμεν, ὡς θεόθεν τὴν διοίκησιν τοῦ αὐθεντικοῦ θρόνου τῆς Δακίας
λαχόντες καὶ τὰς αὐθεντικὰς αὐτῆς ἡνίας διέποντες, τὴν ἐν τῇ βασιλεύσει τῶν
πόλεων κειμένην ἱερὰν ἐκκλησίαν εἰς τὸ Βλάχ Σαράριον κατὰ τὸν Ταχτὰ Μιναρὲ
σεμνυνομένην ἐπ' ὀνόματι τῆς θεοτόκου Κοιμήσεως, ἰδίαν οὖσαν τῆς αὐθεντείας
Οὐγκροβλαχίας, προσηλῶσαι καὶ ἀφιερῶσαι τῇ ἐν Πελοποννήσῳ οὓσῃ σεβασμίᾳ
μονῇ βασιλικῇ τε καὶ πατριαρχικῇ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς ἱστορηθείσης ὑπὸ
τοῦ ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, ἐπικαλουμένη τῷ Μεγάλῳ Σπηλαίῳ, ἐπὶ
τῷ ἐπισκέπτεσθαι παρὰ τῶν ὡσιωτάτων πατέρων τῆς αὐτῆς μονῆς, διακυβερνᾶσθαι
τε καὶ διεξάγεσθαι διὰ παντὸς πρὸς σύστασιν αὐτῆς κρείττονα καὶ εὐκοσμίαν καὶ
αὔξησιν καὶ βελτίωσιν καὶ δι' αὐθεντικοῦ ἡμῶν χρυσοβούλλου τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην
ἐπικυρῶσαι ἐπὶ τῷ ἔχειν διὰ παντὸς τὸ μόνιμον καὶ τὸ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα
ἀμετάτρεπτον καὶ ἀμεταποίητον, συμφήων ὄντων ἐπὶ τῇ ἀποφάσει ἡμῶν ταύτη,

ὡς ὅλως θεαρέστῳ καὶ ἐνθέου ζήλου πλήρει, καὶ τῶν φιλάτων ἡμῶν υἱῶν. καὶ διὰ γράφοντες ἀποφαινόμεθα μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς πιστῶν ἀρχόντων τοῦ ἡμετέρου αὐθεντικοῦ διβανίου, τοῦ τε δηλαδὴ μεγάλου βορνίκου Κωνσταντίνου Κρετσουλεσκούλου, μπάνου Παύλου Κατακουζηνοῦ, βορνίκου Ῥάδου Βακαρέσκου, μεγάλου σπαθάρη Δημητράκη Γκίκα, μεγάλου λογοθέτου Σωτηρίου Στιρμπέη, μεγάλου βεσιάρη Μιχαήλ Κατακουζηνοῦ, παχαρνίκου Νικολάου Στιρμπέη, στολνίκου Στεφάνου Τοπλιτζάνου, Κωστάκη Κομίσου καὶ Χριστοδούλου λογοθέτου β', ὅπως ἡ ῥηθεῖσα ἐκκλησία τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς Κοιμήσεως, ἡ ἐν τῇ βασιλεούσῃ τῶν πόλεων κειμένη πλησίον τοῦ Ταχτὰ Μιναρὲ εἰς τὸ Βλάχ Σαράγιον, μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν ὁσπητίων καὶ περιοχῶν καὶ πάντων ὧν κέχτηται κτημάτων ἀφιερωμένη εἶη, λέγηται τε καὶ γνωρίζεται ἀφιέρωμα τῆς σεβασμίας ταύτης μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, παρ' αὐτῆς διεξαγομένη καὶ κυβερνωμένη ὡς μετόχιον αὐτῆς, μενούσης τῆς ἀφιέρωσης ταύτης αὐτῇ ἀναποσπάστου καὶ ἀναφαιρέτου εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. ἀξιούμεν δὲ καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς ἀδελφοὺς αὐθέντας τοὺς ἀναδεχομένους τὴν ἡγεμονικὴν διοίκησιν τοῦ αὐθεντικοῦ τούτου θρόνου τῆς Οὐγκροβλαχίας κατὰ μίμησιν τοῦ διαληφθέντος ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἀοιδίμου θείου ἡμῶν, ὡς πρωταιτίου ὄντος αὐτῆς τῆς ἀφιέρωσης, μηδὲν διασεῖσαι καὶ ἀνατρέψαι τὴν ἀφιέρωσιν ταύτην, ἀλλ' ἐπικυρῶσαι καὶ βεβαιῶσαι πρὸς ψυχικὴν αὐτῶν σωτηρίαν ἄνεσιν τε καὶ ἀγαλλίασιν. ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐξεδόθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον ἐν μεμβράνῃ χρυσόβουλλον καὶ ἐπεδόθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμίᾳ μονῇ τῆς θαυματοβρότου εἰκόνης τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου.

αψξθ' ἐν μηνὶ φεβρουαρίῳ. Ἐγράφη ἐν τῷ α' χρόνῳ τῆς Οὐγκροβλαχικῆς ἡμῶν αὐθεντείας ἐν Βουκορεστίῳ.

Γρηγόριος Ἀλέξανδρος Γκίκας βοεβόδας.

X. 7294—1786, mense iulio, ind. IV.

Patriarcha Procopius et synodus probant unionem monasterii S. Georgii, dicti Carypi, cum monasterio dicto Mega Spelaeon.

† Προκόπιος, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Πάντα τὰ αἰτήματα τὰ πρὸς σύστασιν ἱερῶν καὶ σεβασμίων μοναστηρίων καὶ θείων καταγωγίων καὶ σκηνωμάτων ἀποδέχεσθαι δεῖ καὶ συνιστᾶν καὶ ἐπικυροῦν γράμμιζιν ἐκκλησιαστικοῖς καὶ τὸ μόνιμον ἐπάγειν αὐτοῖς καὶ ἀσφαλῆς

τρόποις ἐνοῦσι, τιμᾶν τε τὰ ἱερὰ ἐκασταχοῦ κείμενα καὶ σεβάσματα μοναστήρια ἐπ' εὐλόγοις αἰτίαις κακονικῶς καὶ δυναστωτέρας διαφενδεύσεως καὶ ὑπερασπίσεως ἀξιούν καὶ τὰ πρὸς αὐξήσιν καὶ βελτίωσιν ἐκείνων ἐπινοεῖν καὶ ἐφευρίσκειν εἰς διηνεκὴ αὐτῶν διαμονὴν καὶ συντήρησιν· οἷς γὰρ τῶν θείων καὶ ἱερῶν σκηνωμάτων μέμηλε φροντίς, τούτους προσήκει ἐναβρύνεσθαι καὶ φιλοτιμείσθαι μὴ ἐφ' οἷς ὁ πόρος διαρκῶς καὶ βεβαίως τὰ πρὸς διαμονὴν ἔχει, ἀλλὰ μάλιστα τὴν ἐπιμέλειαν καταβλητέον περὶ ἐκεῖνα, ὅσαπερ ἂν ἀπόρως ἔχοντα ἐν κινδύνῳ καταστῇ ἀπωλείας, καὶ μὴ μόνον αὐτοὺς τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ εἴ τινας ἄλλοι τοιαύτης ἐπιμελείας ὑπομνήσκουσιν, ἀποδέχεσθαι τε καὶ ἐς δύναμιν ἐπικυροῦν. αὕτη οὖν ἡ ἐπιμέλεια γεγένηται ἤδη καὶ περὶ τὸ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Χαλκηδόνος ἐν τῇ νήσῳ Ἀντιγόνου ἱερὸν καὶ σεβάσμιον μοναστήριον, ἐπ' ὀνόματι τιμώμενον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλοκάρτου Γεωργίου· οἱ γὰρ χρήσιμοι μαγίστορες ἐκ τοῦ ρουφετίου τῶν καπῆλων, τῶν δουλεύοντων ἐν τῇ βασιλευσούσῃ τῶν πόλεων κατὰ τὸ Φανάριον, δηλαδὴ Τζουπαλῆ, Παλατᾶ, Κοντοσκάλλιον καὶ Ὑψωμαθεῖα, παραστάντες ἐνώπιον τῆς ἡμῶν μετρίότητος συνοδικῶς προκαθημένης, ἀνήγγειλαν καὶ ἐξετραγώδησαν τὰ κατὰ τὸ μοναστήριον τοῦτο δυστυχήματα· πρὸ χρόνων γάρ τινων εἶχον περιποιούμενοι αὐτὸ καὶ ἀγωνιζόμενοι καὶ προθυμούμενοι εἰς ἀνάκτησιν τούτου, μὴ κατορθωμένου δὲ αὐτοῖς τοῦ σκοποῦ, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐρημώσεως ἐπαπειλούμενης, τελευταῖον ἰδίᾳ αὐτῶν γνώμῃ καὶ θελήσει ἤτήσαντο θερμῶς, συνενῶσαι αὐτὸ τοῦτο τὸ μοναστήριον τῷ κατὰ τὴν Πελοπόννησον κειμένῳ ἱερῷ καὶ σεβασμίῳ ἡμετέρῳ πατριαρχικῷ καὶ σταυροπηγιακῷ μοναστηρίῳ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, Μεγασπῆλαιον ἐπικεκλημένῳ, εἰς ἀνάσωσιν αὐτοῦ· καὶ ὅττα τὴν ἀφιέρωσιν αὐτῶν ταύτην ἐζήτησαν ἐπικυρωθῆναι καὶ κατασφαλισθῆναι διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ ἐν μεμβράναις σιγίλλιδους γραμματος εἰς μόνιμον καὶ διηνεκὴ τὴν ἀσφάλειαν, ἵνα μὴ τῇ τοῦ χρόνου παρατάσει εἰς λήθης ἐμπέσῃ βυθὸν καὶ ἐξίτηλα γένηται ἡ τούτων ἀφιέρωσις. διὸ τὴν αἴτησιν αὐτῶν ταύτην εὐμενῶς ἀποδεξάμενοι, εὐλογον οὖσαν καὶ πρὸς ὠφέλειαν καὶ βελτίωσιν τοῦ ῥηθέντος μοναστηρίου ἀπορῶσαν, κοινῇ καὶ συνοδικῇ διαγνώσει γράφοντες ἀποφαινόμεθα μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ ῥηθὲν σεβάσμιον μοναστήριον τὸ ἐν τῇ νήσῳ Ἀντιγόνου τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλοκάρτου Γεωργίου, πάλαι ποτὲ ὑπὸ τὴν ἐπίσκεψιν ὑπάρχον τοῦ ρουφετίου τῶν καπῆλων, ὥς διὰ κοινῆς αὐτῶν γνώμης καὶ θελήσεως καὶ προαιρέσεως ἀφιερωθὲν καὶ προσηλωθὲν τῷ κατὰ τὴν Πελοπόννησον κειμένῳ ἱερῷ μοναστηρίῳ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, μετὰ πάντων τῶν σκευῶν καὶ κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, τῶν

τε ἤδη ὄντων ἀμπελίων τε καὶ κήπων (μπαχσέδων) καὶ τῶν εἰσέπειτα προσ-
κτηθησομένων, ὑπάρχει ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὑπὸ τὴν ἐπίσκεψιν καὶ προ-
στασίαν τῶν ὁσιωτάτων πατέρων τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου
καὶ λέγεται καὶ γνωρίζεται μετόχιον ἐκείνου, συνηγμένον καὶ προσηλωμένον
καὶ ἀφιερωμένον ἐκείνῳ, δεσποζόμενον καὶ διακυβερνώμενον παρὰ τοῦ κατὰ καιροῦς
ἐνταῦθα εἰς βασιλεύουσιν τὴν διατριβὴν ποιουμένου ἡγουμένου τοῦ Μεγάλου Σπη-
λαίου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ πατέρων, ὀφειλontos καὶ προθυμοποιουμένου ἀντιλαμβά-
νεσθαι τε τούτου ἀμφοτέραις χερσὶ καὶ ζεοῦση προθυμίᾳ φροντίζειν τὰ πρὸς καλλω-
πισμὸν καὶ σύστασιν καὶ ἐπὶ τὰ πρόσω αὔξησιν καὶ βελτίωσιν αὐτοῦ, μηδενὶ μηδὲν
ὀφειλontos διδόναι, εἰ μὴ τῷ κατὰ τόπον ἀρχιερεὶ καὶ κυριάρχῃ καθ' ἕκαστον
ἔτος δεκαεὶς γρόσια λόγῳ ἐνοριαρχικῆς ὑποταγῆς, ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Χαλκηδόνος,
ὑπερτίμῳ καὶ ἐξάρχῳ πάσης Βιθυνίας, ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ
συλλειτουργῷ τῆς ἡμῶν μεριότητος, κυρίῳ Παρθενίῳ, μνημονευομένου ἐν αὐτῷ
τοῦ ἀρχιερατικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις,
ὥς κατὰ τόπον προΐσταμένου. ὀφείλουσι δὲ οἱ ῥηθέντες μαγίστορες [τοῦ ρουφε-
τίου] τῶν καπῆλων διδόναι κατ' ἔτος ὑπὲρ μνημοσύνου καὶ ψυχικῆς αὐτῶν σωτη-
ρίας ἕκαστον μέρος (σέμπτιον) ἐκ τῶν τριῶν ἀνὰ ἑκατὸν γρόσια, συμποσούμενα
τὰ πάντα εἰς τριακόσια γρόσια. καὶ δὴ διατρίβοντας ἤδη ἐν Κωνσταντινουπόλει
καὶ ὄντος ἡγουμένου τοῦ ῥηθέντος μοναστηρίου τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, τοῦ ὁσιω-
τάτου ἐν ἱερομονάχοις κυρίου Βησσαρίωνος, παρέδωκαν οἱ ῥηθέντες μαγίστορες
πρὸς αὐτὸν τοῦτ' αὐτὸ τὸ μοναστήριον, ὅστις καὶ ὑπέσχετο φροντίζειν τὰ πρὸς
σύστασιν, αὔξησιν τε καὶ βελτίωσιν αὐτοῦ καὶ τὰ πρὸς καλλωπισμὸν καὶ εὐτρέ-
πειαν κατὰ τὴν ἐνοῦσαν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἐπιμέλειαν. χρείας τε γενομένης ἐπισκευῆς
καὶ ἀπαρτισμοῦ ἔχειν αὐτὸν τοῦτον τὸν ἡγούμενον τὴν φροντίδα περὶ πάντων τῶν
γενησομένων ἐξόδων καὶ δαπανημάτων, μηδενὸς ἐτέρου ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ ἔχοντος
εἰς τὸ ἐξῆς μετοχὴν τινα ἢ ἐξουσίαν εἰς αὐτὸ τὸ μοναστήριον, εἰ μὴ μόνον αὐτῶν
τῶν πατέρων τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, ὥς γνωρίζομενον καὶ
λεγόμενον μετόχιον αὐτοῦ καὶ κτῆμα ἴδιον καὶ πρᾶγμα ἀναφαίρετον καὶ ἀναπό-
σαστον. ὑπέσχετο δὲ ὁ διαληφθεὶς νῦν ἡγούμενος καὶ τοῦτο, ὅτι, ἐάν ποτε ἰδίᾳ
γνώμῃ καὶ προαιρέσει καὶ συγκατανέουσι τῶν ὁσιωτάτων πατέρων τοῦ εἰρημένου
μοναστηρίου τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου παραιτηθῇ τῆς ἐπισκέψεως καὶ φροντίδος αὐτοῦ
τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἀγίου Γεωργίου, ἢ αὐτὸς ἢ ὁ κατὰ καιροῦς ἡγούμενος, μὴ
ἔχειν αὐτοὺς ἐξουσίαν διδόναι τὸ ῥηθὲν μοναστήριον ἄλλῳ τινὶ ἢ ἐναφίῳ ἢ μονα-
στηρίῳ, εἰ μὴ μόνον τοῖς ῥηθεῖσι μαγίστοροι τοῦ ρουφετίου τῶν καπῆλων, παρ' ὧν
ἔλαβον τοῦτο. ἐπειδὴν δὲ ἐν στερήσει ἡγουμένου γένηται, ἔχουσιν οἱ πατέρες τοῦ

εἰρημένου μοναστηρίου τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου αἰρεῖσθαι καὶ ἐκλέγειν καὶ ἀποκαθιστᾶν κοινῇ γνώμῃ αὐτῶν τὸν σεμνότερον καὶ ἀξιώτερον ἀναφανέντα. ὅστις δ' ἂν καὶ ὁποῖος ἐπιχειρήσῃ καὶ τολμήσῃ μετακινήσai πῶς καὶ ἀνατρέψai τὰ ἐν τῷ παρόντι συνοδικῶς ἐπικυρωθέντα περὶ τοῦ εἰρημένου μοναστηρίου, μετοχίου γεγονότος τοῦ ἡμετέρου πατριαρχικοῦ καὶ σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου τοῦ κατὰ τὴν Πελοπόννησον Μεγάλου Σπηλαίου, ὁ τοιοῦτος, ὅποιας ἂν ᾖ τάξεως καὶ βαθμοῦ, ἀφωρισμένος εἴη ἀπὸ θεοῦ κυρίου παντοκράτορος καὶ καταγραμμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος καὶ τυμπανιαῖος καὶ πάσαις ταῖς πατρικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπεύθυνος καὶ ὑπόδικος. ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ διηνεκῇ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν ἐν μεμβράναις γράμμα καὶ σταυροπηγιασθὲν καὶ καταστρωθὲν ἐν τῷ ἱερῷ κώδῃ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας. ἐδόθη τῷ ῥηθέντι ἡγουμένῳ, κυρίῳ Βησσαρίωνι, ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ ἔκτῳ κατὰ μῆνα ἰούλιον ἐπινεμήσεως δ' f.

† Προκόπιος, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης f.

† Ἐφέσου Σαμουήλ f.

† Κυζίκου Ἀγάπιος f.

† Ἡρακλείας Μεθόδιος f.

† Χαλκηδόνος Παρθένιος f.

† Νικομηδείας Ἀθανάσιος f.

† Θεσσαλονίκης Ἰάκωβος f.

† Δέρκων Ἀνανίας f.

† Δράμας Γρηγόριος f.

† Ἀδριανουπόλεως Καλλίνικος f.

† Ναυπλίου Μελέτιος f.

XI. 7300—1792, mense ianuario, ind. X.

Patriarcha Neophytus confirmat, monasterium Sancti Georgii, dicti Carypi, in insula Antigoni, esse stauropegicum et unitum cum monasterio dicto Mega Spelacon.

† Νεόφυτος, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης f.

† Ἡ κηδεμονία καὶ πρόνοια τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἱερῶν καὶ σεβασμίων μοναστηρίων, τῶν εἰς δόξαν θεοῦ καὶ μνημόσυνον αἰώνιον τῶν ὀρθοδόξων κατὰ καιροὺς ἀνεγρηγερμένων παρὰ φιλοθέων καὶ εὐσεβῶν ἀνδρῶν τῶν ἡγαπηκώτων ἐξαιρέτως τὴν εὐπρέπειαν τῶν τοῦ θεοῦ σκηνωμάτων, οὐ μόνον ὀφειλόμενα ἐστὶ καὶ χρειώδης τοῖς παρ' αὐτοῦ ἡξιωμένοις τὴν προστασίαν καὶ μέριμναν καὶ διοίκησιν τῶν τοιούτων εὐαγῶν οἰκῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸ πάντων τῶν ἄλλων

ἀναγκαιοτάτη καθέστηκεν· ὅσα γὰρ συνιστῶσι τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν τοῦ θεοῦ καθαρὰν λατρείαν χαρακτηρίζουσι καὶ πᾶσαν ἀρετὴν καὶ θεογνωσίαν τοὺς μου-
μένους ἐκδιδάσκουσι καὶ τὴν τῶν ψυχῶν σωτηρίαν ἐπιβραβεύουσιν, ἐν τούτοις τοῖς
ἱεροῖς σκηνώμασι διενεργεῖσθαι ὀφείλουσι καὶ διεκπεραιοῦσθαι· ταύτῃ τοι καὶ ἡ
τούτων διαδοχὴ καὶ συντήρησις ζέοντι πόθῳ φιλοθέως ἀνέκαθεν ἐσπουδάζετο τοῖς
εὐαγγελικῶς προΐσταμένοις τοῦ ὁρθοδόξου λαοῦ, καὶ ἡ τούτων σύντονος μέριμνα
καὶ φροντίς οὐ διέλιπέ ποτε ἀπαραιτήτως ἐνεργουμένη· καὶ γὰρ ἀπρονόητα ἐν-
απομείναντα καὶ τῆς προσηκούσης κηδεμονίας ἐστερημένα εἰς φθορὰν παρεκτρέ-
πεται καὶ κατὰ μικρὸν ἐξίτηλα γίνεται καὶ τῷ τῶν ὁρθοδόξων πληρώματι μεγάλη
βλάβη καὶ ζημία προστρίβεται. διὸ καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν, κατὰ θεῖαν νεῦσιν
τοὺς πνευματικούς οὐκ ἄλλως τοῦ παγκοίνου σκάφους ἐγκεχειρισμένη, οὐ διαλείπει
ἀποδέχεσθαι εὐμενῶς τὰς θεοφιλεῖς αἰτήσεις τὰς ὑπὲρ τῶν ἱερῶν σκηνωμάτων
γινόμενας ἐπὶ τῇ κατασφαλίζεσθαι αὐτὰς καὶ ἐπικυροῦσθαι εἰς διαμονὴν καὶ συν-
τήρησιν τῶν ἱερῶν καταγωγίων· καὶ γὰρ προσεκομίσθη ἡμῖν καὶ πάσῃ τῇ περὶ
ἡμᾶς ἀδελφότητι καὶ ἁγία συνόδῳ ἐν πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν σιγίλλιδες
γράμματα, ἐκδοθὲν ἐπὶ τοῦ προκατόχου ἡμῶν κατὰ τὸ παρελθυθὸς χιλιεστὸν ἑπτα-
κοσιοστὸν ὀγδοηκοστὸν ἔκτον σωτήριον ἔτος, κατὰ μῆνα ἰούλιον, ἐπιειμῆσεως τε-
τάρτης, περιέχον, ὅτι τὸ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Χαλκηδόνος ἐν τῇ νήσῳ Ἀντιγόνου
κείμενον ἱερὸν καὶ σεβάσμιον μοναστήριον, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου ἐν-
δόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, οἱ χρήσιμοι μαγίστορες τοῦ ρουφετίου τῶν καπῆλων
τῶν δουλευόντων ἐν τῇ βασιλευσούσῃ τῶν πόλεων κατὰ τὸ Φανάριον, δηλαδὴ
Τζουπαλῆ καὶ Παλατᾶ καὶ Κοντοσκάλλιον καὶ Ὑψωμαθεῖα, θεῖον ζῆλον ἀναλαβόντες
περιποιήσαντο αὐτὸ καὶ οὐκ ὀλίγους ἀγῶνας κατέβαλον εἰς ἀνάκτησιν αὐτοῦ. τοῦ
δὲ σκοποῦ αὐτῶν μὴ εἰς ἔκβασιν ἐλθόντος ἠτήσαντο ἐνθερμῶς, συνενῶσαι αὐτὸ τῷ
κατὰ τὴν Πελοπόννησον κειμένῳ ἱερῷ ἡμετέρῳ πατριαρχικῷ καὶ σταυροπηγιακῷ
μοναστηρίῳ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἐπι-
κεκλημένῳ, εἰς ἀνάσωσιν αὐτοῦ καὶ ἀγαθὴν κατάστασιν, ἐνοριακοῦ μέντοι τυγχά-
νοντος. καὶ δὴ τὴν ἀφιέρωσιν αὐτῶν ταύτην ἀποδεξάμενοι οἱ τοῦ πατριαρχικοῦ
ἡμῶν καὶ σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου ὀσιώτατοι πατέρες, οὐκ ὀλίγους ἀγῶνας
καταβαλόντες περιεποιήσαντο πρὸς αὔξησιν καὶ βελτίωσιν αὐτοῦ. ἀλλ' ἵνα δια-
μένῃ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀναφαίρετον καὶ ἀναπόσπαστον ἀπὸ τοῦ πατριαρ-
χικοῦ ἡμῶν ἐκείνου μοναστηρίου τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, ἐξητήσαντο ἀναδειχθῆναι
καὶ τοῦτο ἡμέτερον πατριαρχικὸν καὶ σταυροπηγιακόν, ἐλεύθερον, ἀδούλωτον, ἀκατα-
πάτητον καὶ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀσύδοτον καὶ πάντῃ ἀνενόχλητον παρὰ παντὸς
προσώπου ἱερωμένου καὶ λαϊκοῦ, ἡνωμένον δὲ ἢ προσηλωμένον τῷ πατριαρχικῷ

ἡμῶν μοναστηρίῳ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, συναινούντων ἐν τούτῳ καὶ τῶν μαγιστόρων ἐκ τοῦ ρουφετίου τῶν καπῆλων καὶ πρὸ πάντων στέργοντος καὶ ἀποδεχομένου τὴν ἔνωσιν ταύτην τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Χαλκηδόνος, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Βιθυνίας, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητοῦ καὶ περιποθήτου ἡμῶν ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ, κυρίου Ἱερεμίου, ὅστις ἰδίαις χερσὶ φέρων ἀπεκόμισεν, οἰκεία αὐτοῦ βουλῇ καὶ αὐθαιρέτῳ γνώμῃ καὶ ἀβιάστῳ προαιρέσει, τὸ ῥηθὲν πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγίλλιδες γράμματα, ἐξαιτούμενος κατὰ ζῆλον φιλόθεον τὴν παντελῆ ἐλευθερίαν τοῦ ῥηθέντος μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ τὴν ἐπισφράγισιν τῆς αἰτήσεως τῶν ὁσιωτάτων πατέρων, ὥστε ἀποκκατασταῆναι αὐτὸ ἡμέτερον πατριαρχικὸν σταυροπηγιακὸν μετὰ πάντων τῶν προσόντων αὐτῷ ἀφιερωμάτων καὶ κτημάτων, κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, ἀδούλωτον, ἀσύδοτον καὶ ἀκαταπάτητον, συνηγμένον δὲ καὶ προσηλωμένον τῷ ἱερῷ μοναστηρίῳ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου καὶ μετόχιον ἐκείνου λεγόμενον ἀναφαίρετον καὶ ἀναπόσπαστον. ταύτην οὖν τὴν ἔνθερμον αἴτησιν αὐτῶν εὐμενῶς ἀποδεξάμενοι καὶ ταῖς προσηκούσαις εὐφημαῖς καταστεψάμενοι τὴν αὐτοῦ ἱερότητα καὶ τὸν θεοφιλῆ αὐτοῦ σκοπὸν χριστομιμήτως προσηκάμενοι, ὡς εὐλογον καὶ νόμιμον καὶ πρὸς ὠφέλειαν τοῦ ῥηθέντος ἱεροῦ μοναστηρίου ἀφ' ὧντα, ἔγνωμεν γνώμῃ κοινῇ καὶ συνοδικῇ διαγνώσει ἐπινεῦσαι πρὸς τὸ αἶτημα αὐτῶν. τούτου χάριν γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ ῥηθὲν ἱερὸν καὶ σεβάσιμον μοναστήριον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τὸ ἐν τῇ νήσῳ Ἀντιγόνου, ὑπάρχῃ καὶ λέγηται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται ἡμέτερον πατριαρχικὸν σταυροπηγιακὸν μοναστήριον μετὰ πάντων τῶν ἱερῶν αὐτοῦ σκευῶν καὶ κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων κινητῶν τε καὶ ἀκινήτων, τῶν τε ἥδη ὄντων, ἀμπελίων καὶ κήπων (μπαχτσέδων) καὶ τῶν εἰσέπειτα προσγεννησομένων ἂν, προσηλωμένον δὲ καὶ ἡνωμένον ἀναποσπάστως τῷ κατὰ τὴν Πελοπόννησον κειμένῳ σεβασμίῳ ἡμετέρῳ πατριαρχικῷ καὶ σταυροπηγιακῷ μοναστηρίῳ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, καὶ γνωρίζεται μετόχιον ἐκείνου, δεσποζόμενον καὶ διακυβερνώμενον παρὰ τοῦ κατὰ καιροὺς ἐνταῦθα εἰς βασιλεύουσας διατριβάς ποιουμένου ὁσιωτάτου καθηγουμένου τοῦ Βλάχ Σαραγίου, μετοχίου τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, καὶ τῶν συνασκουμένων αὐτῷ πατέρων καὶ μόνον ὑπ' αὐτῶν διεξαγόμενον, ἐλεύθερον δέ, ἀδούλωτον, ἀσύδοτον, ἀκαταπάτητον καὶ μηδενὶ μηδὲν ὀφείλον διδόναι μὴτε τῷ κατὰ τόπον ἀρχιερεῖ καὶ κυριάρχῃ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Χαλκηδόνος, μὴτε ἄλλῳ τινὶ προσώπῳ ἱερωμένῳ καὶ λαϊκῷ μεχρις ὀβολοῦ, μνημονευομένου ἐν αὐτῷ τοῦ κανονικοῦ πατριαρχικοῦ καὶ οὐνόματος ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις, ὡς νενόμισται καὶ

εἴθισται τοῖς παριαρχικοῖς ἡμῶν σταυροπηγιακοῖς μοναστηρίοις, μηδ' ἔχη ποτὲ ἄδειαν ὁ κατὰ καιροὺς ἱερώτατος μητροπολίτης Χαλκηδόνος, μηδ' ἄλλος τις ὅποιον τὰς τάξεως καὶ βαθμοῦ, ἱερωμένος ἢ λαϊκὸς ἐπηρεάσαι, ἐνοχλῆσαι τε καὶ καταπατῆσαι τὴν ἐνούσαν αὐτῷ σταυροπηγιακὴν ἡμῶν χάριν καὶ ἐλευθερίαν ἢ ὅλως ἀπαίτησιν τινα πολλὴν ἢ ὀλίγην μέχρι καὶ τοῦ ἐλαχίστου προσβαλεῖν ἢ βίαν ἐπενεγεῖν τοῖς ἐν αὐτῷ συνασκουμένοις πατράσι καὶ ἰδιώταις, ἐφ' οἷα δὴ τινι αἰτία καὶ προφάσει. οἱ δὲ ἐν αὐτῷ συνασκούμενοι πατέρες ὀφείλουσι διάγειν ἐν εἰρήνῃ καὶ πολιτεύεσθαι εὐτάκτως καὶ ῥυθμίζειν τὸν ἑαυτῶν βίον κατὰ τὸ μοναδικὸν ἐπάγγελμα καὶ πρὸς τὸν κανόνα τῆς ὀφειλομένης ἀσκήσεως. καὶ ἐπειδὴ ἐν χρεῖα χειροτονίας ἢ ἀρχιερατικῆς λειτουργίας καὶ μνημοσύνου γένωνται, ἔχουσι πᾶσαν ἄδειαν προσκαλεῖν, ὃν ἂν βούλωνται τῶν ἀρχιερέων, διὰ πατριαρχικῆς μέντοι ἐκδόσεως, ἐπὶ τῷ ἐκτελεῖν τὰς ἀρχιερατικὰς λειτουργίας καὶ μνημόσυνα καὶ χειροτονίας αὐτῶν μετὰ πάσης τῆς κανονικῆς παρατηρήσεως. ἔτι δὲ ὁ κατὰ καιρὸν προϊστάμενος τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου ἡγουμενεύων, ὡς γηραιὸς καὶ ἄξιος, ἔχη ἄδειαν ἐκτελεῖν τὸ τῆς πνευματικῆς πατρότητος ἱερὸν λειτουργήμα καὶ ἐξομολογεῖν τοὺς προσερχομένους αὐτῷ συγκοινοβιάτας πατέρας καὶ μοναχοὺς καὶ λοιποὺς χριστιανοὺς ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου καὶ ἀνερευνᾶν τὰ βάθη τῶν καρδιῶν αὐτῶν δι' ἐκκλησιαστικοῦ μέντοι ἐνταλτηριωδούς γράμματος, ὡς νενόμισται. τὰς δὲ ἐκλογὰς καὶ ἀποκαταστάσεις τῶν ἐν αὐτῷ προϊσταμένων καὶ τὰς λοιπὰς μοναστηριακὰς διοικήσεις ἔχωσι ποιεῖν τῇ εἰδήσει καὶ γνώμῃ τῶν πρωτίτων πατέρων τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, μηδὲν τολμῶντες ἐν μηδενὶ παραβῆναι καὶ ἀθετῆσαι τὴν ἐπιχορηγηθεῖσαν αὐτῷ σταυροπηγιακὴν χάριν καὶ τὴν ἔνωσιν καὶ προσήλωσιν αὐτοῦ πρὸς τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου. ὃς δ' ἂν καὶ ὁποῖος ἐπιχειρήσῃ οἰωδῆτινι τρόπῳ ἀνατρέψαι ὀπωσοῦν τὰ ἐν τῷ παρόντι συνοδικῶς ἀποφανθέντα καὶ ἐπικυρωθέντα καὶ ὑπὸ δουλείαν ἀγαγεῖν καὶ φόρον τὸ σταυροπηγιακὸν ἡμῶν τοῦτο μοναστήριον ἢ ἀποσπᾶσαι ἢ ἀποξενῶσαι ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, ὁ τοιοῦτος, ὅποιός ἂν ἢ τὰς τάξεως καὶ βαθμοῦ, ἀφωρισμένος ὑπάρχει παρὰ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωοποιῶ καὶ ἀδιαίρετου μκαρίας Τριάδος τοῦ ἐνὸς τῇ φύσει καὶ μόνου θεοῦ καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυστος καὶ τυμπανιαῖος καὶ πάσαις ταῖς πατριαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπεύθυνος καὶ ὑπόδικος τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι καὶ ἔνοχος τοῦ πυρὸς τῆς γεέννης. ταῦτα γοῦν ἀπεφάνθη καὶ κεκύρωται κατὰ κοινὴν γνώμην καὶ συνοδικὴν διάγνωσιν. εἰς δὲ τὴν περὶ τούτων ἔνδειξιν καὶ διηγεσθὴ τὴν ἀσφάλειαν ἀπελύθη καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγιλῶδες γράμμα καταστρωθὲν καὶ τῷ ἱερῷ κώδῃ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ με-

γάλης ἐκκλησίας, καὶ ἐδόθη εἰς τὸ ῥηθὲν ἱερὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν καὶ σταυροπηγιακὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τῷ ἐν τῇ νήσῳ Ἀντιγόγου. ἐν ἔτει αψ'ιβ' κατὰ μῆνα ἰανουάριον ἐπινεμήσεως ι'¹) †.

† Νεόφυτος, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Καισαρείας Γρηγόριος †. † Ἐφέσου Σαμουήλ †.

† Ἡρακλείας Μεθόδιος †. † Κυζίκου Ἀγάπιος †.

† Νικομηδείας Ἀθανάσιος †. † Χαλκηδόνος Ἱερόθεος †.

† Δέρκων Ἀνανίας †. † Ἀρτης Μακάριος †.

XII. 7306—1798, mense februario, ind. I.

Patriarcha Gregorius V. confirmat jus stauropegicum, iura et privilegia et possessiones monasterii.

† Γρηγόριος, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ὅσα μὲν κατὰ τοὺς θεῖους θεσμούς καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀποστολικούς καὶ συνοδικούς κανόνας τυγχάνει διακυβερνώμενα, πολλὴν ἔχουσι τὴν χάριν παρὰ θεοῦ καὶ τὸ κλέος μέγιστον· ὅσα δὲ τούναντίον παραβαίνει τῶν ὅρων ἐκτρεπόμενα, ἐν τούτοις προφανῆς ἡ ἀκοσμία καὶ κατάδηλος ἡ φθορά καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἡ τῶν ψυχῶν ἀπώλεια. εἰ γάρ, καθάπερ οἱ περὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἐκκλησιῶν νόμοι, οὕτω καὶ οἱ περὶ τῶν σταυροπηγιακῶν μοναστηρίων τῶν ὑπὸ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀποστολικῷ καὶ οἰκουμενικῷ θρόνῳ ἀπαράτρεπτοι διαφυλάττοντο καὶ τῆς κατὰ νόμους ἐπιμελείας καὶ προστασίας κακείνα ἡξιοῦντο παρὰ τῶν αἰὶ πατριαρχεούτων, οὐκ ἂν τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τὰ δεινὰ τοῖς μοναστηρίοις συνέβαιναν· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ οἶδαμεν ὅπως τῶν ἱερῶν παρημελημένων νόμων εἰς τοσαύτην προῆλθον ἀκαταστασίαν καὶ ἐλεεινὴν ἀπώλειαν τὰ ἱερά ταῦτα καταγώγια, διὰ ταῦτα εὐθὺς ἀνειληφόσιν ἡμῖν τοὺς οἴκους τοῦ παγκοίνου τουτοῦ σκάφους, ἔδοξε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ παρημελημένα αὐτὰ εὐαγῇ μοναστήρια διορθώσασθαι, ἀφορῶσι πρὸς τὸ ἐκείνων συμπερόν, ὡς μέλη γνήσια ὄντα τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ τῷ σταυροπηγιακῷ καὶ πατριαρχικῷ προνομίῳ τετιμημένα, ἄλλως τε οὐδὲ καινοὺς τινας ἀφ' ἑαυτῶν νόμους φέρομεν, ἀλλ' ἀρχαίους τοῖς ἐνασκούμένοις

¹) Editio Oec. α'. Error.

καὶ γεραροῦς· τὴν γὰρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων προστασίαν τοῖς ἐπισκόποις ἐπιτρέπουσιν οἱ ἱεροὶ νόμοι καὶ κανόνες, τὸν τοῦ θεοῦ νόμον προτίθεσθαι διακελευόμενοι, ἵνα, εἴ γε δεοῖντο, καὶ αὐτοὶ μεταλαμβάνωσιν, ὃν τρόπον ὁ λη' τῶν ἀγίων ἀποστόλων κἀνῶν καὶ ὁ κε' τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἱεράς συνόδου καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ ὁ τε ια' καὶ ὁ ιβ' καὶ ἐν Ἀγκύρᾳ ὁ ιε' καὶ ὁ μθ' τῆς ἐν Τρούλλῳ καὶ ἄλλοι πλείστοι, ὅσοι σεπτοὶ νόμοι καὶ κανόνες σαφῶς φαίνονται τὴν τῶν ἱερῶν μοναστηρίων ἐξουσίαν τοῖς ἐπισκόποις διδόντες, ὥστε μεταλαμβάνειν μὲν καὶ αὐτοὺς τῶν δεόντων, εἴ γε δεοῖντο εἰς τὰς ἑαυτῶν χρείας, τὴν δὲ περὶ ἐκεῖνα ἐπιμέλειαν μεγίστην τε καὶ ὡς θεοῦ ἐφορῶντος ποιεῖσθαι, ἵνα προστατεύωσιν αὐτῶν καὶ οἰκονόμους καὶ ἐπιτρόπους καὶ ἡγουμένους ἀποκαθιστῶσιν ἐν αὐτοῖς, καλῶς περὶ τῆς αὐξήσεως καὶ βελτιώσεως τούτων ἐπιμελούμενοι, ἵνα μὴ δι' ἀμέλειαν ἔνοχοι γένωνται τοῖς ἐκ τῶν νόμων ἐπιτιμίαις. οἱ δὲ οἰκονόμοι, ἡγούμενοί τε καὶ ἐπίτροποι διαμένωσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐπισκόπων, καὶ δίχα τῆς ἀδείας αὐτῶν μὴτε πολῶσι, μὴτ' ἀγοράζωσι μοναστηριακόν τι κτῆμα, ἀλλ' οἰκονομῶσι καλῶς πρὸς τὴν ἐκεῖνων ὁδηγίαν καὶ ἄδειαν, ὅπως μὴ καὶ αὐτοί, ὡς ἀνατρέποντες τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς τούτους ὄρους καὶ κανόνας, βαρυτάτους ὑποπέσωσι τοῖς ἐπιτιμίαις καὶ τιμωραῖς. ταῦτα μὲν οὖν οἱ θεῖοι νόμοι ἀποφαίνοντα περὶ τῶν ἱερῶν μοναστηρίων· τούτων δὲ τὰ μὲν τοῖς κατὰ τόπον ἐπιτετραμμένοις ἐνοριακῇ τῆς προσήκουσας ἀρχιερατικῆς, ὡς εἰκόσ, ἐπ' αὐξήσει τυγχάνει ἐπιμελείας, μόνᾳ δὲ τῇ σταυροπηγιακῇ ἀξία τιμημένα, οὐκ οἶδαμεν ὅπως, πρὸ χρόνων πολλῶν παρημέληται. καὶ δεόν, ὡς θεοῦ ἐφορῶντος, διοικεῖσθαι αὐτὰ καὶ ἐκ παντὸς τρόπου ἐπιμελείας τῆς ἀναλόγου ἀξιοῦσθαι, ὅπως τῶν ἐν αὐτοῖς ἀγαθῶν τὰ μὲν ὑπάρχοντα διαμένη, περιποιῇται δὲ τὰ προσγενησόμενα ἂν, τῶν δὲ φαύλων τὰ μὲν προσόντα ἀποδιοπομπῇται, τὰ δὲ συμβησόμενα ἂν διακωλύωνται. τοιαύτην οὖν κατὰ νόμους τὴν ὑπὲρ αὐτῶν ἀπάντων τῶν σταυροπηγιακῶν ἡμῶν μοναστηρίων καθόλου φροντίδα κατεβάλλομεν, ἐπιθέμενοι κατὰ κοινὴν γνώμην καὶ συνοδικὴν διάγνωσιν, ἱερὸν τόμον ἀποφαινόμενον συνωδὰ τοῖς ἱεροῖς νόμοις καὶ τοῖς ὧδε γραφομένοις, περὶ τῆς ἐξῆς ἀρίστης διοικήσεως ἐκάστου σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου καὶ εὐνομίας τῶν ἀσκουμένων ὁσιωτάτων πατέρων καὶ τῆς δυνατῆς ἀντιλήψεως καὶ ἀμέσου προστασίας αὐτῶν παρὰ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, ἀνανεοῦντες τὰ παλαιγενῆ πατριαρχικά καὶ συνοδικὰ αὐτῶν σιγίλλια δωρεάν, καὶ ἐπικυροῦντες ἅπαξ τὰ σταυροπηγιακὰ αὐτῶν προνόμια εἰς διηνεκὴ συντήρησιν αὐτῶν καὶ ἀσφάλειαν, μὴ δεόμενα ποτὲ ἀνανεώσεως καὶ ἐπικυρώσεως, ὡς καὶ περὶ τοῦ ἐν τῇ κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἐπισκοπῇ Κερνίτζης ἱεροῦ καὶ σεβασμίου μοναστηρίου τῆς ὑπεράγιας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, ἐπικεκλημένου

Μέγα Σπήλαιον· ἐνεφανίσθη γὰρ ἡδὴ ἡμῖν πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγγιλιῶδες γράμμα τοῦ αἰοιδίου ἐν πατριάρχεις Παΐσιου, ἐπικυροῦν ἴσον ἀρχαίου συνοδικοῦ γράμματος τοῦ αἰοιδίου [πατριάρχου] Παρθενίου, περιέχοντος, ὅτι τὸ μοναστήριον τοῦτο ἔχει τὴν σεπτὴν καὶ ἱερὰν εἰκόνα τῆς θεομήτορος τὴν ἱστορηθεῖσαν παρὰ τοῦ πανευφήμου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, καὶ ὅτι ἀνέκαθεν διὰ σιγγιλιῶν καὶ βασιλικῶν χρυσοβούλλων σταυροπηγιακῇ ἀξίᾳ τετίμηται καὶ ὅτι ἐν συμβάσῃ ἐκεῖ πυρκαϊᾶ, κατακαέντων πάντων τῶν ἐν τῷ σκευοφυλακείῳ χρυσοβούλλων, σιγγιλιῶν καὶ ἄλλων γραμμάτων τε καὶ πραγμάτων, μόλις οἱ ἐκεῖ πατέρες ἡδυνήθησαν διασωσάει τὴν ῥηθεῖσαν ἱερὰν εἰκόνα, χάριτας βρούσαν τοῖς μετ' εὐλαβείας προσερχομένοις, καὶ ἀποφαινόμενον, ἵνα τὸ μοναστήριον τοῦτο κατὰ τὸ ἔκπαλαι ὑπάρχῃ πάντῃ ἐλεύθερον σταυροπήγιον μετὰ τῶν ὑποτελούντων αὐτῷ ἐν διαφόροις τόποις κειμένων μετοχιῶν, ἅτινα εἰσὶ ταῦτα· τὸ κατὰ τὰ Μαῦρα Βουνὰ μετόχιον σὺν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ τοῖς συνημμένοις αὐτῷ τόποις· τὸ κατὰ τὰ Τρυπία μετὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· ὁ ἅγιος Νικόλαος μετὰ τῶν ἐλαιοφύτων καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· τὸ κατὰ τὴν Πανηγυρίστραν μετὰ τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· τὸ κατὰ τὸν σταυροέλατον μετὰ τῆς ἐκκλησίας τῶν Εἰσοδίων καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· τὸ κατὰ τὴν Σάλμεναν μετὰ τῆς ἐκκλησίας τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· τὸ κατὰ τὰ Σταυρία μετὰ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Μαρίνης καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· τὸ κατὰ τὴν Γουμέντζαν σὺν τοῖς τόποις αὐτοῦ· τὸ ἐν τῇ Παλαιᾷ Πάτρᾳ ὁσπῆτιον σὺν ἄλλοις τόποις· τὸ ἐν τῷ Καλαμακίῳ μετὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν τόπων αὐτοῦ· τὸ Μέγα Ἀμπέλιον μετὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου· τὸ ἐν τῇ Βοστίτζῃ μετόχιον μετὰ τῶν τόπων αὐτοῦ καὶ ὅσα ἄλλα ἀμπέλια, χωράφια, κήπους, δένδρα καὶ ἄλλα ἀφιερώματα ἔχει ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Παλαιῶν Πατρῶν καὶ ταῖς ὑποκειμέναις αὐτῇ ἐπισκοπαῖς. μετὰ τούτων οὖν καὶ μετὰ πάντων τῶν λοιπῶν κτημάτων καὶ πραγμάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ ὑπάρχει σταυροπήγιον, καὶ ὅπως ὁ ἡγούμενος ἔχῃ τὴν ἄδειαν σφραγίζειν ἀναγνώστας ἔνδον τῆς μονῆς καὶ παρέχειν ἄδειαν καὶ τοῖς ἀξιόις ἱερομονάχοις δέχεσθαι τοὺς λογισμοὺς τῶν συνασκειμένων πατέρων, καὶ μηδεὶς τῶν ἡγουμένων δύνῃται καθιστᾶν ἐπιτρόπους κοσμικοὺς καὶ λαϊκοὺς ἄνδρας ἐπὶ τῷ θεωρεῖν μοναστηριακὰς αὐτῶν ὑποθέσεις, ἀλλ' ὑπὸ τῆς κοινότητος τῶν πατέρων αὐταὶ διαπεραίνονται, καὶ μηδεὶς τῶν προσηλωθέντων τῇ μονῇ ταύτῃ δύνῃται λειποτακτεῖν ἀνεὺ ἀδείας τοῦ ἡγουμένου καὶ νομίμου αἰτίας, ὁ δὲ παρὰ ταῦτα πράττων, ἱερώμενος μὲν, ἔνοχος ὑπάρχῃ καθαιρέσει, μοναχὸς δὲ ἀφορισμῷ μέχρι τοῦ ἐπιστρέφαι εἰς τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ. εἰς ἀνακαίνισιν οὖν τούτου γράφοντες ἀποφαινόμεθα

συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν
 ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ μοναστήριον
 τοῦτο μετὰ τῶν ἀνωτέρω ἀπηριθμημένων μετοχίων αὐτοῦ καὶ μετὰ τοῦ ἐν τῇ
 νήσῳ Ἀντιγόνου μοναστηρίου τοῦ ἀγίου Γεωργίου, Καρύπι ἐπιλεγομένου, ὄντος
 κακείνου μετόχιον τοῦ μοναστηρίου τούτου κατὰ τὸ ἐπὶ τοῦ προπατριαρχέουστος
 Νεοφύτου πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγίλλιωδες γράμματα καὶ μετὰ τῆς ἐν τῷ Βλάχ
 Σεραγίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὸν Ταχτὰ Μιναρὲ ἐκκλησίας τῆς ὑπερ-
 αγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου κατὰ τὰ περὶ τούτου πανένκλαμπρα αὐθεντικὰ
 χρυσόβουλλα καὶ μετὰ τοῦ νεωνήτου μετοχίου τοῦ Ἀλῆ Τσελεπῆ μετὰ τῆς ἐκ-
 κλησίας αὐτοῦ καὶ μετὰ πάντων τῶν λοιπῶν κτημάτων καὶ πραγμάτων αὐτοῦ καὶ
 ἀφιερωμάτων κινήτων τε καὶ ἀκινήτων, τῶν τε ἥδη ὄντων καὶ τῶν εἰσέπειτα προσ-
 γενησομένων ἂν, ὡς ἀνέκαθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς, οὕτω καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον
 ὑπάρχει καὶ λέγεται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται ἡμέτερον πατριαρχικὸν σταυροπη-
 γιακόν, ἀδούλωτον, ἀκαταπάτητον καὶ ὅλως ἀνενόχλητον παρ' οὐτινοσοῦν προσώπου
 ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ, μνημονευομένου ἐν αὐτῷ τοῦ κανονικοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος,
 ἔχον καὶ προνόμιον καὶ πατριαρχικὴν φιλοτιμίαν, ὥστε τὸν κατὰ καιροὺς ἐν αὐτῷ
 ἡγούμενον ἐν ταῖς ἐορτασίμοις ἡμέραις φορεῖν ἐπ' ἐκκλησίας μανδύαν, προχειρι-
 ζόμενον καὶ πατερίτζαν. ἀποφαινόμεθα δὲ καὶ τὰ ἐφεξῆς· ἵνα πρῶτον μὲν ὑπ-
 ἀρχῇ ἀπηλλαγμένον πάσης ἐξαρχικῆς ἐξουσίας καὶ δεσποτείας· δεύτερον δέ, λόγῳ
 ὑποταγῆς, ἀποδιδῶ καθ' ἕκαστον ἔτος ἀπαραιτήτως γρόσια τριακόσια εἰς τὸ κοινὸν
 τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ λαμβάνῃ ἐξοφλητικὴν ἀπό-
 δεξιῖν. καὶ οὕτως ἡ διατηροῦν τὸ ἀρχαῖον γεραρὸν τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας προ-
 νόμιον καὶ καλῶς διοικούμενον, ὡς μέλος γνήσιον τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτου
 ἀποστολικοῦ καὶ πατριαρχικοῦ θρόνου· ὁ δ' ἐν αὐτῷ κατὰ καιροὺς ἡγούμενος,
 ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς, οὕτω καὶ αὐτὸς γράφῃ ἀμέσως πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ
 Χριστοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ ἀξιῶται τῆς προσηκούσης ὑπερασπίσεως ἐν ταῖς
 συμβαινούσαις χρείαις καὶ ὑποθέσεσι· τρίτον, ἵνα διαφυλάττωνται καταγεγραμμένα
 ἐν τῷ διωρισμένῳ κώδικι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἅπαντα τὰ κτήματα καὶ ἀφιε-
 ρώματα αὐτοῦ καὶ τὰ χρῆ καὶ [τὸ] τοῦ ἡγουμένου ὄνομα· τέταρτον, τὸ σιγίλλιον
 αὐτοῦ ἔχει μένειν ἀπαράτρεπτον καὶ ἀπαράβατον, μὴ δεόμενόν ποτε ἀνανεώσεως
 καὶ ἐπικυρώσεως ἐκκλησιαστικῆς· πέμπτον, ἐπειδὴν ἐν στερήσει ἡγουμένου γένωνται,
 φυλαττομένης ἀπαραβάτου τῆς ἀρχαίας μοναστηριακῆς τάξεως, ἔχωσιν ἄδειαν ἐκ-
 λέγειν ἓνα ἐκ τῆς συνοδίας αὐτῶν, τὸν κοινῶς ἀναφανέντα ἄξιον καὶ τοῦτον ἀπο-
 καθιστᾶν ἡγούμενον, ἐκτὸς εἰ μὴ εἴῃ διαφωνία τῶν προκριτοτέρων πατέρων περὶ
 τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου ἡγουμένου· τότε γὰρ δι' ἐνυπογράφων ἀναφορῶν ὀφείλουσιν

ἀναφέρειν τὴν ὑπόθεσιν ταύτην εἰς τὸν κατὰ καιροὺς οἰκουμενικὸν πατριάρχην, περιγράφοντες ἐν φόβῳ θεοῦ τὰ ἦθη, τὸν βίον καὶ τὴν φρόνησιν τῶν εἰς ἐκλογὴν ἐπὶ τῇ ἡγουμένειᾳ προκειμένων μοναστηριακῶν πατέρων, ἵνα, ἐπικρίσεως ἐκκλησιαστικῆς ἀκριβοῦς γενομένης πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον τοῦ ἱεροῦ τούτου μοναστηρίου, ἀποκαθιστᾶται διὰ πατριαρχικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γράμματος καὶ διορίζεται ὁ νέος ἡγούμενος, σημειούμενου καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐν τῷ ῥηθέντι κώδικι· ἔκτον, ἡ σφραγὶς τοῦ μοναστηρίου νὰ διαιρεθῇ εἰς τμήματα τέσσαρα καὶ ἡ μὲν λαβὴ παρακατατεθειμένη ὑπάρχει τῷ ἡγουμένῳ, τὰ δὲ τέσσαρα τμήματα τέσσαρσι συγκοινοβιάταις πατράσιν, ἐκλεγομένοις κοινῶς παρὰ πάντων τῶν συγκοινοβιατῶν πατέρων· ἑβδομον, οἱ ἐπιτετραμμένοι τὰ τέσσαρα τμήματα καὶ τὴν λαβὴν μὴ ἔχωσιν ἄδειαν καθ' ἑαυτοὺς σφραγίζειν μοναστηριακὰς χρεωστικὰς ὁμολογίας, ἀλλ' ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν προκριτοτέρων ἐν τοῖς συγκοινοβιάταις, ὑπογραφομένων κακείνων ἰδίαις χερσίν· αἱ δὲ μὴ κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον γεγραμμέναι καὶ ἐσφραγισμέναι ὁμολογίαι νομιζονται μὴ τοῦ μοναστηρίου, ἀλλ' ἴδιαι τῶν κατ' ἴδιαν σφραγισάντων, καὶ ἐκείνοι ἐξ ἰδίων ἀποπληρώσι τὰς ἐμπεριεχομένας ἐν ταῖς τοιαύταις ὁμολογίαις χρηματικὰς ποσότητας· οὗτοι δέ, δηλαδή ὁ ἡγούμενος μετὰ τῶν τεσσάρων τῶν ἐπιτετραμμένων τὰ τῆς σφραγίδος τμήματα, ἔχωσι πᾶσαν πληρεξουσιότητα τῆς ἐκκλησίας ἐπιτιμᾶν, σωφρονίζειν, ἀποβάλλειν ἐκ τῆς μονῆς τοὺς ἀτακτοῦντας καὶ ἐκνευροῦντας τοὺς μετερχομένους τὸ ἄθλον τῆς ἀσκήσεως καὶ μὴ πειθομένους, τελευταῖον, διὰ κοινῆς αὐτῶν ἀναφορᾶς ἀναγγέλλειν τῇ ἐκκλησίᾳ· ὄγδοον, μηδεὶς τοῦ μοναστηρίου τούτου δύνηται πωλεῖν τοῦ λοιποῦ μοναστηριακὸν ὑποστατικὸν ἄνευ τῆς νομίμου εἰδήσεως τοῦ κατὰ καιρὸν οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, εἰ μὴ μόνον τὰς κατ' ἔτος ἐπικαρπίας καὶ τὰ γεννήματα καὶ τὰ μοναστηριακὰ θρέμματα διὰ τὰς ἀναγκαίας αὐτῶν χρεῖας· ἔννατον, ἐπειδὴν ἐν χρεῖᾳ χειροτονίας γίνωνται, ἔχωσιν ἄδειαν προσκαλεῖν εἰς τὸ σταυροπηγιακὸν ἡμῶν τοῦτο μοναστήριον, ὃν ἂν βούλωνται τῶν ἀρχιέρεων φέροντα ἔγγραφον ἄδειαν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐπὶ τῷ ἐκτελεῖν αὐτὰς μετὰ πάσης τῆς κανονικῆς παρατηρήσεως· δέκατον δὲ καὶ τελευταῖον, ὀφείλουσιν οἱ ἐν αὐτῷ συνασκούμενοι ἱερώτατοι πατέρες φυλάττειν τὰ ἐν τῷ παρόντι ἐκτεθέντα ἀπαράτρεπτα καὶ ἀπαράβατα διὰ παντός καὶ πείθεσθαι τῷ κατὰ καιροὺς ἡγουμένῳ καὶ διάγειν σεμνῶς, εἰρηνικῶς καὶ ἀμέμπτως κατὰ τὸν τύπον τοῦ μοναδικοῦ ἐπαγγέλματος, ἀφορῶντες πρὸς τὴν κοσμιότητα αὐτῶν καὶ τὴν κατὰ θεὸν διαγωγὴν καὶ πολιτείαν καὶ πρὸς τὴν βελτίωσιν καὶ αὔξησιν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν τούτου σταυροπηγιακοῦ καταγωγίου, ἐπόμενοι τῷ θεοφιλεῖ σκοπῷ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἀγρύπνως προνοούσης περὶ τῆς εὐσταθείας τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ σταυροπηγιακῶν ἱερῶν μοναστηρίων καὶ ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις διαφυλάττειν τὴν ἀρχαίαν

διατύπωσιν ἀπαράτρεπτον. ὅστις δὲ καὶ ὁποῖος τῶν χριστιανῶν ἱερωμένος ἢ λαϊκὸς ὁποιασοῦν τάξεως καὶ βαθμοῦ τολμήσῃ παραβῆναι ὅπως οὖν τὰ ἐν τῷ παρόντι νομίμως καὶ κανονικῶς ἀποφανθέντα καὶ ἀνατρέψαι τι τῶν ἀνωτέρω καταγεγραμμένων, ὁ τοιοῦτος ἀφωρισμένος εἴη καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος καὶ πάσαις ταῖς πατρικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀρχαῖς ὑπεύθυνος καὶ ὑπόδικος καὶ ἔνοχος τῷ αἰωνίῳ πυρὶ τῆς γεέννης. ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ διηνεκῇ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγίλλωδες γράμμα ἐν μεμβράναις, καταστρωθὲν καὶ τῷ ἱερῷ κώδῃκι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τῷ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ διορισθέντι καὶ ἐδόθη εἰς τὸ ῥηθὲν μοναστήριον ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἑννενηκοστῷ ὀγδόῳ κατὰ μῆνα φεβρουάριον ἐπινεμήσεως πρώτης †.

† Γρηγόριος, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ἐφέσου Σαμουήλ †.

† Ἡρακλείας Μελέτιος †.

† Κυζίκου Ἰωαννίκιος †.

† Νικομηδείας Ἀθανάσιος †.

† Νικαίας Καλλίνικος †.

† Δέρκων Μακάριος †.

† Θεσσαλονίκης Γεράσιμος †.

† Νεοκαισαρείας Ἡσαΐας †.

† Λαρίσσης Διονύσιος †.

† Εὐρίπου Ἱερόθεος †.

XIII. 7311—1803, mense rebiul evel, ind. VI.

Imperator Turcarum Selim III. confirmat exemptionem monasterii a tributis provincialibus et decima.

Σουλτάν Σελίμ [ὁ γ'].

(Τουράς.)

Πληρεξούσιε κτλ. βεζύρη τοῦ Μωρέως. αὐξηθεῖν ἢ λαμπρότης σου καὶ πεπαιδευμένοι καδίδες (κριται) τῶν ἐπαρχιῶν Καλαβρύτων, Βοστίτζης, Γαστούνης καὶ Παλαιῶν Πατρῶν, αὐξηθεῖν ἢ σοφία σας.

Ἄμα φθάσῃ τὸ παρὸν μου σημεῖον, θέλει σᾶς γένῃ γνωστὸν, ὅτι οἱ καλὲς γηροὶ τοῦ μοναστηρίου Μέγα Σπήλαιον λεγομένου καὶ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τῶν Καλαβρύτων κειμένου ἀνέφερον εἰς τὸ κράτος μου, ὅτι μ' ὄλον ὅπου διὰ τὰ ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς βασιλικῆς ἀλώσεως εὕρισκόμενα εἰς χεῖράς τους κτήματα καὶ γαίας, ὅπου κεῖνται εἰς τὰς ἐπαρχίας Βοστίτζης, Καλαβρύτων, Παλαιῶν Πατρῶν καὶ Γαστούνης, ὑπάρχουσι ἐκδεδομένοι βασιλικοὶ ὁρισμοὶ διαλαμβάνοντες τὴν ἀσυ-

δοσίαν των ἀπὸ τῆς δεκατίας καὶ λοιπῶν φόρων, μὲ ὄλον τοῦτο ποτὲ μὲν ἀπὸ τὸ μέρος τῶν σπαχίδων, ποτὲ δὲ ἀπὸ τὸ μέρος τῶν βοεβονδάδων καὶ ἄλλων ἐν δυνάμει ἠνοχλοῦντο καὶ ἐπηρεάζοντο, διὰ τοῦτο προσθέσαντες εἰς τὸν ἔκπαλαι προσδιωρισμένον φόρον των ἔτι τι παρέδιδον εἰς αὐτοὺς. ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ βοεβόνδαι τῆς Γαστουνῆς ἐζήτουν ἀπὸ αὐτοὺς χρήματα μὲ διαφόρους ἐπιζημίους τρόπους διὰ τοὺς τόπους τοὺς λεγομένους μετόχιον τοῦ Μαυροβουνίου, μ' ὄλον ὅπου οἱ ἐν τούτοις τοῖς τόποις κατοικοῦντες καλόγηροι καὶ ῥαγιαῖδες ἦσαν ἐλεύθεροι ἀπὸ τοὺς ῥηθέντας φόρους, ἐσυμφώνησαν νὰ δίδωσιν κατ' ἔτος καὶ τῷ βοεβόνδᾳ τῆς Γαστουνῆς διὰ τοῦ ἐπιστάτου τοῦ ῥηθέντος μετοχίου 250 γρόσια λόγω συνδρομῆς εἰς τοὺς φόρους τῆς ἐπαρχίας ἀποκεκομμένως κατ' ἀναλογίαν, καὶ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἔγειναν καὶ ἐκ μέρους τῆς κρίσεως ἐπίσημα ἐνδεικτικὰ ἔγγραφα (σενέτιον καὶ χοντζέτιον) διαλαμβάνοντα τὴν συμφωνίαν ταύτην. καὶ ὅτι διὰ νὰ μὴ τοὺς ἐνοχλῇ κανεῖς, οὔτε ἀπὸ τοὺς νεφέριδες τοῦ φρουρίου Ναβαρίνων, οὔτε ἀπὸ τοὺς ἐνοικιαστὰς τῶν δεκάτων, λέγοντας, ὅτι οἱ ἔκπαλαι βακούφικοι τόποι τοῦ ῥηθέντος μοναστηρίου ἐμπεριέχονται εἰς τοὺς τόπους τῶν τιμαρίων των, ἐναντίον τῶν ὅσα διομολογοῦσι τὰ βασιλικά μου κατὰστιχα, ἐξεδόθησαν βασιλικά διαταγαὶ διαλαμβάνουσαι τὰ παλαιὰ ὄρια τῶν εἰρημένων κτημάτων καὶ ἐμποδίζουσαι τὴν φορολογίαν τῶν ἐν τοῖς εἰρημένοις ὁρίοις περιεχομένων κτημάτων καὶ γαιῶν, ἀμπελιῶν, χωραφίων, ἐλαιοδένδρων, οἰκιῶν, ἐργαστηρίων καὶ τόπων ἄλλων, τοὺς ὁποίους οἱ ἴδιοι καλόγηροι ἐξεχέρωσαν, ἐν ὧσιν δίδουσι κατ' ἔτος εἰς τὸν βασιλικὸν μου θησαυρὸν τὸν προσδιωρισμένον φόρον αὐτῶν καὶ ἀναιροῦσι τὴν ἀπαίτησιν δεκάτων καὶ ἄλλων φόρων ἐκ μέρους τῶν δεκατιστῶν καὶ τῶν ἐν δυνάμει καὶ τῶν ἐφόρων τῆς βασιλείας μου, καθὼς καὶ τὸν φόρον χιλίων προβάτων. ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ εἰς τὰ περίξ διατρίβοντες τοὺς παρενοχλοῦσι πότε μὲ ἀπαιτήσεις δεκάτων καὶ φόρων καὶ πότε μὲ ἀπαιτήσεις προβλέψεων, καὶ γίνονται αἴτιοι τοῦ ὀλέθρου των, ἐξητήσαντο νὰ ἐξαθῶσιν ἐκ τῶν βασιλικῶν ἀρχείων μου ἀντίγραφα τῶν βασιλικῶν διαταγῶν καὶ τῶν ἀνὰ χεῖρας αὐτῶν εὐρισκομένων ἀντιγράφων τοῦ βασιλικοῦ καταστίχου, ὅπου καταγράφονται αἱ γαῖαι, τῶν ὁποίων εἶναι ἔκπαλαι κύριοι καὶ αἱ ὁποῖαι κεῖνται εἰς τὰς ἐπαρχίας Καλαβρυτῶν, Βοστίτζης, Παλαιῶν Πατρῶν καὶ Γαστουνῆς, καθὼς καὶ τὰ σύνορα αὐτῶν, καὶ νὰ ἐκδεθῇ αὐστηρὰ βασιλικὴ μου διαταγὴ, διὰ νὰ μὴ ἀπαιτῶνται παρὰ βοεβονδάδων, δεκατιστῶν καὶ ἄλλων ἐν δυνάμει καὶ νὰ μὴ συνάζωνται παρ' αὐτῶν οὔτε ὀλίγα, οὔτε πολλὰ, δέκατα καὶ φόροι διὰ τὰς ἀμπέλους, τὰ χωράφια, τὰ ἐλαιόδενδρα, τὰ ἐργαστήρια, τὰ ὁποῖα ἐμπεριέχονται εἰς τὰ ῥηθέντα σύνορα, οὔτε δι' ὅσα ἄλλα ἐξεχέρωσαν οἱ καλόγηροι, οὔτε φόρος διὰ τὰ χίλια πρόβάτα των. ἐξετασθέντων οὖν τῶν ἐν τῷ βασιλικῷ μου θησαυρῷ

καταστήχων ἐξήχθη, ὅτι οἱ καλόγηροι τοῦ κατὰ τὴν ἐν Πελοποννήσῳ ἐπαρχίᾳ Καλαβρύτων κειμένου μοναστηρίου Μέγα Σπήλαιον ἐν καιρῷ τῆς ἀλώσεως τῆς χερσονήσου ἀπεδέχθησαν πρὸ πάντων τὴν ὑποταγὴν καὶ ἐδόθη εἰς χεῖρας τῶν αὐστηρὰ βασιλικῇ διαταγῇ διαλαμβάνουσα τὴν ἀσυδοσίαν τῶν καὶ ὅτι, ἀφ' οὗ πληρώνουν κατ' ἔτος εἰς τὸν βασιλικὸν μου θησαυρὸν διὰ τῶν ἡγεμόνων τοῦ Μωρέως μετὰ τῆς γενομένης προσθήκης τὸ ὅλον τριάκοντα πέντε χιλιάδες λεπτὰ (ἄσπρα), ὡς ἀντίτιμον τῆς ἀσυδοσίας τῶν δεκάτων καὶ ἄλλων φόρων διὰ τὰ ὑποτεταγμένα εἰς τὸ ῥηθὲν μοναστήριον κτήματα καὶ γαίας, νὰ μὴ ἐνοχλῶνται παρ' οὐδενὸς μὲ ἀπαιτήσεις τοιούτων φόρων. ἐπειδὴ δὲ ἐναντίον τῶν βασιλικῶν μου διαταγῶν ἠνωχλοῦντο παρὰ τῶν διωρισμένων συνάδων μὲ νέας ἀπαιτήσεις καὶ λήψεις ἐξω τοῦ εἰρημένου ἀντίτιμου τῆς ἀσυδοσίας τῶν διὰ τὰ κτήματα τὰ ἐκχερσωθέντα καὶ καλλιεργούμενα παρ' αὐτῶν εἰς τὴν ῥηθεῖσαν χερσονήσον καὶ φόρους διὰ χίλια πρόβατά των, καὶ ἐπειδὴ τὸ ἀντίτιμον τῆς παλαιᾶς ἀποκοπῆς τῶν δεκάτων καὶ φόρων, τῶν ὁποίων ἡ πληρωμὴ ὤφειλετο ἀπὸ τοὺς καλογήρους τοῦ εἰρημένου μοναστηρίου διὰ τὰ κτήματα καὶ τὰς γαίας των, δηλαδὴ αἱ εἰκοσιπέντε χιλιάδες λεπτὰ (ἄσπρα) συναζόμενα παρὰ τῶν ἡγεμόνων τοῦ Μωρέως ἐστέλλοντο εἰς τὸν βασιλικὸν μου θησαυρὸν καὶ ἦσαν ἐκ τῶν συμπεριλαμβανομένων εἰς τὴν ἡγεμονείαν τοῦ Μωρέως. κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1200 ἡ ῥηθεῖσα ἀποκοπὴ ὁμοῦ μὲ ἄλλας προσόδους ἐχωρίσθη καὶ ἐδόθη πρὸς τινὰς ἐν εἵδει μαλκιανῆ διὰ ἀντάλλαγμα 200 γροσίων, οἱ δὲ ἡγεμόνες τοῦ εἰρημένου μουκατᾶ δὲν ἄφιναν εἰς ἡσυχίαν καὶ παρηνώχλουν τοὺς καλογήρους τοῦ ῥηθέντος μοναστηρίου μὲ ἀπαιτήσεις φόρων διὰ τὰ κτήματα καὶ περιβόλια καὶ ἐλαιόδενδρά των, διὰ ταῦτα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὅτι οἱ καλόγηροι τοῦ ῥηθέντος μοναστηρίου εἰς τὴν ἄλωσιν τοῦ Μωρέως ἀπεδέχθησαν πρῶτοι τὴν ὑποταγὴν, τὸ ἀντίτιμον τῆς ἀσυδοσίας των, γενομένης καὶ προσθήκης δέκα χιλιάδων λεπτῶν (ἄσπρων) εἰς αὐτὴν τὴν ἀποκοπὴν των, δι' ὧν αὕτη συμποσοῦται τριάντα πέντε χιλιάδες λεπτὰ (ἄσπρα) κατὰ τὸ ἔτος 1211. ταῦτα τὰ χρήματα προσετέθησαν εἰς τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχείου, διὰ νὰ παραδίδωνται κατ' ἔτος εἰς τὸν θησαυρὸν μου ἐκ μέρους τοῦ ῥηθέντος πατριαρχείου καὶ ἀκυρώθη τὸ ἔγγραφον τοῦ μαλκιανέ. ἐπειδὴ εἶναι διατεταγμένον εἰς τὰ ἀνὰ χεῖρας τῶν καλογήρων σωζόμενα φερμάνιά μου, νὰ κερδαίνωσι τὰ δέκατα καὶ τοὺς φόρους τῶν ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ ῥηθέντος μοναστηρίου κειμένων γαιῶν καὶ νὰ μὴ ἀπαιτῶνται φόρους διὰ τὰ χίλια πρόβατά των, πληρώνοντες τὴν ἀποκοπὴν των μετὰ τῆς γενομένης προσθήκης, μηδὲ νὰ ζητηθῶσι ποτὲ παρ' αὐτῶν φόροι διὰ τὰ ἐν τοῖς ὁρίοις τοῦ μοναστηρίου κείμενα, γαίας, περιβόλια καὶ ἐλαιόδενδρα, καὶ νὰ μὴ ἐνοχλῶνται μὲ λήψεις φόρων διὰ τὰ χίλια

ἕως ὅπου καταντᾷ εἰς τὸν τόπον τὸν ἐπιλεγόμενον Ζευγαρόπετρα, εὑρέθη διατεταγμένον ἀφ' οὗ πληρόνως κατ' ἔτος εἰς τὸν βασιλικὸν μου θησαυρὸν τὰ τριάντα πέντε χιλιάδες λεπτά (ἄσπρα), ὄντα τὸ ἀντίτιμον τῆς ἀσυδοσίας των, νὰ μὴ ἐνοχλῶνται πλέον μὲ ἀπαιτήσεις δεκάτων καὶ ἄλλων φόρων. καὶ ἐρωτηθέντος τοῦ ἐκ τῶν λειτουργῶν μου περιφανεστάτου Ἀσμη ἐφένδῃ, τοῦ τῆς διατηρήσεως τῶν κανονισμῶν τοῦ Μωρέως περὶ τοῦ τί εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γένη ἐν ταύτῃ τῇ ὑποθέσει, ἐπειδὴ ἐπεβεβαίωσε δι' ἐνσφραγίστου ἐγγράφου πιστοποιήσεώς του, ὅτι ἐπειδὴ αἱ ὑποθέσεις καὶ ἔννοιαί τῶν ἐκδοθέντων βασιλικῶν μου φερμανίων δὲν ἀντιφάσκουσιν εἰς τὰς αἰτήσεις τῶν διαληφθέντων καλογηρῶν, νὰ ἐκδοθῇ βασιλικὴ μου διαταγὴ σύμφωνας μὲ τὰ ἔκπαλαι καὶ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐκδοθέντα βασιλικά μου φερμάνια. διὰ τοῦτο ἔγεινε βασιλικὴ μου διαταγὴ νὰ ἐνεργηθῇ, καθὼς διαβεβαίωσιν οἱ εἰρημένος ὑπουργοί μου, καὶ διατάττω, ἅμα φθάσωσιν οἱ φέροντες τὴν βασιλικὴν μου διαταγὴν, σεῖς, οἵτινες εἴσθε ἐγνωσμένοι, ὅ τε ἡγεμῶν καὶ οἱ διαληφθέντες κριταί, νὰ ἐνεργήσητε καὶ τώρα καὶ πάντοτε σύμφωνα μὲ τὴν παρούσαν βασιλικὴν μου διαταγὴν κατὰ τὸν ἄνω εἰρημένον τρόπον καὶ νὰ μὴ δεῖξετε διάθεσιν καὶ κλίσιν εἰς τὸ ἐναντίον αὐτῆς. οὕτω γινώσκετε καὶ πιστεύσατε εἰς τὸ βασιλικὸν μου σημεῖον.

Ἐξεδόθη τῇ 17 τῆς σελήνης Ῥεμπιοῦλ Ἐβέλ ἐν ἔτει 1219 (ἀπὸ Χριστοῦ 1803).

(Ὅτι πιστὴ ἡ μετάφρασις τῇ 12 ἰουλίου 1834 ἐν Ἀργεῖ. ὁ διερμηνεὺς τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος Ἰουσουφμπέης Ἀχμετπασαζαδές.)

XIV. 7322—1814, 5. mensis aprilis, ind. II. Bucarestii.

Ioannes Caratza, voievoda Ungrovlachiae, monasterio S. Georgii dicto Carypi, in insula Antigoni, donat redditus.

Ἰωάννης Γεωργίου Καρατσᾶς, βοεβόδας, ἐλέφ θεοῦ αὐθέντης καὶ ἡγεμῶν πάσης Οὐγκροβλαχίας.

Ἐπειδὴ τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν μοναστήριον Καρῆπι ἐπονομαζόμενον, ἐν τῇ νήσῳ Ἀντιγόνου, ὅπερ νεωστὶ ἀνηγέρθη ἐκ θεμελίων, ἐν ᾧ πανηγυρίζεται ἡ μνήμη τοῦ μεγαλομάρτυρος ἁγίου Γεωργίου τοῦ θαυματουργοῦ, ὑπάρχει γνωστὸν τῇ ἡμετέρᾳ αὐθεντείᾳ, ὅτι εὑρίσκεται ἐν πτωχῇ καταστάσει καὶ ἐν στερήσει πολλῶν, ἃ χρῆζουσι βοήθειας, μὴ ἔχον μέσον νὰ βοηθῇται εἰς τ' ἀναγκαῖά του ἕξοδα, καθ' ἣν πρὸς τὰ θεῖα καταγώγια τρέφομεν εὐλάβειαν εἰς τὸ νὰ συντρέχωμεν, ὅσον τὸ

δυνατόν, δὲν παρεβλέψαμεν αὐτό. ἔχομεν δὲ καὶ ὑπόδειγμα ἐκ τῶν χρυσοβούλλων τῶν πρὸ ἡμῶν ἀδελφῶν ἡγεμόνων, ἅπερ καὶ ἡμεῖς ἐκυρώσαμεν, ὅσα γε ἐξ αὐτῶν ἐνεφανίσθησαν, ὅπως παρέχεται ἐκ τῆς ἐνταῦθα Τσάρας εἰς τὰ ἱερὰ σκηνώματα ἢ ἀνήκουσα βοήθεια τῶν ἐλεῶν. διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἡμετέρα αὐθεντεία διὰ τοῦ παρόντος αὐθεντικοῦ χρυσοβούλλου, τοῦ δοθέντος τῷ ῥηθέντι ἱερῷ μοναστηρίῳ, διορίζομεν, νὰ λαμβάνῃ ἔλεος βιναριτισίου ἀνὰ δύο ἄσπρα τὸ μέτρον ἀπὸ τρία ποτόρια τὰ ἐν τῷ καδηλικίῳ Μπουτσέσκου κείμενα, ὀνομαζόμενα Βεσπέστι, Μπα-δένι καὶ Μποντισέλον, ὅπου καὶ τὸ μοναστήριον τοῦ Ξενοφῶντος ἔχει ἀνὰ τρία ἄσπρα τὸ μέτρον. ἐν δὲ τῷ καιρῷ τοῦ βιναριτισίου ὀφείλει νὰ διορίξῃ τὸ μοναστήριον ἐπίτροπον, ὅστις ὁμοῦ μὲ τὸν ἄνθρωπον τοῦ μοναστηρίου Ξενοφῶντος καὶ μὲ τοὺς αὐθεντικούς βιναριτζέριδες νὰ καταγράψῃ παρειρισκόμενος παρὼν εἰς τὸ μέτρημα καὶ εἰς τὴν παραλαβὴν τῶν ἄσπρων, γινομένου καταστήχου, ὥστε νὰ λαμβάνῃ ἐκ τῶν ἄσπρων τὸ μερίδιόν του σῶν. ἐξ αὐτῶν δὲ κρατηθῇσεται τὸ δέκατον τῶν μποδούρων, οἱ δὲ αὐθεντικοὶ βιναριτσάριδες νὰ μὴ κρατῶσιν οὐδ' ὀβολὸν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, μηδὲ νὰ ἀναβάλλωσι τὴν λήψιν τῶν ἄσπρων ἐπὶ προσχήματι νὰ τὰ δίδωσιν ἐκ τῶν κουσουρίων, ἀλλὰ γινομένης τῆς συντάξεως παρὰ τῶν δασμοφόρων ἐγκατοίκων, οἵτινες πληρόνουσι βιναριτίσιον, καὶ εὐρίσκεται καταγεγραμμένον ἐν τῷ καταστήχῳ του, τότε καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ μοναστηρίου ἀμέσως νὰ λαμβάνῃ τὸ μερίδιον τῶν ἄσπρων. διὰ τούτου τοῦ ἐλέους διατάσσομεν, νὰ βοηθῇται τὸ ἱερὸν μοναστήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Καρῆπι εἰς ὅσας χρείας ἔχει, ὅπως καὶ οἱ ἐν αὐτῷ πατέρες δέωνται τοῦ πανοικτίρμονος θεοῦ ὑπὲρ τῆς κατευδοσέως τῆς ἡμετέρας αὐθεντείας καὶ ὑπὲρ τῆς εὐφορίας καὶ εὐτυχίας τῆς Τσάρας ταύτης, ἐξ ἧς ὠφελοῦνται. δεόμεθα δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν αὐθεντῶν τῶν μεθ' ἡμᾶς ἀξιοθροισμένων ἀναδέξασθαι τοὺς οἴακας τούτου τοῦ θρόνου, ὅπως εὐδοκήσωσι νὰ ἀνακαινίσωσι καὶ ἐπικυρώσωσι τὸ τεταγμένον τοῦτο ἔλεος, ὥστε καὶ τὰ αὐτῶν ἐλέη νὰ ᾔναι ἐν ἰσχύει καὶ ἐνεργείᾳ παρ' ἄλλων. ἐβεβαιώσαμεν δὲ τὸ παρὲν χρυσοβούλλον δι' ἰδίας ἡμῶν ὑπογραφῆς.

Ἐγὼ Ἰωάννης Γεωργίου Καρατσᾶς βοεβόδας καὶ δι' ὑπογραφῆς τῶν παμφιλτάτων ἡμῶν τέκνων Γεωργίου βοεβόδα καὶ Κωνσταντίνου βοεβόδα. μάρτυρες δὲ οἱ εὐγενέστατοι καὶ πιστοὶ ἄρχοντες βουλευταὶ τοῦ διβανίου τῆς αὐθεντείας ἡμῶν, Κωνσταντῖνος Φιλιππέσκος, μέγας μπάνος. πᾶν Ῥάδος Γολέσκος, μέγας βόρνικος τῆς Ἄνω Τσάρας. πᾶν Γρηγόριος Μπραγκοβάνος, μέγας βιστιάρης. πᾶν Γρηγόριος Γκίκας, μέγας λογοθέτης τῆς Ἄνω Τσάρας. πᾶν Ῥάδος Σλαβηνιάνος, μέγας βόρνικος τῆς Κάτω Τσάρας. πᾶν Δημητράκος Ῥακοβίτσκης, μέγας γ'

βόρνικος. πᾶν Ἰστράτης Κροτσουλέσκοϋ, μέγας δ' βόρνικος. πᾶν Σω-
ριδιάκης Σλαβηνιάνος, μέγας λογοθέτης τῆς Κάτω Τσάρας. πᾶν Κων-
σταντῖνος Σουτζος, μέγας χάτμανος. πᾶν Μιχαλάκης Μάνος, μέγας
βόρνικος τῆς πολιτείας καὶ λοιποί. ἐγράφη τὸ παρὸν ἡμέτερον χρυσό-
βουλλον τῷ β' ἔτει τῆς ἡμῶν αὐθεντείας ἐν Βουκορεστίῳ 1814 ἀπριλ-
λίου 5.

Ἰωάννης Γεωργίου Καρατσᾶς βοεβόδας.

*Edidit I. Oeconomus in libro: Κτιτορικὸν ἢ προσκυνητήριον τῆς ἱερᾶς
καὶ βασιλικῆς μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἐξεδόθη ἐπιδιορθωθὲν ψήφῳ καὶ
σπουδῇ τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου. Athenis. 1840. p. 90. Nr. I. edidit etiam Zacha-
riae a Lingenthal, Jus graeco-romanum, III. p. 703.*

IX.

Acta monasteriorum Sanctae Mariae Myrsiniotissae et Sancti Michaëlis dicti Prati in insula Lesbo.

I. 7035—1527, 15. mensis martii, ind. XV.

Manuel Agallianus tradit filio hieromonacho Ignatio ecclesiam Sanctae Mariae Myrsiniotissae, monasterium Prati et campos.

† Ἐγὼ Μανουὴλ ἱερεὺς ὁ Ἀγαλλιανὸς καὶ οἰκονόμος¹⁾ Μηθύμνης, ὁ ἐν τῇ παρόντι ὕφει τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν ἐγγχαράξας, οὐκ ἐξ ἀνάγκης τινὸς ἢ βίας ἢ τῆς τυχούσης ἄλλης ὑπουλίας, ἀλλὰ μετὰ πάσης μου τῆς προθυμίας καὶ θελήσεως καὶ προαιρέσεως καὶ χρονικῆς τῆς σκέψεως ἐπιδίδω²⁾ εἰς χεῖρας καὶ θελήσεως καὶ προαιρέσεως καὶ χρονικῆς τῆς σκέψεως ἐπιδίδω²⁾ εἰς χεῖρας τοῦ σαρκικοῦ μου υἱοῦ Ἰγνατίου, ἱερομονάχου καὶ σακελλίου Μηθύμνης, τὸν ναὸν τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τῆς ἐπιτεκνημένης Μυρσινιωτίσσης³⁾, τὸν εὐρισκόμενον ἐν τῇ τοποθεσίᾳ ταύτῃ τῆς Καλλονῆς τῆς Μιτυλήνης ἐν τῷ Φάρυγγι μετὰ τοῦ ἐναποληφθέντος εὐρισκομένου χωραφίου τῆς Μιτυλήνης ἐν τῷ Φάρυγγι μετὰ τοῦ ἐναποληφθέντος εὐρισκομένου χωραφίου αὐτοῦ, τοῦ πλησίον τοῦ λεγομένου Φράγκου, τοῦ πλησίον⁴⁾ τοῦ χειμάρρου, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν ἐντὸς καὶ ἐκτός, ὁμοῦ δὲ καὶ τὰς ἐλαίας, ὅσαι⁵⁾ εὐρίσκονται πλησίον τοῦ ναοῦ, ὅσας χωρίζει ἡ ὁδός. καὶ ἕτερον χωράφιον ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῶν Δαφίων, τὸ πλησίον τὰ Τριμουλάδικα καὶ πλησίον τῆς ὁδοῦ μετὰ τῶν δένδρων, ὅσα εὐρίσκονται ἐντὸς τοῦ χωραφίου, ὅσον καὶ οἷόν ἐστιν. ὡσαύτως ἐπιδίδω καὶ ἐγὼ πρὸς τὸν υἱόν μου, ἡγουν τὸν σακελλίου, ἐξ οἴκειοῦ μου χωράφιον ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς Ἀχυρῶνας, τὸ λεγόμενον τῆς Καναβύτζενας, τὸ πλησίον τῆς ὁδοῦ καὶ πλησίον Θεοδώρου τοῦ Καμίτζη καὶ πλησίον Ἰωάννου τοῦ Ράλι, ἵνα ἔχῃ αὐτὸ ὁμοῦ, καὶ τὸν Λειμῶνα, ὡς εὐρισκόμενον δὲ εἰς χεῖρας ἡμετέρας τὸν ῥηθέντα ναὸν ἔκπαλαι κατὰ λόγον⁶⁾ γονικότητος ἐκ προγόνων, οὐχὶ δὲ ληστρικῶς αὐτὸν δεσπύζοντα ἢ ἄλλης τινὸς ἀρπαγῆς, πλὴν δὲ εὐρισκόμενον σταυροπήγιον πατριαρχικόν, καὶ γὰρ πάλιν τοῦτο ἀνατίθημι εἰς χεῖρας τοῦ ἐμοῦ σαρκικοῦ υἱοῦ Ἰγνατίου, ἱερομονάχου

¹⁾ οἰκόμεν Κ.²⁾ ἐπιδίδω Κ.³⁾ Μυρσινιωτίσσης τῆς εὐρισκομένης Κ. ταύτης Κ.⁴⁾ πλησίον Κ.⁵⁾ ὅσας Κ.⁶⁾ λόγου Κ.⁷⁾ ἐναπολιφθ. αὐτῆς τὸ πλ. τὸ λεγόμενον Φ. τὸ πλ. Κ.

καὶ σακελλίου Μηθύμνης, ἵνα αὐτὸν καλλιεργῇ καὶ εὐτρεπίζῃ, ὅσον τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ τὰλλα πάντα πράττῃ¹⁾), ὅσα δέονται τοῦ ναοῦ, καὶ ἔχειν καὶ δεσπόζειν αὐτὸν τὸν ῥηθέντα ναὸν καὶ τὰ αὐτοῦ εὐρισκόμενα κτήματα αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, οὓς αὐτὸς ἐκλέξεται καὶ [εἰς οὓς] προσηλώσει αὐτὸς αὐτὸν ἢ ἱερωμένον ἢ μοναχὸν ἢ πνευματικὸν ἱερωμένον²⁾), εἰς δὲ κοσμικοὺς ὅλως μὴ ἔχειν ἐξουσίαν τοῦ προσηλώσαι αὐτὸν ἢ ἱερωμένον ὄντα ἢ κοσμικόν³⁾). εἰς δὲ τὴν τούτου ἀληθῆ καὶ βεβαίαν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν οἰκειοχείρῳ μου γράμμα καὶ ἐπεδόθη σοι τῷ διαληφθησομένῳ⁴⁾ ἡμετέρῳ υἱῷ Ἰγνατίῳ, ἱερομονάχῳ καὶ σακελλίῳ Μηθύμνης, πάντως δὲ καὶ τοῦ ἡμετέρου αὐθέντου καὶ δεσπότου, μητροπολίτου Μηθύμνης, κύρ Μακαρίου, ἀλλὰ δὴ καὶ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου τοῦ πρῶην Πισιδίας, κύρ Μακαρίου, καὶ τῶν λοιπῶν τῶν κάτωθεν ἐνσημανθέντων οἰκειοχείρως τιμιωτάτων κληρικῶν καὶ ἱερέων εὐλαβῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ εὐγενῶν ἀρχόντων [μαρτύρων ὄντων]⁵⁾ τοῦ μὴ ἔχειν με⁶⁾ ἐξουσίαν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τοῦ ἐνοχλήσαι⁷⁾ σε περὶ τούτου ἢ ἐγὼ ἢ οἱ μετ' ἐμοῦ ἢ ἄλλος τις τῶν ἐκτός, ἀλλὰ κατέχειν αὐτὸ καὶ δεσπόζειν⁸⁾ ὡς τέλειος κύριος καὶ ἐξουσιαστής σὺ καὶ οἱ μετὰ σου, ὡς ἄνωθεν φαμεν, εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. ὅστις δὲ θελήσει τοῦ ἐνοχλήσαι σε⁹⁾ τι περὶ τούτου καὶ ἀνασκολοπίσαι θελήσειεν καὶ ἀνατρέψαι ταύτην τὴν οἰκειοχείρῳ μου γραφὴν ἐκ μέρους ἡμετέρου ἢ ἄλλος τις, εἴη ἱερωμένος ἢ λαϊκός, καὶ ἀντειπεῖν σοι καὶ ἐνοχλήσαι σε¹⁰⁾ ἢ τοὺς μετὰ σοῦ εὐρισκομένους ἐν τῷ πανσέπτῳ ῥηθέντι ναῷ, ὁ τοιοῦτος, ὅστις [ἂν] εἴη¹¹⁾, καὶ παρὰ τῆς τοῦ θεοῦ ὀργῆς πειραθῆσεται καὶ παρὰ τοῦ πανιερωτάτου ἡμῶν αὐθέντου, μητροπολίτου Μηθύμνης, ἀφωρισμένος ἔστω καὶ ἄλυτος, καὶ τὰς ἀράς τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ἐχέτω καὶ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ, καὶ ἡ μερίς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα καὶ κύριον τὸν θεὸν εὕροι¹²⁾ μαχόμενον καὶ τοὺς ἀγίους ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ ἐκ παντὸς δικαστηρίου διώκοιτο¹³⁾), ὡς ἐλεγχόμενος ὑπὸ τοῦ οἰκειοχείρου μου καὶ ὁμολογητικοῦ γράμματος. ἐν μηνὶ μαρτίῳ ἐ' τοῦ ζλ' ἔτους, ἰνδικτιῶνος ἐ' †.

† Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μεθύμνης Μακάριος †.

† Ὁ πρῶην Πισιδεὶας Μακάριος †.

¹⁾ πράττειν K. ²⁾ καὶ οὓς suppl. ἱερομένου ἢ μοναχοῦ ἢ πνευματικοῦ ἱερομένου K. ³⁾ ἢ ἱερομένου ὄντως ἢ κοσμικοῦ K. ⁴⁾ Lege διαληφθέντι. ⁵⁾ Supplevimus. ⁶⁾ μοι K. ⁷⁾ ἐνοχλήσει K. ⁸⁾ κατέχεις καὶ δεσπόζεις ... σοὶ K. ⁹⁾ ὡς τις δὲ θελήσῃ τοῦ ἐνοχλήσαι σοι K. ¹⁰⁾ ἀντεῖπει καὶ ἐνοχλήσει K. ¹¹⁾ ὡς τις εἴη K. ¹²⁾ εὕρει K. ¹³⁾ διώκεται. *Errores orthographicos complures tacite correximus. Pro Μεθύμνα, Μηθ. in textu scripsimus Μηθ.*

† Ἱερεὺς Θεόδωρος καὶ σακελλάριος Μιθύμνης †.

† Ἱερεὺς Γεώργιος καὶ ῥεφενδάριος Μεθύμνης †.

† Μανουὴλ ἱερεὺς καὶ οἰκονόμος Μεθύμνης τὰ ἄνωθεν οἰκειο-
χείρως γράψας †.

† Ἰωάννης Τωμαῖος καὶ ταβουλάριος Μιθύμνης †.

II. 7035—1527, mense iunio, ind. XV.

Patriarcha Ieremias I. confirmat privilegia monasteriorum Sancti Michaelis dicti Prati et Sanctae Mariae Myrsiniotissae.

† Ἱερεμίας, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης †.

† Τῇ ἡμῶν συνοδικῶς προκαθημένη μετριότητι ὁ ἐν ἱερομονάχοις τιμιώτατος
κὺρ Ἰγνάτιος καὶ πνευματικὸς πατὴρ ἐκ Καλονῆς τῆς ἐν Μιτυλήνῃ ἀνέφερε, πῶς
ἐκ θεμελίων παλαιῶν ἐξ ἰδίων ἀναλωμάτων καὶ κόπων ἀνῆγειρε ναὸν τοῦ Ταξι-
άρχου τῶν Ἄνω Δυνάμεων τὸν ἐν τῷ Λειμῶνι, καὶ ἀφιέρωσεν ἐν αὐτῷ χωράφια
καὶ δένδρα, καὶ κελλία ἔκτισεν καὶ ἀμπελῶνας ἐποίησε, καὶ ἕτερα σκεύη καὶ ἱερὰ
ἀφιέρωσε, καὶ νῦν οἰκοῦσιν ἐν αὐτῷ ἱερομόναχοι καὶ μοναχοί. πρὸς τούτοις ἡρώσατο,
ἵνα εἴῃ ἡ τοιαύτη μονὴ ἐλευθερά ἐκ πάντων, μηδενὸς ἐξουσίαν ἔχοντος τὴν τυχούσαν
ἐν αὐτῇ¹⁾, μήτε αὐτός, ἅπαξ ἀφιερῶσας αὐτὴν τῷ θεῷ, μήτε τις ἕτερος τῶν συγ-
γενῶν αὐτοῦ καὶ ζῶντος καὶ ἀποθανόντος αὐτοῦ, μήτε ὁ τοῦ τόπου ἀρχιερεὺς τὸ
οἰοῦν ἐκείθεν ἀπαιτεῖν, εἰ μὴ μόνον τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ ἔχειν ἐν ταῖς ἀγίαις
τελεταῖς καὶ οὐδὲν ἄλλο, ἡγούμενον δὲ ἐκλέγεσθαι τοὺς ἐκεῖσε μοναχοὺς ἐκ τοῦ
μέσου αὐτῶν καὶ ζῆν κοινωβίως εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. ταῦτα ζητήσαντος αὐτοῦ,
ὡς εὐλογα καὶ δίκαια καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν ἐπιβεβαιούσα τὸ παρὸν αὐτῷ ἐπι-
χορηγεῖ γράμμα, δι' οὗ ἀποφαίνεται, ἵνα τὸ κῦρος ἔχωσι, τὸ βέβαιον καὶ ἀμετα-
ποίητον. εἰ δέ τις εἰς κατάλυσιν τολμήσει χωρῆσαι τινος ἐκ τούτων ἢ καθόλου
ἢ ἐν μέρει, ἵνα εἴῃ ὑπ' ἀφορισμὸν ἄλυτον τὸν ἀπὸ θεοῦ παντοκράτορος. ἔτι ἀνέ-
φερον ἡμῖν, ἵνα ὀφείλωσιν ἐπιβλέπειν καὶ ἐφορᾶν οἱ ἐν τῇδε τῇ μονῇ μοναχοί
καὶ τὸ σταυροπῆγιον τὴν Παναγίαν μου τὴν Μερσινιώτισσαν, ἧπερ ἀνέκτισεν ἰδίῳ
κόπῳ ὁ αὐτός, καὶ ἐκπληρῶν καὶ τὸ κατ' ἔτος διδόμενον περὶ αὐτοῦ κανονικὸν
καὶ πᾶσι τρόποις ἀντιλαμβάνεσθαι αὐτοῦ κατὰ δύναμιν. οὕτω θεοφιλῶς καὶ εὐ-

¹⁾ αὐτῷ K.

τάκτως πάντα κατασυσταμένῳ ἀπολέλνται αὐτῷ καὶ τὸ παρὸν σιγιλλιώδες γράμμα
τῆς ἡμῶν μετριότητος κατὰ μῆνα ἰούνιον ἰνδικτιῶνος ιε', ἐν ἔτει ζζλέ †.

† Ἱερεμίας, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας
Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Σίλβεστρος, ἐλέφ θεοῦ πάπας καὶ πατριάρχης τῆς μεγάλης
πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ κριτῆς τῆς οἰκουμένης †.

† Ἰωακείμ, ἐλέφ θεοῦ πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀντιο-
χείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς †.

III. [7037—1529], [ind. II.]

Testamentum hieromonachi Ignatii Agalliani et ordo monasteriorum ab eo institutorum.

† Ἐγὼ . . . ὁ τῷ κόσμῳ μὲν κεκλημένος ἱερεὺς Ἰωάννης, τάχα καὶ σακελ-
λίου Μεθύμνης, νῦν δὲ Ἰγνάτιος ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς πατήρ, ὁ καὶ τάχα
νῦν καθηγεῖσθαι τῶν μοναδρίων, α¹⁾ αὐτὸς ἐκ παλαιῶν θεμελίων ἀνεκαίνισά τε
καὶ εἰς τὸ κρεῖττον ἀνήγαγον, τῆς Παναγίας μου λέγω δὴ τῆς Μυρσινιώτισσας,
καὶ τοῦ μεγάλου μου Ταξιάρχου Μιχαὴλ τῶν Ἁνω Δυνάμεων ἐν τῷ Λειμῶνι,
τῶν κειμένων ἄμφω ἐν τῇ Καλλονῇ τῆς Μιτυλήνης, ἐνορίας τῆς Μεθύμνης, α²⁾
καὶ ὅποια²⁾ αὐτὸς ἐγὼ ἀνωκοδόμησα ὡς εὕρισκόμενα καὶ πᾶσιν ὀφθαλμοῖς θεω-
ρούμενα ἐξ ἡμετέρων ἀναλωμάτων, λέγω ὑπὸ ἡμετέρας ἐξόδου καὶ κόπου, οὐχ
ὀλοκλήρως, ἀλλὰ πολλῶν πτωχῶν καὶ πλουσίων κόποις καὶ ἐξόδοις³⁾ αὐτόχθωσί
τε καὶ ξένοις, καὶ τινὰ χωράφια ἐπροσῆλwsα πρὸς αὐτὸ τὸ μοναστήριον τοῦ
μεγάλου μου Ταξιάρχου πατρικά μου, οἷον ἐκ τῶν γονέων μου λόγῳ κληρονο-
μίας καὶ ἄλλα τινὰ εἶδη κινήτα καὶ ἀκίνητα διὰ τε ἱερὰ σκεύη καὶ βιβλία, ἀλλὰ
δὴ καὶ ἄλλοι χριστιανοὶ ἐπροσῆλwsαν χωράφια καὶ ἄλλα τινὰ εἶδη. αὐτὴ δὲ
ἡ γῆ ἡ ὀρωμένη, ἥ⁴⁾ αὕτῃ ἡ μονὴ μέσον ἵσταται⁵⁾, ὑπάρχει πατρικὴ μοι ἐκ
προγόνων, καὶ πάλιν ἐξ ἀγορασίας τῶν κρατούντων, τὴν ὅποιαν γῆν ὁ πατήρ μου
ἐξωνήσατο ἐκ τῶν κρατούντων, ἀγῶ πάλιν αὐτὴν τὴν γῆν ἐξ αὐτοῦ τοῦ πατρός
μου ἐξωνησάμην, ὡς ὁ κύριος εἶδεν καὶ ὡς καθὼς καὶ τὰ γράμματα αὐτοῦ δηλο-
ποιοῦν, τὰ τε τῶν κρατούντων καὶ τὰ οἰκείoχειρα. συνήχθησαν δὲ καὶ πρὸς τῇ
μονῇ ταύτῃ ἱερομόναχοι καὶ μοναχοί, οἱ καὶ σήμερον εὕρισκονται, πρῶτος ὁ αὐτὸς

1) ὦν K. 2) Secunda manus in margine: ἄπερ. 3) κόπους καὶ ἐξόδους K.

4) Corr. K. ex ἡ. In margine: καὶ. 5) In margine corr. ἵσταμένη.

οἷον ὅσους τὸ μοναστήριον τρέφειν δύναται κατὰ τὸ σύνηθες τῶν κοινοβίων, οἱ τοιοῦτοι τὴν τοῦ Ἰούδα ἀρχόντην τοῦ προδότου ὑποστήσονται. ἔπειτα ἀνατίθῃμι τὴν μονὴν τῆς ὑπεραγίας μου Θεοτόκου τῆς Μυρσινιωτίσσης ταῖς μοναστριαῖς ταῖς κατὰ καιροὺς ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ εὐρισκομέναις, νῦν δὲ [τῇ] κυρᾷ Μακαρία καὶ καθηγουμένη καὶ πέντε κοινοβιάτισσαις, τῇ τε κυρᾷ Ἀθανασία τῇ Ῥοδίτισσα καὶ τῇ κυρᾷ Δομετιανῇ τῇ Ῥοδίτισσα καὶ [τῇ] κυρᾷ Μάρθα καὶ [τῇ κυρᾷ] Εὐγενεία καὶ τῇ κυρᾷ Μακαρία τῇ Πολίτισσα¹⁾ καὶ [τῇ] κυρᾷ Ἀθανασία τῇ ἐτέρα καὶ πάσαις ταῖς ἐρχομέναις καὶ ἔρχεσθαι μέλλειν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας πάντας, εἰς ὅσας αἰρεῖσθαι μὲν κοινοβίως διάγειν, ὅσας δὲ μὴ οὕτως αἰρεῖν²⁾, τῆς μονῆς ἐξωθήσονται, πλὴν μετὰ τοῦ προσεστώτος τοῦ εὐρισκομένου ἐν τῇ μονῇ τοῦ μεγάλου μου Ταξιάρχου τοῦ ἐν τῷ Λειμῶνι καὶ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν τῶν μετ' ἐκείνου εὐρισκομένων μετὰ βουλῆς εἰσάγειν αὐτάς καὶ ἐξάγειν καὶ ἡγουμένην ἀποκαθιστᾶν, καὶ παντὶ τρόπῳ ἀντιλαμβάνεσθαι ὀφείλωσιν οἱ μοναχοὶ πάντες οἱ εὐρισκόμενοι εἰς τὸν μέγαν μου Ταξιάρχην τὸν ἐν τῷ Λειμῶνι τὴν μονὴν ταύτην τῆς ὑπεράγνου θεοποιήσης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Μυρσινιωτίσσης . . .

IV. 7054—1546, [ind. IV.]

Patriarcha Dionysius II. confirmat, quae hieromonachus constituerat de possessionibus et ordinibus monasteriorum.

† Διονύσιος, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Μεθύμνης, κύρ Ἰγνάτιος, ὁ ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς τῆς ἡμῶν μητριότητος, ἀναδραμὼν συνοδικῶς ἐπεδείξατο γράμματα τίμια τοῦ πρὸ ἡμῶν ἀγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Ἰερεμίου, διεξιόντα, ὡς αὐτὸς ζήλῳ θεῷ ἔτι ἐν ἱερομονάχοις εὐρισκόμενος ἐκ πατρικῶν αὐτοῦ ἀναλωμάτων, ἔτι δὲ κόπῳ πολλῷ καὶ μόχθῳ ἀνεκαίνισεν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ σεβασμιον ναὸν καὶ θεῖον τῶν Ἀσωμάτων ἐν τῷ Λειμῶνι τῆς Καλλονῆς πλησίον, κτητορικὸν ἐν τούτῳ κεκτημένος δίκαιον, ὅπερ τὰ νῦν τῇ ἐπιδόσει τοῦ καιροῦ αὐξανόμενον εἰς μοναστήριον κοινοβιακὸν ἐγένετο. ὁμοίως δὲ γε καὶ ἐτέραν σεβασμιάν γυναικεῖαν μονὴν πλησίον τούτου προσλαβόμενος σταυροπήγιον οὖσαν καὶ ἐπ' ὀνόματι τιμωμένην τῆς ὑπεράγνου Θεοτόκου τῆς ἐπικεκλημένης Μυρσινιωτίσσης καὶ αὐτὴν ἀκαλλώπιστον οὖσαν, κόποις πολλοῖς καὶ ἰδίοις ἀναλώμασιν

¹⁾ Πολίτσα Κ. ²⁾ αἰρᾶσθαι — αἰρᾶν Κ.

αὐτοῦ ἐκ θεμελίων παλαιῶν ἀνέστησε, ταύτην καὶ γυναικεῖον κατέστησε κοινόβιον. ὑποσχόμενος πληροῦν τὸ κατ' ἔτος μόνον χαράττιον τὰ οὐ' ἄσπρα ἔνεκεν ὑποταγῆς. ἐν αἷς μοναῖς ἡξίωσε συνοδικῶς τὴν ἡμῶν μετριότητα καὶ τοὺς καθευρεθέντας ἀρχιερεῖς, εἴ τινα ἂν αὐτὸς εὐλόγον καὶ νόμιμον¹⁾ θελήσῃ διαθῆναι ἐν τοῖς αὐτῶν κτήμασι τε καὶ πράγμασι, κινητοῖς τε καὶ ἀκινήτοις, ἔτι δὲ καὶ περὶ κοινοβιακῆς διαγωγῆς, ὅσα ἂν διετύπωνεν ἢ μέλλοι εἰς ὕστερον διαθῆναι καὶ διατυπῶσαι, ἔχουσι τὸ κύρος, τὸ στέργον καὶ βέβαιον καὶ ὧσιν ἀμεταποίητα, καὶ ὅσα ἀνέστησεν ἐν αὐταῖς ἢ ἐξ ἀγορασίας ἰδίας ἐπορίστατο ἢ παρὰ τινῶν ἀφιερώθησαν, ἔχοι ἄδειαν διαμοιράσαι ταῦτα ἐν ἀμφοτέραις, ὡς κύριος καὶ οἰκονόμος αὐτῶν καὶ ἐπιμελητής, ὀφειλόντων τῶν ἐν τῇ ἀνδρῶα μονῇ μοναχῶν τε καὶ ἱερομονάχων παντὶ τρόπῳ ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς γυναικείας μονῆς καὶ ἐπιβλέπειν καὶ ἐφορᾶν αὐτὴν εἰς τε τὰ ψυχικὰ καὶ σωματικὰ καὶ ἐκλέγεσθαι παρ' αὐτῶν γηραιὸν χρήσιμον πρόσωπον ἱερομονάχου τοῦ ἐκεῖσε ἐν τῷ τεταγμένῳ καιρῷ τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἐκκλησίας ἐπιτελεῖν, ὁμοίως δὲ καὶ οἰκονόμον καθίστασθαι τὸν ἀρμόζοντα, ὃς ἂν αὐταῖς ὑπηρετῇ τὰ πρὸς ζωάρεϊαν ἐκ τοῦ ἐργοχείρου αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν τῆς μονῆς κτημάτων τε καὶ πραγμάτων [καὶ] ὡς ἐπίτροπος αὐτῆς σπουδάζῃ εἰς τὴν ἐπίδοσιν αὐτῆς τε καὶ αὖξήσιν, ὡς αὐτὸς ἐγγράφως διατεθῇ ἐν ταῖς ἐσχάταις ἀναπνοαῖς καὶ διαμοιράσῃ καλῶς ἅπαντα, μηδενὸς ἔχοντος ἄδειαν διασεῖσαι ἢ ἐνοχλῆσαι αὐτὸν ἔνεκεν τούτων, ὡς πατρικῶν αὐτοῦ ὑπαρχόντων τῶν ἀφιερωθέντων ἐν αὐταῖς κτημάτων τε καὶ πραγμάτων καὶ ἀφιερωθέντων ἅπασι τῷ θεῷ καὶ ἀνεκποιήτων τυγχανόντων παρὰ παντὸς προσώπου. ἔτι ἀνέφερεν, ὅπως τινὲς τῶν μοναχῶν ἀπελευνόμενοι τῆς μονῆς ὡς κακοποιοί, τῇ ἐξωτερικῇ δυναστείᾳ παρὰ [τοὺς] κανόνας χρώμενοι ἐπιστρέφουσι πάλιν ἐν αὐτῇ, οἵτινες ὡς ἐναντίοι τῶν ἱερῶν κανόνων ὑπόδικοι ἔσονται ταῖς ἀραῖς τῶν [θεοφόρων] πατέρων. ταῦτα δὴ πάντα εἰς θεοφιλῇ καὶ θεῖον σκοπὸν ἀφορῶντα εἰς σύστασιν τῶν μονῶν ἐζήτησαν ἐπικυρωθῆναι ταῦτα καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ ταῖς ὑπογραφαῖς τῶν καθευρεθέντων ἀρχιερέων ὑποσημειωθῆναι. διὸ καὶ γράφοντες ἀποφαινόμεθα, ἵνα, ὅστις εἰς ἀνατροπὴν τῶν ῥηθέντων τολμήσῃ χωρῆσαι, ἱερωμένος τυχὼν ἢ μοναχὸς ἢ λαϊκός, ὁ τοιοῦτος καὶ παρὰ θεοῦ ὀργῆς τεύξεται καὶ ὑπόδικος ἔσται τῷ ἀλίτῳ καὶ αἰωνίῳ ἀφορισμῷ τῷ ἀπὸ θεοῦ παντοκράτορος. ἐπεὶ καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων πάντων δῆλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἀπελύθη καὶ ἐπεδόθη ἐν ἀμφοτέραις ταῖς μοναῖς καὶ ἡ παρούσα συνοδικὴ καὶ ἐπικυρωτικὴ γραφὴ τῶν λοιπῶν πατριαρχικῶν γραμμάτων ἐν ἔτει ζ'νδ' †.

¹⁾ εὐλογία καὶ νόμιμα K.

† Διονύσιος, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἡρακλείας Κύριλλος †.

† Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως Ἰωάσαφ †.

† Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Χαλκηδόνος Εὐθύμιος †.

† Ὁ Κορίνθου Ἰωάσαφ †.

† Ὁ Ἀθηνῶν Λαυρέντιος †.

† Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης πρῶην Φιλίππων Γεννάδιος †.

† Ὁ Μονεμβασίας Ἰωάσαφ †.

† Ὁ Ἄργους καὶ Ναυπλίου Δωρόθεος †.

† Ὁ Λακεδαιμονίας Ἱερεμίας †.

† Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἰωαννίνων Νήφων †.

† Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Σωζοπόλεως Διονύσιος †.

† Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μιτυλήνης Ἀνθιμος †.

† Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος Βελλᾶς Δοσίθεος †.

† Ὁ Φιλαδελφείας Νεόφυτος †.

† Ὁ ταπεινὸς ἐπίσκοπος . . .¹⁾ Γαβριήλ †.

† Νεῖλος ὁ πρῶην Εὐρίπου †.

† Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἀμασειας Σαββάτιος †.

† Ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Καφᾶ Σωφρόνιος †.

Ex codicibus monasterii Prati edidit A. Papadopoulos Kerameus in libro, cui titulus: Μαυρογορδάτειος Βιβλιοθήκη ἥτοι γενικὸς περιγραφικὸς κατάλογος τῶν ἐν ταῖς ἀνά τὴν Ἀνατολὴν βιβλιοθήκαις εὕρισκομένων ἐλληνικῶν χειρογράφων. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. 1884. Tom. I. p. 6. Nr. III: impressum est etiam ex apographo recentiori sub titulo: Διαθήκη τοῦ ἐν ἀγίοις Ἰγνατίου ἱδρυτοῦ τῆς ἐν Μηθύμνῃ ἱερᾶς μονῆς τοῦ Λειμῶνος. Ἐκδίδεται ἐκκλησιαστικῇ προνοίᾳ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου. 1882.

¹⁾ Nomen sedis deest.

XI.

Acta monasterii in monte Sinai.

I. [6779—1271], mense iulio, ind. XIV.

Imperator Michaël Palaeologus montis Sinai praepositum hypertimi dignitate decorat.

Ὁρισμός τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως, ὃν ἐποίησε διὰ τὸ θεοβάδιστον ὅρος τὸ Σίναιον.

† Εἰ δὲ καὶ ἀνδράσι, τοῖς περιδεξίοις εἰς ὑπηρεσίαν τῆς βασιλείας, ἀρχόντων καταστρατηγῆσαι ὀρεγομένοις, ἢ πόλειων διοικήσεις ἐγχειρισθῆναι ἢ λαοὺς ὀδηγῆσαι ἢ καὶ ἄλλ' ἅττα τοιαῦτα πράττειν δεομένοις τῷ κράτει τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς φαινόμενα χρήσιμα, τιμὴν ἐπιμετρεῖ τὴν προσήκουσαν, τῶν δ' ὑπηκόων, ὅσοι εὐγνωμόνως εἰσηγούμενοι, δίκαιοι ἂν εἶεν τὰ τῆς ὑποθήκης τούτων βλέπειν τὸ πέρασ ἐπιδεχόμενα· ἀνδράσι σεμνοῖς καὶ βίῳ καὶ τρόπῳ θεῷ¹⁾ πλησιάζουσιν, οὐχ ὅσα τῶν εἰς τὰ ἐκτὸς συντεινόντων, ἀλλὰ κρείττω καὶ εἰς ψυχὴν αὐτὴν παραπέμποντα τὴν ὠφέλειαν, μᾶλλον δὲ καὶ τοῦτο κάκεινο περιποιούμενα τούτοις ἐκ τῆς ἀνωθεν δεξιᾶς προβαλλομένοις τοῖς αὐτοκράτορσι, πῶς οὐκ ἂν εἴη τῶν κατηκόντων ἐπικλινὲς ὥτιον βραβεύειν καὶ εἰς τὸ τέλος ἄγειν, ἅπερ αἰτήσαιντο; εἰ δὲ καὶ ἄλλως τῇ δεήσει τιμᾶται τὸ εὖλογον, οὐχ ὅπως διὰ τὴν τούτων παράκλησιν, ἀλλ' ἤδη καὶ καθ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀξίως ἔχει γενέσθαι, τηνικαῦτα καὶ μᾶλλον ταῖς αἰτήσεσι τούτων ἐπινευτέον τοὺς ἀνακτας καὶ παρεκτέον, ἅπερ ἐθέλοιεν, ἵν' εἶεν οὐ μόνον αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ δικαίῳ κατὰ τὸ εἶκος χαριζόμενοι. τοῦτο καὶ ἄρτι τῇ βασιλείᾳ μου πάρεστιν ἰδεῖν ἐκτελούμενον, δωρουμένη τοῖς ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ [κατὰ καιροὺς προσηχομένοις] τιμὴν τὴν τῶν ὑπερτίμων²⁾. τοῦτο μὲν δι' ἰκετείαν, ἣν ἐποίησάτο πρὸς με ὁ Πτολεμαῖδος μητροπολίτης, ὁ ἱερώτατος καὶ ὑπέρτιμος, οὐ γὰρ ἔκρινα ὅλως ἄξιον μὴ πειθηνίους τοῦτω δοῦναι τὰς ἀκοάς, εὖλογα αἰτουμένη καὶ ἂ μὴ τετελεσμένα τῷ δικαίῳ τὴν ζημίαν προσεξένησε, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὸ

¹⁾ Delevimus καὶ ante θεῷ, quod legitur in ed. Zachariae. ²⁾ τιμὴν τὴν ὑπέρτιμον Z., quae uncis inclusimus, supplenda ex sequentibus videntur.

ἄλλως ἡγεῖσθαι τὸ τοιοῦτον ὅρος αἰδέσιμον καὶ τιμῆς ἀπάσης ἐπαπολαύειν δίκαιον ὃν καὶ νομίζειν μᾶλλον τιμᾶσθαι τὴν βασιλείαν μου ἐκ τῆς πρὸς τοῦτο τιμῆς, ἐπεὶ καὶ δοξάζειν οἶδε θεὸς τοὺς τοῦτον δοξάζοντας· ὅρος γὰρ τοῦτο ὑπερῆρμένον τῶν καθ' ἡμᾶς, ὅρος θεῖον, κατὰ τὸν Ἀββακούμ, δασὺ καὶ κατὰσκιον ταῖς τῶν ἀρετῶν ἐργασίαις καὶ ἀρεταῖς παντοίαις κατὰκοσμον· εἰ δὲ καὶ ἀγιάσματος τόπον καλέσαι τις βούλεται καὶ οἶκον τοῦ θεοῦ Ἰακώβ, προσφυῆς μὲν τὸ πρᾶγμα καὶ τῆς ἀληθείας ἄκρως ἐχόμενον. καὶν τις θεωρεῖη τρανώτερον, πλήρης ὁ θεῖος οἶκος οὗτος δόξης πολλῆς· πλήν ἔσται καὶν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις καιροῖς μέρος δόξης ἀπονενεμημένον τούτῳ παρὰ τῆς βασιλείας μου, οὕτω καὶ ἦν εἶχε πάλαι ἴδοι τις ἂν ἐπὶ τὸ μείζον κατὰ τὸν προφήτην προκόπτουσιν. ταῦτα τὸ παρὸν τῆς βασιλείας μου πρόσταγμα βούλεται· τιμᾶ γὰρ ἡ βασιλεία μου τὸν κατὰ καιροὺς ἐν τῷ Σινᾷ προστησόμενον τῶν ὑπερτίμων τῷ ἀξιώματι, καὶ διορίζεται συναριθμῆσθαι τρίτον τοῖς οὕτω τετιμημένοις ἐν ἅπασιν, καὶ συντιμᾶσθαι ἐν ταῖς προόδοις, καθέδραις, στάσεσι τε καὶ συνελεύσεσιν· ἀμφιένυσθαι δὲ καὶ ἄμφια, ὅποια καὶ τῶν ἀρχιερέων, ὅποσοι τὴν τοιαύτην τιμὴν ἐκ τῶν ἑκαθεν χρόνων καὶ νῦν ἀπέλαβον, τᾶλλα τε πάντα, ὅσα τούτοις καὶ τούτῳ προσέσται, κατὰ μηδὲν ἐλαττούμενα. ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐγεγόνει καὶ ὁ παρὼν ὁρισμὸς τῆς βασιλείας μου κατὰ μῆνα ἰούλιον ἰνδ. ιδ' †.

Εἶχε δὲ καὶ δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τῆς θείας καὶ βασιλικῆς χειρὸς...

Primi ediderunt Rhallēs et Potlēs in Collect. Canon. V. p. 326 e cod. msc. Gerasimi archiepiscopi, iterum Zachariae, Jus graeco-romanum III. p. 593.

II. 7091—1583, mense iulio, [ind. XI.].

Synodus decernit, monasterium Christi Salvatoris in monte Sinai liberum esse et ejus abbatem dignitate episcopi frui.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ καθολικοῦ συνοδικοῦ γράμματος τοῦ γεγονότος ἐν τῷ καιρῷ τοῦ αἰοιδίμου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, κύρ Ἱερεμίου καὶ δοθὲν τοῖς Σιναΐταις.

† Ἱερεμίας, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †

† Ἔδει μὲν τοὺς βουλομένους διὰ γραμμάτων συνοδικῶν τὴν ὀφειλομένην καὶ πρέπουσαν παρέχειν βοήθειαν ἐκάστῳ τῶν ὑπὸ βασιλικῆς προμηθείας ἀνεγερθέντων μοναστηρίων, μὴ μόνον ἀπλῶς καὶ ἀπερισκέπτως κεχρησθαι τοῖς γράμμασιν,

ἀλλὰ καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου σκοπεῖν, ὅπως τὰ ταῦτα βασιλικά ἐκλήθησαν ἐξ ἀρχῆς καὶ τίσι νόμοις τε καὶ θεοπίσμασι τῆς τοιαύτης τετύχηε κλήσεως· ἐπειδὴ δὲ τινες τῶν πρὸ ἡμῶν πατριαρχευσάντων ἀγνοήσαντες ὅλως, ὡς φαίνεται, τὴν πάλαι περὶ τὸ Σίναιον ὅρος βασιλικὴν πρόνοιαν, μηδὲ ἐντυχόντες ταῖς νεαραῖς καὶ τοῖς συνοδικαῖς θείαις θεοπίσμασιν, ἀ δὴ πάντα τὰ περὶ τούτου δηλοῦσι πλατύτερον, ἀγνοοῖα, ὡς ἔοικε, τῶν τοιούτων γράμματά τινα κατὰ καιροὺς ἔφθασαν ἐπιδεωκότες κατὰ μηδὲν τῆς ἀρχαίας ἐκείνης ἀκολουθίας ἐχόμενα, ἀναγκαῖον καὶ δίκαιον ἔγνωμεν, ἵνα πρῶτον μὲν αὐταῖς λέξεσιν ὧδε ἐγχαράχῃ ἡ φαινομένη νεαρά τοῦ αἰορίμου βασιλέως Ῥωμαίων Ἰουστινιανοῦ τοῦ Μεγάλου, ἐν ᾗ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ Σίναιον ὅρος ἐπισκοπὴ φαίνεται· εἴθ' οὕτως καὶ τὰ μετὰ τοῦτο συμβάντα δῆλα ποιήσωμεν. ἔχει δὲ οὕτως ἡ νεαρά ἥτοι τὸ ἐκβληθὲν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ κώδικος ἐπὶ Ἀναστασίου πατριάρχου Θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, τὰ σκήπτρα Ῥωμαίων διιθύνοντος τοῦ Μεγάλου Ἰουστινιανοῦ, ὅτε τὰ Ἱεροσόλυμα ἐτιμήθη εἰς πατριαρχεῖον τοῦ ρμβ' ἔτους· „συνελθόντων συνοδικῶς τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ Ἀντιοχείας κατὰ μῆνα αὐγουστον ἰνδικτιῶνος ιγ' καὶ Θεοπισάντων ἀρᾷ ὑποκεῖσθαι τὸν τολμήσαντα παραθραῦσαι ἢ παρασαλεύσαι τὸ τοιοῦτον θέσπισμα, καὶ δέδωκεν ὁ Ἀντιοχείας ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων μητροπόλεων τῶ ἑαυτοῦ θρόνῳ δύο, τὴν τῆς Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Σκυθουπόλεως, ἀπέσπασε δὲ καὶ ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Τύρου τὴν Πορφυρόπολιν, καὶ ἔθεντο σύνορον τὸν ποταμὸν τὸν ἀνὰ μέσον Πτολεμαῖδος καὶ τὸν Καρμηλίου ὅρους Ζαβουλῶν, ὡσαύτως καὶ ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Βόστρας τῆς Αὐσίτιδος ἐπισκοπὰς τέσσαρας, τὴν Γαδεῖρων, τὴν Καπετωλιάδος, τὴν Ἀβίλλης καὶ τὴν Γάβα, καὶ ἀφιέρωσε ταῦτα εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἔθεντο σύνορον ἕως τῆς Αὐσίτιδος χώρας. ὁ δὲ Ἀλεξανδρείας δέδωκε καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν ὑποκειμένων ἑαυτοῦ θρόνῳ μητροπόλεων τὴν Βόστραν τῆς Ἀραβίας καὶ τὴν Πέτρας καὶ ἐπισκοπὰς ἕξ, τὴν Γάζαν, τὴν Ἀσκάλωνος, τὴν Ἐλευθερούπολιν, τὴν Φαράν, τὴν Αἰλίας καὶ τὸ Σινᾶ ὅρος· ἡσφαλίσαντο δὲ τὸν θρόνον τοῦ Σινᾶ ὅρους, ἵνα μηδεὶς καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἐποίησαν σύνορον ἕως τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης“· καὶ ταῦτα μὲν ἡ νεαρά. ἐν δὲ τῷ τακτικῷ ἔχει οὕτως· „ὁ τοῦ Σινᾶ ὅρους οὗτός ἐστιν ἡγούμενος καὶ ἐπίσκοπος“· ἐκ δὴ τούτων καὶ τῶν τοιούτων ἐπισκοπῆς ἀναφαινομένης τῆς κατὰ τὸ Σίναιον ὅρος βασιλικῆς καὶ θείας μονῆς πρὸ χρόνων οὐκ ὀλίγων τινὲς τῶν τότε ἐνασκουμένων ἐν τῇ θείᾳ μονῇ ταύτῃ οὐκ οἶδ' ὅπως κινηθέντες ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις, παραιτησάμενοι τὸ ἔχειν ἐπίσκοπον καὶ ὅλως κατὰ τὴν ἀρχαίαν στοιχεῖν ὑποτύπωσιν, βουλὴν κακίστην καὶ παρὰ νόμους ἐκύρωσαν ἐν αὐτοῖς, ἵνα δηλονότι μηκέτι χειροτονῇται ἐν τῷ μοναστηρίῳ τούτῳ ἐπίσκοπος· τούτου δὲ γενομένου πλήρη τὰ πράγματα συγχύσεως γέγονε, καὶ πατρι-

αρχικά προέβησαν γράμματα, ἄλλοις παρὰ τὸ πρέπον καὶ δίκαιον τὴν ἐξουσίαν τε καὶ διοίκησιν χορηγοῦντα τοῦ αὐτοῦ θείου μοναστηρίου· ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρότερον καὶ ἕως οὗ ἀφανὴς ἦν ἡ ἀνωτέρω ῥηθεῖσα νεαρά, τοῦ δὲ αἰοιδίμου ἐκείνου πατριάρχου κύρ Διονυσίου τὸν πατριαρχικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον διέποντος, ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων κύρ Γερμανός, σωματικῶς ὥδε ἐν Κωνσταντίνου παραγενόμενος καὶ ἐντυχὼν νομίμῳ βασιλικῷ παλαιῷ [κώδικι], πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν ῥηθεῖσαν νεαρὰν ἔχοντι γεγραμμένην, τὰ μὲν οὕτως ἔχοντα τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ πάσης ὅρια, ἐζήτησεν ἐπιβεβαιωθῆναι παρὰ τῆς τότε ἐνδημούσης μεγάλης τῶν ἀρχιερέων συνόδου. καὶ τοῦ σκοποῦ οὐ διήμαρτεν, ὥσπερ τὸ δοθὲν αὐτῷ τότε συνοδικὸν γράμμα δηλοποιεῖ, ὅπερ ἡ μετριότης ἡμῶν ἀρτίως ἀνέγνω καὶ θεάσατο. οὐδὲν δὲ ἰδίως περὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς θείας ταύτης καὶ βασιλικῆς μονῆς καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ὀφειλοντος εἶναι ἐπισκόπου καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα συντείνουσι εἰς σύστασιν καὶ διαμονὴν ταύτην ἐξητήθη ἢ ἐλαλήθη τῷ τότε συνοδικῶς, διὸ καὶ ἔτι μέχρι τοῦ νῦν ἀμφίβολα ἦσαν τὰ περὶ τούτου, μὴ φαινομένων τῶν εἰρημένων γραμμάτων καὶ νεαρῶν, καὶ ἕκαστος τῶν πατριαρχῶν ἐζήτηε καὶ ἤθελεν ἐξουσιάζειν καὶ διοικεῖν ἐν αὐτῇ τῇ θεῇ μονῇ ἄνευ ἐπισκόπου μενούσης. ἐπεὶ δὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος συνοδικῶς ἄρτι προκαθημένης, συνεδριάζόντων αὐτῇ καὶ τῶν παρευρεθέντων ἱερωτάτων μητροπολιτῶν καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, παραστάντες οἱ ἐπὶ τούτῳ ἀπόσταλέντες παρὰ τῆς θείας ταύτης μονῆς, ὁ τε δσιώτατος ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς [πατὴρ] κύρ Ἰωσήφ καὶ ὁ ἐν μοναχῶς δσιώτατος Μωϋσῆς ἤρξαντο δικαιολογεῖσθαι καὶ ἀναφέρειν τὰ κατὰ τὴν μονὴν δίκαια, δίκαιον ἐφάνη καὶ εὐλογον καὶ θεάρεστον, ἵνα ἡ παλαιὰ αὕτη βασιλικὴ νεαρά, ἥτις τὰ νῦν εὐρέθη καὶ ἀνεγνώσθη ἐνώπιον ἡμῶν, ὑπάρχῃ βεβαία καὶ ἀμετάτρεπτος, ἕως οὗ ὁ ἥλιος ἐφορᾷ, καὶ προτιμᾶται τῶν ἄλλων ἀπάντων γραμμάτων τῶν μεταγενεστέρων παρὰ μηδὲν καταλυομένη τὸ σύνολον. ὁ γὰρ ἑπτακαίδέκατος κανὼν τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς δ' συνόδου πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ταῦτά φησιν· „ὥς δέον ἐστὶ καὶ τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν τε καὶ πραγμάτων τάξιν τοῖς βασιλικαῖς τύποις ἀκολουθεῖν“. καὶ μετ' ὀλίγον πάλιν· „ἔξεστι γὰρ τῷ βασιλεῖ περὶ ἐνοριῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάττεσθαι καὶ προνόμιά τινων ἀφαιρεῖσθαι καὶ ἐπισκοπὰς αὐθις εἰς μητροπόλεις τιμᾶν καὶ ἡγουμένους προχειρίζεσθαι καὶ ἕτερά τινα τοιαῦτα ποιεῖν“. ἔπειτα κατὰ τὴν δοθεῖσαν τότε βασιλικὴν καὶ συνοδικὴν ἐξουσίαν καὶ διατύπωσιν ἐπισκοπὴ εἶη καὶ διαμένη τὸ κατὰ τὸ Σίναιον ὅρος σεπτὸν μοναστήριον τὸ ἐπ' ὀνόματι τιμώμενον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ ἔχῃ διηγεκῶς καὶ ἀμεταθέτως τὸν αὐτὸν ἡγούμενον καὶ ἐπίσκοπον, ὥς ἐν τῷ τακτικῷ εἰρηται, ὅπερ αὐταῖς λέξεσιν ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, ὥς ἂν αἱ τε βασιλικαὶ καὶ συνοδικαὶ διατάξεις μένωσιν

ἀπαράθραυστοι, καὶ τὸ αὐτὸ θεῖον μοναστήριον παρὰ τοῦ γνησίου ἐπισκόπου αὐτοῦ καὶ ἡγουμένου οἰκονομῆται καὶ διεξάγῃται, γνησίως δηλονότι καὶ ἐλευθέρως, καὶ μηδεὶς ἄλλως τῶν ἀπάντων ἀρχιερεὺς τολμᾷ παρ' ἐνορίας χειροτονεῖν ἐν αὐτῷ σωζομένου καὶ μένοντος τοῦ καθολικοῦ ἐπισκόπου Σινᾶ· καὶ ὡς ἀληθῶς ἐμάθομεν παρὰ τῶν κανόνων, ὅποσοι οἱ παρ' ἐνορίας χειροτονοῦντες παιδεύονται, καὶ πρῶτον ὁ λε' τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν οὕτω φησὶν· „ἐπίσκοπον μὴ τολμᾶν ἔξω τῶν αὐτοῦ ὄρων χειροτονίας ποιεῖσθαι ἐν ταῖς μὴ ὑποκειμέναις αὐτῷ πόλεσι καὶ χώραις. εἰ δέ τις τοῦτο πεποιηκὼς ἐλεγχθῇ παρὰ γνώμης τῶν αὐτὰς κατεχόντων, καθαιρεῖσθω καὶ αὐτὸς καὶ οὕς ἐχειροτόνησεν. ἀλλ' οὐδὲ αὐτῷ τῷ μητροπολίτῃ ἔξασιν εἰς ἐνορίας τινὸς τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπων ἀνίεναί καὶ ἱεραρχικὸν τι τελεῖν γνώμης ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου“ ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου ιγ' καὶ κβ' κανὼν τὰ αὐτὰ τούτοις διαλαμβάνει, ὧν οὕτως ἐχόντων ὁ κκειον τοὺς πάντας φυλάττεσθαι, ὥστε μὴ ὑποδίκους γενέσθαι ταῖς συνοδικαῖς ἐκείναις πρώταις ἀραῖς καὶ τῇ καταδίκῃ τῶν ῥηθέντων κανόνων· καὶ γὰρ ἡμεῖς ταῦτα ἀκριβῶς καταμαθόντες τὰ νῦν, πάντα τὰ ἄλλα ἀφέμενοι τὰ καιρικῶς οἰκονομηθέντα τὸ παρὸν συνοδικὸν γράμμα ἤδη παρέχομεν, δι' οὗ γράφουσι συνοδικῶς διορίζεται καὶ ἐντέλλεται, ἵνα κατὰ τὴν ἀρχαίαν ταύτην βασιλικὴν καὶ συνοδικὴν διατύπωσιν τὴν ἀνωτέρω ῥηθεῖσαν ἐν τῇ θεῇ μονῇ ταύτῃ ὁ αὐτὸς ἡγούμενος καὶ ἐπίσκοπος, ἕως οὗ ὁ ἥλιος ἐφορᾷ, γνησίως καὶ ἐνοριακῶς ἀρχιερατεύῃ καὶ διακρίνῃ καὶ οἰκονομῇ καὶ πάντα ποιῇ εἰς σύστασιν τῆς μονῆς, ἔπειτα κατὰ τὴν δοθείσαν τῇ μονῇ ταύτῃ βασιλικὴν ἀσφάλειαν ὑπάρχῃ τὸ μοναστήριον τοῦτο ἐλεύθερον, ἀδούλωτον καὶ ἀκαταπάτητον ἐκ παντὸς προσώπου, μόνον ἔχον κατὰ καιροὺς τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον καὶ ἡγούμενον, ὡς ἀνωτέρω πολλάκις εἰρήκαμεν, ὅστις ἐπίσκοπος, ἵνα γνησίως εἴῃ τοῦ μοναστηρίου ἄνθρωπος καὶ μὴ ἐντὸς καθεζόμενος ἔξω βλέπῃ καὶ εἰς ἀφανισμὸν ἀντὶ συστάσεως ἀφορᾷ τῆς μονῆς, ἐκλέγεσθαι ὀφείλει παρὰ τῆς κοινότητος πάσης τῶν προκρίτων τοῦ μοναστηρίου γερόντων, εἴθ' οὕτως κανονικῶς καὶ ἀδωροδοκῆτως παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων τὴν χειροτονίαν δέχεσθαι, ἅτε καὶ τῆς ταύτης ἐπισκοπῆς ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ Ἱεροσολύμων οὔσης. τούτων οὖν οὕτως εἰρημένων κατὰ τὸ πρέπον καὶ δίκαιον καὶ ἐπισκόπου γνησίου ὀφείλοντος εἶναι ἐν αὐτῷ διηνεκῶς, εἰκότως ἄρα παραβάτης καὶ τῷ παρ' ἐνορίας ὑπόδικος ἔσται ἐγκλήματι, ὁποῖον ἂν εἴῃ καταλόγου ὁ τολμήσων χειροτονίαν ποιεῖν ἐν αὐτῷ, γνησίου παρόντος ἀρχιερέως καὶ διακρίνειν καὶ ἐξουσιάζειν καὶ ἄρχειν, ὅπερ ἵνα μὴ συμβῇ τινι καὶ ὑπεύθυνος τῷ τε θεῷ καὶ τοῖς κανόσι εἴῃ ὁ τοῦτο δρᾶσαι τολμήσας, ἕκαστος μενέτω ἐν ᾗ ἐτάχθη καταστάσει καὶ μὴ ἀπτόσθω τοῦ μοναστηρίου τὸ σύνολον. καὶ γὰρ τὸ μοναστήριον τοῦτο ἐλεύθερόν ἐστι

καὶ ἐπίσκοπον ἔχειν ὀφείλει αἰεὶ καὶ διοικητὴν, ὡς εἰρήκαμεν· ταῦτα δὲ λέγοντες συνεπινοεῖσθαι καὶ τοῦτο βουλόμεθα, ὅτι ὅσα κατὰ τινα οἰκονομίαν ἐν τοῖς ἔμ-
προσθεν χρόνοις ἐγένοντο γράμματα, ταῦτα φανείσης ἤδη τῆς ἀληθοῦς ἀποδείξεως
τῶν γραμμάτων δικαίως ἀργεῖν ὀφείλουσιν, ὥστε μηδένα τῶν στηριζομένων ἐν
τούτοις ἰσχύειν εἰς τὸ ἐξῆς ἐναντιοῦσθαι ἢ ἀνατρέπειν ὅλως τὴν καθολικὴν ταύτην
καὶ βεβαίαν βασιλικὴν καὶ συνοδικὴν διάγνωσιν ἐν τῷ ἐθέλειν αὐθις ἐξουσιάζειν
ἐν αὐτῇ. ὁ γοῦν ταῦτα ἀνατρέψαι βουλευθησόμενος, οἷς οἶμαι καὶ τοὺς ἄλλους
τῶν ἀγιωτάτων πατριαρχικῶν ἀπαραιτήτως συναινέσειν, ἀρᾷ καὶ ἀναθέματι ὑποκεί-
σεται κατὰ τὸν κανόνα τὸν οὕτως διαγορεύοντα· „τοὺς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων
ἐκτεθέντας κανόνας ἐν γνώσει παραβαίνοντας καὶ μὴ ὡς ἄνωθεν κατενεχθέντας
θεῖους χρησμούς ἐν τιμῇ καὶ εὐλαβείᾳ ἔχοντας, τούτους ἡ ἁγία τετάρτη καὶ οἰκου-
μενικὴ σύνοδος καὶ ἡ ἑβδόμη ἀναθέματι καθυποβάλλουσιν“. ἐπὶ τούτῳ γὰρ καὶ τὸ
παρὸν γράμμα συνοδικῶς ἐγγέγονε καὶ ἐπεδόθη τῇ θεῇ καὶ βασιλικῇ μονῇ τοῦ
Συναίου ὄρους τῇ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τιμωμένῃ καὶ τῷ κατὰ καιροῦς
αὐτῆς ἐπισκόπῳ σὺν τοῖς ἐκεῖ θεοφιλῶς ἐνασκουμένοις τιμίοις ἀδελφοῖς εἰς μόνιμον
καὶ διηνεκὴ τὴν ἀσφάλειαν ἐν ἔτει ,αεπγ'¹) κατὰ μῆνα ἰούλιον.

† Ἱερεμίας, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ἰωακείμ, ἐλέφ θεοῦ πατριάρχης τῆς μεγάλης θεουπόλεως
Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς †.

† Γερμανός, ἐλέφ θεοῦ πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερου-
σαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης †.

† Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Τιμόθεος †.

† Ταπεινὸς μητροπολίτης Ἐφέσου Ἀθανάσιος †.

† Νικαίας Κύριλλος †.

† Ταπεινὸς Συμεὼν ἐπίσκοπος Παναγίας †.

† Ταπεινὸς μητροπολίτης Ἡρακλείας Γεράσιμος †.

† Γρηγόριος Προύσης †.

† Ταπεινὸς μητροπολίτης Νικομηδείας Σισίνιος †.

† Περιθεωρίου Γρηγόριος †.

† Ταπεινὸς μητροπολίτης Τραπεζοῦντος Ἀνθιμος †.

† Ἐπίσκοπος Λαζίας Ἀνθιμος †.

† Ταπεινὸς μητροπολίτης Σερρών †.

¹) In editione legitur: ,αεπγ'.

- † Μητροπολίτης Βοδονίτζας †.
 † Ταπεινὸς μητροπολίτης καὶ ἑξαρχος πάσης Ἀσίας ... †.
 † Ταπεινὸς μητροπολίτης Δανιήλ Πισιδίας †.
 † Ταπεινὸς μητροπολίτης ... Δωρόθεος †.
 † Παλαιῶν Πατρῶν Μεθόδιος †.
 † Ἰωάσαφ ταπεινὸς ... †.
 † Τραϊανουπόλεως Ἰωάσαφ †.
 † Λακεδαιμονίας Θεοδόσιος †.
 † Ταπεινὸς μητροπολίτης Αἰνίου Ματθαῖος †.
 † Ταπεινὸς ἐπίσκοπος Αἰμαθούντων Γερμανός †.
 † Κερκύρας Θεοδόσιος †.
 † Ταπεινὸς μητροπολίτης Τρικάλλου †.
 † Μέγας οἰκονόμος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Ἀναστάσιος ἱερεὺς †.
 † Μέγας λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Ἰέραξ †.
 † Μέγας σακελλάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
 † Μέγας σκευοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
 † Μέγας χαρτοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
 † Μέγας ἐκκλησιάρχης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
 † Μέγας πρωτοσύγκελλος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
 † Λυγερὸς ὁ μέγας ῥήτωρ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
 † Πρωτέγκδικος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
 † Ῥήτωρ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Γαιρᾶς †.
 † Νομοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
 † Ἀνδρέας ὁ λογοθέτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
 † Γεώργιος ὁ δικαιοφύλαξ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
 † Θεοδόσιος ὁ πρωτονοτάριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.
 † Διονύσιος ἀρχιδιάκονος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας †.

Exstat in libro: Περιγραφὴ ἱερὰ διηγουμένη συντόμως καὶ περιληπτικῶς τὰ ἐπισημότερα τοῦ ἁγίου καὶ θεοβαδίστου ἔρους Σινᾶ παρὰ Ἱερεμίᾳ ἀρχιμανδρίτου Σιναΐτου τοῦ ἐκ Κυθωνίας τῆς Κρήτης. Venetiis. 1768. p. 50.

XI.

Privilegia Theodoro Scutariotae concessa.

I. [6778—1270], mense maio, ind. XIII.

Imperator Michaël Palaeologus diacono Theodoro Scutariotae confert dignitatem dicacophylacis.

Ὅρισμός τοῦ βασιλέως [Μιχαήλ Δούκα Ἀγγέλου] Κομνηνοῦ [τοῦ Παλαιολόγου] πρὸς [Θεόδωρον] τὸν Σκουταριώτην γεγονότα [μητροπολίτην] Κυζίκου. ὁρισμός προσκυνητὸς τοῦ κραταιοῦ καὶ θεοστεφοῦς ἀγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως, ὅτε με τῷ τοῦ δικαιοφύλακος ἐτίμησεν ἀξιώματι.

† Μιμεῖται καὶ Μωϋσῆν ἐκείνον ἡ βασιλεῖα μου τὸν δημαγωγόν, καὶ πρὸς τὸν τῆς νομοθεσίας ἐκείνου ζῆλον ὡς ἐφικτὸν ἀπευθύνεται· ὡς γὰρ ἐκείνος τὸν δακτύλῳ θεοῦ γραφέντα νόμον ἐγχειρισθεὶς διὰ τοῦ Ἀαρών, σεμνυνομένου τὸ τηνικαῦτα τῷ ἱερατικῷ ἀξιώματι, τῷ ἰσραηλιτικῷ λαῷ διεπόρθμευε, κατὰ ταῦτα καὶ ἡ βασιλεῖα μου τὸ παντὸς τιμώμενον τῆς βασιλείας χρῆμα λαβοῦσα παρὰ θεοῦ, ἣν ἔννομον ἀρχὴν οἱ πάλοι ὥρισαντο, κἀντεῦθεν οὔσα νόμος ἔμψυχος ἀτεχνῶς, ὡς καὶ τὸ δόξαν ταύτη καθάπερ νόμον γραπτὸν καὶ λέγεσθαι καὶ πιστεῦεσθαι, τὸν ἐντιμώτατον ἐν πατριαρχικοῖς ἄρχουσιν ἐπὶ τῶν δεήσεων κύρ Θεόδωρον διάκονον τῶν Σκουταριώτην ἄνδρα εὐροῦσα κατὰ τὴν παλαμηφορουμένην θεῷ καρδίαν αὐτῆς, καὶ πρὸς ταῖς ἄλλαις λογικαῖς ἐπιστήμαις καὶ τοὺς λόγους ἀκριβῶς μελετήσαντα, καὶ τῷ ἱερῷ καὶ θείῳ καταλόγῳ ἐμπρέποντα, τῇ τοῦ δικαιοφύλακος ἀξίᾳ τιμᾶν· χρεὼν γὰρ τὸν ἔκ τε θείων καὶ ἀποστολικῶν κανόνων, ἔκ τε τῶν νόμων, οὓς σοφοὶ ἄνδρες ἐξέθεντο, γινώσιν εἰς τὰ μάλιστα συλλεξάμενον καὶ τῷ δικαιοφυλακικῷ ἐνσεμνύνεσθαι ἀξιώματι. ὅθεν καὶ διορίζεται ἡ βασιλεῖα μου διὰ τῆς παρουσίας αὐτῆς προστάξεως, διενεργεῖσθαι παρὰ τοῦ διαληφθέντος ἐντιμωτάτου ἐν πατριαρχικοῖς ἄρχουσιν ἐπὶ τῶν δεήσεων κύρ Θεοδώρου διακόνου τοῦ Σκουταριώτου τὸ δικαιοφυλακικὸν ὄφφικιον, μετὰ πάντων τῶν ἀπονεεμῆμένων αὐτῷ δικαίων καὶ καθὼς ἐνεργεῖτο καὶ παρὰ τῶν πάλοι κεκτημένων αὐτό, καὶ τῆς αὐτῆς ἐκείνης μετέχειν τοῦτον τιμῆς τε καὶ τάξεως, ἐν τε καθιέραις

στάσει καὶ πᾶσιν ἄλλοις, καὶ ἐν τῷ εὐχαεῖ κλήρῳ τῆς βασιλείας μου, πάσας τε τὰς ἀνέκαθεν προσαρμοθείσας τῷ τοιούτῳ ὀφρικίῳ κρίσεις διεξάγειν καὶ περατοῦν. ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐγεγόνει καὶ ἡ παρούσα τῆς βασιλείας μου πρόσταξις δι' ἀσφάλειαν †.

† Εἶχε τό· μηνὶ μαΐῳ ἰνδικτιῶνος ιγ' διὰ τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς †.

II. [6778—1270], mense maio, ind. XIII.

Imperator Michaël Palaeologus scribit patriarchae Joseph, ut promoveat diaconum Theodorum Scutariotam ad altiore dignitatem ecclesiasticam.

Ἔτερον πρόσταγμα σεπτὸν τοῦ κοσμοποθέτου κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως, δι' οὗ μοι καὶ τόπος ἀπεδόθη κἂν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ ἀνάλογος, εἰ καὶ διὰ τὰ τινων ἀπρεπῇ σκάνδαλα καὶ τὴν ἐν τῷ χορῷ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων ἀφίλον στάσιν ἀπέκλινε, τὴν εἰρήνην αἰρετισάμενος· μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ σακελλίου ἐσφραγίσθην, καὶ τὸν τόπον τοῦ σακελλίου ἀπέλαβον.

† Ἀγιωτάτῃ μου δέσποτα καὶ οἰκουμενικῇ πατριάρχα· οἶδεν ἡ ἁγιωσύνη σου, ὡς ἀνεδέξατο ἡ βασιλεία μου τὸν τιμιώτατον δικαιοφύλακα κῦρ Θεόδωρον τὸν Σκουταριώτην, καὶ οἷας καὶ ὅσας¹⁾ αὐτὸν ἀξιοῖ προσπαθείας καὶ οἰκειώσεως, τῆς τε περὶ τὰ θεῖα γνώσεως αὐτοῦ χάριν, καὶ τῆς περὶ τὰ πράγματα προσούσης τοῦτῳ εἰδημοσύνης καὶ ἀρετῆς. ἐπεὶ οὖν οὕτως αὐτὸν ἀνεδέξατο καὶ οὕτως ἔχει τοῦτον ἡ βασιλεία μου καὶ τοιοῦτον ἀξιωματι κατεκόσμησεν, οὐ δέον πάντως τὸ μὴ καὶ παρὰ τῆς ἁγιωσύνης σου καὶ τῆς τῶν συγκλητικῶν [ἀρχόντων] αὐτὸν ἀναλόγως μετέχειν τιμῆς τε καὶ τάξεως ἐν τε τῷ ἐκκλησιαστικῷ ὀφρικίῳ κἂν ταῖς καθέδραις καὶ στάσεσι· χρεὼν γὰρ τόν, ὃν ἡ βασιλεία μου κατὰ λόγον τιμᾷ, καὶ παρὰ τῆς ἁγιωσύνης σου κατ' ἴσον τιμᾶσθαι καὶ τὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ κἂν τῇ συγκλητικῇ τίμιον καὶ παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ σου καὶ τῷ κλήρῳ τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλῃς ἐκκλησίας τιμῆς καταξιόσθαι τῆς κρείττονος· εἴ περ ἐπιστημονάρχης, σὺν θεῷ φάναι, τῆς ἐκκλησίας σου ἡ βασιλεία μου καὶ κατὰ κρίσιν οἰκονομεῖ τοὺς λόγους αὐτῆς· πρὸς τύπον δὲ τῶν βασιλικῶν καὶ τὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀφρικίων παρὰ τῶν αἰοιδίμων καὶ φιλευσεβῶν βασιλέων ἐτάχθησαν, καθὼς κἂν τῷ θείῳ ἰδίῳ τοῦ πρώτου τῶν Χριστιανῶν βασιλέως, μεγάλου καὶ ἁγίου Κωνσταντίνου, ὃ

¹⁾ πόσας Ζ.

πρὸς τὸν μακάριον ἐξέθετο Σίλβεστρον, οὐκ ἀσφαλῶς, ἀλλ' ἄριστα τεθέσπισται, ἐφ' ᾧ καὶ ὀφείλον τῷ πρωτοτύπῳ ἐπακολουθεῖν τὰ πρὸς μίμησιν. διὰ τοι τοῦτο καὶ οἰκονομήσαιο ἡ ἀγιωσύνη σου ἔχειν ἀπὸ τοῦ νῦν τὸν τοιοῦτον δικαιοφύλακα καὶ τῇ τοῦ θεοῦ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ὀφείμιον τῶν προβαθμίων καὶ ὑψηλῶν καὶ ὡς τῷ κλήρῳ τῆς ἀγιωτάτης μεγάλης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καταλεγόμενον ἴστασθαι καὶ προκόπτειν μετὰ τὸν νῦν τιμιώτατον πρωτέχδικον τὸν Γεμιστόν, ἕνα καὶ αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἐξωκατακοίλων ἀπὸ γε τῆς σήμερον γνωριζόμενον, αἰτοπον γάρ. τὸν ἐν καθέδραις ταῖς μεῖζοσι καὶ προβαθμιαίτεραις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀγιοσοφικῶν ἀρχόντων ὡς τὸ εἶδος συντιμώμενον, μὴ καὶ τῇ ἐκκλησιαστικῇ στάσει καὶ προκοπῇ τὸν προσήκοντα τόπον ἔχειν καὶ τοῖς ἐξωκατακοίλοις συνίστασθαι καὶ τῆς αὐτῆς συμμετέχειν τούτων τιμῆς τε καὶ προκοπῆς. ἡ μὲν οὖν βασιλεία μου ἤδη τὰ περὶ τούτου προεδήλωσε τῇ ἀγιωσύνῃ σου, ἥ καὶ ἔργον ἔσται, πρὸς ἔργον ἀγαγεῖν καὶ πληρῶσαι τὸ τοιοῦτον τῆς βασιλείας μου θέλημα, ὡς θεάρεστόν τε καὶ δίκαιον· ἐπὶ τούτῳ γάρ καὶ τὸ παρὸν πρόσταγμα τῆς βασιλείας μου ἀπελύθη, ὀφείλον ἀντιστραφεῖναι τῷ τιμιωτάτῳ δικαιοφύλακι κύρ Θεοδώρῳ διακόνῳ τῷ Σκουταριώτῃ δι' ἀσφάλειαν †.

† Μηνὶ μαΐῳ ἰνδικτιῶνος ιγ' †.

III. Inter 1275—1282.

Imperator Michaël Palaeologus condecorat metropolitān Cyzici, Theodorum Scutariotā, hypertimi dignitate.

Πρόσταγμα πρὸς τὸν Κυζίκου μητροπολίτην.

† Ἡ βασιλεία μου πρὸς τὴν πρόην εὐκλειαν πρὸς τὰς χρυσὰς ἐκείνας ἔννας καὶ εὐημερίας τάς τε πόλεις καὶ χώρας καὶ τὰς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐπαναγαγεῖν ἐθέλουσα καὶ ἀναβιοῦν τὰ τῷ μακρῷ χρόνῳ γηράσαντα, καὶ εἰς ζῆλον τῶν προβεβασιλευκῶν τῆς Ῥωμανίας ἀγαθῶν βασιλέων καὶ μεγαλουργῶν ἀνατρέχουσα, καὶ τὰ ἐκείνων ἔργα μεγαλουργὰ ἅμα δὲ καὶ θεία καὶ ἔνσεμνα ἐπειγομένη ἀνανεοῦν καὶ τὰ ἀπονενεμημένα ἀνέκαθεν τοῖς ἀρχιερεῦσι τῆς λαμπρᾶς τῆς Κυζίκου πόλειως ἐπίσημα τῷ ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Κυζίκου ἐχαρίσατο, τὸ κεκτῆσθαι τοῦτον δηλονότι τὸ ἐμπρέπον ὑπέρτιμον τοῖς θεσπεσίοις ἀρχιερεῦσι τε καὶ [μητροπολίταις] ἀξίωμα, καὶ τὸ σάκκον καὶ πολυσταύριον ἐν ταῖς θείαις μυσταγωγίαις τοῦτον ἀμπίσχεσθαι καὶ λαμπαδοῦχον προτρέχειν αὐτοῦ ἀνὰ πᾶσαν τὴν αὐτῆς ἐνορίαν. ἐφ' ᾧ καὶ διορίζεται ἡ βασιλεία μου, ὑπέρτιμον λέγεσθαι καὶ ὀνομάζεσθαι τὸν διαληφθέντα

μητροπολίτην Κυζίκου, καὶ πᾶν τὸ ἀνέκαθεν προσαρμόσαν τῷ τοιοῦτῳ ἀξιωματικῷ
 σέμνωμα ἔχειν κατὰ τὴν ἐπὶ τούτῳ συνήθειαν, ἐνδιδύσκεσθαι δὲ τοῦτον καὶ σάκκον
 καὶ πολυσταύριον ἐν ταῖς θείαις καὶ ἱεραῖς μυσταγωγίαις καὶ λαμπάδα φάινουσαν
 ἔμπροσθεν τούτου προάγεσθαι [ἀνὰ] πᾶσαν τὴν ἐνορίαν· φῶς γὰρ εἶναι τοῦ κόσμου
 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Χριστὸς ἀπεφάνητο, φαίνει δὲ καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ, ὁ
 ἡγαπημένος αὐτῷ φησι μαθητής. κατὰ τοὺς κυριακοὺς οὖν μαθητὰς καὶ τοὺς ὑπὸ
 τὴν ὑπήκοον τῆς βασιλείας μου πᾶσαν γῆν ἀρχιερεῖς πεφωτισμένους εἶναι θέλousα
 καὶ ἐν τῷ σκότει τοῦ βίου τούτου παμφαέστατα διὰ τῆς ἀρετῆς αὐτῶν φαίνειν
 βουλομένη, (ὡς ἀπὸ μιᾶς γὰρ τινος οὐρανομήκους κλίμακος τῶν ὑπηρετῶν τοῦ
 λόγου καὶ μαθητῶν τὸ μέγα τῆς ἀρχιερωσύνης χρῆμα καὶ πρᾶγμα καὶ εἰς αὐτοὺς
 καταβέβηκεν), εἰκότως καὶ φῶς τοῦ ἱερωτάτου αὐτοῦ μητροπολίτου Κυζίκου προ-
 πορεύεσθαι ἐκέκριε, καὶ τὰ ἄλλα δὲ ἐπίσημα αὐτῷ ἐδωρήσατο διὰ τῆς παρούσης
 αὐτῆς προστάξεως, ἥτις καὶ γεγонуῖα ἐπεδόθη αὐτῷ, ὀφειλousα ἐγκαταστρωθῆναι¹⁾ καὶ
 τοῖς τοῦ ἱεροῦ χαρτοφύλακος χαρτίοις τῆς ἀγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας †.
 † Εἶχε τό· μηνὶ . . . καὶ ἰνδικτιῶνι . . . δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων
 τῆς βασιλικῆς [καὶ θείας] χειρός †.

*E codice manuscripto Gerasimi archiepiscopi edid. Rhallès et Potlès, Coll. can.
 V. p. 326. Zachariae, Jus graeco-romanum, III. p. 590 et 598.*

¹⁾ ἐπιγνωσθῆναι Ζ.

XII.

Acta varia.

I. 6472—964, mense augusto, ind. IX.

Patriarcha Polyeuctus declarat monasterium Sanctae Mariae dictum Philosophi situm prope Demetsanam esse stauropegium.

Κύριλλος, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας
Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ἰσον ἀπαράλλάκτως τοῦ Ἰσου τοῦ πρωτοτύπου πατριαρχικοῦ παλαιγενοῦς σιγιλλιώδους γράμματος, ἐκβληθὲν παρὰ τοῦ παλαίου καὶ ἀρχαίου κώδικος τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, ὁραθέντος παρὰ τε τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τῆς ὑπερτελεστάτης ἱεράς τῶν ἀρχιερέων συνόδου, τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ποθεινοτάτων ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, τῶν καὶ κάτωθεν ὑπογραφόντων.

† Πολύευκτος, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Καὶ λιμένων μὲν κατασκευαὶ τοῖς ἐκ πελάγους χειμαζομένοις, οἰκιῶν τε καταστάσεις πρόξενoi ὑποδοχῆς, τᾶλλα τε, ὅσα τοῖς ἀνθρώποις ἐπινενόηται πρὸς ἐπικουρίαν τῶν ἐνσχλούντων, πρᾶγμα τοῦτο λυσιτελὲς καὶ πολλὴν ὠφέλειαν ἐμποιοῦν τοῖς περὶ ταῦτα ἐσπουδακόσιν· ἀλλ' οὕτω πάντα ταῦτα τοσοῦτον ἐπωφελεῖ, ὅσον ἱερῶν οἰκῶν οἰκοδομαὶ καὶ προσόδων χορηγία πρὸς τοῦτο τὴν διαμονὴν αὐτῶν διασώζουσα. τὰ μὲν γὰρ καὶ τινὰ παρέχωνται τὴν ὠφέλειαν, ἀλλὰ περὶ τὸ σῶμα, καὶ μόνον τούτου ἡ θεραπεία, ἡ δέ γε τῶν ἱερῶν σύστασις καὶ ἀμφοτέροις τὴν ἐπικουρίαν ἐπάγει· ψυχὰς γὰρ οἰκιοῖ τῷ θεῷ διὰ πράξεώς τε καὶ θεωρίας, ὧν ἑκάτερα τῷ μονήρει βίῳ κάλλιστα κατορθοῦνται ἐκ τῆς κοσμικῆς τῶν ἀνθρώπων ἀναχωρήσεως, καὶ τὰ τοῦ σώματος πάνυ ἐν ἀσφαλείᾳ τηρεῖ. τὴν γὰρ βιωτικὴν ἀποφυγὴν αὐτοτριχυμίαν, καὶ τῇ μονῇ προσδραμών, ἤδη γαληνῶς, ἐκ χειμῶνος τοῦ βίου τῷ μονήρει βίῳ καθορμιζόμενος· τοῖς γὰρ πρὸς ταῦτα σπουδὴν ποιουμένοις συναίρεσθαι καὶ ἡμῖν τῶν ἀναγκαίων ἂν εἴη. συναίρεται δ' εἰς τοῦτο οὐ μόνον ὁ κοινωνὸς πρωτοργῶν τῇ χορηγίᾳ τῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ καὶ πᾶς τις ἄλλος, ὅς ἂν δυνηθῇ τι πραγματεῦσασθαι ταῖς μοναῖς. ὃ δὲ πρὸ τῶν ἄλλων ἂν εἴη, εἴ τις τὰ προσόντα ταύταις κειμήλια ἐπ-

ασφαλῆ μένειν παρασκευάσεις, τοὺς δὲ τὸ πρότερον αὐτὰς δειμαμένους κάκεινα ταύταις ἀφιερῶσαντας εἰς ἐγκώμιον οὐκ ἔλαττον. οἱ μὲν γὰρ προσῆξαν αὐτὰς τῷ θεῷ, οἱ δὲ τὴν ἀσφάλειαν τούτων ἐπραγματεύσαντο. ὅπερ οὐκ ἂν ἄλλοθεν περ γένοιτο, ἢ ἐκ χρυσοβούλλων λόγων καὶ πατριαρχικῶν σιγγιλίων, δυναμένων πολλῷ γε τῷ περιόντι τὰς ὁρμὰς τῶν πλεονεκτῶν ἀναστέλλειν καὶ τὴν ἐλευθερίαν αὐταῖς παρέχειν, ὡς ἡ πρόθεσις ἦν ἐξ ἀρχῆς τῶν αὐτὰς δειμαμένων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τιμῶν πνευματικῶν ἀξιούσθαι δεῖ παρ' ἡμῶν, ἅτε τῆς πρὸς αὐτὰς τιμῆς ἐπὶ τὸν κτίτορα τούτων παραπεμπούσης τὸν ἔπαινον, ἐξ ὧν τὴν τε προθυμίαν αὐτῶν ἔστιν ἐπαυξῆσαι καὶ ἄλλους πρὸς τὸν ὅμοιον ζῆλον διερεθίσαι. εἰς τοῦτο δὲ τείνει τὰ τοῦ σκοποῦ. ἐπειδὴ τοίνυν καὶ ὁ οἰκεῖος τοῦ κρατίστου καὶ ἀγίου μου βασιλέως καὶ αὐτοκράτορος κυρίου Νικηφόρου τοῦ Φωκά, τοῦ ἐν ἀγίῳ πνεύματι ποθεινοτάτου υἱοῦ τῆς ἡμῶν μετριότητος, κύριος Ἰωάννης Λαμπαρδόπουλος, φιλόσοφος, πρωτοσυκρήτης, ἅτε φύσεως ὢν ἀγαθῆς καὶ πολλὴν περὶ τὰ θεῖα ποιούμενος τὴν φροντίδα, ζῆλόν τε ἀναλαβὼν ἔνθεον καὶ διάπυρον ἔρωτα, φιλοτίμῳ χρησάμενος χειρὶ, ἀνήγειρεν ἐκ βάθρων μονὴν ἱερὰν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς μητροπόλεως Παλαιῶν Πατρῶν, κατὰ τὴν ἐνορίαν τῆς ἐπισκοπῆς Λακεδαιμονίας, πλησίον χώρας Δημηστανῆς, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς Μονοπόρου, ἐπ' ὀνόματι τιμωμένην τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἣν διὰ τὴν τοῦ φιλοσόφου ἐπωνυμίαν μονὴν τοῦ Φιλοσόφου ἐκάλεσαν μετὰ ταῦτα, πρὸς καταμονὴν μοναζόντων ἀνδρῶν καὶ θεῷ ἀφιερωμένων ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας ἕνεκα· ναόν τε παρακείμενον καὶ φιλότιμον κατασκευάσεν ἐν αὐτῇ καὶ κελλίῳ οἰκοδομὰς καὶ ἄλλα τινὰ ἐργασάμενος πρὸς θεραπείαν καὶ ἀνάπαυσιν τῶν εὐρισκομένων ἐν αὐτῇ ψυχῶν, ἔτι δὲ καὶ ἱερὰ κειμήλια καὶ προσενέξεις, τὰς μὲν ἰδιοποιήσας, τὰς δὲ καὶ μετὰ ταῦτα μέλλων προσηλῶσαι ἐν αὐτῇ· ἡξίωσε τὰ νῦν, ἵνα καὶ παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος τύχῃ σιγγιλιῶδους γράμματος ἐπὶ τῷ καθιερωθῆναι μὲν ἐπὶ πατριαρχικῷ σταυροπηγίῳ, εὐρίσκεισθαι δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐπὶ τὴν [τῆς] πατριαρχείας¹⁾ περιωπὴν ἀκαταδούλωτόν τε καὶ ἀκαταπύκτον ὑπὸ τοῦ κατὰ καιροὺς εὐρισκομένου ἐκεῖσε μητροπολίτου Παλαιῶν Πατρῶν καὶ τοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ Λακεδαιμονίας, ὡς μηδεμίαν ἐχόντων ἐν αὐτῷ ἄδειαν ἢ ἀνάγκησιν ποιεῖν ἢ ἀπαιτεῖν παρ' αὐτοῦ τὸ τυχόν. ἰδοὺ τὴν τούτου αἴτησιν προσδεξαμένη ἡ μετριότης ἡμῶν, ὡς θεοφιλῇ καὶ καθάπασε σκοποῦ μετέχουσαν ἀγαθοῦ, τὸ παρὸν σιγγιλιῶδες γράμμα ἐπιχορηγεῖ τῇ αὐτῇ μονῇ, δι' οὗ δὴ καὶ διορίζεται καὶ ἀποφαίνεται, ἵνα ἡ τοιαύτη θεία μονὴ τῆς Πανυχίας μου τοῦ Φιλοσόφου, ἡ

¹⁾ Legendum videtur: ἐπὶ τὴν πατριαρχικὴν περιωπὴν.

ἀρτίως ἀνεγερθεῖσα ἐκ βάθρων αὐτῶν παρὰ τοῦ προειρημένου ἄρχοντος Φιλοσόφου τοῦ πρωτασκηρέτου, εὐρίσκηται ἅμα τοῖς μετοχίοις αὐτῆς ὡς ἐπὶ σταυροπηγίῳ πατριαρχικῷ ἀνοικοδομηθεῖσα, ὑπὸ τὸν κατὰ καιροὺς οἰκουμενικὸν πατριάρχην, καὶ μνημονεύη τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ὥστε μήτε ἄδειαν ἔχειν τὸν κατὰ καιροὺς μητροπολίτην Παλαιῶν Πατρῶν ἢ τὸν ἐπίσκοπον αὐτοῦ Λακεδαιμονίας, μήτε ἕτερόν τινα τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ μητροπολιτῶν μετ' ἐξουσίας ἰδίας καὶ αὐθεντείας εἰσερχεσθαι ἐν αὐτῇ, ἱερατικὸν τι διαπραΰνεσθαι ἢ ἀπατεῖν τὸ σύνολον ἀπ' αὐτῆς, ἀλλὰ καθάπαξ εὐρίσκεισθαι τοὺς τοιούτους ἐκκωλυομένους, ὀφείλοντος μόνου τοῦ κατὰ καιροὺς πατριαρχικοῦ ἐξάρχου κρίνειν καὶ θεωρεῖν πᾶσαν ἐμπίπτουσαν ἐκκλησιαστικὴν ὑπόθεσιν καὶ διορθοῦν τὰυτα κανονικῶς καὶ νομίμως καὶ ὡς φίλον θεῷ. οἱ δὲ ἐκεῖσε συνήθως εὐρισκόμενοι ψάλλοντες ἱερεῖς ὑπάρχωσι καὶ οὗτοι ὡς πατριαρχικοὶ ἐλεύθεροι καὶ ἀκαταδούλωτοι, ἔτι δὲ καὶ ἀναπαίτητοι καὶ ἀνεξέταστοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐν [τῇ] Πελοποννήσῳ μητροπολιτῶν, ὑπόκηνται δὲ μόνον καὶ αὐτοὶ τῇ ἡμῶν μετριότητι· καὶ τῷ κατὰ καιροὺς πατριάρχῃ καὶ πατριαρχικῷ ἐξάρχῳ, καὶ παρ' αὐτοῦ ἀνακρίνονται καὶ ἐξετάζονται νομίμως καὶ κανονικῶς. τὴν δὲ οἰκονομίαν καὶ διοίκησιν πάντων [τῶν κτημάτων] τῆς τοιαύτης μονῆς ἔχει μόνος ὁ κατὰ καιροὺς ἡγούμενος, ὅστις καὶ ὀφείλει ἐκλέγεσθαι ἐκ μέσου τῆς ἀδελφότητος καὶ ἀποκαθίστασθαι εἰς τὴν ἡγουμενίαν. πρὸς τοῦτοις δέ, ὅτε χρεῖα χειροτονίας γενήσεται αὐτοῖς, προσκαλῶνται ἕνα τινὰ τῶν ἀρχιερέων, ὃν ἂν ἐθέλωσιν, σφραγίζειν καὶ χειροτονεῖν ἀναγνώστας καὶ ὑποδιακόνους καὶ πρεσβυτέρους καὶ πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ ἐκτελεῖν χωρὶς τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως, μηδενὸς ἐναντιουμένου περὶ τούτου ἢ ἀντιλέγοντος ἐν ἀργίᾳ καὶ ἀφορισμῷ. ὅθεν καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δήλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν σιγγιλιῶδες γράμμα, καὶ ἐπεδόθη τῇ διαλειφθείσῃ μονῇ τῆς Παναγίας μου τοῦ Φιλοσόφου τῇ πατριαρχικῇ καὶ σταυροπηγιακῇ †.

† Ἐν ἔτει ς'υοβ' μηνὶ αὐγούστῳ ἰνδ. θ' †.

† Πολύευκτος, ἐλέφ' θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ἐν ἔτει ς'ρλβ' ἰουνίῳ μηνὶ ἰνδ. ζ' †.

† Κύριλλος, ἐλέφ' θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

Primus edidit Euthymios Kastorches in libro: Περὶ τῆς ἐν Δημητσάνῃ ἐλληνικῆς σχολῆς καὶ περὶ τῶν καθιδρυτῶν καὶ πρώτων αὐτῆς διδασκάλων. Athenis. 1847. Iterum Ludov. Ross in ephemeridibus, quibus titulus: „Hallische Literaturzeitung“, 1849. I. p. 811.

II. 6615—1106, mense septembri, [ind. XV.].

Imperator Alexius Comnenus donat monasterio Transfigurationis in monte Sigmata Boeotiae partem Sanctae Crucis et lacum Ungriae, liberatque monachos a tributis.

† Ἀλέξιος Κομνηνὸς θεῖω ἐλέει βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων †.

† Ἐπειδὴ περ παρὰ τῶν ἐνδημούντων ταύτῃ τῇ κραταιᾷ καὶ θεοφυλάκτῳ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων ἀπὸ τῆς κατὰ Βοιωτίαν τῆς Ἑλλάδος ἐπαρχίας ἱκανῶς ἐπληροφορήθημεν, ὅτι ἐν αὐτῇ ὅρος Σαγματᾶ καλούμενον ὑπάρχει, ἐν ᾧ καὶ μονὴ ἱερὰ καὶ σεβάσμιος, πατέρων τε συλλογὴ οὐκ εὐαριθμητος θεοπρεπῶς καὶ θαυρέστως ἀσκουμένων, εἰς τιμὴν δὲ καὶ ἐγκαίνια τῆς ἐνδόξου καὶ φοικτῆς τοῦ Σωτῆρος Μεταμορφώσεως τιμωμένη, κρείττονι νεύσει καὶ προμηθείᾳ διαναστάντες ἡβουλήθημεν ἀναθήματι θείῳ καὶ πολυτίμῳ αὐτὴν σεμνῶναι, καὶ δὴ ἐκ τοῦ ἐνυπάρχοντος τῷ ἡμετέρῳ θησαυροφυλακείῳ τιμίῳ ξύλῳ ἀφαιρώσαμεν μέρος, ὅπερ ὀρθίως τὴν τοῦ λιχανοῦ ἐπιμέτρῃσιν ἀποτελεῖ, ἐγκαρσίως δὲ τὴν τοῦ ἀντίχειρος, τὸ πάχος πάλιν δακτύλου ἡμίσεως, στάθμῃ δὲ ἐπιθέμενον τὸ τῶν ὀκτῶ καὶ ἡμίσεως δραχμῶν ποσὸν ἐπαγγέλλεται, καὶ τοῦτο εἰς ἀείμνηστον ἡμῶν καὶ εἰς αἰεὶ διαμέμον μνημόσυνον, διόπερ καὶ εἰς ἀναντίρρητον τῆς ἀληθείας ἔνδειξιν χρυσοβούλλῃ ἡμετέρῃ κτισαρικῇ ἡσφαλισάμεθα τὸ ἀνάθημα, καὶ τὴν ἱερὰν μονὴν βασιλικὴ τιμῇ ἐνεκαλλωπίσαμεν, καὶ τὴν λίμνην κατὰ τὴν Οὐγκρίαν κειμένην τῇ μονῇ παρεδώκαμεν, τοὺς τε πατέρας ἀφορολόγητους ἐψηφισάμεθα. καὶ δεδῶτα ἐν τῷ ἡμετέρῳ παλατίῳ εἰς ἔνδειξιν †.

αρς' ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ.

Editum in ephemeridibus inscriptis: Εὐαγγελικὴ σάλπιγξ, 15. mensis aprilis 1838, et a Ross et Schmeller in dissertatione: „Urkunden zur Geschichte Griechenlands im Mittelalter“. Abhandlungen der philos. philol. Cl. der k. bayerischen Akademie der Wissenschaften. 1837. Bd. II., p. 155. Diploma spurium. Vide observationes in fine voluminis.

III. 6797—1289, mense martio, ind. II.

Imperator Andronicus II. confirmat possessiones monasterii Sanctae Mariae Eleusae dicti Lycusadis prope Phanarium.

† Οὐδὲν τῆς ἀληθείας ἐπικρατέστερον καὶ οὐδὲν τῆς κατ' αὐτὴν ἐπιγνώσεως ἀνθρώποις ἐπαινετώτερον· οἱ γὰρ ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πραγμάτων τοῦ ὄντος κατ' ἀλή-

θειαν γινόμενοι ἐπιγνώμονες τὸ καλὸν ἂν πάντως ἐπὶ πᾶσι προέλοινο καὶ οὐδέποτε ἂν ἐκπέσαιεν τοῦ συμφέροντος· ἀλλὰ καὶ ἑαυτοῖς προσπορίσασθαι τι δέη τῶν ὠφελούντων, καὶ ἑτέροις οἷς τι προμηθείας οὗτοι μεταδιδόναι σπουδάζουσι, τοῦ ἀκριβοῦς ὑπάρχει τοιοῦτου κατευστοχεῖν. τοῦτο τοῖς συνεπωτέροις τῶν ἀνθρώπων ἐν οἷσπερ ἂν ποιῶσι παρακολουθεῖν εἰσὶν οὐχ ἥττον ἔστι διαγνῶναι καὶ τῆς τὴν παρούσαν εἰσενεγκαμένης αἰτήσιν ταῖς πράξεσι παρεπόμενον, τῆς μιᾶς δὴ ταύτης προσμαρτυρούσης καὶ ταῖς ἄλλαις τῶν πράξεων· τὸ γὰρ προσὸν ἀπὸ θεοῦ τῇ βασιλεῖᾳ δικαίωμα μέγα μὲν ἐν τοῖς κατὰ γῆν γνωρίζεται ἅπασιν, οὐ μὴν ὅτι πρόδηλον αὐτῷ τὸ περίοπτον, οὐκ ἐπαινετέον παρὰ τοῦτο κριθήσονται οἱ καὶ λογιζόμενοι τὸν ὄγκον καὶ τὸ ἐπιβάλλον αὐτῷ τῆς ὀφειλῆς ἀποσώζοντες ἐν τῷ τὴν ὑποταγὴν ἀποδιδόναι καὶ ἔργοις οἷον συνεπιψηφίζεσθαι τῆς ἐξουσίας τῷ ὑπερέχοντι. τοῦτο δὴ τὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡμετέρας δικαίωμα, καὶ εἰς μεῖζον μὲν ἦν διηρμένον τὰ πρότερα, ἀφοῦπερ πρὸς τὴν ἡμετέραν ταύτην ἀρχὴν ὁ πηξάμενος αὐτὴν καὶ συστήσας δημιουργὸς καὶ συνοχεὺς τοῦ παντός ἐκεῖνο ἐνιδὼν ἱλέψθαι βλέμματι εἴρηκε· „πλάτυνον τὰ σχοινίσματά σου. ἔτι· ἐκπέτασον ἐπὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερά· πῆξον καὶ μὴ φείσῃ τῶν αὐλαϊῶν“· καὶ μέντοι καὶ ἐξετέλεσε καὶ διτήγαγεν ἐπὶ πολλαῖς, ὅτι κρατυνομένη καὶ αὐξομένη περιόδοις ἐτῶν καὶ τῶν χεῖρα ὅτεδήποτε πειρασάμενων ἀντᾶραι κατευμεγεθούσα περιεγίνετο. εἴτα ἐκκαυθείσης ἀνωθεν ὀργῆς διὰ παιδείαν πάντως συμφέρουσαν, βήματι τὸ δὴ λεγόμενον ἐκινήθη καὶ μεταπεπτῶκει πρὸς τὸ χεῖρον τὰ πράγματα καὶ ἡ ἀρχὴ ἐς τὸ βραχύτατον συνεστάλη· καὶ ἐπὶ μετρίοις ὅροις συνεληλαμένη ἐδείκνυτο· πρὸς γὰρ τοι τοῖς ἄλλοις, μᾶλλον δὲ γε πρὸ τῶν ἄλλων καὶ αὐτῆς ἐξεπεπτῶκει τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων, ἕως ὃ παιδεύων ἄχρι τοῦ ἰάσασθαι μόνον καὶ εἰς τέλος μὴ παραδιδούς, οὐδ' ἵνα πληξῇ πληττων, ἀλλ' ἵνα πρὸς τὸ κρεῖττον μετᾷθῃται, τὰ τε ἄλλα τῶν τῆς ἀρχῆς ἐξερρυχότων καὶ αὐτὴν τὴν βασιλεύουσαν ἐπανεσώσατο πόλιν, καὶ ἐπὶ τὸ κρεῖττον αὖθις τῇ αὐτοῦ καὶ ἀρωγῇ καὶ συνάρσει, τὰ τῆς ἀρχῆς ἐπανεδράμε. τότε δὴ ἐν τῇ κινήσει τῶν πραγμάτων ἐκείνη, ἥ τὰ δυσχερῆ ἐπλεόνασε, τότε πρὸς πολλοὺς πολλὰ τῶν τῆς ἀρχῆς μεταπέπτωκε, καὶ ἔτι δὴ ἐς τὸ παρὸν πόλεων τινὲς καὶ χωρῶν ἔστιν οἷς τῶν τότε κατασχόντων ὡς εἰς ἰδιάζουσάν τινα τὴν δεσποτείαν κατέχονται, ἀλλ' ὑποκύπτουσι τῷ ἡμέτερῳ κράτει καὶ τὴν ὑποταγὴν δικαίως ἀσπάζονται. ἡ μέντοι τῷ περιποθῆτῃ συμπενηθέρῳ τῆς βασιλείας μου, τῷ σεβαστοκράτορι ἐκεῖνῳ Κομνηνῷ κυρῷ Ἰωάννῃ τῷ Δούκα κατὰ κόσμον χρηματίσασα σύζυγος, εἴτα τὸν μοναδικὸν ζυγὸν ὑποδύσα Κομνηνῇ κυρᾷ Ὑπομονῇ ἡ Δούκαινα, τὸ τῆς βασιλείας καλῶς ἐπεγνωκυῖα δικαίωμα, καὶ ὥς οὐκ ἔστιν ἐν βεβαίῳ τὴν τῶν προσόντων ἀποφέρεισθαι κτήσιν, οὔτε μὴν καθ' ἓνα τῶν ἐν βίῳ, οὔτε μοναστῶν καταγώγιον, εἰ μὴ τὸ

κῦρος ἐπιθεῖν τοῦτοις βασιλικά διατάγματα, διαπέμπεται τε πρὸς τὴν ἡμετέραν βασιλείαν, καὶ τῇ παρ' αὐτῆς συστάσῃ σεβασμῇ μονῇ τὸ κῦρος τῶν ἐνυπαρχόντων αἰτεῖται διὰ χρυσοβούλλου προσγενέσθαι τῆς βασιλείας μου. ἔστι μὲν οὖν ἡ οἰκοδομηθεῖσα αὕτη καὶ συστάσα παρὰ ταύτης μονῇ πλησίον που διακειμένη τοῦ ἁστέος, ὃ Φανάριον ὀνομάζεται, τιμᾶται δὲ ἐπ' ὀνόματι τῆς πανυπεράγνου μου δεσποίνης καὶ θεομήτορος τῆς Ἐλεούσης, καὶ ἐπικέκληται οὕτω πῶς τῆς Λυκουσάδος· ἃ δὲ αὕτῃ τῇ μονῇ προσήρμοσε κτήματα, ἐκεῖ μὲν ὅπουδῆποτε τυγχάνουσι διακείμενα, καὶ ταῦτα δέ γε κατωτέρω ἐξ ὀνόματος δηλωθήσεται. τῇ τοιαύτῃ τοιγαροῦν αἰτήσῃ αὐτῆς οὐκ ἔγνω δέον εἶναι ἡ βασιλεία μου ὑπέρθεσιν τινε δύναι καὶ μὴ παραυτὰ τῷ τέλει ἐναγαγεῖν, ἀλλὰ τῆς εὐγνωμοσύνης ὥσπερ ἀμειβομένη ταύτην καὶ τῆς τοῦ καλοῦ ἐπιγνώσεως ἐτοιμότητα κατανεύει πρὸς τὸ αἰτούμενον, καὶ τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον ἐπορέγει αὐτῇ, δι' οὗ καὶ εὐδοκεῖ καὶ προστάσσει καὶ διορίζεται κατέχεσθαι παρὰ τῆς διαληφθείσης σεβασμῆς μονῆς τὰ παρὰ τῆς εἰρημένης συζύγου τοῦ μνημονευθέντος σεβαστοκράτορος προσαρμόσαντα αὐτῇ ὅποιαδήτινα κτήματα, ἃ δὴ καὶ κατὰ μέρος οὕτως ἐπ' ὀνόματος ἔχουσι· χωρίον ἡ Λυκουσάδα, ἐν ᾧ καὶ ἡ τοιαύτη ἀνηγέρθη μονή. ἕτερον χωρίον ἡ Βατουσιάνη. τὸ περὶ τὰ Τρίκκαλα χωρίον, ὅπερ εὐρίσκεται κατέχουσα ἡ μονὴ μετὰ τοῦ ἐκεῖσε λοετροῦ· μετόχιον εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐπιλεγόμενον ἡ Ῥάξα μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων τῶν διαλαμβανομένων κατ' ὄνομα ἐν τοῖς προσοῦσιν αὐτῷ δικαιομασιν, ἔτι δὲ καὶ τῆς κατεχομένης παρ' αὐτοῦ τοῦ μετοχίου γῆς καὶ τῶν μυλοθεσιῶν καὶ ἀμπελίων. ἕτερον μετόχιον ὁ Τριστενίκος εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἁγίου μου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. ἕτερον εἰς ὄνομα τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων καὶ ἀμπελίων καὶ τῆς προστεθείσης ἄρτίως γῆς Βλαχοκατοῦνα ἡ ἐπιλεγομένη Πρακτικατοῦς. χωρίον ἡ Γοριάνη μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ μυλοθεσιῶν καὶ ἀμπελίων. εἰς τὴν λίμνην τοῦ Ἐξερῶ σανδάλια δύο μετὰ καὶ ἀλιέων δύο. μετόχιον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ ἁγίου μου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου ἐν τῷ θέματι Βουναίνης διακείμενον μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ παροίκων, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν ἀμπελίων καὶ μυλοθεσιῶν. ἔτι τε εἰς τὸν τόπον τοῦ Ἀλμυροῦ χωρίον ἡ Μαγούλα καὶ οἱ Σιμισαράτοι λεγόμενοι σὺν τῇ ἐκεῖσε γῇ τῶν Λεβαχάτων καὶ Ταρωνάτων. ἃ δὴ πάντα καθέξει ἡ εἰρημένη σεβασμῇ μονῇ τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης καὶ θεομήτορος τῆς Ἐλεούσης κατὰ δεσποτείαν καὶ νομὴν ἀναφαίρετον, ὥς κατὰ μέρος διαλαμβάνονται ἐν τοῖς γεγονόσιν ἐπ' αὐτοῖς πρακτικοῖς, ἔτι δὲ καὶ ὥς προσεκυρώθησαν καὶ προστεθήσαν ταύτῃ παρὰ τῆς διαληφθείσης συζύγου τοῦ δηλωθέντος σεβαστοκράτορος, καὶ νεμηθήσεται· αὐτὰ ἀνενόχλητα, ἀδιάσειστά τε καὶ ἀναπόσπαστα εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα.

καὶ μέλλοντα χρόνον, ἀλλὰ δὴ καὶ ἀνώτερα πασῶν τῶν κατὰ χώραν ἐπερχομένων δημοσιακῶν ἐπιηρειῶν τε καὶ συζητήσεων· οὐδεὶς γὰρ τῶν ἀπάντων ἔξει ἐπ' ἀδείας ἐπὶ παντὶ τῷ νῦν καὶ μέλλοντι χρόνῳ λύμην οἰανδῆτινα ἐπάγειν αὐτοῖς ἢ διασισμόν καὶ ἐπιθεσιν, καὶ ὅτι ἀποτραπήσεται τῇ ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου, πᾶς ὁ τοιοῦτόν τι ἐπενεγκεῖν πειραθισόμενος καὶ δι' ὄγλου ὁλως γενέσθαι τῇ εἰρημένῃ σεβασμῖα μονῇ ἢ τοῖς προσοῦσι αὐτῇ τοιούτοις κτήμασι τε καὶ δικαίοις, ὥς καὶ ὑπερκεῖσθαι ὀφειλόντων αὐτῶν ἐπιηραστικῆς ἀπάσης καὶ ἀδίκου χειρὸς καὶ μηδεμίαν ὑφίστασθαι παρὰ μηδενὸς ἀρπαγὴν καὶ λύμην καὶ διενέχλησιν, ὥς ἐντεῦθεν εἶναι καὶ τοῖς ἐν τῇ εἰρημένῃ σεβασμῖα μονῇ τὴν μοναδικήν τε καὶ κατὰ θεὸν προελομένοις ἀγωγὴν τε καὶ βίωσιν, μεθ' ἡσυχου ταύτην μετιέναι τῆς καταστάσεως καὶ ἀπολαβεῖν ἀταράχως τῆς θεοφιλοῦς δὴ ταύτης πολιτείας καὶ ὑψηλῆς· διὰ γὰρ τοῦτο ἐγεγόνει καὶ ἐπεβραβεύθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμῖα μονῇ τῆς πανυπεράργου μου δεσποίνης καὶ θεομήτορος τῆς Ἐλεούσης καὶ ὁ χρυσόβουλλος λόγος οὗτος τῆς βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα μάρτιον τῆς νῦν τρεχούσης δευτέρας ἰνδικτιῶνος τοῦ ἑξακισχιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ ἐννενηκοστοῦ ἐβδόμου ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνато κράτος †.

† Ἀνδρόνικος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, Δούκας Ἀγγέλως Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος †.

Edidit Spir. P. Lambros in ephemeridibus: Δελτίον τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας. Tom. I. fasc. I., p. 116. ex originali, quod erat monasteriorum τῶν Μετωρῶν, nunc autem asservatur in bibliotheca Atheniensi. Est rotulus in pergamena: a tergo, ubi folia sunt colla juncta, legitur: διὰ τοῦ μεγάλου λογοθέτου Θεσδώρου τοῦ Μουζάλωνος.

III. Sine anno, mense septembri et aprili, ind. II.

Imperator praecipit, ut monasterio Hierae aut Xerochoraphii in themate Maeandrii restituantur possessiones raptae a Georgio Phoca et aliis.

I. Ὅρισμός διὰ τὰ καθαρπαγέντα χωράζια τῆς μονῆς παρὰ τε τῶν Σαμψηνῶν καὶ τῶν Μαλαχίων.

† Ὑπεμνήσθη ἡ βασιλεία μου παρὰ τοῦ μέρους τῆς σεβασμῖας μονῆς τῆς Ἱερᾶς ἡτοι τοῦ Ξηροχωραφίου, ὥς τόπια τινὰ διαφέροντα αὐτῇ ἀπὸ παλαιγενῶν χρυσοβούλλων καὶ λοιπῶν δικαιωμάτων καὶ ἐν τῷ θέματι Μαιανδρίου διακειμένα καθησπάγησαν κατὰ διαφόρους καιροὺς παρὰ τε τοῦ μέρους τοῦ πανσεβάστου Φωκά

κυρῷ Γεωργίῳ καὶ τινῶν Σαμψηνῶν καὶ ἐτέρων προσώπων, καὶ κατέχονται παρ' αὐτῶν καὶ νέμονται ἀμετόχως, μικρόν τι ἢ οὐδὲν ἐξ αὐτῶν πορίζομένης τῆς τοιαύτης μονῆς, ὡς τῶν κατεχόντων αὐτὰ καταδυναστεύοντων αὐτῇ· καὶ ἐδεήθησαν οἱ μοναχοὶ τῆς βασιλείας μου, πρόσταγμα ταύτης ἐπορευθῆναι αὐτοῖς, ἀποκαθιστῶν αὐτὴν εἰς τὰ τοιαῦτα τόπια. ἡ γοῦν βασιλεία μου, μὴ βουλομένη τὴν μονὴν τῆς Ἱερᾶς στέρῃσιν ὑποστῆναι τῶν θ[ιαφ]ερόντων αὐτῇ, διορίζεται σοι τῷ πνευματικῷ καὶ οἰκίῳ αὐτῇ ἐπὶ τοῦ κανικλείου κυρῷ Βασιλείῳ τῷ Χρυσομάλλῃ καὶ δουκὶ τοῦ θέματος τῶν Θρακησίων τηρῆσαι τὰ προσόντα τῇ μονῇ δικαίωματα καὶ περιόρους καὶ ἀποσπᾶσαι τὰ τόπια τῆς μονῆς τὰ παρὰ τινων καθαρχαγέντα καὶ προσκυρῶσαι αὐτῇ, ὡς ἂν παρὰ ταύτης κατέχωνται καὶ νέμονται, καθὼς αὐτῇ προσήρμοσαν, ἐπιφωνήσασθαι δὲ καὶ τοὺς παρὰ πάντα δίκαιον λόγον καὶ ἀμετόχως κατέχοντας τὰ τόπια τῆς μονῆς, ὅποιοι ἄρα καὶ εἰσὶ, τέλεον ἀπέχειν αὐτῶν· οὐδὲ γὰρ βούλεται ἡ βασιλεία μου τοὺς ταπεινότερους καὶ μόνῳ θεῷ προσανέχοντας μοναχοὺς παρὰ τῶν ἰσχυροτέρων καταδυναστεύεσθαι †.

† Εἶχε καὶ διὰ τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων· μηνὶ σεπτεμβρίῳ ἰνδ. β' †.

Π. † Περιπέθηκε συμπενησὲρ τῆς βασιλείας μου, πανευτυχέστατε σεβαστοκράτωρ, κύρ Σάβα Ἀσιδηνέ· ὁ κατηγοούμενος τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Ξηρωφίου, ὁ μοναχὸς Νίκων, ὑπέμνησε τὴν βασιλεῖαν μου, ὡς χωραφία τινὰ τοπία διαφέροντα τῇ κατ' αὐτὸν σεβασμῇ μονῇ ἀπὸ χρυσοβούλλων παλαιγενῶν καὶ λοιπῶν δικαιωμάτων καὶ ἐν τῷ θέματι Μαιάνδρου διακείμενα πρὸ χρόνων τινῶν καθηρπάγησαν παρὰ τε τῶν παρόικων σου καὶ τοῦ πανσεβαστοῦ σεβαστοῦ καὶ γυναικαδέλφου σου Γεωργίου τοῦ Φωκά, καὶ νῦν κατέχονται καὶ νέμονται παρ' αὐτῶν· ἡ γοῦν βασιλεία μου, μὴ βουλομένη στέρῃσιν ὑποστῆναι τὴν δηλωθεῖσαν μονὴν τοῦ προσαρμόζοντος αὐτῇ δικαίου ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις χωραφιαίοις τοπίοις, διορίζεται σοι διὰ τῆς παρούσης προστάξεως, διοικονομῆσαι παντοίως τὸ ἀποσπασθῆναι τὰ τοιαῦτα τοπία ἀπὸ τῶν κατεχόντων αὐτὰ ἀμετόχ[ως, ὡς] παρὰ τοῦ ῥηθέντος καθ[ηγουμένου] ὑπεμνήσθη ἡ βασιλεία μου, ἀποκαταστῆναι δὲ τῇ δηλωθεῖσῃ μονῇ ταῦτα· οὐδὲ γὰρ βούλεται ἡ βασιλεία μου, στερηθῆναι αὐτὴν τῶν τοιούτων χωραφιαίων τοπίων, ἀντιλαμβάνεσθαι τε τοῦ μέρους τῆς τοιαύτης μονῆς καὶ μὴ παραχωρεῖν τινὶ παραρπάξιν τι τῶν δικαίως διαφερόντων αὐτῇ καὶ ἰδιοποιεῖσθαι τοῦτο †.

† Εἶχε καὶ διὰ τῆς βασιλικῆς καὶ θείας χειρὸς δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων· μηνὶ ἀπριλλίῳ ἰνδ. β' †.

III. Ὁρισμὸς διὰ τὰ χωράφια τοῦ Ἀκρου ἀποτρέπων ἀπ' αὐτῶν τοὺς Σαμψηνοὺς.

† Ἐφθασε μὲν λαληθῆναι μέσον τοῦ μέρους τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς Ἱερᾶς καὶ τῶν Σαμψηνῶν ἐποίκων ἐνοῦσα ὑπόθεσις περὶ τινων χωραφιαίων τοπίων τῶν οὕτω πως ἐπιλεγομένων τὸ Ἄκρος παρὰ τῇ τῆς βασιλείας μου βήματι, ἐνθα καὶ προσβάλλοντο ἀμφοτέρω τὰ μέρη τὰς δοκούσας τε καὶ προσοῦσας αὐτοῖς δικαιο-λογίας. καὶ ἐπεὶ ἀπὸ τῶν παρ' ἀμφοτέρων λαληθέντων καὶ ἀφ' ὧν οἱ μοναχοὶ ἐνεφάνισαν δικαιωμάτων διεγνώσθη παρὰ τῆς βασιλείας μου ἡ γῆ πᾶσα τοῦ Ἀκρου τῇ τοιαύτῃ μονῇ διαφέρουσα καὶ κα . . . π . . . το εἰς τοῦτο καὶ οἱ Σαμψηνοί, ἔλεγον δέ, ὡς ἡ τοιαύτη γῆ ἅπασα . . .

Reliqua desunt.

Exstant in cod. bibliothecae Mediceae Florentiae, Badia Nr. 316, in calce grammaticae Moschopuli, scriptae anno 1426, 13. mensis aprilis. Tempus actorum incertum.

IV. 6771—1263, mense majo, ind. VI.

Imperator Michaël Palacologus confirmat jura et possessiones monasterii Sanctae Mariae Chozobiotissae in insula Amorgo.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τοῦ προσκυνητοῦ χρυσοβούλλου τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Μιχαὴλ Δουκὸς Ἀγγέλου Κομνηνοῦ τοῦ Παλαιολόγου.

† Ἐρχεται καὶ ἀπὸ τόπου, ὥσπερ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν προσώπων, συγκρήσις εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ψυχῆς καὶ μεγάλῃς προσθήκῃς αἵτιον τοῦτο καθίσταται πρὸς τῷ ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος δικαίῳ, προστιθεμένης καὶ τῆς ἐντεῦθεν ποιότητος τοῦ καλοῦ· καὶ τοσοῦτο πλέον τοῦθ' οὕτω γίνεται, ὅσον ἂν πλεῖονα προσῇ τῷ τόπῳ τὰ ἀγαθὰ. ἐπανεκτέον δὲ καὶ ὧν ἕνεκα ταῦτα ἡ βασιλεία μου προ-εξέθετο· ἡ κατὰ τὴν Ἀμοργὸν εὐαγεστάτη τῆς ὑπεράγνου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας μονή, πολλὰ καὶ πολυτρόπως ἔχουσα τὰ συνιστῶντα τὴν ταύτης σεμνότητα, τὸ ἀνακεχωρηκὸς τοῦ τόπου καὶ ἰδιόζον, τὴν θεάρεστον τῶν ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων διαγωγὴν, τὴν τοῦ πνευματικῶς αὐτῆς προϊσταμένου χρηστοθήθειαν καὶ πρὸ πάντων καὶ ἐπὶ πᾶσι τὴν ἀγιαστικὴν χάριν, ἣν ἐπαφῆκε τῷ τόπῳ . . . διὰ τῆς ἰδίας χάριτος. ταῦτα οὖν καὶ τοιαῦτα ἔχουσα τὰ καλὰ, καθ' ἕκαστον τούτων τῇ διαθέσει τῆς βασιλείας μου ὥκειώται τοίνυν καὶ δεῖγμα ταύτης ὁ παρὼν χρυσοβούλλος λόγος ἐξετέθη τῆς βασιλείας μου, καὶ ἐφιλοτιμήθη τῇ τοιαύτῃ μονῇ, δι' οὗ καὶ

κρατύνει μὲν καὶ ἀσφαλίζεται ἡ βασιλεία μου πάντα τὰ προσόντα αὐτῇ παλαιγενῆ δικαιώματα, χρυσόβουλλά τε καὶ ὀρισμούς καὶ ἀναγραφικὰς ἀποκαταστάσεις καὶ ἐκδόσεις ἐγγράφους, καὶ πάντα ἀπλῶς τὰ ἐν χαρτίοις δικαιώμασι καὶ τὴν αὐτῶν ἰσχὺν καὶ τὴν τῶν πραγμάτων κατοχὴν καὶ νομὴν βεβαιωτέραν καὶ ἀρραγεστέραν περιποιεῖται αὐτῇ κατὰ πάσας τὰς περιλήψεις αὐτῶν. εἰς μέντοι περισσοτέραν ἀσφάλειαν καὶ ὥς ἐν κεφαλῶν τὰ ταύτῃ προσόντα κτήματα ἡ βασιλεία μου τῷ παρόντι περιλαμβάνει χρυσοβούλλῃ λόγῳ αὐτῆς, ἃ καὶ ἔχουσιν οὕτως· μετόχιον ἡ Ἁγία Τριάς κατὰ τὴν νῆσον Ἴον κλπ.¹⁾ προσεκυρώθησαν δὲ τῇ μονῇ διὰ χρυσοβούλλου τοῦ αἰδίδμου βασιλέως καὶ θείου τῆς βασιλείας μου, κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Κομνηνοῦ τοῦ Λάσκαρη, ἀνεθεωρήθησαν δὲ καὶ παρὰ τοῦ περιποθήτου θείου τῆς βασιλείας μου, τοῦ πανυπερσεβάστου κυροῦ Γεωργίου τοῦ Ζαγαρομμάτου, καὶ περιωρίσθησαν δι' ἐγγράφου αὐτοῦ περιορισμοῦ, ὃν δὴ ὀρισμὸν καὶ τὸ κύρος ἔχειν ἡ βασιλεία μου διορίζεται καὶ πάντα [τὰ] τῶν τοιούτων μετοχίων δίκαια ἐπὶ τε τοῖς ὑποστατικοῖς καὶ τοῖς προσκαθημένοις ἐν αὐτῷ παροίκιοις καὶ δουλευταῖς. τὰ μετόχια ταῦτα τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς Χοζοβιωτίσσης συσταθέντα καὶ βελτιωθέντα παρὰ τοῦ οἰκείου τῆς βασιλείας μου Γ. Μονοχυτῆ καὶ προσκυρωθέντα διὰ τῆς δωρηθείσης αὐτοῖς δυνάμεως διὰ χρυσοβούλλου τοῦ αἰδίδμου βασιλέως, αὐθέντου καὶ θείου τῆς βασιλείας μου, κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Δούκα, μετὰ πάντων τῶν προσαρμοσάντων αὐτοῖς δικαίων καὶ προνομίων καὶ καθὼς ἐκεῖνος ταῦτα ἀποκατέστησεν, ἤγουν παροίκων, δουλευτῶν, ἀμπελίων, χωραφίων ἤγουν τῆς Ἰου κλπ.²⁾ κατὰ τὴν ἀρχαίαν τούτων νομὴν καὶ κατὰ τὰς περιλήψεις³⁾ τῶν προσόντων αὐτοῖς δικαιωμάτων καὶ τῶν λοιπῶν αὐτοῖς δικαίων κατὰ τὴν γεγνησάντων αὐτοῖς πατριαρχικὴν παράδοσιν καὶ ἀποκατάστασιν. ἕτερον μετόχιον . . . ἀνεπιγνώστων ὄντων καὶ τούτων παντάπασιν τῷ μέρει τοῦ δημοσίου. ταῦτα μὲν οὖν εἰσὶ τὰ παλαιγενέσι δικαίοις προσαρμόσαντα κτήματα τῇ εὐαγεστάτῃ τῆς Ἀμοργοῦ μονῇ, καὶ κρατύνει καὶ ἐπικυροῖ ταύτῃ ἡ βασιλεία μου τὴν αὐτῶν δεσποτείαν τε καὶ κυριότητα τῷ παρόντι χρυσοβούλλῃ λόγῳ αὐτῆς κατὰ τὴν ἀνέκαθεν κρατήσασαν νομὴν. καθέξει τοίνυν ἡ τοιαύτη μονὴ ταῦτα ἀνενοχλήτως πάντα καὶ ἀδειασιεστως καὶ ἀνεπηρέστως καὶ ἐκτὸς πάσης συζητήσεως καὶ ἀπαντήσεως, καθὼς καὶ πρότερον κατεῖχε ταῦτα καὶ ἐνέμετο ἡ καὶ ἰσχυροτέρως καὶ βεβαιωτέρας τῇ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου, ὃς καὶ ἀρραγὴς καὶ ἀπερίτρεπτος διαμένειν ὀφείλει εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα. ἐπεβραβεύθη δὲ τῇ τοιαύτῃ μονῇ τῆς Ἀμοργοῦ γεγεννημένος κατὰ μῆνα τὸν μάϊον τῆς ἑκτῆς ἰνδικτιῶνος τοῦ ἐξακισχι-

1) Sic: καὶ λοιπά?

2) Sic, ut supra M.

3) πολ. M.

λίστου ἑπτακοσίστου ἑβδομηκοστού πρώτου¹⁾ ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβῆς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνατο κράτος †.

† Μιχαήλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων, Δούκας Ἀγγελος Κομνηνὸς ὁ Παλαιολόγος †.

Τούτο ἀντεγράφη ἐν Αἰγίνῃ ὑπὸ Κοσμᾶ Δημητριάδου κατὰ συγκυρίαν ἐξ ἀντιγράφων τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἧς ὁ ἡγούμενος κύριος Βενιαμὶν καὶ ὁ μακαριώτατος Ἀλεξανδρεὺς Θεόφιλος συνήλθον δι' ὑποθέσεις τῆς αὐτῆς μονῆς πρὸς τὸν τότε κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος, Ἰ. Ἀ. Καποδίστριαν, τῷ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ εἰκοστῷ ὀγδόῳ ἔτει κατὰ τὸν ἀπρίλιον.

Κοσμᾶς Δημητριάδης.

Edidit Antonius Miliarakes in periodico: Δελτίον τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Athenis. 1884. I. p. 650. Documentum est spurium, ex diplomate patmico confectum, de qua re vide observationes in fine voluminis.

VI. 6803—1295, ind. VIII.

Michaël Gabrielopolus, dominus Thessaliae, jurat se observaturum esse pactiomes factas cum incolis oppidi Phanarii.

Ὁρκομωτικὸν γράμμα.

† Ἐπει[δὴ ἀπαιτοῦ]σι παντὶ [σθένει οἱ ἀ]ρχοντες Φαναριῶται, μεῖζονές τε καὶ μικροί, [κοσμικοὶ καὶ] κληρικοί, χρυσοβούλλαιοι καὶ ἐσκουσάτοι, ὅπως πορίσωνται [γράμμα τῆς αὐθεντίας μου . . . ἂν θὲ . . .] εὐρίσκωνται²⁾ ἢ τινες εὐρίσκοντο στρατιῶται, ἐμμένωσι καὶ ἀποδίδωσι τὴν αὐτὴν στρατιωτικὴν δουλείαν, καὶ οὐχὶ ἀπαιτῶνται εἰς ἑτέραν, ἥγουν εἰς φύλαξιν τζακονικὴν. εἴτα οὐ μὴ προσ[οικί]σω Ἀλβανίτας ἢ ἐγὼ ἢ τις ἀπὸ τῶν κληρονομοδιαδόχων εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ αὐτοῦ κάστρου, πάρεξ ὅσον ἔχουν διὰ χρυσοβούλλου καὶ προστάγματος βασιλικοῦ, εἰς ὅσα κτήματα ἐκράτουν παρὰ τῶν Φαναριωτῶν διὰ προστάγματος βασιλικοῦ, ἀλλ' οὐδὲ νὰ ἀπαιτήσω τοὺς αὐτοὺς Φαναριώτας ἅπαντας εἰς ταξήδιόν που τότε εἰς χρόνους τρεῖς. μετὰ δὲ τὴν πληρῶσιν τῶν τριῶν χρόνων ἵνα δίδωσιν δουλείαν στρατιωτικὴν καὶ οὐχὶ ἑτέραν, ἥγουν τζακονικὴν. ὥσαύτως καὶ οἱ τοπικοὶ ἅπαντες νὰ δουλεύωσι εἰς τὸ κάστρον τὸ Φαναρίου καὶ οὐχὶ ἀλλαχοῦ. νὰ κατέχωσι δέ, ὅσα ἔχουσι εἰς τὴν Δόριτζαν καὶ ἀλλαχοῦ, ὅσα ἔχουσι διὰ χρυσοβούλλου βασιλικοῦ καὶ γράμματος τοῦ ἐπάρχου. ἔτι δέ, ἵνα κατέχωσι καὶ [τὴν]³⁾ σεβασμίαν μονὴν τῆς ὑπεράγνου μου θεομήτορος ἥγουν τὴν Λουκουσάδα καὶ τὴν Μεγάλην Πόρταν [καὶ τὰ]⁴⁾

¹⁾ Sic scribit Miliarakis, apographum habet ἑξαχιλιοστοῦ ἑβδομηκοστού ἑβδόμου ἔτους, id est 1198 post Chr. n. ²⁾ εὐρίσκονται H. ³⁾ Supplevimus. ⁴⁾ καὶ τὰ supplevimus.

κτῆματα, ὅσα ἂν ἔχωσι διὰ χρυσοβούλλων καὶ ἐτέρ[ων προσταγμάτων]¹⁾ . . . ἀλλὰ οὐδὲ πηγάνηται τὸ αὐτὸ κάστρον τοῦ Φαναρίου τότε παρά τινος²⁾, ἀλλ' οὐδὲ φραγγικὴν φύλαξιν νὰ βάλω, ἀλλὰ νὰ κατέχῃται παρ' ἐμοῦ καὶ τῶν κληρονομοδιαδόχων μου. ὡσαύτως οὐδὲν ἔχωσι καὶ ἀπαιτῶνται οἱ τοιοῦτοι Φαναριῶται εἰς τινὰ δόσιν ἤγουν ἀγκαρλίαν, ψωμοζημίαν, οἶνοελαίου δόσιν, νόμιθρον ἢ χοιροδεκατεῖαν ἢ καστροκτισίαν ἐν ἐτέρῳ τόπῳ καὶ κάστρῳ, πάρεξ μέντοι κατέχειν ἐξ αὐτῶν τὴν αὐθεντίαν μου τὴν ὀφειλομένην³⁾ αὐτῶν στρατιωτικὴν δουλείαν καὶ τὸν⁴⁾ κομέρκιον φόρον, παρθενοφθορίαν καὶ πενταμίδειαν. ἂν δὲ διαβληθῇ τις περὶ ἀπιστίας ἢ ἀνυπο[ταγῆς, νὰ δικάζῃται ἐνώπιον]⁵⁾ ἀπάντων τῶν ἀρχόντων καὶ νὰ παιδέβηται αὐτὸς μόνον, οὐ μὴ τις [ἄλλος]⁶⁾ πρὸς τὸ πταῖσμα αὐτοῦ, καὶ οὐχ ἕτερος ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ ἢ υἱοὶ ἢ ἀδελφοὶ ἢ φίλοι αὐτοῦ. ὅθεν ὁμνύει ἡ αὐθεντία μου εἰς τὰ [ἅγια εὐαγγέλια καὶ εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρόν]⁷⁾, εἰς πάντα [τὰ]⁸⁾ ἅγια, εἰς τὸν Ταξιάρχην τῶν Ἄνω Δυνάμεων τὸν Μιχαὴλ καὶ εἰς τὴν ὑπεράγνον δέσποιναν Θεοτόκον, τὴν κυρίαν ἡμῶν, ἵνα τὰ ἄνωθεν γεγραμμένα κεφάλαια πληρώσω καὶ στέργω, ἐγὼ τε καὶ οἱ κληρονομοδιάδοχοί μου, καὶ οὐ μὴ καταλυθῇ τι ἐξ αὐτῶν τῶν κεφαλαίων παρ' ὅλης τῆς ζωῆς τῆς ἐμῆς καὶ τῶν κληρονομοδιαδόχων μου, ἀλλὰ κατέχῃ εἰς ἕκαστος Φαναριώτης, ὅσον ἂν μέτεστι δοθῆναι κτῆμα καὶ ὑπόστασις διὰ γράμματός μου εἰς τὴν λ'⁹⁾ γονικότητα αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ παῖδες· διὰ γὰρ πίστῳσιν καὶ ἀσφαλείαν γέγονε τὸ παρὸν ἡμέτερον ὀρκωμοτικὸν γράμμα καὶ παρεδόθη τοῖς περιληφθεῖσι Φαναριώταις κατὰ μῆνα ἰούνιον, ἰνδικτιῶνος [ὀγδόης]¹⁰⁾ , ςωγ' τ.

† Μιχαὴλ ὁ Γαβριηλόπουλος †.

Edidit ex originali, quod conservatur in monasterio Lycusadae prope Phanarium, L. Heuzey, Mission de Macédoine p. 455.

VII. 6805—1297, mense septembri, [ind. X.]

Imperator Trapezuntis, Michaël Comnenus, monasterio Sancti Ioannis Praecursoris in monte Zabulone, donat vicos exemptos a tributis.

† Ἐμμανουήλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ πάσης Ἀνατολῆς, ὁ Μέγας Κομνηνός, πᾶσιν, οἷς τὸ παρὸν ἡμῶν ἐπιδείκνυται εὐσεβὲς σιγίλλιον †.

¹⁾ Sequitur hic articulus valde mutilus, qui vix enucleari potest et in quo sermo est de καβαλλαρίῳ ὁδοιπόρῳ μετὰ τῆς συντροφίας αὐτοῦ H. ²⁾ τινά H. ³⁾ ὡφ. H. ⁴⁾ τό H. ⁵⁾ Supplevimus. οὐκῆ τις H. ⁶⁾ Supplevit H. ⁷⁾ Supplevimus. ⁸⁾ Supplevit H. ⁹⁾ λ' H. ¹⁰⁾ H. supplet δεκάτης. Male.

† Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου, κύριε τῶν δυνάμεων, Δαβὶδ ὁ μέγας παρὰ θεοῦ καταχαριτώμενος¹⁾ πνεύματος καὶ δέλτω πάλαι λατρεύων πίστεως χαρμονικῶς διὰ διανοίας ὑψηλῆς τῷ ὑπερουσίῳ τῶν ἀπάντων περὶ δυσμᾶς ἡλίου μόνος μόνῳ διαμαρτύρεται θεῷ. ἀγαπητὰ δὲ σκηνώματα τὰ ἐρημικὰ εἰσι τῶν μοναχῶν καταγῶγια, ἐν οἷς ὁ κύριος τῶν δυνάμεων τῷ ὁράτῳ καὶ συντακτικῷ χαίρει βίῳ, πέπλα τῆς ὠραιότητος αὐτοῦ τὰ ἀγγελικὰ εἰσάπαν ποιούμενος τῶν ἀναχωρητῶν χιτῶνια, ἃ τὴν πάνδημον καὶ κοσμοκράτορα περιπεπαίχασι τῶν γυναικῶν μιαν, πανλῶβητον καὶ πανάθεσμον σαρκοβόρον ὄψιν, ἣ ἔξαιμον τὸν προπάτορα διειργασμένη φυγάδα τοῦ παντοκράτορος τῇ ἐαυτῆς βεβήλῳ αἰσχύνη κατεγρᾶδῆσεν, ὃν γραῖδιον λοιμοῦ τὸν γῆς καὶ θαλάσσης δεσπότην κρύφιον, ἐν μυχῷ ἀλογονίας βίον ἄθεσμον ἢ σκωληκόβρωτος προξενήσασα τὸν ἐαυτῆς τρόπον ἄμαχον ὄντα ἐς τὰ πολλὰ προυβεβλημένη· ὃν δῆτα διὰ τὸ ἰοδόλον εἶναι καὶ κρυφιοδῆκτην ὄφεα ἢ θεία καὶ θεοκῆρυκτος διεσήμηνε θεόπνευστος γραφή· ὁ ὄφης γὰρ ἠπάτησέ με καὶ ἔφαγον μέχρι τοῦδε πτερνίζοντα τὸ ἀρρενωπὸν στονάχισμα, ὑποσκελλζοντά²⁾ τε καὶ θανατηφοροῦντα τὸ τῶν θείων καὶ σεμνῶν λογίων ἀγλάισμα ὁ βύθιος καὶ παλαμναῖος πολέμιος ὁ τοῦ διαβόλου ἐρμηνεύς, ὁ σκώληξ ὁ ἀκοίμητος. δίδωσι τοίνυν ἡ βασιλεία μου δόξαν τῷ θεῷ ἐπὶ [τῇ] τοῦ ὄφεως ἦττα, ἣ διὰ τῆς τῶν μοναχῶν προπαιουχεῖται πνευματικῆς θείας καὶ ἱερᾶς φάλαγγος, ἥς ταξίαρχος καὶ πρύτανις ὁ μέγας τοῦ κυρίου ἔστηκε Πρόδρομος, ὁ φαινὸς ὄρθρος τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης, [ὁ] τὴν τῆς καμῆλου δορὰν χαλκοῦν οἷόν τινα θώρακα τοῦ ἑαυτοῦ θεοῦ καὶ ἀγγελικοῦ σώματος ἀποκρεμαννύμενος, τὴν ἐκ χειρὸς μάχην τοῦ πονηροῦ καὶ τρισαποστάτου τεκμαιρομένην διαβόλου, τὸ γραφικὸν ἀνακεφαλαιουμένην λόγιον τοῦ παντοκράτορος· ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου, ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς. τὸ δὲ ἀνὰ μέσον σου καὶ τοῦ σπέρματός σου καὶ τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τοῦτό ἐστιν ἀνὰ μέσον Χριστοῦ, φησιν, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος Ἀβραάμ καὶ ἀνὰ μέσον σπέρματος τῆς ἐκκλησίας ἔχθραν ἐκθεῖναι τὴν τοῦ διαβόλου, καθ' ὃν ἡ προδρομικὴ ἀντιπαράτατται περιπροκάμηλος δορά, τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου σημαίνουσα τῶν θείων ἀνδρῶν ἄπαυστον μνησικαχίαν, μεθ' ἣν τὴν τῆς δερματίνης ζώνης προσφναίαν ἀνακυκλούμενος ἱματικωτέραν τε περίδεσιν, ἣ τὴν βασιλίδαν τῶν ἀρετῶν καὶ συμπεριεκτικὴν ἐδῆλου ἀγάπην, τὴν πάντα μὲν τὰ ἀγαθὰ συνδέουσιν, πάντα δὲ τὰ ἐναντία προτροπάδην ἀποδιοπομποῦσαν, περὶ ἧς δοξασμένα ἐλαλήθη· προ-

¹⁾ περὶ θεοῦ κατηχούμενος D. ²⁾ ὑποσκελλζοντα D. Totus locus inde a verbo φυγάδα est valde obscurus, nec plane intelligitur, quid sibi velit falsarius.

λαβὼν γὰρ ὁ θεὸς τῆς δόξης τῷ πατριάρχῃ καὶ δικαίῳ Νῶε τῆσδε λόγον διέ-
 θετο· θήσω μου, φησί, τὸ τόξον τῆς ἱριδος ἐν τῇ νεφέλῃ, ἱριδα αὐτὴν τὴν ἀγάπην
 ἀποκαλῶν, εἰς ἣν ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται καὶ ἡ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ κρέ-
 μανται. τόξον δὲ ἱριδος τὸ θεῖον καὶ ἀγγελικὸν καὶ ἅγιον φράζων σχῆμα, ὃ
 κατ' ἀρχὰς ὁ ὑπερούσιος ἐν τῇ θεῇ ἔθετο νεφέλῃ. ἐν τοῖς τῆς ἀγάπης βασιλείοις
 τε καὶ ἀνακτορίοις καθιδρυνοῦνται βουλευθεῖς, ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ὁ πάντων βασιλεὺς
 καὶ πατὴρ κατασκηνοῦται σὺν τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, φαιδρυνόμενῳ θείῳ
 προσώπῳ τοὺς τῶν κοπιῶντων τε ἀοράτων καὶ ἐρημικῶν ἀββάδων καὶ ἀσκητῶν
 στεφάνους προετοιμάζει. ἐπεὶ δὲ καὶ καθ' ἡμᾶς κατὰ τὸ Ζαβουλὼν θεῖον ὅρος
 τὸ ἅγιόν τε καὶ ὑπερνέφελον τοῦ θείου Προδρόμου ἔστηκε τέμενος ἐν ἀντρώδει
 μυγῇ πέτρας ὑπερτεταμένης περιεχόμενον, ὃ πρόπαλαι θεῖα τινὶ νεύσει ὁ τῆς βασι-
 λείας μου δεσπότης μέγας ἐξοικοδόμησεν Ἰουστινιανός, εἰς ὅπερ συνερρύνει πάμ-
 πολυ πλῆθος μοναχῶν, οὗς ἡ βασιλεία μου παρὸν οὕσα καὶ ἰδοῦσα ἡγάσθη τε
 τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ βίου κατεπλάγη τὸ ἰσαγγελον καὶ τὸν τοῦ Χριστοῦ μέγαν
 προσεκύνησε Πόδρομον, ἀντιφιλοτιμουμένη τε κατὰ τὸ εἶκος καὶ τὴν τῶν θείων
 ἀσκητῶν προθυμουμένη κατοικτεῖραι δυσχέρειαν, τὴν τε τῆς ἐρήμου, τὴν τε τῆς
 ζωῆς πικροτέρας διαίτης, ἣ πρόσθεν τούτοις ἐπὶ, δωρεῖται διὰ τοῦ ἑαυτῆς χρυσο-
 βούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου τῇ τοῦ τιμίου Προδρόμου μονῇ, τῇ ἐν τῷ ὄρει
 κειμένῃ Ζαβουλῶν, τὰ συνέγγυς γειννιῶντα κωμῖδια ¹⁾ μετὰ τῶν παροίκων αὐτῶν
 ἀναπόσπαστα, εἰς γενεὰς γενεῶν ἀφορολόγητα καὶ ἀσυντελῆ ταῦτα τῇ ῥηθείᾳ
 μονῇ ἐκδοῦσα, ἐφ' οἷς οὐδεὶς τῶν ὑπ' ἐξουσίαν τῆς βασιλείας μου δουκῶν τε καὶ
 πρακτόρων καὶ ἄλλων ἡγεμονικῶν κατοχῶν ἄρχοντες τολμήσειαν ποτε κατὰ ζή-
 τησιν αὐθεντικὴν ἢ δημοτικῶν συδόσεων ἀπελθεῖν ὅλως ἢ ἐνοχλῆσαι τοὺς τούτων
 παροίκους ἢ διατεῖσαι ἢ ἀποστῆναι τῆς μονῆς γονικῶν κτημάτων τε καὶ ἄλλων
 ἀφιερωμάτων προσόντων τε καὶ ἐσομένων τοῦλάχιστον, ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν
 πρώτων, αὐτοδέσποτον ἀφιεῖσα νέμεσθαι τὴν τοῦ Βαπτιστοῦ θείαν μονήν, ὑπο-
 κειμένην μόνῃ δὲ τῇ βασιλείᾳ μου, συντηρουμένην τε παρ' αὐτῆς κατὰ πᾶσαν
 ὑπόθεσιν αὐτῆς καὶ διένεξιν, πάσης τε δημοκρατίας καὶ ἐκκλησιαστικῶν λειτουργη-
 μάτων ἀπελεύθερον ἀποφαίνεται ἄρδην τὴν ῥηθεῖσαν μονήν ἢ βασιλεία μου. ὅς
 δ' ἂν ποτε βουλευθεῖ ἀποστῆναι τῇ ἀρχικῇ κελεύσει τῆς βασιλείας μου καὶ τὴν
 μονήν τοῦ θείου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου τὴν ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ζαβουλῶν
 ἰδρυμένην συκοφαντῶν ἢ ἀδικῶν φωραθεῖν ἢ τοὺς παροίκους αὐτῆς παρὰ τὰ συγ-
 κείμενα τῇ βασιλείᾳ μου, παρατόλμως ὑποποιούμενος, ὁ τοιοῦτος, κἂν ἄρχων τις εἴη,

¹⁾ κωμῖδια D.

κἂν ἀρχόμενος, ὡς ἄπιστος τῆς βασιλείας μου καὶ τιμωρηθήσεται καὶ ἐκδικηθήσεται καὶ ζημιωθήσεται, τὰς δ' ἄρας καὶ ἀγανακτήσεις ἔξει τῶν ἐν αὐτῇ τῇ θείᾳ μονῇ ἐνασκουμένων. ταῦτα δὲ πάντα ἐπὶ τὸν μέγαν τοῦ Χριστοῦ ἀνατιθέασα Πρόδρομον ἡ βασιλεία μου, ἥδη θεοπίζει τὸ γαλήνιον καὶ θεοπρόβλητον αὐτῆς κράτος, πάγια τὰ δεδογμένα τῇ βασιλείᾳ μου περὶ τῆς τοῦ Ζαβουλὼν ὅρους θείας μονῆς καὶ ἀρραγῇ συντηρηθῆναι ἐν τοῖς ἐφεξῆς παρὰ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων τῆς βασιλείας μου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς αὐτῆς κράτους ἐπικυροῦσα τὰ συνήθη συνήθως ἐναπογράφεται †.

† Ἐμμανουήλ, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ πάσης Ἀνατολῆς, ὁ Μέγας Κομνηνός, καὶ ὑπεσημῆνατο κατὰ τὸν παρόντα σεπτέμβριον μῆνα [τοῦ] ,ζωέ' ἔτους †.

Exstat in cod. archiepiscopi Gerasimi, quem possidet cl. vir Rhallus Athenis et ex quo edidit Michael Deffner, Archiv für mittel- und neugriechische Philologie. Athenis. 1880. I. p. 164. Diploma spurium est. Vide observationes in fine voluminis.

VIII. Sine anno.¹⁾

Imperator Andronicus II. Palaeologus jubet conjungi monasteria Galesii et S. Resurrectionis.

Λόγος χρυσόβουλλος ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῆς ἐν τῷ Γαλησίῳ μονῆς καὶ τῆς Ἀγίας Ἀναστάσεως, ὥστε τοῦ λοιποῦ μὴ δύο, ἀλλὰ μίαν ταύτας εἶναι καὶ ὑφ' ἐνὶ τετάχθαι καὶ ἄγεσθαι ἡγουμένῳ.

† Βασιλικῆς δὲ ἄρα καὶ σπουδῆς ἐπαινουμένης καὶ καλῶς ἐχούσης προθέσεως, κακέινα μὲν ἐν ὅτι πλείστοις τίθεσθαι τῇ μελέτῃ, στρατευμάτων δηλονότι καταλόγους ἐξετάζειν καὶ παρασκευὰς ἐπινοεῖν ὅπλων, καὶ πολλὰς δὴ τινὰς καὶ μεγάλας ἀπαριθμεῖν ἔχειν τὰς δυνάμεις ἐν τοῖς κατ' ἐχθρῶν ἀγῶσι (καὶ γὰρ ἂν οὕτω βασιλεὺς τοῖς μὲν πολεμουσιν ἀντικατασταίῃ, φοβερὸς αὐτοῖς πρὸς ἄμυναν ἦκων, τοῖς δ' ὑπηκόοις δώσει πάνυ τι θαρρεῖν, μεγάλ' ἅττα ταῦτα ἐπιδεικνύμενος οἷς ὑπὲρ αὐτῶν ἔχει μετὰ θεοῦ χρῆσθαι). βασιλικῆς δ' ὁμοίως καὶ φιλανθρώπου γνώμης, μὴδ' ὀλιγώρως τῶν πολιτικῶν ἔχειν, μὴδ' ἑᾶν ὡς ἔτυχε ταῦτα φέρεσθαι, μὴδ' οἶσθαι τοῦτι πρᾶγμα σπουδῆς ἥττονος ἄξιον, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτῶν δεῖν εἶναι νομίζειν πολλὰς ἐκδαπανᾶν φροντίδας, ὡς ἂν καὶ ἄριστα πῶς διοικοῖτο, εὐνομίας πανταχοῦ καθισταμένης καὶ τοῦ γε ἰσίου καὶ δικαίου καλῶς τοῖς πᾶσιν ἀπονενεμημένου· δύο γὰρ

¹⁾ Inter 1282--1328.

τούτων καιρῶν ὄντων, εἰρήνης δηλαδή καὶ πολέμου, καὶ γε τῶν πραγμάτων περὶ ταῦτα σαφῶς διαιρουμένων, ἀμφοτέροις βασιλεὺς ἀξίως ἀπαντήσῃ, καλῶς διελὼν καὶ παρασχὼν τὸ ἐπιβάλλον ἑκατέροις καὶ πρόσφορον, εἰρήνῃ μὲν εὖ ἔχοντα τὰ πολιτικά δεικνύς, τοῖς δὲ πολέμοις κράτος πόρρωθεν μελετήσας. οὐ μὴν ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων οὕτως· ποιεῖσθαι δὲ καὶ πρόνοιαν ψυχῶν, πᾶσαν τὴν σπουδὴν πρὸς οὐρανὸν¹⁾ θεμένων καὶ ζῆν κατὰ θεὸν καθάπαξ ἐλομένων, φημὶ χρῆναι τὸν ἐκ θεοῦ βασιλεύοντα μὴδὲν ἔλαττον ἑαυτῷ προσήκον εἶναι νομίζειν, ὅτι μὴ καὶ μᾶλλον φροντιστήρια τούτων καὶ σεμνὰ καταγῶγια ἐν ἐπιμελείαις τιθέναι, συνιστασθαι τε ταῦτα τὴν ἀρχὴν καὶ συνιστάμενα βεβαίως καὶ ἀσφαλῶς παραμένειν. τίνας δὲ χάριν; ὅτι δὴ καὶ οἱ ἐν τοῖς τοιούτοις²⁾ τρόπον ὃν ἔφημεν κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ πᾶσιν ἀποταξάμενοι καὶ θεῷ μόνῳ διὰ βίου παντὸς προσανέχων ἐπεγνωκότες ἐξευμενίζουσι μὲν αὐτὸν καὶ ἴλεων ἡμῶν ἀπεργάζονται ταῖς ἱκεσίαις, παρασκευάζουσι δὲ καὶ χεῖρα βοηθείας τὴν κραταιὰν ὀρέγειν ἐπὶ τοῖς καθ' ἡμᾶς πᾶσι πράγμασι. καὶ γοῦν ἔστι παντὶ τῷ καλῶς σκοπούμένῳ καὶ τῷ γε δυναμένῳ συνετῶς κρίνειν ἐκεῖνο δὴ καὶ λέγειν, ὡς ὅσα τις φέρων τοῖς³⁾ σεμνεῖσι θεοφιλῶς ἀνατίθῃσι, τῶν ταύτῃ τοι βιοῦν ἀφουμένων τὰς σωματικὰς ἀνάγκας ὥσανεἰ τὸν τρόπον τούτον παραμυθούμενος καὶ γε χορηγῶν πράγματά [τε καὶ]⁴⁾ κτήματα, ὧν καὶ σφίσι αὐτοῖς διὰ τὴν φθειρομένην ζωὴν ἀπαραίτητος χρεῖα, πλέον συμβάλλεται καὶ ῥοπὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον ταῖς κοιναῖς δίδωσι συντελείαις, ἢ ἐπὶ τοῖς κατὰ κόσμον λυσιτελεῖν δοκοῦσιν, εἰ ταῦτα ἐτύγχανε συνεισφέρων καὶ προστιθείς. χωρὶς δὲ τούτων ἔχει τι καὶ κέρδος βασιλεὺς ἴδιον τῆς καλῆς ταύτης προαιρέσεως ἔνεκεν. εἰ γὰρ αὐτοῖς δὴ τούτοις τοῖς ὑπὲρ τὴν κάτω γενομένοις ὕλην καὶ τῶν χαμαὶ πραγμάτων συρομένων ἀποσπάσασιν ἑαυτοὺς καὶ ὅλοις ἄνω γε πορευομένοις συναίροιτο καὶ συνεφάπτοιτο σπουδῆς καὶ τὸν καλὸν αὐτοῖς ἐξομαλίζοι δρόμον, γίγνοιτο ἂν πάντως τούτοις καὶ μέτοχος τῶν ἀποκειμένων ἐκ θεοῦ βραβεῖων, πρὸς ὃν καὶ δι' ὃν οἱ τε ἰδρωῖτες καὶ τὰ σπουδάσματα καὶ ἡ τοῦ σώματος αὐτοῖς τυραννίς, αἰσθησὶν μὲν καὶ τὴν κατ' αὐτὴν πᾶσαν ἡδονὴν φυγοῦσιν, ἐς δὲ ψυχὴν στραφείσι καὶ ὀλικῶς αὐτῇ προσθεμένοις. οὐ μὴν ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτως, καὶ ἀμφιβάλλει τῶν ἀπάντων οὐδεὶς, ὅστις⁵⁾ οὐδὲ γε διτλὴν ἴσχει γνώμην, ὡς ἔστιν ἄλλως ἢ ὡς εἴρηται ταῦτ' ἔχειν, ἢ περὶ αὐτῶν ἐρεῖν ἄλλως τόν τε καλῶς ἐπεσκεμμένον καὶ τάληθ' βουλόμενον λέγειν. ὅτου δὲ ταῦτα χάριν, καὶ πρὸς ὃν δὴ τείνει σκοπὸν ὁ λόγος; ἢ πρὸς ἕω τῷ τοῦ Γαλησίου τόπῳ σεβασμία μονὴ τῆς πανυπερ-

¹⁾ οὐρανούς Z. ²⁾ Sic Regendum proposuit Z. pro τούτοις. ³⁾ αὐτοῖς Z.

⁴⁾ καὶ suppl. Z., τε addidimus. ⁵⁾ ὅστις οὐδεὶς Z.

ἀγνου μου δεσποίνης καὶ θεομήτορος, διαβόητος οὕσα ἐξότου δὴ καὶ τὴν ἀρχὴν συν-
 ἔστη, καὶ σφόδρὰ γε θαυμαζομένη, οἷς καὶ πάνυ τί δεδύνηται ψυχὰς βελτιοῦν ζῆν
 κατὰ θεὸν αἰρουμένας, καὶ νῦν ἐς δεῦρο περισώζει τοῦτο δὴ τὸ καλόν, καὶ τοῖς
 ἐν αὐτῇ τὴν πολιτείαν τήνδε μετιέναι προθυμουμένοις πρὸς αὐτὸ δὴ τοῦτο μάλα
 συναίρεται καὶ δεξιὰ τις ἐστὶ πληροῦν τὸν πόθον· Ἰδρυται γάρ ἐν αἰκίῃ τινί,
 πόρρω που τῶν κοσμικῶν θορύβων ἀνωκισμένη. ἰδρύει δ' αὐτὴν καὶ συνίστησι πρῶτως
 ὁ περιβόητος τὴν ἀσκησιν καὶ μέγας τὴν κατὰ θεὸν πολιτείαν Λάζαρος, ἀπολε-
 ξάμενος τόνδε τὸν τόπον καὶ τὴν θαυμασίαν ταύτην ἐν αὐτῷ τῇ θεομήτορι καθο-
 σιώσας μονήν, καὶ γε δειμάμενος καὶ πῆξας ἀρετῆς, ὡς εἶπεῖν, ἐργαστήριον, ἢ
 μᾶλλον χῶρον δὴ τινα ζητῶν, αὐτόθεν ὥσπερ φύειν ἔχοντα ψυχῶν βελτιώσεις,
 ἐνταῦθα δὴ καὶ παύει τὸ ζητούμενον εὐρηκώς. ὅρος γάρ ἐστιν ὁ τόπος ἄναντες
 καὶ τραχύ, τῶν ἐς ψυχαγωγίαν καὶ παραμυθίαν σωματικὴν μηδενὸς ἥκιστα μετέχον·
 οὔτε γὰρ σκιαῖζεται δένδροις, οὔτε βοτάνης, ἀλλ' οὐδὲ χλόης ἀπογενεῖ βλάστησιν,
 οὐ μὲν οὖν οὐδὲ τῶν ἄλλων ἀπὸ γῆς χρησίμων οὐδὲν οὐδόλως καρποφορεῖ, ξηρὸν
 δ' ἐστὶν ὅλον καὶ πρὸς τοιαύτας γονὰς παντάπασιν ἀφυές, εἰ καὶ ἄλλως γόνιμον
 ἀρετῆς, τὰ μὲν, ὡς ἂν εἴποι τις, ταύτην αὐτοφυῆ γεννῶν, τὰ δὲ δεχόμενον σπέρ-
 ματα καὶ οὕτω συλλαμβάνον καὶ ἀποτίκτον καὶ τρέφον καὶ αὔξον ἐς πολλα-
 πλάσιον. καὶ γοῦν τὴν αἴσθησιν ἀνιῶν θέλγει ψυχῇν. σύ δέ μοι βλέπε καὶ τὴν
 ἐς αὐτὴν φέρουσαν τὴν μονήν οὐ στενὴν μόνον καὶ τεθλιμμένην ἄτε καὶ σαφῶς
 πρὸς ζωὴν ἄγουσαν, ἀλλὰ καὶ πλέον ἔχουσαν τὸ ἐπίπονον ἀκροτόμων λίθων προσ-
 κόμματα καὶ πολυέλικτον τὴν πορείαν, οὐ κατ' εὐθείαν ἄγουσαν, κατ' εὐθείαν δὲ
 πρὸς θεόν. βλέπε δὴ καὶ τὴν ἐπάνω τοῦ ὄρους ταύτην τοῦ θεοῦ πόλιν κειμένην,
 δι' ἀρετὴν ἥκιστα¹⁾ κρυπτομένην, καὶ τὸν δρόμον ὅρα τῶν μοναχῶν, μᾶλλον δὲ
 τῶν ἀγωνιστῶν προθυμουμένων τὴν ἄνοδον καὶ γε σπουδαζόντων εἰς τέλος ἰκέσθαι
 καὶ νικῆσαι Βελιάρ καὶ ἀπολαβεῖν οὐ φθειρόμενον στέφανον, ἀλλ' ἀκήρατον καὶ
 εἰς αἰῶνας ἀνθοῦντα, ὃν Χριστὸς ἄνωθεν προτείνει τοῖς εἰς αὐτὸν τρέχουσιν, ὁ καὶ
 μέγας ἀγωνοθέτης καὶ βραβευτὴς δίκαιος. ἔστι σοι πάντως θαυμάζειν καὶ τὴν τῶν
 ἀνδρῶν τῶνδε καρτερίαν. καὶ μάλα τί θαύμαζε, ὅπως θέρους μὲν οὐχ ὑπέγκουσι
 καυσῶνι, οὐδ' αὖ ἡττώνται φλογμοῦ ἐν ἀνδρῷ καὶ ἀσκήῳ ἐτάζοντος, χειμῶνος δ'
 αὐθις κρύει καὶ παγετοῖς προσπαλαίοισι, τοῖς ἐκ διαμέτρου κατάκρυς, ὡς ἂν τις
 εἴποι, κακοῖς καὶ ὣν οὐδὲ πρὸς ἕτερον ἐστὶν ἀντιβῆναι γενναίως ἄνευ ψυχῆς καὶ
 πάσης ἀπορραγείσης προσπαθείας τοῦ σώματος. οὐ μὴν, ἀλλ' ὁ λόγος οὐκ ἐθέλει
 τότε τὸ θέατρον, ἐν ᾧ οἱ ἀγῶνες [γίνονται]²⁾ ῥαδίως ἀπολιπεῖν, οὐδ' ὥσπερ

¹⁾ μᾶλλον ἥκιστα Ζ.: μᾶλλον, quod ex sequentibus irrepsisse videtur, delendum
 putamus. ²⁾ Supplendum videtur.

σκιάσαι μόνον τοὺς ἀκάμαντας, ἀμυδρὰ περὶ αὐτῶν εἰρηκῶς καὶ τοῖς μὴ διὰ πείρας εἰδῶσιν οὕτω γε γινώριμα· τοῖνυν καὶ τὰ τῆς ἀγωνίας ὡς ἔχει διεξέλθαι σαφέστερον. βάλλει μὲν ἐκεῖ θέρους ἥλιος φλέγων πέτρας οὐκ ἔλαττον ἢ πῦρ ἐν ἀκάνθαις πεσόν, συμφλέγει δ' αἶρα καὶ τοῦτον ὡς ἐκ καμίνου κατὰ πρόσωπον βάλλων λύει σώματα τῶν τῇ φλογὶ προσπιπτόντων· οἱ δὲ διακαρτεροῦσι μακάριοι τῶν παλαισμάτων, ὅτι σωμάτων καταφρονήσαντες οὐδενὶ δὴ τινι καλύπτονται διὰ τὰς ἀφάρτους ἐλπίδας. τοῖνυν οὐδὲ πρὸς ὅπερ ἔφην μόνον πῦρ αὐτοὺς δοκιμάζον ἰσχυρῶς παρατάττονται καὶ διὰ τέλους νικῶσι, ἀλλὰ καὶ νιφετοῖς καὶ ψύχει προσταλαιπωροῦσι, πολεμῶ δὴ τινι σώματος ἀφορήτῳ καὶ φθαρτικῷ· καὶ γε διὰ πυρὸς ἐρχόμενοι δοκιμασίας μεγάλης, μικρὸν ὕδωρ νομίσαντες, διὰ κρύους καὶ πήξεως εἰς ἀναψυχὴν χωροῦσι, θαυμαστοὶ τινες τῶν ἀγώνων καὶ τῆς καρτερίας, πολλῶ δὲ πλεον τῆς πρὸς τὸν πολεμοῦντα μάχης καὶ τῶν κατ' αὐτοῦ τροπαίων, καὶ ὅτι δὴ πρὸς τοῦτον καὶ τὴν κτίσιν ὥσπερ πολεμωθεῖσαν αὐτοῖς ἀντικαταστάντες οὐχ ἡττήθησαν, οὐδ' ὑπεχώρησαν ὡς δὴ τινες κάμνοντες, ἀλλ' ἀνένδοτον μέχρι παντὸς φυλάττουσι τὸν τόνον. ταῦτ' ἄρα καὶ πάντες μὲν ἄλλοι διὰ πολλοῦ τοὺς ἄνδρας ποιοῦνται τοῦ θαύματος, καὶ ὅσοι περὶ αὐτῶν λέγουσιν εὐφήμοις λέγουσι ταῖς γλώτταις· ἡ δὲ ἡμετέρα βασιλεία καὶ πάνυ τι εὐμενῶς περὶ τὴν σεβασμίαν τήνδε τῶν οὕτω θεοφιλῶς βιούντων ἢ μᾶλλον διαθλούντων μονὴν διατιθεμένη, ἄλλα τε ταύτῃ ἐναργῆ δείγματα τῆς εὐμενείας παρέσχετο, καὶ πάντα, ὅσαπερ θθάσας χρόνος ἐκ διαφόρων ἀφορμῶν αὐτῇ περιποιήσατο, χρυσοβούλλοις καὶ λοιποῖς στηρίγμασιν ἀμετακινήτως ἔχειν ἐβεβαίωσεν. ἐπὶ δὲ τούτοις ἐστὶ καὶ τὸ νῦν γιγνόμενον, ἅμα μὲν ὑπὲρ αὐτῆς, ἅμα δὲ τῆς ἐν τῇ μεγαλοπόλει τῇδε σεβασμίας μονῆς, τῆς τοῦ θεοῦ φημι καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἀναστάσεως, ἐπισυνάπτει γὰρ ἀμφοτέρας καὶ εἰς ἓν ἅγει. καὶ μίαν ἐκ δύο τῶν προτέρων αὐτὰς δείκνυσι, πάντα κοινὰ εἶναι τοῦ λοιποῦ, ὅσα δὴ ταύταις ἀνὰ μέρος ἦσαν προστάξασα, καὶ γε ὑφ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν πνευματικὸν ἄγεσθαι διδάσκαλον, τῶν ἐν ἀμφοτέραις μοναστῶν κατ' ἴσον καὶ τὸν αὐτὸν ἐξηγούμενον τρόπον, καὶ τῶν κατ' αὐτὰς πραγμάτων ἐπιμελούμενον ὁμοίως καὶ ταῦτα διοικούντα καλῶς, καλῶς προμηθευσαμένη. οὕτω περὶ αὐτῶν ἔγνω, καὶ τὴν αὐτὴν ἔωσιν οὕτως ἔχειν ἢ ἡμετέρα βασιλεία προσέταξε †.

Exstat in cod. biblioth. Parisiensis gr. Nr. 2105, ex quo edidit Boissonade, Anecd. graeca II. p. 77, et iterum Zachariae, Jus graeco-romanum III. p. 656. In codice post προσέταξε additur: καὶ ἔσχεν οὕτως. Haec verba non ad chrysobullum pertinere, sed scriptoris notam continere videntur, uti monet Zachariae.

IX. Sine anno.¹⁾

Imperator Andronicus II. Palaeologus donat Irenae Augustae praedia nonnulla.

Λόγος χρυσόβουλλος ἐπὶ τινι δεσποινικῷ βουλήματι.

Σπουδάζειν μὲν ἀποδεικνύναι τὸ νῦν ἡμῖν κείμενον κατὰ σκοπὸν καὶ γνώμην ὡς εὐλογον καὶ οὐχ ὑπερβαῖνον τὸ δίκαιον, οὐδ' ἔξω τῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἐξ ἔθους καὶ δεδογμένων καὶ πεπραγμένων περισσὸν οἶμαι καὶ παντελῶς ἄκαιρον καὶ μὴδὲ σχεδὸν εἰδότος, περὶ τίνων μὲν αἱ κατασκευαὶ καὶ ἀποδείξεις καὶ ἡ περὶ ταύτας περιουσία καὶ δύναμις τῶν λόγων, ὅτι περὶ τῶν μὴδὲν ἐκδήλων καὶ διακαίων παντάπασιν ἀνωμολογημένων δικαίων ὄντων ἢ καὶ ἰσχυρῶς ἀντιλεγόμενων, καὶ τότε δὴ τότε καὶ χωρῆσαι δεῖ πρὸς ἀγῶνα καὶ βοηθῆσαι τοῖς δικαίοις²⁾ πολεμουμένοις. ὅπου δὲ μὴ μόνον πᾶς τις συνομολογεῖ περὶ τοῦ προκειμένου, ἀλλὰ καὶ πλεον ἐπιζητεῖ, ἵνα περισώσῃται τὸ εἰκός, ὡς ἐλάττονος ὄντος τοῦ γιγνομένου καὶ μὴδὲ σχεδὸν ἤκοντος εἰς λόγον πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ δεδογμένου³⁾, τί χρὴ περιττῶν λόγων καὶ ζητεῖν εὐρέσεις ἐπιχειρημάτων καὶ ποικίλλειν καὶ τεχνουργεῖν καὶ μέγα τι δοκεῖν ἀνύτειν, ἑαυτοὺς δὴθεν μέμψεως ἐξαίρουμένους, μὴ ποτε δόξωσι παρὰ τὸ εἰκός τι πεπραχότες καὶ ὑπερδραμόντες τὸ δίκαιον; δεὸν δὲ παντὸς μᾶλλον πρὸς τὸυναντίον ἀπιδεῖν καὶ σπουδάσαι δεῖξαι, ὅτι μὴ ἐνέχονται τῇ αἰτία, ὡς μεγάλα μὲν ὀφείλοντες διδόναι, μικροὺς δ' ἀμειβόμενοι καὶ τὸ κατ' ἀξίαν ἐλαττονοῦντες. φιλοτιμεῖσθαι μὲν γὰρ ἐπὶ ἑωρεαῖς τοὺς βασιλεύοντας καὶ ταύτας διαίρειν καὶ ἀπονέμειν τοῖς κατὰ λόγον ὑποδεχομένοις, τοῦτο καὶ βασιλεῖς αὐτοὶ ἐν γράμμασι ῥητορεύουσι καὶ τοὺς λόγους τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα πληροῦσι φιλοτιμίας. εἰ δὲ τοῦτο περὶ πάντας ἀπλῶς ἐξητασμένον εὖ ἔχον ἐστί, τί τις ἂν φαίη περὶ τῶν γνησίως συνημμένων καὶ ἡκόντων κατὰ γένος εἰς βασιλεῖς καὶ πανταχόθεν λαμπράς καὶ μεγάλας ἐπιδεικνυμένων καὶ προβαλλομένων τὰς ἀφορμάς, ὥστε σφᾶς αὐτοὺς βασιλέας τρόπον ὃν ἔφημεν προτεθυμημένους καὶ βουλομένους χαρίζεσθαι, εὐθὺς στρέφειν ὅλους καὶ μεθέλκειν εἰς ἑαυτούς; ἢ τοῦτο καὶ παντὶ που δῆλον. εἰ δὲ τοῦθ' οὕτως, τὴν κοινωνὸν ἐμοὶ τοῦ κράτους, τὴν περιπόθητόν μου αὐγούσταν, πότερον βουλευθεῖσαν μᾶλλον καὶ αἰτησαμένην πᾶς τις ἂν ἐκ παντὸς ἐρεῖ τρόπου δίκαιον αὐτοῖς δὴ τούτοις, οἷς ἂν καὶ βουλευθείη, εὐθὺς καὶ χρήσασθαι τετελεσμένοις; ἢ ὅτι μὴ βεβούληται μᾶλλον μὴδὲ τῶν δικαίων μεταποιεῖσθαι καὶ εὐλογωτάτων,

¹⁾ Inter 1282—1328. ²⁾ Z. mavult δικαίως. ³⁾ Recepimus lectionem propositam a Z. pro δεδογμένον codicis.

δλίγην δὲ τούτοις ἀπονέμει καὶ μικράν τὴν φροντίδα, καὶ ὅσον μὴ καθάπτεσθαι μᾶλλον τῶν τοιούτων ἢ δοκεῖν ἀμυδρῶς ἅπτεσθαι, διὰ τοῦτο καὶ μάλιστα εἴ τι γνοίημεν ἡμεῖς κατὰ ταύτην δὴ τὴν αὐτῆς γνώμην πράξαι πράττοιμεν ἂν μὴδὲν βιασαμένης; ἐγὼ μὲν οἶμαι τοῦτο. ἀλλὰ πρὶν ἢ τοῦτο, βοηθεῖ μὲν αὕτη τοῖς καθ' ἡμᾶς πράγμασι χρήματα ταῖς κοιναῖς χρεῖαις εἰσενεγκοῦσα, καὶ ὑπερορᾷ μὲν χρήσεων ἰδίων καὶ ἐφ' οἷς εἶχεν οἰκεῖοις ἀναγκαίοις οὖσιν ἀναλῶσαι καὶ δαπανῆσαι, προτιμᾷ δὲ τὸ τῶν πολλῶν καὶ ἐπαρκεῖ αὐτοῖς τοῦτον τὸν τρόπον πάντα τὰ δυνατὰ παρασχούσα, μεγαλοψύχως εἰς μέσον καταθεμένη καὶ μὴδὲν ὑπολογισαμένη τοῦ καιροῦ καὶ τῶν ἐφεστηκόντων πραγμάτων. ὥστε δὴ καὶ τοῖς ὀρθῶς ἐντεῦθεν λογιζομένοις οὐδὲ χάριτος ἂν ἐν μέρει νομισθεῖν ὃ νῦν ἡμεῖς δρῶμεν, μὴδὲν μὲν νέον ἀποδόντες, ἐκ δὲ τῶν προσόντων αὐτῇ τὰ δόξαντα πράξαντες καὶ κατ' ἐξουσίαν αὐτῆς πᾶσαν εἰς τὸ διηνεκὲς παραμένειν, οὐ κατὰ χάριν μᾶλλον ἢ τρόπον ὃν εἴπομεν ἐωνημένα. ταῦτα δ' εἰσὶ τὰδε . . . ὧν δὴ χάριν καὶ τοῦ παρόντος ἡμῖν ἐδέησε λόγου, καὶ ἐκτιθέμεθα τοῦτον, πάγιον καὶ ἀσάλευτον καὶ ἀμετακίνητον καθιστῶντες. καὶ ἡμεῖς μὲν οὕτως· τί δὲ ὑμεῖς, οἱ νῦν τε παρόντες τῷ πεπραγμένῳ καὶ χρόνῳ ὕστερον τῷ παντὶ συνεσόμενοι, οἱ κληρονόμοι τῆς ἐκ θεοῦ δεδομένης ἡμῖν ταύτης ἀρχῆς καὶ βασιλείας, τί φατε καὶ τί ὑμῖν δοκεῖ; μέγα τί τὸ πρᾶγμα καὶ ἐπαχθὲς καὶ οὐχ οἷον ἂν καὶ ὑμᾶς ὑποστῆναι καὶ περισῶσαι θελήσαι; ἢ τοῦτο μὲν οὐδαμῶς οὐδ' ἂν εἰς εἴποι, μικρὸν δὲ μᾶλλον καὶ κατηντελισμένον καὶ ἀποδέον παρὰ πολὺ τοῦ εἰκότος, ἀγαπητὸν δὲ καὶ ὑμῖν πάντα ὅσα εἴρηται λογιζομένοις καὶ ἅμα συλλογιζομένοις τὸ λαμπρὸν ἄνωθεν καὶ περιφανὲς καὶ ὑπερύψηλον τοῦ γένους, ἐξ ὧν αὕτη τίκεται καὶ ἡμῖν ἐπιδημεῖ τῆς ἀρχῆς ἐν μεθέξει οὕτω τοῦ θεοῦ βουλευθέντος καὶ ἐν εὐδοκίᾳ θεμένου. καὶ μὴν εἰ μὴ τὸν τρόπον τοῦτον, ἀλλὰ κατὰ τύχην ἐτέραν πρὸς ἡμᾶς ἦκε, τί ἂν ἐπράξαμεν; οὐ μετεδώκαμεν ἂν τῶν ἀξίων, μεγάλων δὴ τινων ἀρμοζόντων; καὶ πῶς οὐκ ἂν ἐδόξαμεν τοῦ ἀμέμπτου καὶ τῆς τοῦ καλοῦ ἐπιγνώσεως ἀναισθητῶς ἔχειν; καὶ τοίνυν φυλάττετέ μοι τὸν χρυσόβουλλον τοῦτον λόγον ἀκατάλυτον παντελῶς, καὶ ὅσον ἐν τούτῳ βουλόμεθα εἰς αἰὶ παραμένειν. βουλόμεθα δὲ τὰ εἰρημένα κατὰ κλήσιν χωρία τῇ περιποθῆτῳ μοι ταύτῃ αὐγούστῃ ἐν διηνεκεῖ τῷ χρόνῳ διὰ παντὸς ἀνεῖσθαι ἀνενόχλητα παντελῶς, ἀναπόσπαστα, ἀπαράθραυστα καὶ κατὰ τὴν περιοχὴν μὲν αὐτῶν καὶ νομὴν πᾶσαν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἂν καὶ γένοιτο ταῦτα βελτιωθέντα προσελθεῖν εἰς ἐπίδοσιν πόρρω που πάσης ἀπεληλαμένης καὶ ἀπωσμένης ἄλλης τε διασειούσης καὶ μετασασταλέειν πειρωμένης δυνάμεως, καὶ δὴ καὶ ψηλαφώσης ἀπάσης καὶ

1) Excidit hic catalogus praediorum Irenes Augustae gratia emtorum eique donatorum, ut recte observavit Boissonade. Z.

περιεργαζομένης καὶ ἀπογραφοῦσης χειρός· οὔτε γὰρ ἕτερός τις τῶν ἀπάντων οὐδεὶς ἐπεγνωκὼς ἔσται καὶ πράξας ἐξ ἐναντίας τῶν νῦν ἡμῖν ἐγνωσμένων οὐδέν, ἀλλὰ καὶ ἀπογράφων πᾶς ἀπὸ μακρόθεν στήσεται, καὶ οὐκ ἐγγιεῖ οὐδ' ἐπιμίξει τοῖς τοιούτοις, παρεγγχειρεῖν τολμῶν καὶ ὑποτέμνειν καὶ παραλύνει καὶ ἀλλοτριεῖν, εἴτε τῶν ἐξ ἀρχῆς καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἡρμοσμένων εἴτε τῶν ἐς ὕστερον ἀμεινόνων καὶ βελτιόνων γε καθεστηκότων. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐσεῖται ταῦτα παντάπασιν οὕτως ἔχοντα καὶ μηδὲν ὑπανέντα μηδὲ περιτραπέντα καὶ εἰς ἥττον ὀλισθήσαντα καὶ ὑπαχθέντα, μηδ' αὐτοῖς οἷς ἂν καὶ γνοίῃ ἡ αὐτὴ μοι περιπόθητος αὐγοῦσα πρυτανεῦσαι καὶ νεῖμαι τῶν ἐξ ἐμοῦ καὶ ταύτης δηλονότι γεγεννημένων ἢ τρόπον ἕτερον ἐν μοίρᾳ παίδων ἡμῖν γνησίως ἀριγμένων, οἳ δὴ καὶ αὐτοὶ καθέξουσι δεσπόζοντες κατ' ἴσον ὥσπερ ἄλλο τι χρῆμα τῶν ἰδίων αὐτῆς δικαίοις ἅπασι καὶ ταῦτα ἐξ αὐτῆς κατὰ δωρεὰν καὶ χάριν, εἰ δὲ βούλει κληρὸν εἰπεῖν δίκαιον, θαρρούντως εἰληφότες. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ οὗτοι πρὸς τοὺς ἐξ αὐτῶν, καὶ κείνοι πρὸς τοὺς ἐξ ἐκείνων, καὶ οἱ ἐφεξῆς πρὸς τοὺς καθεξῆς σφισιν αὐτοῖς εἰς γέννησιν ἰόντας, οὕτω δὴ καὶ κατὰ βούλησιν πᾶσαν ἀπονενεμηκότες κληρώσουσιν, ὥς αὐτοὶ τρόπον ὃν ἔφημεν μεθ' οὕτω μεγίστου καὶ κρατίστου τοῦ δικαίωματος ἔλαχον. καὶ οἶδα μὲν, ὅτι πᾶν ὅσον ἤδη καὶ λέλεκται καὶ ὑμεῖς παρεγγυώμεθα, δίκαιον ὃν παντὸς μᾶλλον, οὐδ' ὑμῶν τις τῶν μεθ' ἡμᾶς βασιλευσόντων παρόψεται, εἰ μὴ τι ἄλλο, θεοῦ νέμεσιν δικαίαν καὶ ἀγανάκτησιν θέμενος ἐν φόβῳ· εἰ δέ τις καὶ βουλευθείη (εἴη δὲ μηδεὶς), ἀλλ' οὖν τῷ βουλευθέντι καὶ ἡμεῖς εὐθὺς ἐπαρώμεθα αὐτὸ δὴ τοῦτο ὃ γε πάντως καὶ πείσεται, τίμησιν¹⁾ θεοῦ ἐνδίκως μετιούσαν τὴν ἀδικίαν.

Exstat in cod. Parisiensi gr. Nr. 2105, ex quo edidit Boissonade, Anecd. graeca II. p. 57 et Zachariae, Jus graeco-romanum p. 644.

X. 6844—1336, mense martio, ind. IV.

Imperator Andronicus III. confirmat possessiones et exemptiones episcopatus Stagorum.

† Ἐπειδὴ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος καὶ οἱ κληρικοὶ τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς Σταγῶν ἀνέφερον, ὅτι κέκτηνται δύο χρυσέβουλλα τοῦ αἰοδίου, μακαρίτου, ἀγίου αὐθέντου καὶ βασιλέως, κυροῦ²⁾ Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου³⁾ καὶ ἕτερον χρυσέβουλλον τοῦ αἰοδίου βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, δωρούμενα τῇ αὐτῇ ἐπισκοπῇ παροίκους ἐνυποστάτους⁴⁾ μετὰ τῆς γῆς αὐτῶν, ζευγάρια δέκα ἐννέα καὶ

¹⁾ κίνησιν Ζ.

²⁾ κυρίου Η.

³⁾ Βοτανειάτου Η.

⁴⁾ ἀνυποστάτους Orig. corr. Η.

ἐπέκεινα τῆς γῆς τοσούτων ζευγαρίων ἑτέραν γῆν μοδίων χιλίων, ἥτις εὑρίσκεται ἐν τῷ χωρίῳ λεγομένῳ Κουβέλτζιον, εὑρίσκονται δὲ ἐν αὐτῇ τῇ γῇ [χωρία]¹⁾ κατεχόμενα παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου καὶ τῶν κληρικῶν τῆς αὐτῆς ἐπισκοπῆς. ὡσαύτως ἐνεφάνισεν²⁾ τῇ ἡμῇ βασιλεῖα ὁ αὐτὸς ἀρχιερεὺς μετὰ [τῶν]³⁾ ἐκεῖσε κληρικῶν πρόσταγμα βασιλικὸν καὶ αὐθεντικὸν ἡμῶν [καὶ] διάφορα ἐπικυρωτικὰ [σιγίλλια] ἀποφαίνοντα εἶναι [αὐτοὺς δεσπότας] τῶν ἀναγεγραμμένων⁴⁾ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, [καὶ]⁵⁾ ἐγγράφως τῇ βασιλεῖα μου ἐδήλου, εἶναι τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Σταγῶν μετὰ τῶν αὐτοῦ κληρικῶν δεσπότης καὶ κατόχους τῶν ἀναγεγραμμένων ἐνυποστάτων παροίκων μετὰ τῆς γῆς αὐτῶν χωρούσης⁶⁾ ζευγάρια δέκα ἐννέα καὶ ἐπέκεινα τούτων, ὅσα ἐν τῷ πρακτικῷ γεγραμμένα τυγχάνουσιν. ἀκολούθως δὲ τούτοις ἐνεφανίσθησαν ὑπ' αὐτῶν καὶ πρακτικὰ οὐκ ὀλίγα [καὶ]⁷⁾ σιγίλλια περὶ τῶν προσόντων τῇ ἀγιωτάτῃ ἐπισκοπῇ Σταγῶν ἐπικυρωτικὰ μετὰ χρυσοβούλλων τῶν πρὸ ἡμῶν βασιλέων καὶ ἕτερα [πρακτικὰ] ἀναγραφῶν⁸⁾, πάσης καὶ παντοίας δημοσιακῆς ζητήσεώς τε καὶ δόσεως καὶ ὀχλήσεως καὶ ἐπηρείας καὶ ζημίας ἀνωτέρως διατρεῖσθαι διαλαμβάνοντα πάντα τὰ ὑπὸ τὴν ἀγιωτάτην ἐπισκοπὴν, τοὺς κληρικοὺς δηλαδή, τοὺς ἐνοίκους, τὰ χωρία, τὰ μοναστήρια καὶ τοὺς ὑπὸ τὴν ἐνορίαν αὐτῆς ὄντας ἱερωμένους [καὶ λαϊκοὺς]⁹⁾, Βλάχους τε καὶ Βουλγάρους καὶ Ἀλβανίτας. ταῦτα δὲ πάντα¹⁰⁾ γεγεννημένα κατὰ τὴν περίληψιν τῶν ἀναπεφωνημένων βασιλικῶν χρυσοβούλλων. καθὼ καὶ τὸ πρακτικὸν ἴδομεν καὶ ἐπέγνωμεν τοῦ Μαγώστη, τοῦ χρηματίσαντος πράκτορος καὶ ἀναγραφέως, φέρον ἐπιβεβαίωσιν ὅπισθεν τοῦ πρωτοσεβαστοῦ¹¹⁾ σεβαστοῦ ὑπερτάτου πράκτορος. περιεῴησε¹²⁾ δὲ τὸ τοιοῦτο πρακτικόν, διοικεῖσθαι τὴν ἐπισκοπὴν εἰς τὸ Παλαιόκαστρον [γῆν]¹³⁾ διακρατοῦσαν αὐτὸ καὶ περὶ τοὺς πρόποδας τούτου ἔχουσιν περιβόλιον καὶ λόετρον σύνεγγυς τοῦ ἁγίου ναοῦ τοῦ Προδρόμου, ἔνθα καὶ ἡ βρύσις ἐστίν, ἔτι δὲ καὶ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ αὐτοῦ Παλαιόκαστρου τὸ ἐμπόριον, ἐν ᾧ, ὡς ἐδήλου τὸ αὐτὸ πρακτικόν, εἶχεν¹⁴⁾ ἡ αὐτὴ ἀγιωτάτῃ ἐπισκοπῇ κληρικοὺς ἐνυποστάτους τριάκοντα ἕνα καὶ ἐνοίκους ἀνυποστάτους ἐξήκοντα πέντε καὶ μυλῶνας ὀλοκαιρινοὺς¹⁵⁾ δύο καὶ μυλοθέσιον ἕν. ἔτι δὲ εὔρομεν ἐν τῷ αὐτῷ πρακτικῷ καὶ τὰ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῇ μονήδρια, εἰς μετόχια ὄντα τῆς αὐτῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς, τὴν τε μονὴν¹⁶⁾ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου [ἐπιλεγο-

1) Supplevimus. 2) ἐνεφάνισαν H. 3) Suppl. 4) προσταγματικὸν β. κ. αὐθ. ἡμῶν διάφορον, ἐπικυρωτικὸν ὅτις φαίνεται εἶναι τῶν ἀναγ. H. 5) Suppl. 6) χοροῦσαν emend. H. 7) καὶ suppl. 8) καὶ ἑτέρων ἀναγραφῶν H. 9) Suppl. 10) πάντα τὰ γ. H. 11) πρωτο[πατριχίου] H. 12) περιεῴησε H. 13) Suppl. 14) ἐν ᾧ ἐδ. ὡς εἶχεν H. 15) ὀλοκαιρίους H. 16) ἡ τε μονή, ut etiam inferius H.

μένην] ¹⁾ ἡ Δουπιάνη καὶ τὴν μονὴν τῆς Θεοτόκου εἰς τὸ Λαμπόχορον καὶ τὴν μονὴν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου εἰς τὸ Ἀσπασπόταμον, ὡσαύτως εἰς μετόχια αὐτῆς, τούτων πάντων δεσπόζειν ²⁾ τὴν ἀγιωτάτην ἐπισκοπὴν Σταγῶν διώρισται ἐν ἐκείνῳ τῷ πρακτικῷ. εὗρομεν δὲ ἐν αὐτῷ τῷ πρακτικῷ καὶ τὴν περιοχὴν τῆς τοιαύτης ἐπαρχίας ἀρχομένην ἐκ χωρίου Τζηρντζόβου λεγομένου, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὴν ῥάχην, καὶ καταβαίνει εἰς τὸ ξηρόρευμα πλησίον τῆς Σθλατένας, καὶ ἀναβαίνει ἐς [τὸ] ³⁾ βουνὸν τὸ λεγόμενον Βλέμπι, καὶ καταβαίνει τὰ διάραχα τοῦ βουνοῦ τοῦ λεγομένου Μποκοβικοῦ, καὶ καταντᾷ εἰς τὸ Μέλοβον καὶ εἰς τὴν Κάρτζαν, καὶ ἀνέρχεται πλησίον τοῦ λοέτρου, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ βουνὸν τῆς Μπονάσας, καὶ καταβαίνει ἕως [τοῦ] ξηροποτάμου τοῦ λεγομένου Σουσίτζα, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ ἕως εἰς τὸ τῶν Χλαπῶν σύνορον, καὶ ἀνέρχεται πρὸς δυσμὰς εἰς τὴν Μηλέαν καὶ εἰς τὸ Ζυγόν, καὶ καταβαίνει πρὸς νότον εἰς [τὸ] χωρίον λεγόμενον Χαλίκι, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὰ Λευκὰ Ὅρη καὶ εἰς [τὸ] βουνὸν τῆς Μοτζάρας, καὶ καταντᾷ εἰς τὸ Γρεβενοσέλι, καὶ περᾷ τὸν Ἀχιλῶν ποταμόν, καὶ καταντᾷ εἰς τὸ χωρίον τὸ λεγόμενον Μουσίνια, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸ Μυρόκοβον καὶ εἰς τὰ Κορνήσια, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ βουνόν, καὶ καταβαίνει εἰς [τὸ] χωρίον τὸ λεγόμενον Βαρδάν, καὶ ἀναβαίνει τὰ διάραχα, καὶ καταβαίνει εἰς τὴν πηγὴν τοῦ Κορμοῦ, καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ βουνὸν τὸ λεγόμενον Κοζιάκον, καὶ καταβαίνει κατὰ ἀνατολὴν εἰς [τὸ] χωρίον Εὐλικούς, καὶ ἀνέρχεται ἕως [τῆς] βρύσεως τοῦ Μαυρονέρου, καὶ ἀπέρχεται πρὸς μεσημβρίαν μέχρι τοῦ λεγομένου Ἡμεροκλίματος, διαιρούσα τὰ δίκαια [τοῦ] χωρίου Μερτζίου καὶ σχίζουσα τὸν ὄρυμῶνα καὶ ἀνέρχεται πρὸς ἄρκτον, καὶ καταντᾷ μέχρι τῶν ἀμπελίων [τοῦ] χωρίου Τραμπουχουνίστας, ὅθεν ἤρξατο τὸ πρῶτον. οἱ δὲ προειρημένοι, ὃ τε θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σταγῶν καὶ οἱ κληρικοὶ αὐτοῦ, ἡλθόν τε καὶ παρέκάλεσαν, ἵνα τύχωσι ἐπὶ τούτοις τοῖς βασιλικοῖς χρυσοβούλλοις καὶ πρακτικοῖς τῶν παλαιῶν ἀναγραφῶν ⁴⁾ καὶ ἡμετέρου χρυσοβούλλου βεβαιωτικοῦ πάντων τῶν προσόντων τῇ ἀγιωτάτῃ ἐπισκοπῇ, ἵνα μὴ ἀπὸ τῆς πολυετίας εἰς λήθην τὰ τοιαῦτα ἔλθωσιν· ἡ δὲ βασιλεῖα μου τὴν παράκλησιν καὶ αἴτησιν αὐτῶν εὐμενῶς προσδεξαμένη, τὸν παρόντα χρυσοβούλλον ἐπιχορηγεῖ καὶ ἐπιβραβεύει αὐτοῖς, δι' οὗ προτάσσει καὶ διορίζεται, ἵνα κατέχη αὐτὰ καὶ νέμηται μέχρι τοῦ νῦν, καθὼς ἔχει ἀνέκαθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς εἰς ταῦτα δίκαιον, καὶ ἔχῃ ⁵⁾ ἄδειαν ποιεῖν εἰς σύστασιν καὶ βελτίωσιν αὐτῶν, καθὼς ἔχει βουλήσεως καὶ δυνάμεως, ἐκδουλεύσει

¹⁾ Suppl.

²⁾ δεσπόζουσιν H.

³⁾ Quae uncis inclusimus, supplevimus.

⁴⁾ ἀναγραφῶν H.

⁵⁾ ἔχει H.

δὲ καὶ οἱ τοιοῦτοι κληρικοί, καθὼς εἰσι τεταγμένοι εἰς τὴν τοιαύτην ἐπισκοπὴν, ἀποδώσωσι δὲ πρὸς αὐτὴν τὸ ἀνήκον τέλος, ὅσα ἔχουσιν ὑποτελῆ κτήματα αὐτῆς, καὶ μηδὲν ἀντιτείνοντες εἰς τοῦτο. ἔθεν τῇ ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου [λόγου] τῆς βασιλείας μου κατέχη μὲν καὶ νέμεται τὰ εἰρημένα ἅπαντα, ὡς ἐκράτει καὶ ἐνέμετο, καθὼς ἀνωτέρω διεληπται, διατηρῆται δὲ ταῦτα ἀνώτερα καὶ ἀκαταζήτητα ἀπὸ πασῶν ἐπερχομένων δόσεων τε καὶ ζητήσεων, καὶ οὐδεὶς οὐ μήποτε τῶν ἀπάντων τολμήσῃ χεῖρα ἐπιβάλλειν ἐπ' αὐτοῖς πλεονεκτικὴν καὶ ἄδικον· βούλεται γὰρ ἡ βασιλεία μου, ἀνερχόμενα καὶ ἀδιάσπαστα ἅπαντά-
 πασι διατηρεῖσθαι ἀπὸ πασῶν τῶν ἐπερχομένων δημοσιακῶν δόσεων τε καὶ ζητή-
 σεων. ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπεβραβεύθη εἰς τὴν διαληφθεῖσαν¹⁾ ἀγιο-
 τάτην ἐπισκοπὴν Σταγῶν ὁ παρὼν χρυσόβουλλος [λόγος] τῆς βασιλείας μου, ἀπο-
 λυθεὶς κατὰ μῆνα μάρτιον τῆς νῦν τρεχούσης τετάρτης ἰνδικτικῶνος τοῦ
 ἑξακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ²⁾ [τετάρτου] ἔτους, ἐν
 ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος †.

† Ἀνδρόνικος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτο-
 κράτωρ Ῥωμαίων, ὁ Παλαιολόγος †.

Exstat depictum in pariete vestibuli ecclesiae episcopalis Calabacae. Editum est in libro: Mission archéologique de Macédoine par Léon Heuzey et H. Daumet. Paris. 1876. Appendix p. 453. Lectionem valde corruptam, ut potuimus, correximus.

XI. 6871—1363, 10. mensis maji, ind. I.

*Hieromonachi quidam declarant, genuinas esse reliquias emptas in urbe Constantino-
 poli a magistro Petro de Pestagali et in occidentem translatas. Elenchus reliquiarum.*

† Ὁ μάλιστα κύριος Πέτρος ντὲ Πεσταγάλη, ὃς πρότερον ἦν ἱατρὸς πάπα κυρίου τοῦ Ἰνοκεντίου σέστου, μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ ῥηγὸς τῆς Κύπρου, τοῦ κυρίου Ἰούγου³⁾ ἐκείνου, καταλαβὼν ἐνταῦθα εἰς τὴν θεοφύλακτον ταύτην καὶ θεοδόξαστον καὶ θεομεγάλυντον Κωνσταντινούπολιν ἠγόρασε θεῖα καὶ ἅγια λείψανά τινων ἁγίων, ὧν ἕκαστον τίνος ἔχον ἐστὶν ἁγίου δεδῆλωται κάτωθεν ἐν τῷδε τῷ γράμματι διὰ τὸ πληροφορεῖσθαι πάντας τοὺς θεασομένους αὐτὰ καὶ μάλιστα τούτων τοὺς μέλλοντας δέξασθαι ταῦτα καὶ κατέχειν, ὡς εἰσιν ὁμολογουμένως καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἁγίων· ἔθεν καὶ οἱ βλέποντες καὶ καθέξουσιν αὐτὰ μέλλοντες, καθὰ δῆπου φιλόθεοι καὶ φιλόχριστοι καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὰς ὀφειλομένας τιμὰς ἀποδίδειν ὀφείλοντες τοῖς

¹⁾ ἐπ. διαληφθεῖς τὴν ἀγ. Η. ²⁾ Supplevit H. ³⁾ Hugo IV.

ἀγίοις, ὡς αὐτοῦ τοῦ θεοῦ φίλοις, ἀσμένως δεξάσθωσαν τὰ τίμια καὶ ἅγια τούτων αὐτὰ λείψανα, ἃ νῦν ἐπιφέρεται ὁ δηλωθεὶς οὗτος μάχιστρος, κύριος Πέτρος ντὲ Πεσταγάλη, ὁ ἀρχιατρός καὶ προσηκόντως ἀποδιδότωσαν αὐτοῖς τὸ σέβας καὶ τὴν ὀφειλομένην τιμὴν ἀνενδοιάστως μετὰ ζεούσης τῆς πίστεως ἐλοφύχως, ἵνα καὶ τὸν θεὸν ἔξουσιν ἴλεων, τούτου χάριν καὶ εἰς αὐτὸν τὸν θεὸν διαβαίνειν τὴν ἀποδιδομένην παρ' ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων τοῖς ἀγίοις τιμὴν καὶ τούτους αὐτοὺς τοὺς ἀγίους πρεσβευτὰς ὑπὲρ αὐτῶν δὴ τῶν κατεχόντων αὐτὰ τὰ τίμια καὶ ἅγια τούτων λείψανα καὶ τιμῶντων, ὡς τὸ εἰκός· μάρτυρες δὲ τούτου οἱ κάτωθεν κατ' ὄνομα δηλωθέντες τιμώτατοι καὶ αἰδεσιμώτατοι ἱερομόναχοι, πιστωθὲν τῇ ἰδιοχειρῇ ὑπογραφεῇ. καὶ ἡξιώθη τοῦτο παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου μου αὐθέντου καὶ δεσπότου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου †.

† Μηνὶ μαΐῳ, δεκάτῃ ἡμέρᾳ, ἰνδικτιῶνος α' τοῦ ς' ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου †.

† Ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγίας ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων Γεννάδιος Φρυγίτις †.

Τὰ δεσποτικά ἅγια ταῦτα· ἅγιος λίθος ἀπὸ τοῦ ἀγίου δεσποτικοῦ τάφου, ἅγιος σπόγγος, ἅγιος λίθος ἀπὸ τοῦ ἀγίου κίονος, τίμιον καὶ ἅγιον ξύλον, ἅγιον χῶμα, ἀφ' οὗ τόπου ἦν ὁ τίμιος καὶ ζωποιοὺς σταυρὸς κεχωσμένος, ἀφ' οὗ ἀνήγαγεν αὐτὸν ἡ ἀγία Ἑλένη, ἅγιος ἄρτος· ἅγιον κηρίον, ἀφ' οὗ ἔφεγγε τῷ δεσπότη Χριστῷ συνεστιωμένῳ τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις· ἀπὸ τοῦ ἀγίου ἱματίου τοῦ δεσπότου Χριστοῦ· ἕτερος ἅγιος σπόγγος, ἀφ' οὗ ἀπεσπόγγισαν τὸ ἄχραντον δεσποτικὸν σῶμα ἀποκαθηλώσαντες αὐτὸ κρεμάμενον ἀπὸ τοῦ σταυροῦ· ἅγιος σπόγγος ἄλλος, δι' οὗ ἐπότισαν τὸν δεσπότην τὸ ὄξος ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ λογχεύσαντος τὴν ἄχραντον πλεῦραν τοῦ δεσπότου· ἀπὸ τοῦ ἀγίου λίθου, ἐφ' ᾧ ἐτέθη τὸ ἄχραντον δεσποτικὸν σῶμα καθελόντες ἀπὸ τοῦ σταυροῦ· ἀπὸ τοῦ ἀγίου λίθου, ἐφ' οὗ ἐπάτησεν ὁ δεσπότης Χριστὸς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἕτερος ἅγιος λίθος ἀπὸ τοῦ ὕδους τοῦ σχιζομένου ὁδοιποροῦσης τῆς παναγίας θεοτόκου μετὰ τοῦ δεσπότου φεύγοντος διὰ τὸν παιδοκτόνον Ἡρώδη καὶ ἀπερχομένου παρὰ τὴν Αἴγυπτον· ἅγιος κάλαμος ἀπὸ τοῦ δοθέντος παρὰ τῶν παιζόντων στρατιωτῶν τῷ δεσπότη Χριστῷ· ἀπὸ τῆς ἀγίας σκέπης τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου· ἀπὸ τοῦ ἀγίου καὶ τιμίου δεσποτικοῦ αἵματος· ἀπὸ τοῦ ἀγίου λευτιοῦ . . . σπογγίᾳς ὁ δεσπότης τοὺς πόδας τοῦ ἀποστόλου. τὰ δὲ τῶν ἁγίων λείψανα ἅγια ταῦτα· κἀρα Γρηγορίου τοῦ θεολόγου. κἀρα Λέοντος πάπα. κἀρα Ζηνοβίου τοῦ ἀγίου. κἀρα τοῦ ἀγίου . . . κἀρα τοῦ ἀγίου Ἰγνατίου. κἀρα τοῦ ἀγίου Σεργίου. κἀρα τοῦ ἀγίου . . . κἀρα τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου. λείψανον τοῦ ἀγίου Τιμοθέου.

ἄλλο τοῦ ἁγίου Ἀβερκίου. ἄλλο τοῦ ἁγίου Ἀντίπα. ἄλλο τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας. ἄλλο τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λεοντίου. ἄλλο τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Τύρωνος καὶ σπρόβιλος τοῦ αὐτοῦ ἁγίου βασι[λέως]¹⁾, ἀφ' ὧν εἶχεν, ὅτε τὸ πάτερ ἡμῶν ἔλεγε. λείψανον τοῦ ἁγίου Στεφάνου. ἄλλο τοῦ ἁγίου Παρθενίου. ἄλλο τοῦ ὁσίου Θεοδώρου τοῦ Τριχινᾶ. ἄλλο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου. ἄλλο τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου. ἄλλο τῆς ἁγίας Μαρίνης. ἄλλο τῆς ἁγίας Εὐφημίας. λείψανον τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου. ἄλλο τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. ἕτερον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου. ἕτερον τοῦ ἁγίου Προκοπίου. ἕτερον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Λουκᾶ. ἕτερον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Τιμοθέου. ἕτερον τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοῦ Νέου. ἕτερον τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. ἕτερον τοῦ [ἁγίου] Σπυρίδωνος. ἕτερον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. ἕτερον πάλιν τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου. ἕτερον τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου. ἕτερον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Λουκᾶ. κἀρα τοῦ αὐτοῦ. οἱ ἄνωθεν δηλωθέντες ἐν τῷ γράμματι μάρτυρες.

† Ὁ καθηγούμενος τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς καλουμένης τοῦ Βάσου, Ὑάκινθος ἱερομόναχος †.

† Ὁ ἐκκλησιάρχης τῆς αὐτῆς σεβασμίας μονῆς, Νεῖλος ἱερομόναχος †.

† Ὁ ἐν αὐτῇ τῇ σεβασμίᾳ μονῇ Μελέτιος ἱερομόναχος †.

† Ὁ ἐκκλησιάρχης τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Ἀκαταλήπτου Ἱερόθεος ἱερομόναχος †.

† Ὁ ἐκκλησιάρχης τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς Γοργοεπηκόου Ἰωσήφ ἱερομόναχος †.

† Ὁ οἰκονόμος τῆς αὐτῆς σεβασμίας μονῆς τῆς Γοργοεπηκόου Ἰωσήφ ἱερομόναχος †.

† Ὁ ἀπὸ τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Βάσου Ἀντώνιος ἱερομόναχος †.

† Ὁ ἀπὸ τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Κυρίζου Διονύσιος ἱερομόναχος †.

† Ὁ ἀπὸ τῶν εἰς τὴν βασιλικὴν ἱερέων ἱερεὺς Μιχαὴλ ὁ Παντεύγενος καὶ Μανουὴλ ἱερεὺς ὁ Μεγαλοναΐτης †.

Documentum exstat in tabulario capituli ecclesiae metropolitanae Vindobonensis, editumque est cum versione latina in libro: Beschreibung der Metropolitan-kirche zu St. Stephan in Wien, herausgegeben von einem Priester der erzbischöflichen Kur (Joseph Ogesser) im J. 1779. Wien. Appendix p. 119.

¹⁾ Videtur corrigendum: σπρόβιλος τοῦ αὐτοῦ· ἄλλο τοῦ ἁγίου Βασιλείου.

XII. 6873—1364, mense decembri, ind. III.

*Alexius Comnenus, imperator Trapezuntis, declarat, monasterium Sanctae Deiparae
in monte Sumela esse liberum et regium.*

† Ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος
ἀμήν †.

† Ἀλέξιος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ
πάσης Ἀνατολῆς, Ἰβήρων καὶ Περαιείας, ὁ Μέγας Κομνηνός, πᾶσιν,
οἷς τὸ παρὸν ἡμῶν εὐσεβὲς ἐπιδείκνυται σιγίλλιον †.

† Εἰ τείχος ἄρα ἑαυτοῖς οἱ πολεμίων ἔφοδον ἐνωτιζόμενοι διεγείρουσιν ἀπερι-
κλόνητον, καὶ τάφρον σφίσιν ἐς ἀποτροπὴν τῶν ἐναντίων ἐκείθεν ὀρύττουσιν, εἰ
ὄπλα ἔνιοι πολεμητήρια ἐς φυλακὴν σφῶν περιζώννυνται, καὶ κατὰ παθῶν τινες
ἀλεξιτήρια ἐπιτίθενται φάρμακα, καὶ ἄλλος ἄλλο τὸ βοηθοῦν αὐτῷ ἐκ τῶν ἐνύλων
διαχειρίζεται, ἀλλ' οὐχ οὕτως ἡ βασιλεία ἡμῶν· ἀντὶ οὐδενὸς γὰρ ταῦτα λογί-
ζεται, καὶ σχολὴν ἐπὶ τούτοις παντάπασι καταψηφίζεται, φαρτοῖς οὔσι καὶ ἐπι-
κήροις, ἀντὶ δ' ὀχυρώματος ἀρραγοῦς καὶ ὅπλων μαχίμων καὶ φαρμάκων ἱασίων
καὶ παντοίας ἀρωγῆς ἀνθρωπίνης τὴν πανύμνητον ἐπικαλεῖται θεόπαιδα, τὴν τὸν
λόγον ὑπὲρ λόγον ἀρρήτως ἡμῖν ἐνώσασαν, καὶ τὸ τῆς σαρκὸς γεῶδες ὑψώσασαν,
καὶ ἡμῖν τὸν θεὸν εὐδιάλλακτον κριτὴν ἀναδείξασαν· αὕτη γὰρ φρούριον τυγ-
χάνει ἀνάλωτον καὶ τάφρος καὶ πόλις ἀπολιόρμητος καὶ ὄπλον κατ' ἐχθρῶν
πληκτικὸν κἂν ταῖς ἀσθενείαις ἀνάρρωσις καὶ ἀπαλλαγὴ παντοίων ἀλγεινῶν τε
καὶ συμφορῶν καὶ κινδύνων καὶ περιστάσεων. καὶ τὸ δὴ θαυμαστόν, ὅτι καὶ ἐν
ταύτῃ τῇ ἐπικτήρῳ ζωῇ ἀναζώσας τε καὶ βοήθεια κἂν τῇ μονιμωτέρᾳ καὶ
μελλούσῃ ἀνάδοχος τῶν εὐσεβῶν καὶ μεσίτρια, ἧς τὰς δωρεὰς καὶ τὰς ἀντιδόσεις
δαψιλεῖς πλουτίσασα ἡ βασιλεία μου, οὐ διαλείπει ἐπαινοῦσα καὶ εὐχαριστοῦσα
τὸ ταύτης δεδοξασμένον καὶ σωτήριον ὄνομα. εἰ δὲ καὶ ἀντιμετρεῖν βουλευθῆμεν,
ἀνθ' ὧν αὕτη ἡμῖν ἐπεμέτρησεν, ἐν τ' ἐκστρατείαις κατ' ἡπείρον ἅμα καὶ θάλατταν,
ἐν τε ξυμφοραῖς τε καὶ περιστάσεσι καὶ λοιπαῖς συναναστροφαῖς, αἷς ὑπέσταμεν, ἀφ'
οὗ¹⁾ ἐκ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων διεπλώισθημεν τῶν ὧδε, καὶ τὴν βασιλειον
ταύτην καὶ προπατορικὴν εἰληφάμεν²⁾ ἀρχήν, τί ἂν τις εἴποι ἢ ἀνταποδοίῃ ἢ
λόγῳ συγγράφειν ἱστορικῶς δυνήσεται, κἂν δλην αὐτὴν τὴν καθ' ἡμᾶς ἀνελιξί-
γραφὴν; τοῖσιν καὶ μὴ ἔχουσα [ἡ βασιλεία μου]³⁾ ἐς τοσοῦτον ἀνείκαστον πέ-
λαγος τῶν ταύτης θαυμασίων ὄραν, ἢ ἐς τηλίκον οὐράνιον καὶ ἑναστρον λειμῶνα

¹⁾ ἧς F.

²⁾ ὑπέστην — διεπλώισθην — εἰληφεν F.

³⁾ Supplevimus.

ἀποσκοπεῖν δεῖν ἔγνω¹⁾ τιμᾶν σιωπῇ ἢ τὰς δυναστείας αὐτῆς ἀριθμεῖν. μικρὰ δέ τινα ἀφοσιῦσθαι προθυμεῖται, ἀφ' ὧν ἡ ὀλβιόδωρος αὕτη ἡμῖν παρέσχε καὶ τεταμίευκεν, εἰδυῖα, ὡς οὐ τῇ ἀξίᾳ τοῦ διδομένου, τῇ δὲ διαθέσει καὶ προθυμίᾳ τοῦ καρποφοροῦντος μετρεῖ θεὸς τὴν ἐπίδοσιν. ἐπεὶ δὲ πόθον ἐγκάρδιον κέκτηται ἡ βασιλεία μου ἐς τὴν πανύμνητον ταύτην καὶ κυριώνυμον θεοτόκον, τὴν ἐγκοσμίως μὲν καὶ ὑπερκοσμίως ἐξυμνουμένην, ἐν δὲ τῷ τοῦ Μέλα ὄρει ἐξόχως σεμνυνομένην, ἣν πολλάκις καὶ διαπύρως ἀνιούσα προσεκύνησε τὴν ταύτης ψυχρῶσώτηρα ἀσπασαμένη εἰκόνα, καὶ τὸ τῆς μονῆς περίπυστον πατήσασα θάπεδον, καὶ τὴν θέσιν τοῦ τόπου ὡς ψυχωφελῇ καὶ ἀξιόθεατον ἐκθύμως ποθήσασα, κατὰ νοῦν ἔσχε μικράν τινα, ὡς ἂν προσῆκον, ἀντίδοσιν ἐκ προαιρέσεως ποιῆσαι, καὶ τὰ προανατεθέντα ἐπικυρῶσαι, καὶ τοὺς εἰσερχομένους καὶ ἐπηρεάζοντας ἐν τῇ παροίκῳ²⁾ αὐτῆς κατοχῇ, πόρρω ἀπελαύνειν καὶ ἀποσοβεῖν, καθ' ἃ δὴ καὶ ὁ ἐν αὐτῇ τὴν σήμερον τὴν προστασίαν ἀνεξωσμένος τιμιώτατος καθηγούμενος, κύρ Γαλακτίων ἱερομόναχος, μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν πρεσβείαν πολλάκις πεποίηκεν. ὅθεν καὶ ἅμα μὲν, διὰ τε τὸ ταύτης ὑψηλὸν καὶ μετέωρον³⁾ καὶ ὄντως βασιλικὸν τε καὶ δεσποτικὸν καὶ καινότατον ἄκουσμα, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὴν ἐπίμονον τῶν τοιούτων ἀσκητῶν καὶ εὐλαβῶν ἀνδρῶν δέησιν, τὸν παρόντα αὐτῆς ἡ βασιλεία μου ἀπολύει λόγον χρυσόβουλλον, ὥσπερ τι ἐδραῖωμα ὀχυρώτατον ἢ τεῖχος ἀπερικλόνητον, ὡς ἂν τῇ ἰσχύϊ τούτου καὶ ἐμφανείᾳ προηγουμένως μὲν ἡ τοιαύτη μονὴ ἐλευθέρα τηρηθῇσεται καὶ ἀκαταδούλωτος, αὐτοδέσποτός τε καὶ αὐτεξούσιος, καὶ μὴ τινι ὑποκειμένη βασιλικῷ λειτουργήματι, ἡ ὑπάρχῃ δεδουλωμένη ὑπὸ τινος, ἀλλὰ παρὰ τῆς βασιλείας μου τηρηθῇσεται καὶ διοικηθῇσεται κατὰ πᾶσαν αὐτῆς ὑπόθεσιν καὶ διένεξιν· ἔπειτα καὶ ἀδιάσειστον καὶ ἀμεταποίητον σχολήν τὸ κύρος καὶ τὴν νομὴν ἐπὶ πᾶσι τοῖς προανατεθειμένοις αὐτῇ γονικοῖς κτήμασι καὶ παροίκῳ παρὰ τῶν αἰοιδίμων καὶ μακαριστῶν βασιλέων, τῶν γονέων καὶ γεννητόρων τῆς βασιλείας μου, τῶν Μεγάλων Κομνηνῶν ἐκείνων, ἡγούν ἐν τῷ βάνδῳ Γημωρᾶς κὰν ταῖς στάσεσι, τοῦ τε Κοσμᾶ τῶν Ἀλεξάντων καὶ ἐν ἐτέροις ἀλλαχού, τὰ ὅπως δὴποτε διαφέροντα αὐτῇ γονικὰ κτήματα, εὐλόγῳ αἰτία καὶ προφάσει, ἀγοραστικῇ δηλονότι καὶ δωρεαστικῇ παρὰ τοῦ αἰοιδίου πατρός μου, κύρ Βασιλείου τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ. ἐν τῇ στάσει τῶν Μοχλάντων τὰ Τζαχανέσια, τὰ Πιτζελέσια καὶ Κοντητέσια, καὶ τὰ εἰς τὰ Πυργοθέσια ἐν τῇ Διοκαινῇ, Ἀλετζέσια καὶ Βουεζικέσια, ἀμφοτέρω παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ πατρός μου δωρηθέντα. αὐθις ἐν τῇ στάσει τῶν Μοχλάντων τὴν τοῦ Σωκάνου ἐκείνου γονικεῖαν, σὺν τῇ τοῦ ἀνεψιοῦ

1) ἐγὼ F. 2) παροικίῃ? 3) μεταίωρον F.

αὐτοῦ Γεωργίου ἱερέως, ἣν ἀνέθετο ἐν αὐτῷ ἡ βασιλεία μου δωρεαστικῶς. ἐν τῷ χωρίῳ Χαρά τὰ γονικὰ κτήματα, ἅτινα προκατέχει ἡ μονή, καὶ νέμεται διὰ προσταγμάτων βασιλικῶν, τοῦ τε αἰοιδίμου βασιλέως κύρ Ἰωάννου τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ ἐκείνου, τοῦ προπάππου μου, καὶ τῆς αἰοιδίμου δεσποίνης τῆς προμάμμης μου, κυρίας Εὐδοκίας Παλαιολογίνας τῆς πορφυρογεννήτου, καὶ τὰ ἐκείσε συνήθη βασιλικά. ἐν τῷ χωρίῳ Κιντζικερᾶ τὴν ἀγοραστικὴν γονικεῖαν τοῦ μεγάλου δουκὸς Ἰωάννου ἐκείνου τοῦ Εὐνούχου, ἣν ἀπεχαρίσατο ἡ βασιλεία μου πρὸς τὴν τοιαύτην μονήν, ψυχικῆς αὐτῆς σωτηρίας ἕνεκεν. ἐν τῷ βάνδῳ Γημωρᾶς Χαλδογεώργιον τὸν Βίγκην, Βασίλειον τὸν Καρούχην σὺν τῷ ἀδελφῷ καὶ ἐξαδέλφῳ, ἀπεχαρίσθη καὶ ἀπὸ τοῦ καπαλίου τῆς Δουβεράς ἄσπρα διακόσια, καὶ πάλιν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ καπαλίου ἑτερα ἄσπρα τριακόσια πρὸς τὴν τοῦ κάστρου φύλαξιν. ἐπεκελεύεται δὲ ἡ βασιλεία μου διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου αὐτῆς, ἵνα ὅσα μὲν γονικὰ προσήλθοσαν τῇ εἰρημένῃ μονῇ, ὑδρομυλικά ἐργαστήρια, τόποι ἀκίνητοι, οἰκῆματά τε καὶ ὁπητανάκια καὶ ἄλλοια τοιαῦτα ὑποστατικά ἔκ τε χρυσοβούλλων καὶ λοιπῶν προσταγμάτων βασιλικῶν, ἔκ τε φιλοχρίστων ἀνδρῶν χαριστικῶν τε ἅμα καὶ λεγαυτευτικῶν ἐγγράφων ἢ καὶ ἐξ ἰδίων ἀγοράσεων τε καὶ προσενέξεων αὐτῆς, ναὶ μὴν καὶ διὰ ἀναγραφικῶν ἐκστοιχειῶν, ἐν οἷς βάνδεσι καὶ χωρίοις καὶ στάσεσι διάκεινται, καὶ ἐν τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ τῆς βασιλείας μου ῥητῶς οὖν ἐγράφησαν, ἀλλ' οὖν τῇ δυνάμει τούτου καὶ ἐμφανείᾳ κατέχη καὶ ταῦτα ἡ μονή, ὡς ἴδια αὐτῆς γονικὰ κτήματα, ἀκωλύτως πάντῃ καὶ ἀδιασείτως κατὰ τὰς περιλήψεις τῶν προσόντων αὐτῇ χαρτίων δικαιοματίων καὶ σιγιλλίων ὁμοῦ. ἐπεὶ δὲ τὸ χωρίον ἡ Δουβερά μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ προσταθμένων παροίκων καὶ γονικαρίων, ἀλλὰ δὴ καὶ οἱ εἰς τοῦ Κουσιπιδίου εὐρισκόμενοι καὶ πέριξ ὁμοῦ ἀνετέθησαν εἰς παροικίαν καὶ διακράτησιν ταύτης τῆς μονῆς τῆς Σουμελάς παρὰ τοῦ μνηστοῦ βασιλέως, τοῦ πάππου μου, κύρ Ἀλεξίου τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ, ἀκαταζήτητοι πάντῃ καὶ ἐλεύθεροι διὰ χρυσοβούλλου προσκυνητοῦ τοῦ κράτους αὐτοῦ καὶ ἔκτοτε μέχρι τοῦ νῦν, καιρὸν πρὸς καιρὸν ἀδείας δραξάμενοι οἱ ἐνεργούντες τὰ τῆς χώρας Ματζουκῶν φορολογήματά τε καὶ λοιπὰ δημοσιακὰ ζητήματα, τὰ τοῦ χρυσοβούλλου παρ' οὐδὲν θέμενοι, εἰσῆλθον ὥσπερ τινὲς θῆρες ἄγριαι, καὶ οἱ μὲν ἐλυμαίνοντο τούτους καὶ ἐπηρέαζον κατὰ τε κρίσιν καὶ ἀγχαρίαν ἄκαιρον καὶ δυναστικὴν συζήτησιν, οἱ δὲ διαχωρίζοντες τῆς παροικίας προεξένουν τούτους ἄρχουσι καὶ δυνάταις καὶ λοιποῖς τισιν, οὐ καλὸν ἡγήθη τοῦτο τῇ βασιλείᾳ μου, οὐδ' εὐλογον. διὸ καὶ βουλομένη τοὺς ἀρπαγέντας ἀφοσιῶσαι καὶ αὐθις αὐτῇ, τοῖς τε λοιποῖς ἀπαλλαγὴν δοῦναι καὶ ἐλευθερίαν ἐκ τῶν συνεχῶν ἐπηρεῶν καὶ ἐνοχλήσεων, ὧν κατετρώχοντο πρὶν, καὶ ποιεῖν πάντας ὁμοῦ τοὺς τε καθαρ-

παγέντας, τούς τε προανατεθέντας, καὶ αὐτοὺς δὴ, οὓς κατὰ καιρὸν ἐβωρήσατο ἡ βασιλεία μου, ἥδη θεσπίζει τὸ γαλήνιον αὐτῆς κράτος, καὶ διορίζεται φανερώς, ὥς ἂν ὑποκείται καὶ αὖθις τὸ τοιοῦτον χωρίον ἢ Δουβερὰ, [τὸ] ¹⁾ τοῦ Κουσπιδίου, ἢ Κόρους, καὶ ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος μετὰ τῶν μελλογραφησόμενων παροίκων, καὶ τὰ ἀλληλέγγυα καὶ προνοιαστικὰ δίκαια, ὥς τ' ἀπ' ἀρχῆς, ὑπὸ τῇ ἐπικρατεῖα καὶ ἐξουσίᾳ καὶ κυριότητι τῆς εἰρημένης μονῆς τῆς Σουμελάς, κατὰ τὸ ἀδιάσειστον καὶ ἀνενόχλητον, καὶ ἐναποστραφήσονται οἱ καθαρπαγέντες ἐς αὐτήν, χωρὶς τῆς τυχοῦσης ἀποκρατήσεως, καὶ μήτε τολμήσῃ [τις] ²⁾ καὶ πάλιν καθαρπάξῃ ἐκ τούτων τινὰ χάριν τῆς οἰασοῦν ἀφορμῆς, μηδὲ ἐκ τῶν ἐνεργητῶν καὶ δουκῶν καὶ πριμμικηρίων καὶ λοιπῶν ἐν τοῖς μετέπειτα καιροῖς πρακτόρων καὶ κατεπάνω ³⁾ τῆς χώρας μου τῶν τὰς ἐνεργείας αὐτῆς ποιουμένων καὶ ⁴⁾ βῆμα ποδὸς τολμήσῃ ἐμβαλεῖν ἐντὸς τῶν δικαίων, καὶ παροίκων τῆς μονῆς, χάριν κρίσεως ἢ ἀπαιτήσεως ἢ ἐνεργείας τινὸς καὶ συζητήσεως, ἀλλὰ δικαίῳ τῆς βασιλείας μου παρὰ τοῦ μέρους τῆς μονῆς ὀφείλουσι κρίνεσθαι καὶ ἀπαιτεῖσθαι καὶ διεξάγεσθαι. εἰσὶ δὲ οἱ πάροικοι οὗτοι· α' Ἰωάννης ὁ Τζούσης. β' ὁ Σαλαφούντης. γ' ὁ Ζεέτης. δ' ὁ Ἐλαφᾶς. ε' ὁ Πιτζάρης. ς' ὁ Τζαμάς. ζ' ὁ Κούκουρος. η' οἱ Ζευλάνται. θ' ὁ Τζερετέβης. ι' ὁ Λαυδός. ια' ὁ παπᾶς Παῦλος. ιβ' ὁ Κοσσύρης. ιγ' ὁ Μάζηλας. ιδ' ὁ Σκύβρος. ιε' ὁ Μαβραίας. ις' ὁ Ῥωμανός. ιζ' ὁ Γουλλζάπης. ιη' ὁ Καραβάς. ιθ' ὁ Ποδάρης. κ' ὁ Κόγκας. κα' ὁ παπᾶς Μάπας. κβ' ὁ Δριμύκαλλος. κγ' ὁ Πελαμίδης. κδ' Θεοδωρίνος ὁ Χαζούρης. κε' Κωνσταντῖνος ὁ Χαζούρης. κς' Ἰωάννης ὁ Μαίστωρ. κζ' [ὁ] παπᾶ Αὐφουξένης ὁ Ζεουλινᾶς. κη' Γεώργιος ὁ Χαλαμᾶνος. κθ' ὁ Χαβραίας. λ' [ὁ] παπᾶ Κωνσταντῖνος ὁ Κοντός. λα' ὁ Χαλδογεώργιος. λβ' ὁ Χαζούρης. λγ' ὁ Δόμνος σὺν τῷ Συμενῷ. λδ' Σάββας ὁ Μακρός. λε' Ἰωάννης ὁ Ψωμάς. λς' Κωνσταντῖνος ὁ Μασκούθης. λζ' ὁ Χαλαμᾶνος. λη' ὁ Χουμαίας. λθ' ἀπὸ τὰ Κούτουλα Κωνσταντῖνος ὁ Θεόπεμπτος. μ' ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ Κομμερᾷ τῆς εἰς Κουταλοῦ οἰκίας τοῦ Χατζῆ ἱερέως, ἦτοι ὁ Χρύσανθος, οἵτινες καὶ ἐξκουσευθήσονται ἐκ πάντων τῶν κατὰ χώραν ἐπερχομένων βασιλικῶν φορολογημάτων καὶ ἀπαιτήσεων νῦν τε ὄντων καὶ ἐς ὕστερον ἐπινοηθησομένων, μεγάλων τε καὶ μικρῶν, καὶ ἀπ' αὐτῶν δὴ τῶν δουκικῶν ⁵⁾ κρίσεων καὶ ἐνεργειῶν καὶ λοιπῶν πρακτορικῶν καὶ κατεπανικῶν ⁶⁾ ἐπηρεϊῶν, καὶ ἀπαιτητικῶν ζητημάτων, καὶ ἀλλοίων τοιούτων διατάξεων, κατὰ τὸ καθόλου τῆς ἐξουσίας κεφάλαιον, μόνᾳ δέ, ἵνα τελέσωσιν εἰς τὸ βεστιάριον τῆς βασιλείας

1) Supplevimus.

2) Supplevimus.

3) κατεπάνων F.

4) κἄν F.

5) δου-

κῶν F.

6) κατεπανικῶν F.

μου διὰ δύο τοῦ ἔτους καταβαλῶν, ὅσα δῆτα κατετέθησαν καπαλικῶς παρὰ τῶν ἀρχόντων καὶ ἐξισωτῶν αὐτῆς, καὶ αὐτὸ πλέον. καὶ ἐάν τινες ἐπέκεινα τῶν εἰρημένων παροίκων ἔλθωσιν ἀλλαχόθεν ἀνεπίγνωστοι τοῦ βασιλικοῦ καταστίχου, καὶ προσκαθίσωσιν ἐν τοῖς τόποις τῆς μονῆς, καὶ αὐτοὶ τὸν ὅμοιον ἐξκουσευθήσονται τρόπον, καὶ ἐντὸς τοῦ τεταγμένου καταγραφῶσι καπαλίῳ. ἔτι ἐπεγχελεύεται ἡ βασιλεία μου, ὥς ἂν ὅσοι ἐκ τῶν ἀπηριθμημένων παροίκων τῆς μονῆς τῶν εἰς βασιλικά ἀκρόστιχα προσκαθημένων ἢ καὶ τοῖς ἰδίοις γονικοῖς γονικαρχικῶς εὐρισκομένων, τύχωσιν ἀποβιῶναι ἀκληρονόμητοι, ἐντεῦθεν τὰ διαφέροντα αὐτοῖς γονικά πρὸς τὴν μονὴν ἐπανέλθωσιν ἄνευ τῆς οἰασοῦν προφάσεως. ἐπεὶ δὲ τὸ χάστρον τὸ εἰς τὸ ἡγιασμένον ὄρος καὶ σπήλαιον τοῦ Μέλᾳ δέεται φυλάξεως ἱκανῆς διὰ τοὺς ἐχθρωδῶς διακειμένους ἡμῖν Ἀγαρηνοὺς, διορίζεται ἡ βασιλεία μου πρὸς τὸν κατὰ καιροὺς καθηγούμενον, καὶ τοὺς ἀσκητάς, ἵνα ἀποτάξωσιν ἐκ τῶν εἰρημένων παροίκων, οἷους ἔχωσι κρειττοτέρους καὶ εἰδήμονας, ὅπως δι' αὐτῶν ἐπιμελεσάτη καὶ προσεκτικῇ γένηται ἡ τοῦ χάστρου φύλαξις καὶ συντήρησις. καὶ ταῦτα μὲν ἤδη διωρίσατο ἡ βασιλεία μου, ἅτινα πάγια καὶ ἀρραγῇ καὶ ἀπαρασάλευτα τηρηθῆσεται παρὰ τῶν παίδων καὶ κληρονόμων καὶ διαδόχων αὐτῆς, καὶ παρὰ πάντων ἀρχόντων, κεφαλᾶδων καὶ ἐνεργητῶν ὁμοῦ, ὅστις δὲ τῶν ἀπάντων βουλευθῇ παρασάλλεσθαι ἐκ τούτων [τι] ἕως μιᾶς κεραίας καὶ μόνης, ἢ ἀθετῆσαι [τι]¹⁾ ἐκ τῶν ἀναγραφέντων μερικῶς ἢ καθόλου, οἷος ἂν καὶ ἦ, αὐτὴν μὲν τὴν θεοτόκον ἔζη ἀντίμαχον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, τὰς δὲ ἀράς καὶ ἀγανακτῆσεις κληρονομῆσιν τῶν ἀγίων πατέρων καὶ τῶν αἰοιδίμων βασιλέων, ἀλλὰ δὴ καὶ ὡς ἄπιστος τῆς βασιλείας μου καὶ λογισθήσεται καὶ παιδευθήσεται τῇ ἐμφανείᾳ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου τῆς βασιλείας μου, ἐν ᾧ καὶ τὸ ταύτης εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον κράτος τὰ συνήθη συνήθως ἐπεσημάνατο, μηνὶ δεκεμβρίῳ τῆς γ' ἰνδικτιῶνος τοῦ Σωγ' ἔτους †.

† Ἀλέξιος, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ πάσης Ἀνατολῆς, Ἰβήρων καὶ Περσείας, ὁ Μέγας Κομνηνός †.

Archet. asservatur in tabulario monasterii, inspectum a Ph. Fallmerayer. Scriptum est in charta serica et ornatum imaginibus imperatoris et imperatricis cum diademate in capite, vestibis variegatis et gemmis. Aureae bullae desunt. Edidit Ph. Fallmerayer in Abhandlungen der III. Cl. der k. bayerischen Akademie der Wissenschaften Band III. 1841 p. 92 e libro, cui titulus: 'Η θεία καὶ ἱερὰ ἀκολουθία τῶν ὁσίων καὶ θεοφώρων πατέρων ἡμῶν Βαρνάβα καὶ Σωφρονίου τῶν

¹⁾ ἀτεθῆσαι F.

ἐξ Ἀθηνῶν καὶ τοῦ ἱεροῦ Χριστοφόρου, τῶν ἐν Μελαῖ ὄρει ἀσκησάντων, ψαλλομένη τῇ δεκάτῃ ὁγδόῃ τοῦ αὐγούστου μηνὸς καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῶν φθορεποιῶν ἀκριδῶν, συντεθεῖσα μὲν παρὰ τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου κυρίου Νεοφύτου, ἱεροδιακόνου Πελοποννησίου τοῦ Καυσοκαλυβίτου, εἰς ἑλληνικὴν δι᾿ ἄλλων, τύποις δὲ πρῶτον ἐκδοθεῖσαι ἡγουμενεύοντος τοῦ πανοσιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου πατρὸς ἁγίου καθηγουμένου τῆς ἐν τῷ Μελαῖ ὄρει κειμένης ἱερᾶς, σεβασμίας, βασιλικῆς τε καὶ πατριαρχικῆς μεγίστης μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου Παναγίας τοῦ Σουμελαῖ κυρίου Χριστοφόρου καὶ ἁγίου σκευοφύλακα κυρίου Δαμιανοῦ, ἐμμελεῖ δὲ καὶ σπουδῇ καὶ συνδρομῇ τοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς μονῆς Παρθενίου ἀρχιμανδρίτου Τραπεζουντίου τοῦ Μεταξοπούλου, παρ' οὗ συντεθεῖσα καὶ ἡ ἐν συνόψει ἱστορίᾳ τοῦ βασιλείου τῆς περιφέρειου Τραπεζούντος. Ἐν Λειψίᾳ τῆς Σαξονίας ἐν ἔτει, ἀφοε'.

XIII. [6988—1480], mense ianuario, ind. XIII.

Patriarcha Maximus III. rogat ducem Venetorum Ioannem Mocenigum, ut protegat ecclesiam graecam in dominiiis transmarinis rei publicae concedatque, ut quaerant in eis elemosynas.

Τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ, ἐπιφανεστάτῳ, ἐκλαμπροτάτῳ δουκὶ τῆς Βενετίας, ἐπιτρόπῳ τῶν πενήτων, κυρίῳ κατὰ¹⁾ πάντα ἀρίστῳ²⁾.

† Μεγαλοπρεπέστατε, ἐπιφανέστατε, ἐκλαμπρότατε δούξ Βενετίας, ἐπίτροπε τῶν πενήτων, χάριν, εἰρήνην, υἱεὶαν ψυχῆς, βῶσιν σώματος, νίκας κατ' ἐχθρῶν καὶ πᾶν ἀγαθὸν εὐχεται ἡ μετριότης ἡμῶν τῇ ἐκλαμπροτάτῃ σου αὐθεντίᾳ. ὁ κύριος ἡμῶν καὶ θεός, ὁ τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἀρχηγός καὶ τελειωτής Ἰησοῦς, ὁ τὴν ἄφατον συγκατάβασιν καὶ οἰκονομίαν ποιήσας καὶ κατελθὼν ἐκ τῶν οὐρανῶν ἀμεταβάτως (ποῦ γὰρ ἂν ἡ πῶς μεταβαίῃ ὁ πανταχοῦ ἐνουσίως καὶ σαρκωθείς ἐκ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας ἀμεταβλήτως, καὶ παλαίσας ἀνθρωπίνως, καὶ νικήσας τὸν ἀρχέκακον³⁾ δαίμονα, ἢ ἡμᾶς αὐτοῦ νικητὰς ἀναδείξῃ, τοὺς πρότερον ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἀπατηθέντας καὶ δουλωθέντας;) οὗτος τοίνυν, ὁ τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν χαρισάμενος διὰ τῆς ἀρρήτου οἰκονομίας, ὁ τὸν ἡμέτερον νοῦν⁴⁾ θείς εἰς αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, οὗ χωρὶς οὐκ ἂν ἐπιτυχῆς ἐγένετό ποτε τῆς ἀληθείας ὁ ἡμέτερος νοῦς, ἡ δὴ τελειότης ἐστὶ τοῦ νοῦ⁵⁾, ὁ λόγοις καὶ ἔργοις καθυποδείξας τὴν εἰς σωτηρίαν καὶ αὐτὸν [τὸν]⁶⁾ οὐρανὸν φέρουσιν ὁδόν, καὶ πάντα ποιήσας καὶ παθὼν

¹⁾ καὶ Th.

²⁾ In parte exteriori epistolae scriptum manu cancellarii graeci.

³⁾ ἀρχέκακον Th.

⁴⁾ νοῦν mscr.

⁵⁾ νοός mscr.

⁶⁾ Supplevimus.

ανθρωπίνως, ἵνα σωθῶμεν ἡμεῖς — οὗτος τοίνυν κληρὸν ἡμῖν ἐπαφῆκεν, εἰπὼν.
 „εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφήμι ὑμῖν“. ἀλλ' ἡ τῶν
 ἀπὸ Χριστοῦ καλουμένων ἀμέλεια, καὶ τινων τῶν τῷ ἰδίῳ στοιχούντων θεληήματι ἐξ
 ὑπερφηφανείας, καὶ ὁ τοῦ ἀποστάτου σατὰν φθόνος καὶ ταύτην τὴν εἰρήνην συνέχεε
 καὶ ἀνέστρεψεν, καὶ τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας τὸ καλῶς ἡνωμένον κακῶς ἐμέρισεν,
 ὧν τῶν τὴν εἰρήνην ἀναστρεψάντων ἐνδικον τὸ κρίμα, καὶ ἡ δίκη οὐκ ἐπινυστάξει¹⁾,
 ἀλλ' ἡ καθολικὴ σύμπασα τῆς ἀνατολῆς ἐκκλησία οὐδεμίαν αἰτίαν σκανδάλου
 δέδωκε, τοῖς παρὰ τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων παρα-
 δεδομένοις ἐμμεύσασα καὶ ἐμμένουσα, καὶ μηδὲν ὅλως μεταποιήσασα ἢ παραχα-
 ράξασα, τὴν τε αἰδῶ φυλάττουσα καὶ τιμὴν τὴν εἰς τοὺς θεοφόρους πατέρας καὶ
 τοὺς σεπτοὺς ἀποστόλους καὶ τὸ τέλειον καὶ ἀνελλιπὲς τῆς πίστεως τῆς ἐν τῷ
 ἀγίῳ συμβόλῳ βλέπουσα. ὅθεν ἔδει τοὺς ἀπὸ Χριστοῦ καλουμένους καὶ τῆς
 ἀγίας τριάδος προσκυνητάς καὶ αὐτοῦ τοῦ σταυροῦ μήτε μισεῖν ἡμᾶς, μήτε διώκειν,
 ἀλλὰ καὶ ἀγαπᾶν καὶ τὰ δυνατὰ βοηθεῖν, καὶ μάλιστα ἐν τοιούτῳ καιρῷ, ὅτε
 ὑπὲρ τῆς πίστεως αὐτῆς καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, ὅπως μὴ ἐξαλειφθῇ ἀπὸ
 τῶν μερῶν τούτων, ἀγωνιζόμεθα, καὶ καθ' ἑκάστην μαρτυρικὴν ἀνύομεν ὁδόν, καὶ
 λόγοις καὶ ἔργοις πρὸς τοὺς οὐ δεχομένους τὴν ὁρθόδοξον πίστιν τὸ ἀληθές τῆς
 πίστεως ἀποδεικνύομεν· ἐδόξασεν γὰρ πρὸ ὀλίγου τὴν ἡμετέραν ὁρθόδοξον [πίστιν]²⁾,
 καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς ἔδειξεν ἀριδηλοτάτην δι' ἡμῶν τῶν ἀμαρτωλῶν ὁ πάντων
 δημιουργὸς καὶ βασιλεὺς θεός, καὶ ἅπαν γένος Χριστιανῶν ἀπὸ ἀνατολῶν³⁾ μέχρι
 δυσμῶν ἐτιμήθη καὶ ἐβεβαιώθη τῇ πίστει. καὶ οἶμαι, ὥς οὐδὲ [ἡ] ὑμετέρα ὑψη-
 λοτάτη αὐθεντία ἀνήκουστος γέγονεν τῶν τοιούτων. εἰ δέ γε καὶ χρήματα δι-
 δόασιν οἱ Χριστιανοὶ ὑπὲρ τῆς συστάσεως τῆς ἐκκλησίας, οὐ ψόγου τοῦτο καὶ
 κατηγορίας ἐστὶν ἄξιον, ἀλλ' ἐπαίνων καὶ ἐγκωμίων⁴⁾, μαρτυρικὴν γὰρ προ-
 αἴρουν καὶ γνώμην αὐτὸ τοῦτο παριστᾷ· καὶ οἱ μάρτυρες, ἢ ἡ πίστις φυλαχθῇ,
 ζωῆς καὶ αἵματα προεδίδουν, οἱ δέ γε Χριστιανοὶ νῦν ἀντὶ αἱμάτων χρήματα
 διδόασιν, ἢ ἡ πίστις φυλαχθεῖ καὶ συνάγῃ εἰς ἴσον ἐκείνοις· ὥσπερ δὴ καὶ
 τὸ ὑπὸ ἐτέραν ἐχόντων πίστιν ἄρχεσθαι ἡμᾶς, καὶ ἀρχομένους ἀγωνίζεσθαι φυλάττειν
 τὴν ὁρθόδοξον πίστιν καὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὰς παραδόσεις⁵⁾ τῶν θεοφόρων
 πατέρων ἀμειώτους καὶ ἀμεταποιήτους, καὶ ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ φυλλάττειν
 καὶ κηρύττειν τὴν ἀλήθειαν, καὶ τοὺς πιστοὺς βεβαιοῦν, συνιστᾷ ἡμᾶς τῇ προ-
 θέσει καὶ καταστάσει τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν διαδόχων ἐκείνων, οἱ μὴδένα βασι-

¹⁾ ἐπινυστάξει ms. Th. ²⁾ πίστιν deest in ms. Th. ³⁾ ἀνατολῶν ms. ⁴⁾ ἐγκώμιον ms. Th. ⁵⁾ παραδόσεις ms. Th.

λέα τῆς πίστεως τῶν Χριστιανῶν ἔχοντες, ἀλλὰ πάντας διώκοντας, ὅμως ἐτήρουν τὴν πίστιν, καὶ τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν συνίσταν. καὶ τοῦτο αὐτὸ λαμπροτάτους ἐκείνους ἐποίει καὶ ἀπεδείκνυ, ὅτι ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν ἀλήθειαν πίστεως καὶ δικαιοσύνην ἐτήρουν. καὶ τοῦτο διήρκεσεν οὕτω γινόμενον ἀπὸ Χριστοῦ μέχρι τριακοσίων δέκα τῶν χρόνων, καθεῖνοι ἦσαν ἀληθεῖς μαθηταὶ καὶ διάδοχοι τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχοντες καὶ θριωγμούς, καὶ μισούμενοι ὑπὸ πάντων, οὐ λαμπροὶ ἐπὶ δίφρου καθήμενοι καὶ ἐπεντροφῶντες, καὶ τῶν ταπεινοτέρων κατεπαιρόμενοι καὶ ἄρχοντες καὶ στρατηγούμενοι καὶ τυραννοῦντες· τοῦτο γὰρ οὐ τῆς παραδόσεως τοῦ Χριστοῦ, εἰπόντος· „ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου“. εἰ οὖν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν καὶ πενόμεθα καὶ τὰ ἄλλα ὑφιστάμεθα, εὐ δίκαιόν ἐστιν, ἵνα μισώμεθα καὶ διαβαλώμεθα¹⁾ παρὰ τῶν ἀπὸ Χριστοῦ καλουμένων. πρὸς οὖν τί ταῦτα λέγομεν; ὅτι ἡ ὑψηλοτάτη καὶ λαμπροτάτη αὐθεντία τῶν Βενετῶν τὰ ἄλλα ἀρίστως καὶ ὡς οὐκ ἂν τις εἴποι διοικοῦσα εἰς τοῦτο συνυπάγεται παρὰ τινων Ῥωμαγενῶν²⁾, τῶν τῆς εἰρήνης ἐχθρῶν, καὶ συγγινῶ τε καὶ παρορᾷ διωγμούς παρὰ τινων γινόμενους ἐν τοῖς τόποις, οἷς ἄρχεται, εἰς τοὺς ταπεινοὺς Ῥωμαίους, ὅσοι τῆς ἡμετέρας γενεᾶς καὶ τάξεώς εἰσιν. καὶ τοῦτο εἰς περιφρόνησιν ἡμῶν καὶ ἀτιμίαν ἡμῶν δεχόμεθα. διὰ τί γὰρ ἕτερον εἰς αὐτοὺς τοιαῦτα ποιοῦσιν, εἰ μὴ διότι τῆς ἡμετέρας τάξεώς εἰσιν, καὶ τὸ πάτριον τηροῦσιν; ὅπερ οὔτε δίκαιον ὅλως, οὔτε συμφέρον· κακὸν γὰρ παράδειγμα δίδοτε τοῖς ἄρχουσι. μαρτυρούμεθα τὸν ἐπὶ πᾶσι θεόν, ὡς οὐ δι' ἄλλόν τινά τρόπον τοῦτο λέγομεν, οὐδὲ διὰ βλάβην τῆς ὑψηλοτάτης ὑμῶν αὐθεντίας. ἅπαγε, ἵλεως ἡμῖν εἴη ὁ κύριος· μηδὲν τοιοῦτον παρ' ἡμῶν ἢ τινος ἐτέρου τῶν ἡμετέρων Χριστιανῶν γένοιτο· ἐθέλομεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τὴν ὑμέτεραν αὐξῆσιν καὶ σύστασιν, ὡς δὴ καὶ ὑμεῖς ἐθέλετε, καὶ τοῦτο εὐχόμεθα. οἶδεν ὁ θεὸς καὶ πάντες οἱ ἐνταῦθα, ὅσην εὐφροσύνην ἠυφράνθημεν, καὶ ὡς πανηγυριν ἐποιήσάμεθα διὰ τὴν γεγεννημένην μετὰ τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου εἰρήνην, ἣν καὶ στηρίζειεν ὁ κύριος· ἀπεκάρχομεν γὰρ καθ' ἐκάστην ὥρην τὰς ἀπὸ τῆς μάχης γεγεννημένας συμφοράς, καὶ ἡμετέρας ταύτας³⁾ ἡγούμεθα. ἀλλὰ νῦν τῆς εἰρήνης ἐπιλαμψάσης χαίρομεν καὶ εὐφραίνόμεθα, παυσασμένων τῶν φόνων καὶ συμφορῶν. ἀλλὰ ταῦτα διὰ τὸ δίκαιον λέγομεν καὶ τὸ εὐπρεπὲς καὶ τὸ συμφέρον· κρεῖσσον γὰρ ἄρχειν τῶν ὑπηκόων ἐκουσίως καὶ ἀβιάστως, ἢ βίᾳ καὶ τυραννίδι· „τὸ γὰρ βίᾳ κρατούμενον“, φησί τις σοφός, „στασιάζει, καιροῦ λαβόμενον, τὸ δὲ ἐκουσίως καὶ ἀβιάστως, αἰεὶ ἀστασίαστον“. εἴ τινα οὖν χώραν ἔχει ὁ ἡμέ-

1) διαβαλώμεθα mscr.: emend. Th. 2) Ῥωμαιογενῶν? 3) ταύτης mscr.: emend. Th.

τερος λόγος εἰς τὴν ὑψηλοτάτην καὶ συνετωτάτην ὑμῶν βουλὴν, ὀρίσατε, ἵνα οἱ τοιοῦτοι διωγμοὶ καὶ πειρασμοὶ παύσωνται, καὶ ἄδεια ᾗ πᾶσιν εἰς τὰ ἔθιμα καὶ τὴν πίστιν αὐτῶν ποιεῖν, ὡς βούλονται. τοῦτο ὡς δίκαιον καὶ συμφορώτατον τῇ ὑψηλοτάτῃ ὑμῶν αὐθεντίᾳ γράφω. εἰ οὖν ὁ μέγας καὶ ὑψηλότατος αὐθέντης, ἐτέρως πίστεως ὢν, τοὺς Χριστιανοὺς καὶ πάντας ἀφήσιν εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς γνώμης καὶ πίστεως πάντας, καὶ πέρυσι μαθὼν, ὡς ἐν τῇ μεγάλῃ Βλαχίᾳ βιάζονται τοὺς Ἀρμενίους, ἵνα ὀρθοδόξους ποιήσωσι, γράψας καὶ στείλας ὥρισε, νόμον θεοῦ εἶναι τὸ ἀβίαστον, καὶ κατέπαυτεν τὸν ἐκεῖσε διωγμὸν, πολλῶ μᾶλλον δίκαιόν ἐστιν, ὑμᾶς τοῦτο ποιῆσαι, καὶ τοῖς ὑπὸ τὴν ὑμετέραν πᾶσαν ἀρχὴν ὡς νόμον θεοῦ δοῦναι τὸ ἀβίαστον, καὶ ἀφεῖναι πάντας ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἔθους καὶ τῆς πίστεως, καὶ μὴ διὰ τινων πλεονεξίαν καὶ θέλημα ἀλόγιστον ἄδικόν τι καὶ παράλογον ἀφεῖναι γίνεσθαι, θεὸν τε καὶ ἡμᾶς λυπεῖν, καὶ ὥσπερ κύβον ἀρριπτεῖν τὰ πράγματα, μηδεμιᾶς εὐλόγου ἀνάγκης καὶ συστατικῆς τῆς αὐθεντίας κατεπειγούσης, ὃ ἴσως οὐδὲ ὁ θεὸς περιόψεται. ταῦτα μὲν καθόλου φαμέν καὶ τὸ πᾶν εἰς τὴν ὑμετέραν ἀρίστην καὶ δικαίαν βουλὴν καὶ γνῶσιν ἀναρτῶμεν, ἰδίως δὲ λέγομεν, ὡς ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία, μηδεμίαν πρότερον ἀνάγκην ἢ ἐπιθεσιν ἔχουσα, παρέβλεπε πολλὰ τῶν δικαιωμάτων αὐτῆς, τὸ ἀπρόσκοπον πραγματευομένη· νῦν δὲ ἐν μεγίστῃ καταστάσῃ ἀνάγκῃ, καὶ βάρος μέγα ἐπικείμενον ἔχουσα· (ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν ἐνταῦθα συσταίῃ ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἐντεῦθεν· ἐξαλειφθεῖη, εἰ μὴ τοιαύτῃ γίγνοιτο οἰκονομία καὶ δόσις), πρὸς δὲ καὶ εἰς τοὺς πένητας καὶ τοὺς ἐν αἰχαμαλωσίᾳ ἀναγκαζομένη ἀναλίσκειν πολλὰ, εἰς ἔννοιαν ἦλθεν τῶν αὐτῆς δικαίων. διὸ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἀποκρισιάρχου τῆς ὑψηλοτάτης αὐθεντίας ὄντος ἐνταῦθα, περὶ τῶν εἰσοδημάτων, ὧν ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία ἐν τῇ Κρήτῃ εἶχεν, κεκίνηται λόγος καὶ τοῦ κρατοῦντος τοῦτο ἐνθυμηθέντος. καὶ πρότερον μὲν ὁ ἀποκρισιάρχος ἀγαθὰς ἡμῖν δέδωκεν ἐλπίδας, εἰπὼν, „ὥς, ἐπεὶ ἡ ἐκκλησία αὕτη μεγάλην ἔχει ἀνάγκην, καὶ πολλοὶ ἐκ ταύτης εὐρίσκουσι βοήθειαν, ποιήσομεν καὶ ἡμεῖς ὥρισμένην εἰς ταύτην βοήθειαν“. ὕστερον δὲ τὸ πᾶν ἀνήρτησεν εἰς τὴν ὑψηλοτάτην βουλὴν. διὰ τοῦτο γράφομεν καὶ ἀξιούμεν δι' αὐτὴν τὴν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀγάπην, παραβλέψαντες¹⁾ πάντα ἢ καθόλου ἢ ἐν μέρει, πρὸς τὴν βοήθειαν ἡμῶν ἀποβλέψατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἀπόμοιράν τινα παρ' ὑμῶν ἔχοντες, ἐξ ὧν νομίζομεν ἡμετέρων δικαίων, εὐχεται καὶ ἐπαινεταὶ ὦμεν ὑμῶν. τοῦτο εἰ γένηται, μεγίστην δόξαν καὶ κλέος ἐποίσει τῇ ὑψηλοτάτῃ ὑμῶν αὐθεντίᾳ· εἰ γὰρ ἀπὸ τοῦ πολλοῦ δικαίου ἡμῶν καὶ ἀπόμοιράν τινα δώητε, ὥσπερ ἀνεί τὸ πᾶν λαβόντες εὐχαρι-

¹⁾ Sic mscr.: Th. proponit περιβλέψαντες.

στήσομεν, καὶ οὐκ ἔτι ὥς δίκαιον ἡμέτερον, ἀλλ' ὥς εὐεργεσίαν ὑμῶν λογιούμεθα. ταῦτα τῇ ὑψηλοτάτῃ ὑμῶν αὐθεντίᾳ καὶ δικαιοτάτῃ γράφοντες ἀξιούμεν καὶ ἐλπίζομεν, ὥς οὐ παραβλέψετε τὴν ἡμετέραν ἀνάγκην καὶ ἀξιώσιν, δίκαια καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν μεμαθηκότες. τὸ δὲ τρίτον κεφάλαιον, ὃ καὶ ὁ ἐνδοξότατος ἀποκρισιάρχιος ἀκούσας ἐπήνεσεν, ἐστίν, ἵνα ἀκινδύνως ἔχωμεν πέμπειν ἀνθρώπους αἰτοῦντας διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκκλησίας εἰς τοὺς τόπους τῆς ὑψηλοτάτης αὐθεντίας ἐν τε ταῖς νήσοις καὶ ἀλλαχοῦ, ἵνα εἰ μὴ τι ἄλλο, οἶνον καὶ τινα τῶν ἐδωδῖμων αἰτοῦσιν τε καὶ λαμβάνουσι. καὶ εἰς τοῦτο ἐθέλομεν ὑμετέραν¹⁾ ἀπόφασιν καὶ θέλημα. περὶ δὲ τῆς συνηθείας καὶ τάξεως, ἥς μέχρι τοῦ νῦν εἴχομεν εἰς τὴν Μεθώνην τε καὶ Κορώνην καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν τῇ Ἡπειρῷ ὑμῶν πόλεις, ἀμεταποίητα ἔσται. καὶ ὑμεῖς καὶ πλεόν νῦν ἔχειν ἡμᾶς διακρινεῖτε, καὶ ἀπόφασιν δοίητε. ταῦτα μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαβείας καὶ ἀξιώσεως γράφομεν· ὑμέτερον δ' ἂν εἴη, τὰς ἡμετέρας ἀξιώσεις δέξασθαι καὶ εἰς τέλος βαλεῖν. τὸ πρὸς ὑμετέραν ἀποδοχὴν γράφετε ἡμῖν, καὶ ἡμεῖς (σὺν θεῷ δὲ εἰρήσθω) ἐσόμεθα ὑμῖν καὶ φίλοι καὶ εὐχεταί, καὶ εἰς πᾶν, ὅσον εἰς ἡμετέραν ἦκει δύναμιν, χρήσιμοι. οἱ δὲ χρόνοι τῆς ἐκλαμπροτάτης ὑμῶν αὐθεντίας εἴησαν πλείστοι καὶ εὐτυχεῖς †.

† Μηνὶ Ἰανουαρίῳ ἰνδικτιῶνος γ' †.

† Μάξιμος, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

Archet. membran. cum bulla plumbea pendenti a serico violaceo habet inscriptionem: ΜΑΞΙΜΟΣ ΕΛΕΦ ΘΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΡΙΑΡΧΗΣ, altera parte imaginem Sanctae Mariae tenentem brachiis infanтем Iesum et literas ΜΡ ΘΥ ΙC ΧC . . . Exstat in tabulario vindobonensi. Primus edidit una cum antiqua versione latina et introductione G. M. Thomas in Abhandlungen der III. Cl. der k. bayer. Akademie der Wissenschaften vol. VII. (1855) sectio I. p. 173. sub titulo: Eine griechische Originalurkunde zur Geschichte der anatolischen Kirche.

XIV. 7058—1549, 25. mensis octobris, ind. VIII.

Hieromonachi Nectarius et Theophanes instaurant monasterium Sancti Prodroimi in civitate Ioanninorum et monasterium Magni Nicolai cum domo in Lepeno, quod dedicant monasterio Meteororum dicto S. Barlaam, ut sit ejus metochium.

† Ἐπειδὴ καὶ γὰρ Νεκτάριος, ὁ ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς ἐλάχιστος, θείᾳ νεύσει καὶ θελήσει ὁδηγηθεὶς καὶ παραγενόμενος ἀπὸ Βαρλαάμ τοῦ ἐν [τῷ]

¹⁾ ἡμετέραν msc.: emend. Th.

Μετεωρολῖθω ἐν τῇ νήσῳ Ἰωαννίνων ἐπισκέψεως χάριν καὶ ἐπιβλέψεως τῶν ἡμετέρων μοναστηρίων τοῦ τε ἐνδόξου Προδρόμου καὶ τοῦ ἐν τῷ Λεπενῷ μεγάλου Νικολάου, ὥνπερ τῶν θείων ναῶν ἡγωνισάμεθα μετὰ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου ἀειμνήστου δούλου τοῦ θεοῦ, Θεοφάνους ἱερομονάχου, τοῦ ἡμετέρου ὁμαίμονος, διὰ τοῦτο θέλομεν οἷα κτίτορες ἐξ ἀρχῆς καὶ εἶναι καὶ λέγεσθαι, ὡς πολλὰ κεκοπιακότες πάσῃ σπουδῇ ἐκ ψυχῆς ζήλῳ θείῳ κινούμενοι καὶ πλεῖστα χρήματα ἐν αὐτοῖς καταδαπανήσαντες. ἐλθὼν τοίνυν, ὡς ἔφην, ἐν τῇ νήσῳ καὶ τῇ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ χάριτι ἀνεκτίσαμεν καὶ ἀνεκαινίσσαμεν τὸν τοῦ Προδρόμου θεῖον ναὸν εἰς κρεῖττον κάλλος καὶ μέγεθος καὶ θεωρίαν, ὡς ἐχρῆν, γενέσθαι καὶ τελειωθῆναι, οἷος νῦν ὁράται καὶ φαίνεται. εἶτα καὶ τὸ ἐν τῷ Λεπενῷ ὁσπῆτιον τὸ ἀνώγειον εἰς παντοίαν ἀνάπαυσιν τῶν ἐν αὐτῷ κατοικεῖν μελλόντων ἀδελφῶν, τῶν μοναχῶν καὶ ξένων τινῶν τῶν παρατυγχανόντων. οὕτως οὖν ταῦτα πεποικῶς θεοῦ συνάρσει καὶ κατευοδωθέν μου τὸ θέλημα βουλόμενος εἰπεῖν, ἄρχομαι καὶ ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ τῆς ὑποθέσεως εἰς πλατύτερον †.

† Ἡμεῖς οἱ ῥηθέντες αὐτάδελφοι κητόρες ὄντες ἀνέκαθεν τὸν ἐν τῷ Λεπενῷ ναὸν μετὰ τῶν ὑπαρχόντων κτημάτων ὑποτεταγμένον εἶχαμεν καὶ παραδεδομένον, ὥσπερ τι μονήδριον καὶ μετόχιον εἰς τὸν μέγαλον Πρόδρομον ἐπὶ χεῖρας τοῦ εὐλαβεστάτου ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς πατράσι κυροῦ Γρηγορίου, μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ, διὸ καὶ μέχρι τοῦ νῦν διωκῆσαντο καὶ ἐπεσκέψαντο ἂν τις ἡμῶν ἐπιτροπικῶς. ἀλλ' ἐπειδὴ θεοῦ χάριτι καὶ ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων εὐχαίς τῆς ἐν Βαρλαάμ μονῆς αὐξυνθείσης καὶ ἀποκαταστ[αθεῖς]ης ἐν μοναστήριον πληθυνθέντων τῶν ἀδελφῶν, ἱερομονάχων [καὶ αἰτί]ας πολλὰς ἐχόντων ἀναγκαίως ἀπέρχεσθαι συχνάκις εἰς τὰ Ἰωάννινα καὶ εἰς τὸν ἐν τῇ Ὀσδίνῃ αὐτοῖς κεκτημένον ἐλαιῶνα, διαλογισάμενοι μετὰ εὐβουλίας, ἐπεὶ μὴ ἔχοντες ἐν τῇ νήσῳ οἱ ἐκ τοῦ Βαρλαάμ διακυρισμὸν ἀναπαύσεως, ὅταν τοῖς αὐτοῖς μέρεσι παροδεύωσιν καὶ τὸ τοῦ τόπου στενώτατον καὶ τῆς λίμνης τὸ δυσδιόδευτον καὶ διὰ τὸ καὶ τὸν τοῦ Προδρόμου θεῖον ναὸν εἰς αὕξησιν καὶ αὐτὸν ἐλθόντα καὶ μεγαλυνθέντα, παρ' ὃ ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρχεν, ἐκρίναμεν, ἵνα τὸν ἐν τῷ Λεπενῷ ναὸν τοῦ μεγάλου Νικολάου μετὰ τῶν προσόντων αὐτοῦ κτημάτων ἀφιερῶσωμεν καὶ ἐπιδώσωμεν εἰς ὑποταγὴν εἶναι τοῦ ἐν Βαρλαάμ μοναστηρίου, καὶ καθὼς οἱ τοῦ Προδρόμου ἐπιβλέπουσιν καὶ κατεῖχον ἕως τοῦ νῦν, οὕτω καὶ ἀπὸ τῆς σήμερον οἱ τοῦ Βαρλαάμ τοιοῦτο-τρόπως, ἵνα ἔχουσιν αὐτό, διατασσόμεθα καὶ κυβερνῶσιν καὶ ἐπιβλέπουσιν ὡς δεῦτεροι κτίτορες δῖχα τινὸς ἐνοχλήσεως καὶ φθόνου καὶ φιλοπρωτίας καὶ ἔριδος ἢ τῶν ἐκ τῆς τοῦ Προδρόμου μονῆς ἢ ἐξ ἐτέρων τῶν λαχόντων συγγενῶν ἡμῶν ἢ ξένων, ἀλλ' εἰρηνευέτω ἕκαστος εἰς τὸ ἴδιον κτῆμα καὶ εἰς ὃ κεκοπίακεν.

εἰς δὲ τὸ ἡμέτερον μὴ ἐξουσιαζέτω [τις] τοῦ ἐνεργεῖν τι ἢ λέγειν τὸ σύνολον, ὡς τὸ δίκαιον ἀπαιτεῖ. διατάσσονται τοίνυν ἐνταῦθα, ὅπως ἀφήνι ἐν τῷ ῥηθέντι καὶ τοῦ μεγάλου Νικολάου παππᾶν τοῦ ψάλλειν καὶ ἱερουργεῖν ἐν αὐτῷ, ὡς ἤθισται τοῖς εὐσεβέσιν χριστιανοῖς, μάλιστα τοῖς ἄλκιυ, τὸν ἐν ἱερομονάχοις τιμώ-
 ταν, τὸν πνευματικὸν [πατέρα] κύριον Νεόφυτον καὶ τὴν συνοδίαν αὐτοῦ, τὸν τε κύριον Ἀνθιμον ἐκ τοῦ Μουτζιζάδες καὶ τὸν Θεοφάνιον ἐκ τοῦ Μιρήου, ὅπως πράτ-
 τοντες καλὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ θεαρέστως πολιτευόμενοι ἔσονται οἰκοκύριοι καὶ δεσπότες τῆς ῥηθείσης ἐκκλησίας μετὰ πάντων ὧν ἔχει κτημάτων κινήτων [καὶ] ἀκινήτων. ἔτι διατάσσονται περὶ τοὺς Βαρλααμίτας τοὺς ἀδελφούς, ἵνα ἔχουσιν φροντίδα οἱ ἐν τῷ Λεπενῷ ὄντες τοῦ ἀποδέχεσθαι αὐτοὺς ἀσπασίως ὡς κτίτορας, ὅταν τοῦ καιροῦ καλοῦντος ἡ κατεπειγούσης ἀνάγκης, κἂν ἐν θέρει, κἂν ἐν χειμῶνι παροδικῶς ἐκεῖσε διὰ δουλείας ἀπέρχονται, καὶ τιμᾶν αὐτούς, ὡς δεῖ, καὶ φιλο-
 φρόνως δεξιόσθαι καὶ παρέχειν αὐτοῖς ἀφθόνως ὡς ἀδελφοῖς καὶ οὐκ ὡς ἄλλο-
 τριοῖς τὰ χρειάζόμενα, τοῖς μὲν ἀνθρώποις τὰ ἀναγκαῖα, τοῖς δὲ ζώοις αὐτῶν κριθὴν καὶ τὴν ἄλλην ἀνάπαισιν. ἀλλ' ἔτι καὶ τοὺς Βαρλααμίτας διατασσόμεθα, ἵνα μὴ ἀπανθρώπως πρὸς τοὺς Λεπενιώτας φερόμενοι καὶ οἷα κτίτορες ἐπαιρό-
 μενοι καὶ τὰ προσόντα ἐκεῖσε πρόφιμα καὶ πότιμα αὐθαδῶς τε καὶ ἐξουσιαστικῶς ἀναισχυντοῦντες ἀμέτρως ἀρπάζοντες καὶ ἀπρεπῶς διαφθείρουν, ἀλλ' ἐπεικῶς τε καὶ εὐλαβῶς μετὰ πάσης εὐσηχμοσύνης καὶ ἱλαρότητος, καθάπερ φίλοι πρὸς φίλους καὶ πρὸς ἀδελφούς ἀδελφοί. ἔτι διατάσσονται τοῖς Λεπενιώταις, σοί, τῷ ῥηθέντι ἱερομονάχῳ κυρίῳ Νεοφύτῳ, τῷ πνευματικῷ [πατρὶ], καὶ τῇ συνοδίᾳ τῇ σῇ, ἵνα διάγητε ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐλαβείᾳ καὶ ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ χωρὶς τινος μὴνιδος καὶ μνησικακίας, ἔριδος τε καὶ φιλονεικίας καὶ παντὸς μίσους καὶ ἔχθρας καὶ ἄλλης οἰασοῦν κακίας, σκανδάλων καὶ γογγυσμῶν, ὡς τοῦ Χριστοῦ μαθηταὶ θέλοντες καὶ εἶναι καὶ λέγεσθαι· καὶ γὰρ ἐκεῖνος οὕτω φησὶν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις· „ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἔστε, ἐὰν ἀγαπᾶτε ἀλλήλους“. καὶ ὁ τούτου γνήσιος μαθητής, Ἰωάννης ὁ θεολόγος, „ὁ θεός“, λέγων, „ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ“ τὰ αὐτὰ καὶ συνδυὰ τούτοις καὶ ἡ οὐρανομήκης ψυχὴ, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ὁ μέγας Παῦλος φάσκων· „ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, καὶ ἐὰν ἔχω προφη-
 τεῖαν καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν καὶ ἴδω τὰ μυστήρια πάντα, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου, ἵνα καυθήσομαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν καὶ κύμ-
 βalon ἀλαλάζον“. ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἐκ τῶν πολλῶν ὀλίγα ἀνέμνησά σοι καὶ παραινῶ σοι τὴν ἀγάπην περὶ πολλοῦ ὑπὲρ πάσας τὰς ἀρετὰς ἀπρίξ κατέχειν καὶ ὅλην ψυχὴν ἀσπάσασαι μετὰ καὶ πάντας τοὺς ὑπὸ σε, καὶ οὕτως ὡς ἐνάρετον καὶ εὐ-

λαβῇ διδόμενοι ἄδειαν τοῦ δεσπόζειν καὶ κυριεύειν πάντα τὰ τοῦ ναοῦ πράγματα, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, ἐργαζόμενοι τὰ προσήκοντα καὶ ποιούντες τὰ ἀλλήλιστα. καὶ μετὰ θάνατον ὑμῶν ἔσονται διάδοχοι οἱ καλόγεροι ὑμῶν πράττοντες καὶ οὗτοι τὰ εὐάρεστα, καθὼς δεδηλώκαμεν, καὶ μηδεὶς ἔσται ὁ ἀντιλέγων ὑμῖν ἢ παρενοχλῶν ἢ πειράζων ἢ ἀθετῶν τὸ παρὸν διαθηκῶν ἡμέτερον γράμμα. εἰ δέ τις ἀντείνων καὶ ἀπειθῶν ἐπὶ τούτῳ φανήσεται, ὅποιος δ' ἂν μοίρας εἴη, ἱερωμένος ἢ λαϊκός, ἔξει τὰς ἀράς τῶν τί' καὶ ἡ' θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων καὶ πάντων τῶν ἀγίων καὶ ἡμῶν τῶν ἐλαχίστων, ὁμοῦ δέ γε καὶ τὸν μεγ[άλων] Νικόλαον ἀντίδικον ἐν τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, δὲ μὴ παραχωρήσαι κύριος ὁ θεὸς τινι τῶν χριστιανῶν πεπονθέναι καὶ τοιαύτῃ ἄρᾳ περιπεσεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ταῦτα διαταξάμεθα, οὕτω καὶ θέλομεν μένειν βεβαίως τὰ γεγραμμένα καὶ ἀπαρασάλευτα εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ἐνώπιον παντός τε δικαστικοῦ προσώπου, ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων, ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν· τούτου γὰρ χάριν ἐγεγόνει καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον διατακτήριον γράμμα καὶ ἐπεδόθη τῷ εἰρημένῳ πνευματικῷ πατρί, κυρῷ Νεοφύτῳ, καὶ τῇ συνοδίᾳ αὐτοῦ εἰς ἀσφάλειαν, ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ κε', ἐπὶ ἔτους ζ' νη' ἰνδ. ἡ' †.

Archet. chart. in monasterio Barlaam Meteororum. Ediderunt Duchesne et Bayet, Mémoire sur une mission au mont Athos. Paris. 1876. p. 284.

XV. 7305—1797, mense martio, ind. XV.

Patriarcha Gregorius V. monasterio Vivificae Fontis in insula Poro confirmat jus stauropegium.

† Γρηγόριος, ἐλέφ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ὅσα μὲν κατὰ τοὺς θείους θεσμούς καὶ τοὺς ἱεροὺς ἀποστολικούς καὶ συνοδικούς κανόνας τυγχάνει διακυβερνώμενα, πολλὴν ἔχουσι τὴν χάριν παρὰ θεῷ καὶ τὸ κλέος μέγιστον, ὅσα δὲ τούναντίον παραβαίνει τῶν ὅρων ἐκτρεπόμενα, ἐν τούτοις προφανῆς καὶ ἡ ἀκοσμία, κατὰδηλος ἡ φθορά καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἡ τῶν ψυχῶν ἀπώλεια· εἰ γάρ, καθάπερ οἱ περὶ τῶν καθ' ἕκαστα ἐκκλησιῶν νόμοι, οὕτω καὶ οἱ περὶ τῶν σταυροπηγιακῶν μοναστηρίων τῶν ὑπὸ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀποστολικῷ καὶ οἰκουμενικῷ θρόνῳ ἀπατρατρέπτως διεφυλάττοντο καὶ τῆς κατὰ νόμους ἐπιμελείας καὶ προστασίας ἀκαχεῖνα ἤξιουντο παρὰ τῶν αἰεὶ πατριαρχευσάντων, οὐκ ἂν τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα τὰ δεινὰ τοῖς μοναστηρίοις συνέβαιναν. ἀλλ' ἐπειδὴ, οὐκ οἶδαμεν ὅπως, τῶν ἱερῶν παρημελημένων νόμων εἰς τοσαύτην προῆλθον ἀκαταστασίαν καὶ

ἐλεεινὴν ἀπώλειαν τὰ ἱερὰ ταῦτα καταγώγια, διὰ ταῦτα εὐθὺς ἀνελιγρόσιν ἡμῖν τοὺς οἶκας τοῦ παγκοίνου πνευματικοῦ τούτου σκάφους ἔδραξε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ παρημελημένα αὐτὰ εὐαγγῆ μοναστήρια διορθώσασθαι, ἀφορῶσι πρὸς τὸ ἐκείνων συμφέρον, ὡς μέλει γνήσια ὄντα τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ τῷ σταυροπηγιακῷ καὶ πατριαρχικῷ προνομίῳ τετιμημένα, ἄλλως τε οὐδὲ καινοὺς τινας ἀφ' ἑαυτῶν νόμους φέρουσιν, ἀλλ' ἀρχαίους ἀνανεομένους καὶ γεραρούς· τὴν γὰρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων προστασίαν τοῖς ἐπισκόποις ἐπιτρέπουσιν οἱ ἱεροὶ νόμοι καὶ κανόνες, τὸν τοῦ θεοῦ φόβον προτίθεσθαι διακελεύμενοι, ἵνα, εἴ γε δέοιντο, καὶ αὐτοὶ μεταλαμβάνωσι, ὃν τρόπον ὁ λη' τῶν ἀγίων ἀποστόλων κανὼν καὶ ὁ κε' τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἱεράς συνόδου καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ ὁ τε ια' καὶ ιβ' καὶ τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ ὁ ιε' καὶ ὁ μθ' τῆς ἐν Τρούλλῃ καὶ ἄλλα πλείστα, ὅσοι σεπτοὶ νόμοι καὶ κανόνες σαφῶς φαίνονται τὴν τῶν ἱερῶν μοναστηρίων ἐξουσίαν τοῖς ἐπισκόποις διδόντες, ὥστε μεταλαμβάνειν μὲν καὶ αὐτοὺς τῶν δεόντων, εἴ γε δέοιντο, πρὸς τὰς ἑαυτῶν χρείας, τὴν δὲ περὶ ἐκεῖνα ἐπιμέλειαν μεγίστην τε καὶ ὡς θεοῦ ἐφορῶντος ποιεῖσθαι, ἵνα προστατεύωσιν αὐτῶν καὶ οἰκονόμους καὶ ἐπιτρόπους καὶ ἡγουμένους ἀποκαθιστῶσιν ἐν αὐτοῖς καλῶς περὶ τῆς αὐξήσεως καὶ βελτιώσεως τούτων ἐπιμελούμενοι, ἵνα μὴ δι' ἀμέλειαν ἔνοχοι γένωνται τοῖς ἐκ τῶν νόμων ἐπιτιμίαις, οἱ δὲ οἰκονόμοι, ἡγούμενοί τε καὶ ἐπίτροποι διαμένωσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν ἐπισκόπων καὶ δίχα τῆς ἀδείας αὐτῶν μήτε πωλῶσι μοναστηριακὸν τι κτῆμα, ἀλλ' οἰκονομῶσι καλῶς πρὸς τὴν ἐκείνων ὁδηγίαν καὶ ἄδειαν, ὅπως μὴ καὶ αὐτοὶ ὡς ἀνατρέποντες τοὺς ἐκκλησιαστικούς τούτους ὅρους καὶ κανόνας βαρυτάτοις ὑποπέσωσι τοῖς ἐπιτιμίαις καὶ τιμωρίαις. ταῦτα μὲν οὖν οἱ θεοὶ νόμοι ἀποφαίνονται περὶ τῶν ἱερῶν μοναστηρίων, τούτων δὲ τὰ μὲν τοῖς κατὰ τόπον ἐπιτετραμμένοις ἐνοριακὰ τῆς προσηκούσης ἀρχιερατικῆς, ὡς εἰκός, ἐπ' αὐξήσει τυγχάνει ἐπιμελείας, μόνον δὲ τὰ τῇ σταυροπηγιακῇ ἀξίᾳ τετιμημένα οὐκ οἶδαμεν ὅπως πρὸ χρόνων πολλῶν παρημέληται. καὶ δέον ὡς θεοῦ ἐφορῶντος διοικεῖσθαι αὐτὰ καὶ ἐκ παντὸς τρόπου ἐπιμελείας τῆς ἀναλόγου ἀξιόουσθαι, ὅπως αὐτοῖς τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν ὑπάρχοντα διαμένῃ, περιποιῶνται δὲ τὰ προσγενησόμενα ἂν, τῶν δὲ φαύλων τὰ μὲν προσόντα ἀποδιοπομπῶνται, τὰ δὲ συμβησόμενα ἂν διακωλύονται· τοιαύτην οὖν κατὰ νόμους τὴν ὑπὲρ αὐτῶν πάντων τῶν σταυροπηγιακῶν ἡμῶν μοναστηρίων καθόλου φροντίδα καταβάλλομεν, ἐκτιθέμενοι κατὰ κοινὴν γνώμην καὶ συνοδικὴν διάγνωσιν ἱερὸν τόμον, ἀποφαινόμενον συνωδὰ τοῖς ἱεροῖς νόμοις καὶ τοῖς ὡδε γραφομένοις περὶ τῆς εἰς τὸ ἐξῆς ἀρίστης διοικήσεως ἐκάστου σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου καὶ εὐνομίας τῶν ἀσκουμένων ὁσιωτάτων πατέρων καὶ τῆς δυνατῆς ἀντι-

λήψεως καὶ ἀμέσου προστασίας αὐτῶν παρὰ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, ἀναευοῦντες τὰ παλαιγενῆ πατριαρχικά καὶ συνοδικὰ αὐτῶν σιγγιλια δωρεάν, καὶ ἐπικυροῦντες ἅπας τὰ σταυροπηγιακὰ αὐτῶν προνόμια εἰς διηνεκὴ συντήρησιν αὐτῶν καὶ ἀσφάλειαν, μὴ δεόμενά ποτε θανατώσεως καὶ ἐπικυρώσεως, ὡς καὶ περὶ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Πόρῳ τῆς ἐπαρχίας Αἰγίνης ἱερὸν καὶ σεβάσιμον μοναστήριον τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς· ἐνεφανίσθη γὰρ ἤδη ἡμῖν πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγγιλιαῶδες γράμμα τοῦ αἰοδίδμου ἐν πατριάρχεις Παΐσιου, δηλωτικόν, ὅτι ὁ τότε μητροπολίτης Ἀθηνῶν Ἰάκωβος κατὰ τὴν ἀκρόρειαν τῆς νήσου ταύτης θεῷ ζήλω κινούμενος ἐξ ἰδίων τε [ἀναλωμάτων] καὶ ἐξ ἐλεημοσυνῶν τῶν χριστιανῶν ἀνήγγειρε τὸ μοναστήριον τοῦτο ὑπὸ σταυροπηγιακῇ ἀξίᾳ ἐν τῇ ῥηθείᾳ τοποθεσίᾳ, ὅπου ἐστὶ καὶ πηγὴ ἀναβλύζουσα αὐτόματος καὶ ἀναδίδουσα ἀγίασμα λαματικὸν τοῖς μετ' εὐλαβείας προσερχομένοις χριστιανοῖς πρὸς τε ἄλλα νοσήματα καὶ πρὸς τὸ τῆς λιθιάσεως πάθος, διαλύον αὐτὸ εἰς τὸ παντελές, οὐπὲρ καὶ ἄλλους εἶναι πολλοὺς μάρτυρας ὑγιασθέντας καὶ ἀνασωθέντας τοῦ πάθους τούτου καὶ ἐχεῖνον τὸν μακαρίτην Ἀθηνῶν, κακῶς πάσχοντα τὴν λιθίαν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους, εἴτα τῇ χάριτι τοῦ ἀγιάσματος τούτου ἀπαλλαγέντα καὶ δι' ὅλου ἐλευθερωθέντα, καὶ ἀποφαινόμενον, ἵνα τὸ μοναστήριον τοῦτο μετὰ τῶν μετοχιῶν, παρεκκλησίῶν καὶ μετὰ πάντων τῶν λοιπῶν κτημάτων καὶ πραγμάτων αὐτοῦ ὑπάρχῃ σταυροπηγίον. εἰς ἀνακαίνισιν οὖν τούτου γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ ῥηθὲν μοναστήριον τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τὸ ἐν τῇ νήσῳ Πόρῳ τῆς ἐπαρχίας Αἰγίνης μετὰ τῶν μετοχιῶν, παρεκκλησίῶν καὶ λοιπῶν κτημάτων καὶ πραγμάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, κινήτων τε καὶ ἀκινήτων, τῶν τε ἤδη ὄντων καὶ τῶν εἰσέπειτα προσγενησομένων ἂν, ὡς ἀνέκαθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς, οὕτω καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον ὑπάρχῃ καὶ λέγῃται καὶ παρὰ πάντων γινώσκῃται ἡμέτερον πατριαρχικὸν σταυροπηγιακόν, ἀδούλωτον, ἀκαταπάτητον καὶ ὅλως ἀνενόχλητον, παρ' οὐτινοσοῦν προσώπου ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ, μνημονευομένου ἐν αὐτῷ τοῦ κανονικοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ἔχον καὶ τὸ προνόμιον κατὰ πατριαρχικὴν φιλοτιμίαν, ὥστε τὸν κατὰ καιροὺς ἐν αὐτῷ ἡγούμενον ἐν ταῖς ἐορτασίμοις ἡμέραις φορεῖν ἐπ' ἐκκλησίας μανδύαν προχειριζόμενον καὶ πατερίτζαν¹⁾. καὶ πρῶτον μὲν ὑπάρχῃ ἀπηλλαγμένον πάσης ἐξαρχικῆς ἐξουσίας καὶ δεσποτείας. δεύτερον δὲ λόγῳ ὑποταγῆς ἀποδιδῶ καθ' ἕκαστον ἔτος ἀπαρατήτως γρόσια ἐξήκοντα εἰς τὸ κοινὸν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ λαμβάνῃ ἐξοφλη-

¹⁾ μανδῖαν — πατερίτσαν K.

τικὴν ἀπόδειξιν κατὰ τὸ ὕψος τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ οὕτως ἀναλαβὼν τὸ ἀρχαῖον
 γεραρὸν τῆς σταυροπηγιακῆς ἀξίας προνόμιον καὶ καλῶς διοικούμενον, ὡς μέλος
 γνήσιον τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτου πατριαρχικοῦ, ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου
 ὁ ἐν αὐτῷ κατὰ καιροὺς ἡγούμενος, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, οὕτως καὶ αὐτὸς γράφῃ
 ἀμέσως πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν καὶ ἀξιῶται τῆς
 προσηκούσης ὑπερασπίσεως ἐν ταῖς συμβαινούσαις χρεῖαις καὶ ὑποθέσεσι. τρίτον,
 διαφυλάττωνται καταγεγραμμένα ἐν τῷ διωρισμένῳ κώδικι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας
 ἅπαντα τὰ κτήματα καὶ ἀφιερῶματα αὐτῶν καὶ τὰ χρῆ καὶ τὸ τοῦ ἡγουμένου
 ὄνομα. τέταρτον δὲ τὸ σιγίλλιον αὐτοῦ ἔχῃ μένειν ¹⁾ ἀπαράτρεπτον καὶ ²⁾ ἀπα-
 ράστον, μὴ δεόμενόν ποτε ἀνανεώσεως καὶ ἐπικυρώσεως ἐκκλησιαστικῆς. πέμπτον,
 μηδεὶς τοῦ λοιποῦ γίγνηται ἐν αὐτῷ ἡγούμενος ἄνευ γραμμатος πατριαρχικοῦ καὶ
 συνοδικοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴν ἔλυνται αὐτὸν γνώμη κοινῇ οἱ συγκοινοβιάται πατέρες, τότε
 ἀποστέλλεται παρ' αὐτῶν κοινῇ ἐνυπόγραφος καὶ ἐνσφράγιτος ἀναφορὰ περὶ τῆς
 τοιαύτης ἐκλογῆς πρὸς τὸν κατὰ καιροὺς οἰκουμενικὸν πατριάρχην, καὶ οὕτω δι'
 ἐκκλησιαστικοῦ γραμμатος ἀποκαθιστᾶται ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου τούτου, ση-
 μειουμένου καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐν τῷ ῥηθέντι κώδικι, ὁφείλων κατ' ἔτος ἐξαπο-
 στέλλειν ἀκριβῆ ἐνυπόγραφον καὶ ἐνσφράγιτον καταγραφὴν τῶν τοῦ ἔτους ἐκείνου
 μοναστηριακῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων. ἕκτον, ἡ σφραγὶς τοῦ μοναστηρίου διαιρεθῇ
 εἰς τμήματα τέσσαρα, καὶ ἡ μὲν λαβὴ παρακατατεθειμένη ὑπάρχῃ τῷ ἡγουμένῳ,
 τὰ δὲ τέσσαρα τμήματα τέσσαρσι συγκοινοβιάταις πατράσιν ἐκλεγομένοις κοινῶς
 παρὰ πάντων τῶν συγκοινοβιατῶν πατέρων. ἑβδομον, οἱ ἐπιτετραμμένοι τὰ τέσσαρα
 τμήματα καὶ τὴν λαβὴν μὴ ἔχωσιν ἄδειαν καθ' ἑαυτοὺς σφραγίζειν μοναστηριακὰς
 χρεωστικὰς ὁμολογίας, ἀλλ' ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν προκριτωτέρων ἐν τοῖς κοινοβιάταις
 ὑπογεγραφομένων κἀκείνων ἰδίαις χερσίν, αἱ δὲ μὴ κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον
 γεγραμμέναι καὶ ἐσφραγισμέναι ὁμολογίαι νομίζονται μὴ τοῦ μοναστηρίου, ἀλλ'
 ἰδία τῶν κατ' ἰδίαν σφραγισάντων, καὶ ἐκεῖνοι ἐξ ἰδίων ἀποπληρώσι τὰς ἐμπερι-
 εχούσας ἐν ταῖς τοιαύταις ὁμολογίαις χρηματικὰς ποσότητας, οὗτοι δέ, δηλαδὴ
 ὁ ἡγούμενος μετὰ τῶν τεσσάρων τῶν ἐπιτετραμμένων τὰ τῆς σφραγίδος τμήματα,
 ἔχωσι πᾶσαν πληρεξουσιότητα τῆς ἐκκλησίας ἐπιτιμαῖν, σωφρονίζειν, ἀποβάλλειν
 ἐκ τῆς μονῆς τοὺς ἀτακτοῦντας καὶ τοὺς ἐκνευροῦντας τοὺς μετερχομένους τὸ
 ἄθλον τῆς ἀσκήσεως καὶ μὴ πειθομένους, τελευταῖον διὰ κοινῆς αὐτῶν ἀναφορᾶς
 ἀναγγέλλειν τῇ ἐκκλησίᾳ. ὅγδοον, μηδεὶς τοῦ μοναστηρίου τούτου δύναται τοῦ
 λοιποῦ πωλεῖν μοναστηριακὸν ὑποστατικὸν ἄνευ τῆς νομίμου εἰδήσεως τοῦ κατὰ

1) μένον K. 2) ὡς K.

καιρὸν οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, εἰ μὴ μόνον τὰς κατ' ἔτος ἐπικαρπίας καὶ τὰ γεννήματα καὶ τὰ μοναστηριακὰ θρέμματα διὰ τὰς ἀναγκαίας αὐτῶν χρείας. ἔννατον, ἐπειδὴν ἐν χρεῖᾳ χειροτονίας γένωνται, ἔχουσιν ἄδειαν προσκαλεῖν εἰς τὸ σταυροπηγιακὸν ἡμῶν τοῦτο μοναστήριον, ὃν ἂν βούλωνται τῶν ἀρχιερέων, φέροντα ἔγγραφον ἄδειαν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐπὶ τῷ ἐπιτελεῖν αὐτὰ μετὰ πάσης τῆς κανονικῆς παρατηρήσεως. δέκατον δὲ καὶ τελευταῖον, ὀφείλουσιν οἱ ἐν αὐτῷ συνασκούμενοι ὁσιώτατοι πατέρες φυλάττειν τὰ ἐν τῷ παρόντι ἐκτεθέντα ἀπαράτρεπτα καὶ ἀπαράβατα διὰ παντὸς καὶ πεῖθεσθαι τῷ κατὰ καιροῦς ἡγουμένῳ καὶ διάγειν σεμνῶς, εἰρηνικῶς καὶ ἀμέμπτως κατὰ τὸν τύπον τοῦ μοναστηριακοῦ ἐπαγγέλματος, ἀφορῶντες πρὸς τὴν κοσμιότητα αὐτῶν καὶ τὴν κατὰ θεὸν διαγωγὴν καὶ πολιτείαν καὶ πρὸς τὴν βελτίωσιν καὶ αὔξησιν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν τούτου σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου, ἐπόμενοι τῷ θεοφιλεῖ σκοπῷ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἀγρύπνως προνοούσης περὶ τῆς εὐσταθείας τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ σταυροπηγιακῶν ἱερῶν μοναστηρίων καὶ ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις διαφυλάττειν τὴν ἀρχαίαν διατύπωσιν ἀπαράτρεπτον. ὅστις δὲ καὶ ὁποῖος τῶν χριστιανῶν, ἱερωμένος ἢ λαϊκὸς ὁποιασοῦν τάξεις καὶ βαθμοῦ, τολμήσει παραβῆναι ὅπως αὐτῶν τὰ ἐν τῷ παρόντι νομίμως καὶ κανονικῶς ἀποφανθέντα καὶ ἀνατρέψαι τι τῶν ἀνωτέρω καταγεγραμμένων, ὁ τοιοῦτος ἀφωρισμένος εἴη καὶ καταηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλλος καὶ πάσαις ταῖς πατρικαῖς καὶ συνοδικαῖς ἀραῖς ὑπεύθυνος καὶ ὑπόδικος καὶ ἔνοχος τῷ αἰώνιῳ πυρὶ τῆς γένενης. ὅθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ διηνεκὴ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν σιγilliωδες ἐν μεμβράναις γράμμα, καταστρωθὲν κὰν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ μεγάλης ἐκκλησίας τῷ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ διορισθέντι, καὶ ἐδόθη εἰς τὸ ῥηθὲν μοναστήριον ἐν ἔτει σωτηρίας χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ ἑννενηκοστῷ ἐβδόμῳ κατὰ μῆνα μάρτιον ἐπινεμήσεως πρώτης †.

† Γρηγόριος, ἐλέου θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

Orig. membr. in tabulario monasterii cum bulla plumbea pendenti. Edidit Euthymius Kastorchis in libro: Ἀττικὸν ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1885. Athenis. 1884. p. 355. cum adnotatione: ἔπονται ἔνδεκα ὑπογραφαὶ συνοδικῶν, καὶ ὑπ' αὐτάς προσαρτάται ἐν τῇ μεμβράνῃ μολυβδίνη στρογγύλῃ πλάξ διαμέτρου 0,5 γ. μ. ἐξ ἑνὸς φέρουσα εἰκόνα τῆς θεομήτορος ἐν ἀγκάλαις ἐχούσης τὸν Χριστὸν καὶ ἐπιγραφὴν· ΜΡ ΘΥ; ἐξ ἐτέρου δὲ τὴν ἐπιγραφὴν τήνδε· † Γρηγόριος, ἐλέῳ θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ςϛϛζ' †. τῆς μεμβράνης τὸ μῆκος εἶναι 0,80 καὶ τὸ πλάτος 0,50 γαλ. μέτρον.

XIII.

Typica.

I. 6585—1077, mense martio, ind. XV.

Typicum hospitii pauperum in civitate Rhaedesti et coenobii Sancti Salvatoris Valde Misericordis in Urbe editum a Michaële Attaliata, conditore sacrarum aedium.

Διάταξις σὺν θεῷ γενομένη παρὰ Μιχαὴλ πατρικίου, ἀνθυπάτου, κριτοῦ ἐπὶ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ τοῦ βήλου, τοῦ Ἀτταλειάτου, ἐπὶ τῷ παρ' αὐτοῦ συστάντι πτωχοτροφείῳ καὶ τῷ μοναστηρίῳ, καθὼς ὀφείλει τελεῖσθαι τὰ ἐπ' αὐτοῖς ἄχρις αἰῶνος, εἰς δόξαν πατρός, υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος.

† Χάρις τῷ πάντα δυναμένῳ καὶ πρὸς τὸ βέλτιον οἰκονομοῦντι θεῷ, τῇ ὁμοουσίῳ φημί καὶ ἀδιαιρέτῳ καὶ ἀσυγχύτῳ Τριάδι, δι' ἧς μεγάλων δωρεῶν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ὑπερεκπιπτόντων φύσιν ἡξιώθησαν ἄνθρωποι, καὶ εἰς ἣν πᾶν τὸ κατορθούμενον ἀναφέρεται, καὶ παρ' [ἧς]!) ἐθαυμαστώθησαν οἱ μὴδὲ θαυμάσαι τινα δύνηθαι οἰηθέντες, διὰ τὴν ταπεινοῦσαν τούτους ἀσθένειαν. ταύτης προσκυνητῆς καὶ λάρτρης ἐγὼ Μιχαὴλ, πατρικίος, ἀνθύπατος καὶ κριτῆς, ὁ Ἀτταλειάτης, ἐκ παιδῶν τοῦτο τὸ σέβας διὰ τῶν πιστοτάτων γεννητόρων μου διδαχθεὶς, πάτριον ἔχόντων τὸ πρὸς θεὸν ὀρθότομόν τε καὶ εὐγνωμον, κἀντεῦθεν ἀπολαύσας πολλῶν μὲν καὶ ποικίλων δεινῶν ἀπαλλαγῆς, ἐπὶ ξένης γενόμενος, πλειόνων δὲ εὐεργετημάτων τυχῶν, καὶ λόγου μετασχὼν διὰ τῆςδε τῆς τῶν λόγων ἀφράστου καὶ ἀκενώτου θείας πηγῆς· κτήσιν μὲν γὰρ οὐδ' ἠγνιτοῦν κατὰ τὴν τῶν λόγων μητρόπολιν καὶ βασιλίδαν τῶν πόλεων ἔκ τινος τῶν ἀνιόντων κληρονομίας διεδεξάμην· ἀπὴν γάρ, ἣν εἶχον, ἐν ἣ τὴν γένεσιν ἔσχηκα, καὶ ταῖς συγγόνις κατὰ γνώμην ἐμὴν διανενέμηται ἅπασα, προσεπιβαλόντος καμοῦ τοῖς γονικοῖς τῶν οἰκείων πολλά, λόγους δὲ ζητῶν προσεκτεσάμην τούτοις καὶ τὰ πρὸς τὸν βίον ἐφόδια, καὶ οἷς ἄνθρωποι τὴν παροῦσαν εὐδαιμονίαν περιορίζουσι, θεοῦ τὰ ἐμὰ πάντως, καθὰ προδιεῖληπται, διεξάγοντος, καὶ τῇ τοῦ βίου ῥαστώνῃ καὶ ἀφελείᾳ τὴν θεῖαν

ἀντίληψιν δι' ἄκραν ἀγαθότητα ἀντεισάγοντος, καὶ προνοίας ὅροις ἀκαταλήπτοις ἀντιλαμβανομένου τοῦ πτώματος, ταύτη τοι καὶ πολὺ μὲν τὸ δόξαν ἡμῖν ἀντιτίθεσθαι, καὶ βασκανίας περιβάλλειν κακοῖς, καὶ πρὸ πάντων ἢ τοῦ γένους ἀπαλλοτριώσις, πάντα δ' εἰς παρ' ἡμῖν ἀπροσδόκητον καὶ ἀσινὲς ἐναπέληξαν· καταβίους δ' ἀπὸ μονώτιδος βιοτῆς εἰς συζυγίαν ἐπὶ χρόνους τινάς, καὶ τὴν σύζυγον κοινῷ θανάτῳ ἐν ἀκμῇ τῆς ὥρας ἀποβαλὼν, οὐδὲν ἔσχον ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης βουλήσεως, ἣ μικρόν τι καὶ οὐδὲν κατάλυμα, συναινέσας αὐτῇ πάντα θεῷ παρεχομένη διὰ τῆς εἰς τοὺς πένητας μεταδόσεως, καὶ τῷ τῆς ἐπιτροπῆς δικαίῳ, μετὰ καὶ τῆς ἰδίας αὐτῆς μητρὸς ὑπουργήσας ἀνεμποδίστως τῷ ταύτης θελήματι, καὶ ἅπαντα σὺν αὐτῇ διαδοὺς, πάντα δὲ τὰ προσόντα μοι δι' ἀγαθῆς ἐπεκτεράμην πίστεως οἴκοθεν καὶ τὸ κτήμα ταύτης τοῦ Σελοκάχα¹⁾ ὅσοι τιμήματος ἀδρότατου ἡγόρασα, προστάξει βασιλικῇ τοῦ νομοφύλακος δεθέντος ἐπὶ τῇ πράσει κουράτωρος εἰς τόπον ἑμὸν ἅμα τῇ συνεπιτρόπῳ καὶ πενθερᾷ μου, καθὼς καὶ ἡ πρᾶσις καὶ τὸ ἐπιγεγονὸς ὑπόμνημα διαγορεύει σαφέστατα, ἐν ᾗ τινι πράσει περιελίπεται καὶ ὅπως τὸ τοῦ κτήματος τοῦ Βανίτζη ἅπαν τίμημα εἰς διάδοσιν πενήτων ἀνελλιπῶς προκεχώρηκε. τοιούτων οὖν καὶ τηλικούτων τετυχηκῶς ἀγαθῶν ὑπὸ τῆς παντοκρατορικῆς καὶ φιланθρώπου καὶ φιλοικτίρμονος δεξιᾶς ἐγὼ ὁ ἀμαρτωλὸς καὶ πάντων ἀνάξιος, ὡς καὶ ἀπὸ ξένης καὶ ταπεινῆς τύχης εἶς γενέσθαι τῶν τῆς συγκλήτου βουλῆς, καὶ τοῖς ἀρίστοις τῶν βουλευτῶν, οὓς καὶ ἀριστοκρατικούς ὁ παλαιὸς λόγος οἶδε καλεῖν, καὶ τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν πολιτικῶν δικαστῶν συγκαταλεγῆναι, καὶ τιμαῖς δημοσίαις ἐναβρυνθῆναι, ὧφειλον πάντως τῷ τῶν τοσούτων ἀγαθῶν δοτῆρι θεῷ ἀναλογοῦσαν τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ ἀξιοχρεῶν συνεισενεγκεῖν. ἀναγκαιῶς μὲν οὖν ὧφειλον τοῦτο, κἂν ἀπόρως εἶχον διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν, εἰ δ' οὖν, ἀλλὰ γε τοῦ ἐφικτοῦ περὶ τὴν τοῦ βελτίονος κρίσιν τε καὶ διάχρισιν τὸ παράπαν μὴ ἐκπεσεῖν. ἐγὼ δὲ τοῦναντίον ἔμεινα δι' ὅλης ζωῆς παροργίζων τὴν ἄφατον αὐτοῦ πρὸς με μακροθυμίαν καὶ ἀγαθότητα πολλοῖς καὶ χαλεποῖς πλημμελήμασιν, ἀνθ' ὧν καὶ τῶν ὑπειλημένων τοῖς ἀμαρτάνουσι κολαστηρίων δεινότεροις ὑποπεσεῖν ἑμαυτὸν κατακέκρικα, οὐ μόνον ὡς εἰδὼς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου μου καὶ μὴ ποιῶν τοῦτο, καὶ τὸ δοθέν μοι τάλαντον ἄχαρπον ὁμοῦ καὶ ἄτοκον ἀποδείξας καὶ χειρὸν ἀπεργασάμενος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀμνήμων γενόμενος τῶν θείων αὐτοῦ δωρημάτων καὶ χαρισμάτων καὶ τῆς κατὰ βίον εὐρύτητος καὶ ἀνεπίστροφος διαμεΐνας ἀπὸ τῶν πονηρῶν, πονηρᾷ συνθηῇ καὶ βαρυκαρδίῳ

¹⁾ Εὐλοκάχα S., sed vide inferius in Typico et documentum p. 145 huius voluminis.

γνώμη κεκρατημένος. ἐπειδὴ δὲ τὴν ὑπερβάλλουσιν ἄβυσσον τῆς ἀνυπερβλήτου χρηστότητος καὶ φιλανθρωπίας αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς μάλιστα τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐπεδείξατο, καὶ λίαν κηδεμονικῶς ἔχει πρὸς τὴν σωτηρίαν ἡμῶν, καθὼς λόγῳ ἐδίδασκε καὶ ἔργοις παρέδειξεν ὁ τῶν ὅλων σωτὴρ καὶ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, διὰ ταῦτα εἰς τοσοῦτον ὕψος καὶ ἄπειρον μέγεθος τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῦ ἀφορῶν, καὶ εἰς τοῦτον μόνον τὸν θεῖον αὐτοῦ καὶ σωτήριον λόγον ἐπερειδόμενος, καθότι τοσοῦτον ἡγάπησε τὸν κόσμον ὁ θεός, ὥστε τὸν μονογενῆ υἱὸν αὐτοῦ τὸν ἀγαπητὸν λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν δέδωκε τῶν ἁμαρτωλῶν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς τὴν ἐλπίδα μου πᾶσαν ἀνатиθεῖς, οὐκ ἀπογινώσκω τὴν σωτηρίαν μου, εἰδὼς ἀκριβῶς, ὅτι μείζονος καταδίκης πεπειράται ὁ ἀπογινώσκων, καὶ πῦρ κατὰ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς ἐπανάπτει, τοιαύτην ὕλην ἐπισωρεύων ἀπονενοημένου λογισμοῦ· οὐ γὰρ ἔστιν οὐδένα¹⁾ τῶν ἀπάντων ἐκφυγεῖν τὸν οὐ πάντων ἢ πνοὴ ἐν χειρὶ, πάντων δὲ φοβερώτερον τε καὶ δυστυχέστερον τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζώντος τινά, ὡς ἐκ διαμέτρου τῆς εἰς θεὸν ἐλπίδος καὶ τῆς ἐντεῦθεν σωτηρίας γενόμενον. ὦν ἀπάντων τῶν τὰς ἐλπίδας λόγῳ σβεννύντων λογισμῶν ἀνώτεροι καὶ ἡμεῖς καὶ ὅσα²⁾ τῆς σῆς χειρὸς καὶ πίστεως ἔργα καθίστανται, συντηρηθεῖμεν, ὃ πανταρχικὴ καὶ ὁμοούσιε Τριάς, ἐς αἰ. ταῦτ' οὐν βεβαίως καὶ ἀληθῶς ἀναλογιζόμενος, καὶ τὰς διαδεξομένης ἐκεῖθεν λογοποιίας εἰς νοῦν καθ' ἐκάστην βαλλόμενος, καὶ τὸ τῆς δίκης ἀφυκτον διηνεκῶς λογιζόμενος, εἰς ἐργασίαν τινὸς ἔργου ἀγαθοῦ προεθυμήθην ἐλθεῖν. πρὸς εὐαρέστησιν μικρὰν γοῦν τινὰ τοῦ πλουσιῶς ἐφ' ἡμᾶς ἐκχέοντος τὸν αὐτοῦ ἔλεον, καὶ ἀπὸ τῆς ὑπεργμῆνης μοι κτήσεως κατὰ τὴν τοποθεσίαν τῆς Ῥαιδεστοῦ, τῷ ἀνάτῳ ἐλέει αὐτοῦ οἰκονομῆσαι τι θεόντως, καὶ ὡς αὐτῷ ἀρεστόν τε καὶ εὐαπόδεκτον, πεπεισμένος, ὅτι μικρὰν ἀφορμὴν λαβῆς παρ' ἡμῶν ἐκζητεῖ ὁ πολυεὐπλαγχος καὶ πανυπεράγαθος ἡμῶν θεός, ἵνα τὴν ὅλην αὐτοῦ χρηστότητα καὶ φιλανθρωπίαν εἰς ἡμᾶς ἐπιδείξηται τοὺς ἁμαρτωλοὺς· πολλὰ γὰρ ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ ἐπηγγείλατο ὑπὲρ ταύτης μόνης τῆς πάνυ ἐλαφρᾶς αὐτοῦ ἐντολῆς, ἢ ἐκ τῶν ἀγαθῶν ὧν ἔχομεν, μᾶλλον δὲ τῶν ἐκείνου (οὐδὲν γὰρ οἰκτεῖον ἡμῖν, ὅτι καὶ τὸ εἶναι ἡμῖν ἐκ θεοῦ), παρέχωμεν τοῖς ἐπιδομένοις ἡμῶν· τίς γὰρ ἐκτὸς τῆς ἐκείνου φιλανθρωπίας τοιοῦτόν τι προσεδέξατο δῶρον καὶ ἀπεδέξατο, ἵνα τὰ παρ' ἑαυτοῦ καὶ ὦν [ἢ] χρῆσις μόνη [παραχωρεῖται], μὴ δόσιν ἐκείνου [καί] χάριν ἡγήται³⁾ καὶ προσ-αγωγὴν ἄλλοτρίαν; ὅντως οὐδεὶς· ὅπου γε καὶ ἄλλοτρίων εἰσφερομένων ἡμῖν

1) οὐδὲν S. 2) καὶ ὅσης S.: locus corruptus.
ἐκείνου χάριν ἡγήται S.

3) καὶ ὦν χρ. μόνη καὶ δόσις

ὄγκοις ὡς ἐπίπαν καὶ μέτροις τὴν τοῦ παρέχοντος διάθεσιν κρίνομεν· οὗτος δὲ ὁ πανυπεράγαθος θεὸς ἡμῶν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος «εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν ἡμᾶς, καὶ πάντα ἡμῖν παρέσχηνώς, θυσίαν ἡγεῖται ταῦτα, ὥσπερ ἐκεῖνῳ διὰ τῆς τῶν πενήτων εὐποιίας εἰσοίσουμεν, τοῦναντίον μετρῶν τὴν ἀντίδοσιν τῇ τοῦ διδόντος διαθέσει καὶ μὴ τῇ ἀξίᾳ τοῦ διδομένου· εἰ δὲ καὶ βραδεῖς καὶ νεναρκωμένοι πρὸς τὰ κρείττω τυγχάνομεν, καὶ ἀγνωμοσύνη κεκρήμεθα, ἀλλ' αὐτὸς ταχύς ἐστιν εἰς ἀντίληψιν, καὶ τοσοῦτο εἰς μακροθυμίαν καὶ συγκατάβασιν, ὅσον οὐδ' εἰς νοῦν λαβεῖν ἐφικτὸν ἀνθρωπίνῃ φύσει καὶ διανοίᾳ, τὴν ἐπιστροφὴν ἡμῶν ἐκδεχόμενος πάντως καὶ τὸ τῆς ὀργῆς ἀναβαλλόμενος ἄκρατον, ἵνα καιρὸς τῇ μετανοίᾳ δοθῇ. τίς ἱκανὸς¹⁾ ἐκδιηγῆσασθαι τὴν πρὸς ἡμᾶς ἄπειρον αὐτοῦ φιλανθρωπίαν καὶ ἀγαθότητα; ὄντως οὐδεὶς, οὐδὲ τῶν ἐν πράξει καὶ θεωρίᾳ τετελειωμένων ἀνδρῶν, μήτι γε ἐγὼ ὁ τούτων ἀμφοτέρων πολλῶ τῷ περιόντι λειπόμενος. ἀλλὰ καὶ τοῦτο δόξα πάντως τῷ ἀγαθῷ, τῷ μὴδὲ τὰ πάνυ ταπεινὰ ἀποσεῖσθαι, ἀλλ' ἐν τοῖς πανευτελέσι καὶ ἐξουθενωμένοις μάλιστα εὐδοκεῖν. διὸ δὴ ἀγάῳ, εἰ καὶ ὁλος ὑπάρχω αὐτοκατάκριτος καὶ παντελῶς ἀνάξιος τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῦ, θαρρήσας τῷ ἀφάτῳ αὐτοῦ ἐλέει, τὴν παρούσαν μικρὰν καὶ πενιχρὰν ταύτην μου προσαγωγὴν ἐτόλμησα προσενεγκεῖν τῇ ὑπεραφάτῳ αὐτοῦ μεγαλυσύνῃ καὶ ἀγαθότητι. Χριστέ, προηγοῦ μοι.

α'. Περὶ τῶν ἀφιερωθέντων ἀκινήτων καὶ τοῦ εἶναι [αὐτὰ ἀνήκοντα] εἰς [τοὺς συγγενικοὺς]²⁾ κληρονόμους· μόνους, ἀνώτερα βασιλικῆς ἢ ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας.

Καθιερῶ οὖν μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας καὶ θερμῆς διαθέσεως διὰ τῆς εἰς τοὺς δεομένους εὐποιίας ἀπὸ τῆς ἐν τῇ 'Ραιδεστῷ καὶ τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων διακειμένης ἀκινήτου μου κτήσεως αὐτῷ τῷ μεγάλῳ θεῷ καὶ σωτῇρι ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ ἐκ παρθένου τεχθέντι ἀφράστως καὶ ὑπὲρ λόγον, σὺν τῷ ὁμοουσίῳ πατρὶ καὶ ἁγίῳ πνεύματι, ἀπόμοιραν οὐκ ἐκ τῶν ἡττόνων ἐμοὶ καὶ ὑποδεστέρων, ἀλλ' ἐκ τῶν κρείττωνων καὶ τιμιωτέρων, καθὼς ἐστὶν ἄξιον τῷ πάσης τιμῆς ἐπέκεινα καρποφορεῖν καὶ προσάγειν τοὺς πίστιν εἰληκρινῇ κεκτημένους· εἰ γὰρ καὶ ἀπροσδεῆς καὶ αὐτάγαθος φύσις ἡ δημιουργός, καὶ τὸ πᾶν συνέχουσα δόξα, ἡ ἐνιαῖα θεότης καὶ τρίφωνος, ἀλλ' ἡ προαίρεσις οὐκ ἀβασάνιστος, οὐδ' ἀδοκίμαστος τίθεται· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἡ τοῦ Καῖν θυσία οὐ θυσία ἐλογίσθη τῷ ὄντι, ἀλλὰ κατάκρισις, ὅτι ἐκ τῶν χειρόνων καὶ ἀπολέκτων προσήγετο. καθιερῶ οὖν, ὡς προδιεῖληπται, ταῦτα τῷ πανοικτίρμονι καὶ μεγάλῳ θεῷ, καὶ κληρονόμον αὐτὸν ταύτης

1) τίς εἶ ἱκ. S.

2) Supplevimus ex sequentibus in typico.

τῆς προσαγωγῆς μου ἐνίστημι καὶ προνοητὴν καὶ κύριον, οὐ χεῖρον δὲ εἰπεῖν
 καὶ ἐκδικητὴν καὶ ἀντίδικον κατὰ τῶν βουλομένων ποτὲ καιροῦ ἢ χρόνου ἀκρω-
 τηριάσαι ἢ παραθραῦσαι τι τῶν διατεταγμένων μοι καὶ ἀπομειῶσαι ἢ καταβαρύναι
 τι τῶν προσκεκυρωμένων τῇ εὐτελεῖ ταύτῃ κληρονομίᾳ αὐτοῦ. καὶ τὸν μὲν ἐντὸς
 τοῦ κἀστρου τῆς Ῥαιδεστοῦ οἶκον πτωχοτροφεῖον καλεῖσθαι τε καὶ εἶναι καὶ
 γνωρίζεσθαι διατυπῶ, εἰς ἐξιλέωσιν καὶ ἄφεσιν τῶν ἐμῶν πολλῶν καὶ μεγάλων
 καὶ ἀναριθμήτων ἁμαρτιῶν· τοῦτον γὰρ τὸν οἶκον πρὸ χρόνων πολλῶν πρὸ τοῦ
 εἰσελθεῖν εἰς μοναστήριον τὴν μοναχὴν καὶ πρωτοσπαθάρισσαν κυρὰν Εὐφροσύνην
 τὴν γυναικοθεῖαν μου, (ἐν γὰρ τῷ οἴκῳ τοῦ Κρασᾶ τοῦ ἐξαδελφου αὐτῆς ἀπ-
 εκάρῃ), διὰ συμφώνου πρατηρίου καὶ ἀρραβωνικοῦ ἐγγράφου κατεδέσμευσα ἀπ'
 αὐτῆς μετὰ καὶ τοῦ κτήματος αὐτῆς τοῦ Λιβὸς ἦτοι τῶν Βαβούλου, ἐπεκτησάμην
 δὲ καὶ τελείως ὕστερον τὸν μὲν οἶκον δι' ἀγορασίας ἐντελοῦς, τὸ δὲ κτῆμα ἐκ
 διαθήκης. τὸν μέντοι εἰρημένον οἶκον ἐπεκτησάμεν παντελῶς καταπεπτωκότα καὶ
 εἰς γόνυ κλιθέντα καὶ ἄχρηστον, τὸ μὲν τῇ ἐκ τοῦ χρόνου σαθρότητι, τὸ δὲ καὶ
 τῷ ἐξαίσιw κλόγῳ τοῦ σεισμοῦ προσεχῶς γεγονότι, καὶ ἐκ βάθρων ἀνωκοδόμησα,
 καὶ πολλοῖς καὶ ἄδροῖς ἀναλώμασι καὶ ἰδρῶσιν ἐκ τῶν ὑστερημάτων μου κατ-
 εκόσμησα· οὐ γὰρ ἀφθονίαν ἔσχον τῆνικαῦτα, ἔτι κατὰ τοὺς τοῦ βίου πρόποδας ὦν,
 καὶ μηδεμίαν ἀρχικὴν ἐξουσίαν περιζωσάμενος, ὅπερ καὶ μέχρι τέλους χάριτι
 Χριστοῦ διετήρησα, μηδεμίαν ἀρχὴν ἢ δημοσίαν δουλείαν ἐγχειρισθείς. συνήνωστα
 δὲ τούτῳ καὶ ἄπερ ἀντήλλαξα καὶ ἐξωνησάμην ἀπὸ τε τοῦ Ψωραρίου καὶ τοῦ
 Ναρσῆ, καὶ ἓνα οἶκον πεποίηκα· καὶ βούλομαι τοῦτον ἅπαντα συνεκτικὸν ὑπάρχειν
 καταγώγιον τῆς τῶν ὄλων καρπῶν συνεισφορᾶς καὶ ὑποδοχῆς, καὶ τῆς τῶν ξένων
 πενήτων ἐπαναπαύσεως καὶ καταγωγῆς, καὶ πτωχοτροφεῖον, ὡς προεῖρηται, καὶ
 εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι. σὺν τούτῳ δὲ καὶ τὸν ἐν τῇ Πόλει οἶκόν μου, ὃνπερ
 ἐξωνησάμην ἀπὸ τῆς πρωτοσπαθάρισσης καὶ ἀσηκρητίσσης, κυρᾶς Ἀναστασοῦς, τῆς
 γυναικαδέλφης μου, προστάξει βασιλικῇ διὰ κρίσεως καὶ δοκιμασίας τῶν προσ-
 τεταγμένων δικαστῶν, τοῦ τε βέστου κυροῦ Μιχαὴλ καὶ κοιαιστωρος τοῦ Ἀνῆᾶ,
 καὶ τοῦ νομοφύλακος· ἀφιερῶ καὶ αὐτὸν εἰς πτωχοτροφεῖον, καὶ συντίθημι ταῦτα
 καὶ ἐνοποιῶ, ὥστε ἀλλήλοις συνέχεσθαι τε καὶ συνυπάγεσθαι καὶ συνδιοικεῖσθαι,
 καὶ συναρμολογεῖσθαι τῇ ἀρχιτεκτονίᾳ τοῦ πνεύματος· ἡνωμένα γὰρ ὀφείλουσιν
 εἶναι ἅμωφ καὶ ὡς μέρη καὶ μέλη συνδεδέσθαι τῷ πνεύματι, καὶ ὑπὸ τῷ αὐτῷ
 κληρονόμῳ καὶ δεσπότῃ, τῷ ἐπουρανίῳ φημί βασιλεῖ τελεῖν, διὰ τῆς εἰς τοὺς
 πένητας εὐποιίας καὶ μεταδόσεως. τυπῶ δὲ τὸν εἰρημένον οἶκον καὶ ἀφιερῶ εἰς
 πτωχοτροφεῖον, ἄνευ τοῦ κατωγέου τοῦ Τρικλίνου, τοῦ ὄντος σύνεγγυς καὶ ἡνω-
 μένως τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Προδρόμου, ὅπερ κατώγειον καὶ τὴν εἰσοδοέξοδον ἔχει ἐν

τῇ αὐτῇ τοῦ ἐτέρου μου οἴκου τοῦ ἀπὸ τῆς πρωτοσπαθαρίσεως, τῆς μοναχῆς κυρᾶς Εὐφροσύνης, τῆς γυναικοθείας μου, ἐξωνηθέντος μοι, καὶ ἄνευ τοῦ στενοεπιμήκου ἡλιακοῦ τοῦ προκύπτοντος εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ εἰρημένου μου οἴκου, τοῦ ἀπὸ τῆς εἰρημένης πρωτοσπαθαρίσεως καὶ μοναχῆς κυρᾶς Εὐφροσύνης ἐξωνηθέντος μοι· ταῦτα γὰρ τὰ δύο, τό τε κατώγειον καὶ τὸν ἡλιακόν, ὃν ἀπὸ τῆς ἀσηκηρίσεως, κυρᾶς Ἀναστασοῦς, ἐξωνησάμην, συνήνωσα τῷ αὐτῷ οἴκῳ μετὰ καὶ τοῦ τριπάτου κουβουκλείου τοῦ ἔχοντος κάτω τὸν ὀνόμυλον, ὥστε εἶναι μέρη τοῦ μικροῦ οἴκου, ὃν ἀπὸ τῆς πρωτοσπαθαρίσεως, κυρᾶς Εὐφροσύνης τῆς Βωβαίνης, τῆς θείας μου, ἐξωνησάμην· τὸν δὲ λοιπὸν ἅπαντα οἶκον τὸν ἀπὸ τῆς πρωτοσπαθαρίσεως καὶ ἀσηκηρίσεως, κυρᾶς Ἀναστασοῦς, ἐξωνηθέντα μοι ἀφιερώ καὶ ποιῶ πτωχοτροφεῖον, ὡς προσδεῖληπται, σὺν τῷ προειρημένῳ τῆς Ῥαιδεστοῦ οἴκῳ, μίαν κλησιν ὀφείλοντα ἔχειν, καὶ ἐν πτωχοτροφεῖον λογίζεσθαι, καὶ ἔχειν ἱλαστήριον τὸν Προδρομικὸν ναόν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Πανοικτίρμονος, ὅτινα παῖ καὶ τῷ ἐν αὐτῷ τιμωμένῳ Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ Πανοικτίρμονι, καὶ τῷ ἐν τῷ οἴκῳ μου τῆς Ῥαιδεστοῦ θείῳ σηκῷ, ὀφείλει εἶναι προσκεκυρωμένον ἐν δυσὶ τούτοις οἴκοις ἐν πτωχοτροφεῖον, καὶ τὰ τούτοις προαφωρισμένα κινητὰ καὶ ἀκίνητα, καὶ ἵνα καλῶνται ἐπ' αὐτῶν Πτωχοτροφεῖον τοῦ Πανοικτίρμονος· εἰ γὰρ καὶ ὁ ναὸς οὗτος τοῦ ἐν τῇ Πόλει οἴκου μου βραχὺς καὶ πολλῶν ἐπιτερωπῶν καὶ τῆς γηίνης ὕλης ἐπιδεής, ἀλλὰ χάριτος μεγάλης τῇ τοῦ θεοῦ ἡξίωται χάριτι, καὶ ἐξ ἐπιπνοίας θειοτέρας οὐκ ὀλίγα θεοσημεῖται ἐν τούτῳ γίνονται, καὶ πηγὴ ἐλέους δοκεῖ διὰ τῆς εἰς τοὺς πένητας εὐποίας, δι' ἧς μόνης θεὸς θεραπεύεται, καὶ περὶ ἧς ἐμοὶ ὁ πᾶς τῆς καρποφορίας σκοπός· οὐ γὰρ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς ὁ ἀχώρητος καὶ ὑπερούσιος θεὸς κατοικεῖ, ἀλλ' ἐν ἐμψύχοις τοῖς εὐαρεστοῦσιν αὐτῷ καὶ ποιούσι μετὰ καθαροῦ συνειδότος τὸν ἔλεον· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ θεραπευτὰς τοῦ ναοῦ ἄνδρας εὐλαβεῖς προεστησάμην ἐπὶ ῥητοῖς σιτηρεσίοις καὶ ῥόγαϊς· ἐγὼ γὰρ οὐκ ἐν ἀπορίᾳ κληρονόμου καὶ φυσικῆς ἐννόμου διαδοχῆς τὴν τοιαύτην ἐθέμην ἐλπίδα καὶ προσαγωγὴν· ἔστι μοι γὰρ υἱὸς γνησιώτατος, ὁ μυστογράφος κύρ Θεόδωρος καὶ βασιλικὸς νοτάριος, ἀλλ' ἐν συντετριμμένῃ καρδίᾳ καὶ ταπεινώσει δέον ἔκρινά δοῦναι μερίδα καὶ τοῖς πτωχοῖς¹⁾, ἥτοι τῷ μέλλοντι αἰῶνι, εὐχαριστῶν τῷ πανοικτίρμονι καὶ φιλαγάθῳ θεῷ, ὅτι με ἀπὸ γονέων εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων προήγαγε, παιδαγωγησάντων με τὴν μεγίστην σοφίαν τῆς πρὸς αὐτὸν γνώσεως, εἴτα καὶ παιδεύσεως ἱκανῶς ἐμπεφόρηκε, ὅση τε τῆς ἐγκυκλίου καὶ ὅση τῆς κατὰ φιλοσόφους ἢ ῥήτορας, καὶ ὅση τῆς ἱερᾶς τῶν νόμων μυσέως,

1) ὁκτώ S.

οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ εὐπορίας αὐτάρχους ἡξίωσας, τὰ διαρκέστατα συναγείρας ἐπ' ἐμοὶ τῶν ἐγκοσμίων αὐτοῦ ἀγαθῶν¹⁾). σοὶ οὖν, δέσποτα, ταῦτα προσάγων, ὅτι σοῦ διδόντος πάντα συνείλοχα, εἶεν εἰς ὑπηρεσίαν τῆς φιλανθρώπου σου ἐντολῆς· οὐ γὰρ πρὸς δέδωκας ὡς φιλάνθρωπος τοῖς εὐσεβεῖν ἐθέλουσι τὴν σωτήριον πρόφασιν, τὸν ἐκάστου πλοῦτον λύτρον ψυχῆς καθεστάναι ἀποφηνάμενος. ἔστω ἡ μεγάλη σου καὶ παντοδύναμος δεξιὰ συνέχουσα τὰ προσενηνεγμένα καὶ συντηροῦσα εἰς αἰδίων διαμονήν. μὴ δὴς, κύριε τοῦ ἐλέους, ἄνδρα βάσκανον ταῦτα κεραῖσαι καὶ διασπάσασθαι, ἢ τοὺς περὶ τὰς κτήσεις ἐπτοημένους δυνάστας λίχνους καὶ πλεονεκτικοὺς ὄμμασιν ἐποφθαλμίσαι τὴν τούτων καλλοπὴν συγχωρήσης, μὴ γνώμην ἄλλοτριοπράγμονα καὶ περίεργον γλωττοδεύουσιν τὰ λεπτότατα τῶν προφάσεων καὶ προσεγείρουσαν τὰ μὴ δίκης ἄξια, συμπονηρεῦσασθαι καὶ διαταράξαι ἀνέξη τὰ δικαιώματα αὐτῶν, μὴ ἄνθρωπον σκοτεινὸν καὶ συμβόλεια κακῶν ἑσθης ἔνδοθεν εἰσφθαρῆναι ταῖς τούτων ὑπηρεσίαις, ἢ ἔξωθεν ἐπιτεθῆναι πυκνότητι τρόπου τὰ ὀνυγμαῖα τῶν πραγμάτων ἐγείροντα, ἀλλ' αὐτός, δέσποτα, διατείχισον αὐτὰ καὶ περιχαράκωσον τῇ κραταιᾷ σου παλάμῃ καὶ ἔστωσαν εἰς εὐλογίαν τοῦ ὀνόματός σου τοῦ ἁγίου. ἀποχωρεῖτωσαν οὖν ταύτης τῆς ἱερᾶς τοῦ πτωχοτροφεῖου κτήσεως τῆς εἰς εὐαρέστησιν τῆς ὑπερκοσμίου σου δόξης συνισταμένης, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἱερᾶς καὶ μοναχικῆς μάνδρας, καὶ τῶν προσκεκυρωμένων αὐτοῖς πάντων, καὶ βασιλεὺς ἅπας καὶ ἄρχων καὶ δυνάστης καὶ ὅσοι τοῦ ἱεροῦ βήματος καὶ τῆς ἀρχιερατικῆς τε καὶ ἱερατικῆς τάξεως, καὶ πᾶς τις τῶν ἐν πολιτικοῖς καὶ ἀρχιερατικοῖς ἀναστρεφόμενων πράγμασιν, ὡς ἀνακειμένης θεῇ τῆς τοιαύτης ὁμοῦ πάσης κτήσεως ὡς ἀσουλία τιτιμημένης. καὶ ἐνορκῶ ὑμᾶς πάντας καὶ καταδεσμῶ ἐν κρίματι ἀσυμπαθῆτι καὶ ἀδιαλλάκτῳ πρὸς τῆς ἁγίας καὶ ζωαρχικῆς Τριάδος, τοῦ μηδὲν τι τῶν παρ' ἐμοῦ διατεταγμένων παρασालεῦσαι, μηδὲ τὰ εὐαγῶς ἀφιερωθέντα καὶ ἀνατεθέντα θεῷ συγχύσει τινὶ καὶ ἀκοσμίᾳ περιβαλεῖν καὶ μεταποιῆσαι, καὶ ἀντὶ πενήτων καταλυτήριον ποιεῖν δυνατῶν ἀνδρῶν, ἄνευ τῶν εἰς πρόνοιαν αὐτῶν τετυπωμένων καὶ διοίκησιν τῶν ψυχικῶν καὶ παρ' ἐμοῦ λεχθησομένων, μηδέ τινος τῶν ἐν αὐτοῖς ἀφιερωθέντων παντοίων κτημάτων καὶ ἱερῶν κειμηλίων ἀφαίρεσιν τὴν οἰανοῦν ποιήσασθαι, μηδὲ ὑπὲρ δύναμιν καὶ πλεονασμὸν ἐπιθεῖναι ἐξόδων, ὡς ἂν μὴ ἐντεῦθεν στέρησιν ὑπομένοιν καὶ εἰς ἀπορίαν περιενεχθεῖεν²⁾). εἰ δὲ τις παρὰ τὰ διατεταγμένα παρ' ἐμοῦ ἐπιχειρήσει τι διαπράξασθαι ἢ βασιλεὺς ἢ ἄρχων, εἴτε ἀρχόμενος, εἴτε ἀρχιερεὺς ἢ ἱερεὺς ἢ τι τῶν παρὰ τῆς ἐμῆς

¹⁾ Quae sequuntur, in cod. inscripta sunt: εὐκτήριος λόγος. ²⁾ Quae sequuntur, in cod. inscripta sunt: ἀρὰ κατὰ τῶν παραβῆναι τολμησάντων.

ἀρεσκείας ἐντεταλμένων παραβῆναι ἢ ἐφορεῖαν ὅλως ἐν αὐτοῖς ἐνθυμηθῆναι ἢ χαριστικᾶριον ἄλλον ἐπιστῆσαι ἢ προνοητὴν ἐκτὸς ὧν ἐγὼ μνημονεύσω, ἢ ἀναφορὰν ἢ προχείρισιν προστασίας τινός, (πάσης γὰρ ἐπισκοπῆς ὀρθοδόξων ὀφείλει μνημονεύειν ὁ τοῦ πτωχοτροφείου τοῦ Πανοικτήρμονος ναός), καταραθεῖ ὁ τοιοῦτος ἀπὸ θεοῦ παντοκράτορος καὶ ἐκρίζωθεῖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ μνήμη αὐτοῦ καὶ καταλάβοι αὐτὸν πένθος καὶ οὐαὶ καὶ προπορεύσοιτο αὐτοῦ θλίψις, καὶ δοίη αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν τρόμον τοῦ Καὶν, τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ, τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα καὶ λογισθεῖ ἡ μερίς αὐτοῦ μετ' ἐκείνων τῶν εἰπόντων· ἄρον ἄρον, σταύρωσον τὸν τοῦ θεοῦ υἱόν· καὶ μὴ ἴδοι ἐπ' αὐτὸν ἐν ἐλέει ὁ παντέφορος ὀφθαλμός, ἀλλ' ἐξαλειφθεῖ ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ καὶ κυριευθεῖ ὑπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἀπαντήσοι αὐτῷ αἰώνιος τιμωρία¹⁾. ὁ δὲ τοῖς παρ' ἡμῶν τετυπωμένοις ἐμμένων καὶ μηδὲν τι τῶν καλῶς ἡμῖν διωρισμένων παρακινῶν, ἀλλὰ στέργων πᾶσι τοῖς δεδογμένοις καὶ τετυπωμένοις, εὐλογηθεῖ ὁ τοιοῦτος ὑπὸ θεοῦ καὶ ἐπιτεύξοιτο πάντων τῶν καταθυμίων, πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ἀγαθῶν, καὶ τῆς ἐπουρανίου βασιλείας γένοιτο κληρονόμος, ὡς τὴν τοῦ θεοῦ κληρονομίαν διατηρήσας ἀδιαλώβητον. ἥτις δὴ κληρονομία οὔτε ὑπὸ βασιλικῆς ἐξουσίας, οὔτε σακέλλης βασιλικῆς ἢ πατριαρχικῆς ἢ ἐτέρου σεκρέτου κοσμικοῦ τε καὶ ἱερατικοῦ ἢ μητροπόλεως ἢ ἐπισκοπῆς ἢ ἄλλης τῆς οἰασοῦν ἀρχῆς κυριευθήσεται ἢ ἀφαιρεθήσεται τινὶ τῶν ἀπάντων ἢ λογοπραγηθήσεται ἢ ἐφοραθήσεται, ὡς πόρρω πάντων ἀποδιοπομπουμένων αὐτῆς, τῷ τε τῶν νόμων κράτει, οἱ βούλονται τὰς τῶν διατιθεμένων γνώμας πληροῦσθαι ἀδιαλωβήτους, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ βουλῇ καὶ ταῖς φρικωδεστάταις ἀράϊς, καὶ τῷ τοῦ παντοδυνάμου θεοῦ μεγάλῳ καὶ ὑπερδυνάμῳ ὀνόματι, καὶ τῇ ἐκεῖθεν ἀπαραιτήτῳ πληγῇ τε καὶ μάστιγι· ἐπεὶ οὐδὲ κανὼν τις εὔρηται, ἀλλοιοῦσθαι ἢ παρακινεῖσθαι ὅλως διαταττόμενος τὰς τῶν κτητόρων διατάξεις.

β'. Περὶ προνοητῶν καὶ διαδόχων.

Ἐπειδὴ δέ, ὥσπερ τῆς ἐπουρανίου δόξης λειτουργοὶ ἀναλόγως παρὰ τῆς τριλαμποῦς θεότητος ἐπέστησαν ἄνωθεν, οὕτω δεῖ καὶ τῆς εὐτελοῦς ταύτης καὶ ἐγκοσμίου κληρονομίας τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν λειτουργοὺς καὶ κληρονόμους ἀμετακινήτους μετὰ ἰσχυρᾶς τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀσφαλοῦς τοῦ προνομίου ἐπιστῆναι τῆς γνησιότητος, ἐνίστημι μετὰ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ θεὸν κληρονόμον καὶ κύριον καὶ διοικητὴν ἀλογοθέτητον καὶ πᾶσι τρόποις

¹⁾ Quae sequuntur, inscribuntur: εὐχὴ τῶν μὴ παραβῆναι τολμησάντων.

ἀμετακίνητον τῆς θείας ταύτης κληρονομίας τὸν περιπόθητον καὶ γνήσιόν μου υἱόν, τὸν μυστογράφον καὶ βασιλικὸν νοτάριον, κῦρ Θεόδωρον, καὶ τοὺς καθεξῆς ἐκ τῆς ὁσφύος αὐτοῦ προσηνηγμένους παῖδας καὶ ἐγγόνους καὶ δισεγγόνους, καὶ τὴν ἐφεξῆς διαδοχὴν εἰς ἀπέραντον. μετὰ δὲ παρέλευσιν τοῦ υἱοῦ μου οὐκ ἄνθρωποι πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἢ ἐγγονοὶ καὶ λοιποὶ τοῦ πτωχοτροφείου μου ἐπιλήψονται, ἀλλ' εἰς μόνος ἐξ αὐτῶν· προτιμηθήσεται γὰρ τῶν μὲν γυναικῶν ὁ ἀνὴρ, τῶν δὲ ἀνδρῶν ὁ πρεσβύτερος ἐν ἡλικίᾳ καὶ λόγῳ διαφέρων καὶ βίου χρηστότητι· εἰ δὲ οὗτος εὗρεθεὶς κακοῦ βίου καὶ λυμαντικὸς ἢ παρακρατῶν ψυχικὸν ἢ ῥόγαν ἢ ἐτήσιόν τινος ἢ φωταψίαν ἐκκλησίας ἢ παραμελῶν τῆς ἀνοικοδομῆς καὶ περιποιήσεως διεκδικήσεως τῶν οἰκημάτων καὶ κτημάτων, καὶ εἰς διόρθωσιν μετὰ τοὺς ἐλέγχους καὶ ἐπιφωνήσεις οὐ μεταβαίνει, ἵνα προτιμᾶται ἕτερος ἀδελφὸς αὐτοῦ γνήσιος, ὁ ὑπερέχων ἐν ἀρετῇ καὶ βίου λαμπρότητι. ἐπιλειπόντων δὲ υἱῶν ἡγοῦν ἀρρένων παιδῶν, τότε ἵνα καὶ τὸ θῆλυ κατὰ τὸν τοιοῦτον σκοπὸν ἀπαντᾷ πρὸς διαδοχὴν· πάντως γὰρ εἴτε δι' ὁμοζύγου, εἴτε διὰ παιδῶν, εἴτε δι' ὑπηρετῶν τὰ τοιαῦτα καλῶς διοικεῖν οὐκ ἀρέξεται. εἰ δὲ παῖδες οὐκ εἰσίν, ἐγγονος κατὰ τὴν τοιαύτην τάξιν καὶ δισέγγονος βληθήσεται καὶ ἐφ' ἐξῆς κατὰ τοὺς βαθμοὺς τῆς προγενεσίας καὶ τὰς ἀμώμους ὑπολήψεις καὶ τὰς τοῦ βίου λαμπρότητας, μὴ ἔχῃ δὲ κἄν εἰς ἐξουσίαν εἰς γαμικὸν σύμφωνον ὑποτιθέναι τὸ τοιοῦτον εὐαγὲς πτωχοτροφεῖον ἕνεκεν δεσποτείας τινὸς ἢ μεταμέψεως, ἀλλ' ὥστε διοικεῖσθαι αὐτὸ κατὰ τὴν τοῦ τυπικοῦ μου περίληψιν, καὶ τελεῖσθαι πάντα τὰ ψυχικὰ ἀνελλιπῶς, ἀλλ' οὔτε τι τῶν ἀφιερωθέντων αὐτῷ κληροδοτεῖν ἢ εἰς ἐγγύην ὑποτιθέναι ἢ εἰς ἄλλην τινὰ ἐνοχλὴν ἰδιωτικὴν τε καὶ δημοσιακὴν, ἀλλ' εἰ τοιοῦτόν τι ποιήσει εἰς ἀπόκτησιν δηλονότι ἢ μεταμέψιν ἀφορῶν, ἀντ' οὐδενὸς τὸ γενησόμενον λογισθήσεται· τὸ γὰρ ἅπαξ ἀφιερωθὲν τῷ θεῷ οὐ κοινοῦται, καὶ μᾶλλον, ὅτι θεοῦ κληρονομία τοῦτο ἐλογίσθη καὶ αὐτῷ ἀνετέθη διὰ τῆς εἰς τοὺς πένητας ἀγαθοεργίας, καὶ τῆς χριστιανικωτάτης καὶ εὐσεβοῦς παραδόσεως. ὅμως μέντοι οὐδὲ ὁ τοῦτο τολμήσων ἀνεύθυνος συντηρηθήσεται, ἀλλ' ἐκδιωχθήσεται τῆς ἐφορείας καὶ κυριότητος καὶ προνοίας αὐτοῦ, εἰ μὴ ἔτοιμός ἐστι τὴν διόρθωσιν ἐξ ἀναγκαίου ποιήσασθαι, καὶ ἕτερος αὐτὸν διαδέξεται προβαθμιώτερος συγγενῆς, μεμαρτυρημένος ἐπὶ εὐλαβείᾳ καὶ φόβῳ θεοῦ, καὶ κατατιθέμενος πάντα ποιεῖν κατὰ τὴν ἡμετέραν διάταξιν. ἐπὶ δὲ τοῦ υἱοῦ μου, κυροῦ Θεοδώρου, οὐχ ἔξει ὅλως χώραν ἀπέλασις, ἀλλ' ἡ διόρθωσις παρ' αὐτοῦ ἡρέμα καὶ εὐθυβόλως γενήσεται, [οἱ] συγγενεῖς δὲ ἐκεῖνοι τοῦ δικαίου τῆς κυριότητος ἀνθέξονται, οἱ ἐξ ἐμοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ μου κατιόντες καὶ καθεξῆς εἰς ἀπέραντον. ἀπὸ δὲ τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν μου οὐδὲ εἰς ἔξει τινὰ μετουσίαν ἐν τῷ τοιούτῳ μου πτωχοτροφείῳ ἢ ἐξουσίαν ἢ τινὰ ἐξουσίαν τὸ σύνολον, εἰ μὴ μόνον δι'

εὐσέβειαν βούληται ὑπομιμνήσκειν πρὸς τὸ τελεῖσθαι πάντα κατὰ τὴν ἐμὴν διάταξιν. ἐπεὶ δὲ τῆς εὐσεβείας λόγος ἡμῖν οὐ βραχύς, διὰ φροντίδος ἐποιήσαμεθα ὕμνοπόλους ἐπιστῆσαι τῷ θεῷ τοῦ Πανοικτίρμονος ναῶ, καὶ ἔμελλον ἐκ τῶν κοσμικῶν ἱερέων καταπληρῶσαι εἰς τοῦτο δοξολογίας τινας. ἀλλ' ἵνα ἐν τῷ τοιοῦτῳ πτωχοτροφείῳ καὶ οἱ τὴν μοναχικὴν πολιτείαν ἐπανηρημένοι λιμενεύονται, τετύπωκα τούτους εἶναι μοναχοὺς, κελλία τούτοις ἀποτεμόμενος ἐντὸς τοῦ ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ Πόλει εὐαγοῦς τοῦ εἰρημένου πτωχοτροφικοῦ οἴκου, καὶ τάξας αὐτοῖς τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτήδεια, ἐφ' ὅπερ ἐπιμελῶς ἐπαγρυπνεῖν τῇ τῆς ἐκκλησίας δοξολογίᾳ καὶ λειτουργίᾳ, καὶ συναγωνίζεσθαι τῷ κληρονόμῳ μου εἰς τὰ ψυχικά καὶ ὑπηρετεῖν τοῖς ἀνήκουσι πᾶσιν εἰς τὴν τοῦ πτωχοτροφείου ὠφέλειαν, καὶ ὑπομιμνήσκειν αὐτόν, ἵνα ἀπαρалаίπτως πάντα τὰ παρ' ἐμοῦ διατεταγμένα γίνωνται. καθεξῆς δὲ λεχθήσεται καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν τοιούτων μοναχῶν· προεχειρισάμην γὰρ καὶ οἰκονόμον καὶ ἐκκλησιάρχην ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα οἱ μὲν πρὸς τὸν κληρονόμον μου ἀναφέρωσιν ἅπαντα, οἱ δὲ λοιποὶ μοναχοὶ παρὰ τοῦ οἰκονόμου διακυβερνῶνται καὶ ὑπαλείφονται τὰ πρὸς ἀρετὴν. ὁ δ' ἐκκλησιάρχης τοῖς τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνήκουσι κατὰ τὸ δέον ἐπιστατεῖ τῷ κληρονόμῳ μου πᾶσαν αἰδῶ καὶ ὑποταγὴν καὶ τιμὴν καὶ πειθῶ ἀπονέμειν¹⁾. πάντες δὲ ὁμοῦ οἱ μοναχοὶ τῷ κληρονόμῳ μου, ὃς καὶ πτωχοτρόφος ὀφείλει καλεῖσθαι, ὑποτασσόμενοι καὶ ὑπεύκοντες ἔσονται, ὡς ἐφόρῳ καὶ διοικητῇ καὶ κυρίῳ τοῦ σεβασμίου τουτοῦ οἴκου, τοῦ τε ἐν τῇ 'Ραιδεστῷ καὶ τοῦ ἐν τῇ Πόλει (ἕνα δὲ τοὺς τοιούτους λογίζομαι καὶ ὡς περὶ ἐνὸς διατάττομαι), ἀποβλέποντες πρὸς αὐτόν ὡς εἰς ἀρχὴν ἐπιεικὴ καὶ φιλόθεον. ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ τῆς Πόλεως οἴκῳ καὶ μοναχοὺς εὐλαβεῖς, ὡς εἴρηται, ἐγκατέστησα, καὶ θεῷ καὶ ἐμοὶ κατὰ τὴν ἀγγελικὴν πολιτείαν ἀρέσκοντας, τυπῶ, ἵνα τὸ μὲν ὄνομα τοῦ πτωχοτροφείου ἐξηρημένον ἔχῃ ὁ οἶκος τῆς 'Ραιδεστοῦ, συνεφέλκον εἰς τοῦτο καὶ τὸν οἶκον τῆς Πόλεως· ὁ δὲ ἐν τῇ Πόλει, ἐπεὶ καὶ μοναχῶν καταγώγιον γέγονε, καλεῖται μοναστήριον τοῦ Πτωχοτροφείου τοῦ Πανοικτίρμονος· ἀμφοτέροι δὲ οἱ οἴκοι Πτωχοτροφεῖον ἔν τῆς 'Ραιδεστοῦ. εἰ δ' ἴσως ἐπιλείψει κατὰ σειρὰν τῶν κατιόντων ἢ γενεᾶ, ὡς ἄνωθεν διελάβομεν, τότε ὁ ἔχων εὐρεθῆναι οἰκονόμος αὐτόθεν εἰς τὸν τῆς ἡγουμενείας ἀναβιβάζεται βαθμὸν καὶ ὑπάρχη ἡγούμενος ἐν αὐτεξουσίᾳ πτωχοτροφείῳ καὶ μοναστηρίῳ τούτῳ τοῦ Πανοικτίρμονος, ἀπὸ δὲ τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν μου ὁ ἀρετῇ διαλάμπων καὶ προβαθμιώτερος καὶ βίῳ σώφρων καὶ εἰς γνῶσιν προενηγεμένος διαδέχεται τὴν ἐφορείαν καὶ συνδιοικῇ μετὰ τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν μοναχῶν πάντα τὰ ψυχικά ἀνεκδεῶς, μηδὲν νοσφίζομενος ἐκείθεν

¹⁾ ἀπονέμοντας S.

ἢ λαμβάνων, εἰ μὴ δύο μοναχῶν χρεῖαν καὶ κριθῆς μοδίους ἑκατὸν πεντήκοντα· τῶν γὰρ περιττευνόντων μετὰ τὰς τυπικὰς διαδόσεις καὶ ἐξόδους, τὰ μὲν ἡμίση (ἵνα ἀποτίθωνται¹⁾) εἰς τὸ τοῦ πτωχοτροφείου μοναστήριον δι' ἀναγκαιᾶς αἰτίας, τὰ δὲ λοιπὰ διανεμούνται τοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς μου τοῖς δεομένοις· καὶ ἔκτοτε ἢ τὸ μοναστήριον τῷ πτωχοτροφείῳ μου συνυπαγόμενον· τὸ γὰρ τῆς 'Ραιδεστοῦ πτωχοτροφεῖον συνηνωμένον τούτῳ ἐστὶν ἐκ τῆς προηγησαμένης συγγραφῆς ἐν τῇ τοιαύτῃ μου διαταγῇ καὶ ἀμφοτέρων τῶν εὐαγῶν οἰκῶν τοῦ τε ἐκτὸς καὶ τοῦ συγκεκραμένου τῷ μοναστηρίῳ, ἵνα τελῶνται τὰ ψυχικὰ κατὰ τὸ ἀνενδεές παρὰ τε τοῦ καθηγουμένου καὶ τῶν μοναχῶν καὶ τοῦ κατὰ γένος προσήκοντός μοι καὶ τῆς ἐφορείας λογισθέντος ἀξίου δι' ὧν δεδήλωκα τρόπων. ἕως δὲ ὁ υἱός μου περιτῇ καὶ οἱ ἐκ τῆς ὁσφύς αὐτοῦ κληρονόμοι· καὶ καθεξῆς εἰς ἀπέραντον, αὐτοὺς κἀκεῖνοι πρωτεύοντες ἔσονται πάντων καὶ τῶν ψυχικῶν καὶ τῶν εὐαγῶν οἰκῶν, καὶ οἱ μοναχοὶ τῷ τούτων θελήματι συνυπαγῇσονται· εὐσεβῶς ἔχοντι καὶ κατὰ τὴν διάταξίν μου ῥυθμιζομένῳ, οὐδὲν δὲ πρᾶγμα οὐδὲ μοναστήριον καλοῖτο καὶ νῦν τὸ ἐγκατοικιζόμενον τοῖς μοναχοῖς μέρος τοῦ ἐν τῇ Πόλει πτωχοτροφείου μου· τὸ μὲν γὰρ ἅπαν τῆς προσαγωγῆς τῶν τε κινήτων καὶ ἀκινήτων τῷ παρ' ἐμοῦ συστάντι πτωχοτροφείῳ ἐγκαθιέρωται, τὸ δ' ἐντὸς τοῦ τῆς Πόλεως πτωχοτροφείου τούτῳ μοναστήριον ὑπ' αὐτῷ ἔσται, καὶ λήψονται οἱ μοναχοὶ ἐκεῖθεν παρὰ τοῦ κληρονόμου μου καὶ πτωχοτρόφου τὰ τετυπωμένα τούτοις ἐτήσια καὶ ὅσα ἕτερα καθεξῆς δηλώσω, τὰ πρόποντα τῇ μοναχικῇ πολιτείᾳ μετερχόμενοι· ἐν παντὶ δὲ καιρῷ καὶ χρόνῳ καὶ πάσῃ διαιτήσῃ καὶ διοικήσῃ βούλομαι εἶναι τὰ τοιαῦτα εὐαγῇ [οἰκήματα]²⁾, τό τε πτωχοτροφεῖον καὶ τὸ ὑπ' αὐτὸ μοναστήριον, αὐτοδέσποτα καὶ αὐτεξούσια· καὶ περιόντος μὲν ἀπὸ τῆς γενεᾶς μου τοῦ τὴν ἐφορείαν αὐτῶν ἔχοντος, ἵνα διοικῶνται παρ' αὐτοῦ καὶ τῶν λογάδων μοναχῶν, ὡς προεῖρήται, πλέον δὲ εἰπεῖν, καὶ τοῦ καθηγουμένου, ὅταν ἡ τῆς ἡγουμενείας ἀρχὴ χώραν λάβοι παρ-ερχομένης τῆς ἐκ τῶν κατιόντων μου γενεᾶς ἀπάσης, ὡς προδιείληπται. ἀπορία δὲ καὶ ἐρημία συγγενικοῦ μου κληρονόμου, τότε τῷ δικαίῳ τῆς αὐτεξουσιότητος καὶ αὐτοδεσπότου προνομίας διοικῶνται πάντα καὶ καταρτίζονται καὶ διεξάγονται παρὰ τε τοῦ καθηγουμένου καὶ τοῦ οἰκονόμου μου καὶ τῶν λοιπῶν μοναχῶν κατὰ τὴν περιληψιν τοῦ τυπικοῦ μου ἀνενδεῶς, τῶν ψυχικῶν ἐξ ἁπαντος τρόπου μηδὲ κατὰ βραχὺ καθυστερούντων· οὔτε γὰρ βασιλικοῖς δικαίοις, οὔτε πατριαρχικοῖς, ἢ βασιλικῇ σακέλλῃ ἢ πατριαρχικῇ ἢ ἐτέρῳ τινὶ σεκρέτῳ κοσμικῷ τε ἢ ἐκκλησιαστικῷ ἢ μητροπόλει ἢ ἐπισκοπῇ ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν ἀπάντων προσκυροῦσθαι τὸ

¹⁾ ἀποτίθενται S.

²⁾ Supplevimus.

τοιούτόν μου πτωχοτροφεῖον καὶ τὸ μοναστήριον ἢ υποκεῖσθαι βούλομαι, ἀλλὰ
 κύριον καὶ δεσπότην τούτων εἶναι καὶ ἔφορον καὶ συνοχέα καὶ κτήτορα ὡς ἀληθῶς,
 καθὼς προδιείληπται, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἐκ παρθένου τεχθέντα
 σὺν τῷ ὁμοουσίῳ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ πνεύματι, καὶ σκέπη καὶ ἀντίληψιν καὶ
 προστασίαν κεκτήσθαι μετὰ θεόν, τὴν υπεράχραντον δέσποιναν ἡμῶν καὶ θεοτόκον,
 καὶ τὸν μέγαν ἀρχιστράτηγον τῶν οὐρανίων δυνάμεων Μιχαὴλ καὶ τὸν τίμιον
 Πρόδρομον· ἐπειδὴ γὰρ ὁ πάντων κύριος καὶ δημιουργὸς αὐτὸς παρ' ἐμοῦ τοῦ
 ἀναξίου ἐπικέκληται κύριος τῆς εὐτελοῦς μου ταύτης προσαγωγῆς, εὐδηλον, ὅτι
 καὶ οὗτοι καὶ πάντες οἱ λοιποὶ ἅγιοι τῇ ἐπισκέψει τούτου συγκαταλέγονται· καὶ
 οὐδεὶς ἐστὶ λοιπὸν ὁ παραχαράξων ἢ μετακινήσων τι τῶν παρ' ἐμοῦ διωρισμένων,
 ἢ ἐκκόψων τὰ ψυχικὰ μερικῶς ἢ καθόλου, εἰ μὴ ἀσεβής ἐστὶ καὶ ἐχθρὸς τοῦ
 θεοῦ προφανής καὶ μισάνθρωπος, καὶ τῷ φιλανθρώπῳ καὶ φιλευσπλάγγῳ θεῷ
 ἀντίθεος· οὐδενὶ γὰρ τῶν πάντων, φησὶ ἡ θεία Γραφή, ὡς ἐλέφ θεὸς θεραπεύ-
 εται· καὶ αὐθις ὁ θεὸς νόμος τῶν ἐντολῶν, ὅτι οὐ προσθήσεις ἐπ' αὐτοῖς καὶ
 ἀφέλῃς ἀπ' αὐτῶν. ἔσται οὖν προσκεκυρωμένα τῷ πτωχοτροφεῖῳ μου εἰς κληρο-
 νομίαν τοῦ ἐν Τριάδι ὕμνουμένου καὶ δοξαζομένου θεοῦ ταῦτα· τὸ πρατὸν μου τοῦ
 Σελοκάχα σὺν τῷ Μακρῷ Χωρίῳ· τὸ πρατὸν μου τοῦ Βαβούλου ἦτοι τοῦ Λιβός·
 τὸ πρατὸν μου ἡ ἀγία Μυρόπη ἦτοι τὸ Μονοκέλλιον· τὸ πρατὸν μου τοῦ Συ-
 μεωνίου καὶ ἀπὸ τῶν ἐν τῷ Μεσχωμῷ προαστείων μου ἓν, ὅπερ ἀπὸ τῆς ἀνε-
 ψιάς τοῦ πατρικίου κυροῦ Βασιλείου τοῦ Σκριβα ἐξωνησάμην· ἡ αὐλὴ τοῦ Μεταξᾶ·
 ἡ αὐλὴ τοῦ Ἀρκολύχη σὺν τοῖς ἀπὸ ἀνταλλαγῆς τῆς ἀγίας Σοφίας περιελθούσιν
 οἰκήμασι καὶ ἡ αὐλὴ τοῦ Κεντάρχου μετὰ τῶν ἐν αὐταῖς οἰκημάτων πάντων· πρὸς
 τούτοις καὶ τὰ ἡμίση τῶν ἐν Σηλυβρία ἐνοικιῶν μου καὶ τὰ ἡμίση τῶν ἐκτὸς
 τῆς δυτικῆς πόρτης τοῦ κάστρου Ῥαιδεστοῦ ἕτερα ἐνοικίᾳ μου, ἅπερ ἐν τῷ ἐξωνη-
 θέντι μοι ἀπὸ τοῦ δημοσίου ἐρειπίῳ τόπῳ ἐπέκτισα, ἀδιαιρέτως τῶν τοιούτων
 ἡμίσεων ἐνοικιῶν προσκεκυρωμένων ὄντων. ταῦτα τοίνυν τὰ ἀκίνητά μου, ὅσα
 δὴ ἐμνημόνευσα, ἀπεντεῦθεν ἤδη προσκυρῶ τῇ κληρονομίᾳ τοῦ μεγάλου θεοῦ
 καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἐκ παρθένου τεχθέντος, ἦτοι τῷ πτωχο-
 τροφεῖῳ μου, ὥσπερ δὴ καὶ τὸ μοναστήριον· ὁφείλουσι δὲ εἶναι προσκεκυρωμένα
 τούτοις καὶ τὸ μαγικτικὸν ἐργαστήριον τῆς Πόλεως, τὸ συνημμένον τῷ ἐν τῇ
 θεοφυλάκῳ Πόλει πτωχοτροφεῖῳ μου, τὸ ἔχον ἐνοίκιον νομίσματα εἴκοσι τέσσαρα
 καὶ τὸ μυρεψικὸν ἐργαστήριον τὸ ἔχον ἐνοίκιον νομίσματα ἰδ' καὶ τὰ ἐνοικίᾳ
 οἰκήματα τὰ διακρατούμενα παρὰ Θεοδώρου τοῦ ἱατροῦ, εἰς ἐνοίκιον νομισμάτων εἰ.
 προσαφιερῶ δὲ τούτοις καὶ τὰ ἡμίση δίκαια τοῦ οἴκου μου τοῦ γεγονότος Θωμᾶ
 πρωτοσπαθάρη τοῦ Νικαέως, ὥστε ἀπὸ τῶν τριάκοντα καὶ ἕξ νομισμάτων τοῦ

ἐνοικίου αὐτοῦ λαμβάνειν νομίσματα ἡ', ὡς τῶν ἐτέρων ἡ' ὀφειλόντων κατα-
κενοῦσθαι τῶν μὲν ὁκτὼ εἰς ῥόγαν τῶν κληρικῶν τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Κυπα-
ρισίου ὑπὲρ τοῦ διαφέροντος ἡμῖν τάφου, ὃν καὶ αὐτὸν εἰς κληρονόμους μου κατα-
λιμπάνω, τῶν δὲ δέκα ἐξαναλοῦσθαι εἰς τὰ μνημόσυνα ἐμοῦ τε καὶ τῶν δύο μου
συνεύνων, τῆς τε κυρᾶς Σοφίας καὶ τῆς κυρᾶς Εἰρήνης, καὶ τῶν γονέων μου, Εἰρη-
νικοῦ καὶ Καλῆς. ὅσα δὲ ἀκίνητα καταλείψω τῷ υἱῷ μου, τῷ μυστογράφῳ κυρῷ
Θεοδώρῳ, ὀφείλουσιν εἶναι ἀνεκποίητα εἰς γενεὰν παρ' αὐτῷ τε καὶ τοῖς κατιοῦσιν
αὐτοῦ καὶ καθεξῆς εἰς τοὺς μετ' αὐτοὺς καὶ εἰς τοὺς μετ' ἐκείνους, ἕως οὗ δηλο-
νότι συνίσταται καὶ διαρκεῖ ἡ γενεὰ ἡμῶν, καὶ προέρχασθαι εἰ τὰς τούτων συγ-
γενικὰς διαδοχὰς ἀκωλύτως, καὶ εἰσοδιάζεσθαι αὐτοῖς ἐξαιρέτως τὰς προσόδους
αὐτῶν, ἐπαπολαύειν δὲ καὶ τῆς ἐκ τοῦ βασιλικοῦ χρυσοβούλλου ἐγκουσείας, ἐπειδὴ
κοινῶς εἰς πάντα τὰ κτήματά μου γέγονεν, ἔπου ἂν ᾧσιν, εἴτε εἰς εὐαγεῖς οἴκους,
εἴτε εἰς ἰδιωτικὰ πρόσωπα, μερικῶς ἢ καθόλου, ἢ μεμερισμένως, καὶ εἰς ἐπίδοσιν
καὶ αὔξησιν προχωροῖεν. ἂν δὲ ἐπιλείψῃ ἡ ἐκ τοῦ γένους διαδοχή, ἵνα μὴ
μετέρχωνται εἰς ἀλλότριον καὶ ἐξωτικὸν πρόσωπον, ἀλλ' ἐπανέρχωνται εἰς τὸ
πτωχοτροφεῖόν μου καὶ τὸ μοναστήριον, ἐξαιρέτως ὁ μικρὸς οἶκος, ὃν ἀπὸ τῆς
πρωτοσπαθαρίας κυρᾶς Εὐφροσύνης ἐξωνησάμην· ὑπὸ αἵρεσιν γὰρ παιδοποιίας
τὰ τοιαῦτα τοῖς κληρονόμοις μου εἰς ἀπέραντον κατακεκλήρωνται, καὶ διὰ τοῦτο
οὐδὲ δημοσιακὸν ὄφλημα χώραν ἔξει κατ' αὐτῶν ὡς προδεδεσμεμένων τῇ τοιαύτῃ
αἵρέσει· εἰ δὲ εἰς προῖτα ἢ προγάμου δωρεάν, εἴτε ὁ υἱός μου ἅπαις τελευτῶν,
εἴτε οἱ ἐξ αὐτοῦ κατιόντες καὶ οἱ ἐφεξῆς διόλου ἐναχθῶσιν, ἵνα ὑπόκεινται ἀντὶ
μόνων λιτρῶν τεσσαρακονταπέντε, καὶ παρέχωνται τὸ τοιοῦτον χρυσίον παρὰ τοῦ
πτωχοτροφεῖου μου καὶ τοῦ μοναστηρίου, καὶ ἀναλαμβάνωνται ταῦτα καὶ ὡς
προσκεχυρωμένα τούτοις παρωμοιωμένως καὶ ὁμοιοτρόπως τοῖς προαφιερωθεῖσιν
ἀκινήτοις ἐτέροις· εἰ δὲ διάθωνται ἐπὶ τοῖς καταλειφθετομένοις αὐτοῖς ἀκινήτοις
εἰς ἐτέρας αἰτίας λεγάτα τυχὸν ἢ ψυχικὰ ἢ πρεσβεῖα, ἵνα κρατῇ ἡ διαθήκη αὐτῶν
ἐπὶ μόναις τριάκοντα λίτραις. εἰ δὲ εἰς διαφόρους κληρονόμους μερισθῶσι τὰ
κτήματα, ἵνα κατὰ ἀναλογίαν καὶ ἡ ἀπὸ τῶν εὐαγῶν [οἰκῶν]¹⁾ ἐπιγίνηται δόσις
καὶ ἐπανέρχεται πάλιν ἡ κτῆσις εἰς αὐτούς. ὅμως ἔσονται τὰ ἐπ' αὐτοῖς, καθὼς
ἂν τῇ τελευταίᾳ βουλήσει μου διάθωμαι. τὰ δὲ λοιπὰ κτήματά μου τοῦ Μεσο-
κωμίου, ἐκτὸς τοῦ Σκρίβα, ὡς ἂν περιέλθωσι τῷ τε υἱῷ μου καὶ τοῖς κληρο-
νόμοις αὐτοῦ καὶ λοιποῖς διαδόχοις, εἴτε ἐγγράτως ἢ ἐξ ἀδιαθέτου, ἵνα ἔχωσι
τελείαν ἐξουσίαν ἐπ' αὐτοῖς, ὡς βούλονται ὁ τε ὁ υἱός μου καὶ οἱ κληρονόμοι

1) Supplevimus.

αὐτοῦ εἰς ἀπέραντον· ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἡμίση τῶν ἐν Σηλυβρία ἐνοικικῶν μου, καὶ τῶν ἐκτὸς τῆς δυτικῆς πόρτης τῆς Ῥαιδεστοῦ, πλὴν τοῦ ἐκποιεῖσθαι τὰ τοιαῦτα ἐνοικικὰ καθ' οἶανδήτινα ἐκποιήσιν εἰς ἕτερον πρόσωπον, ἀλλ' εἰς τὸ πτωχοτροφεῖον καὶ τὸ μοναστήριόν μου ἢ πωλεῖν ἢ καθιεροῦν. οὕτως οὖν τὸ περὶ τῶν ἀφιερωμένων διεξελθόντες εἴπωμεν λοιπὸν καὶ περὶ τῶν ὀφειλόντων τελεῖσθαι ἐπ' αὐτοῖς. καὶ πρῶτον μὲν περὶ τῆς εἰς τοὺς πένητας διαδόσεως. διορίζομαι οὖν, ἵνα ἐν τῷ πυλῶνι τοῦ τῆς Πόλεως εὐαγοῦς οἴκου τοῦ πτωχοτροφείου, ἐν ᾧ καὶ τὸ μοναστήριον [ὑπάρχει]¹⁾, παρέχεται καθ' ἐκάστην κυριακὴν τοῖς ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς μου τοῖς δεομένοις ψωμίον μοδίου μεγάλου ἑνός, ἐσθίωσι δὲ καὶ ἐν τραπέζῃ καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἕξ πένητες, λαμβάνοντες ἀνὰ [ἐν]²⁾ τρύφος ψωμοῦ, καὶ ὑπὲρ προσφαγίου ἔχωσιν εἴτε κρέας, εἴτε ἰχθύας ἢ τυρὸν ἢ ὕσπριον ἢ λάχανον ἐψημένον ἢ ἕτερον, ὅπερ ἂν ὁ θεὸς πέμψῃ· κομίζεται δὲ ἕκαστος τούτων καὶ ἀνὰ φύλλεις τέσσαρας καὶ ἀπλῶς οὕτως, ἵνα τελῶνται τὰ ἐπ' αὐτῶν ὥσπερ καὶ ἐπ' ἐμοῦ ἐγίνετο. τυπῶ δὲ διαδίδοσθαι καὶ διὰ σίτου μοδίους διακοσίους δέκα ἕξ εἰς ἀνθρώπους δυστυχεῖς καὶ χήρας ἢ καὶ γέροντας ἐλέους ἀξίους, ἡγουν ἀνὰ μοδίους ἰβ' ἀννονικούς· δέκα γὰρ καὶ ὀκτὼ συναριθμοῦνται οἱ τὸν τοιοῦτον σίτον λαμβάνειν ὀφειλόντες. τὰ δὲ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πτωχοτροφείου τῆς Ῥαιδεστοῦ δίδοσθαι ὀφειλόντα ἐτησίως εἰσὶν οὕτως· ἵνα λαμβάνῃ ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Νικολάου τοῦ Φάλλωνος νομίσματα τρία. ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἣν ἔχω ἐπὶ δυοὶ προσώποις εἰς χαριστικὴν, ἡ κειμένη ἔξωθεν τῆς δυτικῆς πόρτης τοῦ κάστρου Ῥαιδεστοῦ, ἥς δεύτερον πρόσωπον ἀφίω τὸν υἱόν μου, τὸν μυστογράφον κυρὸν Θεόδωρον, νομίσματα τρία· ἡ γυναικεία μονὴ τοῦ ἁγίου Προκοπίου, ἡ ἐκτὸς τῆς δυτικῆς πόρτης τοῦ αἰγιαλοῦ διακειμένη, ἥς δεύτερον πρόσωπόν ἐστιν ὁ υἱός μου, ὡς ἀπὸ τοῦ πρώην χαριστικαρίου Βάρδα τοῦ Ξηράδα, ἡ καταλυθεῖσα μὲν παρὰ τῶν ἀποστατῶν, ἀνοικοδομηθεῖσα δὲ παρ' ἐμοῦ, νομίσματα δύο. ἡ μονὴ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Δάφνης νομίσματα δύο· ταῦτα γὰρ τὰ μοναστήρια οἶδα χρῆζοντα ἐλέους διὰ τὸ πάντῃ τούτων ἀνείσφορον. καὶ τυπῶ ταῦτα λαμβάνειν ἀπὸ τῆς προσόδου τῶν αὐλῶν τῶν ὑπὸ τὸ πτωχοτροφεῖόν μου τὰ εἰρημμένα ἐτήσια, τοῖς μοναχοῖς διαμερίζεσθαι ὀφειλόντα ἀκαινοτομήτως τῶν τοιούτων μοναστηρίων, καὶ ἵνα ἐγγράψωσιν ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις αὐτῶν τὸ ὄνομά μου καὶ μνημονεύωμαι ἐν αὐτοῖς διηνεκῶς, ποιῶσι δὲ καὶ τρισάγιον καθ' ἐκάστην μετὰ τὴν ἑωθινὴν δοξολογίαν ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ. ἵνα δὲ λαμβάνῃ καὶ ὁ ναὸς τοῦ τιμίου Προδρόμου ὁ ἐν τῇ δυτικῇ πόρτῃ τῆς Ῥαιδεστοῦ νόμισμα ἓν τραχὺ καὶ ὁ ναὸς τῆς

1) Supplevimus.

2) Supplevimus.

ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς Ἐλεούσης νόμισμα ἔν, καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἀρχιστρατήγου, ἐν ᾧ ποτε λέγεται ἰδρῦσθαι τὴν ἐπισκοπὴν, νόμισμα ἔν. τούτων δὲ πάντων παροχεὺς ἔσται καὶ διανεμητὴς καὶ προνοητὴς μετὰ θεὸν καὶ κύριος ὁ τε μυστογράφος κύρ Θεόδωρος, ὁ γνήσιός μου υἱός, καὶ οἱ καθεξῆς ἀπὸ τοῦ γένους ἡμῶν διάδοχοι. θέλω δὲ καὶ ὀρίζω, ἵνα, εἰ μὴ φθάσω ἐγὼ ποιεῖν κελλίον ἐν τῷ ἔξῳ μέρει τοῦ οἴκου μου τῆς Ῥαιδεστοῦ εἰς ἀνάπαυσιν τῶν κατ' εὐσέβειαν τοῖς ἀγίοις τόποις προσερχομένων καὶ λοιπῶν πενήτων ξένων, γένηται παρὰ τῶν προεστώτων τῶν τοιούτων εὐαγῶν μου οἰκῶν ἐν τῷ τέλει τῆς αὐλῆς μου πρὸς τῇ δημοσίᾳ ὁδῷ, καὶ κατασκευασθῶσιν ἀναπαυστήρες καὶ ἐπαναπαύωνται ἐκεῖσε, καὶ δίδωται ἐκάστης ἑβδομάδος ψωμίον μοδίῳ δύο ἀννονικῶν, καὶ οἴνου μέτρον ἓν, δίδοσθαι δὲ καὶ δώδεκα ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς γέρουσιν ἀδυνατοῖς καὶ ἀναπήροις καὶ ἐνδεσίιν ἐκάστῳ χρόνῳ ἐν τῷ καιρῷ τῶν μνημοσύνων μου ἀνὰ νόμισμα ἔν, καὶ ἀνὰ σίτου μοδίους ἔξ ἀννονικούς. γίνεσθαι δὲ ὀρίζω καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῶν μνημοσύνων μου παραστάσιμον ψαλλόντων, καὶ διαδοσιν νομισμάτων ἔξ τραχέων καὶ ψωμίου μοδίῳ ἔξ. ἐπεὶ δὲ ἐντὸς τοῦ πτωχοτροφείου καὶ μοναχῶν καταγώγιον προσ-ωρίσθη, ὡς προειρήκαμεν, καὶ μοναχικῆς πολιτείας ἀγῶν καὶ σύνταξις εἰς ὑπηρεσίαν θεοῦ καὶ τῶν ἀφωρισμένων ψυχικῶν διαδόσεων, δεῖ λοιπὸν καὶ περὶ τῆς εὐταξίας τῶν μοναχῶν τὰ εἰκότα διαλαβεῖν ἡμᾶς ἐκ τῶν θείων μόνων μεμυσταγωγημένους τὰ πρόσφορα. κανόνα καὶ τύπον καὶ ἀκριβεστάτην συντήρησιν ὀρίζω τῆς ἐν τῷ πτωχοτροφείῳ καθιερωμένης μονῆς καὶ τῶν μοναχῶν τὴν εἰρήνην καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους κατὰ θεὸν ἀγάπην καὶ εὐνοίαν, ἣν ἐξαίρετως ὁ πάντων ποιητὴς καὶ δεσπότης κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐνομοθέτησε, κατακρίνω δὲ εἰς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ εἰς τὸ φοβερὸν αὐτοῦ δικαστήριον τοὺς ἐμοὺς συγγενικοὺς κληρονόμους, μᾶλλον δὲ τοὺς τὴν κληρονομίαν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διοικούντας καὶ προϊσταμένους αὐτῆς συγγενεῖς, ὡς προδιέ-στειλα τούτους τοὺς τε νῦν ὄντας καὶ τοὺς μέλλοντας ἕως συστάσεως κόσμου προϊστασθαι, καθὼς διωρισάμην, καὶ ἅπαντας τοὺς προνοητάς, ἵνα μὴ ἔχωσιν ἐξουσίαν ποτὲ καιροῦ ἢ χρόνου εἴτε τὸ πτωχοτροφεῖον, εἴτε τὸ μοναστήριον ἐκποιεῖσθαι μερικῶς ἢ καθόλου κατὰ τινὰ τρόπον ἐκποιήσεως, καὶ μεταφέρειν ἀλλαχοῦ εἰς ἀθέτησιν τῶν παρ' ἐμοῦ διατεταγμένων, ἢ κτήμα αὐτῶν ἐκδιδόναι εἰς τὸ διηνεχὲς ἢ εἰς χρόνους, ἢ ἀπὸ πρώτου εἰς πρῶτον, ἢ κατὰ πρᾶσιν ἢ ἀνταλλαγὴν ἢ δωρεάν ἢ ἐμφύτευσιν ἢ ἄλλην τινὰ αἰτίαν ἢ εἰς πρόσωπον προσκυροῦν αὐτό, εἴτε εἰς βασιλικόν, εἴτε εἰς πατριαρχικόν ἢ ἐκκλησιαστικόν ἢ ἀρχοντικόν ἢ ἰδιωτικόν καθ' οἵανδῆτινα πρόφασιν ἢ ἀφορμὴν, ἀλλὰ βούλομαι καὶ ὀρίζω, εἶναι ταῦτα ἐλεύθερα καὶ ἡνωμένα καὶ αὐτοσύστατα καὶ ἀνεκποίητα, καὶ ὑπάγεσθαι τῇ ἐξουσίᾳ καὶ κυριότητι

τοῦ τε πτωχοτροφείου καὶ τοῦ μοναστηρίου μου, καὶ ἐπαπολαύειν τῆς φιλοτιμηθείσης μοι γενικῆς καὶ καθολικῆς ἐξκουσείας διὰ χρυσοβούλλου βασιλικοῦ· καὶ γὰρ οὕτω θεσιπίζει καὶ διορίζεται, ἵνα ἔνθα ἂν ἡ προσκυρώσω ἢ καταλίπω τὰ κτήματά μου, εἴτε ἐν εὐαγέσιν οἴκοις, εἴτε ἐν μοναστηρίοις, εἴτε ἐν ἰδιωτικοῖς μερικῶς ἢ καθόλου, ταῦτα πάντα τῆς ἐκ τοῦ θεοῦ χρυσοβούλλου βοηθείας καὶ ἐξκουσείας ἐπαπολαύωσιν, καὶ εἰς ἐπίδοσιν καὶ πλεόνασμον προέλθοιεν. ἔκδοσις δὲ ἀκινήτου πρόσκαιρος οὐκ ἐν ἐτέροις ὀφείλει γίνεσθαι πράγμασιν, εἰ μὴ ἐν μερικοῖς τοπίοις, μὴ χρησιμεύουσιν εἰς κατασποράν, κατὰ τὸ ἔθιμον τοῦ τόπου ἐκκλητορικοῖς¹⁾ εἰς χρόνους πεπερασμένους, τόπος δὲ σπόριμος οὐκ ἐκδοθήσεται ὅλως εἰς χρόνους ἀπὸ τινος τῶν προσκεκυρωμένων κτημάτων τοῖς εὐαγέσι τούτοις καὶ θεῷ ἀνατεθειμένοις οἴκοις, ἵνα μὴ ἡ ἔκδοσις τούτων σιτοδείαν ἐπαγάγοι καὶ στένωσιν ταῖς κατὰ θεὸν τετυπωμέναις ἐξόδοις.

γ'. Περὶ ἐπισκέψεως τῶν κτημάτων.

Ἡ μέντοι τῶν κτημάτων ἐπίσκεψις καὶ διοικήσις ἀνδρὶ δικαίῳ καὶ κατὰ θεὸν πολιτευομένῳ ἀνατεθήσεται ὑπὸ λόγον παρὰ τῶν κληρονόμων ἡμῶν, καὶ οὗτος ἔσται φροντίζων καὶ διοικῶν τὰ ἐν αὐτοῖς, ὡς λόγον μέλλων ἀποδοῦναι πρῶτον μὲν τῷ ἐπουρανίῳ βασιλεῖ, εἶτα καὶ τοῖς προϊσταμένοις τῆς τοῦ θεοῦ κληρονομίας, κακῆθην δεχομένοις τὴν κυριότητα καὶ ἐξουσίαν τῶν θείων τούτων καὶ εὐαγῶν οἰκῶν, τοῦ τε πτωχοτροφείου καὶ τοῦ μοναστηρίου μου· καὶ γὰρ λογοθετεῖσθαι ὀφείλει παρ' αὐτῶν καὶ ποιεῖν τὸ ἱκανὸν τῆς εἰσδοσεξόδου²⁾ ἀνενδεῶς, καθὼς ἐπ' ἐμοῦ καὶ ἐνηργεῖτο καὶ ἐπράττετο, καὶ εὐθύνεσθαι περὶ ἀμελείας καὶ δόλου. οἰκήματα δὲ οὐδ' ὅλως βούλομαι ἐκδίδεσθαι, εἰ μὴ μόνον ἐνοικικῶς. εἰ δὲ τις τῶν τοιούτων μου προστάξῃ ἀθετήσῃ τι ἕως τοῦ σμικροτάτου, μετὰ τοῦ Ἰούδα καὶ τῶν σταυρωσάντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν λογισθήσεται καὶ τὴν ἀράν τῶν τῇ ἀγίῳ θεοφόρῳ πατέρων κληρονομήσῃ καὶ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ, καὶ τὸ ἔχον ἐκδοθῆναι παρὰ τὸν ἐμὸν ὀρίσμον εἰς τὴν πρωτότυπον δεσποτείαν ἐπανελέσεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ παραχαράξαι τι τολμήσων ἢ ἀναλαβέσθαι παρὰ τὰ διατεταγμένα μοι κληρονόμος ἔσται τοῦ αἰωνίου πυρός, ὡς παραβάτης τῶν ἐντολῶν, καὶ ἅπερ ἐγὼ μετὰ πολλῶν κόπων καὶ ὑστερημάτων, μάλλον δὲ τῶν τοῦ θεοῦ δωρημάτων τῷ θεῷ ἀνεθέμην, αὐτὸς ἀκυρῶσαι βουληθεῖς· ὑπὸ τρόπον γὰρ καὶ αἰτίαν συγγενικῆς διαδοχῆς καὶ διοικήσεως τῶν ψυχικῶν καὶ ἐνεργείας τῶν εὐσεβῶν διαδόσεων τὰ τοιαῦτα εὐσεβῇ συνεστησάμην πράγματα. αἱ δὲ εἰσδο-

¹⁾ ἐκ ληπορικῆς S. ²⁾ εἰσδοσεξόδου S.

πάσαι τῶν κτημάτων μου, ἵνα γίνωνται ἐν λεπτῇ ἀπογραφῇ καὶ εἰσοδιᾶζονται εἰς τὸν εὐαγῇ οἶκον τοῦ πτωχοτροφείου μου τῆς 'Ραιδεστοῦ καὶ τελῶνται μὲν ἐκεῖσε τὰ διωρισμένα παρ' ἐμοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ εἰσάγονται ἐκεῖθεν ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐξ αὐτῶν τελῆται ἡ τῶν ψυχικῶν διάδοσις, καὶ αἱ λοιπαὶ ἐξοδοὶ παρὰ τῶν κληρονόμων μου, συνεργούντος καὶ τοῦ οἰκονόμου τῆς μονῆς, εἴπερ οὐ θελήσει προστήσασθαι ἡγούμενος ὁ κληρονόμος μου, εἰδήσει καὶ τῶν λοιπῶν μοναχῶν. λογάριον δὲ οὐκ ὀφείλει τις ἐγχειρίζεσθαι τῶν μοναχῶν ἢ τῶν προσεστώτων ὅλως, ἀλλὰ γινομένων τῶν τυπικῶν ἐξόδων, τοῦ ἔχοντος περιττεῦσαι τὸ μὲν τρίτον, ἵνα ἀποτίθεται¹⁾ εἰς τὸ δοχεῖον, τὸ δὲ δίμοιρον, ἵνα ὑπάρχῃ δεσποτικῶς τῷ γνησίῳ καὶ περιποθήτῳ μου υἱῷ, τῷ μυστογράφῳ κυρῷ Θεοδώρῳ, ὃν μετὰ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ θεὸν καὶ τὴν ἄχραντον αὐτοῦ μητέρα κληρονόμον καὶ κύριον καὶ διοικητὴν ἀλογοθέτητον καὶ ἀνεξερεύνητον τῆς θείας κληρονομίας ταύτης καταλιμπάνω, καὶ καθεξῆς τοῖς κληρονόμοις αὐτοῦ, τῶν περιττεόντων καρπῶν μετὰ τὰς εἰρημένας ἐξόδους ἀλογοθετήτως εἰσοικιζομένων αὐτοῖς καὶ κερδαινομένων. πλὴν οὐχ ἔξει ἐξουσίαν ὅλως παρακατασχεῖν ἢ εἰσοδιάσαι ἀπὸ τῶν ἀφωρισμένων κτημάτων ἐν τοῖς τοιούτοις ἱεροῖς οἴκοις, εἰ μὴ πρότερον αἱ διαδόσεις τῶν ψυχικῶν καὶ λοιπῶν γένωνται, καθὼς καὶ παρ' ἐμοῦ ἐτυπώθησαν. τὸ αὐτὸ ἵνα τηρῆται καὶ ἐπὶ τῶν καθεξῆς κληρονόμων ἡμῶν, ὅταν δὲ ἐπιλείψωσιν, ἵνα ὧσι πάντα τοῦ πτωχοτροφείου καὶ τῆς μονῆς καὶ τῶν ψυχικῶν ἐπεκτεινομένων μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ βοηθείας.

δ'. Περὶ προστίμου τοῦ παραβάτου.

Εἰ δέ τις ἔξωθεν τῶν ἐμῶν ἐντολῶν διαπράττεται τι, εἰ μὲν τῶν ἔξωθεν ἐστὶ καὶ ἀλλότριος, πρὸς τῷ μηδὲν ἀνύσαι, ἔσται καὶ ἀλλότριος τοῦ θεοῦ καὶ τῆς τῶν χριστιανῶν ἀμωμῆτους πίστεως, καὶ ὡς καθαρμικὰ καὶ βδέλυγμα λογισθήσεται, ὡς παραβάτης θείων καὶ ἱερῶν πραγμάτων καὶ τῆς τοῦ θεοῦ εὐαρεστήσεως. εἰ δὲ ὁ οἰκονόμος ἢ ὁ θελήσει τοῦ κληρονόμου μου γεννησόμενος καθηγούμενος, ἐκβαλλέσθω τῆς προστασίας, εἰ δὲ ἄλλος διακονητής, τῆς διακονίας, εἰ δὲ ἐκ τῶν καθεξῆς κληρονόμων μου, ἵνα ἀπαιτῆται τοῦ ὑστερῆσαι εἰς τὸ διπλάσιον, καὶ μετὰ δευτέραν καὶ τρίτην παραγγελίαν γινομένην παρὰ τοῦ καθηγουμένου καὶ τῶν μοναχῶν, ἐὰν μὴ διορθῶται, ἵνα λαμβάνωσι τὰ ψυχικὰ οἱ τυπωθέντες ταῦτα λαμβάνειν, καθὼς προεδηλώσαμεν, ἀπὸ τῶν κτημάτων τῶν τυπωθέντων εἰς ἐκάστου ψυχικοῦ διάδοσιν καὶ ἄκοντος ἐκείνου. ἀλλὰ καὶ τοῦτο προστίθῃμι, ἵνα οἱ κληρο-

¹⁾ ἀποτίθεται S.

νόμοι μου καὶ ὁ παρ' αὐτῶν προστησόμενος εἴτε οἰκονόμος ἢ καθηγούμενος, καὶ οἱ λοιποὶ μοναχοί, ὅσοι τὰς ἐντολάς μου τηροῦσι καὶ ἀγωνίζονται τελεῖσθαι τὰ ψυχικὰ ἀνελλιπῶς, ἐγγράφονται ἐν τοῖς διπτύχοις καὶ μνημονεύονται δι' ὅλου αἰῶνος, ὅσοι δὲ παραβάται τούτων γένωνται καὶ εἰς μείωσιν αὐτῶν ἢ ὑποκράτῃσιν ὄντες διαγινωσθῶσι, μὴτε μνήμης ἀξιόσθαι τούτους βούλομαι, μὴτε ἐν τοῖς διπτύχοις ὀνομαστὶ γράφεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ ἡτομόλησαν εἰς τὰς προρρηθείσας ἀράς, οὕτως ἔσται τὸ μνημόσυνον αὐτῶν κατηραμένον καὶ μεμισημένον αἰεὶ. οὐχ ἥττον δὲ κατάκριμα ἔξουσι καὶ οἱ ὀρῶντες καταφρονούμενα ταῦτα καὶ δυνάμενοι ἀντιλέγειν τοῖς κακῶς γινομένοις καὶ μὴ ποιοῦντες οὕτως.

ε'. Περὶ προχειρίσεως ἡγουμένου.

Ἡγουμενείας δὲ προκειμένης [ὀφείλει] ¹⁾ τελεῖσθαι βουλήσει τοῦ κληρονόμου μου· μὴ βουλομένου δέ ²⁾, ὁ οἰκονόμος ἵνα διενεργῇ εἰς τὴν μοναχικὴν σύνταξιν καὶ ποιμαίνῃ καὶ διευθύνῃ τὰ εἰς ψυχὴν τῶν μοναχῶν κανονικῶς, ἐπίκουρον ἔχων κατὰ τῶν ἀπειθούντων τὸν κληρονόμον μου, ὡς κύριον τῆς τῶν ὄλων προνοίας καὶ διοικήσεως, καὶ ἐκεῖνος οὐκ ἀναγκασθήσεται ποιεῖν ἡγούμενον. [καὶ βούλομαι] ³⁾, ἵνα προκρίνηται ἀπὸ τῶν μοναχῶν ὁ ἐπ' εὐλαβείᾳ καὶ φόβῳ θεοῦ μεμαρτυρημένος καὶ ταπεινός· ταύτην γὰρ πρώτην ἀρετὴν κρίνω, καὶ ὁ μὴ ἔχων ταπεινώσιν, καὶ νεκροὺς ἀνιστᾷ, ἀποδοκιμαστέος ἔστω καὶ ἀπόβλητος· θέλω γὰρ ταύτην τὴν ἀρετὴν ἐν τῷ τοῦ πτωχοτροφείου μοναστηρίῳ μου τὰ πρωτεῖα φέρειν. καὶ παράγῃται τῷ κληρονόμῳ μου καὶ προχειρίζεται οὗτος παρ' ἐκείνου, τῇ ἐπιλογῇ δηλονότι τῶν μοναχῶν, ἀγωνοθετοῦντος αὐτοῦ καὶ ἀρεσκομένου. εἰ δὲ διχόνοια γένηται περὶ ἀρετῆς δύο προσώπων, ἵνα γράφονται αἱ ὀνομασίαι αὐτῶν ἐν δυοῖς τεμαχίοις χάρτου καὶ ἀποτίθωνται ⁴⁾ τῇ ἀγίᾳ τραπέζῃ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ναοῦ καὶ λειτουργῶνται, καὶ εἰσέρχεται παιδίον ἄγνον καὶ ἄκκλον καὶ ἀναλαμβάνηται τὸ ἐν χαρτίον καὶ ἐξάγῃ, καὶ οὗτινος ὀνομασία εὔρεθῇ, ἄξιος τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ἡγουμενείας λογίζεται, προχειρίσεως γινομένης παρὰ τοῦ κληρονόμου μου, πρότερον πληροφορῶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τῶν μοναχῶν, ὅτι τὰς ἐμὰς ἐντολάς τηρήσει καὶ διατάξεις ἕως τελευτῆς. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν διακονητῶν ἔσται καὶ οὕτως κατὰ διαδοχὴν ὁ τοιοῦτος ἄρισμός μου διατελέσει κρατῶν, καὶ οὐκ ἐξωθήσεται τῆς ἡγουμενείας ὁ ἡγούμενος ἢ ὁ οἰκονόμος, εἰ μὴ γε ἐν οἰκῇ ποτε αἰρέσει ἢ πτώματι σαρκικῶν παθῶν ἄλωθῇ, ἢ ἐλεγχθῇ φανερώς δολερὸς ἢ λυμαντικὸς ἢ καταφρονητῆς τῶν θείων δοξολογιῶν καὶ τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας

¹⁾ Supplevimus.

²⁾ γάρ S.

³⁾ Supplevimus.

⁴⁾ ἀποτίθενται S.

καὶ τῶν ψυχικῶν, ἥ δι' ὑπεροψίαν ἢ καταφρόνησιν ἢ δημοσεγεσίαν λυπεῖ τὸν κληρονόμον μου· τότε γὰρ σφοδρῶς ἐκδιωχθήσεται παρὰ τοῦ κληρονόμου μου. εἰ δὲ ἐν μικροῖς καὶ ἀκουσίοις σφάλμασιν ὑποπτευθῇ καὶ ἔτοιμός ἐστι διόρθωσιν [ποιῆσαι] μετὰ τὸ παρὰ τοῦ κληρονόμου μου καὶ τῶν προκρίτων μοναχῶν νουθετηθῆναι ἢ καὶ ἐλεγχθῆναι, ἵνα μὴ ἐκδιώκηται, πρὸς διόρθωσιν δηλαδὴ θερμῶς διανοιτάμενος.

Σ'. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοναχῶν.

Ἀριθμὸν δὲ τὸν ἐν τῇ τοιαύτῃ μου μονῇ μοναχῶν τυπῶ καὶ περιστῶ τὸν ἑβδομον, εἰ καὶ νῦν διὰ τὴν στένωσιν τῶν πραγμάτων πέντε μόνους κατέταξα, ὡς παρθένον καὶ τίμιον καὶ πρόκριτον λογιζόμενον, καθ' ὃν καὶ οἱ αἰῶνες ἐτάχθησαν, καὶ τὸ τῶν ἑβδομαδῶν μέτρον, καὶ ὁ τῶν ἀπτέρων δρόμος ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ μεγαλοδυνάμου προστάξεως· ἀγαπητὸς γὰρ οὗτος ὁ ἀριθμὸς καὶ μυστικὸς τοῖς τε παλαιοῖς καὶ τοῖς νέοις, καθὰ παρθένος, ὡς προδιεληπται, διὰ τὸ ἐντὸς τῆς δεκάδος μόνον αὐτὸν μήτε γεννᾶν μήτε γεννᾶσθαι. ὅθεν καὶ πρὸς τὴν ἀγίαν παρθένον καὶ θεοτόκον διὰ τοῦτο κομίσαι τὰ εὐαγγέλια πείθομαι τὸν ἀρχιστράτηγον Γαβριήλ, ὡς παρὰ τοὺς ἄλλους ἐν τῷ ἰδίῳ ὀνόματι τὸν ἑβδοματικὸν ἀριθμὸν ἀποσώζοντα· καὶ διορίζομαι εἶναι μοναχοὺς ἑπτά, τῶν πραγμάτων σὺν θεῷ ἐπιδιδόντων, σὺν τῷ οἰκονόμῳ ἢ τῷ καθηγουμένῳ καὶ τῷ πυλωρῷ. εἰ δὲ τῇ βοηθείᾳ τοῦ παναγάθου θεοῦ ἡμῶν καὶ τῆς ἀχράντου καὶ κεχαριτωμένης αὐτοῦ μητρὸς ἐπαυξηθῶσιν αἱ πρόσοδοι τοῦ πτωχοτροφείου καὶ τῆς μονῆς, (πιστεύω γὰρ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν οὕτω γενήσεσθαι) τότε ἐπαυξηθήσεται καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἑπτὰ μοναχῶν κατὰ τὸ ἀνήκον τῆς αὐξηθησομένης προσόδου, καὶ τὰ ψυχικὰ συμμετρως· ἐγὼ γὰρ συμμετρησάμενος τὴν τε ἰσχὺν τῶν προσκεκυρωμένων καὶ τὰ τοῦ πτωχοτροφείου ἀναλώματα, ὡς δὲ καὶ τὸ βραχὺ τοῦ Προδρομικοῦ ναοῦ, ὃς τῷ μοναστηρίῳ ἀπώρισται κοινὸν ἱλαστήριον καὶ πρῶτον καὶ κύριον, εἰς τοῦτο ἀριθμοῦ περιέστησα, καὶ συνέστειλα τοὺς μοναχοὺς· καὶ βούλομαι ἀποκείρεσθαι τούτους ἄνευ ἀποταγῆς ὧρεάν, εἰ μὴ εἰς ἔργον δίδοται τι οἰκοδομῆς ἢ ἀνοικοδομῆς ἢ ἀγορὰν ἀκινήτου. ἄνδρας δὲ ἐνεργεῖς, εἴτε εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἢ λογαριαστάς ἢ νοταρίους ἢ γραμματικούς σεμνοὺς ἀνθρώπους καὶ τιμίους, καὶ μὴ ἐριστικούς ἢ φιλονείκους ἢ κενοδόξους καὶ προδότας ἢ ἀπανθρωπίας μετέχοντας· οἷος γὰρ εὗρεθῇ τοιοῦτος, ἵνα ἀπελαύνηται· ἢ γὰρ λεγόμενη ἀποταγή τὴν ὑποταγὴν ἐκ μέσου ποιεῖ, καὶ διχονομίαις εἰσάγει πολὺν, ἀφ' ὧν οὐδὲ μικρὸν τι μέρος ὀνομάζεσθαι ἢ πολιτεύεσθαι ἐν τῷ μοναστηρίῳ βούλομαι, ἀλλ' ἢ μόνον ἐν τῷ φωτισμῷ τῆς τοῦ μοναχοῦ ἀποκάρσεως, ἵνα ἐξοδικῇ ὁ ἀποκειρόμενος ὑπὲρ μυριστικῶν καὶ τραπέζης τῶν ἀδελφῶν καὶ λοιπῶν νομίματα δέκα. καὶ οὐ μόνον

τὸ τῆς δόσεως τῆς ἀποταγῆς κωλύω, ἀλλ' οὐδὲ ἄργον λόγον πολιτεύεσθαι ἢ ἄργον τινὰ καθῆσθαι χωρὶς ἐργοχείρου καὶ ὑπηρεσίας τῷ μοναστηρίῳ ἀνηκούσης ἢ τῇ ἐκκλησίᾳ σύγχωρῶ. πάντων δὲ κράτιστον τὴν ἡσυχίαν ἐπισκῆπτω καὶ τὴν ὑποταγὴν καὶ ταπεινώσιν, καὶ τὸ εἰρηνεύειν αἰεὶ πρὸς ἀλλήλους τοὺς μοναχοὺς· καὶ τὸν προχειρισθόμενον παρὰ τοῦ κληρονόμου μου ἡγουμένον ἢ οἰκονόμον δι' ἔργου ποιεῖσθαι τὸ μηδὲνα μοναχὸν ὀργιζόμενον πρὸς τινὰ ἢ ἐχθραίνόμενον καθεύδειν κατὰ τὸν εἰπόντα· „μὴ ἐπιδύετω ὁ ἥλιος ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν.“ ὁρεῖλουσι δὲ καὶ τοῖς κελλίοις αὐτῶν προσεδρεύειν διηνεκῶς ὑποτασσόμενοι τῷ τε κληρονόμῳ μου καὶ τῷ ἔχοντι, ὡς εἶπον, προχειρισθῆναι παρ' αὐτοῦ οἰκονόμῳ ἢ καθηγητῇ τῶν μοναχῶν, καὶ ὑπηρετοῦντες ἀόκνως εἰς τὰς τῆς μονῆς δουλείας καὶ διακονίας, καὶ εἰς τὴν μάθησιν καὶ δοξολογίαν τῆς ἐκκλησίας. ὅτε δὲ εὐκαιροῦσιν, ἵνα ἐνεργῶσι τὰ ἐργόχειρα αὐτῶν εἰς τὰς ἰδίας κέλλας ἰδιαζόντως ἕκαστος, καὶ μὴ ὧσιν ἄργοι καὶ περιέρχωνται ἀπὸ κελλείου [εἰς κελλίον]¹⁾, καὶ συνομιλῶσιν ἢ συντρώγουσιν ἢ συμπίνωσιν εἰς ἀπώλειαν τῆς ἰδίας ψυχῆς καὶ ἐτέρων πολλῶν, ἀλλ' ἕκαστος ὑπὸ θεῷ μάρτυρι καὶ ὁδηγῷ τὴν τρίβον τῆς ἀρετῆς διανύη, καὶ καθ' ἐκάστην διεξάγῃ ἑαυτὸν καὶ πολυπραγμονή, τί κατώρθωσεν ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ, καὶ τί παρέλιπε. καὶ οὕτως ὥσπερ τῷ χρόνῳ, οὕτω καὶ τῷ δρόμῳ προκόπτῃ τῆς ἀρετῆς καὶ ἀποθνήσκῃ μὲν τῷ σώματι, ζῇ δὲ τῷ θεῷ διὰ τῶν ἱερῶν πράξεων, καὶ τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς κατὰ θεὸν ἀγάπης, ἃς δὴ δύο ἀρετὰς προκρίτους εἶναι καὶ πολιτεύεσθαι, καὶ ἀμετακίνητον εἶναι τύπον καὶ κανόνα τοῦ ἐν τῷ πτωχοτροφείῳ μοναστηρίου μου βούλομαι· καὶ εἰς πρόκρισιν ἀρετῆς, προεδρίας τυχὸν δοκιμαζομένης ἐκείνους προκρίνεσθαι βούλομαι, οἵτινες ἐν ἀνυποκρίτῳ ταπεινώσει καὶ εἰρηνικῇ καταστάσει διαλάμπουσιν· ὅπου γὰρ τοιοῦτοι ποιμαίνουσιν, ἐκεῖ ἐστὶν ὄντως καὶ ὁ θεός, ὅπου δὲ ὁ θεός, ἅπαν ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον. διὰ τοῦτο καὶ ἐν ταῖς γινόμεναῖς δοξολογίαις ἐπισκῆπτω μετὰ προσοχῆς ἵστασθαι πάντας ἄνευ τῆς οἴασουν ὀμιλίας καὶ ψιθυρίσματος, καὶ διὰ νεύματος μετὰ φόβου καὶ τρόμου κατὰ τὸ γεγραμμένον· „δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ.“ ἔξει δὲ πρὸς ἀνάγκην ἕκαστος μοναχός, ἥνίκα ἐσθίει ἐν μεσημβρίᾳ, μεταδίδοναι πένητι, ὅσον ἔχει προαιρέσεως, καὶ βραχύτατον ἢ, εἴτε ψωμόν, εἴτε ποτόν, καὶ μὴ παρέρχεται ἡμέρα ἄνευ ἐλεημοσύνης, ἀλλ' ἀνοίγωσι καὶ πυλῶνα καὶ σπλάγχνα ἐκάστῳ πένητι ἄχρι καὶ ἐνὸς θρύμματος²⁾. πάλιν δὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔνωσιν ἐν κελλίοις καὶ τὰ συμπόσια ἀποτρέπω, εἰ μὴ διὰ μνήμην ἀγίου ὧσιν ἢ ἐτέραν αἰτίαν εὐλογον ἐνωθῶσι σὺν θεῷ. καὶ τοὺς εὐρεθησομένους

1) Supplevimus. 2) θρέμματος S.

οὕτω ποιεῖν στέρησιν κατακρίνω τῶν ἰδίων διαρίων καὶ ὑποκράτησιν ἐπὶ μῆνας ἕξ· εἰ δὲ καὶ πάλιν εὐρεθῶσιν οὕτω ποιοῦντες χωρὶς εὐλόγου αἰτίας, ἵνα ἐκδιώκωνται παρὰ τοῦ κληρονόμου μου, ἀλλὰ καὶ οἱ κατὰ τι ἐν ἀμαρτήμασιν ἐτέροις ἐλαφροῖς εὐρισκόμενοι καὶ προσκρούοντες τῷ τυπικῷ μου ἐλεγχθέσθωσαν ἀπερικαλύπτως, ἵνα αἰδοῖ τῶν ἐλέγχων μὴ ἀμελῶσι τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας· „ἐλεγκμῷ γάρ, φησι ἡ θεία γραφή, ἐλέγξεις τὸν πλησίον σου, καὶ οὐ λείψῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀμαρτίαν.“ τοῦτο δὲ καὶ ὁ ἡγούμενος ἡ οἰκονόμος πείσεται παρὰ τῶν κληρονόμων μου καὶ τῆς ἀδελφότητος ἐν τινι μικρῷ σφάλματι ὑποπτευθεῖς. καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους δὲ προσκόμματα εἰς μέσον πάντες προθήσουσιν ἐξάρχοντος τοῦ κληρονόμου μου, καὶ διαλύσει οὗτος πάντα ἐξ ἁπαντος καὶ στηριχθήσεται ἡ ἀγάπη τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι τοῦ εἰπόντος· „ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, ἐν τῷ ἀγαπᾶν ἀλλήλους.“ καὶ τούτου γινομένου ἀπελαθήσεται ἡσχυμένος ὁ πάσης δημιουργὸς τῆς κακίας ὁ ἀνθρωποκτόνος διάβολος· ἡ γὰρ γινομένη κρίσις, ἐφορῶντος ἐξ ἁπαντος καὶ διαγινώσκοντος κἀνταῦθα τοῦ περιποθήτου καὶ γνησίου μου υἱοῦ, κυροῦ Θεοδώρου, καὶ τῶν καθεξῆς κληρονόμων μου καὶ συνδιοικούντων τὰ τῆς εἰρήνης, ἔσται κυρία καὶ ἰσχυρά καὶ ἀμετακίνητος· ἀλλαχού γάρ οὐχ ἐλκυσθήσεται δίκη παρὰ τῶν τοῦ πτωχοτροφείου καὶ τοῦ μοναστηρίου μου ἀδελφῶν ἡ μοναχῶν ἕνεκεν ἰδίας ἀδικίας ἢ βλάβης παρὰ τινος τῶν ὑπ' αὐτὸν προστρεβομένων. εἰ δὲ τις εὐρεθῇ δύσερις καὶ φιλόνομος καὶ μετὰ δευτέραν καὶ τρίτην ἐπιτίμησιν οὐ διορθωθῇ, ἵνα ἐκδιώκηται· ἐν ἴσῳ γάρ κείσεται τὴν τοῦ θεοῦ ταύτην κληρονομίαν ὃ τε δύσερις καὶ κενόδοξος καὶ ὁ αἰσχρος, καὶ οὐχ ἕξει μερίδα ἐν αὐτῇ· ἀνέλεγκτος δὲ οὐδὲ εἰς κατακριθήσεται.

ζ'. Περὶ ἀποταγῆς.

Ἀποταγὴν δέ, ὡς προεῖρηται, οὐ βούλομαι δίδοσθαι ἐν τῷ τοιούτῳ μου τοῦ πτωχοτροφείου μοναστηρίου, εἰ μὴ διὰ τὴν προεξημένην χρεῖαν θελήσει κάκεῖνος· ἀλλ' οὔτε ἐξωμονίτην εἶναι ὅλως. εἰ δὲ τις προσκυρῶσει ἀκίνητον κτήσιν πρὸς τὸ λαμβάνειν τοῦτον σιτηρέσιον, θεοῦ θέλοντος γινέσθω τοῦτο. καὶ ἵνα παρέχωνται αὐτῷ, ἅπερ ἔχουσι συμφωνηθῆναι μέχρι τέλους ζωῆς αὐτοῦ καὶ μόνου· εἰ δὲ καὶ δώσει τις προσένεξιν ἕνεκα τοῦ μνημονεύεσθαι καὶ μόνον εἰς αἰῶνας, καὶ τοῦτο ἀνώλυτον ἔστω. Ξενοκουρίτην δὲ οὐδὲ ὅλως κατατάττεσθαι βούλομαι ἐν τῇ τοιαύτῃ μονῇ, εἰ μὴ ὃν ἐγὼ ἔταξα μοναχόν· Ἀντώνιον καὶ τετύπωκα ἐκκλησιάρχην, ὡς εἰδότα τοὺς μοναχικοὺς τύπους τῆς ἐκκλησίας καὶ ῥυθμίζοντα αὐτούς, σὺν αὐτῷ καὶ τὸν ἕτερον μοναχόν Ἀντώνιον, ὡς πρωτόκλητον εἰς τὸ πτωχοτροφεῖόν μου ἐγκαταστάντα μοναχόν. ἀλλὰ τοὺς ἀποκειρομένους ἐν αὐτῇ τεταγμένους εἶναι, κάκεῖνους

ευνούχους καὶ ἀπαθείς ἀνθρώπους, τὸ μὲν διὰ τὴν ἀπάθειαν, ἣν ὁ ἀφωρισμένος τοῖς τοιοῦτοις εὐαγέσιν οἴκοις Προδρομικὸς ναὸς ἐξόχως ἀγαπᾷ, καθὼς ἐγὼ πε-
 πληροφορημένως ἐμυήθην καὶ ἔργοις αὐτοῖς παρέλαβον, τὸ δέ, ὅτι καὶ ἐν μέσῳ
 τῆς πόλεως καὶ ἔγγιστα τῆς ἀγορᾶς τὸ φροντιστήριον, καὶ οὐκ ἀκίνδυνον τὸ βαρ-
 βάτους ἐν αὐτῷ κατοικεῖν. καὶ οὐδεὶς ἔσται ἐν αὐτῷ βαρβάτος τεταγμένος, εἰ
 μὴ ἄρα ἔστιν ἐκ τοῦ ἐμοῦ καὶ γένους καὶ αἵματος ἢ ἀπὸ βίου ἔστιν ἄνθρωπος
 μεμαρτυρημένος ἐπὶ εὐλαβείᾳ καὶ φόβῳ θεοῦ, καὶ προσκυροῖ τῇ μονῇ ἀκίνητόν
 τινα κτήσιν καὶ ὑπερβαίνων ἢ τὰ πεντήκοντα ἔτη τῆς ἡλικίας αὐτοῦ· ἐπὶ τούτων
 γὰρ συγχωρῶ καὶ μόνων τὸ κουρεύεσθαι βαρβάτους, ἕτερον δὲ ἔξωθεν οὐδένα.
 γίνεσθαι δὲ ἐπισκλήπτω καὶ προλειτουργίαν κατὰ σάββατον ὑπὲρ τῶν μακαρίων
 γονέων μου Εἰρηνικοῦ καὶ Καλῆς, καὶ ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ. μνημονεύεσθαι δὲ
 καὶ διηγεκῶς ἡμᾶς, σὺν ἡμῖν δὲ καὶ Σοφίαν καὶ Εἰρήνην καὶ Βασίλειον καὶ
 Λέοντα καὶ Ἄνναν καὶ Νικόλαον καὶ Κωνσταντῖνον, ἐξαιρέτως δὲ γίνεσθαι τρις-
 ἅγιον καὶ ὑπὲρ τῶν βασιλέων ἡμῶν τῶν ἁγίων καὶ εὐσεβῶν, ἵνα καὶ οὗτοι ἐπι-
 κάμπυνται καὶ ἐλεῶσι τό τε πτωχοτροφεῖον καὶ τὸ μοναστήριόν μου καὶ περι-
 σκέψωσι καὶ περιφυλάττωσιν, ὅπου ἂν αὐτῶν ἐπιδηθῶσι, καὶ τῇ προστάξει τῆς
 κραταιᾶς καὶ ἁγίας βασιλείας αὐτῶν ἀνεπηρέαστων καὶ ἀνενοχλήτων συντηρου-
 μένων εὐαρεστῇται ὁ θεὸς καὶ ὑπερισχύῃ καὶ μεγαλύνῃται τὸ κράτος αὐτῶν.

η'. Περὶ τῆς δοξολογίας.

Τὰς δὲ δοξολογίας πάσας, τὰς τε νυκτερινὰς καὶ ἡμερινὰς θέλω γίνεσθαι
 κατὰ τὸ τυπικόν μου, ὅπερ ἰδίως συνεγραψάμην, καὶ τὰ λοιπὰ, ὅσα ἐκεῖσε κε-
 κανόνισται.

θ'. Περὶ ῥόγας καὶ σιτήσεως τῶν μοναχῶν.

Ἡ δὲ ῥόγα τῶν μοναχῶν καὶ τὰ λοιπὰ ψυχικὰ τοῦ τε πτωχοτροφείου καὶ
 τοῦ μοναστηρίου τὰ διὰ λογαρίου, ἵνα πρότερον ἀποτίθωνται¹⁾ μετὰ τοῦ τυπικοῦ
 εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν, καὶ τρισαγίου γινομένου ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου θυσιαστη-
 ρίου, καὶ ὑπὲρ τῶν φιλοχρίστων βασιλέων δεήσεως καὶ εὐχῆς γινομένης, ἵνα εἰς-
 ἔρχηται εἰς τῶν τιμιωτάτων ἀνδρῶν καὶ ἀναλαμβάνηται τὸ τοιοῦτον λογάριον ἀπὸ
 τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου, ὥς ἀπὸ χειρῶν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀνα-
 γινώσκηται πρότερον ἢ παροῦσά μου διάταξις, καὶ οὕτως ἐπιτελῇται ἡ ῥόγα χωρὶς
 παρακατασχέσεώς τινος ἢ στερήσεως παρὰ τοῦ κληρονόμου μου. πλὴν οὐ βού-

¹⁾ ἀποτίθενται S.

λομαι τὸν υἱόν μου τὸν μυστογράφον, κύρ Θεόδωρον, ἀθετεῖσθαι παρὰ τινος ἢ καταφρονεῖσθαι τῶν μοναχῶν ἢ παρενοχλεῖσθαι παρὰ τὸ εἶκος, ἀλλὰ θέλω ἔχειν πάντας πρὸς αὐτὸν ἀγάπην καὶ συστολήν καὶ αἰδῶ καὶ φόβον καὶ ὡς ἐμὲ αὐτὸν ὁρᾶν αὐτοὺς καὶ σέβεσθαι, ἐπειδὴ καὶ κτήτορος αὐτῷ προνόμια καταλιμπάνω καὶ κληρονόμον καὶ κύριον μετὰ θεὸν καὶ τὴν θεοτόκον ἀμετακίνητον καὶ ἀνεκλόγιστον ἐκ πάσης αἰτίας καὶ τρόπου, πλὴν μόνου τοῦ ἐκποιεῖσθαι τι τῶν προσκεκυρωμένων ἢ ὑποκρατεῖν ἀπὸ τῶν ψυχικῶν ὧν ἐτύπωσα, ἢ παραχαράττειν τὴν ἐμὴν διάταξιν. ἀλλ' εἴπερ ἴσως καὶ ἐναντίον τι δοκιμάσει, ἵνα μετὰ ἐπεικειας ὑπομιμνήσκηται παρὰ τῶν μοναχῶν καὶ ἀναγκάζεται μετὰ παρακλήσεως πράττειν, ὅσα τὸ τυπικόν μου διακελεύεται· ὀφείλει γὰρ καὶ αὐτὸς ἔχειν πρὸς τοὺς μοναχοὺς τιμὴν καὶ μηδένα κακοποιεῖν ἢ ἀποστερεῖν τῶν τετυπωμένων αὐτῷ χωρὶς αἰτίας εὐλόγου.

ι'. Περὶ δίκης.

Εἰ δὲ ἀνακύψει ζήτησις ἡ δίκη περὶ κτήματος τοῦ θεοῦ πτωχοτροφείου καὶ τῆς μονῆς, ἵνα μὴ ἔχωσιν ἐξουσίαν τοῦ δικάζεσθαι ἄνευ τοῦ λαβεῖν λίβελλον περιέχοντα, ὅτι ἐγὼ ὁ δεῖνα κινῶ κατὰ τῆς κληρονομίας τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ἐπειδὴ δὲ οἶδα, ὅτι αἰεὶ ὁ κατὰ τὴν ἡμέραν ἑπαρχὸς Κωνσταντινουπόλεως εὐσεβὴς ἐστὶ καὶ φιλόθεος καὶ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, ἐπειδὴ δὲ καὶ πατὴρ προχειρίζεται πόλεως, θέλω, ἵνα μετὰ γνώμης ἐκείνου καὶ ἐπικουρίας δικάζωνται. καὶ ὑπὲρ τῆς τοιαύτης διακονίας ἔχῃ μὲν καὶ τὸν ἀπὸ θεοῦ μισθὸν καὶ στέφανον ἄφατόν τε καὶ ἄφθαρτον, μνημονεύηται δὲ καὶ εἰς τὸ διηγετικὸν ἐγγραφόμενος καὶ τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις, λαμβάνῃ δὲ καὶ εὐλογίαν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ βίου αὐτοῦ νομίματα πέντε, ἀρραβῶνα πνευματικῆς ἐπινεύσεως καὶ ἀφθονίας τοῦ βίου καὶ τῆς ζωῆς αὐτοῦ· ἄνευ γὰρ γνώμης αὐτοῦ, εἴ τι ἂν καὶ κριθῇ, ἵνα ὑπάρχῃ ἄκυρον, εἰ μὴ θελήσει ὁ κληρονόμος μου, εὐτελοῦς οὖσης τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἄνευ αὐτοῦ δικάσασθαι· τότε γὰρ ἔξεστιν αὐτῷ οὕτω ποιεῖν· ἕτερον δὲ προνόμιον οὐχ ἔξει ὁ ἑπαρχος, πλὴν τῆς ἐπικουρίας καὶ τῆς ἐν ταῖς δίκαις ἀντιποιήσεως, ἢ τὸν ἀπὸ τοῦ θεοῦ μισθὸν καὶ τὴν εὐλογίαν τῶν πέντε νομισμάτων· εἰ γὰρ δοκιμάσει πρὸς ἐφορείαν ἀπιδεῖν ἢ προνομίαν ἐτέραν ἢ ἐξουσίαν, πρὸς τῷ μὴ εἰσακούεσθαι, παύηται καὶ τῆς τοιαύτης ἐπιβούλου ἐπικουρίας καὶ τῆς μισθαποδοσίας εὐθὺς, καὶ οὐκ ἔτι δεήσει ἐπαρχικῆς βοήθειας τοῖς τοιοῦτοις ἱεροῖς, ὡς ἐπιβούλου. ὀφείλουσι δὲ λαμβάνειν οἱ μοναχοί, ὁ μὲν καθηγούμενος, ὅτε γέννηται, ὡς προεῖρηται, ῥόγαν νομισμάτων ιβ'. οἱ διακονηταὶ ἀνὰ νομίματα η'. οἱ πρεσβύτεροι ἀνὰ νομίματα ζ', καὶ οἱ λοιποὶ ἀνὰ νομίματα ς'. τὰ μὲν ἡμίση τραχέα, τὰ δὲ ἡμίση τέταρτα· ὁ καθηγούμενος σίτου μὲν μωδίους τεσσαράκοντα καὶ ὀκτώ, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνὰ

μοδίους τριάκοντα. ἐπέκεινα δὲ τῆς τοιαύτης ποσότητος τυπῶ αὐτοὺς λαμβάνειν καὶ ἀνὰ μόδια τρία σίτου ὑπὲρ ἧς διωρισάμην ποιεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πυλῶνα καθ' ἐκάστην μεταδόσεως δι' ἑαυτῶν. οἶνου ὁ μὲν καθηγούμενος μέτρα λς', οἱ δὲ λοιποὶ ἀνὰ μέτρα κδ'. ὑπὲρ προσφαγίου ὁ μὲν καθηγούμενος νομίσματα τρία, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνὰ δύο. ὁσπρίου ἀνὰ μόδια γ', καὶ ὑπὲρ ἐλαίου ἀνὰ νόμισμα ἓν, ὁ δὲ καθηγούμενος νομίσματα δύο. ἐν δὲ ταῖς κατὰ περίοδον γινομέναις ἑορταῖς ὀφείλει τελεῖσθαι οὕτως· ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς Μεταμορφώσεως, ἵνα ἐξοδιάζωνται ὑπὲρ κηροῦ καὶ ἐλαίου καὶ τραπέζης τῶν μοναχῶν νομίσματα ἕξ, καὶ ὑπὲρ διαδόσεως τῶν πενήτων νόμισμα ἓν. ἐν τῇ παντίμῃ ἑορτῇ τῆς πανσέπτου Κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου νομίσματα γ'. ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἀσωμάτου τοῦ μεγάλου Ἀρχιστρατήγου τῇ τελομένη ἐν τῇ ὀγδόῃ τοῦ νοεμβρίου μηνὸς νομίσματα δύο, ἐν τῇ ἑορτῇ τοῦ τιμίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ, τῇ κατὰ τὸ ἡλιοτρόπιον ἐν τῇ ἀγία γεννήσει αὐτοῦ τελομένη, διὰ τε φωταψίας, μυριστικῶν καὶ τραπέζης νομίσματα δ'. ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς αὐτοῦ ἑορταῖς ἀνὰ νόμισμα ἓν. εἰς τὰ ἅγια Χριστοῦγεννα καὶ τὰ Φῶτα νομίσματα τρία. καὶ ἐν τῇ σωτηριῳδεῖ καὶ ὑπερφυστάτῃ ἀναστασίμῃ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡσαύτως νομίσματα τρία, ὑπὲρ δὲ κηροῦ τῆς ἐκκλησίας τοῦ μοναστηρίου τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ νομίσματα ιβ' τέταρτα, καὶ ἐλαίου λίτρας ρν'. καὶ ὑπὲρ θυμιάματος νομίσματα β'. ὑπὲρ δὲ προσφορᾶς καὶνάματος τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, ἵνα παρέχωνται σίτου μόδιοι ιη' καὶ οἶνου μέτρα ιη', ἐφ' ᾧ καὶ τοὺς μοναχοὺς μεταλαμβάνειν ἐκ τούτου διὰ κλυσμοῦ καὶ ὑπὲρ ὑελίου νόμισμα ἓν. οὐκ ἐπιλέλησμαι δὲ τὰ περὶ τῶν συγγενῶν μου καταστοιχειούμενος εἰπών, ἵνα ὁ δόλον ἢ ἀμέλειαν μεγάλην ἐνδεικνύμενος ἢ ἄλλως κακῶς διαγινόμενος περὶ τὰ τῶ μοναστηρίου καὶ τῶ πτωχοτροφείῳ μου ἀνήκοντα, καθὼς πλατύτερον ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ καὶ ἰδικῶς τὰς αἰτίας ἀνεταξάμην, ὁ τοιοῦτος ἀποκινῆται τῆς ἐφορείας καὶ κυριότητος καὶ προνοίας αὐτῶν, καὶ ἕτερος αὐτὴν διαδέχεται προβαθμιώτερος συγγενῆς, μεμαρτυρημένος ἐπὶ εὐλαβείᾳ καὶ φόβῳ θεοῦ καὶ κατατιθέμενος πάντα ποιεῖν κατὰ τὴν ἡμετέραν διάταξιν. ἐπειδὴ δὲ αὐστηρόν πως δοκεῖ καὶ ἀφιλόνητον τὸ χωρὶς διαμαρτυρίας καὶ πρὸς τὸ δέον παραθήξεως τοὺς ἀμαρτάνοντας τιμωρίαις καθυποβάλλεσθαι, ὥστε καὶ αὐτὸν τὸν σπόρον τῆς ζωῆς ἀποβάλλεσθαι, διορίζομαι, ἵνα πρὸς τὸν μὴ ὀρθῶς κεχρημένον τοῖς ἐμοῖς διατάγμασι καὶ τοῖς τῶν εὐαγῶν οἰκῶν πράγμασι γίνωνται τρεῖς παραγγελίαι ἔγγραφοι ἐπὶ μαρτύρων κατὰ περιόδους τριμηνιαίας, καὶ τότε εἰ μὴ διορθοῦται, εἰ μὲν περίεσιν ἕτεροι τοῦ γένους μου, ἵνα προτιμᾶται ἕτερος ὁ ὑπερέχων ἐν ἀρετῇ καὶ βίῳ λαμπρότητι, ἐπιλειπόντων δὲ τῶν ἀρρένων, τότε ἵνα καὶ

τὸ θῆλυ τὸν τοιοῦτον σκοπὸν ἀπαντᾷ. εἰ δὲ ἴσως οὐχ ἕτερος εὑρίσκεται συγγενῆς ἐκ τῆς σειρᾶς ἧς προεῖρηκα, εἰ μὴ μόνος ὑπολείπεται ὁ τὴν κυριότητα τηνικαῦτα καὶ ἐφορείαν ἔχων, ἵνα τῆς μὲν διοικήσεως καὶ προνοίας τοῦ τε μοναστηρίου καὶ τοῦ πτωχοτροφείου μου παύηται, καὶ οἱ μοναχοὶ διοικῶσι τὰ ἐπ' αὐτοῖς καὶ προνοῶνται καὶ διανέμωσι πάντα κατὰ τὴν παρούσαν μου διάταξιν, ἐκεῖνῳ δὲ παρέχωσι τὰ ἡμίση τῶν περιττευόντων μετὰ τὰς τυπικὰς πάσας ἐξόδους, αἵτινες ἐπὶ διορθώσει κτημάτων καὶ οἰκημάτων γίνονται, ὥς τῶν ἐτέρων ἡμίσεων ὀφελόντων ἀποτίθεσθαι καὶ φυλάττεσθαι εἰς ἐξώνησιν ἐτέρων ἀκινήτων καὶ εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν δεόντων. εἰ δὲ συγγενῆς ὕπεστιν ἀξιόλογος καὶ τοῦ κακῶς διαγινομένου ἐκβαλλομένου ἀντεισαχθῇ πρὸς τὴν ἐφορείαν καὶ κυριότητα, ἵνα παρέχῃ πρὸς τὸν ἐκβαλλόμενον φιλανθρώπως μοναχοῦ ἐνὸς χρεῖαν καθ' ἑαυτὸν ἐνιαυτόν. ἐπὶ δὲ τοῦ μυστογράφου καὶ βασιλικοῦ νοταρίου, κυροῦ Θεοδώρου, τοῦ περιποθήτου μου υἱοῦ, ἔκπτωσις οὐ ψηφισθήσεται, ἀλλὰ μόνῃ τούτῳ ἀνάγκῃ ἐπιτεθήσεται ποιεῖν τὰ διατεταγμένα παρ' ἐμοῦ καὶ μὴ βουλομένῳ. εἰ δὲ κακουργεῖ, ἵνα ἐπὶ κτήται αὐτῷ πρόστιμον ἢ ἐπίδοσις πάντων τῶν τετυπωμένων εἰς τὸ διπλασίον· φιλοθέως γὰρ διοικῶν τὰ διατεταγμένα κατὰ τὸ ἀνυστέρητον καὶ εὐλογίας πάντως ἐπιτεύξεται ἐν τοῖς οἰκείοις καὶ εὐάρεστος ἔσεται πᾶσι· μηδὲ γὰρ θελησάτω εὐπορῆσαι ἀπὸ ὑστερημάτων ὁσίων, ὅτι ὁ τοιοῦτος τρόπος ἀπορίαν μᾶλλον καὶ κρίμα περιποιεῖ. ἐφιέμενος δὲ πλειόνων ἐργαζέσθω τὸ καλὸν καὶ ἀγωνιζέσθω καὶ δι' ἀγαθῆς ἐπικτάσθω πίστεως, οἰκοθεν ἔχων τὸ παράδειγμα ἐκ τοῦ φύσαντος. καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς πᾶν εἴ τι χρηστὸν καὶ εὐδαιμον καὶ ἐπέραστον· μονογενῇ γὰρ αὐτὸν ἐσχληκῶς ὑπερηγάπησα καὶ ἐπόθησα καὶ βούλομαι, καὶ ψυχῇ καὶ σώματι εὐεκτηῖν καὶ ἄλυπον εἶναι καὶ ἀνενόχλητον ἐκ παντὸς προσώπου καὶ πράγματος. εἰ δὲ καὶ διὰ τοῦ πολλοῦ χρόνου ἐπιλείψαι ἴσως τὸ γένος μου, καὶ εἰς τὸ αὐτοδέσποτον περιστῇ τὸ μοναστήριόν μου σὺν τῷ πτωχοτροφείῳ, ὅτε μέλλει γενέσθαι ἡγουμένος, ἵνα ἐκλέγῃται παρὰ πάντων τῶν μοναχῶν εἷς, ὁ τοὺς τρόπους αὐτοῦ ἐκλελεγμένους δεικνύων καὶ κατὰ θεὸν ἀνεπιλήπτως πολιτευόμενος, καὶ τῆς ἀρετῆς τὴν αὐλακα καλῶς γεωργῶν, καὶ σφραγίζεται παρὰ τοῦ τιμιωτάτου καθηγουμένου τῆς μονῆς τῶν Στουδίου, μὴ ἔχοντος ἐντεῦθεν τοῦ καθηγουμένου τοῦ Στουδίου παρείσδυσιν ἐφορείας ἢ τινὸς ἐξουσίας εἰς τὸ μοναστήριον καὶ τὸ πτωχοτροφεῖόν μου, ἀλλ' ἢ μόνῃ τὴν σφραγίδα τοῦ ἡγουμένου καὶ τὸ διαλύειν τὴν ἴσως ἀναφυησομένην περὶ ἡγουμενείας ἀμφισβήτησιν, ὥστε προκρίνειν τὸν κρείττονα, καὶ πλείονος προνομίου μηδὲλως ἐπιλαμβάνεσθαι τοῦτον ἐπισκήπτω καὶ διατάττομαι. εἰ δὲ περὶ ἀρετῆς δύο τῶν μοναχῶν ἐμπέσῃ ἀμφισβήτησις, καὶ οἱ μὲν προκρίνουσιν τοῦτον εἰς τὴν ποιμαντικὴν προστασίαν ἡγουν ἡγουμενείαν, οἱ δὲ ἐκείνον,

ἵνα γίνηται ὁ κλήρος ἐκ τῆς θείας ψήφου, καθὼς προδιέστειλα, καὶ τότε σφραγίζηται ἡγούμενος παρὰ τοῦ εἰρημένου καθηγουμένου ὁ ἐκ τῶν ἀδύτων κατὰ κλήρον ἐπιλεγείς. ὁ μέντοι λαμπρότατος ἑπαρχος ἔσται συναντιλαμβανόμενος ἐν ταῖς δίκαις τοῦ τε μοναστηρίου καὶ τοῦ πτωχοτροφείου μου κατὰ τὴν προεμφωνηθεῖσαν ἀπαραιοιήτως διάταξιν ὑπὲρ ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας καὶ τῆς εἰς τὸν θεὸν θεραπειας, ὅς, εἴπερ ὁ τιμιώτατος καθηγούμενος ἐπιχειρήσει δεσποτεῖαν ἢ ἐφορεῖαν ἐν τοῖς εὐαγέσι· τοῖτοις προσκτήσασθαι, ἵνα κωλύῃ αὐτὸν καὶ ἐξωθῇ τοῦ τοιοῦτου προνομίου καὶ διαδέχεται αὐτὸς ὁ λαμπρότατος δηλαδὴ ἑπαρχος τὴν τοῦ ἡγουμένου προχείρισιν. πλέον δὲ ταύτης καὶ τῆς ἐν ταῖς δίκαις ἀντιλήψεως καὶ βοηθείας ἐπέχη μὴδὲν. ταῦτα δὲ ἔσται μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ἀπὸ τοῦ γένους μου ἐφορείας καὶ κυριότητος, ὡς προγέγραπται. ἀπαγορεύομεν γὰρ παντελῶς καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν κοσμικὴν τε καὶ ἱερατικὴν ἀποσοβοῦμεν τοῦ τοιοῦτου μοναστηρίου καὶ τοῦ πτωχοτροφείου, καὶ μόνῳ θεῷ τῷ ἐν ἀρχικωτάτῃ καὶ ὑπερουσίῳ Τριάδι δοξαζομένῳ ταῦτα ἀνατιθέμεθα, καθὰ πολλαχοῦ τῆς παρούσης γραφῆς διελάβομεν, καὶ οὐδεὶς ἕτερος ἐν αὐτοῖς διοικήσει καὶ τὰ προειρημένα ἔξει πρόνομα ἐπὶ εὐαρεστήσει τοῦ θεοῦ καὶ ἀκολούθως τῆς παρούσης μου διατάξεως, εἰ μὴ ὁ γνήσιός μου υἱός, ὁ μυστογράφος καὶ βασιλικὸς νοτάριος, κύρ Θεόδωρος, καὶ οἱ καθ' ἐξῆς ἐκ τῆς οὐσφύος αὐτοῦ κληρονόμοι μου εἰς ἀπέραντον, κατὰ τὴν τάξιν καὶ τὸν ὅρον, ἅπερ ἐθέμην ἐν οἷς περὶ ἐφορείας καὶ διοικήσεως τῆς μονῆς ἐμνημόνευσα, ὥστε τὸν ἄρρενα προτιμάσθαι τοῦ θήλεως καὶ τὸν κρείττονος βίον ὄντα τῶν λοιπῶν, καὶ ἀπλῶς οὕτως ἔσονται, ὥσπερ ἐν τῷ ὀπισθίῳ τμήματι πλατύτερον τὰ περὶ αὐτῶν συνέταξα καὶ διατεξάμην. εἰ δέ τις τῆς βασιλικῆς μερίδος ἢ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἢ ἄλλης τινὸς προνομίας ἢ βαθμοῦ ἢ τύχης παρασαλεῦσαι τι τῶν δεδογμένων μοι δοκιμάσει, πρὸς τῷ μὴ εἰσακουσθῆναι ἐπικατάρματος οὗτος παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις καὶ ἀπὸ μόνης τῆς ἐπιχειρήσεως ἔνοχος ἔσται πάσαις ταῖς προηγησαμέναις ἀραῖς, καὶ ἐπίσης λογισθήσεται ἡ μερὶς αὐτοῦ τοῖς ἀναθεματιζομένοις ἐν ταῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις, ὡς παραβάτης καὶ ἀποτρόπαιος.

ια'. Περὶ τῶν παρόιχων καὶ ἐκληπτῶρων.

Οἱ δὲ πάροιχοι καὶ ἐκληπτορές μου ὀφείλουσι διατηρεῖσθαι ἀνενόχλητοι καὶ μὴ καταβαρύνεσθαι εἰς πλεῖονα ὅσιν πάκτου ἢ δουλειῶν, παρ' ὅπερ ἐπ' ἐμοῦ κατεβάλλοντο καὶ ἐδούλευον· τὸν τύπον γὰρ καὶ τὴν τάξιν τῆς λειτουργίας αὐτῶν ἐναλλαγῆναι οὐ συγχωρῶ, εἰ μὴ τις εὐρεθῇ πλεῖονα τῆς ἐπιβαλλούσης γῆς αὐτῶν κατέχων καὶ ἐκκαρπούμενος ἢ ἄλλο τι ἐπισυμβῇ ἀπρόοπτον, δεόμενον προσθήκης δουλειῶν αὐτῶν ἢ συνεισφορῶν.

ιβ'. Περὶ τῶν δικαιωμάτων.

Τὰ μέντοι δικαιώματα τῶν προσκεκυρωμένων ἀκινήτων τῷ τε μοναστηρίῳ καὶ τῷ πτωχοτροφείῳ μου ἅμα τῷ πρωτότῳ χρυσοβουλλίῳ, ἵνα ἀποκείνται¹⁾ εἰς ἀρμάρια ἱστάμενα εἴτε ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τῆς μονῆς, εἴτε ἐν ἐτέρῳ οἰκῇ-ματι ἀσφαλεῖ, καὶ ἐπικείνται²⁾, ἐκάστῳ τῶν ἀρμαρίων δύο κλεῖδες, καὶ τῆς μὲν μίας τὸ ἀνοικτήριον κατέχει ὁ κληρονόμος μου, τῆς δὲ ἐτέρας ὁ οἰκονόμος, εἰ μὴ ἔστιν ἡγούμενος· ἐπιτίθονται³⁾ δὲ καὶ σφραγίδες παρὰ τε τοῦ κληρονόμου μου καὶ τῶν μοναχῶν, καὶ ὅτε γένηται χρεῖα δικαιώματος, ἵνα ἀνοίγῃσι πάντες καὶ ἐξάγῃται τὸ τοιοῦτον χαρτίον, καὶ πάλιν ἡ αὐτὴ γίνηται ἀσφάλεια ἐπὶ τῶν λοιπῶν, εἴτα τελειουμένης τῆς ὑποθέσεως ἀποτίθεται⁴⁾ πάλιν τὸ τοιοῦτον χαρτίον, ὅθεν ἐξέβη· ἵνα δὲ ἀποτυλίγῳνται κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ τρίτου τὰ χαρτία, καὶ τινάσσωνται⁵⁾, καὶ πάλιν ὣσιν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀσφάλειαν· πλὴν ἵνα ἀπογραφῶσι πάντα τὰ δικαιώματα ἐν κονδαλίῳ, ὡς ἂν συνοπτικῶς διαγινώσκηται πόσα καὶ ποῖα δικαιώματα ἔχει ἐκάστη κτῆσις· ἐγὼ γὰρ θεοῦ θέλοντος πάντα ὅσα ἐπεκτησάμην, μετὰ νομίμων καὶ ασφαλεστάτων πράξεων καὶ δικαιωμάτων ἐπεκτησάμην καὶ ἀγαθῆς πίστεως, μὴτε δημόσιον καινοτομήσας, μὴτε παρανομήσας ἐπὶ θεῷ μάρτυρι· καὶ ἐπὶ πάσης ὑποθέσεως τῶν κτημάτων μου ψηλαφῶντες οἱ διάδοχοι τῶν εὐαγῶν οἴκων, εὐρήσουσιν ἐξ ἅπαντος δικαίωμα πρόσφορον εἰς ασφαλεστέην τοῦ ζητούμενου βοήθειαν. τὸ δὲ πρωτότυπον τυπικὸν ἵνα ὑπάρχῃ κατησφαλισμένον καὶ ἐσφραγισμένον ἄνωθεν, ἐνεργῇ δὲ τὸ τοῦτου ἰσότυπον καὶ ἀναγινώσκηται τρις τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν τε τῷ καιρῷ τῆς ῥόγας τῶν μοναχῶν, ὡς προδιείληπται, καὶ ἐν τῷ σεπτεμβρίῳ μηνὶ καὶ τῷ καιρῷ τῶν Φῶτων. ἐὰν δὲ γένηται τις ἀμφιβολία εἰς τὸ ἰσότυπον περὶ ῥητοῦ τινος, τότε ἵνα ἀνοίγῃται τὸ πρωτότυπον, καὶ ἀντιβολῆς γινομένης, εἴτ' οὖν παρατεθητικῆς συγκρίσεως, πάλιν κατασφαλίζεται τὸ πρωτότυπον καὶ ἐπισφραγίζεται ἄνωθεν, καὶ τηρεῖται ἐν ἀσύλῳ, ἐνεργῇ δὲ τὸ ἰσότυπον. ὁ δὲ εὐλαβὴς μοναχὸς Μιχαήλ, ὃν αὐτὸς προεχειρισάμην οἰκονόμον ὡς διαγωνιζόμενον τὰ πρὸς ἀρετὴν, καὶ πρῶτως τὴν κοσμικὴν ἀποθέμενον τρίχα, ἔσται τῷ περιποθῆτῳ μου υἱῷ καὶ κληρονόμῳ ἐν πᾶσιν εὐαρεστῶν καὶ ἀντιποιοῦμενος τῆς αὐτοῦ εὐεξίας καὶ εὐπραγίας, καὶ πανταχόθεν αὐτῷ τὰ θυμῆρη κατὰ θεὸν πραγματευόμενος, ὡς πρόκριτος ἐν τοῖς μοναχοῖς, καὶ εἰς πᾶν θεοφιλὲς ἔργον ἐμβιβάζων αὐτόν, ἐφ' ᾧ καὶ τὰς διαδόσεις τελεῖσθαι σὺν θεῷ παρ' ἐκείνου κατὰ τὴν παρούσαν μου βούλησιν, ὡς ἂν καὶ τὴν ἀπ' ἐκείνου πάλιν προσπάθειαν καὶ

1) ἀπόκεινται S. 2) ἐπικείνται S. 3) ἐπιτίθενται S. 4) ἀποτίθεται S. 5) τινάσσονται S.

τιμὴν ἀπολαμβάνη δεόντως. ἔθεν καὶ μισθὸς αὐτῷ πλείων τῶν ἄλλων νυνὶ τετί-
 πωται, καὶ ἔσται νομίσματα δέκα ἢ ἄννونا σίτου μόδιοι λς' καὶ οἴνου μέτρα
 τριάκοντα, τὰ δὲ λοιπὰ μένωσιν ἐπὶ τῆς προειρημένης τάξεως ἐν τῷ προλαβόντι.
 τῷ δὲ καθηγουμένῳ τοῦ Στουδίου, εἴποτε ἄρα προχειρίσασθαι τούτῳ γένοιτο καθ-
 ηγούμενον τῇ μονῇ τοῦ πτωχοτροφείου τοῦ Πανοικτιέρμονος, παρερχομένου ἴσως τοῦ
 γένους μου, (ὑπερ ἀπεύχομαι), ἵνα παρέχῃται εὐλογία νομίσματα τρία ὑπὲρ ὀψω-
 νίου αὐτοῦ. μοναχοῦ δὲ τῆς τοιαύτης μονῆς πρὸς κύριον ἐκδημοῦντος, ἵνα παρα-
 μένη ὁ τούτου ὑπουργὸς εἰς τὸ πτωχοτροφεῖον ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ μὴ
 ἐκδιώκῃται· εἰ δὲ εὔρεθῇ χρηστοῦ βίου καὶ ὑπολήψεως ἀγαθῆς, ἵνα συνεισάγῃται
 ἐν τοῖς διατρεφομένοις καθ' ἑκάστην ἕξ ἀδελφοῖς ἀναπληρῶν τὸν ἕκτον ἀριθμόν·
 εἰ δὲ τοῦτο μὴ βούληται, ἵνα τάττῃται εἰς τὰ ἡ' πρόσωπα τὰ τυπωθέντα λαμ-
 βάνειν σίτον, καὶ λαμβάνη σίτου μοδίους δώδεκα ἄννονικους ἑτησίως. ἐπὶ δὲ
 τούτοις πᾶσι καὶ τοῦτο διορίζομαι, ἵνα εἴ τις ποτὲ περὶ καταστάσεως τοῦ πτωχο-
 τροφείου μου ἢ μοναστηρίου ἢ ἐφορείας ἢ διοικήσεώς τινος ζήτησιν τινα ἐπαγάγοι
 καὶ παρασαλεῦσαι τι πειραθῇ ἀσεβῶς τῶν παρ' ἐμοῦ διατεταγμένων, ὑπόδικος μὲν
 ἦ ὁ τοιοῦτος καὶ τῷ αἰωνίῳ πυρὶ καὶ ταῖς φρικτωδεστάταις ἀραῖς, μηδεὶς δὲ ἕτερος
 ἀκροᾷται τῶν παρ' αὐτοῦ ἀδολεσχημάτων καὶ ὀλεθρίων καὶ σατανικῶν ἐπιχειρη-
 μάτων, εἰ μὴ ὁ ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ προχειρίσεως εὐσεβῶς τῶν ῥωμαϊκῶν ἐπιηλυμ-
 μένος σκήπτρων θειότατος βασιλεὺς, ὡς ἂν ἐν χειρὶ θεοῦ τὴν καρδίαν ἔχων καὶ
 ἐκλεκτὸς αὐτοῦ ὑπὲρ ἅπαντας καθεστῶς, ἀποσοβῇ μὲν σφοδρῶς καὶ τὸν λύκον
 τοῦτον καὶ πονηρὸν διώκτην καὶ φλύαρον, καὶ συντρίβῃ τὴν ἀπηχεστάτην θηριωδίαν
 αὐτοῦ, διατηρῇ δὲ ἀδιαιώβητα τὰ τῆς ἡμετέρας εὐτελοῦς διαταγῆς καὶ τὴν τῶν
 σεβασμίων τούτων οἰκὴν εὐετηρίαν ἐς τὸ αἰεὶ, ὡς εὐσεβῆς καὶ φιλόχριστος· αὐτῷ
 γὰρ πρέπει τὰς τῶν κητόρων περιέπειν βουλῆσεις καὶ τὰ σεβάσματα ἐκδικεῖν
 καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς γεγονότα θεοσεβῇ χρυσοβούλλια συνέχειν καὶ συντηρεῖν ἀνεφύ-
 βριστα, ὅτι καὶ καθημερινὸν τρισάγιον ὑπὲρ τῶν θειοτάτων βασιλέων γίνεται, καθὼς
 ἐν τῷ τυπικῷ ἡμῶν περιέχεται, καὶ τῷ θάρρει τῆς αὐτῶν εὐσεβείας καὶ εὐποιίας,
 εἴτ' οὖν βοηθείας καὶ ἐκδικίας, οἱ κατὰ θεὸν ἄνθρωποι τοὺς βίους αὐτῶν τῷ θεῷ
 καθιεροῦσιν, ἐξίλασμα ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν καὶ ὑψώσεως τροπαίων καὶ κατευο-
 δώσεως καὶ νίκης τοῦ στρατοπέδου καὶ τῆς κοινῆς πολιτείας διακοσμήσεως καὶ
 ψυχικῆς ὠφελείας καὶ τῆς τοῦ θεοῦ εὐαρεστήσεως. καὶ τοῦτο προσεπισκῆπτω,
 ἵνα εἴ τις ποτὲ τῶν ἐκ πλαγίου μου συγγενῶν πειραθῇ παραλυτῆσαι τὸν περι-
 πόθητον καὶ γνήσιόν μου υἱὸν κυρὸν Θεόδωρον ἢ δίκην τινα καθ' οἰανδήποτε αἰτίαν
 ἢ τρόπον ἢ διασεισμόν ἐπιτεκτῆσθαι τούτῳ ἢ τοῖς καθεξῆς υἱοῖς καὶ ἐγγόνοις
 αὐτοῦ ἢ δισεγγόνοις καὶ τῇ ἐφεξῆς φυσικῇ διαδοχῇ, πρῶτον μὲν ὑπάρχει οὗτος

ἐπικατάρατος, ἔπειτα σχολάζῃ ἅπαν τὸ περὶ τῶν ἐκ πλαγίου συγγενῶν μου ῥηθὲν κεφάλαιον, ἐν ᾧ διωρισάμην ἀποκείρεσθαι τὸν βουλόμενον συγγενῇ μου ἐκ πλαγίου, καὶ κἂν εἰ μυριάκις παρέλθῃ τὸ τῶν κατιόντων μου ἅπαν γένος, μὴ ἔχῃ κἂν εἰς ἐκ τῶν ἐκ πλαγίου μου συγγενῶν παρείσδυσιν ἐφορείας τινὸς ἢ ἀπολήψεως ἐκ τῶν συστάντων παρ' ἐμοῦ εὐαγῶν οἰκῶν ἄχρι καὶ ψωμοῦ ἐνὸς ἢ ἐτέρου εἵδους. ἀλλὰ μὴδὲ εἰς τὴν πύλην αὐτῶν εἰσιτητὸν ὑπάρχειν τούτοις, ὡς λογιζομένοις ἐπιβούλοις, καὶ τῆς ἐμῆς διαταγῆς ἐναντιόφροσι καὶ ἀποτροπαίοις. εἴπερ δὲ σὺν θεῷ καὶ ἕτερον χρυσόβουλλον ἐπιγένηται εἰς ἐπικύρωσιν τῆς ἐμῆς διαταγῆς καὶ ἐξουουσίαν τῶν κτημάτων καὶ λοιπῶν αὐτῶν, ἵνα καταστρωνῇται εἰς τὸ τοιοῦτόν μου τυπικόν· ἐπὶ τούτῳ γὰρ καὶ ἄγραφα φύλλα διάφορα καταλέλοιπα. ὥσαύτως ἵνα γίνηται καὶ εἰς τὸ συνηνωμένον τῷ τυπικῷ μου βρέβιον, ὅταν ἡ κτήμα ἢ χρῆμα ἐπέκεινα τῶν διαλαμβανομένων ἐν τούτῳ προσκυρωθῇ. ταῦτα φυλάξοι κύριος ὁ θεὸς ἀπαράτρωτά τε καὶ ἀπαράθραυστα τῷ παντὶ αἰῶνι συμπαρεκτεινόμενά τε καὶ συνδιευθετούμενα, καὶ οὐδεὶς ἔσται χρόνος ἢ φθόνος ὁ ταῦτα περιτρέψων καὶ λυμανούμενος¹⁾), ἀλλὰ πρὸς ἐπίδοσιν αἰεὶ καὶ αὖξιν καὶ μονιμωτέραν κατάστασιν διεξάγοιτό τε καὶ διακυβερνῶντο²⁾ τῇ ζωαρχικῇ καὶ θείᾳ χειρὶ σκεπόμενά τε καὶ συντηρούμενα, εἰς δόξαν πατρὸς υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν †.

† Μιχαὴλ πατρίκιος, ἀνθύπατος, κριτῆς ἐπὶ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ τοῦ βήλου, ὁ Ἀτταλειάτης, τὰ ἀνωτέρω πάντα βεβαιῶν σὺν θεῷ καὶ ἀπαράθραυστα μένειν βουλόμενος ὑπέγραψα καὶ ἐσφράγισα, μηνὶ μαρτίῳ, ἰνδικτιῶνος ιε', ἔτους Σφπέ' †.

† Το δὲ γραφὲν ἐν τῷ παρόντι μου τυπικῷ, ἵνα ἐπιλείποντος τοῦ ἄρρενος ἀπὸ τῆς γενεᾶς μου ἀπαντᾷ καὶ τὸ θῆλυ πρὸς τὴν τῶν εἰρημένων εὐαγῶν οἰκῶν διαδοχὴν, καὶ πάλιν ὀρίζω, καὶ οὐδὲν ἢ φύσις βλάψῃ τὸ γένος, καὶ τὴν ἐμοῦ³⁾ τοῦ κτήτορος διάταξιν τε καὶ θέλησιν· ἡ γὰρ πρόνοια τῶν τοιούτων γυναίξιν μὲν πολλάκις ἀνατίθεται διὰ δωρεῶν ἢ συγγενικῆς διαδοχῆς, ἐνεργεῖται δὲ διὰ μέσου ἀρρένων, εἴτε ὁμοζύγων αὐταῖς, εἴτε παίδων, εἴθ' ὑπηρετῶν εὐπολότητων καὶ ἀγῶν, καὶ συντηρεῖται ἀμφοτέρωθεν τό τε δίκαιον τῆς διαδοχῆς καὶ τὸ τῆς πράξεως εὐσεβές. ὁ δὲ δοκιμάσων παρακινήσαι τι τῶν παρ' ἐμοῦ διωρισμένων ἀπάντων, ἐκ πάσης ἡλικίας καὶ τύχης καὶ φύσεως καὶ βαθμοῦ, πρὸς τῷ καταγέλαστος εἶναι καὶ ἀνηνύτοις ἐπιχειρεῖν, ὡς μὴ κτητόρων διατάξεις σεβόμενος καὶ τιμῶν τύπους καὶ προνόμια τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων, ἐξοχώτατα τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ νόμων

1) λυμανούμενος S.

2) κυβερνοῖντο S.

3) ἐμοῦ τὴν S.

διανοίας ἐπιστάμενος καὶ χρυσοβουλῶν δυνάμεις, δι' ὧν καὶ αὕτη ἡ μεγάλη ἐκκλησία συνέστη τε καὶ συνίσταται καὶ λαῦραι καὶ μοναστήρια ὑπὲρ τοὺς ἀστέρας τῆς τῶν κητόρων ἐπαπολαύουσι διατάξεως, ἵνα καὶ τοῖς σταυρωταῖς τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ συγκατατάττηται καὶ αὐτίκα λύηται τοῖς κληρονόμοις μου καὶ ἡ ἐπιτεθεῖσα τούτοις ἐξ ἀπαιδίας τῆς ἀποκαταστάσεως αἵρεσις, καὶ ἔχωσιν ἐπ' ἀδείας καὶ ζῶντες καὶ μετὰ τελευτὴν παραπέμπειν τὰ καταλειμμένα τούτοις παρ' ἐμοῦ ἀκίνητα, ὅπου καὶ βούλονται, πρὸς τῷ ἔχειν καὶ τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν κυριότητα τῶν εἰρημένων καὶ παρ' ἐμοῦ συστάντων εὐαγῶν οἴκων εἰς τὸ ἐξῆς ἀναφαίρετον κατὰ τὰς ἐμὰς διαταγὰς †.

† Μιχαήλ, πρόεδρος, κριτὴς ἐπὶ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ τοῦ βήλου, ὁ Ἀτταλειάτης, καὶ τὴν προλεχθεῖσαν ταύτην προσθήκην ὡς παρ' ἐμοῦ γεγонуῖαν βεβαιῶν νῦν ὑπέγραψα †.

Ἀρχὴ τοῦ βρεβίου τῆς μονῆς τοῦ Πανοικτίρμονος.

† Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ ἐν Τριάδι τοῖς εὐσεβέσιν ὑμνούμενός τε καὶ γνωριζόμενος, καὶ τῷ τριλαμπεῖ τούτῳ φωτὶ καὶ συναϊδίῳ καὶ ὁμοουσίῳ πάντα φωτίζων καὶ διυθύνων, ὅσα τε ἐν κόσμῳ καὶ ὅσα δὴ ὑπερκόσμια καὶ τῆς ὕλης ὑπέρτερα, δι' οὓς κάμοι σημεῖον εἰς ἀγαθὸν καὶ θαυμασίων χάρις προσέγγονεν· ἐκεῖθεν γὰρ ἐκ τῆς θείας προνοίας καὶ ἀπειροδυνάμου μεγαλειότητος, ἐκ χειρῶν ἀλαστορικῶν ἐν τε πολέμοις περσικοῖς καὶ ἀραβικοῖς καὶ αὐτὰ πάλιν σκυθικοῖς ἀνηπάγην, καὶ τῇ προσούσῃ μοι ἀσθενείᾳ σθένος ἐπετέθη παράδοξον καὶ ἰσχύς, πανωλεθρίαν τοιαύτην ἀπείργουσα, οὐ μὴν δέ, ἀλλὰ καὶ ἐκ βυθοῦ με θαλάσσης ὑπὲρ ἐλπίδα πολλάκις ἀνασωθῆναι πεποίηκεν ἡ θεία ἀντίληψις, καὶ τοσούτων καὶ τηλικούτων κινδύνων λύτρωσις ἐχαρίσθη σωτηριώδης· ἀνακηρύττειν γὰρ τὸν ἔλεον καὶ τὴν εὐεργεσίαν μὴ κρύπτειν αἰεὶ προτεθύμημαι, ὅτι ὄντως μέγας ὁ κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, θαυμαστός ἐν ὑψηλοῖς, καὶ ποιῶν θαυμάσια μένος. ὁ τοιαῦτά μοι δεῖξας πρὸ ὀφθαλμῶν ὑπερμεγέθη ζωῆς καὶ σωτηρίας χαρίσματα καὶ οὐ μόνον διασώσας, ἀλλὰ καὶ πρὸς βίου εὐροίαν καὶ εὐκλειαν ὁδηγήσας, καὶ στήσας ἐπὶ πέτραις τοὺς πόδας μου, καὶ κατευθύνας τὰ διαβήματά μου κατὰ πάντα καιρὸν καὶ τόπον καὶ προσδοκίαν· ὅθεν καὶ μαρτυρικὴν δανεισάμενος τὴν φωνήν, μετὰ δακρύων καὶ συντετριμμένης βοῇ τῆς ψυχῆς, ἵνα εὐροίμι τὸν πανοικτίρμονα δεσπότην καὶ κύριον καὶ θεόν μου Ἰλεον ἐν ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἐπὶ συμπαθείᾳ καὶ παροράσει τῶν ἐμῶν ἀπείρων πλημμελημάτων. ἡ δὲ ἱκετηρία μοι αὕτη φωνή· μεγαλύνων μεγαλύνω σε κύριε, ὅτι ἐπεῖδες ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν μου, καὶ οὐ συν-ἐκλείσας με εἰς χεῖρας ἐχθρῶν μου, ἀλλ' ἔσωσας ἐκ τῶν ἀναγκῶν τὴν ψυχὴν μου·

καὶ νῦν, δέσποτα, σκεπασάτω με ἡ χεὶρ σου, καὶ ἔλθοι ἐπ' ἐμὲ τὸ ἔλεός σου·
 δὲς δόξαν τῷ ὀνόματί σου τῷ ἁγίῳ καὶ τῇ σῇ δυνάμει ἀνάγαγέ με εἰς τὸ θεῖόν
 σου βῆμα, ἐν τῷ κρίνεσθαί με μὴ καταλάβοι με ἡ χεὶρ τοῦ ἄρχοντος τοῦ σκό-
 τους τούτου εἰς τὸ κατασπᾶσαι με τὸν ἀμαρτωλὸν εἰς βυθὸν Ἄϊδου, ἀλλὰ παρὰ-
 στηθί μοι καὶ γενοῦ μοι σωτὴρ καὶ ἀντιλήπτωρ· ἐλέησον κύριε τὴν ῥυπωθεῖσαν
 τοῖς πάθεσι τοῦ βίου τούτου ψυχὴν μου, καὶ καθαρὰν αὐτὴν διὰ μετανοίας πρόσ-
 δεξαί, ὅτι εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ταῦτά σοι παρὰ δούλου ἀχρείου καὶ
 ταπεινοῦ καὶ λίαν ἀμαρτωλοῦ, πανοικτίρμον κύριε, φιλανθρωπότατε βασιλεῦ, προσ-
 πίπτων οὖν μετὰ συντετριμμένης καρδίας ἱκετεύω καὶ δέομαι, μὴ ἀπόστη τὴν
 δουλικὴν σου ταύτην θυσίαν καὶ ἀναξίαν προσαγωγὴν, ἀλλὰ κατὰ τὸ σὸν ἀνεί-
 καστον καὶ ἀνέκφραστον ἔλεος πρόσδεξαί ταύτην ἐν εἰρήνῃ, καὶ φιλανθρώπως
 ἔπιδε ἐπὶ τὸ μικρὸν τοῦτο ποίμνιον, ὅτι κληρονομία σου κέκληται καὶ ἐστί, καὶ
 φύλαξον ταύτην ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ, συντηρῶν τὰ διατεταγμένα πρὸς σὴν τοῦ
 μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, τῆς ἐνιαιίας καὶ τριλαμποῦς καὶ ὑπεράτης βασι-
 λείας ἐπιεικῶς εὐαρέστησιν· τὰ σὰ γὰρ ἐκ τῶν σῶν σοι προσφέρων, συγγνώμην
 αἰτῶ τοῦ τολμήματος, εἰδὼς ὅτι οὐ δικαιωθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶσα σάρξ, εἰ μὴ
 τὸ σὸν τῆς φιλανθρωπίας προφθάσει ἀκατάληπτον καὶ ἀδιήγητον ἔλεος, δι' οὗ καὶ
 τὰ προσενηνεγμένα ταυτὶ εὐτελεῖ πολυπλασιασθῆναι πιστεύω καὶ εὐχομαι, καὶ εἰς
 ἐπίδοσιν αὐξήθῃναι καὶ πολλῶν πλείοσι τῶν δεομένων ἐπιδαφιλευθῆναι τὰ κρείττονα
 διὰ τῶν εὐσεβῶν διαδόσεων εἰς τὴν τοῦ σοῦ κράτους διηνεκὴ εὐχαριστίαν καὶ
 δοξολόγησιν. εἰσὶ δὲ τὰ βρεβωθέντα τῷ τε δουλικῷ σου μοναστηρίῳ καὶ τῷ
 πτωχοτροφείῳ ταυτί, οἷς συνταχθήσονται καὶ τὰ μετέπειτα προσεπαυξανόμενα διὰ
 τῆς σῆς μεγάλης βοηθείας καὶ ἐπινεύσεως, εἴτε δι' ἐμοῦ αὐθις, εἴτε διὰ φιλοθέων
 καὶ εὐσεβῶν ἐτέρων ἀνδρῶν, ὧν καὶ τὰ ὀνόματα ὀφείλουσι δηλοῦσθαι ἐν τῇ προσ-
 γραφῇ τοῦ καθιερωμένου πράγματος κινητοῦ ἢ ἀκινήτου, ὡς ἂν μνημονεύωνται διὰ
 παντὸς ἐν ταῖς ἡμεριναῖς καὶ νυκτεριναῖς δοξολογίαις τοῦ θείου ναοῦ.

α'. Διὰ τῶν ἱερῶν κειμηλίων.

Εἰκὼν μεγάλη ὑλογραφικὴ στασίδια, Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Πανοικτίρμων. σταυροὶ
 ἀργυροὶ διάχρυσοι βαΐοφορικοὶ τέσσαρες. εἰκὼν ἀργυρά, προσευχάδιον διάχρυσον ὁ Σω-
 τήρ, λαίμην δίσυρον, ἔχουσαι αἱ θύραι ἔσωθεν μὲν τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ τὸν
 τίμιον Πρόδρομον, τοὺς ἁγίους ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον, τὸν ἅγιον Ἀρτέμιον,
 καὶ τὸν ἅγιον Λουκιλιανόν, ἔξωθεν τοὺς ἁγίους μάρτυρας Γεώργιον, Ἀκίνδυνον,
 ἅγιον Νικόλαον, καὶ τὸν ἅγιον Μεθόδιον, τὸν ἅγιον Κοσμάν καὶ τὸν ἅγιον Δα-
 μιανόν. ἑτέρα εἰκὼν ἀργυρά διάχρυσος ὁ Σωτὴρ, λαίμην ἔχουσα γυρόθεν εἰκόνα

Θεοῦ, καὶ τὴν ἐτοιμίην. ἑτέρα εἰκὼν ἀργυρὰ διάχρυσος ἢ ὑπέραγνος Θεοτόκος ἀριστεροκράτις, ἔχουσα γυρόθεν, καθὼς ἡ ἐπιγραφή γράφει, τὸν ναὸν τῆς ὑπεράγιας Θεοτόκου. ἑτέρα εἰκὼν ἀργυρὰ διάχρυσος ὁ Ἀρχιστράτηγος . . .¹⁾ ἀργυρὰ διάχρυσος ἔχουσα εἰκόνα λαιμίᾳ ιη'. ἑτέρα εἰκὼν ὕλογραφία ἢ ἀγία Αἰκατερίνα, μετὰ περιφερίων ἀργυρῶν διαχρύσων, ἔχουσα εἰκόνα λαιμίᾳ ς', καὶ σταχιδία β'. ἑτέρα εἰκὼν ὕλογραφία ὁ τίμιος Πρόδρομος, ἢ Προσκύνησις ἀνευ περιφερίων. ἑτέραι εἰκόνες ὕλογραφαί· ἡδέαι. τὸ τέμπλον ἔχον καὶ αὐτὸ μέσον τὴν Δε[σποιναν]²⁾ καὶ τοῦ τιμίου καὶ ἀγίου Προδρόμου τὴν διήγησιν. ἑτέρα εἰκὼν ὕλογραφία, ὁ ἅγιος Παντελεήμων μετὰ περιφερίων ἀργυρῶν διαχρύσων καὶ ὑελίων κε'. ἔχοντα τὰ περιφέρια γυρόθεν εἰκόνας ις'. ἐκ προσαγωγῆς τοῦ πραιποσίτου Ἰωάννου καὶ γραμματικοῦ τοῦ κτήτορος, γενομένης κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς τῆς κ' ἰνδικτιῶνος, ἦτοι· εἰκὼν ἀργυρὰ διάχρυσος ὁ ἅγιος Θεόδωρος· ἑτέρα εἰκὼν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, σαρούτ[η μετὰ]³⁾ περιφερίων ἀργυρῶν διαχρύσων. ἑτέρα εἰκὼν σαρούτῃ, ὁ ἅγιος Νικόλαος καὶ αὐτὴ μετὰ περιφερίων ἀργυρῶν διαχρύσων· ἀμφότεραι μικραί.

β'. Διὰ τῶν ἱερῶν σκευῶν.

Δισκοποτήριον ἀργυροῦν διάχρυσον μετὰ τοῦ ἀστερίσκου, λαβίδος καὶ ἰθμοῦ, ἔχοντος τοῦ μὲν δίσκου ἐν τῷ χεῖλει βαμβ . . . καὶ ἐν τῷ πυθμένι σταυρὸν, καὶ γράμματα διὰ κύκλου γράφοντα· Κύριε βοήθει Ῥωμανῶ μοναχῶ· τοῦ δὲ ποτηρίου σταυροὺς τέσσαρας, καὶ εἰς τὴν πόδωσιν γράμματα γράφοντα καὶ αὐτὰ ὁμοίως τοῦ δίσκου· ἐν δὲ τοῖς χεῖλεσιν· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· ἰστώντα ἀμφότερα λίτρας τέσσαρας, οὐγκίας ἑπτὰ. κυθροκανδήλαι ἀργυραὶ διάχρυσοι δύο, μετὰ τῶν κρεμασταρίων αὐτῶν, ἰστώσα ἢ μὲν μία λίτρας δύο, ἢ δὲ ἑτέρα καὶ αὐτὴ λίτρας δύο παρὰ οὐγκίαν μίαν. κεφαλοκιόνια τῶν ἀγίων θυρῶν ἀργυρὰ διάχρυσά, τὸ μὲν ἐν ἔχον τὸν Χριστόν, τὸ δὲ ἕτερον τὴν ὑπεράγιαν Θεοτόκον, ἰστώντα λίτραν μίαν. κατ'ἰσὶν ἀργυροῦν ἀχρύσων· ὁ καβαλλάριος ἰστῶν καμπρίον ἀργυροῦν διάχρυσον περσικὸν μετὰ ἐγκαύσεως, ἰστῶν . . . ἐκ προσαγωγῆς τοῦ δηλωθέντος Ἰωάννου πραιποσίτου· ἰθὺς ἀργυρὸς λιτός.

γ'. Διὰ τῶν βιβλίων.

Εὐαγγέλιον μονόκαιρον τὸ ὕψος, αἱ ἐπιγραφαὶ πᾶσαι καὶ τὰ κεφάλαια χρυσογραφεῖ[αι]⁴⁾, ἔχον σταυροὺς β', γαμμάτια δ', ἀμυγδάλας η', κομβοθήκας ζ', καρ-

¹⁾ Deest hic in cod. folium.

²⁾ Suppl. S.

³⁾ Suppl. S.

⁴⁾ Suppl. S.

φία νζ', τὰ ἀμφοτέρα ἀργυρὰ διάχρυσα. τετραευάγγελον λιτόγραφον, ἔχον σταυροὺς δύο μετὰ γαμματίων ὀκτώ, ἀμφοτέρα δλόχρυσα χειμευτά, ἔχον[τος]¹⁾ τοῦ μὲν ἑνὸς σταυροῦ τὴν σταύρωσιν, τοῦ δὲ ἑτέρου τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, τὰ δὲ γαμμάτια τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους καὶ ἑτέρους διάφορους ἀγίους· ἔχει δὲ τὸ τοιοῦτον τετραευάγγελον καρφία μικρὰ ὀδ', μετὰ τζουνίων ἑπτὰ ἀργυρῶν διαχρύσων, ἔχον[τα]²⁾ καὶ αὐτὰ καρφία ις' καὶ ἀμυγδάλας ἡ'. ἕτερον εὐαγγελίον παλαιὸν λιτόγραφον ἔχον σταυρὸν ἀργυρὸν ἕνα καὶ γράμματα ἐν τῷ σταυρῷ γράροντα·

Τύπον προτείνω καὶ θανῶν τῶν πρακτέων

Εἰς ἐξίλασμα πρὸς Θεὸν καὶ δεσικότητα.

Βιβλίον ἕτερον Ἀπόστολος, τὸ ὕψος μικρόν. προφήτης μονόκαιρος. ὀκτάηχος δικάνονος. στιχεράριν. ψαλτήριον τῆς στιχολογίας. μηναιὰ τοῦ ὄλου χρόνου καὶ τριῶδιον σῶν. ἀναγνωστικά. θεολόγος· κατὰ Ἰωάννην τὸ πρῶτον. μεταφράσεις τεύχη δ'· μηναιὰ δ', σεπτέμβριος, ὀκτώβριος, νοέμβριος καὶ δεκέμβριος. ἕτερον ψαλτήριον μετὰ τῆς ἐρμηνείας αὐτοῦ. βιβλίον ἕτερον ὁ Πανδέκτης. ἡ Ἑξαήμερος τοῦ Χρυσοστόμου τὸ δεύτερον, καὶ ἡ Ἑξαήμερος τοῦ ἀγίου Βασιλείου, μετὰ τῆς Ἀποκαλύψεως καὶ διαφόρων λόγων. ἕτερον βιβλίον πανηγυρικὸν διαφόρων ποιητῶν, καὶ ἕτερον βιβλίον τοῦ Χρυσοστόμου οἱ Ἀνδριάντες, καὶ ἕτερον βιβλίον θεολογικὸν τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. ἕτερον βιβλίον Προφήτης μονόκαιρον· καὶ ἕτερον βιβλίον αἱ Κατηχήσεις τοῦ Στουδίτου.

Ἐκ προσάγωγῆς τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου πραιποσίτου· Βιβλίον σωμάτων μονόκαιρον, ἔχον Χρυσοστομικὸν ἀνάγνωσμα καὶ τὸν βίον τοῦ ἀγίου Ἀρτεμίου, καὶ ἐτέρων ἀγίων βίους. ἕτερον σωμάτιον ἔχον τοὺς δεσποτικούς κανόνας ἐρμηνευμένους, καὶ σεισμοβροντολόγιον. ἕτερον βιβλίον βαμβύκινον ἔχον τὴν σύνοψιν τοῦ ἀγίου εὐαγγελίου, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ λοιπὰ ἀναγνώσματα. ἕτερον βαμβύκινον, χρονικὸν ἐκτεθὲν παρὰ τοῦ κτήτορος.

Καὶ τὰ προσενεχθέντα τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ μονῇ κατὰ τὸν μάρτιον μῆνα τῆς ἡ' ἰνδικτιῶνος παρὰ τοῦ μοναχοῦ Μιχαὴλ καὶ καθηγουμένου τῆς αὐτῆς μονῆς ταῦτα· βιβλίον βαμβύκινον ὁ Πραξαπόστολος ἐρμηνευμένος, ἔχον καὶ τὰς ἑπτὰ καθολικὰς ἐπιστολάς καὶ αὐτὰς ἐρμηνευμένας· σὺν τούτοις ἔχον καὶ τὸν Ἰώβ, παροιμίας Σολομῶντος, Ἐκκλησιαστήν, Ἄισμα ἀσμάτων, Σοφίαν Ἰησοῦ υἱοῦ Σειράχ· τὰ ἀμφοτέρα μετὰ ἐρμηνείας· καλόγραφον ὄλον. ἕτερον βιβλίον βαμβύκινον, ψαλτήριον ἐρμηνευμένον. ἕτερον βιβλίον σωμάτιον λιτόγραφον, ἡ Ἄλωσης τῆς Ἱερουσαλήμ. ἕτερον βιβλίον σωμάτιον, Νομοκάνονα, τοῦ ἀγίου

ἀποστόλου Πέτρου τὰ διὰ Κλήμεντος. ἕτερον βιβλίον σωμάτιον, ἐρμηνεία τοῦ Θεολόγου. ἕτερον, Εἰρμολόγιον βαμβύκινον. ἕτερον βιβλίον κονδακάριον Ψαλτήριον, Εἰρμολόγιον καὶ τὰ Ἀλληλουϊάρια Προκ[οπίου]¹⁾. ἕτερον βιβλίον, Σχηματολόγιον . . .

Τὰ δὲ μετὰ τελευτὴν τῶν κητόρων δοθέντα παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου βιβλία, καὶ τὰ ἐπικτηθέντα μετὰ ταῦτα διὰ χρεῖαν τῆς μου[ῆς]²⁾ βιβλία καὶ τὰ προσ-
ενηχθέντα παρὰ τοῦ μοναχοῦ κυροῦ Ἰωάννου καὶ πνευματικοῦ πατρὸς τοῦ μακα-
ρίτου αὐθέντον ἡμῶν καὶ κτήτορος, διὰ τὴν στενότητα τῆς ἐν τῷ παρόντι χωρίῳ
προσγραφῆς τῶν βιβλίων τοῦ τυπικοῦ προσεγράφησαν ἐν τῷ τέλει τοῦ τεύχους τοῦ
αὐτοῦ τυπικοῦ.

δ'. Διὰ τῶν βλαττίων.

Ἐνδυτὴ μία, βλαττίον κραμβίζον τῆς ἁγίας τραπέζης, ἔχουσα πόλους ια',
γρυψολέοντα δικέφαλον. ἑτέρα ἐνδυτὴ λινὴ ζωγραφία. καταπετάσματα δύο, τὸ
μὲν ἓν εἰς τὸ τέμπλον, καὶ τὸ ἕτερον εἰς τὸν τίμιον καὶ ἅγιον Πρόδρομον. πο-
τηροχάλυμμα καινούργιον ἓν, καὶ παλαιὸν ἓν. ἑτέρα ἐνδυτὴ, βλαττίον σκαρα-
μάγιον τῆς ἁγίας τραπέζης· καταπέτασμα βλαττίον τοῦ τέμπλου ὅμοιον τῆς
ἐνδυτῆς περικαλύπτον καὶ τοὺς κίονας τῶν ἁγίων θυρῶν· τὰ ἀμφοτέρα παλαιά.
ἕτερον βλαττίον καταπέτασμα διβλάττιον ὀξύν· ὁ τῶν κογχευτὸς μετὰ περιφερίων
ἐσοφορίων πιστακέων· καὶ ἕτερον ἔπιπλον στενοεπίμηκες καὶ ὀξύλευκον τὸ λεγό-
μενον ἀμπελοκλάδιον μετὰ περιφερίων, ἐσοφορίων κοινῶν· ταῦτα τὰ δύο ἔπιπλα
ἀφιερῶθη ἐκ πόθου τῷ τιμίῳ καὶ ἁγίῳ Προδρόμῳ παρὰ τοῦ πραιποσίτου Ἰωάννου
καὶ ἐπὶ τοῦ Κωνσταντίνου εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ, ὡς ἂν τὸ μὲν ἓν τὸ στενὸν
ἀπηρώρηται ὑπὲρ τὴν τιμίαν κεφαλὴν αὐτοῦ, τὸ δὲ ἕτερον ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐν
τάξει ποδώσεως ἐν ταῖς ἑορταῖς.

ε'. Διὰ τῶν ἀκινήτων κτήσεων.

Τὸ μοναστήριον αὐτὸ σὺν τοῖς ἐνοικητοῖς, τῷ τε μαγκικτικῷ ἐργαστηρίῳ, τῷ
μυρεψικῷ καὶ τοῖς ἀνωγειωκατώγοις οἰκήμασι τοῖς ἐνοικητικῶς ἐκδιδόμενοις, ἐκτὸς
ὄν ὑπεξέϊλον, τοῦ τε ἡλιακοῦ καὶ τοῦ κατωγέου τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν αὐλὴν
τοῦ μικροῦ οἴκου. ἡ ἡμίσεια πρόσδοδος τοῦ οἴκου τοῦ περιελθόντος μοι ἀπὸ Θωμᾶ
τοῦ Νικαέως· ὁ ἐντὸς τοῦ κάστρου τῆς Ῥαιδεστοῦ μέγας οἶκός μου ἐξ ὀλοκληρου,
ὃν δὴ καὶ πτωχοτροφεῖον εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι ἐτύπωσα, καὶ ἀλληλουχεῖσθαι τῷ

¹⁾ Supplevit S.

²⁾ Supplevit S.

μοναστηρίῳ ἀδιασπάστως¹⁾. προσέτι τοῦ Σελοκάνα σὺν τῷ Μακρῷ Χωρίῳ· προσέτι τῶν Βαβούλου ἦτοι τοῦ Λιβός· προσέτι ἡ ἀγία Μυρόπη, ἦτοι τὸ μονοκέλλιον, καὶ τὸ ἕτερον μονοκέλλιον τὸ δωρηθὲν τῇ μονῇ καὶ τῷ πτωχοτροφείῳ μου, ὡς ἰδιόκτητον αὐτοῦ κτῆμα παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, κυροῦ Νικηφόρου, ὑπὲρ οὗ καὶ ὀφείλουσι τελεῖσθαι ἦτε ἐκτενὲς αὐτοῦ διηνεκῶς καὶ τὰ μνημόσυνα, καὶ δίδοσθαι ἐν τῷ καιρῷ τῶν μνημοσύνων αὐτοῦ τοῖς μὲν μοναχοῖς ὑπὲρ λειτουργειῶν²⁾ νομίσματα δύο, καὶ εἰς διὰδοσιν πενήτων νομίσματα τρία, προσεπιτελεῖσθαι δὲ καὶ τρισάγιον καὶ λειτουργίαι κδ'. προσέτι τοῦ Συμεωνίου· ἡ αὐλὴ τοῦ Μεταξᾶ· ἡ αὐλὴ τοῦ Ἀρχολύκη σὺν τοῖς ἀπὸ ἀνταλλαγῆς τῆς ἀγίας Σοφίας περιελθοῦσιν οἰκήμασι· ἡ αὐλὴ τοῦ Κεντάρχου· μετὰ τῶν ἐν αὐταῖς δηλονότι οἰκημάτων πάντων. ἀπὸ δὲ τῶν προαστείων μου τῶν ἐν τῷ Μεσοκώμῳ καθιερω τὸ ἕν, προσέτι ὅπερ ἀπὸ τῆς μοναχῆς . . . τῆς ἀνεψιάς τοῦ Σκριβα ἐξωνησάμην, ὅπερ καὶ αὐτὸ τοῦ Χοσβαΐτου γέγονε. ἰστέον δέ, ὅτι τὸ δωρηθὲν ἀκίνητον ἀπὸ τοῦ Μονοκελλίου παρὰ τοῦ πατριάρχου θεουπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, ἐκνικηθὲν ἀπ' αὐτοῦ, διήνεγκε τῇ μοναχῇ Ξένῃ καὶ εὐγενεστάτῃ κουροπαλατίσῃ τῇ Κομνηνῇ, καὶ ἐδωρήθη παρ' αὐτῆς ὕστερον τῇ μονῇ τοῦ Πανοικτήριμος, θελήσει τῆς ἡγιασμένης αὐτῆς μητρός, κυρᾶς Ἀννης· καὶ ὀφείλουσι μνημονεύεσθαι καὶ ἐν ζωῇ καὶ μετὰ θάνατον ἅμα Κωνσταντίνῳ, τῷ μακαρίτῃ ἀνδρὶ τῆς μοναχῆς κυρᾶς Ξένης, τελουμένων καὶ τῶν μνημοσύνων αὐτῶν κατὰ τὴν τῆς δωρεᾶς περιληψιν ἐσαεὶ †.

Exstat in cod. metochii Sancti Sepulchri in urbe Constantinopoli. Edidit C. Sathas, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη I. p. 2.

II. Ante annum 6610—1118.

Typicum monasterii monialium Sanctae Mariae Gratiae Plenae in urbe Constantinopoli, editum ab imperatrice Irene Ducaena, quae e fundamentis exstruxit coenobium.

Τυπικὸν τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς Κεχαριτωμένης τῆς ἐκ βάθρων νεουργηθείσης καὶ συστάσης παρὰ τῆς εὐσεβεστάτης αὐγούστης κυρᾶς Εἰρήνης τῆς Δουκαίνης κατὰ τὴν αὐτῆς πρόσταξιν καὶ γνώμην ὑφηγηθὲν τε καὶ ἐκτεθέν.

† Πολλῶν μὲν ἡμῖν ἀγαθῶν καὶ μεγάλων, ᾧ θεοῦ λόγου ζῶντος μῆτερ ὠδίνων ἄνευ καὶ μετὰ τόκον παρθενίας πάλιν κειμήλιον παναγέστατον, ὁ σὸς υἱὸς καὶ

1) ἀδιασπάστως S. 2) λειτουργικῶν S.

θεὸς ἀρχηγὸς καὶ δοτὴρ ἐχρημάτισεν, ὁ σωτὴρ ἡμῶν ὡς ἀληθῶς Ἰησοῦς καὶ θεὸς μεθ' ἡμῶν, τὸ μέγα τοῦτο κατὰ τὸν ἅγιον Ἡσαΐαν τοῦ Ἐμμανουὴλ σημαινόμενον καὶ σεβάσιμον, ἔκ τε τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν καὶ τὸ εὖ εἶναι διὰ πάντων ἡμῖν χαρισάμενος καὶ λόγῳ τετιμηκῶς καὶ κριτήρια τῶν ὄντων, αἰσθησίν τε καὶ νοῦν δωρησάμενος, καὶ τούτοις τῶν ἐπὶ γῆς διαστῆσας ζῶων καὶ βασιλέα τούτοις ἐπιστῆσας τὸν ἄνθρωπον βασιλευόμενον ἀνωθεν. „καὶ τί ἂν ἀποδώσομεν τῷ κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν“· τῇ δημιουργίᾳ συμπαραξέυξας καὶ πρόνοιαν καὶ οὐδέπω μέχρι καὶ δεῦρο τὰς τῶν ἀγαθῶν ἡμῖν δαφιλὰς πηγὰς ἐπισχών· ἐξ οὗ δὴ καὶ οὐρανὸν ἐγύρωσε καὶ χρόνον διέστησε καὶ ἐξέχεε καὶ ὑψηλῶσε γῆν καὶ τῶν ὀρωμένων ἐπόπτην τὸν ἄνθρωπον κατεστήσατο. μεγάλα μὲν οὖν δὴ καὶ ταῦτα καὶ τῆς πρακτικωτάτης τούτων καὶ συνεκτικωτάτης δυνάμεως ἄξια κατὰ τὸν μέγαν φάναι Δαβὶδ· „ἔλσον αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει ποτὲ καὶ ἀλήθειαν“; ἀλλ' οἷον δὴ σε ἡμῖν ἀγαθὸν ὁ μεγαλόδωρος ἐδωρήσατο, πνεύματός τε ἁγίου ἐπέλευσας καὶ ὑψίστου ἐπισκιάσας δυνάμεις καὶ ναὸν ἐαυτῷ λογικόν τε καὶ ἔμφυχον, ἀχράντως τε καὶ ἀμεταβόλως ἐκ τῶν σῶν παρθενικῶν πανάγνων αἱμάτων ὑποστησάμενος καὶ ὑπὸ χρόνον, ἄτερ πατρὸς ἐκ σοῦ γεννηθείς ὁ πρὸ αἰώνων ἄτερ μητρὸς φύς ἐκ πατρός· ἀλλ' οἷον δὴ σε ἡμῖν ἀγαθόν, ὅπερ ἔφη, ὁ καὶ τῶν ἄλλων ἡμῖν ἀγαθῶν δοτὴρ ἐδωρήσατο, κλίμακά τε ἐπάρας καὶ ὑφαπλώσας σε γέφυραν πρὸς οὐρανὸν ἀνάγουσαν ἢ μετάρχουσαν τὸ ἀνθρώπινον, οὐδ' εἰ ξύμπαντα τὸν οὐρανὸν πρὸς φωνὴν ἀναλυθῆναι μίαν ἐγένετο, ἀξίως ἂν οἶμαι ἡρμήνευσεν ἢ ἐξύμνησε τὸ μεγαλεῖον τοῦ δώρου τούτου τὸ ἀξιόθεον. „τίς γὰρ λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου ἢ τίς ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ“ ἢ ποία γλῶσσα τὰς ἐκάστοτε διὰ σοῦ θεοσημίας, ᾧ κεχαριτωμένη τοῦ θεοῦ λόγου μῆτερ, ἐκδιηγῆσεται, αἷς καὶ τὸ τῆς θεοῦ στερέωμα πίστεως μένει ἀκράδαντον καὶ ἀσεβείας καθαιρεῖται τὰ ὀχυρώματα καὶ ἡ ἱερὰ θρησκεία κατὰ Χριστὸν ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων ἀρρότως ἐστήρικται· τίς ἐξεῖποι τὰς τῶν σῶν θαυμάτων μεγαλειότητας, τίς τὰ κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐξηγήσεται τέρατα; τίς ἐξαγγελεῖ σου¹⁾ τὰ μεγαλεῖα ἢ τὰ παραδόξα ἐξυμνήσεις, οἷς καὶ βασιλείαν κρατύνεις καὶ καθαιρεῖς τυραννίδας καὶ ἐπ' ἐλπίδι εὐζωίας μελλούσης τὸ φύλλον²⁾ κατασκηνοῖς τὸ χριστιανικώτατον; ἔμοι δὲ δὴ τίς ἂν γένοιτο λόγος, ᾧ τῶν ὑπερκοσμιῶν ἀπάντων θεογεννήτρια, τὴν τῶν περὶ ἐμέ σου θαυμασιῶν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων εἰς τόδε ἡλικίας μεγαλειότητα ἢ ἀπλῶς ἐξηγούμενος ἢ πειρώμενος ἐξυμνεῖν καὶ τὸ τῆς περὶ ἐμέ σου ἐκ σπαργάνων ἔτι χρηστότητος ἐξηγήσασθαι πέλαγος; τὰ τε γὰρ μοι πρὸς γένεσιν, ᾧ

¹⁾ σοι: M. ²⁾ φύλλον C. emend. M.

τοῦ μὲν ἡμετέρου γένους σωτηριωδέστατον αὐχμημα, τῶν δὲ ἐν οὐρανοῖς ἐμυγύρεων ἐν ταῖς ἐπουρανίοις ὡς εἰκός, πανηγύρεσι περιλάλητον ἀγαλλίαμα, ἐξ εὐσεβοῦς τε γένους καὶ πρὸς ἀρετὴν εὐφυοῦς εὐμενείᾳ θεοῦ καὶ ταῖς σαῖς ἐπιστasiais καὶ ἀντιλήψεσι τὴν ἀρχὴν ἐκληρώσατο, τὰ τε πρὸς ἀναγωγὴν καὶ παιδείαν ὑπὸ καλλίστοις νόμοις πεπαιδαγωγῶνται καὶ ἐν ἔθουσιν (ἀπέστω φθόνος καὶ κόμπου βάρος), οὐδὲν ἐπαγομένους ἐπισεσυρμένον ἢ δυσανάγωγον. καὶ τοῦτο πάντως δῶρον θεοῦ καὶ τῆς θεομητορος σου. τὰ τε πρὸς τὴν χρονικὴν σαφῶς τελειότητα, τίνι τῶν ἀπάντων ἢ ἀπαστῶν οὕτως, ὡς ἐμοί, τῇ σῇ θεραπαινῇ, διὰ πάντων εὐώδως πρὸς τὸ εὐμαρέστερον, ἢ τοῖς νοητοῖς καὶ ἀκηράτοις ὡς ἀληθῶς κροσσωτοῖς περιβεβλημένη, πεποικιλμένη βασίλισσα καὶ ἐκ δεξιῶν ἐστῶσα τοῦ παντοκράτορος; ταῖς γὰρ δὴ κατ' ἀνθρώπους εὐετηρίαῖς τὰ κατ' ἐμὲ πανταχόθεν περικυκλώσασα ἢ ἐπικλύσασα καὶ οὐδέν, ὅ τι τῆς κάτω ἀνθρωπίνης εὐροίας τῶν περὶ ἐμὲ περιβόλων στήσασα πόρρωθεν, ἔτι με καὶ πρὸς τὸ τῆς κατ' ἀνθρώπους εὐδαιμονίας ἀκρότατον, οἷς οἷδας λόγοις, τὴν βασιλείαν ἀνήγαγες· τούτοις τὸ ἐν πορφύρᾳ τέθεικας γονιμώτατον τῇ μητρικῇ μου σχέσει καὶ κλήσει τὴν μητρομήτορα προσθεμένη καὶ πατρομήτερα. τούτοις τὸ τῆς βασιλικῆς δυναστείας μέχρι καὶ τήμερον παρέξευξας παρατατικώτερον, τὰς καλλινίκους ὑπὲρ βασιλέως ἐπιμαχίας ἐν δεινοῖς καὶ καιροῖς κινδυνώδεις τὰ τοῦτου κατὰ βαρβάρων ὑπὸ σοι συμμάχῳ μεγάλα τε καὶ τῇ Ῥωμαίων ἐπικρατείᾳ σωτήρια τρόπαια, τὰς τῶν φιλτάτων ἡμῖν ἀναρρώσεις ἐν νόσοις ἢ καὶ ἀναρρώσεις ἐκ φάραγγος ἀρπάζοντος λείοντος. προσθήσεις δέ γε καὶ ἔτι ἡμέρας τοῦ βασιλέως καὶ σύμμαχος τούτῳ κατὰ βαρβάρων ἀπρόσμηχος γίνοιτο. ἵνα δὴ σοι καὶ ἡ κληρονομία καὶ ἡ χειρισθεῖσά σοι μεγαλόπολις πηγὴ καὶ ῥίζα τῆς εὐσεβείας ἀειθαλῆς διασωζέται καὶ ἀένναος. ἀγγέλων οὖν ἐπὶ τούτοις ἀφείσα γλώσσαις, αἰτίνες ποτε ἀγγέλων γλῶσσαι πεφύκασιν τὴν σὴν εὐφημεῖν τε καὶ γεραίρειν μεγαλειότητα καὶ τὸ ὑπὲρ τοὺς ἀνωτάτω καὶ πρεσβυτάτους θρόνους καὶ τὰ Χερουβim ἀκηλίδωτον καὶ ἀμόλυντον καὶ νοερῶς ἀνομολογεῖσθαι σοι διὰ τὸ περὶ ἡμᾶς συμπαθές τε καὶ φιλόανθρωπον, μόνον ἐγὼ τὸν ἐπιστρεπτικὸν ἀντισφέρω σοι μάλα ζέοντα ἔρωτα, τὸν προνοητικώτατόν τε καὶ σωστικώτατον μετὰ τοῦ μονογενοῦς τε καὶ πρωτοτόκου τρεφούσῃ περὶ τὸ ἀνθρώπινον ἔρωτα. καὶ μοι τὸ φρικτόν τε καὶ μέγα τῆς σῆς θεοτοκίας ἄξιωμα, περιλάλημα θυμηρέστατον καὶ ἐννόημα ἀδιάληπτον, ἐπὶ τε τὴν σὴν ἱερὰν λοχείαν πᾶσαν ἡδονὴν εὐαγῇ καὶ τροφῇ καλῶ. καὶ οὐδέν μοι πάντων οὕτω χαρίεστατον ἄκουσμα ἢ διήγημα, ὡς τὰ περὶ σε θαυμάσια καὶ μυστήρια καὶ τὸ τῆς ἐφ' ἡμᾶς ἐπιρροίας τῶν ἀγαθῶν ἐκ θεοῦ διὰ σου μέσης ἀένναον· ἀλλὰ γὰρ ἐπὶ τούτοις ἄξιον μὲν οὐδὲν εἶναι παρ' ἡμῖν οἶδα, τῆς σῆς ὑπὲρ λόγον καὶ νοῦν ἀγιότητος, καθάπερ οὐδὲ τοῦ τὸ ἡμέτερον ἐκ σοῦ

πτωχεύσαντος φύραμα, οἷς οὐδὲν ἑαυτῶν, ἀλλὰ τὰ πάντα θεοῦ, καὶ ἡμεῖς· γεννη-
 σάση γάρ σοι τὸν λόγον ὑπὲρ λόγον τὸν αὐλον, τό τε ἀνευθεὲς ἐντεῦθεν ἀπεκλη-
 ρώθη καὶ τέλειον καὶ τὰ τῆς κάτω ῥεύσεως ὕλης οὐκ ἔντιμα. ἐπειδὴ δὲ καὶ
 τοῖς ἔτι περὶ τὰ κάτω στρεφομένοις καὶ ζῶσι κατ' ἀνθρωπον ἀμήχανον θειοτέραις
 τισὶν ἀπαρχαῖς καὶ ὑπὲρ τὴν ὕλην τὸ τῆς περὶ σε πίστεως ζέον ἐνδείκνυσθαι, σοί
 τε τῇ τοῦ λόγου μητρὶ τὸ τοῦ λόγου συγκαταβατικόν τε καὶ μέτριον διὰ ζήλου
 τε καὶ μιμήσεως ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν τε καὶ καθ' ἡμᾶς εὐαγγῇ καὶ αὕτῃ ναὸν δειμα-
 μένῃ τῷ ἁγίῳ ναῷ σοι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κατὰ τὸν σὸν προπάτορα καὶ μέγαν
 Δαβὶδ θαυμαστῶ ὑμνωδούς σοι μονοτρόπους καὶ τῇ θείᾳ μακαριότητι τοῦ παρ'
 ἡμῖν σώφρονος θήλεος γένους ἐκ τούτῳ κατώκισα τὰ ἐτήσιά τε καὶ ἡμερήσια
 κατὰ λόγον ἀναγκαῖα τῷ ἀπορρῦτῳ τοῦ σώματος ἀπὸ τῶν σῶν μεγάλων ἔμοι
 δωρεῶν ἐκάστη τούτων ἐπιμετρήσασα κατὰ τὸ ἀνάλογον, μᾶλλον δὲ καὶ κοινο-
 βιακὴν διὰ πάντων καταστήσασα ταύταις τὴν ἀσκησιν καὶ πανταχόθεν περὶ τὴν
 ἱερὰν πολιτείαν τῷ θείῳ τούτῳ συντάγματι τὸ ἀπερίσπαστον περιποιησαμένη καὶ
 συγκροτήσασα. αἱ δὲ μοι καὶ κατ' ἐλπίδα τε καὶ εὐχὴν τὴν ἀσκητικὴν διαθέουσι
 διάυλον, ἐξ οὗ δὴ τὴν καλὴν ἐκείνην ὁμολογίαν περὶ τὴν ἱερὰν ταύτην μάνδραν
 θεοῦ τε καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ἐνώπιον ὡμολόγησαν καὶ οὐδὲ ἐνταῦθ' αἱ
 αἱ ἐπὶ σοι, παρθένε μῆτερ θεοῦ, ἐλπίδες διημαρτήκασι καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις εὐχαρι-
 στήρια χοροὶ σοι πάντως ἀγγέλων ἀνοίσουσιν, οὓς ἐπὶ σωτηρίᾳ χαίρειν ἀνθρώπου
 καὶ μεγάλα σκιρτᾶν διαγορεύει τὰ εὐαγγέλια. ἀλλ' ἐγὼ μὲν οὕτω δὴ σοι τῇ
 τεκούσῃ τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν, ἐν θεοῦ πόθῳ περιουσία τὴν ἱερὰν
 ἐδειμάμην μάνδραν καὶ ἀγέλην λόγῳ τετιμημένην τῇ τοῦ πρώτου ἡ καὶ ἐνὸς
 ποιμένος, κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα, μητρὶ σοι προσήγαγον. σὺ δέ μοι, ὦ τί
 ἂν σέ τις εἰπὼν ὀρθῶς προσείποι; τὴν κεχαριτωμένην παρὰ θεῶ, τὴν ὑπὲρ τὰ
 ὀρώμενα, τὴν ὑπὲρ τὰ νοούμενα, τὴν τοὺς ἔρους ὑπερβάσσαν τῆς φύσεως, τὴν θεοῦ
 καὶ ἀνθρώπων μεσίτιδα, τί τὰ πολλὰ μηχανῶν; τὴν ἀληθῶς ὑπὸ παρθενίᾳ καὶ
 ἀγνόητῃ θεομήτορα. σὺ δέ μοι τὴν ἐγκάρδιον πίστιν ἐπιεικῶς διαβασανίσασα,
 δέξαι τὴν ἀπαρχὴν εὐμενῶς καὶ μὴ ἀπόσῃ μοι τὴν προσαγωγὴν, μηδὲ ἀποτρέψῃς
 ἀπὸ τῆς παιδός σου τὸ πρόσωπόν σου, ἀλλὰ τῷ δεξιῷ τῆς ἀρχῆς πρόσθεος καὶ
 τὸ τοῦ πέρατος αἴσιον, τὰς τοῖς τοῦ παναγίου περιηργουμένης χαρίσμασι πνεύ-
 ματος καὶ αὕτῃ, κατὰ τὸν Μωϋσέα, διείσα, παναμώμητε, πτέρυγας, καὶ τὴν καλὴν
 ταύτην μάνδραν οὕτω περιθριγκώσασα καὶ τῷ περιϊόντι καὶ τίνα καταπίοι ζητοῦντι
 καὶ τοὺς ἱεροὺς περιβόλους ὑπὸ λιμῷ τε καὶ δόλῳ περιοδεύοντι· λέοντι, τὴν ἀνα-
 τεθεῖσαν ταύτην ἀγέλην τῇ σῇ, παρθένε καὶ μῆτερ, μεγαλειότητι συντηροῦσα καθ-
 ἄπαξ ἀνεπιβούλευτον, καὶ τὸ θῆλυ πρὸς ἀρετὴν ἀρρενοῦσα τῇ ἀδελφότητι, καὶ

τὴν πανοθενῇ σοι δεξιάν ὑπερέχουσα τοῦ καλοῦ τοῦδε ποιμανίου κατὰ τὴν διηγή-
 κειαν, ὡς μὴδὲ μίαν καὶ πάλιν ἐν ταύταις Εὐαν εὑρεῖν τὸν ἀρχαῖον περηνιστὴν
 τε καὶ δράκοντα ἢ ψιθυρίσαι ταύτης πρὸς ὧτα θανατηφόρα σοφίσματα καὶ πρὸς
 Ἄιδου κατάγοντα πέταυρον, ἀλλ' ἅμα πάσας ὑπὸ τὴν σὴν κραταιοτάτην αὐλιζομένας
 ἀντίληψιν τὸν ἱερόν, καθ' ἐτέραν ἐπιβολήν, μελισσῶνα τοῦτον περιβομβεῖν ἐμμε-
 λέστατα, τὸν τῆς ἀρετῆς ἐργαζομένης καρπὸν ὑπὲρ μέλι γλυκάζοντα ἐν αὐτῇ ἀγία
 θεοῦ προσκυνούσας ἀχράντως τῷ κρείττονι, θεῷ θυσίαν θυούσας αἰνέσεως τῆς
 ἡμέρας ἐπτάκις ἐπὶ τὰ τῆς θείας δικαιοσύνης αἰνούσης μαρτύρια, καὶ τὴν τε θείαν
 μακαριότητα, τὴν τε σὴν ἀνυμνούσας μεγαλειότητα ἐπὶ τὰ τῆς ὑπερουσίου θεό-
 τητος κρίματα ἐξεγειρομένης μετὰ τοῦ Δαβὶδ μεσονύκτιον ἐν ταῖς νυξὶν ἐπαιρούσας
 ὁσίας χεῖρας χωρὶς διαλογισμῶν εἰς τὰ ἅγια, ἐν ἐκκλησίαις τὸν θεὸν εὐλογοῦσας
 κύριον ἐκ πηγῶν Ἰσραὴλ, τὸν χοῦν κενούσας, τὸν νοῦν πετερούσας, δουλευούσας
 τῷ κυρίῳ, ζεούσας τῷ πνεύματι, ἀλλήλας κατανοοῦσας εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης
 καὶ καλῶν ἔργων κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον. ἐν τούτοις δὴ μοι τὴν ποίμνην
 ταύτην, ᾧ κεχαριτωμένη τοῦ λόγου μῆτερ, καὶ τῶν ἀπάντων βασίλισσα, διατῆρει
 τε καὶ διάσωζε, ὡς ἐντεῦθεν κακίαν τε τούτων πᾶσαν καὶ ἄγνοιαν ἐξελαύνεσθαι
 καὶ διὰ τῆς καθάρσεως αἰεὶ βαδίζειν τάχως πρὸς καθαρότητα καὶ τὰς τούτων ἱκετη-
 ρίας εἰς ὧτα κυρίου Σαβαώθ ἀνατείνεσθαι τε καὶ εἰσοικίζεσθαι καὶ οὕτως ἡμῖν
 ἐκείθεν ἐφήκειν ἅπαν ὃ τι σωτήριον τῇ ἱερατείᾳ, τῇ βασιλείᾳ, τῷ κατὰ Χριστὸν
 πολιτεύματι, ὡς ἐντεῦθεν καὶ τὸν τὴν τοῦ Χριστοῦ βασιλείαν διέποντα ἐν ἀκε-
 ραιότητι εὐσεβείας διέπειν τε. τὸ ὑπήκοον καὶ εἰρήνην τῷ κόσμῳ καὶ εὐστάθειαν
 πραγματεύεσθαι, ἐν καλοῖς παγγενῇ συντηρούμενον καὶ βαρβάρους τροπούμενον,
 ὅσοι τε ὄρατοὶ καὶ ὅσοι ἀόρατοὶ, ὅσοι τε τὰ νῦτα τούτῳ τηροῦσιν, ὅσοι κατὰ
 στέρνων τοῦτον πειρῶνται παῖειν, ὅσοι τε ὑπερόριοι καὶ ὅσοι αὐθιγενεῖς ἢ ἐγκόλ-
 πιοι τούτῳ δράκοντες, τὸ ἀπεινκατῶν τε καὶ ἀπώμοτον. τοιοῦτον δὴ σοι τὸν βασι-
 λέα μετὰ τῶν ἐξ αὐτοῦ, τὸν τὰ τε ἄλλα καὶ περὶ τὴν ἀπαρχὴν μοι ταύτην ὁμο-
 γνώμονα καὶ συνέριθον εὐγνώμονα καὶ ὁμόδουλον. ὁ καλὸς οὗτος τῆς ποίμνης
 εὐχόμενος ὅμιλος τῷ κατὰ Χριστὸν ἐπιμήκιστον περισώζεσθαι πολιτεύματι κατὰ
 λόγον δέηπου πάντως τῆς σῆς ἐπικουρίας δεῖται καὶ κραταιᾶς, ὡς εἰκός, ἀντιλήψεως
 περὶ τὸ μέγα λίαν αἶτημα τοῦτο καὶ τῇ οἰκουμένῃ σωτήριον, ἧς ἀποῦσης καὶ μὴδὲ
 τῆς θείας ῥοπῆς παρούσης οὐδὲν καλὸν οὐδενὶ τῶν ἀπάντων καθορθοῦν εὐπετές.
 τοιαῦτά σοι τὰ παρ' ἡμῶν, ᾧ θεομῆτορ, ἀπάσης κτίσεως δέσποινα, ἐπὶ τε τοῖς
 παρεληλυθόσιν εὐχαριστήρια, ἐπὶ τε τοῖς μέλλουσιν ἱκετήρια. καὶ γένοιτο δὴ ἡμῖν
 κατὰ τε τόνδε τὸν βίον τὸν ταραχώδη καὶ πολυκύμονα ὑπὸ τὰς σὰς αὐλίζεσθαι
 πτέρυγας, ὡς τόν τε μὴ ὑπὸ ταύταις σκεπόμενον, ἀλλὰ καὶ περὶ τὸ τοῦ κόσμου

μέσον ἢ τὸ τῶν κοσμικῶν πραγμάτων κέντρον στρεφόμενον ἀμήχανον ἢ καὶ τελείως ἀδύνατον μὴ φλέγεσθαι ἐπ' ἀνθρώπων βαδίζοντα ἢ ἐπ' ἀκανθῶν μὴ ἀμύττεσθαι ἢ ἐπὶ ξιφῶν μὴ αἰμάττεσθαι. κατὰ τε γοῦν τὸν παρόντα βίον τὸν πολυκίνητον καὶ φιλομετάβολον, οὕτω δὴ σε τὴν καλλονὴν Ἰακώβ ὑπέρμαχον ἔχειν ἡμῖν ἐν πᾶσιν ἀπρόσμαχον γένοιτο, τὰς τῶν σφετέρων ἐλπίδων ἀγκύρας ὅλας τῆς σῆς χρηστότητος ἐξαρτήσας, κατὰ τε λήξιν τὴν μέλλουσαν εὐρεῖν σε πάλιν προστατίδα περὶ τὸ φρικτόν τε καὶ μέγα τοῦ υἱοῦ σου καὶ βασιλείως κριτήριον, ὃ τε δὴ καὶ τοὺς λόγους τῶν ἐν τῇ καλῇ Ναζαρετ μεγάλων εὐαγγελίων τῆς ἐν σοὶ παναρρήτου τοῦ λόγου σαρκώσεως καὶ τῶν κατὰ τὴν ἱερὰν Βηθλεὲμ ἐν τῇ φάτνῃ σπαργάνων οἱ τῆς ἀρετῆς ἐργάται συνήσουσι τρανότερόν τε καὶ καθαρώτερον. ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν δὴ τῇ ὑπερλάμπρῳ καὶ θεῖᾳ κιβωτῇ σοι τοῦ ἁγιάσματος τὰ παρ' ἡμῶν εὐχαριστήριά τε καὶ ἱκετήρια, ἃ δὲ δὴ περὶ τε τῆς ἱερᾶς σοι μάνδρας καὶ τῆς τῶν κατ' αὐτὴν ἡμῖν δικτετύπεται καταστάσεως ταῦτά ἐστι.

Κεφ. α'. Περὶ τοῦ ἐλευθέραν καὶ αὐτοδέσποτον εἶναι τὴν τῆς Κεχαριτωμένης καὶ πανάγνου θεομήτορος μονήν. Βούλομαι τὴν ὑπ' ἐμοῦ συστάσαν τῆς Κεχαριτωμένης δεσποίνης μου θεοτόκου μονήν, μέχρι μὲν ἂν ἐγὼ τῆς αὐτῆς ἐκτενεῖ πρεσβεῖα καὶ χάριτι ἐν τῇ παρουσίᾳ διατηρῶμαι ζωῇ, καθ' ὃν ἂν αὐτὴ θέλω τρόπον διοικεῖσθαι καὶ διεξάγεσθαι, μετὰ δὲ τὴν ἐμὴν ἀποβίωσιν (ἄνθρωπος γὰρ οὐσα θανεῖν ἀπεκδέχομαι καὶ τὸ κοινὸν ἐπιγινῶναι χρέος τῆς φύσεως) ἐλευθέραν εἶναι καὶ αὐτοδέσποτον καὶ πάσης χειρὸς καὶ δεσποτείας ἀπεξενωμένην καὶ μηδενὶ τῶν ἀπάντων ἐπ' αὐτὴ προσεῖναι ὅτιοῦν δίκαιον ἢ πρόνομιον, ἀλλὰ παντάπασιν οὐσαν ἐλευθέραν μένειν καθ' ἑαυτὴν καὶ ἐφ' ἑαυτῆς διοικεῖσθαι κατὰ τὰ παρ' ἐμοῦ ῥητῶς ἐνταῦθα διατυπωθησόμενα, μήτε βασιλικαῖς ἢ ἐκκλησιαστικαῖς ἢ προσωπικοῖς ὀδεθήποτε ὑποτιθεμένην δικαίους, μήτε κατὰ δωρεάν ἢ ἐπίδοσιν ἢ ἐφορίαν ἢ οἰκονομίαν ἢ ἐπιτήρησιν ἢ ἐτέρην τινὰ πρόφασιν προσώπῳ οἰωδῆταιν ἢ μονῇ ἢ εὐαγεῖ οἰκῇ ἢ τῷ ὀρφανοτροφείῳ ἢ ἐτέρῳ σεκρέτῳ ἢ ξενωνί τινι ἀνατιθεμένην, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μόνης τῆς κεχαριτωμένης παρθενομήτορος, ἣ δὴ καὶ ἀνατίθεται, κεῖσθαι μένουσαν ἐς αἰεὶ, καὶ παρὰ τῆς κατὰ τὴν ἡμέραν ἡγουμενευούσης ἐν αὐτῇ κυβερνᾶσθαι τε καὶ διεξάγεσθαι κατὰ τὰ παρόντα ἡμῶν διατάγματα· ὁ μὲν γὰρ κράτιστός μου βασιλεὺς, κύρις Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός, ὃν δῶψ κύριος ὁ θεὸς μαχράνῳνα διαβιῶναι ζωὴν καὶ εἰς γῆρας ἐλάσαι βαθύ, τοιαύτην ἔξει τὴν ἐπὶ τῇ μονῇ ἐξουσίαν, ὅποιαν δὴ καὶ ἐγώ. μετὰ δὲ τὴν τοῦ κρατίστου μου βασιλείως τῶν ἐντεῦθεν ἐκδημίαν οὐ βούλομαι τὴν τῆς Κεχαριτωμένης μου θεοτόκου μονήν ὑπὸ τινος τῶν ἀπάντων διοικεῖσθαι καὶ διεξάγεσθαι, ἐλευθέραν καὶ αὐτοδέσποτον ἐς αἰεὶ διαμένουσαν, καθὼς ἀνωτέρω λεπτομερέστερον

διείληπται, ἀλλ' αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς διοικεῖσθαι καὶ διακυβερνᾶσθαι παρὰ τῆς κατὰ τὴν ἡμέραν ἡγουμενευούσης ἐν αὐτῇ κατὰ τὴν τοῦ παρόντος τυπικοῦ διαταγὴν. εἰ δέ τις βουλευθεῖη ποτὲ ἐν οἱφδήποτε χρόνῳ καθ' οἷον δι' ἑνὸς τρόπου καταδουλώσασθαι ταύτην ἡμῶν τὴν μονὴν καὶ ὑπὸ ἐξουσίαν ἑτέρου θέσθαι τινός, καὶ βασιλεὺς εἴη, καὶ πατριάρχης, καὶ ἄλλος τις τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἢ συγχλητικῶν [ἀρχόντων], καὶ αὐτὴ ἡ προεστῶσα ἢ [ὁ] οἰκονόμος ἢ τις ἄπλως τῶν νῦν ἐν ταύτῃ ἀδελφῶν ἐξ ἐπηρείας δαιμονικῆς παρακεκίνημένη, οὐ μόνον ἐνοχος ἔσται τῷ θεῷ σώματι καὶ αἵματι τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀνάθεμα ἔσται, καθὼς φησιν ὁ θεὸς ἀπόστολος, καὶ τῇ ἁρᾷ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων [τῶν ἐν Νικαίᾳ] ὑπόδικος γένηται, ὅτι ὅπερ ἐκ ζεούσης καρδίας καὶ πίστεως ἐξ ἐλαχίστου μέρους τῶν πρὸς τῆς Κεχαριτωμένης θεοτόκου πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσιῶν συνεστησάμεθα μοναστήριον καὶ τῇ ἐξουσίᾳ καὶ δεσποτείᾳ αὐτῆς τῆς Κεχαριτωμένης θεοτόκου ἡμῶν ὑπεκθέμεθα, ἐκ πάντων ἀπλῶν ἐλευθερον αὐτὸ τυγχάνειν θελήσαντες, τοῦτο οὗτος κακοτρόπῳ γνώμῃ καὶ δολερᾷ ὑπὸ ἐξουσίαν ἀνθρώπων διεφθαρμένων ἴσως καὶ πονηρῶν καὶ πρὸς οὐδὲν ἄλλο βλέπόντων ἢ κέρδος ὀλέθριον ἀθλίως ὁ ἄθλιος ποιήσασθαι ἐμελέτησεν.

Κεφ. β'. Περὶ τοῦ δεῖν κοινοβιακὴν τὴν διαγωγὴν μετιέναι τὰς ἐν τῇ μονῇ τῆς Κεχαριτωμένης τὸν μονήρην βίον διανυούσας. Περὶ γε μὴν τῆς διαγωγῆς τῶν μοναζουσῶν καὶ τῆς ὁλης ἐν τῇ μονῇ πολιτείας ἐφεξῆς σαφέστερόν τε καὶ διὰ βραχείων εἰρησθαι καλόν. διορισθήσεται δὲ τὰ περὶ τούτου, καθὰ τοῖς θεοῖς πατράσι περὶ τῶν ἄρτι ἀποταξαμένων διηυκρίνεται τε καὶ διηγόρευται· διεγνώκασι γὰρ καὶ νενομοθετήκασι κοινοβιακὴν ὑπεισέργεσθαι πολιτείαν καὶ εἰς ὑποταγὴν ἐκδίδοσθαι ἀρνησμένους τὸ θέλημα τοὺς ἄρτι τὸν πολυκύμονα φυγόντας κόσμον καὶ προσπεφευγότας τῷ τοῦ μονήρους βίου ἀκυμάντῳ λιμένι, ἅτε δεομένους κυβερνήτου καὶ ὁδηγοῦ, ὡς τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα τυφλὸν περιφέροντας καὶ μὴ οἷους τε ὄντας ἑαυτοῖς ἐπαρκεῖν διὰ τὴν τοῦ καλοῦ ἄγνοιαν. τούτοις οὖν πειθομένη βούλομαι καὶ σφόδρα βούλομαι, ἐν κοινοβιακῇ διαγωγῇ τε καὶ καταστάσει τὰς μοναζούσας ἐν τῇ μονῇ τῆς Κεχαριτωμένης μητροπαρθένου διαζῆν καὶ τὴν τῆς τοιαύτης πολιτείας κανόνα ἑσαεῖ κύριον εἶναι παρ' αὐτῇ, ἀναλλοιώτόν τε καὶ ἀμετάτρεπτον καὶ πάσῃ περιστάσει ἀσάλευτον μέχρι τῆς τοῦ παντός τοῦδε συστάσεως κατὰ μηδέναν τρόπον παραχαρτιζόμενον ἢ ἀλλοιούμενον μηδὲ παρακινούμενον δι' ἡντιναοῦν αἰτίαν ἢ πρόφασιν, μὴ διὰ πλοῦτον, μὴ διὰ πένιν, μὴ δι' ἀφορίαν ἢ εὐφορίαν, μὴ δι' ἄλλην ὅποιαν οὖν εὐλογοφανῆ αἰτίαν ἢ ἀφορμὴν, ἀλλὰ πάντῃ τε καὶ πάντως τὴν κοινοβιακὴν φυλάττεσθαι διαγωγὴν καὶ κατάστασιν μέχρι παντός ἀπαράθραυστον, καὶ εἰς δύο μοναζουσῶν διάρκειν περιστῆναι συμβῇ τὴν

δλην πρόσδοδον τῆς μονῆς καὶ αὐτὰς κοινοβιακῶς βουλόμεθα ζῆν καὶ τῷ τῆς διαγωγῆς ταύτης κανόνι στοιχεῖν. κἀν μὲν τῶν ἡγουμένων τις ἐναντίον βουληθῇ, τὰς μοναχὰς ἀντιλέγειν, εἰ δ' αἱ μοναχαί, τὴν ἡγουμένην ἀντιπίπτειν, εἰ δὲ καὶ σύμ-
 πασαι συμφρονήσαιεν, τὴν τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένην τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγ-
 μένα διεκδικεῖν, εἰ δὲ καὶ αὕτη ἐκείναις συναπαχθεῖη, ἄδειαν ἐκχωροῦμεν παντὶ
 τῷ βουλομένῳ ὑπὲρ εὐσεβοῦς ἀγωνίζεσθαι πράγματος, εἰ μὴ γε παρὰ τῶν συγγενῶν
 ἡμῶν τοῦτο γένηται, καὶ δικαστηρίῳ προσιέναι δι' αὐτὸ τὸ κάλδον καὶ τὸν ὑπὲρ τούτου
 μισθὸν καὶ τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα ζητεῖν ἔχειν τὸ ἐνεργὸν καὶ τὰς πρωταιτίους
 τῆς τοῦ κοινοβιακῶς ζῆν καταλύσεως ἐξωθεῖν τῆς μονῆς καὶ μὴ νομίζειν τοῦτο
 μικρὸν εἶναι κατόρθωμα, ἀλλὰ καὶ πᾶν μέγα καὶ σωτήριο.

Κεφ. γ'. Περὶ τῶν εἰς ἀντίληψιν τῆς μονῆς τεταγμένων καὶ περὶ
 τοῦ κρατεῖν καὶ ὅσα ἐν τῇ διαθήκῃ μου περὶ τῆς μονῆς διατάξομαι
 ἴσα τῷ παρόντι τυπικῷ, ὃ καὶ ὀφείλει ἔχειν τὸ ἀναλλοίωτον καὶ
 ἄτρεπτον ἔσσει. Ἐπεὶ δὲ τῶν ἀναγκαίων ἦν φροντίσαι τὴν βασιλείαν μου, ὅπως
 καὶ μετὰ τὴν ἀμφοτέρων ἡμῶν ἀπὸ τῶν ἐνθένδε μετάστασιν ἢ τῆς Κεχαριτωμένης
 μου θεοτόκου μονῆς εὐποροῖη τῶν ἀντιληφομένων, ἵνα μὴ καὶ τοῖς τὰ ἀλλότρια
 συλῶσι διάρπαγμα γένηται, οἷα μὴ ὑπὸ σκέπην τινὰ καὶ ἀσφάλειαν φρουρουμένη,
 τοῦτο δὴ καὶ πεποίηκα καὶ κατὰ λόγον ἀρίστης οἰκονομίας βούλομαι τὴν περι-
 πόθητον μου θυγατέρα καὶ πορφυρογέννητον, μοναχὴν κυρὰν Εὐδοκίαν, περιέπειν
 αὐτὴν καὶ συγκροτεῖν καὶ διεκδικεῖν καὶ ἀποτρέπειν παντοίως τοὺς πειρωμένους
 αὐτῇ ἐπηρεάζειν, καὶ ὅτε τι ἴσως τῶν ἐν τῷ παρόντι τυπικῷ παραθραύεσθαι κινδυ-
 νεύει, κωλύειν, ἅτε μοναχὴν οὖσαν καὶ μέλλουσαν τῇ τοιαύτῃ μονῇ ἐγκαρτερεῖν.
 μετὰ μέντοι τὴν ταύτης πρὸς τὰ ἐκεῖθεν μετάστασιν ἐκείναι εἰς τὴν τῆς μονῆς
 ἐφορείαν καὶ ἀντίληψιν καταστήσονται, αἷς ἡ βασιλεία μου τὸ τοιοῦτον δίκαιον
 δώσει, ἢ διὰ προσθήκης ἐν τῷ παρόντι τυπικῷ γενομένης ἢ καὶ διὰ τίνος ἐγ-
 γράφου τελευταίας βουλήσεως· καὶ ὅσα γὰρ ἂν ἐν ταῖς τελευταίαις μου βουλή-
 σεσι διατυπώσωμαι περὶ τῆς μονῆς ταύτης καὶ πάντων τῶν ὑπ' αὐτήν, οὕτω
 βούλομαι κάκεῖνα κρατεῖν, ὥσπερ ἂν εἰ ἐν τῷ παρόντι μου τυπικῷ ἐνεγράφησαν
 καὶ οὕτω καὶ ταῦτα ἀναλλοίωτα διαμένεν, ὃν τρόπον καὶ διωρισμένα ἐνταυθοῖ.
 ἀλλὰ καὶ τινὰ τῶν ἐν τούτῳ γραφέντων μοι, εἰ βουληθῶ ἀλλοιωσαὶ ἐνδιαθήκως,
 πάντως καὶ τοῦτο ἐξέσται μοι, καὶ οὐδεμία διαφορὰ λογισθήσεται τῷ παρόντι μου
 τυπικῷ πρὸς τὴν τελευταίαν μου βούλησιν, ὅσον εἰς τὸ ἐπίσης κρατεῖν ἰσχυρῶς
 πάντα τὰ δι' ἀμφοτέρων ἐπὶ τοῖς τῆς μονῆς τῇ βασιλείᾳ μου δόξαντα, εἰ μὴ ποῦ
 τινὰ τῶν ἐνταυθοῖ γεγραμμένων, ὡς εἴρηται, σχολὴν ἀπὸ τῆς διαθήκης μου δέ-
 ζονται. τῇ προφάσει δὲ ταύτῃ οὐκ ὀφείλει τις τῶν αἷς ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς

μονῆς παρὰ τῆς βασιλείας μου ἐγκεχώρηται ἐξουσιάζειν τινὸς τῶν ἐν αὐτῇ, οὐ παραχαράττειν τι τῶν ἐν τῷ παρόντι τυπικῷ διωρισμένων, οὐ τὴν ἡγουμένην μεθιστάν, οὐ μοναχὰς κατατάττειν, οὐκ εἰσάγειν, οὐκ ἐξάγειν, οὐκ ἐν λογισμοῖς τισιν ὑποτιθέναι ἢ αὐτὴν τὴν ἡγουμένην ἢ τὸν οἰκονόμον ἢ τινα τῶν μοναζουσῶν, ἐφ' οἷς διοικοῦσί τε καὶ προνοοῦνται, οὐ τῶν εἰσοδιαζομένων τε καὶ ἐξοδιαζομένων εἰδῶσιν ἀπαιτεῖν ἢ λαμβάνειν τι ἀπὸ τῆς μονῆς τὸ σύνολον ἐπιχειρεῖν ἢ νοσφίζεσθαι τὸ οἰονοῦν ἢ διατάττεσθαι¹⁾. τὴν γὰρ διοίκησιν τῆς μονῆς καὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν πάντων ἀπερικλόνητον ἀνатиθέαμεν αὐτῇ τῇ προεστῶσῃ καὶ ταῖς μοναχαῖς κατὰ τὴν τοῦ τυπικοῦ περιλήψιν. ἐπὶ δὲ τούτῳ μόνῳ τὰς ῥηθείας ἐφιστῶμεν τῇ μονῇ, ἐπὶ τῷ συγκροτεῖν τε καὶ περιέπειν αὐτὴν τε καὶ ὑπ' αὐτὴν, καὶ σκανδαλιζομένης ἴσως τὰς μοναχὰς εἰρηνεύειν καὶ ἀποσοβεῖν τοὺς ἐθέλοντας τοῖς τῆς μονῆς ἐπεμβαίνειν δικαίοις ἢ παραθραύειν τι τῶν ἐν τῷ παρόντι τυπικῷ διηγορευμένων, ἀρκέσει δὲ αὐταῖς τὸ μνημονεύεσθαι μόνον καθ' ἑκάστην ἐν τῇ μονῇ καὶ μετὰ θάνατον τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις [ἐγ]γράφεσθαι²⁾. τὸ γὰρ παρὸν ἡμῶν τυπικὸν βουλόμεθα ἔχειν τὸ κράτος ἀκλόνητόν τε καὶ ἀπαράτρωτον μέχρι παντός, μὴ προσθήκη τινὰ δεχόμενον, μὴ ἀφαίρησιν, μὴ μεταποίησιν· οὐδέποτε γάρ τι τῶν ἐν τούτῳ διηγορευμένων ἢ διαγορευομένων παραβλήσετε ἢ τινα τρόπον [ἀλλοιώσιν]³⁾ ἢ μεταποίησιν δέξεται παρ' οὐτινοσοῦν, οὐδὲ ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ, καὶ πολλῶν κρείττονα διατάγματα καὶ οἰκονομήματα εἴτε παρ' αὐτῆς τῆς ἡγουμένης, εἴτε παρὰ τῆς τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένης εἰσάγοιτο τῇ μονῇ, ἐξ ὧν προσδοκᾷται αὐτὴν τε καὶ τὰ ὑπ' αὐτὴν ἐπίδοσιν μεγίστην λαβεῖν καὶ κατὰστασιν κρείττονα.

Κεφ. δ'. Περὶ τοῦ πῶς ἂν διάγοιεν ἐν τῇ μονῇ αἱ ἐκ τῶν ἐγγόνων ἡμῶν ἀποκειρόμεναι καὶ ἐν ταύτῃ παραχωρηθεῖσαι διάγειν καὶ αἱ ἐκ τῶν περιφανεστέρου βίου καὶ σεμνοῦ προσερχόμεναι τῇ τοιαύτῃ μονῇ καὶ ἀποκειρόμεναι ἐν αὐτῇ. Ἐὰν δέ τις τῶν θυγατέρων τῆς πορφυρογεννήτου κυρᾶς Ἀννης ἢ τῆς πορφυρογεννήτου κυρᾶς Μαρίας ἐν τῇ τοιαύτῃ μονῇ τὴν κοσμικὴν τρίχα θελήσει κείρασθαι ἢ καὶ ἀπὸ τῶν ἔξω ἀποκαρεῖσα εἰσελθεῖν, παραδεκτέα ἔσται, καὶ εἰ μὲν τῷ αὐτῷ τύπῳ τε καὶ κανόνι ἐμμένειν βούλοιο ἐν τε τῇ διαγωγῇ καὶ διαίτῃ καὶ κατοικίᾳ καὶ πάσῃ ἄλλῃ τῶν ἐν ταύτῃ ἀσκουσῶν καταστάσει, μηδὲν τι παρηλλαχόμενον καὶ τῆς τῶν λοιπῶν μοναζουσῶν πολιτείας ἀλλότριον ἐπιδεικνυμένη, εὐαπόδεκτος αὐτὴ καὶ θεῷ καὶ ἐμοὶ ὑπὲρ τῆς ἀρίστης

¹⁾ ἐπιχειρεῖν ἢ νοσφ. τὸ οἰονοῦν ἢ διατάττεσθαι ἐπιχειρεῖν. Μ.

²⁾ γράφεσθαι Μ.

³⁾ Supplevimus.

μεταβολῆς καὶ δεξιᾶς ἀλλοιώσεως. εἰ δ' ἐκ τῆς συνήθους ἴσως ἀβροτέρας διαγωγῆς εἰς τὴν ἄγαν σκληρὰν μεταπεσεῖν μὴ δύναίτο, τοὺς μὲν λογισμοὺς ἑαυτῆς καὶ τὰς πράξεις ἀναθήσει καὶ αὕτη τῷ κοινῷ πατρὶ τῶν μοναζουσῶν, ἐξαγορευομένη αὐτῷ ἐπίσης καὶ ταῖς λοιπαῖς, διαίτη δὲ καὶ ψαλμωδία χρήσεται τῇ κατὰ δύναμιν ἑαυτῆς ἐν τῷ δοθησομένῳ αὐτῇ κελλίῳ, ἤγουν τῇ ὀπισθεν τοῦ μύακος τῆς τραπέζης τῶν μοναζουσῶν ἐχομένως τοῦ περιβόλου αὐτῶν ἀνεγερθείσῃ μικρᾷ τροπικῇ μετὰ τοῦ παρακελλίου καὶ τῆς χρεϊώδους ἄλλης ἀκολουθίας τοῦ τοιοῦτου οἰκῆματος ἰδιαζόντως διάγουσα καὶ ἐστιωμένη ἐπέκεινα τῆς τῶν ἄλλων μοναζουσῶν συνήθους διαίτης, καθὼς ἂν ᾗτε κατάστασις τῆς ἀποκειραμένης ἀπαιτῇ καὶ ἡ τῆς καθηγουμένης διάκρισις οἰκονομήσῃ, ἐπ' ἀδείας τε ἔσται αὐτῇ ἔχειν καὶ δύο γυναῖκας τὰς ἐκδουλεύουσας αὐτῇ ἐλευθέρας, εἴτε καὶ δούλας, ὀφειλούσας διοικεῖσθαι ἀπὸ τῶν τῆς μονῆς. ἀνδράσι μέντοι ἄβάτου ὀρισθέντος εἶναι τοῦ μοναστηρίου, εἴπερ ἄρα βούλοίτο τισι συντυχεῖν αὐτῇ τῶν οἰκείων αὐτῆς, εἴτε ἀναγκαῖα χρεῖα καλεῖ, οὐκ ἐξέσται αὐτῇ ἐντὸς τῆς μονῆς τούτους εἰσαγαγεῖν, ἀλλ' ἐξελεύσεται αὐτῇ μετὰ καὶ τῆς βουλῆς τῆς καθηγουμένης εἰς τὸ πρὸς τὸν πυλῶνα ἐξάγον διαβατικὸν κἀκεῖσε τούτοις συνομιλήσασά εἰσελεύσεται αὐθις εἰς τὴν μονὴν ἄβατον αὐτὴν, ὡς εἴρηται, ἀνδράσιν διαφυλάττουσα. εἰ δέ τις τῶν τοιούτων οὐ δύναται τῷ περὶ τῆς ἐξελεύσεως τῆς μονῆς ὀρισθέντι ἐπὶ ταῖς λοιπαῖς μοναζούσαις ἐν τῷ παρόντι ἡμῶν τυπικῷ ἐμμένειν τύπῳ, παραχωρηθήσεται παρὰ τῆς καθηγουμένης, περιστατικοῦ τινος αὐτῇ συμβάντος, ἐξέρχεσθαι τῆς μονῆς μετὰ μίας τῶν γεραιτέρων καὶ σεμνοτέρων ἀδελφῶν, ἣν ἂν ἡ καθηγουμένη βούλοιτο. καὶ ἡ μὲν μοναχὴ εὐθὺς ὑποστρέψει, ἐκεῖνη δὲ θεασαμένη τὸν ἀσθενοῦντα συγγενῇ αὐτῆς δύο εἴτε καὶ τρεῖς ἡμέρας, ὑποστρέψει πρὸς τὴν μονήν. εἰ δὲ καὶ τὰ ἔσχατα πνεῖ ὁ ἀσθενῶν συγγενὴς αὐτῆς, καρτερήσῃ ἐκεῖσε μέχρις ἂν ἐκεῖνος τέλει τοῦ βίου χρήσεται, εἴ γε καὶ ἡ τούτου τελευτὴ πρὸς μίαν ἢ καὶ δύο ἡμέρας ἐπεκτείνεται ἢ καὶ πλεῖον, καὶ ἔκτοτε πρὸς τὴν μονὴν ὑποστρέψει. ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἐτέρα τῶν ἐκ περιφανεστέρου βίου καὶ καταστάσεως σεμνῆς βούληθῃ ἐν τῇ τοιαύτῃ μονῇ τὴν κοσμικὴν ἀποθέσθαι τρίχα ἢ καὶ ἀπὸ τῶν ἔξω ἀπακαρεῖσα εἰσελθεῖν, παραδεκτέα ἔσται καὶ αὕτη· καὶ εἰ μὲν τῷ αὐτῷ τύπῳ τε καὶ κανόνι ἐμμένειν βούλοιτο ἐν τε διαγωγῇ καὶ διαίτῃ καὶ κατοικίᾳ καὶ πάσῃ ἄλλῃ τῶν ἐν ταύτῃ μοναχῶν καταστάσει, εὐαπόδεκτος θεῷ καὶ ἐμοί. εἰ δ' ἴσως πρὸς τὴν κοινὴν κατοικίαν ἀποκνέοι, κατὰ τοῦτο μόνον ἔσται διαλλάττουσα πρὸς τὴν πᾶσαν διαγωγὴν καὶ κατάστασιν τῶν μοναζουσῶν, κατὰ τὸ ἔχειν δηλαδὴ εἰς ἰδίαν κατοικίαν τὴν δηλωθεῖσαν τροπικὴν, ἐκχωρουμένη ἔχειν εἰς ὑπηρεσίαν καὶ μίαν ὑπόργισσαν διοικουμένην ἀπὸ τῶν τῆς μονῆς, ἐν ἄλλοις δὲ τισιν παρὰ τὰ ἐνταῦθα

διηγορευμένα περὶ αὐτῶν ἢ τοῦ κοινοβίου ἀκρίβεια παρὰ τῆς καθηγουμένης ἐπ' αὐταῖς οὐ παραθεωρηθήσεται· οὐ γὰρ ἐπὶ καταστροφῇ καὶ ἀταξίᾳ τῆς κοινοβιακῆς καταστάσεως παραδέχεται ταύτας διωρισάμεθα· ἀρκεῖ γὰρ ἡ ὀρισθεῖσα ἐν αὐταῖς παραλλαγή· εἰ δ' ἴσως κατὰ τι τὴν μονὴν παραβλάπτειν ἐξ ἀπασῶν τούτων πειραθείη τις, οἷα πολλὰ τὰ τῆς ἀβουλίας, ἢ τινας τῶν μοναζουσῶν ἐν τῷ ἰδίῳ κελλίῳ παραδέχεται ἢ συνομιλεῖν ἐπὶ σκανδάλῳ καὶ διασχισμῷ τῆς ὅλης ἀδελφότητος, οὐ δύναται δὲ διορθώσασθαι ταύτην ἢ καθηγουμένη, ἀνασταλήσεται καὶ ἀκουσα παρὰ τῆς τηνικαῦτα τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένης.

Κεφ. ε'. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοναζουσῶν. Ἔσονται μὲν οὖν αἱ μοναχαὶ τῆς Κεχαριτωμένης καὶ ὑπεραρχάντου δεσποίνης θεοτόκου εἰκοσιτέσσαρες τὸν ἀριθμὸν, αἱ τῇ τῆς ἐκκλησίας ὑπηρεσίᾳ καὶ ψαλμῳδίᾳ καὶ ταῖς τῆς μονῆς διακονίαις προσανέχειν ὀφείλουσαι διηνεκῶς. εἰ δέ γε τῇ τῆς Κεχαριτωμένης θεοτόκου εὐμενεῖα τὰ τῆς ὑπ' αὐτῆς μονῆς ἐπίδοσιν ἀξιόλογον ὀθενδήποτε λάβοι, ὥς καὶ εἰς πλείονων αὐτάρκειαν ἐξαρκούντα εὕρισκεσθαι, ὁ τῶν μοναζουσῶν ὄρος τῷ τριάκοντα περιγραφέσθω ἀριθμῷ ἢ καὶ μικρόν τι τούτον ὑπερβαίνετω καὶ ὀρίξεσθω μέχρι τῶν τεσσαράκοντα, ὧν πλείους εἶναι τὰς ἐν τῇ μονῇ ἀσκουμένας ἀπαγορεύομεν, τῆς ἡγουμένης τῷ ἀριθμῷ τούτῳ μὴ περιεχομένης, μήτε μὴν τῶν δύο παιδίων ἀνατρέφεισθαι γὰρ καὶ δύο παιδιά ἐν τῇ μονῇ διοριζόμεθα καὶ ἀνάγεσθαι καὶ παιδεύεσθαι καὶ καταρτίζεσθαι καὶ ἀποκείρεσθαι ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι, μήτε τῶν ἑξ ὑπουργισσῶν, ἃς τυπούμεν εἶναι ἐν τῇ μονῇ εἰς ὑπηρεσίαν τῆς ἀδελφότητος, ὧν μὴ ἀρκουσῶν καὶ ἑτέρα μία εἴτε καὶ δύο παραληφθήσονται. ἀλλὰ καὶ τὴν μέχρι τῶν τεσσαράκοντα τῶν μοναζουσῶν ἐπίδοσιν ἐπιτρέπομεν, εἴ γε τὸν κανόνα καὶ τὸν ὅρον τῆς κοινοβιακῆς καταστάσεως, ὃν τετυπώκαμεν, φυλάττοιεν αἱ μονάζουσαι ἀπαράθραυστον, καὶ οὐ τὸ πλῆθος ἐμποδίζει τὴν τούτων ἀκρίβειαν. εἰ δέ τις ἀκαταστασίας ἀφορμὴ ἢ αὐξήσις τῶν μοναζουσῶν γένηται, σχολάζειν παντάπασιν τὸν ἀριθμὸν τούτον διοριζόμεθα· προηγουμένως γὰρ ἡμῖν φροντίς τῆς τῶν μοναζουσῶν καὶ τῆς κοινοβιακῆς καταστάσεως, οὐχὶ πολλὰς εἶναι τὰς μοναζούσας, ἐστίν.

Κεφ. ς'. Περὶ τοῦ ἐν ἐνὶ οἰκίσκῳ τὰς μοναζούσας πάσας μένειν. Αὗται μὲν οὖν ἅπασαι ἐν ἐνὶ κοιτωνίσκῳ ὀφείλουσιν ὑπνοῦν τῷ παρὰ τῆς βασιλείας μου ἐπ' αὐτῷ τούτῳ νεοургηθέντι καὶ ἀφορισθέντι, πᾶσαι πάσαις κατὰδῆλοι, ἵνα δὴ τὰς φιλοπόνους μιμῶνται αἱ βαθυώτεραι πρὸς παροξυσμὸν ἀρετῆς καὶ καλῶν ἔργων. εἰ δέ τὸ πλῆθος τῶν μοναζουσῶν ὑπερβαίνει τὴν τοῦ οἰκίσκου χώρησιν, μέρος τι τοῦ παρακειμένου οἰκίσκου οἰκήσουσιν αἱ μὴ χωρούμεναι ἐν τῷ ἀφορισθέντι κοιτωνίσκῳ, τὸ δ' ἄλλο μέρος χρήσιμον ἔσται αὐταῖς, ὅτε τοῖς ἐργοχείροις σχολάζουσιν ὑπ' ὄψιν τῆς ἡγουμένης, ἅπερ ἂν αὐτὴ ἐπιτάξειεν ἐκάστη

τούτων, μιᾶς ἐξ αὐτῶν ἀναγινωσκούσης τι τῶν τῆς θείας γραφῆς, ὅπερ ἂν δόξῃ τῇ ἡγουμένη εἶναι κατάλληλον καὶ μεθέλκον πρὸς θεϊὰν ἡδονὴν καὶ τὸν ἐκ τῆς ἐργασίας πόνον ἐκλύον. οἱ μὲν νεουργηθέντες* κοιτωνίσκοι παρὰ τῆς βασιλείας μου καὶ ἀφορισθέντες ταῖς μοναζούσαις εἰς καταμονὴν καὶ αἱ λοιπαὶ κέλλαι αἱ ἐντὸς τῆς μονῆς πρὸς οἰανδήτινα χρεῖαν ἀφορισθεῖσαι ταῖς μοναζούσαις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μενοῦσι σχήματος καὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως, μήτε διώροφα γινόμενα, μήτε ἁλλοίως μετασχηματιζόμενα.

Κεφ. ζ'. Περὶ τοῦ δωρεὰν ἀποκείρεσθαι τὰς ἀποκείρεσθαι μελλούσας καὶ πότε ἔσται δεκτὸν τὸ προσαγόμενον. Δωρεὰν δὲ προσλαμβάνεσθαι καὶ ἀποκείρεσθαι τὰς προσιούσας βουλόμεθαι καὶ τῇ ῥηθείᾳ τῶν ἀδελφῶν καθριθμεῖσθαι ποσότητι δόσεως ἄνευ τινός· οὔτε γὰρ ἀποταγὴν παρέξει τις, οὔτε συνήθειαν, οὔτε προσένεξις ἐπιζητηθήσεται¹⁾, οὔτε τὸ λεγόμενον τραπεζιατικόν, οὔτ' ἄλλο τι ὁποιοδήποτε ὀνόματι κατονομαζόμενον· τὰ τοιαῦτα γὰρ ἀνυποταξίας ἀφορμὴ, ἀντιλογίας τε καὶ ἀπειθείας ταῖς παρεχούσαις γίνονται, καὶ οὐκ αὐταὶ μόνον τὰ μέγιστα καταβλάπτονται ἐντεῦθεν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ λοιπῇ ἀδελφότητι κακὸν ὑπόδειγμα γίνονται. διὰ ταῦτα γοῦν βούλομαί τε καὶ διορίζομαι, δωρεὰν καὶ δόσεως ἄνευ παντοίας εἰσδέχεσθαι τῇ μονῇ τὰς ἀποκείρεσθαι μελλούσας μηδὲν ἐπιζητούμενας τὸ σύνολον. εἴ τις δὲ ἐξ αὐτῶν οἰκειοθέλως προσαγαγεῖν βουληθεῖη τι τῶν ἑαυτῆς, εἴτε κινήτων εἴη, εἴτε ἀκίνητον τὸ προσαγόμενον, προσδεχθήσεται· τὸ γὰρ ὡς ἀνάθημα τῇ Κεχαριτωμένῃ καὶ παναχράντῳ θεοποιῇ ἡμῶν ἐκ πίστεως προσαγόμενον καὶ εἰς σύστασιν μὲν τῆς μονῆς, μνήμην δὲ καὶ ψυχῆς ὠφέλειαν τῇ διδούσῃ ἐσόμενον οὐκ ἀποπέμπεσθαι χρή. πλὴν μὴ πρόχρισιν τινα διὰ τοῦτο τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν ἢ διδοῦσα ἔχειν ὑπολαμβάνετω, ἀλλ' ἴστω, ὅτι ἐπίσης ἔσται ταῖς πάσαις καὶ τῇ τῆς μονῆς τύπῳ πρὸς ἀνάγκης ἔξει ἀκολουθεῖν. ἂν δὲ γέ ποτε πειρασθεῖσα ἐκ δαιμόνων, οἷα πολλὰ τὰ τῆς ἀβουλίας, ἐκστῇναι μὲν τῆς μονῆς πειραθῇ, βούλοιοτο δὲ καὶ τὸ δεδωρημένον ἀναλαβεῖν, οὐ δοτέον αὐτῇ τοῦτο, κἂν ὁ τι τύχῃ ὦν· τὸ γὰρ ἅπαξ θεῷ ἀφιερωθὲν ἀναφαίρετον, καὶ ὁ ἀφαιρούμενος ἱερόσυλος, ὅποιον δὲ τὸ ἱεροσυλεῖν ἔχει ἐπιτίμιον, πάντες ἴσασι, κἂν ἡμεῖς μὴ λέγωμεν, ὥστε ἢ ἂν προσάγῃ τὸ οἰκεῖον ἀκίνητον ἢ κινήτον, ἀναγινωσκέτω ταῦτα τὰ ῥήματα πρότερον, καὶ εἴπερ ἐλευθέρῳ σκοπῷ καὶ θεοφιλεῖ ποιεῖται τὴν προσαγωγὴν, ὥς μήτε ἀναληψομένη ὕστερον, μήτε προτίμησιν τινα ἐντεῦθεν τῶν ἄλλων ἀδελφῶν ζητούσα, τότε δὴ προσδεχέσθω τὸ δῶρον αὐτῆς καὶ τῇ Κεχαριτωμένῃ ἀνατεθείσθω, παρ' ἧς καὶ ὁ μισθὸς αὐτῇ τῆς πίστεως ἀποδοθήσεται.

¹⁾ προσένεξιν ἐπιζητηθήσεται M.

Κεφ. η'. Περὶ τοῦ τὰ παρὰ κοσμικῶν θεοφιλεῖ σκοπῷ ἀφιερούμενα τῇ μονῇ τῆς Κεχαριτωμένης κινητὰ τε καὶ ἀκίνητα δεκτέα εἶναι. Ἀλλὰ καὶ εἴ τις τῶν κοσμικῶν ἢ τῶν παίδων ἡμῶν ἢ τῶν ἄλλως συγγενῶν ἢ καὶ πάντῃ ἄλλοτρίων θεοφιλεῖ γνώμῃ καὶ προαιρέσει κινούμενος κινητὰ ἢ ἀκίνητὰ τινα τῇ μονῇ ἀφιερῶσαι προέλοιτο, ὑπεραποδεχόμεθα μὲν τοῦτον τῆς θεοφιλοῦς προαιρέσεως εἰδότες, ὅτι καὶ παρὰ θεοῦ πολλαπλασίονα τὴν μισθαποδοσίαν κομίζεται. βουλόμεθα δὲ τὴν τῶν παρ' αὐτοῦ ἀφιερωθέντων ἀκινήτων πρόσδοον μὴ εἰς πλεονασμὸν τῆς τῶν μοναχῶν κατακενούσθαι διαίτης ἢ τινα ἄλλην ἐναλλαγὴν τῶν παρ' ἡμῶν διατεταγμένων, ἀλλ' εἰς τε προσθήκην μοναχῶν τῷ αὐτῷ κανόνι χρωμένων, εἰς τε διαδόσεις πενήτων, ὡς ἅρα ἐκεῖνος βούλοιτο, καὶ εἰς ἐορτῶν καὶ μνημοσύνων ἀναλώματα· οὐκ ἐξέσται γὰρ τοῖς προσάγονσι τῇ ἀφορμῇ τῶν προσαγομένων τύπους τινας καινίζειν ἢ διατάγματα ἐναντία τοῖς ἡμετέροις διατυπώμασιν, ἀλλὰ τὰ μὲν προσενεχθέντα θεοφιλεῖ σκοπῷ λήφονται αἱ μονάζουσαι, καὶ ὅσα περὶ μνημοσύνων καὶ διαδόσεων διατυπώσονται οἱ προσάγοντες, ἐνεργήσουσι. πλεόν δὲ τούτων οὐδέν, ὥς προεῖρηται.

Κεφ. θ'. Περὶ τοῦ πάντα τὰ τῇ μονῇ ἀφοριζόμενα ἀνεκποίητα εἶναι κινητὰ τε καὶ ἀκίνητα. Θέλω δὲ καὶ πάντα τὰ τῇ μονῇ ἀφορισθέντα ἢ ἀφορισθόμενα ἢ ὅπως οὖν προσγενησόμενα, οὐκ ἀκίνητα μόνον, ἀλλὰ καὶ κινητὰ ἀκίνητα μένειν καὶ ἀνεκποίητα παρ' αὐτῇ, μὴ δωρούμενα, μὴ ἀναλλακτόμενα, μὴ πωλούμενα, μὴ ὅπως ὅδε ποιοῦν ἀποκτώμενα, κἂν διπλάσιον ἢ τριπλάσιον ἢ δεκαπλάσιον εἴῃ τὸ ἀντὶ τοῦ ἐκποιουμένου διδόμενον· ἱεροσυλία γὰρ ἄντικρυς τὸ ποιῆσαι τι τοιοῦτον ἢ καὶ γενόμενον καταδέξασθαι, καὶ ὁ τοιοῦτόν τι ποιήσας ἢ ἀναδεχόμενος, κἂν βασιλεὺς εἴῃ, κἂν πατριάρχης, κἂν ἄρχων, κἂν ἰδιώτης ἢ ἡ ἡγουμένη τῆς μονῆς ἢ καὶ τις τῶν ἐν αὐτῇ μοναχῶν, ἐκεῖνος μὲν λόγους ὑφέξει τῷ φοβερῷ καὶ δικαίῳ κριτῇ, τὸ δ' ἐκποιηθὲν ἀκίνητον ἀποκαθίστασθαι τῇ μονῇ διορίζομαι σπουδῇ τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου, ἐκ τῶν νόμων καὶ τῶν κανόνων τὴν περὶ τούτου φροντίδα ἔχοντος, τῆς τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένης καὶ τῶν λοιπῶν μοναχῶν ὑπομιμνησκουσῶν καὶ ἀνακαλουμένων αὐτὸ καὶ παντὸς ἐτέρου τοῦ βουλομένου τὴν ἐκδίχησιν σπεύδοντος δι' εὐσέβειαν.

Κεφ. ι'. Περὶ τοῦ πότε κινητὸν τῆς μονῆς ἐκποιεῖσθαι δύναται. Ἡ μὲν οὖν τῶν ἀκινήτων ἐκποίησις οὕτως ἔσται κεκωλυμένη παντάπασι, τῶν δὲ κινητῶν ἐκ μιᾶς καὶ μόνης αἰτίας εὐλογον ἡγεῖται ἡ βασιλεία μου τὴν ἐκποίησιν, ὁπνίκα τις βλάβη μεγάλη προσγένῃται τῇ μονῇ ἢ τοῖς ὑπ' αὐτὴν κτήμασιν ἐξ ἐπιδρομῆς ἐθνῶν ἢ ἐμπρησμοῦ ἢ σεισμοῦ, ἀποροίη δὲ τὸ μοναστήριον χρημάτων εἰς ἐπανόρθωσιν τοῦ βλαβέντος· τῆνικαῦτα γὰρ ἐφίμῃ ἐκποιεῖσθαι τινα τῶν κινητῶν εἰς

ἐπανόρθωσιν τῶν ἀκινήτων, καὶ τότε δὲ ἵνα πρὸς ἀγίας ἐκκλησίας καὶ θείους ναοὺς ἢ ἐκποίησις γίνηται, ὥστε μεῖναι τὰ ἱερὰ πάλιν ἱερὰ καὶ μὴ κοινωθῆναι τὰ ἅγια· τὰ γὰρ ἅπαξ ἀφιερωθέντα μὴ δεῖν κοινοῦσθαι τοῖς πᾶσι καθέστηκε γινώριμον. προαιρούμεθα δὲ τὴν τῶν κινήτων ἐκποίησην διὰ τὴν τῶν ἀκινήτων ἐπανόρθωσιν οὐχ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ὡς ἂν οἰηθεῖη τις, ἀλλ' ὅτι πολλῷ μᾶλλον οἶδεν ὠφελεῖν τὴν μονὴν ἢ τῶν ἀκινήτων πρόσδοδος καὶ ὅτι ἐκ μὲν τῆς τῶν ἀκινήτων ὠφελείας δυνατόν, ἔστιν ὅτε κινήτὰ ἐπικτήσασθαι, τὸ δ' ἐναντίον ἐστὶ δυσχερές. καὶ ταύτην δὲ τὴν ἐκποίησην οὐκ ἀνεξετάστως οὕτως συγχωροῦμεν, οὐδ' ἐν παραβύστῳ, οὐδ' ἐν γωνίᾳ γίνεσθαι, οὐδὲ μέρει τινὶ τῶν ἐν τῇ μονῇ γινωσκομένην, ἀγνοομένην δὲ ταῖς λοιπαῖς, ἀλλὰ τῆς προεστώσης, τοῦ οἰκονόμου, τῆς ἐκκλησιαρχίσης, τῆς σκευοφυλακίσης καὶ τῶν λοιπῶν προκρίτων διακονητριῶν καὶ τῶν ἱερέων τῆς μονῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνιόντων καὶ περὶ τῆς προκειμένης ἐξόδου διαγινωσκόντων καὶ περὶ τοῦ ἐκποιοηθησομένου εἵδους διασκοπούμενων, ἔπειτά τινων μετακαλούμενων εἵδῃσιν ἐχόντων ἀκριβῆ τοῦ ἀπεμποληθησομένου, πρακτικὸν δὲ διατιμῆσεως ἐκτιθεμένων τὸν σὺν τοῖς χαρτίοις τῆς μονῆς ἀποτεθῆναι καὶ διατηρεῖσθαι ὀφείλον, πάντων δὲ τούτων μετὰ εἰδήσεως τῆς τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένης γινομένην.

Κεφ. ια'. Περὶ τοῦ πῶς δεῖ ἐπιλέγεσθαι καὶ προχειρίζεσθαι τὴν καθηγουμένην. Περὶ δὲ ἐπιλογῆς καὶ προχειρίσεως ἡγουμένης ἤδη διαληπτέον· νῦν μὲν γὰρ ἐποίησε καθηγουμένην ἢ βασιλεία μου, ἣν ἐποίησε, καὶ αὐθις εἰ δεήσει ἡγουμένης, ἕως ἂν ζῶ, παρ' ἐμοῦ γενήσεται, μετὰ δὲ τὴν ἐμὴν μετάστασιν κρατήσεται τὰ τῆς παρουσίας μου διατάξεως· διορίζομαι γάρ, εἰ μὲν προσδόκιμος καὶ προεγνωσμένη ἢ τῆς κατὰ τὴν ἡμέραν ἡγουμένης γένηται τελευτή, προσέρχεται αὐτῇ πᾶσαν τὴν ἀδελφότητα καὶ κοινὴ γνώμη τούτων τε καὶ αὐτῆς ὡς εἵδῃσιν ἐχούσης τῆς ἐκάστης τῶν μοναζουσῶν πολιτείας τε καὶ διαγωγῆς ἐπιλέγεσθαι τρεῖς τὰς βίῳ κεκοσμημένας καὶ λόγῳ καὶ φρονήσει διαφερούσας καὶ εἰς προστασίαν ψυχῶν καὶ ἱατρειάν σοφώτερας τε καὶ ἐμπειροτέρας τῶν ἄλλων, γνωρίζομένας καὶ ὁμολογουμένας εἴτε ἀπὸ τῶν διακονητριῶν τοιαῦταί τινες εὐρίσκονται, εἴτε καὶ ἀπὸ τῶν λοιπῶν μοναχῶν. εἰ δὲ ἀδοκῆτως οὕτως συμβῇ τὴν προεστῶσαν τὸν βίον καταλιπεῖν, περὶ διαδόχου μηδὲν μήτε σκοπήσασαν, μήτε γνωρίσασαν, τῇναυτα πᾶσαν καθ' ἑαυτὴν συναχθεῖσαν τὴν ἀδελφότητα, ποιεῖσθαι τὴν τῶν τριῶν ἐπιλογὴν παρουσία καὶ τῆς κατὰ καιροὺς ἀντιλαμβανομένης τῆς μονῆς, διαστάσεως δὲ ἀναφυομένης καὶ φιλονεικίας διεγειρομένης ἐν αὐταῖς (ὑπερ ἀπεύχομαι) περὶ τὴν ἐπιλογὴν, ἢ τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένη λύσει τὴν ἀμβολίαν, τὴν κρίσιν προτιμωμένη τοῦ ἀρετῇ καὶ καταστάσει πνευματικῇ ὑπερέχοντος μέρους, μελήσει δὲ αὐτῇ πάντως τοῦ ἐλευθέρως καὶ ἀπαθῶς ποιεῖσθαι τὴν διά-

γνωσιν, εἰ μὴ βούλοιοτο τὸν πάσης κτίσεως κριτὴν καὶ δεσπότην πλαγίως ἰδεῖν κατ' αὐτῆς φερόμενον διὰ τὸ καὶ αὐτὴν πλαγιάσαι (ὅπερ ἀπεύχομαι) ἐν ἀδίκῳ κρίσει τὸ δίκαιον. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἐκλογῆς. ἡ δὲ τῆς μιᾶς τῶν ἐπι-
λεγεισῶν πρόκρισις τε καὶ προχειρίσις τοιόνδε τρόπον ἐνεργηθήσεται. γραφήσεται
παρὰ τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς τῶν μοναζουσῶν ἐν χάρταις ἴσοις τε καὶ ὁμοίοις
τρισὶ τάδε· „δέσποτα, κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ, καρδιογνώστα, ταῖς πρεσβείαις
τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου τῆς κεχαριτωμένης, ἀνάδειξον ἡμῖν
ταῖς ἀμαρτωλαῖς, εἰ ἀξίαν ἔκρινας τοῦ τῆς ἡγουμενείας ἡμῶν ἀξιώματος τὴν
ἀδελφὴν ἡμῶν τήνδε“· καὶ ἐν τοῖς ἐτέροις χαρτίοις τὰ αὐτὰ πάλιν ῥήματα τῶν
ὀνομάτων μόνων ἐναλλαττομένων καὶ σφραγίδι ἐνησημανθέντες οἱ χάρται παρὰ τῆς
τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένης ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἐπ' ὄψει ταύτης καὶ τῆς ἀδελφότητος
τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ ἐντεθήσονται ἐν ἑσπερινῷ τοῦ σαββάτου, ἢ εἰ φθάσει τότε ἑορτή
τις τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἢ τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου,
ἀγρυπνίας ἐπιτελεισθείσης καὶ ἱκεσίας ὀλοφύχου ἐκ συντετριμμένης καρδίης πρὸς
θεὸν γενομένης παρ' ὑμῶν, τιμιώταταί μοι μητέρες, ὡς ἀναγκαίου τοῦ πράγματος
ὄντος, περὶ οὗ ἡ παράκλησις, δι' οὗ καὶ ἡ σύστασις τῆς μονῆς, ὥσπερ (ὃ μὴ
γένοιτο) καὶ ἡ κατάλυσις, δι' οὗ καὶ ἡ τῆς σωτηρίας ὑμῶν ἐλπὶς. καὶ τῇ ἐπαύ-
ριον, τῆς θείας λειτουργίας τελεσθείσης, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν ταύτης ἔτι τοῦ
ἱερέως τὴν ἱερατικὴν ἐνδεδυμένου στολὴν τρισάγιον γενήσεται παρ' ὑμῶν καὶ τρο-
πάρια ταῦτα ψαλθήσονται· „ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε, δόξα, κύριε, ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ
καὶ ἴδε καὶ νῦν, μονογενὲς ὁμοούσιον“. καὶ ὁ ἱερεὺς ἐκτενῆ αἰτησὶν ποιήσεται
ἀναφωνήσας μετὰ τὰς ἄλλας αἰτήσεις καὶ τό· „ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ ἀποκαλοῦσαι
ἡμῖν κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν τὴν ἀξίαν τῆς προστασίας ἡμῶν“. καὶ ὑμεῖς ἐπι-
φωνήσεσθε τό· „κύριε, ἐλέησον“· λ', καὶ γονυκλισίας ποιήσετε ἰε'. τοῦτο καὶ
ὑμεῖς ἐν τῇ πρὸς θεὸν ἀνατάσει τῶν χειρῶν ὑμῶν ἐπιφωγοῦσαι ἑαυταῖς „ὁ θεὸς
ὁ καρδιογνώστης, ἀνάδειξον ἡμῖν ταῖς ἀμαρτωλαῖς τὴν ἀξίαν τῆς προστασίας
ἡμῶν“. καὶ μετὰ ταύτας τὰς γονυκλισίας ὁ ἱερεὺς τρεῖς αὐτὸς γονυκλισίας ἑμ-
προσθεν τῆς ἀγίας τραπέζης βαλὼν μέχρι γῆς, ἔτι τὴν ἱερατικὴν στολὴν ἐνδε-
δυμένος καὶ τὸ αὐτὸ πρόσρημα κακῆϊνος ἐπιλέγων ἕνα τῶν τριῶν ἀναλήφεται
χάρτην, οὗ δεδομένου παρ' αὐτοῦ τοῦ ἱερέως ἐνώπιον πάσης τῆς ἀδελφότητος
πρὸς τὴν τὴν οἰκείαν σφραγίδα αὐτῷ ἐπιθεῖσαν. ἐπιγνώσεται μὲν αὕτη τὸ ἑαυτῆς
ἐπισφράγισμα, ἀνοιγήσεται δὲ πάντων ὁρώντων ὁ χάρτης καὶ ἥς τὸ ὄνομα ἐν
ἐκείνῳ ἐγγεγραμμένον φανῇ, τοῦ τυπικοῦ ἡμῶν καὶ τῆς βακτηρίας ἐν τῷ πρὸ
τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου τόπῳ κειμένων τρεῖς γονυκλισίας ποιήσας λήψεται ταῦτα,
ἀποσκοποῦσα καὶ ἐν ἑαυτῇ ἀναλογιζομένη, ὅθεν ταῦτα λαμβάνη καὶ τίνι ὑπισχνεῖται

φυλάττειν αὐτά, καὶ ὅτι ἄγγελοι τὴν αὐτῆς ὑπόσχεσιν ἀπογράφονται, οὔτινες μέλ-
λουσιν αὐτὴν εἰς τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο εἰσαγαγεῖν δικαστήριον λόγους τῆς ἐκπληρώ-
σεως τῶν ὑποσχέσεων ἀποδώσουσαν. εἴτα στήσεται εἰς τὸν ἀποκεκληρωμένον
τῇ ἡγουμένη τόπον καὶ πᾶσαι αὐτῇ τὸν θεῖον προσᾶξουσιν ἀσπασμόν. μετὰ δὲ
τὸν ἀσπασμὸν δόξα τῷ θεῷ ἀναπεμφθήσεται καὶ ἡ ἀπόλυσις ἔψεται τῇ συνήθει
τοῦ ἱερέως εὐχῇ. αὕτη δὲ ὕμνων ἔσται εἰς τὸ ἐξῆς προεσιῶσα, ἣν καὶ ὡς μητέρα
σεβάσασθε καὶ διαθέσιν καὶ ὑπακοὴν πρὸς αὐτὴν ἐξέτε ὡς θεοχειροτόνητον. εὐκατῶν
οὖν ἔστι μοι, πάντοτε ἐν ὑμῖν εἶναι αὐταῖς εὐπορίαν τῶν ἀξίων τῆς πρασταςίας
καὶ μηδέποτε τὰς πρὸς τοῦτο τὸ πρᾶγμα προσφεύς μοναζούσας ἐπιλιπεῖν ἐν τῇ
εὐαγεστάτῃ μονῇ ταύτῃ τῆς Κεχαριτωμένης, ἀλλ' ὅσας ἂν γένηται χρεῖα προ-
χειρίσεως ἡγουμένης, ἐξ αὐτῶν τῶν ἐν ταύτῃ ἀσκουμένων μοναχῶν ἐξεῖναι γί-
νεσθαι τὴν ἐπιλογὴν, ἅτε καὶ θεμέλιον ἄριστον σὺν θεῷ τῆς μοναχικῆς καὶ
κοινοβιακῆς διαγωγῆς καταβεβλημένων καὶ κατάλληλον τῷ θεμελίῳ τὴν τῆς
ἐναρέτου πολιτείας ποιουμένων οἰκοδομήν. εἰ δὲ καὶ τριῶν τοιούτων μοναζουσῶν
οὐκ ἔστιν εὐπορία ἐν τῇ μονῇ, ἀλλὰ δύο μόναι εὐρίσκονται ἀξίαι τῆς τοιαύτης
προστασίας, καὶ αὗται ἀρκέσουσι καὶ μόνων τῶν δύο τούτων ἀπογραφομένων τὰ
ἐξῆς, ὡς εἴρηται, προχωρήσουσι. εἰ δ', (ὅπερ ἀπεύχεται ἡ βασιλεῖα μου,) μία
ἀξία τῆς προστασίας ταύτης φαίνεται ὑπάρχειν ἐν τῇ μονῇ, τότε ἡ κατὰ καιροῦς
τῆς μονῆς ἀντιλαμβάνομένη εὐρήσει δευτέραν μοναχὴν ἐξ ἐτέρου μοναστηρίου
εὐλαβῇ καὶ δόκιμον εἰς ἡγουμενείαν καὶ οὕτω πάλιν τῶν δύο τούτων ἀπογραφο-
μένων, τῆς τε οὕσης ἐν τῇ μονῇ καὶ τῆς ἐξωθεν εἰσαγομένης, ὡς εἴρηται, τηρη-
θῇσονται τὰ τῆς ἀκολουθίας, ὡς γέγραπται, καὶ οὕτως ἡ ἐκείνη δοκοῦσα καὶ
ἀναδεικνυμένη ἀξία εἰς ἡγουμενείαν προχειρισθῇσεται.

Κεφ. ιβ'. Περὶ τοῦ χωρὶς πάθους γίνεσθαι τὴν ἐπιλογὴν τῆς
ἡγουμένης καὶ προχειρίσιν καὶ τῶν διακονητριῶν. Εἶεν, ἀλλὰ παρα-
καλοῦμεν, τιμιώταται ἡμῶν μητέρες, τῆς ἐκλογῆς τῶν ἡγουμένων παρ' ὕμνων
ἐφειλούσης γίνεσθαι καὶ τῆς τῶν λοιπῶν διακονητριῶν προκρίσεως παρὰ τῆς καθ-
ηγουμένης γινομένης, ἀπέστω ἔρις, ἀπέστω φθόνος, ἀπέστω ματαία προσπάθεια
καὶ χάρις ἀλόγιστος, κρίσει δέ τοι ὀρθῇ καὶ στοχασμῷ ἀκριβεῖ καὶ ἀληθεῖα, ὡς
ἐφορῶντος τοῦ τὰ πάντα βλέποντος ἐφθαλμοῦ παρ' ὕμνων ἡ κρίσις τε καὶ δοκιμασία
γινέσθω. μὴ χωρήσητε τοίνυν εἰς διαμάχας καὶ ἀμφιγνωμοσύνας προκρίνουσαι, ἀλλ'
ἐν ὁμογνωμοσύνῃ καὶ εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ τὴν ἐκλελεγμένην ἐκδέχοισθε¹⁾. οὐδὲ
μία ἔσται, τῆς ἐκλογῆς καὶ προκρίσεως γινομένης ἡ πρὸς τὸ ἡγουμενεῖν ἢ ἐτέραν

1) ἐκλέγοισθε Μ.

τινὰ διακονίαν μετέρχεσθαι ἀναξίως ἐπιτηδῶσα χρόνους τυχὸν προβαλλομένη ἢ ἐνέργειαν ἢ εὐγένειαν ἢ προσαγωγὴν κτημάτων τινῶν ἢ χρημάτων, ἀλλ' ἐκεῖνη ἔσται προτιμητέα ἐν ὑμῖν, ἥτις ἂν εἴη τοιαύτη, οἷαν ὁ λόγος ἀνωτέρω ὑπέγραψε, καὶ ἐκ νέου τύχῃ ἀποκαρεῖσα, καὶ ἐξ ἰδιωτικῆς τύχης τῇ μονῇ προσελήλυθε. πᾶσαν οὖν εὐνοίαν, πᾶσαν ὑποταγὴν, πᾶσαν εὐπειθειαν τῇ ἡγουμένῃ ὑμῶν ἀποσώζετε, καθάπερ τινὶ τῶν θείων πατέρων εἴρηται λέγοντι. „εἰ γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν λόγον ἀποδοῦναι μέλλουσιν οἱ ἡμῶν ἐπιμελούμενοι, πῶς οὐχὶ κατὰ πάντα τούτοις ὑποταγησόμεθα καὶ ὡς κεφαλὴ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος ὑπακούομεν τε καὶ ἐξυπηρετήσομεν, καθὼς φησι καὶ ὁ θεὸς ἀπόστολος· πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσαντες“. ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, εἰρήνην, ὁμόνοιαν φυλάττουσαι εἰητέ μοι, ἀλλήλων ὑπερκαίόμεναι, ἀλλήλας ὑποστηρίζουσαι, νοθετοῦσαι, παρακαλοῦσαι, ἀνεχόμεναι πᾶν εἴ τι χρηστόν, εἴ τι σωτήριον, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, σπεύδουσαι εἰς δύναμιν κατορθοῦν· φησὶ γὰρ καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· „ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς καὶ γὼ ὑμᾶς ἠγάπησα. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστέ, ἐὰν ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.“ καὶ σὺ δέ, ὦ μήτηρ πνευματικὴ τῆς ἱερᾶς ταύτης ποιμένης καὶ ὁδηγῆς, μετρία ἔσο ταῖς ἀδελφαῖς κηδεμονικὴ καὶ τὸ ὅλον μητρικὴν αὐταῖς ἀποσώζουσα τὴν εὐνοίαν, καὶ παρακαλοῦμεν, πασῶν κήδου καὶ πασῶν ἀντέχου νοθετοῦσα, παραινοῦσα, διδάσκουσα, παρακαλοῦσα, νοσοῦσας ὑγιαίνουσας, ἀσθενούσας ὑποστηρίζουσα, ὀλιγοψυχούσας παραμυθούμενη, ἁμαρτανούσας ἐπιστρέφουσα καὶ καθὼς φησὶν ὁ ἅγιος Βασίλειος λέγων· „αὐτὸς ὁ καθηγούμενος, ὡς πατὴρ παίδων γνησίων ἐπιμελόμενος ἐπισκέπεται τὴν καθ' ἑνὸς ἐκάστου χρεῖαν καὶ τὴν ἀρμόζουσαν εἰσάξει κατὰ τὸ δυνατόν θεραπείαν καὶ ἐπιμέλειαν καὶ τὸ κατ' ἀλήθειαν ἀσθενοῦν μέλος, εἴτε σωματικῶς, εἴτε ψυχικῶς μετ' ἀγάπης καὶ τῆς πνευματικῆς εὐνοίας διαβαστάσει“.

Κεφ. ιγ'. Περὶ μετακινήσεως τῆς μὴ ὡς δεῖ ἡγουμενευούσης. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. τὰ δὲ ἐξῆς ρηθῆναι μέλλοντα περὶ τῆς μετὰ τὴν ἡμῶν παρέλευσιν ἡγουμενευσούσης καὶ τῶν μετ' ἐκείνην ἡγουμενευσουσῶν¹⁾ οὐκ ἐβουλόμην γραφῇ παραδοῦναι· οὐδὲ γὰρ ἔδει τὴν ἅπαρ εἰς τοῦτο κεκριμένην τῆς τοιαύτης στάσεως τε καὶ τάξεως μεθιστᾶν²⁾. ἀλλ' ἦν μὲν ἀρεστόν τοῦτο καὶ ἀποδεκτόν, εἴπερ ἡ φύσις ἡμῶν ἄτρεπτός τε καὶ ἀναλλοίωτος ἦν, ἐπεὶ δὲ τοῦτο οὐκ ἔστι· (τρεπόμεθα γὰρ αἰθῆς καὶ ἀλλοιούμεθα, οἷα τὰ ἀνθρώπινα, καὶ τιμῆς ἀξιούμενοι πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἐργασίαν μᾶλλον χαυνούμεθα, ῥαθυμιά· εἰκόντες

1) ἡγουμενευούσης — ἡγουμενευσουσῶν M.

2) μετιστᾶν M.

τὰ πολλά, ὡς φιλούσης τῆς ἀρχῆς τοὺς εἰς αὐτὴν ἀνηγγμένους ὑποχαυνοῦν, ὅποτε πλειὸν τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν προσοχὴν ἐπιδείκνυσθαι ἔδει), διὰ ταῦτα καὶ γραφῇ παραδοτέον τὸ πρᾶγμα καὶ κολαστέον εἰς δύναμιν. εἰ μὲν οὖν ἄτρεπτος μένοι ἡ καθηγουμένη τῆς ἀρετῆς ἐπιεικῶς ἀντεχομένη, δι' ἣν ταύτης ἡξιώθη τῆς τάξεως, ἀμετακίνητος ἔσται τῆς ἀρχῆς ταύτης καὶ ἀδιάπτωτος. εἰ δὲ ἀδόκιμόν τε καὶ ἀσύμφορον ὁ χρόνος αὐτὴν ἀπελέγξει, ὡς εἴτε τῆς προστασίας τῶν ἀδελφῶν ἀμελῶς τε καὶ καταφρονητικῶς ἐχομένην, εἴτε τοῖς ἑαυτῆς συγγενέσι χαριζομένην, εἴτε τι τῶν τῆς μονῆς ἢ αὐτὴν νοσφιζομένην ἢ ἐτέρῳ τινὶ ὑποτιθεῖσαν καὶ καταπροδιδούσαν, εἴτε τι τῶν τοῦ τυπικοῦ διαταγμάτων παραθραύουσαν¹⁾ ὅλως καὶ τοῖς ἑαυτῆς στοιχοῦσαν θελήμασι καὶ διὰ ταῦτα πρὸς κυβέρνησιν ψυχῶν ἀνεπιτήδειον ἐλεγχομένην, εἰ μὲν οὕτως κακῶς ζῶσα ἑαυτῆς ποτε γένοιτο καὶ τῶν κακῶν ἀπόσχοιτο, τῆς τε πρὸς τὰ κρείττω καὶ σωτηριώδη φερούσης ἄπτοιτο, ἔστω καὶ ἡγουμενεύτω, εἰ δὲ αὕτη μένοι μὴ τῶν κακῶν ἀποσχομένη, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον αὐτοῖς ἐπεκτεινομένη, ἐκείνην μὲν τὴν ἀδόκιμον μετατίθεσθαι τῆς προστασίας ὑμῶν παρὰ τῆς τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένης διοριζόμεθα, ἐκλογὴν δὲ πάλιν καὶ ψῆφον ἐτέραν γίνεσθαι καὶ προχεῖρισιν ἐτέρας ἡγουμένης κατὰ τὰ ἀνωτέρω διατεταγμένα. ἡ δὲ ἀποβληθεῖσα τῆς ἡγουμενείας, εἰ μὲν διὰ γῆρας ἢ καὶ ἀφελειαν ταύτης μετακινήθει καὶ βούλοιο αὐθις καθῆσθαι καὶ προσμένειν ἐν τῇ μονῇ ὡς μία τῶν ἀδελφῶν καὶ τῇ προεστῶσῃ ἐφ' ἅπασιν ὑποτάσσεσθαι, μὴ κατὰ τι λυμαινομένη τῇ τῆς μονῆς εὐταξίᾳ μηδὲ ταραττόουσα ἢ ταραττομένη, ἔστω καὶ οὕτως ἐν αὐτῇ· ἡ δὲ ὡς πρὸς λύμην τῆς τῆς μονῆς συστάσεως γεγρονέαι καταφανεῖσα καὶ τῆς τάξεως ταύτης καὶ καταστάσεως καὶ πρὸς ἀθέτησιν τῶν ἐν τῷ παρόντι τυπικῷ τῆς βασιλείας μου διατεταγμένων, ἐκδιωκέσθω παντελῶς, ἵνα μὴ σκανδάλου αἰτία καὶ ταῖς λοιπαῖς γένηται.

Κεφ. ιδ'. Περὶ τοῦ οἰκονόμου δεῖν εἶναι ἐν τῇ μονῇ εὐνοῦχον καὶ σεμνοῦ βίου. Καὶ οἰκονόμον δὲ διορίζεται ἡ βασιλεία μου εἶναι ἐν τῇ μονῇ διοικοῦντα τὰ ταύτῃ ἀνήκοντα κατ' ἐπιτροπὴν τῆς ἡγουμένης καὶ τὰ ἐν τούτοις οἰκονομούμενον κατὰ τὴν ἐκείνης βούλησιν. καὶ νῦν μὲν ἔστιν ὁ ὢν, παρὰ τῆς βασιλείας μου γεγονώς, καὶ ἐτέρου δεήσῃ, παρὰ τῆς βασιλείας μου ἕτερος εἰσ-αχθήσεται. ἐπὰν δὲ τῶν τῇδε μεταστῶ, παρὰ τῆς ἡγουμένης γενήσεται, εἴτε ἐκ τῶν ἱεουργούντων ἐν τῇ μονῇ, εἴ τις τούτων ἐνεργῆς ἔσται καὶ τοῦ οἰκονομεῖν ἄξιος δηλονότι, εἴτε καὶ ἔξωθεν δοκιμαζόμενος καὶ προχειριζόμενος, κατὰ τόνδε τὸν τρόπον. μετὰ τὴν ἐξ ἐρεύνης τούτου ἐπιλογὴν καὶ τὴν τῶν ποιητέων εἰδῆσιν

¹⁾ παρατραύουσα M.

αὐτοῦ ἐμφανισθεῖς καὶ τῇ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς μονῆς ἐχούσῃ, ὡς ἂν γνωρίζοιτο παρ' αὐτῆς, εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τῆς μονῆς καὶ μικρὸν ἐπιμείνας, τρισαγίου γενομένου παρὰ τῶν ἀδελφῶν, πεσὼν προσκυνήσει τὰς τε ἄλλας τῶν ἁγίων θείας εἰκόνας καὶ τὴν σεπτὴν καὶ πανίερὸν τῆς Κεχαριτωμένης θεοτόκου. εἶτα ἀσπασάμενος, εὐξαμένου τοῦ ἱερέως τὴν τῆς ἀπολύσεως εὐχὴν, ἐξελεύσεται τοῦ ναοῦ καὶ ἔσται τὸ ἀπὸ τοῦδε οἰκονόμος καὶ φροντιεὶ τῶν τῆς μονῆς, μεταγεγραμμένον ἰδίᾳ λαμβάνων καὶ τὸ παρὸν κεφάλαιον τὰ περὶ αὐτοῦ δηλοῦν. ἔσται καὶ αὐτῷ ἔργον περισπούδαστον ἡ¹⁾ τῶν ὑποκειμένων τῇ μονῇ ἀκινήτων πάντων τῶν ἐκτὸς τε καὶ ἐντὸς τῆς Μεγαλοπόλεως ἐπιτήρησις καὶ οἱ τῶν προνοητῶν καὶ οἱ τῶν οἰκολόγων λογαριασμοί, ἡ ἀνακεράμωσις τῆς μονῆς καὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν μετ' ἐπιμελείας ἀρμοζούσης γινομένη κατ' ἔτος, ἡ τῶν ἰσως γινομένων ἐν τῇ μονῇ συμπτωμάτων ἀνόρθωσις διὰ προσταξέως τῆς καθηγουμένης, ἀγωνίζεσθαι πρὸς τοῦτο καὶ ἐπιμελεῖσθαι ὀφείλοντι. πρὸς τούτοις ἡ φροντίς τῶν ἐξ εὐλόγων ἐπιδόσεων εἰσόδων καὶ τοῦ πάντα τὰ ἐν τοῖς κτήμασι καὶ τοῖς οἰκήμασιν οἰκονομεῖσθαι πρὸς τὸ λυσιτελέστερον καὶ μὴ συγχωρεῖσθαι τοὺς κατὰ καιρὸν προνοουμένους τῶν τοιούτων ἢ ἀμελῶς διακεῖσθαι περὶ τὴν ἀντίληψιν τούτων καὶ πρὸς τὸ κρεῖττον ἐπίδοσιν, ἢ νοσφίεσθαι τινὰς τῶν εἰσόδων καὶ ἴδιον κέρδος τιθέναι. ἀλλὰ καὶ ἐπιμελῶς τὴν πρόνοιαν τούτων ποιεῖσθαι καὶ τὰς εἰσόδους ἀκαινοτομήτους προσάγειν τῇ μονῇ καὶ τὰ μὲν γεννήματα καὶ τὰ λοιπὰ εἶδη κατὰ τὸν ἐπιτήδειον καιρὸν ἀποστέλλεσθαι, τῶν διακομίζειν ταῦτα ὀφειλόντων πλοίων ἐγκαίρως ἀποστελλομένων, τὰ δὲ λογάρια εἰσκομίζεσθαι τῇ μονῇ καὶ παρουσία τοῦ οἰκονόμου ταῦτα παραδίδοσθαι τῇ καθηγουμένη καὶ τῇ δοχειαρῖᾳ δι' ἀποδείξεως αὐτῶν σημειουμένης παρ' αὐτῶν, εἶτα καὶ καταστρωννυομένης εἰς τὸν εἰσοδοῦν τοῦ δοχείου. εἰ δ' ἰσως ὁ οἰκονόμος ἀποδημεῖ ἐν τοῖς ἔξω διάγων παρουσία τοῦ παροικονόμου τὴν τῶν εἰσοδιαζομένων λογαρίων παράδοσιν γίνεσθαι πρὸς αὐτάς. εἰ δὲ καὶ ὁ παροικονόμος ἐν τοῖς ἔξω ἀποδημεῖ, καὶ μόναίς ταῖς τῇ τε καθηγουμένη καὶ τῇ δοχειαρῖᾳ ταῦτα εἰσκομίζεσθαι καὶ παρ' αὐτῶν, ὡς εἴρηται, τὰς ἀποδείξεις γίνεσθαι· ἀκριβεῖαν δὲ ποιεῖσθαι τὸν οἰκονόμον, ὥστε τοὺς τῶν προνοητῶν λογαριασμοὺς ποιεῖν κατὰ τὸν καιρὸν τὸν προσήκοντα καὶ μὴ υπερτίθεσθαι τούτους, ἀλλὰ μάλλον διέρχεσθαι ἀπανταχοῦ τῶν κτημάτων καὶ ἐφορᾶν αὐτοὺς τε τοὺς προνοητὰς καὶ τὰ κτήματα καὶ σπουδάζειν ἔρχεσθαι ταῦτα εἰς ἐπίδοσιν, ἐπισκέπτεσθαι δὲ καὶ τὰ διὰ [τῆς]²⁾ Πόλεως τῇ μονῇ διαφέροντα, ὡς ἐνδέχεται, κἀντεῦθεν ἐξ ἔργων αὐτῶν παριστᾶν τὸ τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ ἔργον καὶ τοὺς παρ' αὐτοῦ γινομένους ἐτησίως

1) ὁ M.

2) Supplevimus.

λογαριασμούς τῶν προνοητῶν καὶ τῶν οἰκολόγων εἰσκομίζειν τῇ μονῇ καὶ παρα-
 δίδοναι τῇ καθηγουμένῃ καθ' ἕκαστον ἔτος, ὡς ἂν ἐπιτηρῶνται παρ' αὐτῆς καὶ
 οὕτω γίνηται ἡ τῶν προνοητῶν ἀθώωσις παρ' αὐτῆς. εἰ δὲ πολλάκις τῶν κατὰ
 καιροὺς οἰκονόμων τις εὐρεθῇ μὴ ταῦτα οὕτω διαπραττόμενος κατὰ τὴν ἀνωτέρω
 περιληψιν, μετασθῆσεται τῆς οἰκονομίας, κοινουμένης [δὲ] τὸν περὶ τούτου λόγον τῆς
 καθηγουμένης μετὰ καὶ τῆς ἀντιλαμβανομένης τῆς μονῆς γενήσεται ἕτερος ἀξιό-
 λογος. συνοπτικῶς δὲ τοῦτο διορίζεται ἡ βασιλεία μου, ἵνα πάντα μετ' εἰδήσεως
 καὶ βουλῆς τῆς καθηγουμένης οἰκονομῶνται παρὰ τοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν οἰκονόμου,
 ἔσται δὲ σὺν αὐτῷ καὶ παροικονόμος ὁ εἷς τῶν ἐν τῇ μονῇ ἀφορισμένων ἱερέων,
 καθὼς εἰρήσεται, ἔργον ἔχων καὶ αὐτὸς τὸ πάντα τὰ εἰσοδιαζόμενα ἐν τῇ μονῇ
 λογάρια γεννήματα καὶ λοιπὰ εἶδη προσγράφεσθαι καὶ ἔχειν εἰδήσιν τούτων. ὅτε
 δὲ ἴσως καὶ οἰκονόμος μὴ πάρεστι, μετὰ προστάξεως τῆς καθηγουμένης ἐνεργῶν
 ἔσται τὰ παρ' αὐτῆς ἐπιταττόμενα.

Κεφ. ιε'. Περὶ τῶν ἱερέων. Καὶ ἱερέας εἶναι δεῖ περὶ τὴν μονὴν δύο,
 μοναχοὺς εὐνούχους τὸ αἰδέσιμον ἀπὸ τῆς πολιτείας ἔχοντας, ἐπεικεῖς, συνεσταλ-
 μένους, εἰδότας ὑπαναγινώσκειν καλῶς τὰ ἱερὰ τῆς θείας γραφῆς λόγια. ἀπορία
 δὲ τούτων καὶ μὴ μοναχοὺς, εὐνούχους δὲ μεμαρτυρημένους ἐπ' ἀρετῇ καὶ θεο-
 σεβείᾳ, ὡς ἂν ταῖς αὐτῶν ἱεραῖς εὐλογίαις καὶ εὐπροσδέκτοις εὐχαῖς ἡ ἀδελφότης
 βοηθουμένη πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς ἐργασίαν εὐάρεστον ᾧδῃν εἰς ὧτα κυρίου Σαβαώθ
 ἀναπέμποιν. ὁ δὲ τὰς ὑπὲρ ἡμῶν ἰκεσίας αὐτῶν προσιέμενος εὐμενῶς ἀφήσει
 ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἐν καιρῷ κρίσεως. ἀπὸ δὲ τῶν τοιούτων δύο ἱερέων ὁ εἷς
 ἔσται καὶ παροικονόμος, ὡς ἐν τῷ τοῦ οἰκονόμου κεφαλαίῳ περιλήπται πλατύ-
 τερον. ἐπηνίκα δὲ ὁ οἰκονόμος-εἴτε ὡς ἀδόκιμος τυχὸν παρασταλῇ, εἴτε τοῦ
 βίου μεταστῇ, ὁ παροικονόμος ἀξιὸς ὢν τοῦ οἰκονομεῖν, ἵνα ἀποκαθιστῇται οἰκο-
 νόμος, ἀντ' ἐκείνου δὲ ἵνα εἰσάγηται εὐθὺς ἕτερος, οἷον ὁ λόγος ἄνωθεν παρέστησεν.

Κεφ. ις'. Περὶ τοῦ πάσας τὰς μοναζούσας ὑφ' ἑνᾶ εἶναι πνευμα-
 τικὸν πατέρα. Βούλομαι δὲ πάσας τὰς μοναζούσας ἐνὶ πνευματικῷ πατρὶ τοὺς
 ἑαυτῶν λογισμοὺς ἀναφέρειν, καὶ μάλιστα εὐνούχῳ ἀρετῇ διαλάμποντι καὶ πολλὴν
 ἐκ τε τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἀσκήσεως συναγαγόντι τὴν πείραν τῆς τῶν λογισμῶν
 ἀναδοχῆς ἱκανῷ ψυχᾷ ἐξομολογουμέναις κατ' ἀλλήλα προσφέρειν τὰ φάρμακα.

Κεφ. ιζ'. Περὶ τοῦ πῶς οἱ παραβάλλοντες ὀφείλουσιν ἐντυγχάνειν
 ταῖς μοναχαῖς καὶ τίνες καὶ πότε. Εἰ καὶ πολλαχοῦ τῶν ἀσκητικῶν παρ-
 αγγελμάτων διηγόρευται τοῖς πατράσιν, συγγένειαν μοναχοῖς μηδεμίαν εἶναι ἐπὶ
 γῆς, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν κελεύομεν, ἵνα εἴπερ παραβάλλῃ τῇ
 μονῇ γυνή, μήτηρ τυχὸν μοναζούσης ἢ ἀδελφὴ ἢ νύμφη ἐπ' ἀδελφῷ, εἰσελεύσεται

εἰς τὸ μοναστήριον τῆς ἡγουμένης ἐπιτρεπούσης καὶ συνεστιασθεῖσα ταῖς μοναχαῖς τὴν παρατεθεῖσαν τροφὴν ὑποχωρήσει¹⁾ πρὸς ἐσπέραν, εἴπερ ὑγαίνουσιν ἰδεῖν συγγενὴ παρεγένετο, καὶ τοῦτο δράσει ἅπαξ ἢ δις τοῦ ἐνιαυτοῦ. εἰ δὲ νοσοῦσαν καὶ νόσον βαρεῖαν, εἰ μὲν μήτηρ εἴη, ἐγκαταμενεῖ τῇ μονῇ καὶ παρεδρεύει τῇ νοσοῦσῃ θυγατρὶ, καὶ κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν ταῖς μοναχαῖς ὁμοίως συνεστιασθεῖσα πρὸς ἐσπέραν ὑποχωρήσει. εἰ δὲ ἀδελφὴ τυγχάνει ἢ νύμφη ἐπ' ἀδελφῷ ἢ ἀνεψιὰ ἀπὸ ἀδελφῆς ἢ ἀδελφοῦ ἢ πρὸς θεῶν ἀφικομένη, πάντῃ καὶ πάντως πρὸς ἣν ἂν ἡμέραν ἀφίκηται, πρὸς ἐσπέραν ὑποχωρήσει. εἰ δὲ ἀνὴρ εἴη ὁ πρὸς θεῶν παραβαλὼν πατὴρ τυχὸν ἢ ἀδελφὸς ἢ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρός, εἰς μὲν τὸ μοναστήριον οὐδαμῶς εἰσελεύσεται· ἄβατον γὰρ τοῦτο παντάπασιν ἀνδράσιν ἢ βασιλείᾳ μου διορίζεται καὶ κεκλεισμένον διηνεκῶς, ἔξωθεν δὲ κρούσαντες αὐτοῦ, τῆς ἡγουμένης ὑπομνησθείσης, ἢ θεαθῆναι ζητούμενη μονάζουσα κεύσει ταύτης ἀφίξεταί πρὸς τὸν πυλῶνα, συναφίξεταί δὲ καὶ ἡ καθηγουμένη, εἴπερ ἐθέλει καὶ δύναιτο ἢ κελευσάσης αὐτῆς μία τῶν γηραλεωτέρων καὶ τιμωτέρων μοναζουσῶν καὶ τῆς θύρας ἀνοίγεισης πρὸς τῷ πυλῶνι στὰς καὶ βραχύ τι διομιλήσας τῇ μοναχῇ ἀπελεύσεται. εἰ δ' ἴσως ἡ μοναχὴ, ἥς πρὸς τὴν θεῶν ὁ πατὴρ ἀφίκετο ἢ ὁ ἀδελφὸς ἢ ὁ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρός, νοσοίη καὶ οὕτως ἔχοι, ὥς μὴδὲ τῷ πυλῶνι προσβαλεῖν δύνασθαι, οὐκ εἰσελεύσεται· μὲν οὐδὲ οὕτω τις αὐτῶν εἰς τὸ μοναστήριον. εἰ δὲ βούλοιτο ἡ νοσοῦσα καὶ ἀναγκαῖον ἡγοῖτο τὸν παραβαλόντα ἰδεῖν συγγενῇ, φορεῖω βασταχθεῖσα καὶ πρὸς τῷ πυλῶνι γενομένη θεασάσθω αὐτὸν ἐκεῖσε καὶ ἐπαναχθῆτω· τὸ γὰρ δοῦναι πρόφασιν εἰσόδου τοῖς ἀνδράσι πρὸς τὴν μονὴν καὶ μὴ τὴν ἔξω πύλην εὐθὺς ἀποκεκλεισθαι πᾶσι, σφόδρα φορτικὸν τῇ βασιλείᾳ μου καὶ ἀβούλητον· δέος γὰρ μὴ τι συνέλθῃ βλάβος ἐπηρείας δαιμονικῆς ταῖς τῷ ἁγνῷ νυμφίῳ νυμφευομέναις καὶ διὰ τοῦτο πάσης εἰσόδου τοὺς ἄνδρας ἀπείργεσθαι προσήκειν ἡγοῦμαι καὶ οὕτως διακελεύομαι. τὸ δ' αὐτὸ κρατεῖω, καὶ εἰ τῇ προεστῶσῃ ἐντευξόμενος ἀνὴρ τῇ μονῇ παραβάλῃ. εἰ δ' ἴσως τῶν μοναζουσῶν τινος πατὴρ ἢ μήτηρ νοσοίη καὶ οὕτως ἔχοι, ὥστε τὰ τελευταῖα πνεῖν, βούλοιτο δὲ ἡ μονάζουσα, ἥς ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ ἀρρωστοίη, καὶ ἀναγκαῖον ἡγοῖτο, τὸν ἀσθενοῦντα πατέρα ἢ τὴν μητέρα ἰδεῖν, ἐξελεύσεται τῆς μονῆς προστάξει τῆς καθηγουμένης συμπάραλαβούσα δύο τινὰς τῶν γηραλεωτέρων καὶ σεμνοτέρων μοναζουσῶν καὶ θεασαμένη τὸν νοσοῦντα πατέρα τυχὸν ἢ τὴν μητέρα, πρὸς ἐσπέραν ἐπανακάμψει πρὸς τὴν μονήν, μηδαμῶς ἀνεχομένη μεῖναι ἔξωθεν τῆς μονῆς. αὐτοὺς μέντοι γε τοὺς προνοουμένους τῶν τῆς μονῆς καὶ τοὺς ἄλλως παραβάλ-

¹⁾ ὑποχωρήσῃ M.

λοντας, οἷς ἀναγκαῖόν ἐστιν ἴσως καὶ χρειῶδες θεᾶσθαι παρὰ τῆς καθηγουμένης, οὐκ ἔνδοθεν τῆς μονῆς ἐντυγχάνειν ταύτῃ βουλόμεθα, ἀλλ' ἐξελεύσεται αὕτη μετὰ δύο ἢ καὶ τριῶν γραῶν τῶν εὐλαβεστέρων ἄχρι τοῦ ἔσω πυλῶνος καὶ μεταξὺ τῶν δύο πυλῶνων ἐντεύζεται τοῖς παραγινομένοις καὶ φροντίζει τῶν τῆς μονῆς, εἴτ' αὖθις εἰς τὴν μονὴν ἐλεύσεται, ἄβατον ταύτην φυλάττουσα ἀνδράσιν, ὡς εἴρηται. ἐὰν δὲ μὴ ἢ ἐπάναγκες ἔργον, δι' ὃ μέλλει ἐξέρχασθαι καὶ ἐντυγχάνειν τοῖς εἰσβάλλουσιν, ἵνα μὴ ἐξέρχεται, ἀλλ' ἵνα ὑπομινῆσκηται, εἴτε παρὰ τοῦ οἰκονόμου, εἴτε παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου, καὶ ὃ δοκεῖ συμφέρον οἰκονομῆται¹⁾ παρ' αὐτῆς. εἰ δὲ γυνὴ πρὸς θεὸν αὐτῆς εἰς τὴν μονὴν ἀφίκοιτο, τῇ γνώμῃ ταύτης τὸ πρᾶγμα ἀνατιθέμεν· οὐ γὰρ ἂν παρὰ τοὺς ἀσκητικούς κανόνας τὴν ἐντευξιν ποιήσασθαι ὑπομείνειε πρὸς τὴν ἔξωθεν παραβάλλουσαν. εἰ δὲ τις τῶν βίῳ σεμνῷ κεκοσμημένων γυναικῶν, κοσμικῶν ἢ μοναχικῶν ἀπὸ τῶν ἔξω διὰ τὴν τῶν ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων μοναζουσῶν ἀρετὴν θελήσει παραβαλεῖν τῇ μονῇ, οὐ κωλυθήσεται παντάπασιν, ἀλλ' εἰσελεύσεται ἐν αὐτῇ προστάξει τῆς καθηγουμένης καὶ συνεστιασθεῖσα ταῖς μοναχαῖς πρὸς ἐσπέραν ὑποχωρήσει. εἰ δὲ βούλοιο ἢ προσβάλλουσα καὶ ἀναγκαῖον ἡγοῖτο μεῖναι ἐν τῇ μονῇ, ἐγκαταμενεῖ ἐν αὐτῇ καὶ τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὑποχωρήσει. καὶ τοῦτο γενήσεται ἅπαξ ἢ δις τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐφ' ἐκάστη τῶν παραβαλλουσῶν εὐλαβῶν γυναικῶν. αἱ τουτονὶ τὸν τρόπον παραγεγόμεναι ἀνάπαυσιν ἔξουσιν ἐν τῷ πλησίον τοῦ πυλῶνος γενομένῳ ἀρχονταρικῷ καὶ διὰ τοῦ ἐκεῖσε παρόντος διαβατικῷ εἰσελεύσονται καὶ ἐξελεύσονται ἐν τῇ μονῇ.

Κεφ. ιη'. Περὶ τοῦ παρὰ τίνος δεῖ γίνεσθαι τὰς προχειρίσεις τῶν διακονητριῶν καὶ πῶς· Πασῶν δὲ τῶν τῆς μονῆς διακονητριῶν τὴν πρόκρισιν τε καὶ προχειρίσιν ἡ καθηγουμένη ἔσται ποιούσα κατὰ γνώμην οἰκείαν καὶ προκρίνουσα καὶ προχειριζομένη· ὁσάκις γὰρ ἂν δεήσῃ προχειρισθῆναι τινα εἰς ὅποιαν οὖν διακονίαν, αἱ κλεῖδες μὲν πρὸ τοῦ ἱεροῦ τεθήσονται βήματος καὶ τὰ παρὰ τῆς τοιαύτης διακονίας ῥήματα σὺν αὐταῖς ἐκ τοῦ παρόντος τυπικοῦ τῆς βασιλείας μου μεταλαμβάνόμενα. τρισαγίου δὲ γενομένου προσελεύσεται ἡ εἰς τὴν διακονίαν ἀφορισθεῖσα, τρίτον τε γονυκλινήσασα καὶ τὰς κλεῖς εἰληφυῖα ὑποκλινεῖ μετὰ τοῦτο τῇ καθηγουμένῃ τὴν κεφαλὴν, πρότερον πεσοῦσα παρὰ τοὺς πόδας τῆς καθηγουμένης καὶ ἀναστᾶσα. ἡ δὲ προχειριεῖται ταύτην, ἐπειποῦσα τάδε τὰ ῥήματα· „ἡ ὑπεράμωμος καὶ Κεχαριτωμένη θεοτόκος ἀφορίζει σε εἰς τὴν διακονίαν τήνδε“. ἐν μέντοι ταῖς διακονίαις, αἷς οὐ πρόσεισι κλεῖδες, ἀρχέουσιν εἰς προχειρίσιν τὰ παρὰ τῆς καθηγουμένης ἐπιλεγόμενα τῆς προχειρίσεως ῥήματα καὶ

1) οἰκονομεῖται: Μ.

ἢ ἀπὸ τοῦ πρὸ τοῦ ἁγίου βήματος τόπου ἀνάληψις τῶν περὶ ἐκάστης διακονίας ἐγγράφων, ὡς εἴρηται, διαταγμάτων. χρὴ δὲ καὶ τὰς διακονητρίας τὰ τῆς ἐμπεπιστευμένης ἐκάστη τούτων διακονίας ἰδικὰ παραγγέλματα ἐκ τοῦ πρὸ τοῦ ἁγίου βήματος τόπου παραλαμβάνειν, ὡς ἂν εἰδῇ, ὅθεν τε ἀναδέχεται τὴν διακονίαν καὶ ὅπως ὑποσχεῖται¹⁾ ταύτην διέπειν.

Κεφ. ιθ'. Περὶ τῆς σκευοφυλάκισσης· Καὶ σκευοφυλάκισσαν εἶναι βούλομαι ἐν τῇ μονῇ, ἣτις ὀφείλει φυλάττειν τὰ ἱερά σκεύη καὶ ἐπιπλα καὶ παντοίας ἐπιμελείας ἀξιοῦν αὐτὰ παραδιδόμενα ταύτῃ²⁾ δι' ἐγγράφου καὶ ἀξιοπίστου τῆς παραδόσεως πρακτικοῦ. ὥσαύτως καὶ τὸ εἰσαγόμενον κηρίον ἐν τῇ μονῇ ἢ αὐτὴ ὀφείλει παραλαμβάνειν καὶ προσγράφεσθαι κατὰ λεπτόν τὰς εἰσοδοξόδους αὐτοῦ καὶ λογαριάζεσθαι παρὰ τῆς ἡγουμένης. ἡ αὐτὴ δὲ ὀφείλει ἔσωθεν τῆς μονῆς διὰ γυναικῶν κατασκευάζειν τὰ κηρία τὰ εἰς φωταψίαν πᾶσαν τοῦ ναοῦ ἐξοδιάζεσθαι ἐτησίως διορισθέντα κατὰ τὸν τυπωθέντα παρὰ τῆς βασιλείας μου σταθμόν³⁾, καὶ παραδίδοι τῇ ἐκκλησιαρχίᾳ. ἡ δὲ τὴν τῆς ἐκκλησίας ποιήσεται φωταγωγίαν, καθὼς ἐν τοῖς ἐφεξῆς εἰρήσεται. δεῖ δὲ ταύτην τὰ μὲν τῆς καθημερινῆς χρείας καὶ τὰ ἐν ταῖς ἑορταῖς χρειώδη παραδίδοι τῇ ἐκκλησιαρχίᾳ εἰς ὑπηρεσίαν τῆς ἐκκλησίας, ὅτε δὲ καιρὸς, παραλαμβάνειν πάλιν ταῦτα ἐξ αὐτῆς καὶ παραφυλάττειν, τὰ δὲ ἐπέκεινα τῶν χρειωδῶν ἔχειν ἐν τῷ σκευοφυλακείῳ ἐγκεκλεισμένα καὶ βεβουλωμένα παρὰ τῆς καθηγουμένης καὶ αὐτῆς, πάντα τὰ ταύτῃ ἐμπεπιστευμένά ἀντιπαραδίδοι ὀφειλούσης, ὁπνίκα καὶ τῆς τοιαύτης διακονίας μετακινῶτο κατὰ τὸ γεγονός πρὸς αὐτὴν τῆς παραδόσεως πρακτικόν· ἐπ' ἐξουσίας γάρ ἐστι τῇ καθηγουμένῃ μεθιστᾶν τὰς διακονούσας καὶ ἐναλλάττειν, καθ' ὃν εἰρήσεται τρόπον· τὰς γὰρ ἐφ' ἐκάστη τῶν διακονιῶν προκειρισμένας προσεκτικῶς μὲν καὶ θεοφόβως αὐτὰς μετιούσας ἂν ἀμετακινήτους δίκαιον, ἀμελούσας δὲ αὐτῶν καὶ καταφρονούσας, ἴσως δὲ καὶ δολιευόμενας ἐν αὐταῖς μεθιστᾶν καὶ ἐτέρας ἀποκαθιστᾶν. εἴ τις δὲ τούτων νοσφίζομένη τύχη ἄχρι καὶ τοῦ τυχόντος, ὑπόδικος ἔσται τῇ παναχράντῳ καὶ Κεχαριτωμένῃ θεοτόκῳ, ἃς ἦς ἄρα τὰς κλεῖς παρέλαβεν. ἡ αὐτὴ οὐ σκευοφυλάκισσα μόνον ἔσται, ἀλλὰ καὶ χαρτοφυλάκισσα, μετὰ ἀπογραφῆς τὰ χαρτῶα πάντα δικαιώματα τῆς μονῆς παραλαμβάνουσα καὶ παραφυλάττουσα ταῦτα καὶ παντοίας ἐπιμελείας ἀξιοῦσα καὶ μήτε σιγήβρωτα συγχωροῦσα γίνεσθαι. χρείας δὲ χαρτίου τινὸς γινομένης, ὁρισμῷ τῆς καθηγουμένης ἐξενέγκῃ τὸ ζητούμενον χαρτίον, καὶ ἐπιδώσει προσγραφομένη, ὅποιον τε τὸ χαρτίον ἐστὶ καὶ τίς ὁ τοῦτο ἀναλαβόμενος. ἡμερῶν δὲ τινων μετὰ τοῦτο

1) ὑποσχεῖται M.

2) ταυτῇ M.

3) σταυθμόν C. emend. M.

διελθουσῶν ὑπομνήσει τὴν καθηγουμένην καὶ ἀνακαλέσεται τὸ ἐκβληθέν, ὡς εἴρηται, χαρτίον καὶ οὐκ ἔασει παραπόλλυσθαι. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ εἰσοδιαζόμενον ἐν τῇ μονῇ κηρίον κατὰ πολὺ ἐπέκεινα τῆς ἐξόδου ἐστὶ, διορίζεται ἡ βασιλεία μου, πέντε μόνᾳ κεντηνάρια ὑποκρατεῖσθαι ἐξ αὐτοῦ λόγῳ τῆς ἐκκλησίας καὶ λοιπῆς ἐξόδου, τὸ δὲ λοιπὸν ἅμα τῷ εἰσοδιασθῆναι εὐθὺς διαπωλεῖσθαι καὶ δίδοσθαι εἰς ἑτέρας ἐξόδους τῆς μονῆς.

Κεφ. κ'. Περὶ τῆς ἐκκλησιαρχίσης. Ἡ μέντοι ἐκκλησιάρχισσα παρὰ τῆς καθηγουμένης προχειρίζομένη, ἥτις ἂν αὐτῇ δόξη πρὸς τὴν τοιαύτην διακονίαν πρόσφορός τε καὶ ἐπιτηδεῖα, παραλαμβάνουσα πάντα ἀπὸ τῆς σκευοφυλακίσης τὰ μὲν ἐν τῷ ναῷ τῆς μονῆς ὀφείλοντα χρησιμεύειν, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς προχειρίσεως, διὰ πρακτικοῦ, τὰ δ' ἄλλα τὰ ἐν ταῖς ἑορταῖς ἢ τῇ καθημερινῇ χρήσει πρόσφορα κατὰ τὸν δέοντα καιρὸν. αὕτη φροντιεῖ τοῦ συνήθους κόσμου τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀφωρισμένης ἐν τῷ παρόντι τυπικῷ ἐκάστοτε φωταψίας, τὰ τετυπωμένα κηρία εἰργασμένα παραλαμβάνουσα ἀπὸ τῆς σκευοφυλακίσης, τὰ τε εἰς καθημερινὴν χρεῖαν καὶ τὰ εἰς ἐκάστην ἑορτὴν ἀναλίσκεσθαι τυπωθέντα, ποιεῖσθαι δὲ φροντίδα καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐν τῇ ψαλμωδίᾳ καταστάσεως, καθὼς ἔθος ἐστὶ ταῖς ἐκκλησιαρχίσσαις. ὀφείλει δὲ ἔχειν ἢ κατὰ καιροὺς ἐκκλησιάρχισσα καὶ παρεκκλησιάρχισσαν συμπονοῦσαν αὐτῇ καὶ καθυπηρετοῦσαν καὶ συνεργοῦσαν εἰς τὴν ἀνακειμένην αὐτῇ διακονίαν.

Κεφ. κἀ'. Περὶ τῆς τὰ ἐδώδιμα εἰσοδιαζούσης τε καὶ ἐξοδιαζούσης διακονητρίας καὶ τῆς παρ' αὐτῆς ὀφειλούσης γίνεσθαι τούτων ἀπογραφῆς. Ὡσαύτως καὶ τὴν τὰ εἰσοδιαζόμενα πάντα τῇ μονῇ βρώσιμα εἰσοδιαζούσαν τε καὶ ἐξοδιαζούσαν διακονητρίαν διοριζόμεθα κατὰ μικρὸν ἀπογράφεσθαι τὰς εἰσόδους, πόσαι τε καὶ πότε καὶ ὅθεν, τὰς δὲ ἐξόδους ποιεῖν φανερώς κατὰ τὴν τῆς ἡγουμένης πρόσταξιν, εἴπερ μέλλοι τῇ μὲν ἑαυτῆς διακονίᾳ τὸ ἄμεμπτον περιποιεῖσθαι καὶ ἀπρόσκοπον, τῇ δὲ ἀδελφότητι πάσῃ τὸ ἀσκανδάλιστον καὶ ἀτάραχον, καὶ πάσας πληροφορεῖν.

Κεφ. κβ'. Περὶ τῆς οἰνοχόης. Καὶ οἰνοχόῃν προχειριεῖται ἡ καθηγουμένη ὀφείλουσαν παραλαμβάνειν πάντα τὸν εἰσοδιαζόμενον ἐν τῇ μονῇ οἶνον παλαιὸν τε καὶ νέον, προσγράφεσθαι τούτον καὶ ἐξοδιάζειν, ἔνθα παρὰ τῆς ἡγουμένης προσταχθῇ.

Κεφ. κγ'. Περὶ τῆς ὠρειαρίας. Καὶ ὠρειარიὰν δὲ καταστήσει ἡ καθηγουμένη ὀφείλουσαν τὰ γεννήματα πάντα παραλαμβάνειν, ἔτι δὲ καὶ τὰ ὄσπρια καὶ τὰς ἐξόδους τούτων ποιεῖσθαι προστάξει τῆς καθηγουμένης, ἔτι τε παντοίως ἐπιμελεῖσθαι τούτων, ἵνα μὴ ἐξ ἀμελείας τυχὸν ἐν τοῖς ὠρείοις ἀπόλλωνται.

Κεφ. κδ'. Περὶ τῆς τῶν δοχειαριῶν διακονίας. Περὶ δὲ τῆς τῶν νομισμάτων εισόδου τε καὶ ἐξόδου, φυλακῆς τε καὶ ἀπογραφῆς ἥδη λεχτέον· δύο γὰρ δοχειαρίας τυποῦμεν εἶναι ἐν τῇ μονῇ, ὧν τὴν μὲν μίαν κρατεῖν τὸ κιβώτιον τῶν τῆς εισοδοδιεξόδου νομισμάτων, τὴν δὲ ἑτέραν κρατεῖν τὸ βέστιον τῶν ἐνδυμάτων· καὶ αὕτη γὰρ δοχειαρία ὀνομασθήσεται. ἡ γοῦν δοχειαρία τῆς εισόδου τῶν νομισμάτων ἅμα τῇ ἑτέρᾳ δοχειαρίᾳ τῇ ἐπὶ τοῦ βεστίου, εἰδήσει καὶ παρουσίᾳ τῆς ἡγουμένης ἀπογράφεται πᾶσαν εἴσοδον διὰ νομισμάτων, εισοδιαζομένην εἰς τὸ μοναστήριον, οἷα καὶ ὅθεν ἐστίν, ἐκβάλλουσα δὲ ἀπ' αὐτῶν προστάξει τῆς καθηγουμένης ποσότητα νομισμάτων, ὅσῃν ἂν αὕτη ἡ καθηγουμένη θελήσῃ, καὶ προσγραφομένη ταύτην ἐν τῷ μικρῷ προσγράφῃ μετὰ τῆς ἑτέρας δοχειαρίας αὕτη παραλήψεται ταύτην καὶ ἐξοδιάσει, ἔνθα ἡ καθηγουμένη προστάξει, προσγράφου λεπτομεροῦς τῆς ἐξόδου τῶν τοιούτων νομισμάτων γινομένου παρ' αὐτῆς, ἥτις μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰ νομίσματα ἀποκομίσαι τὸ πρόσγραφον καὶ λογαριασθήσεται παρὰ τῆς καθηγουμένης ἐνώπιον καὶ τῆς ἑτέρας δοχειαρίας, καὶ ἀπογραφὰ τῶν τοιουτοτρόπως ἐξοδιαζομένων νομισμάτων ἐν ἰδιάζοντι κοντακίῳ καταστρωννύμεναι εἰς τὸ δοχεῖον κεῖσθαι ὀφείλουσιν, εἴθ' οὕτως ἀναλήψεται πάλιν ἕτερα¹⁾ νομίσματα ἡ δοχειαρία προστάξει τῆς καθηγουμένης καὶ οὕτως γενήσεται εἰς τὸ διηνεκές. τὸ μέντοι κιβώτιον τῶν τοιούτων νομισμάτων τῆς εισοδοεξόδου ὀφείλει ἐσφραγισμένον εἶναι παρὰ τε τῶν δύο δοχειαριῶν καὶ αὐτῆς τῆς καθηγουμένης. ἕτερον δὲ κιβώτιον βουλόμεθα κεῖσθαι ἐν τῷ σκευοφυλακείῳ, ἐσφραγισμένον παρὰ τε τῆς καθηγουμένης, τοῦ οἰκονόμου, τῆς σκευοφυλακίσσης καὶ τῶν δοχειαριῶν, ὅπερ ὀφείλει ἔχειν τὰ ἐναπόθετα νομίσματα. ὅτε γοῦν συμπληρωθῇ ὁ χρόνος καὶ εὐρίσκηται²⁾ τῇ τῆς Κεχαριτωμένης ἐλέει περιττεῦοντά τινα νομίσματα³⁾ παλαιᾶς ποιότητος ὄντα, μὴ χρειώδη τηνικαῦτα τυγχάνοντα τῇ μονῇ, ἐναποτίθεσθαι ταῦτα τῷ εἰρημένῳ κιβωτίῳ ἀποσφραγιζομένῳ καὶ σφραγιζομένῳ, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται, προσγραφὴν τε γίνεσθαι τῆς τῶν νομισμάτων ἀποθέσεως, ὥσπερ πάλιν (ὅπερ ἀπεύχομαι) τυχεροῦ τινος συμβάντος εἰς τὴν μονήν, ὥστε μὴ ἔχειν τὰ πρὸς ἐξοδὸν ταύτης ἀλλαχόθεν, ἀποσφραγιζεσθαι τὸ τοιοῦτον κιβώτιον παρὰ τῶν σφραγιζόντων καὶ ἐκβάλλεσθαι ποσότητα νομισμάτων τινὰ καὶ δίδεσθαι ταῦτα εἰς τὸ δοχεῖον καὶ προβαίνειν τὰς ἐξόδους, καθὼς ἄνωθεν εἴρηται.

Κεφ. κε'. Περὶ τῆς τραπεζαρίας καὶ τῆς ταύτης διακονίας. Μετὰ δὲ τῶν ἄλλων διακονητριῶν, ὧν οἶδε δεῖσθαι ἡ τῶν κοινοβιακῶς ζώντων διαγωγὴ, προχειριεῖται ἡ ἡγουμένη καὶ τραπεζαρίαν, διακονοῦσαν μὲν καὶ ἄλλα, ὥσπερ

¹⁾ ἑτέρα M. ²⁾ εὐρίσκηται M. ³⁾ νομισμάτων M.

ἡ κελλαρέα αὐτῇ ἐπιτρέψει, καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ἐστιάσει περιέρχεσθαι τὴν τράπεζαν ἡσυχῇ καὶ ἡρεμαίως ὀφείλουσαν, καὶ εἴ τινας ἴδοι τῶν ἀδελφῶν διοχλοῦσας καὶ ταραττομένας ἢ ψιθυρίζουσας, ἡρέμα ταύτας ἡσυχίας ὑπομιμνήσκειν καὶ συμβουλεύειν αὐταῖς ψάλλειν κατὰ νοῦν καὶ ὁμιλίας ἀπέχεσθαι. καὶ προσέτι μελήσει ταύτῃ καὶ ἡ τῶν ἀδελφῶν ἀκριβολογία καὶ τὸ μὲν μὴ ἀγνοῆσαι, τίς μὲν αὐτῶν οὐ παρῇ ἐν τῇ εὐχαριστίᾳ, τίς δὲ ἀπελείφθη εἰς τὴν ἐστίαν καὶ περὶ ἐκάστης ἀναγγέλλειν τῇ προεστῶσῃ, ἢ κατ' οἰκίαν ἐπιλογῇ τε καὶ πρόκρισιν τὰς διακονεῖν ὀφειλούσας, ὡς πολλὰκις εἴρηται, προχειριζομένη ἐπ' ἀδείας ἔξει τὰς μὲν ἀκαταγνώστως τὴν πιστευθεῖσαν ἐνεργούσας διακονίαν ἔαν, εἴ γε βούλοιτο, ἐπὶ πλείστον ταύταις ἐνασχολεῖσθαι, τὰς δὲ μὴ ὡς θέμις, (ὅπερ ἀπεῖν), ταύτας μεταχειριζομένας ὡς ἀδοκίμους μετακινεῖν, ἐτέρας δὲ ἀντικαθιστᾶν. καὶ ἡ μὲν καθηγουμένη ἐπὶ ταύταις πράξει τὰ κατὰ γνώμην ἑαυτῇ καὶ ἀρέσκειαν. ἐγὼ δὲ πάσαις παραγγέλω ταῖς ἡντιναοῦν διακονίαν πεπιστευμέναις μέχρι τῶν ἐσχάτων καὶ ὡς ἐν μέρει χάριτες αἰτῶ παρ' αὐτῶν τὸ καλῶς τε καὶ θεοφιλῶς ἐκάστην τὴν ἑαυτῆς ἀνύειν διακονίαν καὶ οὕτω διακεῖσθαι πρὸς τὴν τῶν ἀνηκόντων ἐκπλήρωσιν, ὡς καὶ πιστευομένας τὰ τοῦ θεοῦ καὶ τῷ θεῷ ὑφεξούσας τὸν ἐπὶ τούτοις λόγον, ὥσπερ ἔχει καὶ ἡ ἀλήθεια· πάντα γὰρ ὁ φιλόανθρωπος θεὸς τὰ παρ' ἡμῶν εἰς ἀλλήλους γινόμενα φιλανθρώπως εἰς ἑαυτὸν ἀναδέχεται, καθὼς τὰ ἱερὰ διδάσκουσιν ἡμᾶς εὐαγγέλια, ἐν οἷς λέγων αὐτὸς φαίνεται· „ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων, ἐμοὶ ἐποιήσατε, καὶ ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε“. καὶ παρακαλῶ ὁλοψύχως τῶν διακονιῶν ἔχεσθαι καὶ μὴ ὀλιγωρεῖν ἢ ἀπογινώσκειν, ὡς τὴν ἑαυτῶν ἀπολωλεκυίας ὠφέλειαν, ἀπολιμπανομένας τῶν θεῶν συνάξεων ἐκ τῆς εἰς τὰς διακονίας ἀσχολίας, ἀλλ' εὐθύμως μᾶλλον ἔχειν καὶ χαρμωδῶς διακελεύομαι, ὅτι ἐνίσχυσεν αὐτάς ὁ κύριος ταῖς πρεσβείαις τῆς ἀπειράνδρου καὶ Κεχαριτωμένης μητρὸς αὐτοῦ ταῖς αὐτῶν ἀδελφαῖς κατὰ μίμησιν ἐκείνου διακονῆσαι, ὅς φησιν· „οὐκ ἤλθον διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ θεῖναι τὴν ψυχὴν μου λύτρον ἀντὶ πολλῶν“. ὁρᾶτε, ἀδελφαί, ποῖον αὐταὶ ἔργον ἀποπληροῦτε, ὁρᾶτε, τίνα μιμεῖσθε, βλέπετε, ὅτι τὸ κεφάλαιον παντὸς ἀγαθοῦ τὴν ἀγάπην μετέρχεσθε. χαίρειν μὲν οὖν δεῖ καὶ σκιρτᾶν ὑμᾶς, ὅτι ὁ μόλις δύναιντ' ἂν κατορθῶσαι αἱ τῇ εὐχῇ προσανέχουσαι, ἔργῳ καθ' ἐκάστην αὐταὶ ἐκπληροῦτε, μακάριαι ἐστε τῆς ἐν-ταύθα ἀσχολίας καὶ ζηλωταί· καλὴ μὲν γὰρ καὶ ἡ προσευχὴ καὶ σφόδρα καλὴ, θεῷ προσομιλεῖν ἡμᾶς ποιούσα καὶ ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν αἴρουσα, κρείστων δὲ ἄρα καὶ μείζων πολλῷ πλέον ἡ ἀγάπη· ἐκείνη μὲν γὰρ μέρος ἀρετῆς καὶ τοῦ ὅλου μέρους τῆς τελειότητος ἀπότμημά τι καὶ μόριον, ἡ δὲ ἀγάπη κεφαλὴ καὶ ἀπαρτισμός· καὶ γὰρ καὶ τὴν ὑποποιὸν ταπεινῶσιν συνευγεμένην ἑαυτῇ δείκνυσι

καὶ τὴν ἐλεημοσύνην καὶ τὴν φιλανθρωπίαν, δι' ἧ καὶ μᾶλλον ὁ θεὸς γέγονεν ἄνθρωπος καὶ ἃ καλεῖται ὁ θεὸς καὶ δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος θεὸς ἀποδείκνυται καὶ τῷ οὐρανίῳ πατρὶ ὅμοιος. ἵνα τί γοῦν τὸν θησαυρὸν πάντων τούτων τῶν ἀγαθῶν ἀφείσαι καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τὰ κάτω καὶ πρὸς ἑνὸς ἐπὶ κτήσιν τρέχετε; δέον τὴν κεφαλὴν φθασάσας εὐπετῶς κατέχειν τε ἀσφαλῶς καὶ πάντα ποιεῖν, ὥστε μὴ ταύτης ἐκπεσεῖν. δεδοίκαμέν, φησι, διὰ τὴν τοῦ κανόνος ὑστέρησιν, ἀλλὰ μὴ δεδίατε· ἡ γὰρ καθαρὰ ἐξαγόρευσις τὸ ὑστέρημα ταύτης ἀναπληρώσει ὑμῖν, τὴν συγχώρησιν δικαίως ἐπιβραβεύουσα, μόνον μὴ ῥαθυμίας ἢ τὸ ὑστέρημα. τοῦτο φοβεῖσθε, τούτῳ προσέχετε. εἰ δὲ τοῦτο μὴ εἴη, χαίρετέ μοι τῶν διακονιῶν προθύμως ἐχόμεναι.

Κεφ. κς'. Περὶ προχειρίσεως ἐπιστημοναρχίσεως καὶ τῆς διακονίας αὐτῆς. Ἡ καθηγούμενη μέντοι καὶ ἐπιστημονάρχισαν προβαλεῖται, ἣν κατ' οἰκειαν ἐπιλογὴν τῆς τοιαύτης διακονίας λογίζεται ἀξίαν, ὀφείλουσαν τῆς μοναδικῆς καταστάσεως καὶ εὐκοσμίας φροντίζειν, ἔν τε ταῖς κοιναῖς συνελεύσεσι καὶ ὑμνωδαῖς διαθερεῖν, μὴ πού τινες τῶν ἀδελφῶν τῆς ὑμνωδίας ἀφέμεναι ἀλλήλαις διομιλῶσι καὶ τῆς πρὸς θεὸν ἐντεύξεως κατολιγωροῦσαι ἐτέρα τῇ ἐτέρᾳ συντυγχάνωσιν, ἔν τε ταῖς κοιναῖς πρὸς ἐστίαις συνελεύσεσιν αὐτάς ἐπισκοπεῖν, ὡς ἂν ἐν τῇ πρεπούσῃ μοναχαῖς διαμείνωσιν ἡσυχίᾳ καὶ κοσμιότητι, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν ταῖς ὅλαις ἀναστροφαῖς τε τούτων καὶ διαγωγαῖς ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτάς ἐπιτηρεῖν, ἅν ἴδῃ τινὰς τούτων ἢ συγκαθημένας ἀλλήλαις ἢ ἀνόητα διομιλούσας ἢ καὶ καθ' ἑαυτάς ἀπράκτους καὶ ἀργὰς διαμενούσας, ἃς ὁ μέγας ἀπόστολος μηδὲ ἐσθίειν παρακελεύεται, ἢ ἄλλο τι ποιούσας ἀπᾶδον ἐπαγγέλματος μοναδικοῦ καὶ θεοφιλοῦς ἀλλότριον καὶ πνευματικῆς καταστάσεως, προσιέναι ταύταις ἡμέρως καὶ ἀδελφικῶς καὶ πρῶως καὶ ἀγαπητικῶς εἰσηγεῖσθαι τὰ δέοντα καὶ τὰ συμφέροντα νοθετεῖν παυσαμένας τῶν οὐδεμίαν ὄνησιν ἐχόντων ψιθυρισμῶν, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ψυχοβλαβῶν, εἰ καὶ μὴ δι' ἄλλο τι, καθόσον γοῦν τῆς πρὸς θεὸν ὁμιλίας τὰς χρωμένας ἀπάγουσι ταῖς εἰς τὸν θεὸν προσανέχειν δοξολογίαις καὶ τοῖς ᾄδομένοις προσερείδειν τὸν νοῦν, φεύγειν δὲ τὸν πάσης κακίας ἀρχηγόν, ἀρχίαν, καὶ τὸν σοφὸν τὰ θεῖα μιμεῖσθαι Δαβὶδ „κατὰ μόνας εἰμι ἐγώ“ λέγοντα καὶ τοῖς ἰδίοις τόποις ἐφησυχάζειν ἢ εὐχῇ προσκειμένας ἢ ἐργόχειρον μεταχειριζομένας πρὸς ἀνατροπὴν ἀκηδίας τῆς ὀλεθρίου, μελέτην τε τοῦ φοβικοῦ θανάτου ἔχειν διηνεκῇ καὶ μνήμην ἀκατάπαυστον τῆς φοβερωτάτης ἡμέρας τῆς κρίσεως. τῶν δὲ μοναζουσῶν περὶ τὸ ἐργόχειρον διαπονουσῶν μία τούτων, ἡ παρὰ τῆς ἡγουμένης ἐπιτρεπομένη, ἔσται ἀναγινώσκουσα εἰς ἐπήκοον πασῶν τὰ ἱερὰ καὶ σωτήρια τῆς θείας γραφῆς λόγια.

Κεφ. κζ'. Περὶ τῶν ἐργοδοτριῶν. Καὶ ἐπὶ τῶν ἔργων δὲ ἡ καθηγουμένη δύο τινὰς τῶν μοναζουσῶν καταστήσει, ἃς ἂν τῶν λοιπῶν προκρινῇ, ὀφειλούσας τὴν χρειώδη τῷ ἐργοχείρῳ τῶν μοναζουσῶν ὕλην λαμβάνειν μετὰ προσγράφου κατὰ καιρὸν ἀπὸ τοῦ δοχείου καὶ ἐργοδοτεῖν ταύτην ταῖς ἐργαζομέναις προστάξει καὶ τῆς καθηγουμένης. αὐθὶς τε εἰδήσει ταύτης παραλαμβάνειν τὰ ἐργοδοθέντα εἰργασμένα καὶ παραδίδόναι ταῖς εἰς τὸ δοχεῖον τοῦ βεστίου ἐνεργούσαις μετὰ προσγράφου, ὡς ἂν καὶ ταῦτα κατὰ τὴν τῆς ἡγουμένης ἐξοδιάζοντα πρόσταξιν.

Κεφ. κη'. Περὶ τῶν ἐν τῷ βεστίῳ δοχειαριῶν. Αἱ δὲ δοχειαρίαι τοῦ βεστίου τῶν ἐνδυμάτων τῶν μοναζουσῶν (καὶ αὗται γὰρ δοχειαρίαι ὀνομασθῆσονται) ὀφείλουσι παραλαμβάνειν πάντα τὰ εἰς ἐνδυμενίαν τῶν μοναζουσῶν χρησιμεύειν ὀφείλοντα μετὰ προσγράφου καὶ ἐξοδιάζειν ταῦτα διὰ προσταξέως τῆς ἡγουμένης, ἔνθα ἂν αὐτὴ βούληται. αἱ αὗται δὲ παραλήφονται καὶ τὰ λοιπὰ πάντα τὰ εἰς ὑπηρεσίαν τῶν μοναζουσῶν, ἡγουν σαγία, πηλωτά, ἐφαπλώματα τὰ εἰς τὸ λουτρὸν χρειώδη καὶ ἅπλως πάντα καὶ ἐξοδιάσουσιν, ἔνθα ἂν ἡ καθηγουμένη προστάξῃ προσγραφὰς καὶ τῆς ἐξόδου τούτων ποιούμεναι καὶ λογαριαζόμεναι παρ' αὐτῆς.

Κεφ. κθ'. Περὶ τῆς πυλωροῦ. Ἀλλὰ καὶ τὴν τὰς κλεῖς τοῦ πυλῶνος κατέχειν ὀφείλουσαν, ἣν καὶ πυλωρὸν ὀνομάζομεν, ἡ καθηγουμένη ὀφείλει προχειρίζεσθαι, ἥ καὶ φροντὶς ἔσται τοῦ μηδόλως γνώμης ἄτερ τῆς ἡγουμένης τὸν πυλῶνα ἀνοίγεσθαι, μήτε μὴν εἰσιέναι ἢ ἐξιέναι τινὰς εἰς τὸ μοναστήριον ἄνευ εἰδήσεως τῆς καθηγουμένης· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τὸ περὶ τούτων κεφάλαιον τὸ διαλαμβάνον, πῶς καὶ πότε καὶ τίνες τῶν παραβαλλόντων ταῖς μοναχαῖς ἐντυχάνειν ὀφείλουσι, μεταγραφὴν ἐγγχειρισθήσεται αὐτῇ, ὡς ἂν εἶδῃσιν τῶν τοῦ τυπικοῦ ῥημάτων ἔχουσα, ὑπομνήσκη τὴν καθηγουμένην καὶ προστάξει αὐτῆς αἱ ἐντεύξεις γίνονται κατὰ τὴν τοῦ τυπικοῦ δύναμιν. γραῦς μέντοι ὀφείλει εἶναι ἢ εἰς ταύτην τὴν διακονίαν προβαλλομένη καὶ βίου σεμνοῦ καὶ μεμαρτυρημένη παρὰ πάσης τῆς ἀδελφότητος, ἥτις καὶ καθ' ἐκάστην ἐσπέραν τὰς κλεῖς εἰσκομίζουσα ἔσται τῇ καθηγουμένη. καὶ οὐδὲ αὐτὴ τοὺς ἐπὶ θέαν αὐτῆς ἀφικμένους συγγενεῖς ὄψεται ἄνευ προτροπῆς τῆς ἡγουμένης, ἐπιτροπῇ δὲ ταύτης θεάσεται αὐτούς, καθὼς ἂν ἐπιτραπεῖθι διηνεκῶς μέντοι προσμένειν αὐτὴν ἐν τῷ πυλῶνι οὐ βούλεται ἢ βασιλεία μου, ἀλλὰ καθῆσθαι καὶ αὐτὴν ἐν τῷ ἀφορισμένῳ οἰκίσκῳ μετὰ τῆς ἀδελφότητος δι-ορίζεται, εἴ τις δὲ χρεῖα γένηται παραβάλλειν ταύτην ἐν τῷ πυλῶνι ἀναδιδαχθεῖσαν διὰ τοῦ κώδωνος, ὅτι καλοῖτο πρὸς τὸν πυλῶνα, προστάξει τῆς καθηγουμένης ἀπελεύσεται καὶ τὴν διακονίαν, ὅποια ἐστὶ, πληρώσασα, εἰσελεύσεται αὐθὶς καὶ συγκαθεσθῆσεται ταῖς λοιπαῖς.

Κεφ. λ. Περὶ τοῦ πόσον χρόνον δεῖ περιμένειν ἐν τῇ τὴν ἔξωθεν εἰσιούσαν καὶ μέλλουσαν ἀποκείρεσθαι. Αἶ γε μὴν ἀποκείρεσθαι μέλλουσαι καὶ τὸν ὠρισμένον τῶν μοναχῶν ἀναπληροῦν ἀριθμόν, εἰ μὲν βούλονται τὰς τρίχας ἀποθέμεναι τὸ τῆς ὑποταγῆς ἱμάτιον καὶ τὸν μανδύαν μόνον ἐπενδύσασθαι, περιμενοῦσι τὸν ἑξαμηνιαῖον καιρόν. εἰ δέ γε συνθῆεις τινὲς καὶ τῶν ἀξιολογωτέρων τυγχάνοιεν, ὥς αὐταὶ τε ἐπιγινώσκεσθαι, ὅποῖαι τὸν βίον εἰσὶ καὶ τὴν τοῦ μοναστηρίου διαγωγὴν καὶ κατὰστασιν μηδαμῶς ἀγνοεῖν, ὅτε κρινεῖ ἡ ἡγουμένη συμπερὸν εἶναι κατὰ τὸν τύπον ἀποκαρῆσονται. αἱ δὲ βουλόμεναι τὸ ἅγιον σχῆμα ἐξ αὐτῆς ἐπενδύσασθαι, εἰ μὲν εἶεν γυναῖκες εὐλαβεῖς καὶ τὸν μοναχικὸν βίον ἐν κοσμικῇ διανύουσαι σχήματι, οὐδ' αὐταὶ περιμενοῦσι τὸν τῆς δοκιμασίας καιρόν, τουτέστι τὴν τριετίαν, ἣν οἱ ἅγιοι πατέρες εἰς πείραν καὶ δοκιμασίαν ταῖς ἄλλως ἐχούσαις κατὰ τὸν βίον κανονικῶς ἀφωρίσαντο, ἀλλ' ἀρκέσει ταύταις εἰς ἀπόπειραν παντελῆ καὶ ὁ ἑξαμηνιαῖος χρόνος καὶ τὸ τηνικαῦτα τεύξονται τοῦ ἑρετοῦ, καθὼς καὶ τοῖς ἁγίοις πατράσι διηγόρευται. εἰ δὲ τῶν ἀγνοουσῶν τε καὶ ἀγνοουμένων τυγχάνοιεν, ἑβδομάδα μίαν ἡμερῶν τῇ μονῇ περιμείνειν περιβαλοῦνται τὰ μοναχικὰ περιβόλαια καὶ ὑπηρετεῖν ἐν ταῖς κατὰ δύναμιν διακονίαις ἐπιταττόμεναι προσκρτερήσουσι τῇ μονῇ τριετίαν τοῦ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μὴ καταξιούμεναι, πρὶν ἂν ὁ τῆς τριετίας χρόνος αὐταῖς ἀφελθῇ εἰς πείραν καὶ δοκίμους αὐτὰς καὶ ἀξίας τῆς τηλικαύτης βιοτῆς παραστήσῃ· τοῦτον γὰρ τὸν καιρόν κρατεῖν καὶ αἱ ἐπὶ ταύταις κείμεναι διατάξεις ὥρισαντο, πλὴν εἰ μὴ πού τις βαρεῖα περιπεσούσα νόσος τὸν χρόνον ἀναγκάσοι συσταλῆναι τῆς δοκιμασίας.

Κεφ. λα'. Περὶ τοῦ τίνας δεῖ ἀποστέλλεσθαι εἰς τὴν τῶν κτημάτων τῆς μονῆς πρόνοιαν. Οἱ δέ γε ἀποστέλλόμενοι εἰς τὴν τῶν κτημάτων τῆς μονῆς πρόνοιαν μὴ διὰ συγγένειαν ἢ οἰκειότητα ἢ ἑτέραν τινὰ τοιαύτην αἰτίαν προτιμάσθωσαν, ἀλλὰ πολλὴν φροντίδα τιθέσθωσαν ἢ τε καθηγουμένη καὶ ὁ κατὰ καιροὺς οἰκονόμος εὐρίσκειν ἀνθρώπους εὐπολῆπτους καὶ ὀλιγαρκεῖς, ἀναπαύοντας μὲν καὶ τοὺς ἐν τοῖς κτήμασι καὶ μηδενὸς νοσφίζομένους τῶν τῇ μονῇ ἀνηκόντων, πείραν τε ἔχοντας εἰς τὰ γεωργικά. τῆς δὲ τούτων ἀποστολῆς ἡ καθηγουμένη ἔξει τὴν ἐξουσίαν, ὡσαύτως καὶ τῆς διαδοχῆς, ὅτε εὐρεθῇ¹⁾ τῆς ὀρθότητος ἐκτραπέντες, οὓς ὀφείλει ὁ οἰκονόμος ἐφορᾶν, ὅτε παρὰ τῆς ἡγουμένης πεμφθεῖη τοὺς συγκλεισμοὺς ἐποπτεῦσων καὶ τοὺς ἐπισκεπτίτας λογαριάσων καὶ πάντα δεόντως οἰκονομήσων.

¹⁾ εὐρεθοῖεν C. corr. M.

Κεφ. λβ'. Περὶ ἀκολουθίας πρώτης, τρίτης τε καὶ ἑκτης ὥρας. Ἀλλὰ μέχρι τούτου περὶ τούτων διαλεγθέντες, φέρε, περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς λοιπὸν ἀκολουθίας διαληψόμεθα. καὶ ἵνα γε ἀπὸ φωτὸς ἀρξώμεθα ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμερινῆς ὥρας. τὴν ἀρχὴν ποιησώμεθα, τὸν θεὸν κατὰ τοῦτο μιμούμενοι, τῆς τοῦ κόσμου συστάσεως ἀπὸ τῆς τοῦ φωτὸς δημιουργίας ἀρξάμενοι. μετὰ τοίνυν τὴν συμπλήρωσιν τῆς ὀρθρινῆς δοξολογίας δεῖ συνάπτειν ἡμᾶς τὴν πρώτην ὥραν κατὰ τὸ συνειθισμένον καὶ ἐπὶ τῷ τέλει ταύτης λέγεσθαι τὴν εὐχὴν ταύτην· „ὁ ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ.“ καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν γίνεσθαι τὰς συνήθεις γονυκλισίας ταῖς μὲν δυνατωτέρας ἀπὸ γῆς ἄνευ προσευχαδίου, ταῖς ἀσθενεστέρας δὲ καὶ μετὰ τινος ὑποστηρίγματος ταπεινοῦ καὶ βοηθήματος. ἔστι δὲ ἡ γονυκλισία μετάνοιαι δεκαπέντε, ὧν αἱ μὲν πρῶται τρεῖς ὀφείλουσι γίνεσθαι σχολαιότερον καὶ οἷον βραδύτερον ἐν τε τῇ συστάσει καὶ τῇ τῶν γονάτων κλίσει, ὥστε δύνασθαι ἐκάστην ὑμῶν ἐστῶσαν μὲν καὶ τὰς χεῖρας ἐκτεταμένας ἔχουσιν λέγειν καθεκάστην ἐκ τρίτου τό· „ὁ θεὸς ἰλάσθητί μοι τῇ ἀμαρτωλῷ.“ εἶτα κλίνασαν τὰ γόνατα καὶ τὴν κεφαλὴν ἕως γῆς τρίτον λέγειν ὁμοίως τό· „ἡμαρτόν σοι, κύριε, συγχώρησόν μοι.“ καὶ τὰς μὲν τρεῖς γονυκλισίας οὕτως ὑμῖν ποιητέον, τὰς δὲ λοιπὰς δώδεκα συντομώτερον, ὡς ἐφ' ἑαυτῶν λέγειν ἐκάστην ἐν τῇ τῶν γονάτων κλίσει καὶ τῇ στάσει ἅπαξ τὰ προειρημένα τῆς ἱκετείας ῥήματα. ποιήσεσθε τὰς τε τῶν γονάτων κλίσεις καὶ τὰς ἀνανεύσεις οὐχ ὅτε δοκεῖ ἐκάστη, ἀτάκτως καὶ ἄλλῃν-ἄλλως, ἀλλ' ὡς ἐν σῶμα, ἅμα μὲν κλινόμεναι, ἅμα δὲ ἀνιστάμεναι καὶ ὀρθῶς χρῶμεναι ἀμφοτέρων τῇ ἐκκλησιαρχίᾳ πρὸ τοῦ ἀγίου βήματος ἐστῶσι καὶ τῇ κλίσει μὲν τὴν κλίσιν ὑποδεικνύσῃ, τῇ ἀνανεύσει δὲ τὴν ἀνάευσιν. ἀλλ' αὕτη μὲν [ἡ] ἀκολουθία [τῆς] ¹⁾ ἡμέρας, ἐν ἣ ἀντὶ τοῦ „θεὸς κύριος“, „ἄλληλούια“ ψάλλεται. εἰ μέντοι ἀκολουθίαν ἔχει ἡ ἡμέρα καὶ ἀπολυτίκιον καὶ τό· „θεὸς κύριος“ ψάλλεται, αἱ μὲν τρεῖς πρῶται γονυκλισίαι τελεσθήσονται μετὰ τῶν τῆς ἱκετείας ῥημάτων, καθὼς προεῖρηται, αἱ δώδεκα δὲ σχολάσουσι καὶ οὐδαμῶς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐν τῷ κοιμητηρίῳ ὑμῶν τελεσθήσονται, μετὰ μέντοι τὰς τρεῖς βραδυτέρας γονυκλισίας ἐκφωνήσετε ἐκτεταμέναις ταῖς χερσὶ τό· „ὁ θεὸς ὁ προαιώνιος, ὁ πάσης κτίσεως δημιουργός.“ καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ταύτην ἀνάγνωσις ὑμῖν προτεθήσεται ἡ κατήχησις, μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ποιήσετε τὸ τετυπωμένον ὑπὲρ ἡμῶν τρισάγιον. καὶ ἕως μὲν ὁ θεὸς ἐθέλει με ζῆν, ἵνα λέγητε τροπάρια ταῦτα· „ἐλέησον ἡμᾶς, κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, δόξα, ἐλπίς τοῦ κόσμου ἀγαθὴ καὶ νῦν, οὐδεὶς προστρέχων ἐπὶ σοι.“ τελευτησάσης δὲ μου ἵνα λέγηται τροπάρια ἀνα-

¹⁾ ἡ — τῆς supplevimus.

παύσιμα· „μνησθητι, κύριε, ὡς ἀγαθός, τῆς δούλης σου, δόξα, ἀνάπαυσον, σωτήρ ἡμῶν· καὶ νῦν. οὐδεὶς προστρέχων ἐπὶ σοι. ἡ καταφυγὴ καὶ δύναμις.“ καὶ ἐπὶ τούτοις τό· „κύριε, ἐλέησον“· ἰε΄. εἶτα καὶ τὴν εὐχὴν ἐπισυνάψετε ταύτην. „ὁ ἀποστέλλων τὸ φῶς.“ πάσας μέντοι τὰς εὐχὰς χερσὶν ἀνατεταμέναις εὕξεσθε. τελειωθείσης δὲ τῆς δηλωθείσης εὐχῆς καὶ τοῦ ἱερέως τὴν συνήθη ἐπειπόντος εὐχὴν ὑμεῖς μὲν πᾶσαι ἐπὶ πρόσωπον εἰς γῆν πεσεῖσθε, ἡ δὲ προσετώσα παντὸς ἀρχηγὸς ὑμῖν γινομένη ἀγαθοῦ, οὕτω πως ἐρεῖ· „εὕξασθε ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀδελφαί, τῷ κυρίῳ, ἵνα ῥυσθῶ ἐκ τῶν παθῶν καὶ τῶν σκανδάλων τοῦ πονηροῦ.“ καὶ ὑμεῖς ἀποκρίνεσθε· „ὁ θεὸς σῶσαι σέ, τιμία μήτηρ, εὔξαι καὶ σὺ ὑπὲρ ἡμῶν, ἁγία μήτηρ, ἵνα ῥυσθῶμεν ἐκ τῶν παθῶν καὶ τῶν σκανδάλων τοῦ πονηροῦ.“ εἶτα πάλιν ἐκείνη ἐπευχόμενη ἐρεῖ· „ὁ θεὸς δι' εὐχῶν τῶν πατέρων ἡμῶν σῶσαι πάσας ἡμᾶς.“ καὶ οὕτως ἀναστᾶσαι πορεύεσθε εἰς τὸ κοινὸν τῆς συνδιαγωγῆς οἴκημα, κἀκεῖσε γενόμεναι πάσης ἀφ᾽εξέσθαι ματαίας ἀπασχολίας, ἀνθέξεσθε δὲ πᾶσαι τῶν ἐργοχειρῶν ὑμῶν, μιᾶς τινος μέσον ὑμῶν καθημένης καὶ ἀναγινωσκούσης, ἥ τις ἂν παρὰ τῆς ἡγουμένης προσταχθεῖη, καὶ ὅπερ ἂν κελευσθεῖη, ἡ γὰρ ἀνάγνωσις πάσας μὲν ἀποκωλύσει ματαίας καὶ ἀνωφελεῖς ἢ καὶ βλαπτικὰς συντυχίας, μεγάλῃν δὲ προξενήσει τὴν ὠφέλειαν ταῖς προσέχειν αὐτῇ βουλομέναις.

Κεφ. λγ'. Περὶ τῶν μεσωρίων τῆς πρώτης, τρίτης τε καὶ ἑκτης ὥρας, τῶν τυπικῶν, τῆς ἱερᾶς λειτουργίας καὶ τῆς ἁγίας μεταλήψεως. Καταλαμβάνουσης δὲ τῆς προσηκούσης ὥρας κρουσθήσεται τὸ ξύλον, κἀκεῖσε ψαλεῖτε τὰ μεσώρια τῆς πρώτης, τὴν τε τρίτην καὶ ἑκτὴν ὥραν μετὰ τῶν μεσωρίων, τῶν εὐχῶν καὶ τῶν μετανοιῶν, ἔνθα ἂν ἡ καθηγουμένη βουλευθῇ, εἴτε ἐν τῷ κοιμητηρίῳ, εἴτε ἐν τῷ τῆς ἐκκλησίας ἐξωνάρθηκι¹⁾. ψαλεῖτε δὲ καὶ τὰ τυπικὰ ἐν τῷ τῆς ἐκκλησίας νάρθηκι, ὅτε μέντοι γίνεται ἀγρυπνία, οὐ ποιήσετε μετάνοιαν ἐν τῷ κοιμητηρίῳ ὑμῶν διὰ τὸν ἐκ τῆς ἀγρυπνίας κόπον, οὔτε κατὰ τὸ δωδεκάημερον, οὔτε κατὰ τὴν ὀγδὴν πεντακοστήν, οὔτε μὴν κατὰ τὰς μεθεόρτους ἐννέα ἡμέρας τῆς κοιμήσεως τῆς υπεραγίας θεοτόκου, τῆς μεταμορφώσεως τοῦ σωτήρός μου Χριστοῦ, οὐκ ἐν αὐταῖς ταῖς ἑορτασίμοις ἡμέραις τῶν ἐνδόξων καὶ πανευφήμων δώδεκα ἀποστόλων, οὐ κατὰ πᾶν σάββατον. ἢ γε μὴν ἱερὰ καὶ θεία λειτουργία ἐκτελεῖσθαι ὀφείλει καθ' ἑκάστην τετράδα, παρασκευήν, σάββατον καὶ κυριακὴν καὶ κατὰ τὰς ἑορτάς. ἐν μένοιγε ταῖς τεσσαρακοσταῖς γίνεσθαι ὀφείλει, καθὼς περιέχει τὸ συναξάριον. εἰσηγοῦμαι δὲ ὑμῖν, ἀδελφαί, τῆς θείας τελουμένης ἱεουργίας προσεκτικωτέρας ἑαυτὰς ἑαυτῶν γίνεσθαι καὶ φόβου καὶ φρίκης μεστὰς

¹⁾ ἐξωάρθηκι et inferius ἄρθηκι M.

παρεστάναι· θειότερα γὰρ καὶ φρικωδέστερα καὶ φοβερώτερα τὰ ἐν ταύτῃ τελού-
μενα τῇ πάντα λόγον καὶ νοῦν ὑπερβαινούσῃ πανυπερίμῳ ἱεουργήσῃ τοῦ πανα-
χράντου σώματος καὶ αἵματος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἐν ᾗ μάλιστα
προσεκτέον καὶ πάντα λογισμὸν ῥυπαρὸν ἀποδιωκτέον καὶ μόνον λογιστέον τὸ
τελούμενον θεῖον ὑπὲρ κατάληψιν μέγα καὶ φοβερὸν μυστήριον. οὕτω τε τῶν
θεῶν ἀγιασμάτων μεταληπτέον τὰς ὁσαὶς ἄρα καὶ μεταλαμβάνειν συγκεχώρηται.
ἐπειδὴ οὖν ἡ τῶν ἀγιασμάτων μεταλήψις ψυχῆς ἐστὶ φωτισμὸς τοῖς ἐγγὺς τῆς
ἀξίας, ὁ δὲ ἀναξίως μεταλαμβάνων κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, καθὼς φησιν
ὁ θεὸς ἀπόστολος. συνεχέστερον μὲν βουλόμεθα τούτων μεταλαμβάνειν ὑμᾶς,
ὅμως τὴν ἐπὶ τῇ θείᾳ μεταλήψει διάκρισιν τῷ πνευματικῷ ἡμῶν πατρὶ ἀνати-
θέαμεν, εἰδήσει καὶ τῆς καθηγουμένης, ἀκοινώνητον δὲ τινα ἑαυτὴν ἡγεῖσθαι ἄνευ
τῆς ἐκείνου εἰδήσεως οὐκ ἐπαινετόν. κατάκριτος δὲ ἔσται ἡ τοῦτο ποιούσα, ὡς
ἴδιον ἐκπληροῦσα θέλημα. τὰς μέντοι μεταλαμβάνειν ὀφειλούσας ἐνδεχόμενόν
ἐστὶ τὴν ἐπὶ τῇ ἀγίᾳ μεταλήψει ἀκολουθίαν ψάλλειν, κοινὴν τε κοινῶς τὴν γονυ-
κλισίαν ἀλλήλαις ποιούσας διδόναι συγχώρησιν καὶ οὕτως τῶν ζωοποιῶν μετα-
λαμβάνειν ἀγιασμῶν.

Κεφ. λδ'. Περὶ τοῦ πόσους ἄρτους δεῖ προσφέρεσθαι καθ' ἐκάστην
λειτουργίαν καὶ ὑπὲρ τίνων. Καθ' ἐκάστην δὲ ἡμέραν ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ
ἐπτὰ ἄρτοι προσενεχθήσονται, εἰς δεσποτικῶς, ἕτερος τῆς Κεχαριτωμένης ἡμῶν
δεσποίνης καὶ θεοτόκου, ἕτερος τοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἀγίου, ἄλλος ὑπὲρ λύτρου
καὶ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ τε κρατίστου μου βασιλέως καὶ ἐμοῦ, ἕτερος
ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων μοναχῶν, ἄλλος ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων γονέων καὶ
λοιπῶν συγγενῶν ἡμῶν καὶ ἕτερος ὑπὲρ τῶν ζώντων παιδῶν καὶ γαμβρῶν καὶ
λοιπῶν συγγενῶν ἡμῶν, καὶ μετὰ θάνατον δὲ ἡμῶν ἰδιαζόντως ὁ ῥηθεὶς ἄρτος
ὑπὲρ ἀφέσεως τῶν ἡμετέρων προσενηχθήσεται ἁμαρτιῶν καὶ οὕτως γενήσεται εἰς
τὸ διηγεκές. εἰ δέ τις ἐξ ἀμφοτέρων ἡμῶν προτελευτήσῃ τοῦ ἐνός, ὁ μὲν εἰς
ἄρτος πάλιν ἰδιαζόντως ὑπὲρ τοῦ ζώντος προσκομισθήσεται, ἕτερος δὲ αὖθις ὑπὲρ
τοῦ τελευτήσαντος προσαχθήσεται. μετὰ δὲ τὸν τοῦ ἐπιζήσαντος θάνατον εἰς πάλιν
ὑπὲρ ἀμφοτέρων προσενεχθήσεται. καθ' ἕκαστον δὲ σάββατον καὶ σταυρία ὀφείλουσι
προσκομίζεσθαι ὑπὲρ τῶν προκεκοιμημένων γονέων καὶ παιδῶν καὶ νυμφῶν ἡμῶν
καὶ τῶν εἰς τὸ μετέπειτα κοιμηθησομένων ἐπὶ τοῖς τέσσαρσιν ἔν, οἳ καὶ ὀφείλουσιν
ἐγγράφεσθαι ἐν τοῖς διπτύχοις καὶ μνημονεύεσθαι κατὰ τὸν τοῦ τυπικοῦ περί-
ληψιν, ὡσαύτως καὶ ὑπὲρ τῶν ζώντων καὶ ἀναγραφομένων ἐν τοῖς διπτύχοις καὶ
τῷ τυπικῷ καὶ καθ' ἐκάστην κυριακὴν ἕτερα σταυρία ἐπίσης τοῖς κεκοιμημένοις
προσκομισθήσονται.

Κεφ. λε'. Περὶ τῆς ἐννάτης ὥρας, ἐσπερινοῦ καὶ παννυχίδος. Ὡσαύτως καὶ τὰ τῆς ἐννάτης ὥρας μεσῶρια ἐν τῷ κοιμητηρίῳ ὑμῶν ψάλλεσθαι βουλόμεθα, τοῦ μικροῦ συμβόλου κρουομένου, τὴν γε μὴν ἐννάτην ὥραν ψάλλειν ὑμᾶς δεῖ, καθὼς καὶ τὰς προδιαληφθείσας ὥρας, μετὰ τε τῶν μεσωρίων αὐτῆς καὶ τῶν μετανοιών, τοῦ σημαντήρος πάσας συγκαλοῦντος, ὡς ἔθος. καὶ ὁ ἐσπερινὸς δὲ ὕμνος κατὰ τὴν τοῦ συναξαρίου ὑμῖν τελούμενος ἔσται περιληψὶν καὶ συναπτῶς ἢ παννυχίς. ἐπεὶ δὲ σήμερον ἐν τῇ παννυχίδι ἕξ τροπάρια καθ' ἐκάστην ᾠδὴν ψάλλονται, μετὰ τὴν ἡμῶν πρὸς κύριον ἐκδημίαν τὰ μὲν τέσσαρα ὀφείλουσι ψάλλεσθαι κατὰ τὸ συναξάριον, τὰ δὲ δύο εἶναι νεκρώσιμα.

Κεφ. λς'. Περὶ τῶν ἀποδείπνων. Ἡ δὲ γε τῶν ἀποδείπνων ἀκολουθία μετὰ τὸ δεῖπνον ὑμῖν τελεσθήσεται ἐν τῷ τῆς ἐκκλησίας ἐξωάρθῃ¹⁾, ἐν ᾧ καὶ τὰ γόνατα κλιτέον ὑμῖν, εἰ μὴ γε τό· „θεὸς κύριος“ ψάλλοιτο.

Κεφ. λζ'. Περὶ τῆς νυκτερινῆς ἀκολουθίας. Καὶ μετὰ τὴν τῶν ἀποδείπνων συμπλήρωσιν τοῦ ἱερέως τὴν συνήθη ἐπειπόντος εὐχὴν ὑμεῖς μὲν ἐπὶ πρόσωπον εἰς γῆν πεσεῖσθε προσέχουσαι τῇ καθηγουμένῃ, ἐκείνης δὲ πρὸς ὑμᾶς εἰπούσης· „συγχωρήσατέ μοι ἐν κυρίῳ, ἀδελφαί· ἤμαρτον γὰρ καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ καὶ κατὰ διάνοιαν.“ κάκεινης ἐπευξαμένης ὑμῖν καὶ εἰπούσης· „ὁ θεὸς δι' εὐχῶν τῶν πατέρων ἡμῶν συγχωρήσαι πάσαις ἡμῖν.“ οὕτως ἀπάρξασθε τῆς νυκτερινῆς ἀκολουθίας κατὰ τὸν τύπον εἰς τὸ κοιμητήριον ἀφικόμεναι, εἴτε ἐντὸς τοῦ κοιμητηρίου, εἴτε ἐκτὸς ἐκτελεῖν ταύτην ὀφείλουσαι, καθὼς ἂν ὁ τε καιρὸς ἀπαιτοῖ καὶ ἡ καθηγουμένη βούλοιτο, ἣν ἐκπληρώσασαι πλήρεις εὐφροσύνης πνευματικῆς εἰς ὕπνον τραπήσεσθαι.

Κεφ. λη'. Περὶ τῆς μεσονυκτίου ἀκολουθίας. Ἐν καιρῷ δὲ προσήκοντι τῆς τελοῦσης τὴν τῆς ἐκκλησιαρχίας διακονίαν μετάνοιαν τῇ καθηγουμένῃ βαλλούσης καὶ τὸ ξύλον κρουσάσης τὴν μεσονύκτιον ἀκολουθίαν ἐν τῷ νάρθῃ²⁾ τῆς ἐκκλησίας παραγενόμεναι ἐκτελέσετε, οὐδὲ αὐτῆς τῆς διωπνισάσης ὑμᾶς ἀπολιμνανομένης, ἀλλ' ἅμα τε σὺν ὑμῖν ψαλλούσης καὶ τὰς τοῦ ναοῦ φωταγωγούς ἀναπτούσης. τῆς δὲ μεσονυκτίου ὕμνωνδίας ὑμῖν τελειωθείσης κρουσθήσεται τὸ μέγα σημαντήριον, προσέτι δὲ καὶ τὸ χαλκοῦν. καὶ οὕτως ἀπάρξεσθε τῆς ὀρθρινῆς ἀκολουθίας, ἧς ἡ ἔναρξις ἐφεξῆς εἰρήσεται.

Κεφ. λθ'. Περὶ ἐνάρξεως ὀρθρου. Μετὰ δὲ τὸ κρουσθῆναι τὸ χαλκοῦν σημαντήριον ὁ ἱερεὺς εὐλογῇ τὸν θεόν, τὸν τύπον τοῦ τιμίου σταυροῦ ἔμπροσθεν τῆς ἀγίας τραπέζης τῷ θυμιατηρίῳ τυπῶν. εἴτα ἅμα τῇ τοῦ θεοῦ αἰνέσει τρισαγίου

¹⁾ ἐξωάρθῃ Μ.

²⁾ ἄρθῃ Μ.

γενομένου παρ' ὑμῶν τὸν ἐννεακαίδεκατον καὶ εἰκοστὸν ψαλμὸν ἄσεσθε μετὰ τῶν
 συνήθων τροπαρίων καὶ τοῦ „κύριε ἐλέησον“, ὡς οἶόν τε μετὰ ἰσότητος καὶ
 προσοχῆς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔσονται ψαλλόμενα παρ' ὑμῶν, ἔστ' ἂν ὁ κράτιστός
 μου βασιλεὺς ἐν τοῖς ζωσιν ἧ (εἴη δὲ ἐπιμήκιστον, ὡ κύριε καὶ θεοτόκε). ἐπειδὴν
 δὲ τῆς τῆδε μεταστῆ, ψαλμοὶ μὲν ὑμῖν ᾄδόμενοι ἔσονται τό· „κύριος ποιμαίνει
 με“ καὶ τό· „σοὶ πρέπει ὕμνος, ὁ θεὸς ἐν Σιών.“ τροπάρια δὲ καὶ αὐτὰ ἀνα-
 παύσιμα· „μνήσθητι, κύριε, ἀνάπαυσον, σωτὴρ ἡμῶν, δόξα, καὶ νῦν.“ μετὰ δὲ τὸ
 τελεσθῆναι τὸ τρισάγιον ἡ ἐκκλησιάρχισσα τοῦ ἐξαψάλμου ἀπάρχεται σχολαίως
 τε καὶ προσεκτικῶς ἄδουσα αὐτὸ καὶ ἡσύχῳ ὑπάδουσα τῇ φωνῇ, ἵν' ἔχοιεν ἀκο-
 λουθεῖν αὐτῇ αἱ λοιπαὶ ἀπροσκόπως καὶ ἀπλανῶς καὶ διεξίεναι καθ' ἑαυτάς τὰ
 ῥήματα τῶν ψαλμῶν, οὕτω τε μετὰ τὴν τοῦ ἐξαψάλμου ἐκπλήρωσιν ἡ πᾶσα
 τοῦ ὄρθρου ἀκολουθία τελεσθήσεται κατὰ τὴν τοῦ συναξαρίου περιλήψιν. ὅπερ
 δὴ συναξάριον καὶ περὶ τῆς τῶν ἁγίων νηστειῶν ἀκολουθίας ἀκριβέστατα ὑμῖν
 ὑποθήσει. καθὼ καὶ διαπρακτέον τὰ τε ἄλλα ὑμῖν καὶ δὴ καὶ τὰς ἀγρυπνίας ἐν
 πάσῃ κυριακῇ [καὶ] δεσποτικῇ ἑορτῇ καὶ [ἐν ταῖς ¹⁾] τῶν λοιπῶν ἁγίων μνημαῖς, ἃς
 διέξεισι τὸ συναξάριον. πλὴν ἐνταῦθα συγκαταβαίνουσα ἡ βασιλεία μου τῇ ἀσθε-
 νείᾳ ὑμῶν καὶ περὶ τῶν ἀγρυπνιῶν συμπαθέστερόν τι ἐπινενόηκε· βούλομαι γάρ
 καὶ διορίζομαι, τὰς μὲν ἐπὶ ταῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ
 σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῆς πανάγου δεσποίνης καὶ θεοτόκου τελεῖσθαι μελλούσας
 ἀγρυπνίας πάσας ὁλονυχτίους γίνεσθαι καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ μεγάλου κανόνος καὶ
 τὴν τῶν ἁγίων παθῶν, ἔτι γε μὴν καὶ τὴν τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου σταυροῦ καὶ
 τὴν τῶν ἁγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, τὰς δὲ γε ἐπὶ τῶν
 κυριακῶν ἡμερῶν, εἰ μὴ που ταῦταις καὶ τῶν δεσποτικῶν μία συνδράμη ἑορτῶν,
 θέρους μὲν τρίτης ὥρας, χειμῶνος δὲ τετάρτης ἀρχομένης ἐκτελεῖν. εἰ δὲ που
 τύχοι δύο ἐν μιᾷ ἐβδομάδι συνδραμεῖν ἀγρυπνίας, μίαν μὲν δεσποτικῆς τινος
 ἑορτῆς, ἐτέραν δὲ τῶν ἐν ταῖς κυριακαῖς τετυπωμένων, τὴν μὲν οὖν δεσποτικὴν,
 εἴτε δὴ προηγῆσεται, εἴτε καὶ μὴ, ὁλονύκτιον γίνεσθαι ἐντελλόμεθα, τὴν δὲ τῆς
 κυριακῆς ἕκτης ὥρας ἀρχομένης, ἵν' οὕτω μικρὸν ἀναπαυσάμεναι προθυμότεραι
 τοῖς ἔμπροσθεν γίνοισθε, καὶ ἐπὶ τῷ ὄρθρῳ δὲ τῆς μετὰ τὴν ὁλονύκτιον ἀγρυπνίας
 ἡμέρας βραδύτερον ὑμᾶς τοῦ συνήθους, ὥσει μίαν ὥραν ἐξανίστασθαι ἡ βασιλεία
 μου βούλεται καὶ ὀρθρίξιν, ἵνα τὰ σώματα ὑμῶν ἀπὸ τοῦ κόπου ἀνακτηθέντα εἰς
 τὴν οἰκείαν αὐθιᾷ ἀποκαταστῶσιν ἰσχύιν.

¹⁾ Supplevimus.

Κεφ. μ'. Περὶ τῆς εἰς τὴν τράπεζαν κλήσεως καὶ τῆς ἐν αὐτῇ διαγωγῆς. Ἐπειδὴ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τὰ δοκοῦντα διειληπται, δεῖ λοιπὸν εἰπεῖν καὶ περὶ τῆς ἐστιάσεως τῶν μοναζουσῶν. πληρωθεῖσης τοίνυν τῆς ἱερᾶς καὶ θείας λειτουργίας ἐν τῷ νάρθηκι¹⁾ προσμένειν ὀφείλουσιν ἐκδεχόμεναι τὴν διὰ τοῦ συνήθους ξύλου πρόσκλησιν ἐπὶ τὴν κοινὴν τράπεζαν, τοῦ ξύλου δὲ κρουσθέντος συνεξιέναι τῇ ἐκκλησιαρχίᾳ, προσκυνεῖν δὲ τῇ προστώσῃ καὶ οὕτω τοῦ συνήθους ἀρξαμένης ψαλμοῦ ἡρεμαίᾳ καὶ καθηκούσῃ τῇ φωνῇ, ἥγουν τοῦ „ὕψω σε, ὁ θεὸς μου, ὁ βασιλεὺς μου“, ἡρέμα βαδίζειν ἐπὶ τὴν τράπεζαν καὶ τὸν ψαλμὸν πληρωσάσας καθέζεσθαι εὐτάχτως, καθὼς ἂν ἡ καθηγουμένη τάξῃ καὶ τὰ τῆς καθέδρας αὐτῶν. οὕτω τε τῶν παρατιθεμένων εὐχαρίστως μεταλαμβάνειν, γινομένης συνήθως ἀναγνώσεως, χωρὶς θορύβου καὶ ταραχῆς, μόνῃ τῆς προστώσας, εἴ τι βούλοιο, φεγγομένης καὶ αὐτῆς ἡρεμαίως καὶ τῆς ἀποκρίνεσθαι πρὸς αὐτὴν ὀφειλούσης ἡρεμαιοτέρᾳ τῇ φωνῇ χρωμένης καὶ ὀλίγοις ὡς οἷόν τε καὶ συντεταγμένοις τοῖς ῥήμασιν. ὡς ἂν ἄκρας ἡσυχίας οὔσης ἐν τῇ τραπέζῃ μόνῃ προσέχητε τῇ ἀναγνώσει καὶ ταύτῃ μὲν τὰς ψυχὰς εὐφραίνειτε καὶ πιαίνετε, τοῖς δὲ παρατιθεμένοις τὰ σώματα τρέφετε.

Κεφ. μα'. Περὶ τοῦ ἐὰν τις ἐν τῇ ἐστιάσει ἀτακτῇ. Ἐὰν δέ τις ἐν τῷ ἐστιασθαι ὑμᾶς ταρασσούσα φαίνοιτο καὶ ταρασσομένη, θορυβοῦσά τε καὶ θορυβουμένη καὶ συγγέουσα τὴν ἀνάγωσιν ἀκαίροις καὶ ἀπρεπέσι ῥήμασι καὶ τὴν γαληνιαν τε καὶ ἡρεμαίαν κατὰστασιν ἀφανίζουσα, κατασιγαζέσθω παρὰ τῆς τραπέζας ἡσυχῇ παραινέσει τε καὶ νουθετήσει. καὶ παυομένη μὲν ἐάσθω, ἐπιμένουσα δὲ ἐξεγείρεσθω τῆς τραπέζης καὶ ἄκουσα ὀρισμῷ τῆς καθηγουμένης, ἥτις, εἰ βούλοιο, καὶ τὸ τῆς ἀτροφίας ἐπιτίμιον αὐτῇ ἐπιθήσει ἢ καὶ ἄλλως, ὡς δοκεῖ, σωφρονίσει.

Κεφ. μβ'. Περὶ τοῦ ἐὰν τις περὶ προκαθεδρίας ἀμφισβητῇ. Ἐὰν δὲ καὶ μέχρι τοσούτου ταῖς αὔραις τις ὑμῶν ῥιπισθεῖ τοῦ πονηροῦ, ὥστε δόξης ματαίας φροντίζειν καὶ προκαθεδρίας καὶ προβάλλεσθαι πρὸς τοῦτο ἢ χρονιωτέραν ἐν τῇ μονῇ διαγωγὴν ἢ ἄλλην ἐνέργειαν ὁποιοῦν, ἐντέλλομαι ἐν κυρίῳ τὸν ἔσχατον αὐτῇ τόπον ἀποκληροῦν, καὶ μὲν διορθωθεῖν, τῷ θεῷ χάρις, εἰ δὲ ἀδιόρθωτος μένοι, ἐκδιώκειν αὐτὴν ἀπὸ τῆς μονῆς, ὅπως μὴ καὶ ταῖς ἄλλαις τῆς τοιαύτης λύμης μεταδῶ.

Κεφ. μγ'. Περὶ τοῦ μὴ ζητεῖν τι παρ' ἀλλήλων. Ἐν μέντοι γε τῷ ἀριστᾷ ἀλλήλαις οὐδαμῶς μεταδώσετε οὔτε βρώματός τινος, οὔτε πόματος

¹⁾ ἄρθρι M.

ἄχρι γοῦν καὶ ῥανίδος τυχὸν μικρᾶς εἰς τὸ καταψύξει τὸ κερασθὲν ποτήριον καὶ ζέον πλεόν τοῦ δέοντος, ἀλλ' ἡ δεσμένη τοιοῦτου τινὸς μετ' εὐλαβείας ὅτι μάλιστα πολλῆς καὶ σεμνότητος παρὰ τῆς καθηγουμένης τὸ ἐνδέον αἰτήσεται, καὶ μὲν τύχοι ταύτης ἐπινευούσης κόμειται τὸ κελευσθέν. εἰ δὲ μὴ, συστελεῖ ἑαυτὴν καὶ καθεσθίησεται μετὰ σιωπῆς, εὐχαριστοῦσα διὰ τὴν τοῦ θεοῦ ἐντολήν. οὕτως οὖν ἐστιασθεῖσαι ἐγερθήσεσθε ἀπὸ τῆς τραπέζης καὶ τὴν τυπικὴν ἀκολουθίαν καὶ τὴν εὐχὴν ἐκπληρώσασαι εἰς τὸ κοιμητήριον ἀπελεύσεσθε.

Κεφ. μδ'. Περὶ τοῦ ἀπαραίτητον εἶναι ταῖς ὑγιαίνουσαις τὴν κοινὴν τράπεζαν καὶ περὶ νοσοῦσων. Ταύτην δὲ τὴν κοινὴν εὐτρεπισθεῖσαν ὑμῖν τράπεζαν αἱ μὲν ὑγιαίνουσαι ἀπροφάσιτον καὶ ἀπαραίτητον ἐξετε. καὶ οὐδεμία ἔσται πρόφασις ἱκανὴ πρὸς παρατίτησιν τῆς εἰς τὸ κοινὸν ἐστιατόριον συνελείσεως. αἱ ἀσθενοῦσαι δὲ ἰσχυρῶς καὶ οὕτως, ὥστε μὴ δύνασθαι τῆς κλίνης ἐξανίστασθαι ἢ ἀταράχως ὑπνοῦν, ἀλλ' ἐνοχλοῦσαι καὶ ἐνοχλούμεναι, κατὰ γνώμην τῆς καθηγουμένης ἐν ἰδιάζοντι κελλίῳ τεύχονται ἀναπαύσεως καὶ θεραπείας ἐπιμελεστέρας. φροντιεῖ δὲ ἡ καθηγουμένη καὶ τῶν νοσοῦσων ἐπιμελέστερον, ὥς οἰκείων μελῶν, καὶ παρέξει ταύταις τὰ κατάλληλα πρὸς διατροφήν, πρόνοιάν τε ποιήσεται καὶ τῆς ἄλλης αὐτῶν ἀναπαύσεως.

Κεφ. με'. Περὶ τοῦ καὶ δευτέραν γίνεσθαι ἐστίαςιν. Τοῖνον μετὰ τὸ τὰς μοναχὰς ἀναστῆναι τῆς τραπέζης ἐστίαςις δευτέρα γινέσθω ἄρτων παρατιθεμένων καὶ βρωμάτων, ὅσα ἐν τῇ πρώτῃ παρατίθεται τραπέζῃ, καὶ ἐστιασθῶσαν αἱ διακονήσασαι. μὴ ἐξέστω δὲ (ὑπερ καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐστιάσει τυπωθῆναι διέλαθεν), ἀνισταμένη τῆς τραπέζης αἶρεῖν τι μεθ' ἑαυτῆς ἐκ τῶν παρακειμένων, μήτε ἄρτον, μήθ' ἕτερόν τι, ἀλλὰ μηδὲ τῶν μοναχῶν τις αἰτεῖτω μεθ' ἑαυτῆς λαβεῖν ἢ μαγειρεῖαν ἢ ὄσπριον ἢ ἄλλο τι, ἀλλὰ κοινῇ πᾶσαι ἐστιασθῶσαν.

Κεφ. μς'. Περὶ τῆς ἐν ταῖς λιταῖς ἡμέραις τροφῆς. Ἡ δὲ τροφὴ ὑμῶν ἔσται ἐν ταῖς λιταῖς ἡμέραις κατὰ τὸ ἄριστον, τρίτῃ μὲν καὶ πέμπτῃ καὶ σαββάτῳ καὶ κυριακῇ ἐδέσματα δύο ἢ τρία, εἰ τῇ καθηγουμένη δοκοίη, δι' ἰχθύων καὶ τυροῦ, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ δύο ἢ τρία δι' ὄσπριων ἐψητῶν σὺν ἐλαίῳ καὶ ὀστρακοδέρμων, εἰ εὐρίσκοντο, τετράδι τε καὶ παρασκευῇ δύο ἢ τρία ἐδέσματα δι' ὄσπριων ἐψητῶν σὺν ἐλαίῳ καὶ λαχάνων ὁμοίως. εἰ δὲ καὶ ἐν αὐταῖς, τῇ δευτέρᾳ φημί, τετράδι τε καὶ παρασκευῇ παρὰ τινων φιλοχρίστων γένηται παράκλησις ἢ ἑορτὴ τύχῃ δεσποτικῇ ἢ τινος τῶν δώδεκα ἁγίων ἀποστόλων ἢ τῶν ἐπισήμων μαρτύρων ἢ ἱεραρχῶν, ἐσθίειν καὶ τότε ἰχθύας αὐτῆς [τῆς]¹⁾ ἡγουμένης

¹⁾ Supplevimus.

τούτου φροντιζούσης, εἰ μή τις ἦη παρ' ἐτέρων παράκλησις. ἡ δὲ πόσις ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς λιταῖς ἡμέραις ἔσται μετὰ τοῦ μείζονος ἑξαγίου. ὅτε δὲ τῇ προεστῶσῃ δόξῃ, καὶ ἐπαυξηθήσεται, καθόσον αὐτῇ βουλητόν. κατὰ δὲ τὸ δεῖπνον τῶν αὐτῶν ἡμερῶν παρατεθήσεται ὑμῖν ἄρτος καὶ λάχανα κατὰ τὸν καιρὸν καὶ ὀπῶραι μικραὶ κατὰ γνώμην τῆς προεστῶσης· τὸ δὲ τοι πόμα δοθήσεται μετὰ τοῦ μείζονος ἑξαγίου.

Κεφ. μζ'. Περὶ τῆς ἐν τῇ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ τροφῆς. Ταῦτα μὲν ἐν ταῖς λιταῖς ἡμέραις τοῦ ἐνιαυτοῦ. ἐν δὲ γε ταῖς τῶν ἀγίων νηστειῶν οὐχ οὕτως. καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ἐν τῇ πρώτῃ καὶ μεγίστῃ, ἧς κατὰ τὴν πρώτῃν ἡμέραν τῆς πρώτης ἐβδομάδος, ἤγουν κατὰ τὴν δευτέραν μὴθ' ἱερουργητέον, μῆτε τραπέζης φροντιστέον ἢ βρώσεως. ταῖς μέντοι ἐξῆς ἡμέραις τῆς τοιαύτης ἐβδομάδος καὶ τράπεζαν παράθετον καὶ βρώσεως τὴν αἰρουμένην μεταληπτέον, ἥτις δὲ ἔσται ἐξ ὀσπρίων διαβρόχων ὕδατι καὶ ὠμῶν τινων λαγάνων, ἴσως καὶ ὀπωρῶν. πόμα δὲ πῖεσθε θερμὸν ὕδωρ κυμίνῃ συνηρτυμένον. ἐν μέντοι τῇ παρασκευῇ ἐψητὰ τινα βρωτέον ὑμῖν, ἐδέσματα δύο, τὸ μὲν ἐν μετὰ ἐλαίου, τὸ δὲ ἕτερον χωρὶς ἐλαίου καὶ οἶνον ποτέον μετὰ τοῦ μείζονος ἑξαγίου διδόμενον διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου, ἣν ἡ προεστῶσα ὀφείλει ἐπιτελεῖν χρεωστικῶς καὶ παρακαλεῖν ὑμᾶς κατὰ τὴν τοῦ σαββάτου ἡμέραν καὶ ὁσπρακοδέρμοις τὴν ἀδελφότητα ἐστιάειν. εἰ δὲ παρά τις τῶν φιλοχρίστων παράκλησις γένοιτο, καὶ δι' ἰχθύων ἐστιασθήσθε. ἡ μὲν δὲ πρώτη ἐβδομάς τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης τεσσαρακοστῆς οὕτως ὑμῖν ἀνυέσθω, τοῖς δὲ σάββασι πᾶσι καὶ ταῖς κυριακαῖς τῆς αὐτῆς ἀγίας νηστείας τρία παρατιθέσθω ὑμῖν ἐδέσματα μαγειρευτὰ μετέχοντα ἐλαίου, διδόνθω δὲ καὶ εἰς πόσιν τὸ σύνθηες μέγα κρασοβόλιον· τὸ δ' αὐτὸ γινέσθω καὶ τῇ τετράδι τῆς μεσσηστήμου καὶ τῇ πέμπτῃ τοῦ μεγάλου κανόνος, ταῖς δὲ γε τρίταις καὶ πέμπταις ταῖς ἄλλαις δύο μὲν ὑμῖν ἐδέσματα παρατεθήσονται μαγειρευτὰ, ἀμφοτέρω ἐλαίου μετέχοντα, οἶνος δὲ τῷ ἐλάττονι ἑξαγίῳ μετρούμενος τὰς μέντοι δευτέρας δύο ἐδέσματα μαγειρευτὰ παρατεθήσονται, ὣν τὸ ἐν μετὰ ἐλαίου, τὸ δὲ ἕτερον ἐλαίου ἀμέτοχον καὶ οἶνος δὲ τῷ ἐλάττονι ἑξαγίῳ μετρούμενος, ὅπερ ἐστὶ τοῦ μείζονος τὸ ἥμισυ. τὰς δὲ τετράδας καὶ παρασκευὰς δύο ἐδέσματα μαγειρευτὰ μὲν, ἐλαίου δὲ ἀμέτοχα, καὶ ἡ πόσις οἶνος τῷ ἐλάττονι ἑξαγίῳ μετρούμενος. εἰ δὲ ἐν δευτέρᾳ τινὶ ἢ τρίτῃ ἢ πέμπτῃ ἢ σαββάτῳ ἢ κυριακῇ τύχῃ τὴν μνήμην συνδραμεῖν τῆς εὐρέσεως τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου ἢ τῶν ἀγίων Τεσσαράκοντα ἢ τῆς ἑορτῆς τοῦ εὐαγγελισμοῦ καὶ δι' ἰχθύων ἐστιατέον καὶ οἶνου μεταδοτέον τῷ μείζονι ἑξαγίῳ ἢ οἴκοθεν ὀψωνιζομένον τῶν ἰχθύων ἢ παρακλήσεως στελλομένης παρὰ τῶν φιλοχρίστων, εἰ δὲ τις τῶν

εἰρημένων ἑορτῶν ἐν μιᾷ τῶν τῆς πρώτης ἐβδομάδος ἡμερῶν τύχη τελεῖσθαι, ἐπίσης ταῖς τρίταις καὶ πέμπταις τῶν ἄλλων ἐβδομάδων τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς ἐστιαστέον ἐν βρώμασιν, οἶνου δὲ μεταδοτέον τῷ μείζονι ἑξαγίῳ. τὰς ἄλλας τοῖ-
 νυν πάσας ἀγίας ἡμέρας τῆς τεσσαρακοστῆς οὐκ ἐξέσται ὑμῖν ἰχθυοφαγεῖν τὸ σύνολον, εἰ μὴ παρακλησίς ἴσως πεμφθεῖη παρὰ τινος ἐν σαββάτῳ ἢ κυριακῇ· τῆς ἑορτῆς δὲ τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐπιστάσης λαμπρῶς ἑορταστέον εἰς δύναμιν καὶ ἰχθύων μεταληπτέον οἴκοθεν ὀψωνιζομένων καὶ οἶνου ποτέον διὰ τοῦ μείζονος ἑξαγίου. ἰχθυοφαγήσετε δὲ ἐν τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ ἑορτῇ, ὡς εἴρηται, ἐὰν μὴ τῇ ἀγίᾳ καὶ
 μεγάλη ἐβδομάδι συνδράμῃ· τότε γὰρ τοῖς ὁσπρακοδέρμοις χρήσεσθε μόνοις, μᾶλλον δὲ παρακληθήσεσθε διὰ τὴν ἑορτὴν, ἐπεὶ τὰς τρεῖς ἡμέρας ταύτης τῆς ἐβδομάδος, ἥγουν δευτέρα, τρίτη καὶ τετράδι διάγειν εἰκὸς τισὶν ὁσπρίοις δια-
 βρόχοις καὶ λαχάνοις ὤμοις καὶ ὀπώραις ταῖς παρατυχοῦσαις ἀρκούμεναι καὶ τῷ κυμινάτῳ θερμῷ πόματι. εἰ δὲ καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ τῆς ἀγίας καὶ
 μεγάλης ἐβδομάδος συνδράμῃ ἢ προδηλωθεῖσα ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἢ τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ, τοῖς ὁσπρακοδέρμοις χρήσεσθε μόνοις. εἰ δὲ καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ τετράδι καὶ παρασκευῇ ἢ καὶ αὐτῷ τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ, τῇ μὲν μεγάλῃ τετράδι καὶ τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ ὁσπρίοις τισὶν ἐψητοῖς καὶ λαχάνοις σὺν ἐλαίῳ ἀρκε-
 σθήσεσθε. μεταληπτέον δὲ καὶ οἶνου τῷ μείζονι ἑξαγίῳ. ἐν δὲ τῷ ἀγίῳ σαβ-
 βάτῳ ἀπέστω πᾶσα μέριμνα περισπασμὸν ἐμποιοῦσα· οὐ γὰρ διὰ τὴν ἑορτὴν καταλύσετε τὴν τοῦ μεγάλου σαββάτου νηστείαν, ᾧ μόνῳ νηστεύειν ἀπὸ πάντων
 κανονικῶς παρελάβομεν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τηρητέον τὰς τῶν θείων πατέρων δια-
 τάξεις καὶ ἐργαστέον ὑμῖν, ὡς δυνατόν, κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον πᾶν ἕτερον ἐν αὐταῖς ἀγαθόν· „καὶ γάρ, φησι, τοῦτό ἐστι τὸ ἑορτάζειν, ἡμῶν ψυχῇ τι θησαυ-
 ρίζειν τῶν ἐσώτων καὶ κρατουμένων, ἀλλὰ μὴ τῶν ὑποχωρούντων καὶ λυομένων καὶ μικρὰ σαινόντων τὴν αἴσθησιν, τὰ πλεῖστα δὲ βλαπτόντων κατὰ τὸν ἐμὸν
 λόγον.“ καὶ πάλιν· „ἀρκετὸν τῷ σώματι ἡ κακία αὐτοῦ. τί δὲ δεῖ τῇ φλογὶ πλείονος ὕλης ἢ τῷ θηρίῳ δαψιλεστέρας τροφῆς, ἵνα μᾶλλον δυσκαθέκτον γένηται καὶ τοῦ λογισμοῦ βιαιότερον; διὰ ταῦτα γοῦν ἑορταστέον πνευματικῶς.“ τῇ τοίνυν ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ πέμπτῃ, ὅτε μὴ ἑορτάζομεν τὸν εὐαγγελισμόν, κατὰ τὰς τρίτας καὶ πέμπτας τῶν λοιπῶν ἐβδομάδων τῆς τεσσαρακοστῆς ἢ ἐστίας ἐσται ὑμῖν ἐν τοῖς ἐδέσμασιν, ὁ δὲ οἶνος τῷ μείζονι ἑξαγίῳ. τῇ μέντοι ἀγίᾳ παρασκευῇ, εἰ μὴ ἢ προλεχθεῖσα ἑορτὴ τῆς παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου συνδράμῃ, οὐδόλως μαγειρευτέον, λαχάνων δὲ τινων ὤμων καὶ ὀπωρῶν μεταληπτέον καὶ οἶνου τῷ μεί-
 ζονι διδομένου ἑξαγίῳ διὰ τὸν ἐκ τῆς ἀγρυπνίας κόπον. ἐν δὲ τῷ ἀγίῳ σαββάτῳ ἀπέστω πᾶσα μέριμνα περισπασμὸν ἐμποιοῦσα, μόνος δὲ διακλυσμὸς γινέσθω κατὰ

τὸ ἔθος καὶ ἡ τῆς παναυχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου συνδράμη ἐορτῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ. τοῦτον μὲν δὴ τὸν τρόπον ἢ ἐν τῇ ἀγία καὶ μεγάλη τεσσαρακοστῇ διαίτα τῶν τροφῶν ὑμῖν ἐχέτω τῆς περὶ τῶν ἀσθενουσῶν φροντίδος τῇ διακρίσει τῆς προσώτης ἀνατεθείσης. τὰ δὲ τῶν ἀγίων ἀποστόλων αὐτίκα δὴ τυπωθήσεται.

Κεφ. μη'. Περὶ τῆς ἐν τῇ τῶν ἀγίων ἀποστόλων τεσσαρακοστῇ καὶ τῶν [τοῦ] Χριστοῦ γενεθλίων τροφῆς. Μετὰ τὸ τελεσθῆναι τὴν πᾶσαν ἀκολουθίαν τῶν τε ὥρων καὶ τῆς θείας λειτουργίας, ὡς τὸ συναξάριον διέξεισι, καλεῖται ὑμᾶς ἡ τράπεζα κατὰ τὸν ἄνω διαταγέντα τύπον ἐβδόμης ὥρας ἐνισταμένης, ἐν ᾗ κατὰ μὲν τὴν δευτέραν τετράδα καὶ παρασκευὴν δύο ἐδέσματα ὑμῖν σὺν ἐλαίῳ ἐψητὰ ἐσθιέσθω καὶ οἶνος πινέσθω διὰ τοῦ μείζονος ἐξαγίου, κατὰ δὲ τὰς τρίτας καὶ τὰς πέμπτας δύο ἢ τρία ὅμοια ἐδέσματα, καθὼς ἡ προσετώσα θελήσει, τὰ δὲ σάββατα καὶ τὰς κυριακὰς καὶ ἰχθύων μεταληπτέον οἰκοθεν παρεχομένων, εἰ μὴ διακρίσις παρὰ τινος στέλλοιτο, καὶ οἶνος δὲ ἐν ἀπάσαις ταῖς ἡμέραις ὁ μετὰ τοῦ μείζονος ἔσται ἐξαγίου. ἀλλὰ καὶ δεῖπνος¹⁾ ἐν ἀπάσαις παρατιθέσθω ἄρτου καὶ λαχάνων ὠμῶν καὶ ὀπωρῶν τῶν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον καὶ οἶνος ὁ τοῦ μείζονος ἐξαγίου διὰ τὸ καυσῶδες καὶ ξηραντικὸν τοῦ καιροῦ. ἂν δέ τις ἦ παράκλησις καὶ ἐν ἐτέρᾳ ἡμέρᾳ μεταληπτέον καὶ τότε ἰχθύων εὐχαριστούσας. καὶ ἡ τῶν ἀγίων δὲ τοῦ Χριστοῦ γενεθλίων τεσσαρακοστῇ ὁμοία ἔσται τῇ τῶν ἀγίων ἀποστόλων ἐν τε ταῖς βρώσεσι καὶ ταῖς πόσεσι, καὶ ἡ ἀκολουθία ἔσται πᾶσα κατὰ τὸ συναξάριον. δυοὶ δὲ τούτοις μόνοις ἢ ἐν ταύτῃ τῇ τεσσαρακοστῇ διαίτα τῆς τῶν ἀγίων ἀποστόλων παραλλάττειν ὀφείλει, τῷ τε ἅπαξ εἶναι ἄσθαι· ἐννάτῃ γὰρ ὥρᾳ τὴν ἐστίασιν ὑμῖν παραθήσει νηστείας ἀγομένης, νηστεία δὲ εἴη πάντως, ὅποτε μὴ τὸ „θεὸς κύριος“ ἐν τῷ ὄρθρῳ ψάλλοιτο²⁾· ἐν ταῖς ἄλλαις ἡμέραις δεῖπνου βραχέως παρατιθεμένου ὑμῖν διὰ τὸ ἄριστον μὴ κατὰ τὴν ἐννάτῃν ὥραν γίνεσθαι, ἀλλὰ ταχύτερον, καὶ τὸ οἶνον δίδοσθαι τῷ ἐλάττονι κρασβολίῳ ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐν ταῖς ἡμέραις, ἐν αἷς δειπνεῖν συγκεχώρηται. ἐν δὲ γε τῇ ἐορτῇ τῆς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων εἰσόδου τῆς θεοτόκου καὶ ἰχθύσι τραφήσεσθε, καὶ μηδεὶς προσενέγκωι, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἡμέραις, ὅτε παρὰ τινος προσενεχθεῖεν.

Κεφ. μθ'. Περὶ τοῦ μὴ λαθροφαγεῖν. Τῶν μὲν οὖν κατὰ τὴν τροφὴν οὕτως ὑμῖν διατυπωθέντων καὶ ἀποχὴν λαθραίας βρώσεώς τε καὶ πόσεως εἰσηγούμεθα. καὶ φεύγετε ταύτην ὁπόση δύναμις ἐκεῖνο διὰ παντὸς φέρουσαι κατὰ τὸν νοῦν, ὅτι καὶ κατ' ἀρχὰς βρωσίς ἡμᾶς ὑπήγαγε τῷ θανάτῳ παρήκοος καὶ τῆς ἐν παραδείσῳ διαγωγῆς ἀπεστέρησε, τοῦ πονηροῦ καὶ ἀρχεκάκου δαίμονος αὐτὴν

1) Ἰσ. δεῖπνον: etiam alibi habes δεῖπνος M.

2) μὴ τὸ ... μὴ ψάλλ. M.

εισηγησάμενου, ὅστις ἐξ ἐκείνου καὶ μέχρι τοῦ νῦν οὐ παύεται τοῖς κατ' αὐτοῦ πόλεμον ἀναδεξαμένοις ὡς ἀρχαῖον ἔπλον τὴν λαθραίαν καὶ ἀπηγορευμένην γεῦσιν βρωτοῦ τινος ἢ πτοῦ προβαλλόμενος, καὶ μὴ μόνον προβαλλόμενος, ἀλλὰ καὶ συνηγορῶν τῇ λαθραίᾳ γεύσει καὶ κατὰ φύσιν εἶναι λέγων τὸ πρᾶγμα καὶ ἀναιτίαν. ὑμεῖς δὲ μὴ ἀγνοήσητε αὐτοῦ τὰ νοήματα, πρὸς τὸ τέλος τῆς συμβουλῆς ἀφορῶσαι, ὅτι παράβασίς ἐστιν ἐντολῆς.

Κεφ. ν'. Περὶ ἀκτησίας. Ἵνα γοῦν τὴν τοιαύτην παγίδα τοῦ πονηροῦ εὐχερῶς ὑπερβαίνετε, ἀκτησίαν ἐσχάτην ἡμεῖς ὑμῖν ἐπιτάττομεν, τὰ μέγιστα συμβαλέσθαι δυναμένην, ἣν φυλάττουσαι ἀμογητὶ τὸν τῆς λαθραιοφαγοποιίας διαδιδράσκειτε κίνδυνον· ὁ γὰρ ἔχων μηδὲν τίνος ἂν γεύσοιτο; ἄκραν τοιγαροῦν ἀκτησίαν ἀσκήσατε, οὐκ ἐν χρήμασι μόνον μέχρι καὶ βολοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν βρώμασί τε καὶ πόμασι μέχρι τοῦ ἐλαχίστου· ὥστε γὰρ μὴ παραβαίνεσθαι τὴν τοιαύτην ἐντολὴν ἡμῶν, καὶ τῇ προεστῶσῃ εἰσηγούμεθα, ὅσας καὶ ὅτε βούλοιτο διερευνᾶν ὑμᾶς καὶ μηδὲν πλέον ἔχειν ἢ ἂν παρὰ τῶν παρὰ τοῦ κοινοβιακοῦ κανόνος συγχωρουμένων.

Κεφ. να'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὰς μοναχὰς ἐπὶ ταῖς τοῦ τυπικοῦ ὑποθήκαις περὶ τῆς κοινοβιακῆς διαγωγῆς ἀθυμεῖν. Ταῖς τοιαύταις ὑμῶν ὑποθήκαις καὶ εἰσηγήσεσιν οὐ μόνον μὴ ἀθυμεῖν ὑμᾶς, μηδ' ἄχθεσθαι, ἀλλὰ καὶ χαίρειν καὶ ἀγαλλιᾶσθαι εἰκός, ὅτι πάσης ἀπολελυμένοι φροντίδος ἐν ἔργον ἀπερίσπαστον ἔξετε, τὴν τῆς πνευματικῆς σωτηρίας φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν· τράπεζάν τε γὰρ κοινὴν ὑμῖν ἡτοιμάσαμεν οὐδενὸς τῶν ἀναγκαιῶν ἐπίδεῃ, ἣν καὶ ἔξετε μέχρι παντὸς ἀπαραίτητόν τε καὶ ἀπροφάσιτον, κατ' οὐδένα τρόπον αὐτὴν παραιτούμεναι· κἂν γὰρ δι' ἄσκησιν λέγῃ τις ἐθέλῃ τῆς κοινῆς τραπέζης ἀπολιμπάνεσθαι, ἀλλ' ἐξὸν καὶ παρούσῃ γεύεσθαι μὲν ἐκάστου τῶν παρατιθεμένων, κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον (ὑπερ καὶ τὸν ἐπιγινόμενον τῇ νηστείᾳ καταβάλλειν εἴωθε τύφον), μὴ ἐσθίειν δέ, ὡς εἶναι μόνῃν εὐπαράδεκτον αἰτίαν εἰς ἀπόλειψιν τῆς κοινῆς ἐστιάσεως νόσον τῇ προεστῶσῃ τῆς μονῆς οὐκ ἀγνοουμένην.

Κεφ. νβ'. Περὶ τοῦ πᾶσαν τὴν διοίκησιν τῶν μοναζουσῶν ἀπὸ τῶν εἰσόδων γίνεσθαι τῆς μονῆς. Καὶ ἄμφια δὲ καὶ περιβλήματα καὶ σκεπάσματα καὶ τὴν λοιπὴν χρεῖαν ἀπὸ τῶν ἀφορισθειῶν τῇ μονῇ προσόδων γίνεσθαι ὑμῖν διορίζομαι κατὰ τὸν προσήκοντα καιρὸν προεξωνούμενα καὶ ἀποτιθέμενα. προσήκων δὲ καιρὸς, καθ' ὃν οὐκ ἐπιλείπουσι τὰ τοιαῦτα εἶδη, ἀλλὰ καὶ εὐρίσκονται θαυσιέστερα καὶ πιπράσκονται εὐωνότερα. καὶ ἀπλῶς πᾶσαν ὑμῶν τὴν ἀναγκαίαν διοίκησιν, ἵνα μὴ τὰ καθ' ἕκαστον ἀπαριθμῶμαι, ἀπὸ τῆς μονῆς γίνεσθαι διατάττομαι. καὶ ἔσται οὕτω ταῦτα γινόμενα, ὥστε τὸ τοῦ κοινοβίου

ὄνομα ἐπαληθεύειν, ἀλλὰ μὴ χωλεύειν τῇ τῆς Κεχαριτωμένης θεοτόκου μονῇ. ἔσονται δὲ πάντως καὶ φροντισταὶ τούτων καὶ ἐπιμελεῖται παρὰ τῆς καθηγουμένης προϊστάμεναι καὶ φροντίζουσαι μὴ μόνον τὰ καινὰ μὴ καταβλάπτεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ πεπονηκότα ἐπισκευάζεσθαι. ταῦτα οὕτω διατάττομεθα γίνεσθαι, ὥστε πάσης βιωτικῆς φροντίδος ὑμᾶς μένειν ἀπηλλαγμένας καὶ διηνεχὲς ἔργον ἔχειν ἑαυτῶν τε καὶ ἡμῶν ὑπερεύχεσθαι.

Κεφ. νγ'. Περὶ τοῦ μὴ ἐξωμονίτιδας ἢ καταπεμπτάς προσδέχεσθαι ἐν τῇ μονῇ. Ἐξωμονίτιδας δὲ ἢ καταπεμπτάς οὔτε εἶναι, οὔτε ὀνομάζεσθαι βούλομαι. ταύτῃ τοι καὶ διατάττομαι ἐξωμονίτιν μηδαμῶς προσδέχεσθαι, κἂν περιφανοὺς εἴη τύχης, κἂν περιουσίας εὐποροίη πολλῆς, κἀντεῦθεν προσαγωγὴν τινα περιττὴν τε καὶ θαφιλὴν ἢ προσφέρῃ ἢ ἐπαγγέλληται ὑπὲρ τοῦ ῥητά τινα κομίζεσθαι σιτηρέσια· ἀθέτησις γὰρ τὸ τοιοῦτόν ἐστι τῆς ἡμετέρας καὶ γνώμης καὶ διατάξεως· προῖκα μὲν γὰρ καὶ δόσεως ἄνευ ἡστιν οὐσούν ταῖς τὴν κοινοβιακὴν ἀσπαζομέναις διαγωγὴν καὶ μὴδὲν πλέον παρὰ τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα ἔχειν ἢ λαμβάνειν ἐπιζητούσαις τὰς τῆς μονῆς πύλας ἡνοίξαμεν, ὁσὶν δὲ ἐπὶ ῥητοῖς τισι γινομένην καὶ τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα παραχαράττουσαν οὐδαμῶς προσιέμεθα. καταπεμπτὴν δὲ τίς ἂν εἰς ἐλευθέραν μονὴν παραπέμψειε καὶ μόνῃ τῇ κραταίᾳ χειρὶ τῆς Κεχαριτωμένης θεοτόκου ἀνατεθεῖσάν τε καὶ πιστευθεῖσαν καὶ ταύτην ἔχουσαν ἐκδικητήν; τίς δ' ἂν ἐθελήσῃ τὴν πανάμωμον ἑαυτῷ ἐκπολεμῶσαι τοῦ λόγου μητέρα ἀνθρώπων. φθαρτῷ χαριζόμενος; μηδεὶς τοῦτο βουλευθεῖη ποτέ, μὴδ' οὕτως φρονήσοι κακῶς· τῷ μὲν γὰρ συντηροῦντι τὰ δόξαντα τοῖς προσενηκούσι θεῷ μισθός ἐστιν οὐ μικρὸς ἀποκείμενος, τοῖς ἀθετεῖν δὲ καὶ παραχαράττειν πειρωμένοις αἰώνιος ἡτοίμασται κόλασις.

Κεφ. νδ'. Περὶ τοῦ καὶ ἐξωκουρίτιδας δέχεσθαι ἐναρέτους, εἰ μὴ βασιλικῇ ἢ ἀρχοντικῇ χρῆσαιντο δυναστεία. Εἰ μέντοι τις τῷ βίῳ θεοφιλεῖ σεμνυνομένων μοναζουσῶν καὶ καλὸν ἐπὶ τούτῳ κησαμένων ὄνομα καὶ σαφὴ τὰ ἔχνη τῶν ἀρετῶν ἐπιδεικνυμένων ἢ πόθῳ τῷ πρὸς τὴν μονὴν ἢ ἔρωτι τῆς ἐν αὐτῇ διαγωγῆς ἢ καὶ διαθέσει τῇ πρὸς ἡμᾶς μέρος βουλευθεῖη γενέσθαι τῆς ἀδελφότητος, αἰδοῦμεθα καὶ ἐρυθριῶμεν ἀποκλείσαι τῇ τοιαύτῃ τὴν εἴσοδον. ταύτῃ τοι καὶ διοριζόμεθα ὑπτίαις, ὃ δὴ λέγεται, ταύτην χερσὶν ὑποδέχεσθαι καὶ μᾶλλον; εἰ προσή μὴ βασιλικῆς δεηθεῖσα ἐξουσίας, μὴ ἀρχοντικῇ ἐπικουρίᾳ χρησαμένη ἢ πατριαρχικῇ, κατὰ τὰς παρατηρήσεις μέντοι τὰς ἐν τοῖς ἀσκητικοῖς κανόσι διηγορευμένας τοῖς ἁγίοις πατράσι περὶ τῶν ἐξ ἐτέρου μοναστηρίου εἰς ἕτερον μεταβαίνουσῶν· καὶ πῶς γὰρ ἂν ἄλλως δεῖξαμεν, ὅτι τιμητέον ἢ ἀρετὴ καὶ λόγου τοῖς νῦν ἔχουσιν ἄξιον; πλὴν τὸ περὶ τῆς τοιαύτης εἰρημένον μοναχῆς εἰς τὰς

μὴ τοιαύτας οὐδαμῶς ἔλκυσθήσεται εἰς ὑπόδειγμα, οὐδὲ δώσει χώραν ἀφορμῆς τοῖς ζητοῦσιν ἀφορμὰς πρὸς τὸ τὰ καθεστῆματα συγγεῖν καὶ τὰ καλῶς διωρισμένα μεταπλάττειν τε καὶ μεταμορφοῦν καὶ μὴ πρὸς τὸν διωρισμένον ἀπευθύνειν σκοπόν, ἀλλὰ μετέλκειν εἰς τὸ ἴδιον βούλημα· κἂν γὰρ ὡς τοιαύτη μὲν τις παράδεχθῇ, οἷαν ὁ λόγος προανεφώνησεν, ἐλεγχθῇ δὲ μὴ τοιαύτη οὕσα (ἄλλοιούμενοι γὰρ ἔσμεν μάλιστα πάντων οἱ ἄνθρωποι), καὶ φανείη πρὸς βλάβην οὕσα τῆς μονῆς ἢ τῶν ἐν αὐτῇ, ἀλλ' οὐκ ὄνησιν, ἐξέσται τῇ καθηγουμένῃ μετὰ τῆς προσηκούσης αἰδοῦς τε καὶ ἡμερότητας ἀπειπεῖν αὐτῇ τὴν ἐν τῇ μονῇ λοιπὸν διαγωγὴν καὶ μετ' εὐχῶν ἀποπέμψασθαι.

Κεφ. νε'. Περὶ τοῦ μὴ ἄλλοιούσθαι πότε τὴν κοινοβιακὴν διαγωγὴν. Περὶ γε μὴν τῆς κοινοβιακῆς διαγωγῆς εἴρηται μὲν πολλάκις καὶ πολλοῦ τοῦ παρόντος συντάγματος, εἰρήσεται δὲ καὶ νῦν, ὡς οἷόν τε διὰ βραχέων· ὃ γὰρ βούλομαι, σφόδρα βούλομαι, βούλομαι δὲ τὴν κοινοβιακὴν διαγωγὴν καὶ κατάστασιν ἐμπαρμεῖναι τῇ μονῇ ἀναλλοιώτῳ τε καὶ ἀμετάτρεπτον μέχρι τῆς τοῦ παντὸς τοῦδε συστάσεως κατὰ μηδὲνα λόγον παραχαρᾶτομένην ἢ ἄλλοιούμενην, μηδὲ παρακινουμένην δι' ἡντιναοῦν αἰτίαν ἢ πρόφασιν, μὴ διὰ πλοῦτον, μὴ διὰ πενίαν, μὴ δι' ἀφορίαν ἢ εὐφορίαν, μὴ δι' ἄλλην ὅποιανοῦν εὐλογοφανῆ αἰτίαν ἢ ἀφορμὴν, ἀλλὰ πάντῃ τε καὶ πάντως τὴν κοινοβιακὴν φυλλάττεσθαι διαγωγὴν καὶ κατάστασιν μέχρι παντὸς ἀπαράθραυστον, κἂν εἰς δύο μοναζουσῶν διάρκειαν περιστῇται συμβῇ τὴν ὅλον πρόσδοτον τῆς μονῆς, καὶ αὐτὰς κοινοβιακῶς βουλόμεθα ζῆν καὶ τῷ τῆς διαγωγῆς ταύτης κανόνι στοίχεῖν. κἂν μὲν τῶν ἡγουμένων τις ἐναντίον βουληθῇ, τὰς μοναχὰς ἀντιλέγειν, εἰ δ' αἱ μοναχαί, τὴν ἡγουμένην ἀντιτίπτειν, εἰ δὲ καὶ σύμπασαι συμφωνήσαιεν, τὴν τῆς μονῆς ἀντιλαμβάνομένην τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα διεκδικεῖν, εἰ δὲ καὶ αὕτη ἐκείναις συναπαχθεῖη, ἄδειαν ἐκχωροῦμεν παντὶ τῷ βουλομένῳ ὑπὲρ εὐσεβοῦς ἀγωνίζεσθαι πράξεως καὶ δικαστηρίου προσεῖναι δι' αὐτὸ τὸ καλὸν καὶ τὸν ὑπὲρ τούτου μισθὸν καὶ τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα ζητεῖν ἔχειν τὸ ἐνεργόν, καὶ τὰς πρωταίτιους τῆς τοῦ κοινοβιακῶς ζῆν καταλύσεως ἐξωθεῖν τῆς μονῆς καὶ μὴ νομίζειν τοῦτο μικρὸν εἶναι κατόρθωμα, ἀλλὰ καὶ ἀνύμνητον καὶ μέγα καὶ σωτήριον.

Κεφ. νς'. Περὶ τοῦ τὴν αὐτὴν εἶναι πασῶν τῶν μοναζουσῶν βρώσιν τε καὶ πόσιν καὶ ἐνδυμένίαν χωρὶς τῶν ἀρρώστων. Ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ τοῦτο διορίζομεθα, ἵνα πάσαις ὑμῖν ἡ αὕτη τροφή τε καὶ πόσις εἴη, ἐνδυσίς τε καὶ ὑπόδησις¹⁾, καὶ μὴ διαφορά τις ποτε τούτων ἐν ὑμῖν γένηται. τοῖς αὐτοῖς

¹⁾ ὑπόδυσις C., emendationem proposuit M.

δὲ χρήσεσθε πᾶσαι, φημί δὴ ἡ ἡγουμένη, ἡ ἐκκλησιάρχισσα, αἱ προύχουσαι τῷ χρόνῳ καὶ τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ τοῦ βίου περιφανείᾳ καὶ αἱ τούτων κατὰ ταῦτα λειπόμεναι· μόνας γὰρ ἐκείνας θεραπευτέον ἐφ' ἅσας καὶ χειραγωγητέον, ὅσαι δὴ καὶ προφανεῖς ἀρρώστιας περικεῖνται καὶ διὰ τοῦτο δέονται τυχὸν κρεῖττονος βρώσεώς τε καὶ πόσεως πρὸς σύστασιν τοῦ ταλαιπώρου αὐτῶν σώματος· τοῦτο γὰρ καὶ διακρίσεως, οἶμαι, καὶ τὴν συνείδησιν τῶν λοιπῶν διατηρεῖ ἀσκανδάλιστον.

Κεφ. νζ'. Περὶ τοῦ παραβάλλειν ἱατρὸν ἐν τῇ μονῇ καὶ περὶ τῆς τῶν ἀσθενουσῶν¹⁾ προνοίας. Ἀναγκαῖον δέ ἐστι τῇ μονῇ ἡμῶν ἐνδημεῖν καὶ τινὰ ἱατρὸν διὰ τὴν τῶν ἀσθενουσῶν ἀδελφῶν ἐπιμέλειαν καὶ ἐπίσκεψιν, εὐνοῦχον ἢ γηραιόν, παραβάλλοντα τῇ μονῇ καὶ ἐπισκεπτόμενον τὰς ἀσθενούσας καὶ κατάλληλα τοῖς νοσήμασι τὰ τῆς θεραπείας εἰσφέροντα. δεῖ δὲ ποιεῖσθαι καὶ αὐτὴν τὴν καθηγουμένην τὴν τῶν ἀρρώστων ἐπιμέλειαν οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον καὶ ἐνδεχόμενον ἐν τῇ βρώσει καὶ πόσει καὶ τοῖς λοιποῖς χρειώδεσιν, ἀφορίσαι δὲ κελλίον ἰδιάζον ἐπὶ τῇ ἀναπαύσει αὐτῶν καὶ ἱατρείας ἐξωνεῖσθαι, ὅτε καιρὸς ἐπιτήδειος, καὶ κατασκευάζειν καὶ ἀποτιθεσθαι ἐν αὐτῇ καὶ πάντα τὰ λυσιτελοῦντα ταῖς καμνούσαις. καὶ αἱ ἀδελφαὶ δὲ ἡμῶν αἱ ἄρρωστοι μὴ τούτῳ τεθαρρηκυῖαι ἐκλυέτωσαν ἑαυτὰς ζητοῦσαι περιττὰ τινὰ καὶ ἄπερ ἴσως οὐδ' εἰς ἀκοὴν ποτε ἐδέξαντο, μὴ τί γε εἶδον ἢ ἔφαγον, ἀλλὰ συνεχέτωσαν ἑαυτὰς καὶ συστελλέτωσαν ἀρχόμεναι ἐκείνοις καὶ μόνοις, οἷς ἄρα ἡ τοῦ καιροῦ καὶ τῆς εὐπορίας περιφορὰ ταύτας δεξιούται.

Κεφ. νη'. Περὶ λουτροῦ. Λοιπὸν δ' ἂν εἴη καὶ περὶ λουτροῦ διαλαβεῖν. κελεύομεν οὖν λούεσθαι τὰς ὑγιαίνουσας μοναζούσας καθ' ἕκαστον μῆνα, αἱ δὲ νοσοῦσαι, ὡσάκις ἂν ὁ τῆς νόσου διαγνώμων ἱατρὸς συμφέρον ὑπάρχειν εἴποι τὸ λούεσθαι, ὅστις καὶ περὶ τῆς καταλλήλου τῆς νόσου λαλήσει τροφῆς.

Κεφ. νθ'. Περὶ τῆς κατὰ τὴν κοίμησιν τῆς θεοτόκου ἑορτῆς. Ἐν αὐτῇ πρώτῃ τῇ κοιμήσει τῆς Κεχαριτωμένης δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου αἰρομένων τῶν κρατῆρων κρεμάσθωσαν ἀργυρὰ πολυκάνδηλα τὰ πολυφώτια καὶ αἱ ἀργυραὶ χυτροκανδήλαι καὶ οἱ ἀργυροὶ κρατῆρες καὶ ἐλαίου μετὰ ὕδατος ἀρτυόμενα ἀπτέσθωσαν πάντα. κηρία δὲ πηγνύσθωσαν μετὰ βαμβακηροῦ νήματος ἐν τε ταῖς λάμναις τῶν τέμπλων καὶ τῶν προσκυνήσεων τὰ πληροῦντα αὐτάς, σταθμὸν ἕξ οὐγγίων ἕκαστον ἔλχοντα, ἐν δὲ τοῖς πρὸ τῆς προκειμένης εἰς προσκύνησιν ἁγίας εἰκόνης τῆς θεοτόκου ἱσταμένοις δωδεκαφωτίαις μανουαλίοις λιτραῖα μετὰ βαμβακηροῦ νήματος. εἰς δὲ τὴν ἐκκλησίαν ἱστάσθωσαν ἐπὶ μανουαλίων λαμπάδες

¹⁾ ἀσθενούντων C., ἰσ. ἀσθενουσῶν M. in marg.

ἐξαλιτραῖαι τέσσαρες, παρ' ἑκάτερα δὲ τοῦ σεπτοῦ θυσιαστηρίου δύο ἐξαούγγιοι. ἐν δὲ τοῖς τάφοις τοῖς ὁπουδῆποτε ὀφείλουσιν ἵστασθαι κηρία τετραούγγια ἀνὰ ἓν, ὅτε τεθῶσι λείψανα. ῥοδοστάγματα δὲ καὶ ξυλαλόαι καὶ θυμιάματα ὀφείλουσιν χορηγεῖσθαι, ὅθεν ἂν συνορᾷ ἡ ἡγουμένη ἐνδεχόμενον εἶναι· διαδιδόσθω δὲ καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην ἐν τῷ πυλῶνι τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν τοῖς πέννησι ψωμία μὲν μοδιῶν τριῶν, νουμμία δὲ νομισμάτων τραχέων ἕξ, παρεχέσθω δὲ καὶ ὑπὲρ ὀψωνίου νεαρῶν ἰχθύων τῆς τραπέζης τῶν ἐνασκυμένων ἀδελφῶν νομίσματα τραχέα τὰ ἀρκοῦντα.

Κεφ. ξ'. Περὶ τῆς κατὰ τὴν γέννησιν τῆς θεοτόκου ἑορτῆς. Ἐν δὲ τῇ ἑορτῇ τῆς γεννήσεως τῆς θεοτόκου ὀφείλουσιν ἅπτεσθαι ἀπὸ τῶν ἱσταμένων κηρίων ἐν τοῖς δωδεκαφωτίοις ἀνὰ ἕξ, εἰς τὸ τέμπλον ἕξ, καὶ ὀψώνιον ταῖς μοναχαῖς τὸ ἀρκοῦν χορηγεῖσθαι. ὡσαύτως δὲ ὀφείλει γίνεσθαι καὶ ἡ ἑορτὴ τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ ἀγίου μάρτυρος Δημητρίου καὶ ἡ ἑορτὴ [τῆς] τῆς θεοτόκου [εἰσόδου εἰς] τὰ ἅγια τῶν ἁγίων.¹⁾

Κεφ. ξα'. Περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων. Ἐν δὲ τῇ ἑορτῇ τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἡ μὲν φωταψία ὁμοία ἔσται τῇ τῆς κοιμήσεως, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ὀψώνιον τῶν μοναχῶν. ἡ δὲ ἐν τῷ πυλῶνι διάδοσις ἔσται μοδιῶν δύο καὶ νομισμάτων τεσσάρων. αὕτη δὲ ἡ φωταψία ἀρκέσει καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν φώτων. ἡ δὲ ἐν τῷ πυλῶνι διάδοσις ὁμοία ἔσται τῇ προεῖρημένη ἑορτῇ, ἡγουν τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως, ὁμοίως καὶ τὸ τῶν μοναχῶν ὀψώνιον.

Κεφ. ξβ'. Περὶ τῆς ἑορτῆς τῆς ὑπαπαντῆς. Ἐν δέ γε τῇ ἑορτῇ τῆς ὑπαπαντῆς ὀφείλουσιν ἅπτεσθαι ἐν τοῖς δωδεκαφωτίοις ἀνὰ κηρία ἕξ ἀπὸ τῶν πρὶν ἱσταμένων, εἰς δὲ τὸ τέμπλον ὁμοίως ἀνὰ ἕξ. ἡ δέ γε ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ καὶ ἡ ἑορτὴ τῆς βαΐοφόρου ὁμοίως τὴν αὐτὴν ἔξουσι φωταψίαν.

Κεφ. ξγ'. Περὶ τῆς τῶν ἁγίων παθῶν φωταψίας. Ἡ μέντοι φωταψία τῆς κατὰ τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην πέμπτην ἑορτῆς ὁμοίως τῇ τῆς κοιμήσεως γενήσεται, ὡσαύτως καὶ ἡ ἐν τῷ πυλῶνι διάδοσις ὁμοία ἔσται τῇ τῆς προεῖρημένης ἑορτῆς χωρὶς τοῦ ὀψωνίου· ἡ δέ γε ἁγία καὶ μεγάλη κυριακὴ τὴν αὐτὴν ἔξει φωταψίαν τε καὶ διάδοσιν καὶ τὸ ὀψώνιον τῇ ἀνωτέρω ῥηθείᾳ ἑορτῇ. ἡ δέ γε τῆς ἀναλήψεως ἑορτὴ καὶ ἡ τῆς πεντηκοστῆς, ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὁμοίαν ἔξουσι τὴν φωταψίαν καὶ τὸ ὀψώνιον τῇ ἑορτῇ τῆς γεννήσεως τῆς θεοτόκου. ἡ δέ γε ἑορτὴ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ κυρίου καὶ

¹⁾ Supple εἰσόδου, ingressus in Sancta Sanctorum, id est festum praesentationis beatae virginis. M.

θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὀφείλει γίνεσθαι ὁμοία τῇ τῆς κοιμήσεως τῆς θεοτόκου, ἥ δὲ διαδόσις ἔστω σίτου μοδίων δύο καὶ νουμμία νομισμάτων τραχέων τεσσάρων.

Κεφ. ξδ'. Περὶ τοῦ γίνεσθαι μετάδοσιν καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐν τῷ πυλῶνι. Δέον δὲ ἐστὶν καὶ ἐν τῷ πυλῶνι γίνεσθαι διάδοσιν καθ' ἐκάστην ἡμέραν ψωμία σίτου μοδίου τοῦ τρίτου ἦτοι ταῖς τρισὶν ἡμέραις σίτου μοδίου ἐνός, ὡς καὶ τῶν περισσευμάτων τῆς τραπέζης ἐκάστης ἡμέρας ὀφειλόντων διδοσθαι, ὡς ἂν διὰ τῆς πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἰλαρᾶς ἐλεημοσύνης ἰλαρὸν καὶ ὑμεῖς καὶ δαφιλῇ τὸν ἐκ θεοῦ ἔλεον ἀπολάβητε.

Κεφ. ξε'. Περὶ τοῦ ἀναγινώσκεσθαι τὸ τυπικὸν εἰς ἐπήκοον πασῶν κατὰ μῆνα. Ἐπὶ πᾶσι καὶ τοῦτο παραφυλακτέον οὐδὲν ἦττον τῶν ἄλλων, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον, ὡς ἀρχὴν τε καὶ αἰτίαν τῆς ἀμεταπτώτου τῶν διατετυπωμένων τηρήσεως καὶ τοῦ ὄλου τῆς μονῆς καταρτισμοῦ, φημί δὴ τὸ ἀναγινώσκεσθαι τὸ τυπικὸν εἰς ἐπήκοον πασῶν τῶν ἐν τῇ μονῇ καθ' ἐκάστην νουμηνίαν¹⁾, ἵνα τῇ συνεχεῖ ἀναγνώσει μάλιστα παράμονα καὶ ἀνεξάλειπτα εἴῃ τὰ διατετυπωμένα καὶ πρὸς συνεθισμὸν τῆς τούτων πληρώσεως εὐδοα, ἃ δεῖ πάση φυλακῇ τηρεῖν ἔμπρακτα καὶ ἐνεργὰ καὶ ὡς νόμους θεοῦ ἀπαραβιάτως καὶ ἀναλλοιώτως ἔχοντα, μὴθ' ὑπὸ χρόνου παλαιούμενα καὶ ἀφανιζόμενα, μὴθ' ὑπὸ τινος ἐπηρείας ἢ βιω-
τικῆς περιτροπῆς ἀμαυρούμενα, μὴθ' ὑπὸ ῥαθυμίας τῇ λήθῃ παραδιδόμενα; μὴθ' ὡς ἐπαχθῇ ὑπ' ἀνασκησίας ἀποσειόμενα.

Κεφ. ξς'. Περὶ τῆς τοῦ θεοῦ ναοῦ καθημερινῆς φωταγωγίας. Ἔστω τοίνυν ἡ κατὰ τὸν θεῖον νὰν καθημερινὴ φωταγωγία τοιαύτη· κανδῆλαι ἀκοίμητοι νυχθημεριναὶ διατηρεῖσθωσαν, ἐν μὲν τῷ μύακι μία, ἔμπροσθεν τῆς Κεχαριτωμένης θεοτόκου μία, ἐν τῷ τέμπλῳ μία, ἐν τῷ νάρθηκι²⁾ μία καὶ ἐν τῷ ἐξωνάρθηκι³⁾ ἑτέρα. ὅταν δὲ ἐν τινι τάφῳ φθάσῃ τεθῆναι λείψανον, ὀφείλει ἅπτειν κανδῆλα μία.

Κεφ. ξζ'. Περὶ τῶν κύκλῳ τοῦ τρούλλου κρεμαμένων κρατήρων καὶ τῶν λοιπῶν. Οἱ δὲ ἐν μέσῳ τοῦ χοροῦ κρεμάμενοι κρατήρες ἀπέσθωσαν μὲν εἰς παρ' ἓνα κατ' ἀρχὰς τῶν τελουμένων συνήθως ἐν τῷ ναῷ συνάξει, κατ' ὄρθρον, ἑσπερινὸν καὶ λειτουργίαν, σβεννύσθωσαν δὲ πάλιν κατὰ τὰ τέλη τούτων. τὸ αὐτὸ δὲ γινέσθω καὶ περὶ πάσας τὰς τοῦ τέμπλου κανδήλας.

Κεφ. ξη'. Περὶ τῶν ὀφειλόντων ἅπτεσθαι κηρίων. Κηρία δὲ ἀπέσθωσαν νυχθημερινὰ ἀκοίμητα, ἐν μὲν τῷ βήματι ἓν, καὶ ἔμπροσθεν τῆς Κεχαριτω-

1) νουμηνίαν M.

2) ἄρθηκι M.

3) ἐξωνάρθηκι M.

μένης μου θεοτόκου ἔν, ὀφείλουσι δὲ τὰ δωδεκαφώτια ἵστασθαι ἐν ταῖς προσκυ-
νήσεσι διὰ παντός, ἐξ ὧν ὀφείλει ἄπτεσθαι ἐν τῇ ψαλμωδίᾳ καθ' ἑκάστην ἡμέραν
ἐν καὶ ἐν τῷ τέμπλῳ ἔν, σβέννυσθαι δὲ ἐν τῇ ἀπολύσει. ἐν δὲ ταῖς ἑορταῖς
ταῖς μὴ ἀναγεγραμμέναις ἐν τῷ τυπικῷ τρία. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν τῷ τέμπλῳ
τρία, πλὴν ἐν ταῖς ἡδὴ ῥηθείσαις μεγίσταις ἑορταῖς ἀντὶ τῶν ἀποκεκαυμένων
κηρίων ὁλόκληρα πηγνύσθωσαν, ἃ δεῖ πάλιν φυλάττεσθαι, ὥς ἂν ὑπουργήσωσι
μέχρι τελείας καύσεως ἐν ταῖς καθημεριναῖς.

Κεφ. ξθ'. Περὶ τοῦ ὕδατος. Ἐπεὶ δὲ πολλὰ μοχθήσασα ἡ βασιλεία
μου τῇ τοῦ θεοῦ συνεργίᾳ ἡδυνήθη καὶ ὕδωρ ἀένναον ἀποκομίσαι ἐν τοῖς μονα-
στηρίοις αὐτῆς, γεγόνاسι δὲ καὶ μερίστραι δύο ἰσόμετροι, διορίζομαι ἀπὸ μὲν τῆς
μιας ἀρδεύεσθαι τὸ γυναικεῖον μοναστήριον καὶ τὰ δεσποτικὰ οἰκήματα, ἅπερ
ἐποίησεν ἡ βασιλεία μου, ἀπὸ δὲ τῆς ἐτέρας τὸ ἀνδρῶν. εἵπερ δὲ γένηται
κλάσμα ἐν τοῖς τοιοῦτοις παρολκίοις, ὀφείλει ἐπανορθοῦσθαι ἀπὸ τῶν λαμβα-
νόντων τὸ τοιοῦτον ὕδωρ. ἐπεὶ δὲ ἐτυπώθη παρὰ τῆς βασιλείας μου εἶναι ὑδρα-
γωγὸς δύο χάριν τοῦ ἀγωγοῦ τοῦ τοιοῦτου ὕδατος, ὀφείλουσι προνοεῖσθαι ὁ μὲν
εἷς ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μοναστηρίου, ὁ δὲ ἕτερος ἀπὸ τοῦ ἐτέρου. εἴ ποτε δὲ γένηται
κλάσμα ἐν τῷ ἀγωγῷ τῷ εἰσάγοντι τὸ τοιοῦτον ὕδωρ, ὀφείλει γίνεσθαι πρακτικὸν
παρά τινος τῶν τριβούνων καὶ διδῶσθαι τὴν ἐξοδὸν ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν μοναστη-
ρίων ἐξ ἴσου, καὶ ἐπανορθοῦσθαι αὐτὸν καὶ ἔχειν τὸ ὕδωρ ἀένναον.

Κεφ. ο'. Περὶ τοῦ ταφείου τῶν μοναζουσῶν. Ταῦτα μὲν δὴ οὕτως
ὠκονόμενται τε καὶ διατέτακται. ἐπεὶ δὲ καὶ ταφεῖον ἀναγκαῖον ἦν κατασκευα-
σθῆναι ἐπὶ τῇ ἀποθέσει τῶν λειψάνων τῶν πρὸς κύριον ἐκδημουσῶν μοναζουσῶν,
τὸ δὲ στενόχωρον τῆς μονῆς οὐ παρεῖχε χώραν εἰς τὴν τοῦ τοιοῦτου ἀνέγερσιν,
ἀνελάβετο ἡ βασιλεία μου ἀπὸ τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τὴν μονὴν τὰ
Κελλαραίας, πατριαρχικὴν μὲν οὖσαν, ἀφιερωθείσαν δὲ τῇ μονῇ τῆς Κεχαριτω-
μένης μου θεοτόκου χάριν ταφείου τῶν ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων μοναζουσῶν, καθὼς
καὶ τὸ παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, κυροῦ Νικολάου, γεγονὸς
ἐπὶ τοῦτο διατρανοῖ ὑπόμνημα. καὶ δὴ τυποῦμεν εἶναι ἐν αὐτῇ μοναζούσας τέσ-
σaras, λαμβανούσας ἑκάστῳ ἐνιαυτῷ ἀπὸ τῆς μονῆς τῆς Κεχαριτωμένης μου
θεοτόκου ἑκάστην αὐτῶν σίτου ἀνὰ μόδια θαλάσσια δεκαοκτώ, οἴνου ἀνὰ μέτρα
θαλάσσια δώδεκα, τυροῦ ἀνὰ λίτρας πεντήκοντα, ὀσπρίου ἀνὰ μόδιον ἓνα καὶ ὑπὲρ
βόγας αὐτῶν ἀνὰ νομίσματα τραχέα εἴκοσι τέσσαρα καὶ ἀντὶ ἐνδυμασίας νόμισμα
ἐν ὑπέρπυρον. ἔτι γε μὴν καὶ ἱερέα τινὰ κοσμικὸν τυποῦμεν ἀφορισθῆναι ἐκείσε
καὶ ὑπηρετεῖν ἐν τῷ τοιούτῳ μοναστηρίῳ ἐπὶ τε τῇ ψαλμωδίᾳ καὶ φωταψία καὶ
πάσῃ τῇ προσηκούσῃ ἐπιμελείᾳ, τυπωθῆναι δὲ λαμβάνειν αὐτὸν τὸ ἐνδεχόμενον

ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας ἀπὸ τῆς τῆς Κεχαριτωμένης μου θεοτόκου μονῆς, ἀφ' ἧς διδοσθαι καὶ τὰ εἰς ψωταφίαν τοῦ τοιοῦτου κοιμητηρίου, ἤγουν καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐλαίου μέτρα θαλάσσια δύο καὶ σίτου μόδια δώδεκα. τὴν δὲ τῶν ἀποθησκουσῶν μοναζουσῶν μετακομιδὴν τε καὶ ταφὴν οὕτω διαταττόμεθα γίνεσθαι· τελείσθαι μὲν ἐν τῷ ἐξωνάρθῃ¹⁾ τὰ ἐπὶ τῇ τεθνεώσῃ νενομισμένα, τὴν τε ψαλμοῦδιαν, φημί, καὶ τὴν τοῦ λειψάνου πᾶσαν ἀμφίαν καὶ οὕτω μετακομίζεσθαι εἰς τὸ μοναστήριον τῆς θεοτόκου τὰ Κελλαράιας μετὰ τῆς κλίνης βασταζομένης²⁾ ἢ παρὰ τῶν συναδελφῶν αὐτῆς ἢ παρὰ τῶν ὑπουργισσῶν, ἀκολοθουσῶν αὐτῇ τῶν μοναχῶν, ὅσας προστᾶξει ἡ καθηγούμενη. ἐκεῖσε δὲ ἐν ταῖς τῶν μοναζουσῶν ἀποτιθεσθαι τάφοις, ἐν αἷς μόναι αἱ ἐν τῇ μονῇ τῆς Κεχαριτωμένης μου θεοτόκου ἐνασκούμεναι μοναχαὶ ὀφείλουσι θάπτεσθαι, μὴ τινος τῶν ἔξωθεν τοῦ καταλόγου τῆσδε τῆς ἀδελφότητος ταύταις συνθαπτομένης, καὶ συγγενῆς εἴη τῆς προσετώσης ἢ τινος ἄλλης τῶν μοναχῶν, καὶ συνήθης, καὶ γνώριμος, οὔτε μὴν διὰ προτάξεως τῆς τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένης, ἵνα μὴ ξενотаρεῖον τὸ ταφεῖον τῶν μοναχῶν καταστή. εἰ δὲ πειραθῇ τις τοῦτο ποιῆσαι, ἔξει μὲν καὶ ἀπὸ θεοῦ τὴν κατάκρισιν διὰ τὴν τοῦ τυπικοῦ παράβασιν, κωλυθήσεται δὲ καὶ παρὰ τῆς τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένης· ἀφορισθήσεται γε μὴν μία σταταραία χάριν ταφῆς τῶν ὑπουργισσῶν τῶν τοιούτων μοναζουσῶν, ἑτέρα λόγῳ τῶν ἡγουμενεουσῶν, ἑτέρα δὲ λόγῳ τῶν μεγαλοσχημῶν, ἑτέρα λόγῳ τῶν λοιπῶν μοναχῶν καὶ τῶν ὑπουργισσῶν, ὅσαι εἰσὶ μοναχαὶ καὶ ἐνάρετοι, ἑτέρα λόγῳ τῶν ἐν τῇ μονῇ τῶν Κελλαράιας μοναχῶν. αἱ δὲ ἀπελθούσαι μετὰ τῆς τελευτησάσης μοναχαὶ ἀδελφαὶ ὑποστρέψασαι εἰς τὸ μοναστήριον ἑαυτῶν μηκέτι ἀπερχέσθωσαν ἐκεῖ, ἀλλὰ τὰ τρίτα καὶ τὰ ἔννατα καὶ τὰ τεσσαρακοστὰ τῆς ἀποικομένης μοναχῆς ψαλλέσθωσαν μὲν καὶ παρὰ τοῦ ἐκεῖσε τεταγμένου ἱερέως, τελείσθωσαν δὲ καὶ παρὰ τῶν μοναζουσῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ καὶ καθ' ἑκάστην ἐν ταῖς θείαις ἱεουργίαις αὗται μνημονεύσθωσαν καὶ τῷ ὄρθρῳ καὶ τῷ ἑσπερινῷ ἄχρι τῶν τεσσαρακοστῶν ἐν ταῖς ἐκτενέσι δεήσεσι, καὶ προσφορὰ δὲ ἰδικῶς ὑπὲρ αὐτῆς προσκομίζεσθω μέχρι τῆς τῶν τεσσαρακοστῶν αὐτῆς συμπληρώσεως. σημειωτέον δὲ καὶ τὰς μνήμας ἐκάστης τῶν θνησκουσῶν τὴν ἐκκλησιαρχίσσαν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν τοῖς διπτύχοις ἐγγραπτέον, ἵνα μὴ ἀνεπιληστοὶ εἶεν αἱ τούτων μνήμαι, καὶ τελῶνται ἀπαρλείπτως. τὰ μέντοι δίπτυχα προτρεπόμεθα τοῖς ἱερεῦσι κατὰ πᾶσαν ἐπιέναι λειτουργίαν εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἐν αὐτοῖς ἀπογεγραμμένων, ἵνα μὴ αὐτοὶ τὸ κρίμα βαστάξωσι τῆς ἐκείνων ἀμνηστίας καὶ ἐλλείψεως. ἵνα δὲ καὶ κοινὴ μνήμη παστῶν γίνηται τῶν μοναζουσῶν,

1) ἐξωνάρθῃ M.

2) βασταζομένην M.

καθ' ἐκάστην παρασκευὴν μετὰ τὸ λυχνικόν, εἰ μὴ τις ἑορτὴ κωλύει, ψαλλέτωσαν κανόνα νεκρώσιμον αἱ μοναχαὶ ποιοῦσαι καὶ παραστάσιμον, καὶ ἑκτενὴς δέησις γινέσθω ὑπὲρ τῶν προαπελθουσῶν παστῶν. ἐν μέντοι τῷ σαββάτῳ τῆς ἀπόκρεω καὶ τῷ σαββάτῳ τῆς τυροράγου καὶ τῷ σαββάτῳ τῆς πεντεκοστῆς γινέσθω καὶ ὑπὲρ τῶν μοναζουσῶν καθ' ἓν ὄνομα τῶν προαπελθουσῶν μία καὶ μνημονεύεσθωσαν καὶ αὐταί. ὡσαύτως καὶ ἐν τοῖς μνημοσύνοις ἐκάστης γινέσθω ὑπὲρ αὐτῆς λειτουργία καὶ προσφορά, θφείλουσι δὲ λαμβάνειν αἱ μοναχαὶ ἐν τε τῷ σαββάτῳ τῆς ἀπόκρεω καὶ τῷ σαββάτῳ τῆς πεντεκοστῆς ἀνὰ προσφορὰν μίαν εἰς μνημόσυνον τῶν γονέων αὐτῶν καὶ συγγενῶν, μετὰ δὲ τὸ προσκομισθῆναι συνάγεσθαι πάλιν παρὰ τῆς πυλωροῦ καὶ διδοσθαι ἐν τῷ πυλῶνι.

Κεφ. σά'. Περὶ διαφορῶν μνημοσύνων θφειλόντων ἐτησίως τελεῖσθαι. Ἀρχούτως ἤδη περὶ τῶν τῆς μονῆς διαταξάμενοι, νῦν καὶ περὶ τῶν κεκοιμημένων γονέων ἡμῶν καὶ ἀδελφῶν κατὰ σάρκα καὶ παίδων καὶ τῶν κοιμηθρομένων διατυπούμεν καὶ διατασσόμεθα· πάντων γὰρ τὰ μνημόσυνα τῶν κάτωθεν ῥητῶς ἀνατακτομένων κατὰ τοὺς καιροὺς καὶ τὰς ἡμέρας τὰς ἐγγραφεύσας τοιοῦτόπως τελεσθήσονται. βουλόμεθα γίνεσθαι παννυχίδα νεκρώσιμον μετὰ καὶ παραστάσιμον καὶ φωταψίαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς συνήθους δαψιλεστέραν, προσάγεσθαι τε καὶ ἐν τῇ λειτουργίᾳ προσφορὰν ὑπὲρ τοῦ κοιμηθέντος καὶ κόλυβα γίνεσθαι καὶ μνημονεύεσθαι αὐτὸν ἐν ταῖς ἑκτενέσι δεήσεσι κατὰ τὴν παννυχίδα καὶ τὸ ὄρθρον καὶ τὴν λειτουργίαν καὶ τὸ ἑσπερινὸν καὶ ταῖς μοναχαῖς δὲ μὴ τὴν συνήθη παρατίθεσθαι τράπεζαν, ἀλλ' ὀψωνίζειν καὶ διαιτᾶσθαι, καθὰ καὶ ἐν ταῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς προετυπώσαμεν γίνεσθαι, καθ' οἷον ἂν τύχη καιρὸν ἢ τοῦ τελευτήσαντος μνήμη. πλὴν εἰ μὲν ἐν τετράδι τῶν λοιπῶν ἡμερῶν ἢ παρασκευῇ συνδράμοι τὸ μνημόσυνον, ὁσπραχοδέρμοις καὶ μόνοις ἐστιασθήσονται ἄνευ τῶν μνημοσύνων τοῦ κρατίστου καὶ ἀγίου μου βασιλέως· ἐν γὰρ τοῖς μνημοσύνοις τούτου, καὶ ἐν τετράδι συνδράμοιεν καὶ παρασκευῇ, καὶ ἰχθύες ὀψωνισθήσονται φιλοτίμως ταῖς μοναχαῖς εἰς ἐστίασιν· χρὴ γὰρ τὸν ἐξαίρετον ἐν ἀνθρώποις καὶ τὸ μνημόσυνον ἐξαίρετον ἀποφέρεισθαι. ἐν δὲ ταῖς λιταῖς ἀπάσαις ἡμέραις καὶ ἐπὶ τοῖς τῶν λοιπῶν συγγενῶν ἡμῶν μνημοσύνοις ἰχθυοφαγήσουσιν. εἰ δὲ ἐν τισιν τῶν τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς ἡμερῶν μνημόσυνον τινος ἀπαντήσειεν, ἐν μόνῃ τῇ ἑσπέρᾳ τῆς παρασκευῆς ἐκείνης τῆς ἐβδομάδος, καθ' ἣν φθάσει τὸ μνημόσυνον, ἢ παννυχὶς ἐπιτελεσθήσεται, καὶ τῷ ἐπιόντι σαββάτῳ αἱ μοναχαὶ δι' ὁσπραχοδέριμον παρακληθήσονται. εἰ δὲ τις καὶ ἰχθύας ἤκοι κομίζων αὐταῖς, καὶ τούτων ἐστιασθήσονται, τῶν ἄλλων δύο τεσσαρακοστῶν ἄνευ πᾶσαν ἡμέραν ἔχουσιν εἰς τὸ ποιεῖν τὰ μνημόσυνα. καὶ τὴν ἐν πυλῶνι δὲ διὰ-

δοσιν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην βουλόμεθα γίνεσθαι, καθὰ ἐν τῇ ἐκάστης ὀνομασίᾳ δηλωθήσεται.

Τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τοῦ κρατίστου μου βασιλέως κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, καὶ γινέσθω ἡ φωταψία δαψιλῆς, καὶ εἰς τὰς μοναχὰς διάκρισις, διδόνθω δὲ καὶ ἐν τῷ πυλῶνι ψωμία δέκα μοδίων, οἴνου μέτρα ὀκτὼ καὶ νουμμία νομισμάτων τραχέων δώδεκα. καὶ τὰ ἐμὰ δὲ μνημόσυνα, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ τοῦ σώματος, τοιαῦτα βούλομαι γενέσθαι, οἷα καὶ τοῦ κρατίστου μου βασιλέως ἀπαράλλακτως. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τοῦ περιποθήτου υἱοῦ τῆς βασιλείας μου τοῦ πορφυρογεννήτου καὶ βασιλέως κυροῦ Ἰωάννου, καθ' ἣν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, καὶ γινέσθω ἡ φωταψία δαψιλῆς καὶ διάκρισις εἰς τὰς μοναχὰς, διδόνθω δὲ καὶ ἐν τῷ πυλῶνι ψωμία μοδίων πέντε καὶ νουμμία νομισμάτων τραχέων ἑξ. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τῆς περιποθήτου νόμφης τῆς βασιλείας μου καὶ δεσποίνης κυρᾶς Εἰρήνης, τῆς συζύγου αὐτοῦ, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, καὶ γινέσθω φωταψία δαψιλῆς καὶ διάκρισις εἰς τὰς μοναχὰς. διδόνθω δὲ καὶ ἐν τῷ πυλῶνι ψωμία μοδίων πέντε καὶ νουμμία νομισμάτων τραχέων ἑξ. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τοῦ περιποθήτου υἱοῦ τῆς βασιλείας μου τοῦ πορφυρογεννήτου καὶ σεβαστοκράτορος, κυροῦ Ἀνδρονίκου, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, ὁμοίως. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τοῦ περιποθήτου γαμβροῦ τῆς βασιλείας μου, κυροῦ Νικηφόρου τοῦ καίσαρος, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, ὁμοίως. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τοῦ περιποθήτου υἱοῦ τῆς βασιλείας μου, κυροῦ Ἰσακίου τοῦ πορφυρογεννήτου καὶ καίσαρος, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, ὁμοίως. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τοῦ περιποθήτου γαμβροῦ τῆς βασιλείας μου, κυροῦ Νικηφόρου τοῦ πανυπερσεβάστου, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, ὁμοίως. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τοῦ περιποθήτου γαμβροῦ τῆς βασιλείας μου, τοῦ πανσεβάστου ὑπερτάτου κυροῦ Κωνσταντίνου, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, τὰ μὲν λοιπὰ ὁμοίως, τὸ δὲ ψωμίων μοδίων τριῶν καὶ νουμμία τραχέων νομισμάτων τριῶν. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τῆς περιποθήτου ἐγγόνης τῆς βασιλείας μου, Εἰρήνης τῆς Δουκαΐνης, τῆς θυγατρὸς τῆς πορφυρογεννήτου καὶ καיסαρίσσης, κυρᾶς Ἀννης, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, καὶ γινέσθω ἡ φωταψία δαψιλῆς καὶ διάκρισις εἰς τὰς μοναχὰς, διδόνθω δὲ καὶ ἐν τῷ πυλῶνι ψωμία μοδίων τεσσάρων καὶ νουμμία νομισμάτων τραχέων τεσσάρων.¹⁾ τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τῆς περιποθήτου θυγατρὸς τῆς βασιλείας μου, τῆς πορφυρογεννήτου καὶ καיסαρίσσης, κυρᾶς Ἀννης, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν

¹⁾ Haec extra ordinem suum scripta sunt, ut crucibus in msc. depictis indicari videtur: quia in ordine omissa erant, descripta sunt hoc in loco, qui vacuus repertus est. M.

ἐκδημήσῃ, καὶ γινέσθω φωταψία δαφιλῆς καὶ διάκρισις εἰς τὰς μοναχάς, διδομένων ἐν τῷ πυλῶνι ψωμία μοδίων πέντε καὶ νομμία νομισμάτων τραχέων ἕξ. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τῆς περιποθήτου θυγατρὸς τῆς βασιλείας μου καὶ πορφυρογεννήτου, κυρᾶς Μαρίας, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, ὁμοίως. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τῆς περιποθήτου θυγατρὸς τῆς βασιλείας μου καὶ πορφυρογεννήτου, κυρᾶς Εὐδοκίας, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, ὁμοίως. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τῆς περιποθήτου νύμφης τῆς βασιλείας μου, τῆς σεβαστοκρατορίσσης, κυρᾶς Εἰρήνης, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, ὁμοίως, ψωμία δὲ μοδίων τριῶν. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τῆς περιποθήτου νύμφης τῆς βασιλείας μου, κυρᾶς Εἰρήνης τῆς καισαρίσσης, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, ὁμοίως. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τῆς περιποθήτου θυρατρὸς τῆς βασιλείας μου καὶ πορφυρογεννήτου, κυρᾶς Θεοδώρας, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, ὁμοίως. μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰδ' τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τοῦ μακαρίτου, ἁγίου αὐθέντου καὶ περιποθήτου πατρὸς τῆς βασιλείας μου, τοῦ πρωτοπροέδρου καὶ πρωτοβεστιάριου καὶ μεγάλου δουκὸς τῶν σχολῶν τῆς Ἀνατολῆς, κυροῦ Ἀνδρονίκου τοῦ Δούκα, τοῦ μετονομασθέντος τῷ ἁγίῳ καὶ ἀγγελικῷ μεγάλῳ σχήματι κυροῦ Ἀντωνίου, καὶ διδόσθω ἐν τῷ πυλῶνι ψωμία μοδίων πέντε καὶ νομμία νομισμάτων τραχέων ἕξ, γινέσθω καὶ φωταψία δαφιλῆς καὶ διάκρισις εἰς τὰς μοναχάς. μηνὶ νοεμβρίῳ κα' τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τῆς ἡγιασμένης αὐθεντρίας καὶ μητρὸς τῆς βασιλείας μου, κυρᾶς Μαρίας, τῆς διὰ τοῦ ἁγίου καὶ ἀγγελικοῦ μεγάλου σχήματος μετονομασθείσης κυρᾶς Ξένης, ὁμοίως. μηνὶ ἰουλίῳ ιβ' τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τοῦ μακαρίτου κυροῦ Ἰωάννου, τοῦ περιποθήτου πενθεροῦ τῆς βασιλείας μου, ὁμοίως. μηνὶ νοεμβρίῳ α' τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τῆς ἡγιασμένης μου δεσποίνης καὶ πενθερᾶς τῆς βασιλείας μου, ὁμοίως. μηνὶ ἰαννουαρίῳ θ' τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τοῦ περιποθήτου ἀνταδέλφου τῆς βασιλείας μου καὶ πρωτοστράτορος, κυροῦ Μιχαὴλ τοῦ Δούκα, καὶ γινέσθω φωταψία δαφιλῆς καὶ διάκρισις εἰς τὰς μοναχάς. μηνὶ φεβρουαρίῳ κ' τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τῆς περιποθήτου ἀνταδέλφης τῆς βασιλείας μου, τῆς πανεντίμου, ἐντίμου κυρᾶς Θεοδώρας, τῆς διὰ τοῦ ἁγίου καὶ ἀγγελικοῦ μεγάλου σχήματος μετονομασθείσης κυρᾶς Εἰρήνης, καὶ γινέσθω ὁμοίως. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τοῦ περιποθήτου ἀνταδέλφου τῆς βασιλείας μου, τοῦ πανσεβάστου σεβαστοῦ κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Δούκα, τοῦ διὰ τοῦ ἁγίου καὶ ἀγγελικῆς οὐμεγάλου σχήματος μετονομασθέντος κυροῦ Ἀντωνίου, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ, καὶ γινέσθω ὁμοίως. τελείσθωσαν τὰ μνημόσυνα τῆς περιποθήτου ἀνταδέλφης τῆς βασιλείας μου, τῆς πανσεβάστου σεβαστῆς κυρᾶς Ἀννης τῆς Δουκαίνης, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν ἐκδημήσῃ πρὸς κύριον, καὶ γινέσθω ὁμοίως. οἱ παῖδες ἡμῶν, ὅτε πρὸς κύριον ἐκδημήσουσιν, ἐγγραφήσονται ἐν τοῖς

τῶν προαπελθόντων διπτύχοις καὶ τὰ μνημόσυνα πάντων ἔσονται τελούμενα, καθὼς ἂνωτέρω προεῖρηται. εἰ δ' ἴσως τινὲς αὐτῶν καὶ ἀφιερῶσουσιν τῇ μονῇ ἢ κινήτᾳ ἀξιόλογα ἢ ἀκίνητα, ὀφείλουσι τελεῖσθαι καὶ τὰ τούτων μνημόσυνα κατὰ τὴν ἐκεῖνων διάταξιν.

Κεφ. οβ'. Περὶ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι νιπτῆρος τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ πέμπτῃ. Τῇ μέντοι ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ πέμπτῃ ὀφείλει γίνεσθαι παρὰ τῆς τιμιωτάτης καθηγουμένης ὁ νιπτῆρ ἐν τῷ τῆς ἐκκλησίας προνάῳ, ἔνθα εἰκνίσταται καὶ ὁ τοῦ σωτῆρος νιπτῆρ κατὰ τὴν ἐμπειροχόμενην τῷ συναξαρίῳ ἀκολουθίαν καὶ τὸν ἐν αὐτῷ τύπον. καὶ τὸ θεῖον δὲ φῶτισμα κατὰ τὴν παγκόσμιον τούτου ἑορτὴν ἐν τῷ αὐτῷ αὐθις νάρθηκι¹⁾ ἔσται τελούμενον, ἐν ᾧ καὶ ἡ φιάλη ἴσταται τῶν χαλκῶν πολυκανδήλων ἐν αὐτῇ κρεμαμένων καὶ τὴν ἀναψιν δλόφωτον δεχομένων, καθὰ δὴ καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας πολυκανδήλα ἄπτεσθαι τηνικαῦτα ὀφείλουσι, μανουαλίων τε ἱσταμένων δύο ἔνθεν κἀκεῖθεν τῆς φιάλης μετὰ λαμπάδων.

Κεφ. ογ'. Περὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι μετασχηματισμοὺς ἐν ταῖς οἰκοδομαῖς τῆς μονῆς. Ἐπεὶ δὲ ἡ περὶ ἐμὲ ἀνεξίκακος τοῦ θεοῦ φιланθρωπία καὶ τοῦτο εὐδόκησε καὶ περιούσα εἰσέτι ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ τὰς πάσας τοῦ μοναστηρίου οἰκοδομὰς ἀπῆρτισα, μετασκευάσασα καὶ αὐτὸν τὸν ἐν τούτῳ θεῖον ναόν, προσεπισκευάσασα δὲ καὶ νάρθηκα περικαλλῇ καὶ ἐξωνάρθηκα²⁾ προσθεμένη διὰ καρικοξύλου καὶ τὸ μοναστήριον ἅπαν εἰς τὸ ἐμοὶ δοκοῦν σχῆμα καὶ τὴν κατάστασιν περιεστησάμην τοῦτο, θέλω καὶ βούλομαι, ἵνα, ὡς παρ' ἐμοῦ κατεσκευάσθησαν τὰ ἐν αὐτῷ πάντα, οὕτω μένωσι καὶ ἀμεταποίητα διατηρῶνται καὶ ἀναλλοίωτα, καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου δὲ εἰς φθορὰν συνελθῶσι τινα, εἴτε μικράν, εἴτε καὶ μεζζονα, εἴτε καὶ τινὶ τῶν τυχερῶν συμπτωμάτων μείωσιν πάθωσι, πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ σὺν θεῷ ἐπανορθῶνται σχῆμα μελήσεως ἄνευ πάσης καὶ ἀναβολῆς, καὶ μηδέποτε κατὰ τινα τρόπον ἀλλοίωσιν δέξωνται, εἴτε κρείττονος καταστάσεως χάριν ἢ ἄλλης ὁποιασοῦν αἰτίας· οὐ γὰρ μετασκευασμὸν τινα ἐν αὐτοῖς θέλω γενέσθαι, οὔτε μὴν τῆς νῦν καταστάσεως ἄλλην βελτίονα τούτων, ἀλλ' οὐδὲ πυλῶνα ἕτερον ἢ παρόρτιον ἢ ἀπλῶς εἰσόδου χώραν τινὰ πρὸς τὴν μονὴν ἀφ' ἐτέρου τόπου καίνισθῆναι παρὰ τὴν σήμερον προστάξει τῆς βασιλείας μου γεγυνοῦσαν. ἐπεὶ δὲ καὶ ὅπισθεν τοῦ κοιμητηρίου τῶν μοναζουσῶν ἦτον τοῦ κοινοῦ κοιτωνίσκου αὐτῶν τοῖχον ἐγγόρηγον ἢ βασιλεία μου ὠκοδόμησε, τόπον ἀναπαύσεως καὶ παρηγορίας αὐταῖς ἀφορίζουσα διὰ τούτου, οὐδὲ ἐν τῷ τοιοῦτῳ τοίχῳ βούλομαι ὅλως ἀνοιγῆναι πόρταν

1) ἄρθηκι Μ. 2) ἄρθηκα — ἐξωάρθηκα Μ.

ποτέ ἢ παραπόρτιον, εἴτε θύραν τὴν οἶαν οὖν ἢ θυρίδα, εἴτε τοξικήν, εἴτε μικράν ὅπην οἰανδήτινα, ἀλλὰ καὶ ποτε συμβῇ τῷ τοιοῦτῳ τοίχῳ μείωσις, εἴτε σύμπωμα τὸ οἶον οὖν, πάλιν δι' ἐγχορήγου ἐπανορθοῦσθαι τὸ καταπέπτωκός καὶ τὸ φθαρὲν εἰς τὸ πρόην ταχέως ἐπανερχεσθαι σχῆμα. δεῖ δὲ πᾶσαν ἐπιμέλειαν τὴν τιμιωτάτην καθηγουμένην ἔχειν εἰς τε τὴν τῆς ὁλῆς μονῆς περιποίησιν καὶ ἀνακαίνισιν καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πάντων βελτίωσιν καὶ φιλοκαλίαν καὶ τὴν ἀνακεράμωσιν, πρὸ δὲ πάντων καὶ ὑπὲρ πάντα εἰς τὴν ἀγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, καὶ μηδὲ τοῦ σμικροτάτου καταφρονεῖν, ἀλλὰ καὶ ἄχρι ἐνὸς ὑελίου ἡ μείωσις γένηται, παρευθὺς τὴν τοῦ λείψαντος τόπον ἀναπληροῦν δι' ἐτέρου, τὴν δὲ γε ἀνακεράμωσιν τοῦ ὅλου μοναστηρίου μετὰ πάσης ἐπιμελείας γίνεσθαι διορίζομαι.

Κεφ. οδ'. Περὶ τοῦ ἀκατόπτευτον διαμένειν πάντῃ τὴν μονήν. Καὶ τοῦτο μέντοι τῶν προδιηγορευμένων τινὸς οὐκ ἔλαττον τῇ βασιλείᾳ μου ἔδοξεν, ἀλλὰ τῶν ἐς τὰ μάλιστα ἀναγκαίων καὶ οὐ τῆς τυχοῦσης ἐπισκέψεως καὶ φροντίδος ἄξιον· ἐπειδὴ γὰρ πάντῃ τε καὶ πανταχόθεν ἀκατόπτευτον τὸ τῶν μοναζουσῶν ἐνδιαίτημα ἅπαν τὸ τῇ ἀσκήσει αὐτῶν παρὰ τῆς βασιλείας μου ἀφωρισμένον διατηρεῖσθαι βούλομαι σὺν θεῷ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον· εἰ γὰρ καὶ ἀποδεδείχται τῷ βουλομένῳ νοεῖν ὀρθῶς ἀπὸ τῆς τῶν γραφέντων ἤδη περιλήψεως καὶ δυνάμεως, ὥς τὸ καινισθῆναι κατοπτεῖαν ἐν τούτῳ τινὰ τῶν ἀβουλήτων πάνυ καὶ ἀποτετραμμένων ἐστὶ τῷ σκοπῷ τῆς βασιλείας μου, ἀλλὰ καὶ ῥῆτως τε καὶ ἰδιαζόντως δεῖν ὥσθην τῆς τοιαύτης ἐπ' αὐτῷ καινοτομίας ἀπαγόρευσιν θέσθαι. ἀποτρέπει τοιγαροῦν ἡ βασιλεία μου καὶ ἀποσοβεῖ εἰς τὸ παντελὲς διὰ ταύτης μου τῆς περὶ αὐτοῦ ἐπισκέψεως τὸ ὅποιανδήτινα ἄποψιν πρὸς τι τῶν ἐντὸς τῆς ἀπονενεμημένης τῇ τῶν μοναζουσῶν διαγωγῇ περιοχῆς γενέσθαι χρόνῳ ποτὲ ἢ πρὸς τὴν αὐλήν αὐτῶν, εἴτε τὴν ἐντὸς, εἴτε τὴν ἔξωθεν, ἢ πρὸς τὸ περίβολον ἐθενδῆποτε, εἴτε τῶν δεσποτικῶν οἰκημάτων, εἴτε τῶν ἄλλων, εἴτε τῆς ἐκτὸς αὐλῆς τούτων, εἴτε τῆς ἐνδοτέρας, εἴτε γνώμη τῶν τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένων τινός, εἴτε καὶ ἄλλως πως. καὶ οὐδέποτε ὁλως ἐξέσται τινὶ καθ' ἡγνισαοῦν αἰτίαν, καὶ εὐλογοφανῆς πως αὕτη δοκῇ, ἄποψιν τινὰ πρὸς τὰ τοῦ μοναστηρίου καίνίζειν ἢ διὰ ἡλιακοῦ τινος καὶ ὑψώματος, ἢ διὰ θύρας, εἴτε παραθυρίου, εἴτε θυρίδος, εἴτε μετρίας τινὸς ὅπῃς. ἀλλὰ καὶ τι τολμητῇ τοιοῦτον παρὰ τινος, εἴτε καὶ ἐξ ἀπροόπτου γένηται, παρ-ευθὺ πρὸς ἀνάγκης τῇ τηνικαῦτα τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένη ἔσται ἅμα τὸ τὴν ἐξ αὐτοῦ βλάβην διαγνωσθῆναι, εἰ καὶ ἐλαχίστη αὕτη ἐστί, χωρὶς τινος διασκέψεως καὶ ὑποθέσεως τοῦτο περιαιρεῖν· ἀκατόπτευτον γὰρ παντάπασιν, ὥς δεδήλωται, πρὸς πᾶν τὴν ἐντὸς τοῦ οἴκειοι σεμνεῖος διαγωγὴν τῇ τῇ Κεχαριτωμένῃ μου θεομήτορι ἀνατθεμένῳν μοναζουσῶν διαμένειν ἡ βασιλεία μου προμηθευομένη, οὕτω

τὰ περὶ τούτου κατασφαλίζεται. ἀλλ' οὖν ἐπὶ τῷ διαιρέτῃ ἐγχορήγῳ τοίχῳ τῆς τε ἔξω αὐλῆς καὶ τοῦ τῆς μονῆς περιβολίου οἰκήματά τινα ἢ προσκολληθῆναι ἢ ἐποικοδομηθῆναι μετὰ τὴν τῆς βασιλείας μου ἐκ τοῦ παρόντος βίου μετὰστασιν ἢ ἄλλο τι νεουργηθῆναι· τὸ οἰονοῦν ἐκκεχωρημένον ἔσται, παντάπασι δὲ μᾶλλον κεκωλυμένον, ὥς καὶ τὸν τοιοῦτον τοῖχον ἐπὶ τοῦ σχήματος τοῦ αὐτοῦ διαμένειν τῆς βασιλείας μου βουλομένης καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς καταστάσεως, ἣν ἂν εὐρεθείη τῇ ἡμέρᾳ τῆς πρὸς θεὸν αὐτῆς ἐκδημίας ἔχων, καὶ μηδ' ὅποιανοῦν ἀλλοίωσιν ὀτεδήποτε δέξασθαι ἢ κατὰ προσθήκην ἢ κατὰ ὕφεσιν.

Κεφ. οε'. Περὶ τοῦ μηδὲ ψάλτας συγκαλεῖσθαι ἐν τῇ ἑορτῇ, ἀλλ' ἄβατον εἶναι καὶ τούτοις τὴν μονήν. Ἄνδράσι δὲ τὴν πρὸς τὸ σεμνεῖον τοῦτο εἰσέλευσιν, ὥς ἦδη δεδήλωται, παντοίως ἀπαγορεύουσα, οὐδὲ ψάλτας ἐν ἡμέρᾳ τυχὸν ἑορτῆς, εἴτε μνημοσύνων εἰσέρχεσθαι ὅλως βούλομαι ἐν τῇ κατ' αὐτὸ ἐκκλησίᾳ ποτέ, ἀλλ' αὐτὰς καὶ τότε τυγχάνειν τὰς μοναζούσας μόνας ὑμνηδοὺς μετὰ καὶ τῶν τεταγμένων ἐν τῇ μονῇ εὐλαβῶν ἱερέων. καὶ τὸ ἐπταπάπαδον δὲ τὸ κατὰ τὸ σάββατον τῆς βαϊοφόρου ἁπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰωθὸς τελεῖσθαι ἐν τῇ κατὰ τὸ κοιμητήριον ἐκκλησίᾳ, εἴτουν ἐν τῷ ταφείῳ διορίζομαι γίνεσθαι καὶ τούτου ἐκεῖσε τελεσιουργουμένου ἓνα τῶν ἐπτὰ ἱερέων εἰσιέναι ἐν τῇ μονῇ καὶ τὴν ἐπὶ τῇ τοῦ ἁγίου ἐλαίου χρίσει εὐχὴν ποιοῦντα ταῖς μοναζούσαις, καὶ τούτῳ ταύτας ἀλείφοντα παραχρῆμα ἐξιέναι· καὶ ταῖς λιταῖς δὲ ταῖς ἐν τῇ μονῇ κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν ὀφειλούσαις γίνεσθαι παρὰ τῶν μοναζουσῶν οὐ μακρὰ τις ἔσται περίοδος, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ναοῦ διὰ τοῦ προνάου καὶ τῆς ἐκεῖθεν πρὸς τὸ ἑξῆς φερούσης ἄχρι τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραμώμου ἡμῶν δεσποίνης καὶ θεομήτορος ἀπελεύσονται τῆς ἐκτὸς τοῦ κοινοῦ κοιτωνίσκου αὐτῶν μετὰ καὶ τῶν τῆς μονῆς ἱερέων, τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον ἐπιφερομένων σὺν τῷ τιμίῳ σταυρῷ, καὶ ἐκεῖσε ταύταις λήξει ἡ πρόοδος τῆς πρὸς τὰ πρόσω φορᾶς, τοῦ τε ἱερέως ἐνταῦθα τὴν ἐκτενὴ ποιουμένου εὐχὴν ἐπαναστρέψουσιν αὐθις πρὸς τὸν ναόν. ἐν μέντοι τῇ τῆς μονῆς ἀρχῇ ταύτῃ ἐκκλησίᾳ (προστεθῆναι γὰρ καὶ τοῦτο δεῖν μοι ἐφάνη, ὥς δέον ἀποτραπῆναι, εἰ καὶ που ἴσως τισὶν οὐ δοκεῖ ἀποτρόπαιον), ἐργαχείρου τινὸς ἐργασία μὴ προβαίνετω, εἴτε ἐν ὑμνωδίας καιρῷ, εἴτε ἐν ἀναγνώσει, εἴτε μὴν ἄλλοτε ποτε.

Κεφ. ος'. Περὶ τοῦ πῶς τε καὶ ποῦ δεῖ θάπτεσθαι τὰς ἀπὸ τῶν παίδων ἡμῶν καὶ τῶν ἐγγόνων ἐν τῇ μονῇ αἵρουμένας ταφῆναι καὶ πῶς τὰ τούτων γίνεσθαι μνημόσυνα. Εἴ ποτε δὲ ἄρα τις τῶν θυγατέρων ἡμῶν ἢ καὶ τῶν υἱῶν, εἴτε καὶ τῶν ἐγγόνων, αἷς ἢ τῆς μονῆς ἐφορία ἀνατέθειται καὶ ἢ τῶν πολυτελεστέρων οἰκημάτων χρήσις, ἐν ταύτῃ τῇ μονῇ αἰρεῖται.

τὸ ταφῆναι, (οὐκ ἀπεικὸς γὰρ οὐδὲ περὶ τούτου διαλαβεῖν), τὸ μοναδικὸν μεταμφιασμένη σχῆμα ἐξέσται τοῦτο αὐτῇ, ἀλλῶς δὲ οὐδαμῶς, καὶ τόπον ἔξειν ἐν τῷ ἐξωνάρθηκι¹⁾ εἰς τὴν κατάθεσιν τοῦ ἰδίου λειψάνου, τὸν οἰκεῖον τάφον κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ ποιούμενῃ. τὰ μνημόσυνα δὲ τῶν οὕτως ἐν ταύτῃ ταφησομένων καὶ αἱ ἐν τοῖς τάφοις αὐτῶν φωταψία τῶν μὲν μηδ' ὄτιοι ἐν τῇ μονῇ αἰρετисαμένων ἀφιερῶσαι ἔσονται γινόμενα, καθὼς ἡ βασιλεία μου διατάξατο, ἐφαπτούσης ἐκάστῳ τάφῳ καὶ κανδήλας ἀκοιμήτου μιᾶς, τῶν δὲ καὶ τι οἴκοθεν προσενέγκαι καὶ ἀφιερῶσαι γνώμῃ καὶ προαιρέσει οἰκείᾳ ἀσπασαμένων, καθὼς ἂν αὐταὶ ἀπὸ τῶν παρ' αὐτῶν διδομένων τυπώσαιεν, εἰς προσθήκην δηλονότι τῶν διωρισμένων παρ' ἡμῶν. οὐκ ἐξέσται δὲ τινι τῶν ἀπάντων, κἂν ἄρχων εἴη, κἂν ἰδιώτης, κἂν ἡγουμένη, κἂν μοναχῇ, κἂν προσαγωγῇ μεγάλῃ καὶ δαψιλῇ καὶ ἐπωφελῇ ποιούμενος τῇ μονῇ κατὰ τινὰ πρόφασιν μετᾶθεσιν τινος τῶν ἐν αὐτῇ τεθεισομένων λειψάνων βουλευέσασθαι, πολλοῦ γε εἰπεῖν διαπράξασθαι, ἡγουν ταφῆναι καὶ συντεθῆναι τούτοις ὅλως διαλογίσασθαι· πάνυ γὰρ τοῦ τοιοῦτου βουλευμάτος τε καὶ ἐνεργήματος πάντας ἀναχαιτίζει ἡ βασιλεία μου διὰ τῆς παρούσης αὐτῆς γραφῆς.

Κεφ οζ. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γεγονότων βρεβίων καὶ τυπικῶν τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς Κεχαριτωμένης καὶ ὅπου ἕκαστον ὀφείλει ἀποτεθῆναι. Ἐπεὶ δὲ καὶ τρία τυπικὰ γεγονόσι σωματῶα παρ' ἡμῶν ἀπὸ βλαττίων ἐνδεδυμένα καὶ τρία βρέβια σὺν τῷ παρόντι δηλονότι τυπικῷ καὶ τῷ βρεβίῳ τῶν τῇ μονῇ ἀφιερωθέντων, διοριζόμεθα τὰ μὲν δύο τούτων, ἡγουν τό τε τυπικὸν καὶ τὸ βρέβιον τῷ θείῳ καὶ ἀσύλῳ καὶ ἱερῷ σκευοφυλακίῳ τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἀποτεθῆναι, ὥσπερ καὶ ὅπου καὶ τὰ τῆς ἀνδρώας μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου, ἡγουν τό τε τυπικὸν καὶ τὸ βρέβιον, ὡς ἀνεξάλειπτα εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα τὰ παρ' ἡμῶν ἐν τούτῳ περὶ τῆς μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου διορισθέντα καὶ τὰ ἀφορισθέντα αὐτῇ. ἕτερα δὲ δύο εἶναι παρὰ ταῖς κατὰ καιροὺς τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομέναις, ὡς εἶδῃσιν ἔχειν ἀκριβῆ τῶν παρ' ἡμῶν ἐν τούτοις διωρισμένων, τὰ δ' ἄλλα δύο, τό τε τυπικὸν καὶ τὸ βρέβιον ἐναποκεῖσθαι ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τῆς μονῆς τῆς Κεχαριτωμένης. τὰ μέντοι ἕτερα δύο τεύχη, ὧν τὸ μὲν εἰς τυπικοῦ τάξιν γέγονε, τὸ δὲ ἕτερον εἰς βρεβίου, βαμβύκινα καὶ ἀμρότερα ὄντα, εἰς καθημερινὴν χρῆσιν ἔσονται καὶ αὐτὰ τῇ μονῇ.

Κεφ. οη'. Παρακλητικὴ παραίνεσις πρὸς τὰς μοναχάς. Ἔστω μὲν οὖν ταῦτα, ὅσα γε τῇ βασιλείᾳ μου βουλευτά, εἴη δὲ εἰπεῖν καὶ τῷ θεῷ

¹⁾ ἐξωάρθηκι Μ.

εὐαπόδεκτα καὶ τῇ ὑπεραγίᾳ μου θεοτόκῃ τῇ Κεχαριτωμένῃ καὶ τῇ ὠφέλειᾳ ὑμῶν οὐκ ὀλίγα λυσιτελοῦντα. ὑμῖν δὲ τὸ ἐξῆς μελήσει φυλάξαι ἀπαράθραυστά τε καὶ ἀπεριποίητα μέχρι παντός, λέγω δὴ τὸ ἀπαραλείπτως τὴν παραδοθεῖσαν ὑμῖν ἀκολουθίαν ἐκτελεῖν ἐν πάσαις ταῖς συνάξεσι, τὸ φυλάττειν πίστιν καὶ τιμὴν τὴν ἀρμόζουσαν ταῖς προεστώσαις ὑμῶν, τὸ ἀλλήλας ἀγαπᾶν καὶ σπουδάζειν ἐκάστην ἐκάστης προέχειν ἐν μετριοφροσύνῃ, συμπονεῖν δὲ πάσας ἀλλήλαις ἐν πᾶσιν, ὡς ἐνὸς μέλη σώματος, καὶ τὰ ἀλλήλων ἀναπληροῦν ὑστερήματα, μὴ πρὸς ἑῖς ὀρμαῖν, μὴ πρὸς φιλίας ἀπρεπεῖς καὶ παρασυναξεῖς καὶ σχίσματα· ἀπέχεσθαι πρωτοκαθεδρίας καὶ τῶν κοσμικῶν προτιμήσεων, πρὸς ἕν δὲ μόνον ὄραν, τὸ ἐναρέτως ζῆν δηλονότι καὶ πολιτεύεσθαι καὶ μηδὲν ἄλλο, εἰ δυνατόν, ἀναπνεῖν τῇ λόγον σωτήριον καὶ πᾶν τὸ εἰς οἰκοδομὴν τυγχάνον ψυχῆς καὶ ὠφέλειαν· πρὸς τούτοις ἐξορίζειν ἀφ' ὑμῶν πάντων τῶν κακῶν τὴν πηγὴν, τὴν φιλοχρηματίαν λέγω, καὶ τὸ παρακερδαίνειν ἀπὸ τῆς μονῆς ἢ ἐτέρου τοῦ οἰουδήτινος τρόπου καὶ ἀποτιθέναι καὶ θησαυρίζειν ἄχρι καὶ τοῦ τυχόντος, ἐν ᾧ μὴ εὐδόκησεν ἡ προεστῶσα, μήτε ὁ δοθεὶς ὑμῖν κανὼν συνεχώρησεν, οὐ μὴν ἀλλ' οὐδ' ἐξ ἀμελείας ἢ τινος ἐτέρας καταφρονήσεως ἔαν τι τῶν τῆς μονῆς παραπόλλυσθαι· ἴσον γὰρ καὶ τοῦτο τῷ προτέρῳ, κἄν τι διαφέρειν δοκῇ, καὶ τῆς ἴσης ἐνοχῆς παρὰ τῷ θεῷ πρόξενον, τὴν παρρησίαν, ὅση δύναμις, ἐκκοπτέον, καὶ ἵνα συνελὼν εἴπω, πᾶν ὃ μὴ εἴη πρὸς σωτηρίαν, ἐκδιωκτέον. μὴ οὖν, ᾧ τιμωτάται μου μητέρες, μηδამῶς τὰ βλάπτοντα προτιμήσωμεν, τὰ δὲ σώζοντα παραδράμωμεν· οὐδὲ γὰρ τι τῶν παραδοθέντων ὑμῖν ἀδύνατον ἢ δυσκαθόρθωτον. εἰ δὲ καὶ τι τούτων ἴσως τοιοῦτον νομίζοιτο, ἀλλ' ἀγωνισώμεθα, ἀλλ' ὑπομείνωμεν, ἀλλὰ καρτερήσωμεν, φέρωμεν γενναίως, βιάζώμεθα μικρὸν ἑαυτάς· οὐ γὰρ ἀνέσεως ἕνεκα καὶ τρυφῆς τὸν κόσμον κατελίπετε, ἀλλὰ σπουδῆς καὶ ἀγῶνος τὸ κατὰ δύναμιν πρὸς τὸ τυχεῖν τῶν ἐν ἐπαγγελίαις ἀγαθῶν. βιασώμεθα οὖν ἑαυτάς, βιασώμεθα· „βιαστὴ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ βιασται ἀρπάζουσιν αὐτήν.“ οὐδεὶς ἀμελῶν ἔσθησε τρόπαιον, οὐδεὶς ὑπνώτων καὶ ὀνειρώττων τὸν ἑαυτοῦ πολέμιον ἐτροπώσατο. ἐκέλευον εἰσὶν οἱ στέφανοι καὶ τὰ τρόπαια, τῶν κοπιώντων, τῶν ἀγωνιζομένων, τῶν ὑπομενόντων τὰ ἐκ τῶν ἀγώνων πονήματα. „διὰ πολλῶν θλίψεων, φησὶν ὁ κύριος, δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.“ τοῖνον παρακαλῶ πάσας ὑμᾶς „ἀξίως πορευθήτε τῆς κλήσεως ὑμῶν· παραστήσατε τὰ σώματα ὑμῶν ἅγια τῷ κυρίῳ· ἀγαπάτε ἀλλήλας, καλῶς τρέχετε τὸν προκείμενον ὑμῖν ἀγὼν.“ ὅσα καλὰ, ὅσα θεοφιλῆ, ταῦτα λογίζεσθε, ἃ ἠκούσατε καὶ ἐμάθετε, ταῦτα ποιεῖν μὴ ἀποσησθε, μητέρες ἅγιοι, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστὶ, μνημονεύετε τῶν ψυχῶν ὑμῶν. ἀλλὰ γὰρ ἐπιλαθέσθαι ἔοικα ἑμαυτῆς τοιαῦτα διανοηθεῖσα ὑμῖν, αὕτη

ἀπάσης τυγχάνουσα κακίας ἀνάπλεως καὶ πρὸς τὰς τοῦ θεοῦ ἐντολὰς καταφρονη-
 τικῶς παντάπασι διακειμένη. διὰ τοι τοῦτο περιπαθῶς τὴν ὑμῶν παρακαλῶ
 ἀδελφότητα, μηδέποτε τῶν ἡμετέρων ἐπιλαθέσθαι ψυχῶν, ἀλλὰ διηνεκῶς ἐν ταῖς
 ὑμῶν ¹⁾ περιφέρειν εὐχαῖς τοὺς οὐρανοῦ τε καὶ γῆς ἀναξίους ἡμᾶς, ἐννοουμένας,
 εἰ μὴ τι ἄλλο, τὴν τε πολλὴν καὶ ζέουσαν ἡμῶν προθυμίαν καὶ ἐπιτεταμένην
 σπουδὴν εἰς τὸ συστήσασθαι τε τὸ ἱερὸν ὑμῶν φροντιστήριον καὶ τὴν ὑμῶν συν-
 αγαγεῖν ἀδελφότητα καὶ τὰ εἰς σωματικὴν αὐτάρκειαν καὶ ψυχικὴν ὠφέλειαν αὐτῆς
 πραγματεύσασθαι, δι' οὐδὲν ἄλλο πάντως ἢ τὸ καὶ τῶν ἰδίων ἐπιμελεῖσθαι ψυχῶν
 καὶ τῆς ἡμῶν ἀθλιότητος διηνεκῶς ὑπερέυχεσθαι, οὐ μηδέποτε ἐπιλάθοισθε, ἀλλ'
 εἰ καὶ τῷ σώματι ἄπιμεν, τῷ πνεύματι παρῆναι λογιζοίσεθε καὶ ἡμᾶς τοῖς ὑμῶν
 τε προσπίπτειν ποσὶ καὶ λίαν οἰκτρῶς καὶ μετὰ θερμῶν τῶν δακρύων τὴν ὑμῶν
 ὁμήγυριν δυσωπεῖν περὶ τοῦ καὶ ἡμῶν ὑπερέυχεσθαι τῶν ὑπὲρ πάντας ἀνθρώπους
 ἐπταικτότων θεῷ καὶ παρὰ τοῦτο πλείονος τῆς παρ' αὐτοῦ διὰ τῆς ὑμῶν ἀγίας
 εὐχῆς δεομένων χρηστότητος. τῆς γοῦν ἡμῶν εὐτελείας προσευχόμεναι μὴ ἐπι-
 λάθοισθε. ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν διὰ
 τὴν πολλὴν αὐτοῦ καὶ ἄφατον ἀγαθότητα καταρτίσαι ὑμᾶς καὶ στηρίξαι εἰς τὸ
 ἄγιον αὐτοῦ θέλημα διὰ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ πνεύματος ταῖς τῆς Κεχαριτωμένης
 ἡμῶν θεοτόκου πρεσβείαις. ἀμήν †.

† Εἰρήνη, ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὴ βασίλισσα Ῥωμαίων, ἡ Δού-
 καйна²⁾ †.

Κεφ. οθ'. Περὶ τῶν ἐν τῇ μονῇ νεουργηθέντων παρὰ τῆς βασι-
 λείας μου πολυτελεστέρων οἰκημάτων. Ἀναγκαῖον δὲ καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ
 μονῇ τῆς Κεχαριτωμένης θεομήτορος νεουργηθέντων παρὰ τῆς βασιλείας μου
 πολυτελεστέρων οἰκημάτων τὰ εἰκότα διαλαβεῖν· περὶ γὰρ τὴν σεβασμίαν ταύτην
 μονὴν καὶ οἰκήματα λαμπρότερα οἰκοδομήσασα ἢ βασιλεία μου ἐκτὸς τῶν τῇ
 μονῇ ἀναγκαίων καὶ τὴν χρεῖαν τῶν μοναζουσῶν ἐν ἅπασιν ἀποπληρούντων πρὸς
 καταγωγὴν ἰδίαν, ἡβούλετο μὲν ἔχειν ταῦτα τὴν μακαρίτιδα μου πορφυρογέννητον,
 μοναχὴν κυρὰν Εὐδοκίαν, καὶ χρᾶσθαι τούτοις εἰς οἰκίαν καταμονὴν καὶ ἀνάπαυσιν.
 ἀλλ' ἐπεὶ ἐκείνη προαναρπασθεῖσα τῶν ἐλπίδων μου πρὸς τὰς αἰωνίους μετέβη
 σκηνὰς καὶ ἦν ἀναγκαῖον τὸ διορίσασθαι τὴν βασιλείαν μου καὶ ἐπὶ τούτοις τὸ

¹⁾ αὐτῶν M. ²⁾ Haec manu propria imperatricis descripta sunt rubris cha-
 racteribus, quorum delineationem vide in tabula in Montfauconii Palaeographia
 graeca p. 301. Capita quae sequuntur, non modico elapso tempore diversa manu ex-
 arata sunt. M.

δοκοῦν αὐτῇ, τοῦτο δὴ καὶ ποιῶ καὶ διορίζομαι, ἵνα μετὰ τὴν ἐμὴν τοῦ τῆδε βίου μετástασιν κατέχη καὶ νέμηται ἡ ποθεινοτάτῃ μου πορφυρογεννήτος καὶ καισάρισσα, κυρὰ Ἄννα, ἄχρις ἂν ζῇ, κατὰ τὸ ἀκώλυτον οὐ μόνον τὰ πάντα κελλία αὐτῆς, ἐν οἷς καὶ ζώσης ἐμοῦ τὴν καταμονὴν ἐποιοῖτο, ἀλλὰ δὴ καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ Κεχαριτωμένῃ οἰκήματα, ὅσα δηλονότι εἰς χρῆσιν ὑπῆρχον τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν παιδῶν καὶ τῶν ὑποχειρίων ἡμῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, σὺν τῇ ἑξῶ αὐλῇ τῇ καθ' εὐθείαν κειμένη τῆς ἐντὸς αὐλῆς τῶν πολυτελεστέρων οἰκημάτων· περὶ γὰρ τῆς ἄλλης αὐλῆς, ἡ ἀμπελῶν ποτε χρηματίζουσα εἰς αὐτὴν μετῃμείφθη, κρατήσῃ ἡ περὶ αὐτῆς παρ' ἐμοῦ γενησομένη ὁδεδήποτε ἔγγραφος πρόσταξις. ἔτι γε μὴν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Δημητρίου σὺν τοῖς δυοῖς λουτροῖς καὶ τῇ τρίτῃ μερίδι τοῦ εἰσαγομένου ἐν τοῖς τῆς μονῆς βρυτοῦ ὕδατος, καθὼς δηλονότι παρ' ἐμοῦ κατέχονται, ὀφείλουσα πᾶσαν ἔχειν ἄδειαν καὶ ἐκ καινῆς ἕτερα οἰκήματα ἀνεγείρειν, ὅσα βούλεται, καὶ τὰ ὄντα, τὰ τε δεσποτικά καὶ τὰ ἄλλα ἀλλοιοῦν, ὥς ἂν αἰρήται, καὶ μεταποιεῖν, εἰς δὲ θέλει σχῆμα, τοῦτο μόνον παραφυλάττουσα, τὸ μὴτε βάρος νέον οἰονδήποτε ἐπιθεῖναι τῷ διαίρετῇ τοίχῳ ἀμφοτέρων τῶν μονῶν, τοῦ τε Φιλανθρώπου δηλαδὴ καὶ τῆς Κεχαριτωμένης, μὴτε τὴν κατοπτειάν ἔχειν κατ' αὐτῶν. μετὰ δὲ παρέλευσιν αὐτῆς ἵνα ἔχη τὴν χρῆσιν καὶ κατοχὴν καὶ νομὴν τῶν ἀναγεγραμμένων πάντων ἀκινήτων καὶ λοιπῶν δικαίων ἡ ποθεινοτάτῃ μου ἐγγόνῃ, κυρὰ Εἰρήνῃ ἡ Δούκαινα, ἡ θυγάτηρ τῆς κυρᾶς Ἄννης, κατὰ τὸ ἀδιάστικτον καὶ ἀνυπεξάρετον, μόνων καταλυθῆναι ὀφείλοντων μετὰ τὴν τοῦ τῆδε βίου μετástασιν τῆς πορφυρογεννήτου, κυρᾶς Ἄννης, τῶν ἀπῃρωρημένων οἰκημάτων ἑξῶθεν τοῦ διαίρετου τοίχου καὶ ἀποβλεπόντων πρὸς τὸν κῆπον τῆς τοῦ Φιλανθρώπου μονῆς, ἐν οἷς δηλονότι σήμερον καταμένει ἡ δηλωθεῖσα πορφυρογεννήτος, ὀφείλοντος τοῦ τοιοῦτου τοίχου ὑψωθῆναι καὶ ἔτι πῆχεις δύο. μετὰ δὲ τελευτὴν τῆς κυρᾶς Εἰρήνης, εἰ μὲν ἐπὶ διαθήκῃ τελευτᾷ ἡ μήτηρ αὐτῆς ἡ πορφυρογεννήτος, ἵνα παραπέμπῃ ταῦτά τε τὰ δεσποτικά οἰκήματα καὶ λοιπά, εἰς οἷον ἂν αἰροῖτο τῶν παιδῶν αὐτῆς ἡ ἐγγόνων ἡ προεγγόνων, εἴτε ἄρρενος, εἴτε θήλεος γένους ἐστίν. εἰ δὲ πρὸ τῆς κυρᾶς Εἰρήνης ἡ μήτηρ αὐτῆς τὸν τῆδε καταλύσει βίον ἢ καὶ ὕστερον μὲν ἐκείνης, μὴ διάθῃται δὲ περὶ τούτου, (ἀδιάφορον γάρ), τότε τὸ δίκαιον τῆς κατοχῆς καὶ νομῆς τῶν ἀναγεγραμμένων οἰκημάτων καὶ λοιπῶν περιελεύσεται εἰς τὸν τῷ χρόνῳ προσήκοντα ἢ τὴν προσήκουσαν τῶν παιδῶν ἢ ἐγγόνων ἢ προεγγόνων τῆς πορφυρογεννήτου κυρᾶς Ἄννης μετὰ διαστίξεως μέντοι τοιαύτης, ὥστε εἰ μὲν τὸ πρόσωπον, ᾧ τὸ τοιοῦτον ἀρμόσει δίκαιον, ἐπὶ διαθήκῃ τοῦ βίου τούτου μεθίσταται, ἔχειν ἄδειαν παραπέμπειν ταῦτα εἰς οἷον ἂν βούλοιο τὸν ἐξ αὐτοῦ καταγομένων παιδῶν, ἐγγόνων [τε] καὶ ἐφεξῆς.

εἰ δὲ ἢ τοὺς καταγομένους ἐξ αὐτοῦ οὐκ ἔχοι ἢ μὴ περὶ τούτου διαθήται, τηνικαῦτα πάλιν δραμεῖν τὸ μνημονευθὲν δίκαιον πρὸς τὸν τῷ χρόνῳ προήκοντα ἢ τὴν προήκουσαν ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς πορφυρογεννήτου κυρᾶς Ἀννης καὶ τὴν τοιαύτην διαστικίζιν οὕτω μέχρι παντὸς προβαίνειν, ἄχρις ἂν ἡ τῶν ἀπὸ τῆς σειρᾶς τῆς δηλωθείσης πορφύρογεννήτου διάρχεια περισώζεται. οὐκ εἰς μόνους δὲ τοὺς παῖδας ἢ ἐγγόνους ἢ προεγγόνους αὐτῆς παραπέμψει ἀπὸ διαθήκης τὸ τοιοῦτον δίκαιον ἢ πορφυρογεννήτος, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, ἀλλὰ καὶ εἰς μίαν τῶν ἐπὶ τινι τούτων νυμφῶν αὐτῆς, ἣν ἂν βούλοιοτο, καὶ καθέξει καὶ αὕτη ταῦτα ὡσαύτως, εἴπερ μὴ πρὸς ἕτερον γάμον ἀπίδοι· εἰ γὰρ πρὸς τοῦτον ἀποκλῖνοι, εὐθὺς ἐκπεσεῖται τοῦ τοιοῦτου δικαίου περιελευστομένου πάντως πρὸς τὴν ἐκ τῆς πορφυρογεννήτου σειρᾶν, ὥσπερ ὀφείλει γίνεσθαι ἀπαραλλάκτως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πασῶν νυμφῶν, αἷς τὸ τοιοῦτον ἀρμόσοι δίκαιον ἀπὸ παραπομπῆς τινος τῶν τοῦτο κτησαμένων, ὡς ἄνωθεν εἴρηται· οὐ γὰρ μόνῃ τῇ πορφυρογεννήτῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐξ αὐτῆς καταγομένοις ἐξέσται παραπέμπειν τοῦτο ἀπὸ διαθήκης, εἰ βούλονται, εἰς μίαν τῶν ἐπὶ τοῖς ἐξ αὐτῆς νυμφῶν αὐτῶν, ἐκείνου τῶν ὁμολογουμένων εἶναι ὀφειλοντος, ὡς εἰ καὶ ἰδικώτερον τοῦ ἄρρενος γένους μνημονεύομεν μόνου, ἀλλὰ καὶ τὸ θῆλυ συννοεῖσθαι τούτῳ ὀφείλει καὶ ὡς καὶ αὐτὸ ἐκφωνούμενον λεγέσθαι, ὅσον ἐπὶ τῷ περὶ τῶν οἰκημάτων τούτων κεφαλαίῳ.

Εἰ δ', (ὅπερ ἀπεύχομαι), ἡ συγγένεια ἐπιλείψει, ὡς μηδεμίαν ἐκ τῆς τοῦ γένους τῆς πορφυρογεννήτου κυρᾶς Ἀννης σειρᾶς περισώζεσθαι, τηνικαῦτα διορίζομαι, τὰ τοιαῦτα οἰκήματα εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς γυναικείας ταύτης μονῆς ἀποκαθίστασθαι καὶ τὰ μὲν τῆς ἔξω αὐτῆς οἰκήματα μετασχηματίζεσθαι εἰς ἐνοικιακά, καὶ τὴν πρόσ-οδον τούτων καρποῦσθαι τὴν μονήν, τὰ δὲ τῆς ἔσω αὐτῆς περιελεῖν καὶ τῇ μὲν ὕλῃ χρῆσασθαι, καθὼς αὐτῇ βουλητόν, τῷ δὲ ἐδάφει εἰς περιβόλιά τε καὶ παραδείσους ἐπικερδεῖς, ὧν τὰς προσόδους ἀπάσας ἡ μονὴ καρπώσεται μετὰ καὶ τῶν λουτρῶν.

Οἱ μέντοι τὴν νομὴν τε καὶ οἰκῆσιν κατὰ καιροὺς ἔχειν ὀφειλοντες ἐν τοῖς δηλωθεῖσιν οἰκήμασιν εὐλαβῶς ἐν αὐτοῖς διαῶνται καὶ περικοπὴν τινὰ τῇ μονῇ τῆς Κεχαριτωμένης τὸ σύνολον οὐκ ἐπάξουσιν· ἐξοῦσι δὲ ἐπ' ἀδείας κτίζειν, ἐνθα βούλονται ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῶν ἐκχωρηθέντων αὐτοῖς οἰκημάτων, καὶ τοσοῦτον ὑφῶν, ὥστε μὴ κατοπτεῦειν τι τῶν ἐν τῇ ἀνδρῳά μονῇ, εἴτε τῇ γυναικείᾳ, ἀλλ' οὐδὲ γυρόθεν τῶν ἀργῶν τοίχων τῆς μονῆς ἢ τῶν οἰκημάτων ἐπακουμβίσσουσι τι οἰκημα, ἀλλ' ἐλεῦθερα πάντα ἔσονται, καθὼς παρ' ἡμῶν γέγονασι. ξένοις δὲ προσώποις ἢ δι' ἀπεμπολήσεως ἢ μισθώσεως ἢ ἀνταλλαγῆς ἢ δωρεᾶς ἢ ὑποθήκης ἢ ἐνεχύρου ἢ ἐτέρου οἰουδήποτε τρόπου παρ' οὐδενὸς τῶν προσώπων τῶν ὁρισθέντων ἔχειν τὴν τῶν μνημονευθέντων οἰκημάτων κατοχὴν καὶ νομὴν ἢ τούτων χρῆσις

ὁπωσδήποτε ἐκχωρηθήσεται, ἀλλ' οὐδὲ ἀπλῶς ἐνοικίσαι τινὰ ἕτερον ἐν αὐτοῖς συγ-
χωρηθήσεται ὁ τὸ τοιοῦτον κτησάμενος δίκαιον, ἔχων ἴσως ἀλλαχού την οἰκίαν
ἀνάπαισιν· ταῦτα γὰρ παντελῶς ἀπείργομεν. εἰ δέ ποτε, (ὃ μὴ γένοιτο), τὸ
πρόσωπον τὸ καθ' οἰονδήποτε καιρὸν τὴν χρῆσιν ἔχων τῶν οἰκημάτων τῆς μονῆς,
(ἐπαναληπτέον γὰρ καὶ αὖθις τὸν περὶ αὐτῶν λόγον) ἐνοχῇ τινι καθυποβληθῇ
δημοσιακῇ ἢ ιδιωτικῇ ἐξ οἰονδήποτε τρόπου χρηματικῇ ἢ ἐγκληματικῇ ἢ καὶ
καθοσιώσει ὑποπεσεῖται, οὐ βούλεται ἡ βασιλεία μου ἐνοχοποιεῖσθαι τὰ τοιαῦτα
οἰκήματα ἢ τὴν αὐτῶν χρῆσιν, ἀλλὰ μένειν ἐλεύθερα πάσης ἐνοχῆς. καὶ εἰ μὴν
χρηματικὴ τίς ἐστὶν ἡ ἐνοχὴ, κατέχειν ταῦτα καὶ νέμεσθαι αὖθις αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ
πρόσωπον τὸ τὴν χρῆσιν ἔχον τούτων, καὶ ἡ ἄλλη πᾶσα περιουσία τούτου τοῖς
χρεώταις ἴσως κατὰ νόμους ὑπόκειται· αὕτη γὰρ ἡ χρῆσις καὶ κατοχὴ τῶν τοι-
ούτων οἰκημάτων καὶ τῶν ὑπ' αὐτὰ πάντων ὑπερτερεῖν ὀφείλουσι πάσης χρηματικῆς
ἐνοχῆς, ὡς τοιουτοτρόπως παραπεμπούσης ταῦτα τῆς βασιλείας μου πρὸς τοὺς
μέλλοντας ταῦτα κατέχειν. ἡ δὲ ἐγκληματικὴ ἐστὶν ἡ εὐθύνῃ ἢ καθοσίωσις καὶ
ἐκπίπτειν μέλλοι τῆς τοιαύτης χρήσεως, ἵνα ἐπανέρχεται αὕτη εἰς τὸ καλούμενον
μετ' αὐτὸ πρόσωπον κατὰ τὴν ἀνωτέρω διάστιξιν καὶ διαίρεσιν. ἐπιλειπόντων δὲ
τῶν προσώπων ἴσως ἐπανελεύσονται πρὸς τὴν δεσπότιδα μονήν.

Κἂν ποτε ἴσως, (ὑπερ ἀπέστω), πυρίκαυστα τὰ τοιαῦτα οἰκήματα γίνωνται
ἐκ μέρους ἢ ἐξ ὁλοκλήρου, οὐ βούλεται ἡ βασιλεία μου σχολάζειν τὴν χρῆσιν,
ὡς τῶν οἰκημάτων, ἐν οἷς θεωρεῖται ἡ κατοικήσις, εἰς τὸ μὴ εἶναι χωρησάντων,
ἀλλὰ τὸν τῆνικαῦτα τὸ δίκαιον τῆς τοιαύτης χρήσεως ἔχοντα κατὰ τὴν ἀνωθεν
διατύπωσιν, ἔχειν καὶ πάλιν αὐτὴν καὶ κατέχειν τὰ τοιαῦτα δίκαια, ὡς ἀνωθεν
εἴρηται, καὶ χρᾶσθαι τούτοις, ἔχοντα ἄδειαν ἀνοικοδομεῖν οἰκήματα ἐν τοῖς τόποις
τῶν καυθέντων, ὅποια δύναται, τῶν διαστίξεων τῶν περὶ τοῦ παραπέμπεσθαι ταῦτα
καὶ περιέρχεσθαι, καθὼς ἀνωθεν σαφέστερον εἴρηται, σώζεσθαι καὶ οὕτως ὀφειλουσῶν,
καὶ τὸ ἰσχυρὸν ἔχειν καὶ ἐνεργόν. πλὴν οὐκ ἐξέσται τινὶ τούτων ἐκδιδόναι τὸν
τόπον πρὸς τινὰ κηπεύσεως χάριν ἢ κτίσεως ἐνοικιῶν, ἀλλὰ πάλιν ἕτερα ἀντ'
αὐταῖς οἰκοδομῆσαι, οἷα δύναται, ἐπὶ τῷ καταμένειν ἐν αὐτοῖς, τὸν δὲ τῷ τόπῳ
χρησάμενον ἐτέρως παρὰ τὸν παρόντα ἡμῶν ὀρισμὸν ἐκπίπτειν τούτων διοριζό-
μεθα καὶ περιέρχεσθαι ταῦτα πρὸς τὸ μετὰ τὸν ἐκπεσόντα ἢ τὴν ἐκπεσοῦσαν
καλούμενον πρόσωπον, καθὼς ἀνωτέρω διείληπται.

Πάσας μέντοι τὰς διαληφθείσας¹⁾ ταύτας διατάγας τε καὶ διαστίξεις βού-
λομαι βεβαίως μένειν, μὴ ἔχοντος ἄδειαν τοῦ μέρους τῆς μονῆς καθ' οἰονδήποτε

¹⁾ διαλειφθ. C.

τρόπον ἀπεναντίας χωρεῖν τῶν παρὰ τῆς βασιλείας μου διορισθέντων ἐνταυθοῖ· τὴν γὰρ προσκύρῳσιν τῶν τοιούτων ἀκινήτων δικαίων πρὸς τὸ τῆς μονῆς μέρος, οὕτω καὶ μετὰ τοιούτων διαστιξέων ἐποιήσατο καὶ ποιεῖται ἡ βασιλεία μου, καὶ κατὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους διατάττεται τὴν δεσποτείαν αὐτῶν προσκεκυρωμένην εἶναι τῇ μονῇ, κἂν ἴσως τὸ μέρος αὐτῆς δίκαιά τινα κέκτηται ἀπὸ τινων ἐγγράφων ἢ ἀλλαχόθεν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις οἰκήμασι καὶ λοιποῖς καὶ πάσῃ αὐτῶν τῇ περιοχῇ, οὐ βούλεται ἡ βασιλεία μου ἄλλο τι γενέσθαι ἐπ' αὐτοῖς παρὰ τὰ ἐνταυθοῖ διατεταγμένα· τὴν γὰρ ὅλην μονὴν καὶ τὰ ὑπ' αὐτὴν καὶ περὶ αὐτὴν συστησάμενη ἡ βασιλεία μου ἐξ οἰκείων πολλῶν ἀναλωμάτων καὶ δαπανῶν ἄδειαν ἔχει πάντως διορίσασθαι ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἀκινήτοις τὸ δοκοῦν αὐτῇ, καὶ βούλεται τὸν αὐτῆς διορισμὸν μένειν ἀναλλοίωτον, κἂν πειραθεῖεν ἴσως αἱ μονάζουσαι ἄλλο τι ἐπιχειρῆσαι, ἀπρόσδεκτοι ἔσονται παντὶ δικαστηρίῳ καὶ τῆς μονῆς ἐκδιωχθήσονται αἱ πρωταίτιοι ταῖς ἄλλαις τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως.

Κεφ. π'. Περὶ τῶν ὀφειλουσῶν ἔχειν τὴν ἐφορείαν τῆς μονῆς. Ἐπεὶ δὲ ἀπαραίτητον ἦν καὶ τινα παρ' ἐμοῦ καταστῆναι, ὥστε ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς μονῆς καὶ σπουδάζειν ἐν ἅπασιν ἀπαράθραυστα τηρεῖσθαι τὰ ἐν τῷ τυπικῷ διηγορευμένα, καὶ μέντοι καὶ διωρίσατο ἡ βασίλειά μου ἐν τῷ περὶ τῶν ὀφελόντων ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς μονῆς κεφαλαίῳ τὴν περιπόθητόν μου θυγατέρα καὶ πορφυρογέννητον, κυρὰν Εὐδοκίαν, περιέπειν αὐτὴν καὶ διεκδικεῖν ἀπὸ τῶν πειρωμένων ἴσως αὐτῇ ἐπηρεάζειν καὶ σπεύδειν τηρεῖσθαι τῷ ἐν τῷ ἐκτεθέντι παρ' ἐμοῦ τυπικῷ διηγορευμένα ἀπαράθραυστα. ἡ δὲ διὰ τὰς ἁμαρτίας μου, ὡς εἴρηται, τοῦ τῆδε βίου ἐξεδήμησε, διορίζομαι, ἵνα μετὰ τὴν ἐμὴν τοῦ τῆδε βίου μετástασιν ἔχῃ τὴν ἐφορείαν τῆς μονῆς ἢ ποθεινοτάτῃ μου πορφυρογέννητος καὶ καיסάρισσα, κυρὰ Ἄννα, μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν αὐτῆς ἔχῃ τὴν ἐφορείαν τῆς τοιαύτης μονῆς ἢ περιπόθητός μου πορφυρογέννητος καὶ θυγάτηρ, κυρὰ Μαρία, ἅμα τῇ περιποθῆτω μου ἐγγόνῃ, κυρὰ Εἰρήνῃ τῇ Δουκαίνῃ, τῇ θυγατρὶ τῆς πορφυρογεννήτου κυρᾶς Ἄννης. τούτων δὲ μεθισταμένων τοῦ τῆδε βίου περιέρχεσθαι τὴν τοιαύτην ἐφορείαν εἰς τὴν ἐτέραν θυγατέρα τῆς πορφυρογεννήτου, κυρᾶς Ἄννης, ἢ ἐγγόνῃν ἢ προεγγόνῃν καὶ ἐφεξῆς, τὰς γὰρ ἐξ αὐτῆς θυγατέρας καὶ ἐγγόνας καὶ προεγγόνας καὶ ἐφεξῆς, ἄχρις ἂν ἡ τοῦ θήλεος γένους αὐτῆς σειρά περισώζηται, ἐφορᾷ τὴν μονὴν τῆς Κεχαριτωμένης μου θεοτόκου ἢ βασιλεία μου βούλεται τὴν τῷ χρόνῳ μέντοι πάντως τῶν ἄλλων προέχουσαν. τῆς σειράς δὲ τοῦ θήλεος γένους τοῦ ἀπὸ τῆς πολλάκις ῥηθείσης πορφυρογεννήτου, κυρᾶς Ἄννης, καταγομένου ἐπιλειπούσης τότε ἢ τῆς μονῆς ταύτης ἀντίληψις περιελεύσεται ἀπὸ τοῦ παρόντος ἐγγράφου τῆς βασιλείας μου διορισμοῦ καὶ εἰς μίαν τῶν ἐπὶ τινι

τῶν ἐκ τῆς πορφυρογεννήτου καταγομένων νυμφῶν, ἤγουν τὴν τοῦ χρόνῳ προ-
ήκοντος. καὶ αὖθις ἔσται τοῦτο συντηρούμενον μέχρις ἂν καὶ αἱ ἐπὶ ἄρρεσι νύμφαι
ἐκλείπωσι, τούτου φυλαττομένου, τοῦ μὴ τὴν μέλλουσαν τῆς μονῆς ἐφορᾶν μετὰ
θάνατον τοῦ οἰκείου συζύγου περιελθεῖν εἰς δεῦτερον γάμον. καὶ φθάσῃ ἴσως κατα-
στῆναι εἰς ἐφορείαν, εἴτα πρὸς δεῦτερον ἀποκλίνῃ¹⁾ γάμον, εὐθὺς ἐκπεσεῖται καὶ τῆς
ἐφορείας καὶ μεταβήσεται αὕτη εἰς τὴν μετ' ἐκείνην καλουμένην, τῆς διαστιξέως
ταύτης ἐπὶ πάσαις φυλάττεσθαι ὀφειλούσης. μετὰ μέντοι καὶ ταύτας ἐκλιπεῖν
πάσας, πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν ἐπιφανεστέρων τοῦ γένους ἡμῶν, πλὴν οὐχὶ καὶ αὐτὴν
τὴν τῷ χρόνῳ τῶν ἄλλων προήκουσαν, ἀλλ' ἣν ἄρα κατὰ καιροὺς αἰρετίσονται
αἱ τῇ τοιαύτῃ μονῇ ἐνασχοῦμεναι μονάζουσαι σὺν τῇ καθηγουμένῃ. καὶ τοῦτο οὕτως
συντηρηθήσεται μέχρι παντός, ἄχρις ἂν ὁ παρὼν διαρκοίῃ αἰὼν.

Ἐν τῇ μονῇ δὲ ἡ τὸ τῆς ἐφορείας δίκαιον ἔχουσα οὐπώποτε ἄλλοτε εἰς-
ελεύσεται, εἰ μὴ ὅτε ἡ ἀκολουθία τῆς ἐκκλησίας γίνεται. καὶ ταύτης συντελου-
μένης εὐθὺς καὶ αὕτη ἐξελεύσεται, εἰ μὴ που ὁμιλία τις πρόκειται ἀναγκαία καὶ
εἰς σύστασιν τῆς μονῆς συντείνουσα, καὶ τότε μετὰ δύο ἢ καὶ τριῶν γυναικῶν.
εἰ δὲ καὶ τινὰ τῶν ἀρχοντισσῶν συγγενῶν ἡμῶν ἢ καὶ ἑτέραν τύχοι εὐρεθῆναι
μετ' αὐτῆς, συνεισελεύσεται καὶ αὕτη μόνη εἰς τὴν μονήν, ἀνὴρ δὲ οὐδὲ εἷς, ὅτι
ἄβατον εἶναι τὸ μοναστήριον παντάπασιν ἀνδράσι, καὶ αὐτοῖς τοῖς εὐνούχοις διοριζό-
μεθα καὶ κεκλεισμένον διηνεκῶς. εἰ δὲ τινες τῶν ἀρρένων παίδων ἡμῶν καὶ τῶν
ἐπὶ θυγατράσι γαμβρῶν ἢ καὶ ἐγγόνων πόθῳ τῷ πρὸς ἡμᾶς ἢ ὑποθέσεως ἕνεκεν
τῇ μονῇ ἀναγκαιῶς θελήσουσιν εἰς τὸ μοναστήριον εἰσελθεῖν, εἰσελεύσονται εἰς τὸ
ἐξωνάρθηκον²⁾, ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένης μετὰ καὶ αὐτῆς
αὐτοὶ μόνοι, καὶ στάντες ἄχρι συμπληρώσεως τῆς ἀκολουθίας μετὰ [τὴν] συμ-
πλήρωσιν³⁾ ταύτης, ἀπελθουσὼν τῶν μοναζουσῶν εἰς τὸ κοιμητήριον αὐτῶν εἰσελεύ-
σονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καταλειφθείσης μόνης τῆς ἡγουμενῆς μετὰ δύο ἢ καὶ τριῶν
γηραλωτέρων μοναζουσῶν εὐλαβῶν, καὶ ὁμιλήσαντες αὐταῖς τὰ προσήκοντα καὶ τῇ
Κεχαριτωμένῃ Θεοτόκῳ προσκυνήσαντες ἐξελεύσονται. καὶ τρῦτο δράσουσιν ἅπας ἡ
δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Θεοτόκου. αἱ μέντοι περιπόθητοί μου
θυγατέρες αἱ πορφυρογεννήτοι, ἥ τε κυρὰ Ἄννα καὶ ἡ κυρὰ Μαρία, καὶ ἡ ποθεινο-
τάτῃ μου ἐγγόνῃ, κυρὰ Εἰρήνῃ ἡ Δούκαινα, ἔξουσιν ἄδειαν, ὅποτε καὶ βούλονται,
ἐν πάσαις ταῖς θεῖαῖς συνάξεσιν καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐστιάσεως συνεκκλησιάζεσθαι
καὶ συνεσιᾶσθαι ταῖς μοναζούσαις, πλὴν μετὰ δύο γυναικῶν αὐτῶν ἢ τριῶν. ἡ δὲ
θύρα ἢ εἰσάγουσα εἰς [τὴν]⁴⁾ τοιαύτην μονὴν ἀπὸ τοῦ μέρους τῶν δεσποτικῶν οἰκη-

¹⁾ ἀποκλίνει M. ²⁾ ἔξαρ. ut semper M. ³⁾ μετὰ συμπληρώσεως M. ⁴⁾ Supplev.

μάτων ἔσωθεν μὲν κλεισθήσεται παρὰ τῆς καθηγουμένης, ἔξωθεν δὲ παρὰ τῆς ἀντιλαμβανομένης τῆς μονῆς, πάντων τῶν ἄλλων τῶν διαλαμβανομένων ἐν τῷ τρίτῳ κεφαλαίῳ τῷ περὶ τῆς ἐφορείας ὀφειλόντων τηρεῖσθαι ἀναλλοιώτων ἐς αἰεὶ †.

Περὶ τοῦ περιορισμοῦ τῆς μονῆς.

Ὁ διαιρέτης τοῦχος τῆς γυναικείας μονῆς τῆς Κεχαριτωμένης ἄρχεται ἀπὸ τοῦ εἰσοδικοῦ πυλῶνος τῆς μονῆς τοῦ κατέμπροσθεν κειμένου τῆς δημοσίας ὁδοῦ τῆς ἐχομένης ἀπὸ τῆς ἀγίας Ἀννης τοῦ Δευτέρου, καὶ διέρχεται πρὸς ἀνατολὰς κρατῶν τὴν αὐτὴν δημοσίαν ὁδόν, καὶ ἀπέρχεται ἄχρι τοῦ παρακελλίου τοῦ νοσοκομείου¹⁾ τῆς μονῆς τοῦ κατέναντι τοῦ ἄρκου τοῦ ἡλιακοῦ τῶν οἰκημάτων τοῦ δρυὸς (?) τῆς μονῆς. ἔχει μῆκος πῆχεις τεσσαράκοντα ὀκτώ, διαιρῶν ἀριστερὰ τὰ οἰκήματα τῆς μονῆς, δεξιὰ δὲ τὴν δημοσίαν ὁδόν, ἀπαγκαλίζει μικρόν, κρατῶν πάλιν τὴν αὐτὴν δημοσίαν ὁδόν, καὶ ἀπέρχεται ἄχρι τῆς ρυμίδος τῆς ὀπισθεν τῶν κελίων τῆς πατριαρχικῆς γυναικείας μονῆς τοῦ ἀγίου Νικολάου, ἔχει μῆκος πῆχεις πεντήκοντα τρεῖς. διαιρῶν ἀριστερὰ τὰ οἰκήματα τῆς μονῆς, δεξιὰ δὲ τὴν δημοσίαν ὁδόν, κάμπτει πρὸς ἄρκτον κρατῶν τὴν ρυμίδα, διαιρῶν δεξιὰ τὸν ναὸν τοῦ ἀγίου Νικολάου, ἀριστερὰ δὲ τὰ οἰκήματα τῆς μονῆς, ἔχει μῆκος πῆχεις δεκαοκτὼ ἥμισυ, κλίνει πρὸς ἀνατολήν, ἔχει μῆκος πῆχεις τρεῖς, νεύει μικρὸν πρὸς ἄρκτον, ἔχει μῆκος πῆχυν μίαν, διέρχεται πάλιν πρὸς ἀνατολήν μῆκος πῆχεις πέντε, πάλιν κάμπτει πρὸς ἀνατολήν, ἔχει μῆκος πῆχεις τέσσαρας ἥμισυ, εἴτα πάλιν κλίνει πρὸς ἀνατολὰς, ἔχει μῆκος πῆχεις τέσσαρας ἥμισυ, πάλιν κάμπτει πρὸς ἄρκτον διαιρῶν δεξιὰ τὰ οἰκήματα τοῦ ἀγίου Νικολάου, ἀριστερὰ δὲ τὰ οἰκήματα τῆς μονῆς, καὶ ἀπέρχεται ἄχρι τοῦ τοίχου τοῦ ἀνωκάτω οἰκήματος τοῦ βεστιαρίου τῆς βασιλείας μου. ἔχει μῆκος πῆχεις δώδεκα. κλίνει μικρὸν πρὸς δύσιν, ἔχει μῆκος πῆχεις δύο, διέρχεται πάλιν πρὸς ἄρκτον διαιρῶν ἀριστερὰ τὴν ρυμίδα τὴν ἔμπροσθεν τοῦ ἐργοδοσίου τῆς μονῆς, δεξιὰ δὲ τὰ οἰκήματα τῆς βασιλείας μου, εἰς ὃν τοῖχον ἐπίκειται ὁ ὁμφαίτος τοῦ βεστιαρίου τῆς βασιλείας μου καὶ ὁ διὰ καρικοξύλου ἡλιακὸς ὁ κατίσον τοῦ ἀσκεποῦς ἡλιακοῦ, ἔχει μῆκος πῆχεις εἴκοσι τρεῖς, κάμπτει πρὸς δύσιν διαιρῶν ἀριστερὰ τὴν ρυμίδα καὶ τὸ ἐργοδόσιον τῆς μονῆς, δεξιὰ δὲ τὰ οἰκήματα τῆς βασιλείας μου, ἔχει μῆκος πῆχεις δεκαπέντε, κλίνει πρὸς ἄρκτον, διαιρῶν ἀριστερὰ τὸν ἀνετον τόπον τὸν ὀπισθεν τοῦ βήματος τῆς ἐκκλησίας τῆς μονῆς, δεξιὰ δὲ τὰ οἰκήματα τῆς βασιλείας μου, ἔχει μῆκος πῆχεις δεκαἕξ. πάλιν κάμπτει πρὸς δύσιν διαιρῶν ἀριστερὰ

¹⁾ νοσοκόμου Μ.

τὸ παράπτερον¹⁾ τῆς ἐκκλησίας τῆς μονῆς, δεξιὰ δὲ τὸ τετρακαρικόξυλον τῆς βασιλείας μου, ἔχει μῆκος πῆχεις ἑννέα, πάλιν κάμπτει πρὸς ἄρκτον διαίρων ἀριστερὰ τὸ εἰκονοστάσιον τῆς βασιλείας μου, δεξιὰ δὲ τὸ τετρακαρικόξυλον, ἔχει μῆκος πῆχεις δώδεκα, ἐν ᾧ ἐστὶ καὶ μονό . . .

Finis deest.

† Τὰ ὑποτελεῖ ἀμπέλια τῇ ἁγίᾳ μονῇ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς Κεχαριτωμένης περὶ τὸ ἐκτὸς μέρος διακείμενα τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς²⁾ †.

	Μοδίων	Νομίσματα	Κεράτια
† Βασιλείος ὁ Καλογερίτης	γ' παρὰ ς"	—	κγ'
† Χῆρα ἡ Τξιμογουλίνου	γ'	α'	—
† Χῆρα ἡ Πλυπερίνου	β' ς"	—	κ'
† Δημήτριος Ὁκανῶα	ε' ε"	α'	ιη'
† Ἱερεὺς Ὁκανῶα ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ	γ' ς"	α'	γ'
† Ἀπόστολος ³⁾ ὁ Λιθογνόμων	ς' ι"	α'	ιβ'
† Γούνιος ὁ Κένταρχος	ε'	α'	ις'
† Ἰωάννης ὁ Τξιβίτζουλος	γ' γ" λεπτά γ'	α'	β' ς"
† Κώνστας ὁ Γαλῶτης	β' δ"	—	ιη'
† Μακάριος ὁ Κουρσάρης	β' η"	—	ις'
† Λαμπάδιος ὁ Πανόπλος	δ' ι"	α'	θ'
† Θεωδόρος ὁ Κηπρός	ς'	β'	—

Νομίσματα ἔχει ιε' κεράτια ι' ἡμισυ.

† Ἡ χρυσοτέλεια τῆς μονῆς ἡμῶν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τῆς Κεχαριτωμένης τὰ εἰς τὴν αὐλὴν ἡμῶν.

	Νομίσματα	Κεράτια
† Ὁσπήτιον τοῦ Σοφριανοῦ μετὰ καὶ τῆς περιοχῆς αὐτοῦ ⁴⁾	β'	—
† Ὁσπήτιον τῆς Εὐφημίας πλησίον τοῦ Σοφριανοῦ	—	ιε'
† Ὁσπήτιον τοῦ Βαρδαλῆ εἴτε τῆς Κουρααμένης	—	ιε'
† Ὁσπήτιον τῆς Καπασοῦς	α'	—

¹⁾ παράπτερον cod.: M. proposuit emendationem παραπτ. ²⁾ Sequentes tabellae codici insertae in charta papyracea vulgari descriptae, non eadem manu, qua reliquum opus, sed longe recentiore et imperitiore. M. ³⁾ ἀπὸ ξο M. ⁴⁾ Corr. M. ex αὐτῆς.

	Νομίσματα	Κεράτια
† Ὁσπήτιον Ἀγγελίνης τῆς παπαδίας	—	ιβ'
† Ὁσπήτιον τῆς θυγατρὸς αὐτῆς	α'	—
† Ὁσπήτιον τῆς Σουρουμίνας	—	ιβ'
† Ὁσπήτιον τοῦ Γαρατζία	—	ιε'
† Ὁσπήτιον τοῦ Συρόπλου μετὰ τοῦ ἀμπέλου . . .	γ'	—
† Ὁσπήτιον τοῦ Πεληγιάνου	α'	—
† Ὁσπήτιον τοῦ Βουτζᾶ	α'	—
† Ὁσπήτιον Θεοδώρας Καθαρῆς τῆς γηροκομιτῆσας	—	ιβ'
† Ὁσπήτιον τοῦ Γερακάρη	—	ιβ'
† Ὁσπήτιον τῆς Ῥουδσάας	α'	γ'
† Ὁσπήτιον Θωμαΐδος τῆς ἀνατροφῆς τῆς Τζουκένας	—	ιβ'
† Ὁσπήτιον τοῦ Τζουκί	α'	—
† Ὁσπήτιον τῆς Χανπουρνέας	—	ιβ'
† Ὁσπήτιον τοῦ Κατακαλοῦ τὸ ἔχει ὁ Μαιτιζονίτης	—	ιη'
† Ὁσπήτιον ἕτερον πλησίον τούτου	—	κα'

Νομίσματα ἔχει ιζ' κεράτια ιγ'

† Ἡ χρυσοτέλεια τῆς μονῆς τῆς θεοτόκου τῆς Κεχαριτωμένης
τὰ ἐκτὸς καὶ χρονικά.

	Λόγος	
	Νομίσματα	Κεράτια
† Τὸ μαγκήπιον — νήκυν	κ'	α'
† Ὁσπίτιον ἐχέ κολα (sic) τῆς ἀποθύκης — νήκυν	β'	ιβ'
† Ὁσπίτιον ποτὲ τοῦ Σοφianoῦ — νήκυν	ε'	—
† Ὁσπίτιον τοῦ Τζηγούδη	—	ιε'
† Ὁσπίτιον Ψαθὰ τοῦ Σοφianoῦ	α'	—
† Ὁσπίτιον τοῦ Λατούρου	α'	—
† Ὁσπίτιον ἐργαστῆρην τοῦ αὐτοῦ }	—	—
† Ὁσπίτιον ἕτερον τοῦ Ταύρου αὐτοῦ	—	ιβ'
† Ὁσπίτιον πλησίον αὐτοῦ — νήκυν	β'	—
† Τῆς Ἀπηδοῦς ὁσπίτια δύο	α'	ιβ'
† Ὁσπίτιον τοῦ Μαυραγάνου	—	κα'
† Ὁσπίτιον τοῦ Μαυριάνου	α'	ιβ'
† Ἐτερον τοῦ αὐτοῦ ὁμοῦ }		
† Ἡ ἀμπεληκία		

	Λόγος	
	Νομίσματα	Κεράτια
† Ὅσπτιον τοῦ παπᾶ Ζαγάρᾳ	α'	θ'
† Ὅσπτιον τῆς Θωμαῖς	—	κα'
† Ὅσπτιον Μιχαήλ τοῦ Χαραστία	α'	γ'
† Ὅσπτιον τοῦ Τριανταφύλου	—	ιβ'
† Ὅσπτιον τοῦ Μαύρου	α'	—
† Ὅσπτιον τῆς Μυλωνήσας	α'	—
† Ὅσπτιον τοῦ Χαρατζία	—	ιε'
† Καὶ μοδοπουλίου ἀμπελών	α'	ιβ'
† Ἰωάννης ὁ Σέρβος μοδοπουλίου ἀμπελών	ς'	ιη'
Νομίσματα ν' κεράτια θ'		

	Νομίσματα	Κεράτια
† Ὁ Παλαιολόγος ἐξ ἀγορασίας ἀπὸ τῆς Ἀπηδούς	α'	ιβ'
† Καὶ ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς πυγεῖς	ι'	ιβ'
† Καὶ ἀπὸ τὸ ἐργαστῆρην	κ'	—
† Καὶ ἀπὸ τὸν Γαλατάν	γ'	—

Χρονικά.

† Ἐχῃ ὁ παπᾶς ῥῶγαν τὸν χρόνον	κ'	—
† Ἐχῃ καὶ ὁ ἀμπεληκὸς τὸν χρόνον	μβ'	—
† Ἐχῃ καὶ ἡ ἐκκλησίᾳ ἔξοδον κηρὸν καὶ ἔλαιον	ιβ'	— ¹⁾

Et codice bibliothecae Parisienis (Cod. reg. Nr. 3019) cum versione latina et notis edidit B. Montfaucon in libro: Analecta graeca sive varia opuscula graeca hactenus non edita. Ex mscr. codicibus eruerunt, latine verterunt et notis illustrarunt Monachi Benedictini congregationis Sancti Mauri. Tomus primus (unicus). Lutetiae Parisiorum. 1688 p. 136. Confer ejusdem Palaeographiam graecam p. 299 et notas in fine voluminis.

¹⁾ Modicam tantum monasterii reddituum partem hic recenseri facile intelliget, quisquis animadvertet, omnes pecunias hic computatas vix centum nomismata excedere, e quibus tamen 42 soli vinitori in mercedem quotannis solvebantur. M.

III. 6718—1210, mense aug^ousto, [ind. XIII.].

*Typicum monasterii Sanctae Mariae Machaeradis in insula Cyp^{ro}, editum ab hiero-
monacho Nilo, episcopo Tamassi, conditore coenobii.*

Τυπικὴ διάταξις Νείλου ἱερομονάχου καὶ καθηγουμένου καὶ κτήτορος
τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τοῦ Μαχαίρα.

Πάτερ, εὐλόγησον.

† Ὁ εὐτελής Νεῖλος ὁ καὶ¹⁾ Ταμασέων ἐπίσκοπος οἰκείᾳ χειρὶ
προέταξα †.

† α'. Τὸ τῆς παρούσης ζωῆς ἡμῶν ἐφήμερόν τε καὶ διαρρέον, διδάσκει μὲν
ἡμᾶς ἡ θεία γραφή, ἄνθος χόρτου τὰς παροδικὰς ἡμῶν ἡμέρας καλοῦσα, ὡς ἐν
τῷ βίῳ μὲν ἐξανθοῦντα, ταχὺ δὲ παρερχόμενα τῇ τοῦ θανάτου τομῇ, διδάσκει δὲ
μᾶλλον καὶ αὕτη τῶν πραγμάτων ἡ πείρα, δι' ἧς τὸ γένος ἡμῶν καθ' ἐκάστην
ὡς ἄσταχυν θεριζόμενον βλέπομεν καὶ πρὸς ἑτέραν λήξιν μεταπεμπόμενον, οὕτω
τῆς προνοίας οἰκονομούσης, ἵνα τοῦ κακοῦ διακοπτομένου ἐντεῦθεν πρὸς θειοτέραν
ζωὴν μετασκευαζώμεθα καὶ θεῖαν ὄντως ἀλλοιωθῶμεν ἀλλοίωσιν, οὕτω τύχωμεν
τοῦ καλοῦ καὶ ἄλλο τι θειοτέρόν τε καὶ ὑψηλότερον εἰς ἡμετέραν ὠφέλειαν. ποῖον
δὴ τοῦτο; τὸν ἀδηλον δηλαδὴ καὶ ἀόριστον ὅρον τῆς ἐκάστου ζωῆς, ἵν' οὕτως ἀεὶ
ἐμπαράσκειοι ὦμεν πρὸς τὴν ἐνθένδε μετάβασιν, καὶ τὰ καθ' ἑαυτοὺς καλῶς δια-
θώμεθα, ὥστε τὰς ἡμετέρας γνώμας καὶ μετὰ θάνατον πρὸς τὸ λυσιτελεῖν ἐνεργεῖν
καὶ σύλλας αὐτὰς καθίστασθαι τοῖς μετέπειτα, ὧν ζῶντες ἐβουλευσάμεθα. τοῦτον
οὖν τὸν σκοπὸν καθ' ἑμαυτὸν²⁾ ἀνελίττων³⁾ καγὼ, καὶ τοῖς οἰκείοις λογισμοῖς πρὸς τὸ
ἀπαραίτητον γεγωνῶς ὄφλημα πρὸς τὴν παρούσαν μου τυπικὴν κειώρηκα διάταξιν,
ζῶν καὶ τὰς αἰσθήσεις ἔχων ἐρρωμένως καὶ τὸν νοῦν ὑγιᾶ, χάριτι τοῦ παντοδύ-
ναμου θεοῦ, διατίθημι δὲ οὐχὶ τὰ κατ' ἐμὲ πάντως· τί γὰρ ἐμοὶ ἴδιον, ὅσον ἀπὸ
τοῦ νόμου, τῶν δὲ θείων κανόνων καὶ τῆς συνεπαμνυούσης ἐντολῆς, εἰ καὶ δι'
ἡμῶν ἡ τοῦ θεοῦ ἄφατος φιλανθρωπία τὰ τῆς ἐπ' ἐμὲ μονῆς εἰς κρείττονα καὶ
ὑψηλοτέραν μετεβίβασεν εὐπορίαν τε καὶ κατάστασιν, ὡς κατωτέρω τρανώτερον
δηλωθήσεται. ἀλλὰ γε τὰ κατὰ τοὺς ἄλλους εὐλαβεστάτους μου ἀδελφούς δια-
ζωγραφῶ καὶ ὡς ἐμψύχους εἰκόνας προτίθημι, ἅπερ οἶδα λυσιτελεῖν τοῖς ἐμοῖς
λογικοῖς θρέμμασι, σωματικῶς τε ἅμα καὶ ψυχικῶς, ἐπειδὴ καὶ χρεῖα πολλὴ τῆς
ἐκατέρωθεν θεραπείας τοῖς τοιοῦτοις προβάτοις ἐστίν. ὁ μὲν οὖν σκοπὸς τῆς

1) καὶ ὁ Ε.

2) ἐαυτόν Ε.

3) ἀναλ. Ε.

παρούσης διατάξεως τοιούτος. πρὸς δὲ καὶ ἑτέρα τις εὐλογος πάνυ αἰτία, ἵνα μὴ κατὰ τὴν ἐμὴν πρὸς κύριον ἐκδημίαν ἀρπαγῆς καὶ ἀναρχίας πάρεργον γένηται ἢ τοῦ προστησομένου προχείρισις¹⁾, ὅπερ εἴωθεν ἀποτίκτειν τὸ φιλαρχον καὶ ἢ ἐντεῦθεν ὑπανακύπτουσα φιλόνομικος ἔνστασις, ἣν ὁ πονηρὸς, ἀρχὴν λαβὼν ἀπορριμνῶν, καὶ ὑποδύμενος ταύτην, τοῦ σεμοῦ βίου καὶ τῆς καλλίστης διαγωγῆς θολερὰν ἀνατροπὴν ἐπάγει καὶ σύγχυσιν. ἔτι γε μὴν καὶ ἵνα ὁ ἀρχῆθεν παρακολουθήσας τύπος ἐν τῇ παρουσίᾳ μου διατάξει καταστρωθεὶς συντηρῆται ἕως τέλους ἀνόθευτος καὶ ἀνακρωτηρίαστος πάντῃ, καθὼς καὶ ἕως τῆς δεῦρο θεοῦ προνοία πεφύλακται. ἄλλοι μὲν τύποι τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγίας μονῆς καὶ ἡ τοῦ μεθ' ἡμῶν ἡγουμενεύσαντος²⁾ προχείρισις, αἱ τε αἰτίαι³⁾ καὶ οἱ καιροί, καθ' οὓς εἴωθε τελεῖσθαι τὰ τυπικὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς κοινοβίου γραφήσονται ἐν ἰδίοις κεφαλαίοις ἐν τῷ παρόντι ἐγχειρήματι, θεοῦ εὐδοκούντος καὶ τῆς ἀσπύρωσ αὐτὸν κυρησάσης ἀγῆς θεομητόρος.

β'. Ἀναγκαῖον δὲ ἐπιμνησθῆναι ἡμᾶς ἐν συνοπτικῇ κοινῇ διηγήσει καὶ παραστήσαι προτέρῳ, ὁποῖος ὁ τόπος, ἐν οἷς ἡ καθ' ἡμᾶς εὐαγεστάτη μονὴ ἀρχῆθεν ὑπῆρχεν, καὶ ἦν⁴⁾ ἀλλοιώσιν ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἐδέξατο, θεοῦ τοῦ παναγάθου ταῦτα εὐδοκήσαντος. γέρων τις πνευματοφόρος, τοῦνομα Νεόφυτος, τὸν ἀσκητικὸν διάγων δίαυλον, ἐν ταῖς ἐρήμοις ταῖς πρὸς τὸν Ἰορδάνην ἀσκούμενος καὶ ἄκρος γεγωνὺς ἀσκητῆς καὶ τὴν ἀρετὴν περιβόητος, καταλείψας τοὺς ἐκεῖσε τόπους ὁ γέρων διὰ [τὴν]⁵⁾ τῶν ἀθέων Ἀγαρηνῶν ἐπιδρομὴν καὶ τὴν νῆσον καταλαβὼν καὶ τὸ ὄρος εὐρὼν ἄβατον καὶ τραχὺ καὶ ἔξω πάσης ταραχῆς ἀνθρώπων καὶ πρὸς ἀσκητικὸς ἀγῶνας ἐπιτήδειον καὶ ἡσύχιον, ἡρετίσατο⁶⁾ κατοικεῖν ἐν αὐτῷ συνεπόμενον ἔχων καὶ τὸν αὐτοῦ φοιτητὴν, τὸν μοναχὸν δηλαδὴ κύριον Ἰγνάτιον, καὶ δὴ⁷⁾ καλύβην πηξάμενος κατώκουν ὡς πόλιν τὴν ἔρημον, ὑπὸ τινων δὲ φιλοχρίστων τὴν ἐφήμερον τροφὴν ἐπορίζοντο. καὶ οὕτως ἀγγελικῶς βιούντων μετέστη πρὸς κύριον ὁ τιμιώτατος γέρων, καταλείψας τὴν καλύβην καὶ τὴν μηλωτὴν τῷ νέῳ Ἐλισσαίῳ. οὗτος πονῶν καὶ πιεζόμενος⁸⁾ τῇ ἐνδείᾳ, τὸ κατὰ δύναμιν τὸ τραχὺ τοῦ ἀνωμάλου τόπου ἤρξατο φιλοκαλεῖν καὶ τινα γηραιὸν ἀσκητὴν προσεδέξατο, τοῦνομα Προκόπιον ἔχων τούτον μικρὸν παραμύθιον ἀντὶ τοῦ μεταστάντος πατρὸς. καὶ ἡ μὲν προθυμία ἐνέαζεν πρὸς τὴν φιλοκαλίαν τοῦ τόπου, ἡ δὲ χεὶρ ἐνάρχει τῇ ἐνδείᾳ πιεζομένῃ. ἔπεισεν αὐτοὺς λογισμὸς, πρὸς τὴν Μεγαλόπολιν ἀπελθεῖν καὶ τῷ εὐσεβεῖ αὐτοκράτορι δεηθῆναι καὶ τὴν κατέχουσιν αὐτοὺς ἐνδειαν ἐπιδαμπεῦσαι τῷ ἐνθέῳ κράτει αὐτοῦ. ὁ δὲ καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν ὑπακούσας, φιλόχριστος

1) προχείρισις hic et saepius E.

2) ἡγουμενεύσαντος E.

3) αἰτίαν E.

4) οἱ E.

5) Supplevimus.

6) ἡρετίσατο E.

7) δεῖ E.

8) πιεζόμενος E.

τῷ ὄντι καὶ χριστομίμητος [ὦν]¹⁾ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ πορφυρογέννητος, κύριος Μανουὴλ ὁ Κομνηνός, ἐπεχορήγησεν αὐτοῖς διὰ θεοῦ καὶ προσκυνητοῦ ὁρισμοῦ τὸ ἐτησίως λαμβάνειν νομίσματα τρικέφαλα πεντήκοντα, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅρος καὶ τὰ²⁾ πέρας αὐτοῦ δωρεὰν ἐπεχαρίσατο, ἀλλὰ καὶ τὴν μέλλουσαν ἀνοικοδομησαὶ μονὴν παντός προσώπου ἐλευθεράν πεποίηκε, τὸν τε κατὰ τὴν ἐνορίαν ἀρχιερέα διεκώλυσε δι' ἑτέρου προστάγματος τοῦ μὴ τινα ἐξουσίαν ἔχειν κατὰ τῆς μονῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων μοναχῶν, ἀλλὰ μόνην τὴν ἀναφορὰν ἔχειν [ἐκέλευσε]³⁾ καὶ τοῦ θεοῦ συναντιλαμβανομένου αὐτοῖς. ἀνικοδόμησαν [οὖν]⁴⁾ τὸ εὐκτήριον εἰς ὄνομα τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τιμώμενον καὶ κελλίων ὀλιγοστών γέγονε περιποίησις. ὁ δὲ δηλωθεὶς γηραιὸς⁵⁾ καὶ αὐτὸς μετέστη πρὸς κύριον. ἀπολειφθεὶς τοίνυν ὁ μοναχὸς κύρις Ἰγνάτιος μετὰ τινων ἀδελφῶν οὐ πλείους τῶν πέντε ἢ ἕξ ἦν τὰ τῷ θεῷ φίλα ἐργαζόμενος· καὶ γὰρ ὁ ἀληθὴς ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ οὐ τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον ἐζήτει, ἀλλὰ [τὸ]⁶⁾ τῶν ὑπ' ἐκείνου ποιμαινομένων ἀνδρῶν· ὅλος γὰρ ὦν πνευματικὸς ὁ ἀνὴρ τοὺς ὑπ' αὐτὸν πάντοτε ἐστήριζεν τοῦ γενναίως φέρειν τὰ ἐπίπονα τῆς ἀσκήσεως. οὕτως ἡ φήμη τοῦ ἀνδρός⁷⁾ διέθεε καὶ ὡς πρὸς ὁσμὴν μύρου τῶν αὐτοῦ φημι ἀρετῶν πάντες ἔθεον πρὸς αὐτόν. τούτῳ τῷ τρόπῳ κινηθεὶς καὶ γὼ ὁ ἐλάχιστος ὥφθην μετὰ τὸ ἐξάκις χιλιοστὸν ἐξακοσιοστὸν ὀγδοηκοστὸν ἔτος ἀπὸ τῆς τοῦ κόσμου κτίσεως· ἔρω γὰρ κατέλαβέ με πολλὸς τοῦ τοῦς ἀγίους τόπους ἰδεῖν καὶ προσκυνῆσαι καὶ τοῖς ἐκεῖσε πατράσιν ἐν ὑποταγῇ καταβιῶσαι. καὶ δὴ⁸⁾ θᾶπτον τὸ βούλημα ἔργον ἐγεγόνει, καὶ διαπλεύσας τὸν πλοῦν καὶ τὴν νῆσον καταλαβὼν καὶ πρὸς φιλαρέτους ἄνδρας εἰς συντυχίαν ἐλθὼν τὸ ἀθόρυβον τῆς νήσου ἐγκωμιάζοντας καὶ τὸν ἐρημότερον τόπον πρὸς ἄσκησιν εἶναι ἐπιτηδεύων τοῖς βουλομένοις, εἰλόμην τοῖς λόγοις τῶν θαυμασιῶν ἀνδρῶν [πείθεσθαι]⁹⁾, καὶ τούτοις δεηθεὶς καὶ ἐκλιπαρήσας τοῦ ἐπιδειξάι μοι τόπον ἐφήσυχον. καὶ εἴξαντες τῇ εὐτελεῖ μου αἰτήσει αὐτοὶ καὶ τὸν τόπον καὶ τὸν γέροντα ὑπέδειξαν. ἐγὼ δὲ τὴν συνήθως τοῖς μοναχοῖς βαλὼν μετάνοιαν καὶ τὰ τοῦ σκοποῦ κατὰδὲλα τούτῳ πάντα ποιήσας ἔμεινα σὺν αὐτῷ καταριθμηθεὶς τοῖς λογικοῖς προβάτοις αὐτοῦ. ἔσχον δ' αὐτὸν πατέρα πνευματικὸν καὶ τῶν πρακτέων καθηγητὴν καὶ τῶν καλῶν πάντων σωτήριον διδάσκαλον καὶ πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς μοναδικῆς πολιτείας χεῖραγωγὸν ἀπλανῆ καὶ τοῖς θεαρέστοις αὐτοῦ ὑπέικων ἀεὶ θελήμασιν· ἀπαρνησάμενος γὰρ παντάπασι τὸ οἰκεῖον θέλημα εἰς πάντα γέγονα τὸ ἑαυτοῦ, χεῖρ, πούς, βακτηρία τοῦ γήρους, συναντιλαμβανόμενος καὶ συμπονῶν αὐτῷ πρὸς

1) Supplevimus. 2) τό E. 3) Supplevimus. 4) Supplevimus. 5) γηρεός E. 6) Supplevimus. 7) τὸν ἄνδρα E. 8) δεῖ E. et saepius. 9) Supplevimus.

τὴν τῆς μονῆς περιποίησίν τε καὶ σύστασιν. ἀλλὰ καὶ τῆς νήσου πιεζομένης τῷ λιμῷ καὶ αὐχμῷ ἐξαποστάλην παρ' αὐτοῦ εἰς τὰ τῆς Κιλικίας μέρη πρὸς διακονίαν καὶ ἐπιαιτισμὸν τῶν σὺν ἐμοὶ ἀσκουμένων συναδελφῶν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν διακονίαν τῆς μονῆς διηκόνησα παρ' ὅλην τὴν ἐκείνου ζωὴν· καὶ γὰρ κατὰ γνώμην αὐτοῦ καὶ θέλῃσιν πάντα ἔπραττον, ἐκεῖνος δὲ εὐρών με θεοῦ χάριτι πάντα πρὸς θεραπείαν αὐτοῦ καὶ φρονούντα καὶ πράττοντα, τί ποιεῖ; διατάξιν ἐκθέμενος ἔγραφον εἰς προστασίαν με τῶν ἀδελφῶν ἐξελέξατο, τὸ τῆς προστασίας καὶ τῆς ἡγουμενίας τὸ λειτούργημα ἀναθέμενος. κἀγὼ τοίνυν, εἰ καὶ φορτικὸν ἴσως δόξειε τὸ μέλλον ρηθῆσθαι, οὐ φορτικὸν δὲ πάντως τοῖς εἰδόσιν τὰ κατ' ἐμέ. τὴν προστασίαν ἀνεβαλόμεν ὅλος σὺνδρακρυς γεγονῶς καὶ τῇ γῇ προσερείσας¹⁾ τὸ πρόσωπον τῆς προστασίας τὸ βάρος ἐκῆτον ἀπορρίψασθαι. ὁ δὲ ἡπίας τισὶν καὶ μελιρρῦτοις διδαχαῖς ἀνεκτῆσατο. οὐ δίκαιον, ἔφη, τέκνον, τοῖς τοῦ θεοῦ ἀνεφίκοις κρίμασιν ἀντιτείνειν ἢ ἀντιλέγειν τὸ σύνολον· ἃ γὰρ ὁ θεὸς βεβούλευται, τίς ἱκανὸς διασκεδάσαι, ὡς γὰρ οἶδεν ἡ ἄφατος αὐτοῦ εὐσπλαγχνία, οὕτω τὰ κατὰ σὲ οἰκονομήσει, ὥστε τὸν τραχὺν καὶ αὐχμηρὸν τοῦτον τόπον ὑπὸ σοῦ λαμπρυνθῆναι τε καὶ φαιδρυνθῆναι καὶ πολλῶν ψυχῶν γενήσῃ πρόξενος σωτηρίας καὶ εἰς πλατυσμὸν ἀγάγῃς θεοῦ εὐδοκοῦντός σοι καὶ τῆς ἀγνῆς θεομητορος τὸ ἀφανὲς καὶ μικρὸν τοῦτο ποίμνιον, καὶ ὄρους καὶ τύπους ἐκθήσεις αὐτοῖς εἰς μοναδικὸν βίον καὶ ἀσφάλειαν ἄγοντας²⁾. ἔχεις ἀεὶ συνευδοκοῦντά σοι τὴν χάριν τοῦ ἀγίου πνεύματος καὶ τὰς εὐχὰς τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν. ἐγὼ δὲ τὴν συνήθη βαλὼν μετάνοιαν ἤτουν συγγνώμην καὶ τὸ πᾶν ἐπὶ θεῷ ἀνεθέμην, ὁ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήσας δακρύων καὶ πρὸς τὸν πάντα ἐφορῶντα ἀναβλέψας καὶ συγγνώμην ἔνειμεν καὶ ἐπηύξατο τοῦ δοθῆναι ἡμῖν δύναμιν ἐξ ὕψους. ἐγὼ δὲ τῆς ἐκείνου νοουθεσίας καὶ γνώμης εἰχόμεν καὶ οὔτε ἐκεῖνος τῶν ἐπ' ἐμέ ἐλπίδων διημάρτεν, οὔτε μὴν ἔγωγε ἀπέτυχον, ὥσπερ ἐπὶ θεῷ πέποιθα τῶν ἐκείνου ἁγίων εὐχῶν, δι' ὧν ἕως τοῦ νῦν συντηρούμεθα, εἰς ἐπίδοσιν μᾶλλον ἔσπευσα προσελθεῖν, εὐδοκία θεοῦ, τὴν ὑπ' ἐμέ σεβασμίαν μονήν.

γ'. Ἀλλ' ἀναγκαῖον δὴ ἐπισυνάψαι τῇ διηγῆσει τὰ μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς κοιμήσιν καὶ ὅπως αὐθις ἐν στενῷ περιέστη τὰ τῆς μονῆς καὶ οἷον ἐν τοῖς ἀπόροις πόρον ὁ θεὸς ἡμῖν ἐδωρῆσατο· αὐτοῦ γάρ ἐστιν ἡ ἀψευδὴς ἐκείνη φωνή, ἡ φησὶν· „οὐ μὴ σε ἄνω, οὐδ' οὐ μὴ σε ἐγκαταλείψω“. ἥς τῇ ἐλπίδι μετῆλθομεν εἰς ἀναψυχὴν ἀπὸ τῆς πολλῆς ὀλιγορίας καὶ καταγίγδος, ἣν ἡμῖν ἡ τῶν ἡμετέρων ἁμαρτημάτων πληθὺς προσέξενε διὰ τὸ ἀομβρία κατασχεθῆναι τὴν νῆσον

¹⁾ προσερείσας Ε.

²⁾ ἄγοντα Ε.

ἐπὶ τρισὶ χρόνοις καὶ πάντας συντριβῆναι καὶ ἀφανισθῆναι. ἡμᾶς δὲ ἡ ἄφατος αὐτοῦ φιλανθρωπία ἀντελάβετο καὶ δαψιλῶς ἐπεχορήγησεν ἅπαντα τρόπῳ τοιῷδε· καὶ γὰρ τῶν φιλοχρίστων καὶ πιστῶν ἀνθρώπων τινὲς συνήργησαν εἰς ἐπικουρίαν ἡμῖν¹⁾, καὶ προσόδους ἐξ οἰκείων κτημάτων ἀφιέρωσαν τῇ μονῇ [ἀκινήτων]²⁾ καὶ αὐτοκινήτων, αἱ καὶ δεσπόζονται παρ' ἡμῶν, τὴν ἐκκλησίαν τε ἀνηγείραμεν³⁾ καὶ παιδρῶς ταύτην κατεκοσμήσαμεν, ἥ καὶ ὁράται τὴν σήμερον. ὡσαύτως καὶ ἡ νῦν ὀρωμένη τράπεζα, χάρακά τε κύκλῳ αὐτῆς πεποιήκαμεν καὶ κέλλας ἀνωκοδομήσαμεν⁴⁾ εἰς οἷαν νῦν ὁράται κατὰστασιν. ὁ δὲ δούσβατος οὖν ἐκεῖνος τόπος καὶ σκολιὸς μετῃμεῖφθη μετὰ πολλοῦ κόπου εἰς ὁμαλότητα καὶ κοινόβιον ἀποκαταστήσαμεν, Χριστοῦ χάριτι, συνεργούσης ἡμῖν ἐφ' ἅπασιν τῆς ἀγνῆς θεομήτορος, ἐπιχορηγήσει δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, καθὼς καὶ πεποιήκαμεν καὶ ἐπεύχομαι. ἐπεὶ δὲ καὶ κανονικὴν ἀκολουθίαν εἰκῶς ἦν ἡμᾶς ἀναλαβεῖσθαι καὶ σταυροπήγιον ἐπὶ τῇ ἀνεγέρσει καὶ καθιερώσει τοῦ θείου ναοῦ, τοῦτο δὴ καὶ πεποιήκαμεν καὶ σταυροπήγιον ἐλαβόμεν παρὰ τοῦ πανιερωτάτου ἐπισκόπου Ταμασίας, κυροῦ Νικήτα τοῦ Ἀγιοστεφανίτου, κατὰ τὸν θεῖον καὶ προσκυνητὸν ὀρισμὸν τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως, κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, τοῦ ἔχειν [τὸν ἐπίσκοπον]⁵⁾ τὴν ἀναφορὰν καὶ μόνην. ἀλλὰ καὶ ὁ μακαρίτης ἐκεῖνος πατὴρ ἡμῶν, μοναχὸς κύρις Ἰγνατίος, οὕτως διετάξατο πρὸ τῆς αὐτοῦ πρὸς κύριον ἐκδημίας, τὸν⁶⁾ κατὰ τὴν ἐνορίαν ἀρχιερέα ἔχειν τὴν ἀναφορὰν καὶ μόνην κατὰ τὸν θεῖον καὶ προσκυνητὸν ὀρισμὸν καὶ τὴν προχειρίσιν τοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἡγουμενεύοντος, ὥστε πρότερον οἱ ἀδελφοὶ ἐκλέγονται καὶ ψηφίζονται, ὡς δόκιμον ὄντα⁷⁾ τῆς προστασίας, τοῦτον αὐτοῖς προχειρίζεται, μὴ κατὰ τινὰ ἀνακρίνας τὸν ψηφισθέντα, ὅπερ καὶ πεποιήκεν ὁ πανιερωτάτος ἐκεῖνος, κύρις Νικήτας ὁ Ἀγιοστεφανίτης. αὐτὸς ἡμῖν καὶ τὴν προχειρίσιν δέδωκε καὶ τὴν διάταξιν τοῦ πατρὸς οἰκείας χερσὶν ἐπιστάσας καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν⁸⁾ ἐπιτιμίαις φρικωδεστάτοις κατέδρασε· εἰ δ' ἴσως πειραθῇ τις ἀπὸ τῶν κατὰ καιρὸν τοὺς οἶακας τῆς ἀγιωτάτης ἐπισκοπῆς ἀναδεξαμένων ἐπιβαλεῖν χεῖρα προφάσει τοῦ σταυροπηγίου καὶ τῆς ἀναφορᾶς, μὴ εἰσακουέτω, ἀλλὰ τὸν κατὰ καιρὸν ἐνεργούντα ἐκ προσώπου τοῦ ἀγίου ἡμῶν βασιλέως οἱ ἀδελφοὶ δεηθήσονται καὶ τὸ παρὸν τυπικὸν αὐτῷ ὑποδείξουσι, καὶ τὴν ὁρμὴν ἀναστείλῃ τοῦ πειραζομένου κινεῖν τὰ ἀκίνητα. τοῖς δὲ γε στέργουσι καὶ ἐμμένουσιν εἰς τὴν ἄνωθεν παρακολουθοῦσαν συνήθειαν διορίζομαι ἔχειν τὴν ἀναφορὰν ἐν πάσαις ταῖς ἐσπεριναῖς καὶ ὀρθριναῖς δοξολογίαις καὶ συνάξεσι ζῶντας καὶ μετὰ θάνατον. ἐντελλόμεθα

¹⁾ ἡμᾶς E. ²⁾ Supplendum videtur. ³⁾ ἀνεγ. E. ⁴⁾ ἀνοικ. E. ⁵⁾ Supplevimus. ⁶⁾ ὅτι τὸν E. ⁷⁾ εἶναι E. ⁸⁾ αὐτοῦ E.

δὲ πᾶσιν ἀπὸ θεοῦ παντοκράτορος ἐλευθέραν τηρεῖσθαι καὶ ἀκαταδούλωτον τὴν παρ' ἡμῖν ἐκ βάρβρων ἀνεγερθεῖσαν ἀγίαν ταύτην μονήν, αὐτοδέσποτον καὶ μηδέ τισιν ὑποκειμένην¹⁾ δικαίοις τυχὸν βασιλικοῖς ἢ ἐκκλησιαστικοῖς ἢ προσωπικοῖς, ἀλλ' ὑπὸ μόνῳ θεῷ καὶ τῇ ἀχράντῳ αὐτοῦ μητρὶ καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἡγου-
μενεύοντος ἐφοραῖσθαι²⁾ καὶ κυβερναῖσθαι καὶ διαβύνεσθαι. εἰ δὲ καὶ τις βουλη-
θεῖη ποτὲ καθ' οἰονδήτινα τρόπον ἐν οἰωδήποτε χρόνῳ καταδουλώσασθαι ταύτην ἢ
ὑπαγαγέσθαι ἢ ὑπ' ἐξουσίαν τινὸς ποιήσασθαι, οἷος ἂν καὶ ἐστὶ τῶν πάντων ἀν-
θρώπων, ὁ τοῦτο τολμήσας ἐνοχος ἔστω τῷ θεῷ σώματι καὶ αἵματι τοῦ κυρίου
καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἀγνὴν θεομήτορα ἀντίδικον
καὶ πολέμιον ἔξει ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, αὕτη δὲ πάλιν ἐλευθέρα πάσης
ἐξουσίας ἀνθρώπων διαμεῖνῃ.

δ'. Ἀναγκαῖον δὲ πρὸς τὸν εἰρμὸν καὶ τὴν ἀκολουθίαν τῆς διηγέσεως ἐπι-
συνάψαι τὰ ἐλλείποντα πρὸς τοῖς ἀνωτέρω ῥηθείαι· καὶ γὰρ ἐξαπεστάλησαν ἀφ'
ἡμῶν ἀδελφοὶ πρὸς τὸν εὐσεβῆ αὐτοκράτορα κύριν Ἰσαάκιον τὸν Ἀγγελον, καὶ
τῇ αὐτοῦ βασιλείᾳ δεηθέντες ἐπεκυρώθησαν τὰ χρυσόβουλλα τοῦ αἰδίου βασιλέως
[κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ]³⁾ διὰ τῆς θείας αὐτοῦ χειρὸς, οὐ μὴν δέ, ἀλλὰ
καὶ κῆπον ἀπεχαρίσατο τῇ ἡμετέρᾳ μονῇ ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν Λευκοσίαν βασιλικῶν
καὶ ἐκκοπῇ νομισμάτων ὑπερπύρων δώδεκα. ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ φιλόχριστος τῷ
ᾧ καὶ χριστομίμητος αὐτοκράτωρ, κύρις Ἀλέξιος ὁ Ἀγγελος, ἐπόριζε τῇ ἡμῶν
ἀγίᾳ μονῇ διὰ θεοῦ καὶ προσκυνητοῦ χρυσοβουλλίου πάντων τῶν ὁθενδήποτε προ-
ελθόντων τῇ μονῇ ἀκινήτων πραγμάτων παντελῆ ἀτέλειαν καὶ ἐλευθερίαν ἐδωρή-
σατο εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα σὺν παροίκις εἴκοσι καὶ τέσσαρσιν, οὓς καὶ διο-
ρίζομαι ἔχειν τὸ μνημόσυνον οὐ κατὰ τὸ ἐξ ἔθους λεγόμενον τό· „ἔτι δεόμεθα
ὑπὲρ τῶν εὐσεβεσάτων“, ἀλλ' ἰδίως ἐν ταῖς ἀπάσαις λιταῖς τῆς ἀγρυπνίας μετὰ
τὸ εἰπεῖν· „σῶσον, ὦ θεός, τὸν λαόν σου“. ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ εὐσεβεστάτου
καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως „κύριε ἐλέησον κ'“ καὶ μετὰ τὸ μεσονύκτιον,
καθὼς κατωτέρω δηλωθήσεται. ἐπεὶ δὲ καὶ παρὰ πιστῶν καὶ φιλοχρίστων ἀνδρῶν
ἑτέρα τινα ἀκινήτα ἀφιερώθησαν τῇ μονῇ, περὶ αὐτῶν⁴⁾ κατ' εἶδος ἢ ἰδιάζουσα
πάντως παραστήσει γραφή.

ε'. Πρὸ πάντων φημὶ τῶν ἄλλων τὸ κάλλιστον καὶ ὑψηλότατον κεφάλαιον,
λέγω δὴ [τὴν]⁵⁾ τῆς ἀγίας ἐκκλησίας, φωτολαμπρῇ δαδουχίαν διορισμέθα, κατώ-
τερον δὲ τρανώτερον σαφηνίσομεν⁶⁾ περὶ ψαλμωδίας καὶ τῆς λοιπῆς καταστάσεως.

1) ὑποκειμένοις E. 2) ἀφοραῖσθαι E. 3) Supplevimus ex antecedentibus. 4) ὧν
τό, περὶ deest E. 5) Supplevimus. 6) διορισώμ. — σαφηνίσωμ. E.

ἐπὶ ταῖς καθ' ἑκάστην δοξολογίαις καὶ πάσαις συνάξεσιν τέσσαρσι¹⁾ λαμπάσιν, ὡς σύνηθες, αὐγασθήσονται, οὐ μὴν δέ, ἀλλ' ἰσαριθμούς καὶ ἀκοιμήτους νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν κανδήλας ἐφάψονται ἐν ἑκατέροις τοῖς ἁγίοις θυσιαστηρίοις καὶ τοῖς ἱεροῖς καὶ θείοις προσκυνήμασι σὺν ταῖς²⁾ τοῦ χοροῦ δώδεκα καὶ ταῖς δυοὶ τοῦ νάρθηκος, αἷ ἔξουσι τὸ ἐπάρδον αὐταῖς ἔλαιον ἀνυστερήτως, ὡς σύνηθες. τὰς δὲ εὐσήμες καὶ λαμπρὰς ἑορτὰς λαμπρῶς ἑορταστέον, κατ' ἐξαίρετον δὲ τὴν τῶν Ἀγίων Εἰσοδίων· τῆς γὰρ πύλης ἀνοιγομένης πάντας τοὺς παραβαλόντας μετὰ χαρᾶς δεχθισόμεθα καὶ φιλοφρόνως αὐτοὺς ἀναπαύσομεν καὶ δαψιλῶς εὐφρανθήσονται· οὕτω γὰρ ποιοῦντες ἔξετε τὸ θεῖον δαψιλῶς ἐπιχορηγοῦν³⁾ ἡμῖν τὴν εὐλογίαν ἑκατονταπλασίονα κατὰ τὴν ἁψευδῆ αὐτοῦ καὶ θείαν φωνήν. τὰς δὲ ἐτέρας καὶ θείας ἑορτὰς τῆς ἀγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, ἥτοι τὸ Γενέθλιον, τὴν Σύναξιν, τὴν Ὑπαπαντήν καὶ τὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, καθὼς ἀνωτέρω δεδῆλωται, οἱ ἀδελφοὶ μετὰ τοῦ προσεστώτος καὶ ἑορτάσουσι καὶ παρακληθήσονται οἰκοθεν· ἰχθύας γὰρ αὐτοῖς ὀψωνιστέον⁴⁾, καὶ εὐλογία δοθήσεται οἶνου κατὰ τὸ σύνηθες καὶ δαψιλῶς εὐφρανθήσονται. ἀλλὰ καὶ τὴν παγκόσμιον ἑορτὴν τῆς Κοιμήσεως ἑορταστέον λαμπρῶς, πλὴν οὐχ ὡς τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων, ἀλλὰ δώδεκα μόνον ἱερεῖς προσκλητέον καὶ τὴν ἔξοδον τῆς κυρίας ἡμῶν ἑορταστέον καὶ τοῖς πένησι ἐπιμελητέον τὸ κατὰ δύναμιν. καὶ μὴ ἔνδειαν προβαλεῖτε καὶ τὴν τῶν εἰσοδιαζομένων σπάνιν· ἀφθονωτέρους γὰρ τὰς ἐπικτήσεις πρὸς τὰς ἀναλογούσας ἐξόδους τῇ μονῇ πεποιτήκαμεν καὶ ἀφιερώματα διὰ πρεσβειῶν τῆς ὑπεράγνου θεοτόκου. ἐν αὐτῇ τῇ ἑορτῇ οὖν καταλύομεν σταφυλὰς, καθὰ καὶ τὸ τῆς ἐκκλησίας διέξεισι τυπικόν.

δ'. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ἁγίαν ταύτην μονήν, πῆξιν λαβοῦσαν αἰσίαν⁵⁾, ἐχρῆν καὶ τύπον ἔχειν καὶ κανόνα ἡκριβωμένον τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως καὶ τῆς ἄλλης τοῦ κοινοβίου διαγωγῆς, τὰ μὲν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας καὶ τάξεως ἰδιαζόντως ἀνεγραψάμεθα, ἀναγκαῖον δὲ καὶ ὅσα μὲν ἐκεῖνῳ παρελείφθη τῷ τόμῳ, ἐκ παραδόσεως δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς μετηνέχθη παραδοῦναι γραφῇ, τοῦτο μὲν, ἵν' εἴεν πᾶσιν εὐσυνόπτα, τοῦτο δέ, ἵνα μὴ ὑπονοθεύηται τι παρὰ τινός· προσεχτέον τοιγαροῦν ἀκριβέστατα τοῖς ῥηθησομένοις, ὧν ἄρξασθαι βουλόμεθα, ὅθεν ἄμεινον, ἄμεινον δὲ ἀπὸ τῆς τὸ φῶς ἡμῖν ἐφαπλούσης ὥρας, ἥτις ἡ πρώτη τῆς ἡμέρας ἐστὶ· δεῖν δὲ οἶμαι πάντως τοὺς περιεργον φωτὸς τὴν ἐξήγησιν ποιουμένους ἀπὸ φωτὸς ἄρξασθαι. χρὴ τοίνυν μετὰ τὴν ὀρθρινὴν δοξολογίαν συνημμένως ψάλλεσθαι ἀφ' ἡμῶν τὴν πρώτην ὥραν, ὡς σύνηθες, καὶ μετὰ τὸ τέλος αὐτῆς τοῦ εἰωθότος

1) τέτταρσι E. 2) τοῖς E. 3) ἐπιχορηγόν E. 4) ψωνιστέον E. 5) πῆξιν λαβοῦσαν τὴν ἁγίαν ταύτην μονήν E.

τελουμένου ἐν τῷ νάρθηκι τρισαγίου λέγει ὁ ἱερεὺς· „εὐξασθε ὑπὲρ τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ κλητόρων“, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν ἐν τοῖς κελλίοις ἡμῶν ἀπιέναι, πάσης ἀφεμένους συνελεύσεώς τε καὶ ματαίας ἀπασχολίας, ἀργολογίας τε καὶ γέλωτος ἀτάκτου, ἀφ' ὧν τί συμβαίνει; τὸ καὶ εἰς αἰσχρολογίας δηλονότι παρεκπεσεῖν καὶ λοιδορίας καὶ κατακρίσεις, ὡς ἐντεῦθεν τὸν . . . 1) πρὸς δὲ τὸν δωδεκαήμερον τῶν Χριστοῦ Γέννων καὶ τὴν πεντηκοστὴν ἄπασαν, ἔτι γε μὴν καὶ πάσας τὰς δεσποτικὰς ἐορτὰς καὶ τὰς 2) τῶν δώδεκα ἁγίων ἀποστόλων καὶ πάντων τῶν μεγάλων ἁγίων μνήμας 3), ἐν αἷς εἰώθαμεν ἀγρυπνίας ποιεῖν, ὡσαύτως καὶ τὸ ψάλλειν τὰ μεσῶρια ἐν τοῖς κελλίοις, ἀλλὰ καθ' ὅλην τὴν ἁγίαν πεντηκοστὴν αὐτὰ φυλαξώμεθα κατὰ τὴν πρώτην ἐβδομάδα ταύτης καὶ τὴν ἐσχάτην, τῆς διακαινησίμου τέ φημι καὶ τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος. κρουμένου τοίνυν τοῦ συμβόλου κατὰ καιρὸν τὸν προσήκοντα συναγέσθαι δεῖ πάντας ἐν τῷ νάρθηκι κάκεισε ψάλλειν ὁμοῦ τὴν τρίτην ὥραν καὶ τὴν ἕκτην μετὰ τῶν μεσωρίων. κατὰ μέντοι τὴν ἑναρξιν τῆς ἕκτης ὥρας δεῖ ποιεῖν γονυκλισίαν τῷ προσεστώτῳ τὸν τε ἱερέα καὶ τὸν διάκονον τοὺς τὴν ἐφημερίαν ἔχοντας καὶ τὸν κανθηλάπτην σὺν αὐτοῖς καὶ τοὺς μὲν συνέρχεσθαι εἰς τὸ ἅγιον βῆμα ποιήσοντας τὴν θείαν προσκομιδὴν, τὸν δὲ ἀπέρχεσθαι κρούσοντα τὸν μέγαν σημαντήρα. ἀλλὰ τῆς μὲν τρίτης καὶ ἕκτης ὥρας ἐν ταῖς ἀπολειυμέναις ὥραις τοῦ ἐνιαυτοῦ ὧδε πως ἐχέτω. ῥητέον δὲ ἄρα καὶ περὶ τῆς θείας μυσταγωγίας, ἣτις χρεωστικῶς καθ' ἑκάστην ὀφείλει τελεῖσθαι, πλὴν ἀλλ' ἐν ταύτῃ προσεκτέον, ἀδελφοί, ἀσφαλῶς ἑαυτοῖς, ὅτι τε θεία τὰ ἐν αὐτῇ τελούμενα καὶ φρικῶδη καὶ ὅτι μᾶλλον τῶν ἄλλων ταύτῃ τὸ φρικτὸν τε καὶ ὑπέρμεγα τῆς ὀρθοδόξου καὶ θείας ἡμῶν πίστεως τελεσιουργεῖται μυστήριον, ἢ θειοτάτῃ φημι καὶ ὑπέρτιμος ἱερουργησις τοῦ παναχράντου σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἐν αὐτῇ οὖν, ὡς εἴρηται, προσεκτέον ἐν ἑαυτοῖς, ἀδελφοί, ἀκριβῶς ὅτι καὶ μάλιστα καὶ πάντα λογισμὸν ζιζανιῶδῃ τε καὶ ἀκάθαρτον καὶ τῆς φρικτῆς ἐκείνης ἱερουργίας ἀνάξιον ἀφ' ὧν ἐκδιωκτέον καὶ παντὶ τρόπῳ ἑαυτοὺς καθαρτέον καὶ οὕτω τε τῶν θείων ἀγιασμάτων μεταληπτέον τοῖς ὅσοις ἄρα καὶ παρὰ τοῦ προσεστώτος συγκεχώρηται· οὐδὲ γὰρ ἐξέσται ὧν τινι ἀδεῶς οὕτω καὶ ἀκρίτως, οὐδὲ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν μεταλαμβάνειν· βουλόμεθα 4) μὲν γὰρ τοῦτο αὐτό, συνεχῶς μετέχειν τῶν θείων ἀγιασμάτων ὡς συνεχῶς ἔτι μετέχειν καὶ τῆς ζωῆς, καθά φησι καὶ αὐτὸς ὁ Χριστὸς „ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ

1) Deest hic in codice folium.

2) αὐτάς E.

3) καὶ πάντων ἁγίων μνήμας μεγάλων E.

4) ἐβουλόμεθα E.

πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ“· καὶ πάλιν· „ἐὰν μὴ φάγητέ μου τὴν σάρκα καὶ πίνητε μου τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς“. καὶ ὁ θεὸς ἀπόστολος· „ὁ κολλώμενος τῷ θεῷ ἐν σῶμά ἐστιν“, ὡπερ καὶ τοῦναντίον „οἱ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ, ἀπολούνται“, Δαβὶδ δὲ ὁ θεὸς φησιν· βουλό-μεθα μὲν οὖν, ὡς εἴρηται, τοῦτο, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν καὶ τὸ τοῦ πράγματος δυσχερὲς οὐκ ἐπιτρέπομεν· „ὁ γὰρ ἀναξίως ἐσθίων καὶ πίνων τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ κυρίου ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ τοῦ αἵματος“, φησὶν ὁ θεὸς πνευματορρήτωρ καὶ πρῶτος τῶν ἀποστόλων Παῦλος. φοβερὸν, ἀδελφοί μου, τὸ ῥῆμα καὶ τρέμειν τὴν μεταλήψιν οὐ τοὺς κατ’ ἐμὲ ἁμαρτωλοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς λίαν ἑαυτοῖς θαρροῦντας πείθει· ἐκείνους τοιγαροῦν ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος μεταληπτέον, ὅσοιπερ ἑαυτοὺς ἴσασι καθαρεύοντας τῶν αἰσχροῶν λογισμῶν καὶ τῆς τούτων συγκαταθέσεως, ὀργῆς τε μὴν καὶ γογγυσμοῦ, λύπης τε καὶ καταλαλιάς, ψεύδους καὶ γέλωτος ἀτάκτου, ἔτι τε μνησικαχίας μᾶλλον καὶ θυμοῦ, αἰσχρολογίας τε καὶ τῶν ὁμοίων. τοὺς δὲ γε τοῖς εἰρημένοις περιπίπτοντας πάθει δι’ ἐξαγο-ρεύσεως καὶ μετανοίας πρὸς τὴν τούτων σπεύδοντας ἀποχὴν δις τοῦ μηνὸς μετα-ληπτέον ἢ οὐδ’ ὅλως, κατὰ τὴν τοῦ προεστώτος δηλονότι διάκρισιν· ἐκεῖν γὰρ φροντιστέον περὶ τῶν τοιούτων. ἀκοινώνητον δὲ τινα αὐτὸν¹⁾ ἡγεῖσθαι ἄνευ τῆς ἐκείνου εἰδήσεως οὐκ ἐπαινετέον· ὁ γὰρ οὕτω ποιῶν ὡς ἴδιον πληρῶν θέλημα δικαίως κατακριθήσεται. τοὺς μέντοι μεταλαμβάνειν ὀφείλοντας ἐνδεχόμενον ἐστὶ τὰς τετυπωμένας ἐπὶ τῇ μεταλήψει προσεκτικώτερον ἀναγινώσκειν εὐχάς, κοινὴν τε κοινῶς γονυκλισίαν ἀλλήλοις ποιοῦντας διδόναι συγχώρησιν καὶ οὕτω τῶν ζωοποιῶν εὐχαρίστως μεταλαμβάνειν ἁγιασμάτων. ἔστω²⁾ δὴ οὖν καὶ ταῦτα τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον.

ζ'. Ἀλλ’ ἐνταῦθά με τοῦ λόγου γενόμενον χρεὼν εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν εἰς θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, καθαρὰν καὶ ἀναίμακτον προσφερομένων τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ προσφορῶν καὶ τοῦ νάματος, ἵνα μὴ ἀμελείας τινὸς ἴσως ἢ καταφρονήσεως περὶ τὰ τοιαῦτα παρεμπιπτούσης λάθωμεν περὶ αὐτὸ ἐκὼν σφαλλόμενοι τὸ μεῖζον καὶ ὑψη-λότερον· εἰ γὰρ ΚΑὶν δι’ αὐτὸ τοῦτο καταδεδίκασται, τὸ μὴ τὰ κρείττω προσαγαγεῖν τῷ θεῷ, ἀλλ’ ἑαυτῷ τηρῆσαι ταῦτα καὶ ταμιεύσασθαι, δέδοικα, μὴ καὶ ἡμεῖς τῇ τοιαύτῃ καταδίκη εὐρεθῆμεν ὄντες ὑπεύθυνοι, εἰ γε δὴ μὴ τὰ κρείττω τῷ πάντων δοτῇρι καὶ χορηγῷ προσενέγκωμεν. τοῦτό τοι καὶ ἐντελλόμεθα μὴ ἐκ τῆς κοινῆς ζύμης, ἀφ’ ἧς καὶ οἱ τῆς τραπέζης ἄρτοι, τὰς προσφοράς γίνεσθαι, ἀλλ’ ἄλευρον διακαθαίρεσθαι καὶ φύρεσθαι καὶ τοῦτο προσφοράς ἀπαρτίζεσθαι καθαρωτάτας παν-

¹⁾ αὐτόν Ε.

²⁾ ἦτω Ε.

τάπασι. καὶ νάμα δὲ διδῶσθαι ἀπὸ τοῦ κρείττονος οἴνου τῶν γεωργουμένων ἐν τῇ μονῇ, ἀφ' ὧν εἴ γε διαιροῖτο ὁ προεστὼς ἐσθίειν καὶ πίνειν ἐν τῇ τραπέζῃ ἢ καὶ οὕς αὐτὸς οἶδε μὴ ὑγιῶς τοῦ σώματος ἔχοντας, οὐδὲν τι κατακριθῆσονται.

γ'. Τὴν μέντοι ἐννάτην ὥραν καὶ τὸ ταύτης μεσώριον οὕτω ψαλτέον· μετὰ τὸ διαναστῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς ἐν τῇ κοινῇ τραπέζῃ ἐστιάσεως τοῦ „ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ὁ κύριος τροφὴν ἔδωκε τοῖς φοβουμένοις αὐτὸν“ τρίς παρὰ τῆς ἀδελφότητος ψαλλομένου καὶ τοῦ συνήθως σὺν αὐτῷ τρισαγίου τοῦ ἱερέως τε τὴν εὐχὴν ἐπιλέγοντος ταύτην· „εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ τρέφων ἡμᾶς ἐκ νεότητος ἡμῶν τῇ αὐτοῦ χάριτι καὶ φιланθρωπία πάντοτε [καί]¹⁾ νῦν“, εὐθὺς ἀρχόμεθα τοῦ ρκα' ψαλμοῦ· „ἠηράνθη ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι· εἰς οἶκον κυρίου πορευσόμεθα“. καὶ τοῦτο ψάλλοντες ἐξερχόμεθα τὸ ἀριστήριον μετὰ τῆς προσηκούσης εὐκοσμίας καὶ καταστάσεως καὶ ἀπερχόμεθα εἰς τὸν νάρθηκα τοῦ ναοῦ, καθεῖσε τὸν τοιοῦτον ἐκπληρῶντες ψαλμὸν ἀρχόμεθα τοῦ τρισαγίου καὶ ψάλλομεν τὴν ἐννάτην. μετὰ δὲ τὴν ταύτης ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱερέως συνήθως ἐπευχομένου γίνεται πάλιν ἡ προγραφεῖσα κοινὴ συγχώρησις παρὰ τοῦ προεστῶτος καὶ τῆς ἀδελφότητος, καὶ ἀπολυόμεθα ἐν τοῖς κελλίοις ἡμῶν.

θ'. Τὴν μέντοι τοῦ ἑσπερινοῦ ὕμνου ἀκολουθίαν οὕτως ὀφείλει τελεῖσθαι, [ὥς]²⁾ ἢ τοῦ τῆς ἐκκλησίας τυπικοῦ διάταξις ἀριδῆλως παρίστησιν, οὗ κατὰ τὸ τέλος μετὰ τοῦ ἐν τῷ νάρθηκι συνήθως τρισαγίου προσήκει πάλιν γίνεσθαι τὴν προγραφεῖσαν κοινὴν μετάνοιαν καὶ συγχώρησιν. καὶ τὰ ἀποδείπνα δὲ μετὰ τὸν δεῖπνον ὀφείλομεν ψάλλειν, ἐν οἷς καὶ γονυκλιτέον, ὅτε μὴ ἐορταστέον· ἐορτὴν δὲ λέγομεν, ἐν ᾗ κατὰ τὸ ὄρθρον τὸ „θεὸς κύριος“ ψάλλομεν. καὶ τοῦ ἀποδείπνου δὲ ψαλέντος καὶ τοῦ προεστῶτος τὴν συνήθη ἐπειπόντος εὐχὴν ὀρθρίους ἐστώτας πάντας τοὺς ἀδελφούς καλὸν ὑποκλίνειν αὐτῷ τὸ οὕς γονυκλινούντι³⁾ καὶ λέγοντι· „συγχωρήσατέ μοι, πατέρες καὶ ἀδελφοί· ἡμαρτον γὰρ καὶ ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ καὶ κατὰ διάνοιαν“. καὶ διδόντας αὐτοὺς τὴν συγχώρησιν λέγειν· „ὁ θεὸς συγχωρήσαι σοι, τίμιε πάτερ“, εἴθ' οὕτως πίπτειν ἕκαστον ἡμῶν ἐπὶ γῆς κατὰ πρόσωπον καὶ κοινὴν ἐκ πάσης τῆς ἀδελφότητος ἐξαιτεῖν τὴν συγχώρησιν λέγοντα οὕτως· „συγχωρήσατέ μοι, πατέρες καὶ ἀδελφοί· ἡμαρτον ἐν ἔργῳ, ἐν λόγῳ καὶ κατὰ διάνοιαν“, καὶ πάντας ἐπευχομένους τῷ κειμένῳ λέγειν· „ὁ θεὸς σώσαι καὶ συγχωρήσαι σοι“, καὶ μετὰ τὸ πάντας τὴν τοιαύτην συγχώρησιν ἐξαίτησασθαι καὶ λαβεῖν, λέγειν τὸν ἐκκλησιάρχην εἰκός· „εὐξασθε, πατέρες, ὑπὲρ τοῦ κρηταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν βασιλέως, ὑπὲρ τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν, ὑπὲρ τῶν ἐντειλαμένων

1) Supplevimus.

2) Supplevimus.

3) γονυκλιτοῦντι E.

ἡμῖν εὐχέσθαι ὑπὲρ αὐτῶν, ὑπὲρ τῶν ἀπολειπομένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν¹⁾,
 ὑπὲρ τῶν ἐν θαλάσῃ πλεόντων, ὑπὲρ τῶν ἐν ἀσθενείᾳ κατακειμένων, εὐξασθε,
 μακαρίσατε τοὺς κτήτορας, μακαρίσατε τοὺς πατέρας καὶ ἀδελφούς ἡμῶν, μακα-
 ρίσατε τοὺς γονεῖς ἡμῶν“, καὶ πάντας ὁμοῦ ἀποκρινόμενους φάσκειν· „ὁ θεὸς
 συγχωρήσαι καὶ σώσαι αὐτούς“, μετὰ δὲ ταῦτα γόνυ κλίναντας ἅπαντας ὁμοῦ
 λέγειν τῷ προσεστώτι· „εὐλόγησον, εὖξαι καὶ συγχώρησον ἡμῖν, πάτερ ἅγιε“,
 τοῦ δὲ τὴν συνήθη ταύτην εὐχὴν εὐχομένου· „ἡμῖν ὁ θεὸς συγχωρήσαι καὶ
 σώσαι²⁾ πάντας ἡμᾶς“ καὶ τὸν στίχον εὐθὺς τοῦ λέγοντος τὸ „ἁμήν“ ἐπειπόντος
 πάντας ἀνίστασθαι συνεπομένους τῷ πατρὶ ἕως τοῦ ἡγουμένου παραίνεσιν λαβόντας
 ἐν τοῖς κελλίοις ἀπίνειν τὴν νυκτερινὴν ἀκολουθίαν κατὰ τὸ δοθὲν τύπωμα ἐκ-
 τελέσαντας καὶ οὕτως ὅλους εὐχαρίστους γινομένους μετ' εὐφροσύνης πνευματικῆς
 ἐφ' ὕπνον τρέπεσθαι. ἄχρις ἂν ὁ τε κανδηλάπτης καὶ ὁ ἐπιστημονάρχης τὴν
 προσήκουσαν ὥραν ἐκ τοῦ ἐκκλησιάρχου μαθόντες τῷ προσεστώτι προσέλθοιεν, καὶ
 τὴν συνήθη λαβόντες ἐξ ἐκείνου εὐχὴν, ὁ μὲν ἀπέλθῃ κρούσων τὰς βαρέας, ὁ
 δὲ τὸ „εὐλόγησον, πάτερ ἅγιε“ τὸ μεσονυκτικὸν προσηγεῖ καὶ ἡπία φωνῇ ἐξ-
 ειπὼν παροδεύσει τὰ κελλία τῶν ἀδελφῶν καὶ ἐφ' ἑκάστῳ τὸ „εὐλόγησον, πάτερ,
 τὸ μεσονυκτικόν“ ὡσούτως λέγων ἐξεγερεῖ πρὸς λειτουργίαν ἡμᾶς τῆς μεσονυκτικῆς
 ἀκολουθίας, ἣν δὴ καὶ αὐτὸς ψαλεῖται πάντως καὶ ὁ κανδηλάπτης. ἐν τούτῳ
 τὰς βαρέας κρούει κατὰ τὸ σύνθημα, καὶ οὕτω τοῦ σιδήρου διασημαινομένου συμ-
 βόλου ἀθροίζονται πάντες ἐν τῇ ναῷ, καὶ εὐλογήσαντος τοῦ ἱερέως ψάλλεται τὸ
 μεσονυκτικόν, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τούτου ἐπιφωνεῖ ὁ προσεστώς· „εὐξασθε καὶ
 μακαρίσατε τοὺς ἁγίους πατέρας ἡμῶν, εὐξασθε δὲ καὶ ὑπὲρ ἑμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ,
 ἵνα ῥυσθῶ ἐκ τῶν παθῶν καὶ σκανδάλων τοῦ πονηροῦ“, καὶ ἡμῶν ἐπὶ γόνυ
 κλινόμενων ἀποκρινόμεθα· „ὁ θεὸς μακαρίσαι³⁾ μὲν τοὺς ἁγίους πατέρας ἡμῶν,
 συγχωρήσαι δὲ καὶ σέ. εὖξαι δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίμιε πάτερ, ἵνα ῥυσθῶμεν
 ἐκ τῶν παθῶν καὶ σκανδάλων τοῦ πονηροῦ“, καὶ ἀποκρίνεται ὁ προσεστώς· „ὁ
 θεὸς συγχωρήσαι⁴⁾ πάντας ὑμᾶς δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν“, ἡμῶν δὲ
 ἀποκρινόμενων τὸ „ἁμήν“, ἀναστὰς ὁ κανδηλάπτης καὶ βαλὼν μετάνοιαν ἀπ-
 ἔρχεται καὶ σημαίνει τὸ μέγα σημαντήριον. καὶ οὕτως ἀρχόμεθα τοῦ τρισαγίου
 τοῦ κραταίου ἡμῶν βασιλέως μετὰ τροπαρίων καὶ ἔκτενης παρὰ τοῦ ἱερέως, „ἔτι
 δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφυλάκτων ἡμῶν βασιλέων κράτους, νίκης,
 διαμονῆς, εἰρήνης, ὑγείας καὶ σωτηρίας αὐτῶν καὶ τοῦ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ἐπὶ
 πλέον συνεργῆσαι καὶ κατευοδῶσαι αὐτοὺς ἐν πᾶσι καὶ ὑποτάξαι ὑπὸ τοὺς πόδας

1) ὑμῶν E.

2) συγχωρήσει καὶ σώσει E.

3) μακαρίσει E.

4) συγχωρήσει E.

αὐτῶν πάντα ἐχθρόν καὶ πολέμιον· κύριε, ἐλέησον“, ἰβ' καὶ οὕτω τῆς ἐωθινῆς δοξολογίας ἀρχόμεθα, ἣν οὕτω δέον ποιεῖν· μετὰ τὴν τοῦ μεγάλου σημαντήρος διακρουσιν εὐλογεῖσθαι τὸν θεὸν παρὰ τοῦ τὴν ἐφημερίαν ἔχοντος ἱερέως αὐτίκα τὸν τύπον τοῦ τιμίου σταυροῦ ἔμπροσθεν τῆς ἀγίας τραπέζης οὕτως ἐκφωνοῦντος· „δόξα τῇ ἀγίᾳ καὶ ὁμοουσίῳ, ἀδιαιρέτῳ, ζωοποιῷ καὶ ἀσυγχύτῳ τριάδι πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων“. μετὰ τοῦ θυμιατηρίου ἐπισφραγίζοντος, ἀφ' οὗ τὸ „ἀμήν“ ἐκδεχόμενον τὸν τε προσεστώτα ἢ καὶ τὸν ἐκκλησιαρχὴν τοῦ „δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ“, καὶ ἀκολουθῶς τοῦ ἐξαψάλμου εὐθὺς ἀπάρχεσθαι σχολαίως¹⁾ τε καὶ ἡσύχως, μικρὸν ἄγαν ὑποφωνοῦντας τὰ ῥητὰ τῶν ψαλμῶν, ἵν' ἐντεῦθεν ἔχρουν ἅπαντες ἀπροσκόπτως καὶ ἀπλανῶς αὐτὰ διεξέρχεσθαι καὶ οὕτω μετὰ τὴν τοῦ ἐξαψάλμου συμπλήρωσιν καθεξῆς τὴν πᾶσαν ἐκτελεῖσθαι τοῦ ὄρθρου ἀκολουθίαν, καθὼς τὸ τῆς ἐκκλησίας διέξεις τιτυκόν. τοῦτο δὲ ποιεῖν, ὅτε τό· „θεὸς κύριος“ ψάλλομεν· τὸ γὰρ ἀλληλουῖα τῆς ἡμέρας ἐχούσης ἀπὸ τοῦ τρισ-αγίου ἀρχόμεθα. οὕτως οὖν ἔσται ἀπαρallάκτως ἐν παντὶ καιρῷ καὶ χρόνῳ ἢ περὶ τῆς ἡμερονύκτου ἀκολουθίας ἡμῶν ὑποτύπωσις.

ι'. Ἀλλὰ πρὸ πάντων παρακαλῶ ὑμᾶς τοὺς πνευματικούς μου πατέρας καὶ ἀδελφούς, ὥστε μὴ τινα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας ἀπολιμπάνεσθαι ἢ ἐν ταῖς νυκτεριναῖς καὶ ἡμεριναῖς δοξολογίαις ἢ ἐν ταῖς συνήθως τελουμέναις ἀγρυπνίαις, ὡς εἴπερ τις κατὰ ῥαθυμίαν καὶ ἀμέλειαν ἀπολειφθεῖν καὶ μὴ δι' ἀσθένειαν ἢ καὶ συγγνώμην οἷδεν ἐφέλκεσθαι, ἔστω ὁ τοιοῦτος, ὡς εἴ γε μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν καὶ τρίτην παραίνεσιν ἐπιμείνῃ²⁾ τῇ ῥαθυμίᾳ αὐτοῦ, ἐνδικον ἐντεῦθεν ἔξει τὸ ἐπιτίμιον, τὴν ξηροφαγίαν αὐτὴν καὶ τὸ ὑδροποτεῖν, καθ' ἣν ἡμέραν ὑπ' αὐτοῦ τοῦτο πλημμεληθεῖν, εἴ γε δηλαδὴ οἱ ἕτεροι ἀδελφοὶ ἐσθίουσιν ἔλαιον καὶ πίνουσιν οἶνον. εἰ δέ γε που οὗτοι τῷ τῆς διαίτης σκληρῷ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν πρόσκεινται, νῆστις ὁ τοιοῦτος διαμενεῖ, ἄχρις ἂν ὁ ἐσπερινὸς ὕμνος δέ-ξῃται πέρας, τὴνικαῦτα γὰρ συγχωροῦμεν φιλαγάθως τούτῳ τὸ ξηροφαγεῖν. οἱ μέντοι διακονίαις ἴσως τισὶν ἀσχολούμενοι ἢ σωματικαῖς ἀρρωστίαις, ὡς εἴρηται, προσπαλαιόντες ἢ καὶ ὑπὸ κόπου καὶ ὁδοπορίας τινὸς ὀκλάσαντες τῷ τοιοῦτῳ δασμῷ οὐχ ὑποβλήθῃσονται· ταῖς γὰρ ἀσθενείαις τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῖς κόποις συγκαταβαίνειν χρεών.

ια'. Λεκτέον δὲ ὑμῖν ἄρα καὶ περὶ τῆς σωσιψύχου ἐξαγορεύσεως· δέον τοίνυν τὸν προσεστώτα ἐν ἐκάστη ἀγρυπνίᾳ καὶ καθ' ὃν ἂν αὐτὸς αἰρεῖται ταύτης καιρὸν εἰσερχεσθαι εἰς τὸ διακονικὸν καὶ παντὸς οὐτινοσοῦν ἔργου ἀφεμένον καὶ

1) σχολαίως E. 2) ἐπιμείναι E.

πάσης οικονομικῆς ὀχλήσεώς τε καὶ διατάξεως φροντίδα ποιεῖσθαι ἐπιμελεστέα τὴν τοῦ ἀκροᾶσθαι τῶν βουλομένων ἐξομολογεῖσθαι καὶ ἐκάστῳ ἀρμοδίαν ἐπιτιθεῖναι τὴν θεραπείαν. ἐφείσθω δὲ τούτῳ μὴ ἀδειάζοντι ἴσως, ἐπεὶ καὶ ἡ ἀδελφότης πεπλήθυνται, προτρέπει καὶ οἷς ἂν βούλοιο τῶν ἱερέων ἢ καὶ τισι τῶν εὐλαβεστέρων μεγαλοσχήμεων ἀδελφῶν τῶν πλειόνων καὶ ἀγροικότερων τοὺς λογισμοὺς δέχεσθαι. λογισμοὺς δὲ τοὺς ὁσημέραι καὶ ὥραι ἐνοχλοῦντας ἡμᾶς, οὓς δεῖ πάντως τῶν εὐδιαλύτων ὄντας καὶ μὴ τὴν ὀχλήσιν στεροτέραν πεποιημένους καὶ ἀφιέναι τούτοις καὶ συγχωρεῖν, τοὺς δὲ γε ἰατρείας τινὸς δεομένους καὶ ἐπιμελείας πρὸς τὸν προεστώτα τοὺς δεχομένους ἀναφέρειν, κἀκείνους κατὰλληλον τὴν θεραπείαν ποιήσεται. οἱ τοίνυν ἐξομολογούμενοι οὐδὲν ἀποκρύψουσιν, ἐνδοιάζοντες τούτοις, εἰ τοὺς σφῶν λογισμοὺς ἐπιμελείας δεομένους εἶδεῖν¹⁾, ἀλλὰ πάντας καθαρῶς πρὸς τὸν λαχόντα ἐκκαλύψουσι. πλὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς ἡμᾶς τὰ εἰκότα εἰπεῖν καλόν. τοιγαροῦν καὶ ὑμεῖς, ἀδελφοί, τὸν προεστώτα βλέποντες πρὸς τὸ καλὸν τοῦτο καὶ λίαν ψυχωφελὲς διακόνημα σπεύδοντα τρέχετε καὶ αὐτοί, τρέχετε καὶ τὸν γαληνότατον τοῦτον καὶ ψυχωσώστην λιμένα σπουδαίως καταλαμβάνετε καὶ πᾶν τοῦ νοδὸς ὑμῶν κίνημα καὶ ψυχοβλαβὲς ἐνθύμιον καθαρῶς καὶ ἀπερικαλύπτως ἀποκαλύπτετε, ὥς εἰς ἐνώπιον θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπου ποιούμενοι τὴν ἐξομολόγησιν. θεῷ δὲ πάντως ὁ σπουδάζων ψεύσασθαι δίκην ἀπαιτηθήσεται· „ἀπολεῖς γάρ“, φησὶν ὁ ψαλμωδός, „πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος“. ἀδόλως τοίνυν ἐξομολογούμενοι καὶ πάσης γνωσιμαχίας, πάσης ἀκαθαρσίας, πάσης ταραχῆς καὶ ὀχλήσεως τὰς ἑαυτῶν διανοίας ἀπαλλάττοντες, χαίροντες εἴητέ μοι καὶ ἀγαλλόμενοι, ὥς τὸ εὐελπι κομιζόμενοι τοῦ μὴ ἀστοχεῖναι τῆς σωτηρίας. ἐξομολογήσασθε δέ, μὴ ἀλλήλους αἰτιώμενοι παροξυσμοῦ τυχὸν παρεμπύπτοντος ἢ τινος ἐτέρας ἀμφιβολίας, ἑαυτοὺς δὲ ἀναιτίους τιθέμενοι καὶ κρίσεις μᾶλλον ζητοῦντες, οὐκ ἐξαγορεύοντες. μηδὲ περὶ τῶν συμπτειουσῶν ὑμῖν χρεῖων λέγοιτε τῶν σωματικῶν· τούτων γὰρ ἅπας καιρὸς, νυνὶ δὲ πταισμάτων ἐξαγορεύσεως καὶ ἰατρείας τῶν ψυχικῶν ἡμῶν παθῶν. καὶ εἰ μὲν περὶ τινος παροξυσμοῦ λέγειν ὀφείλετε, πᾶσαν τὴν μέμψιν καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ σφάλματος, ὅποιον ἂν καὶ εἴη, ἑαυτοῖς ἐπιγράφετε σπουδάζετε καὶ ἐπιρρίπτειν. εἰ δὲ περὶ τινων ἄλλων παθῶν, καὶ ταῦτα καθαρῶς ἐκπομπέετε, ἵν' ἔχοιτε καρποῦσθαι καὶ τὴν ἐντεῦθεν διττὴν ὠφέλειαν, τὸ τε πρὸς καθαρὰν τῆς ψυχῆς ἰέναν ὑγίαν καὶ τὸ τὴν ὑποποιὸν ταπεινώσειν περιβάλλεσθαι, ἣν ἔχοντες ὅμοιοι πάντως ἐσόμεθα τῷ θεῷ τῷ· „μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρῶτος καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ“ λέγοντι. τί δ' ἂν ἄλλο εἴη τεκ-

1) ἐπιμελείαν . . . ἰδεῖν Ε.

μήριον ἐναργέστερον τοῦ πρᾶου καὶ ταπεινοῦ τῇ καρδίᾳ; ἢ δὴλον ἐπὶ τῷ φέρειν πᾶσαν θλίψιν γενναίως καὶ ἑαυτῷ ἐν παντί ἐπιμέμφεσθαι. τοσούτων ἄρα καλῶν αἰτία ἡ ἀληθὴς καθέστηκεν ἐξαγόρευσις, ἧς ἄνευ οὐκ οἶμαι τινα σωτηρίας τυχεῖν. τὸν τοίνυν οὐκ ἐξαγορεύοντα ἀκοινωνήτον εἶναι ἀπὸ κυρίου θεοῦ παντοκράτορος ἐντελλόμεθα, ἕως ἂν ἑαυτοῦ γενόμενος καὶ τοῦ κρείττονος πάντα τὰ σφαλερά τε καὶ βλαβερά ἐξομολογήσοιτο μελετήματα. ἔδει μὲν οὖν τοῦτον καὶ τῆς μονῆς ἐξωθεῖν καὶ οἷον τι σεσηπὸς ἀποκόπτειν μέλος καὶ ὥσπερ τι τραῦμα δυσίατον ἢ καὶ παντελῶς ἀνίατον ἐξαίρειν τε καὶ ἀπορρίπτειν. ἀλλ' ἡ τοῦ μέλλοντος ἀδελφία καὶ τοῦ ἴσως ποτὲ ἐπιγινῶναι αὐτὸν προσδοκία τοῦ τοιούτου βουλήματος ἡμᾶς ἀνεχαίτισεν ¹⁾), ὑποκείσθαι μέντοι αὐτὸν τῇ τῶν ἀκοινωνήτων ἐπιτιμία καὶ λίαν ἐπωφελὲς καὶ ²⁾ ἀνυσιμώτατον· ποῖον γὰρ αὐτῷ κέρδος τῆς ἐνταῦθα διατριβῆς; τί δὲ τὸ ὄφελος ἐκ τοῦ μὴ ἐξαγορεύειν; οὐχὶ μάλλον βλάβη καὶ ὄλεθρος καὶ διηνεκῆς τοῦ κακοῦ μελέτη; καὶ πᾶν ὅτι οὖν φέρον ³⁾) ἀπώλειαν τῇ ψυχῇ ἐπιγίνεται· ὥς τοίνυν ἄρρωστοῦντά τινα ἢ τραῦμα ἔχοντα, κρύπτοντά τε ταῦτα τὸν ἱατρὸν ἀδύνατον ἐπανελθεῖν πρὸς ὑγίαν, οὕτω δὴ μάλλον καὶ πολλῷ χαλεπώτερον τὴν τῆς ψυχῆς ὑγίαν λήψεσθαι ποτε τὸν μὴ ἐξαγορεύοντα. καὶ τούτου μάρτυς ὁ θεὸς Βασίλειος οὕτω πως λέγων· „χρὴ τὸν ὑποταττόμενον, εἴ γε μέλλοι ἀρμόζουσιν προκοπῇ ἐπιδείξασθαι καὶ εἰς ἕξιν γενέσθαι τῆς κατὰ πρόσταγμα τῆς τοῦ κυρίου ζωῆς, μὴδὲν φυλάττειν ἀπόκρυφον κίνημα τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ γυμνὰ πάντα παριστᾶν τὰ τῆς καρδίας τῷ προεστώτι αὐτοῦ“. οὕτω γοῦν ποιοῦντες, ἀδελφοί, οὐ μόνον τῶν οἰκείων σφαλμάτων ἀπολυτρούμεθα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἀσφαλέστερον διατετησόμεθα. φησὶ γὰρ ὁ τῆς Κλίμακος· „μῶλωπες θριαμβεύμενοι οὐ προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον“. καὶ αὖθις· „ψυχὴ ἐξαγόρευσιν ἐννοουμένη, ὥς ὑπὸ χαλινού ⁴⁾) ὑπ' αὐτῆς κατέχεται μὴ ἐξαμαρτάνειν“. οὕτως ἄγαν ὠφέλιμος ἡ τῶν ἰδίων σφαλμάτων φανέρωσις. λοιπὸν πρόθυμοι προθύμως ἐπὶ ταύτην πάντες τρέχωμεν. τὴν μὲν οὖν τοιαύτην ἐξαγόρευσιν οὕτω διαταττόμεθα γίνεσθαι, αὐτῷ τε δηλονότι τῷ προεστώτι καὶ τοῖς ὅσοις αὐτῷ ἐπιτήδειον πρὸς τὸ δέχεσθαι λογισμοὺς δόξοιεν. τὴν δὲ γε πρώτην καὶ μεγάλην ἐξομολόγησιν, ἣν ἄρα τὴν κοσμικὴν ἀποβαλλόμενοι τρίχα ἐξαγορεύειν ὀφείλομεν, τῷ προεστώτι μόνῳ καὶ μὴ τινὶ ἄλλῳ ἀναθετόν, ἢ ἔχῃ ⁵⁾) πάντας αὐτὸς εἰδέναι καὶ ἀρμοδίως ἐκάστῳ κερανύειν τὰ φάρμακα. εἰ δὲ γε βούλοιτο ὁ προεστώς ⁶⁾) καὶ τισὶ τῶν εὐλαβεστέρων ἱερέων οἱ τὴν κοσμικὴν ἀποτιθέμενοι τρίχα τοὺς λογισμοὺς αὐτῶν ⁷⁾) φανερούσθωσαν.

1) ἀνεχάτισεν E.

2) ὥς E.

3) φέρων E.

4) χαλινού E.

5) ἔγω E.

οφείλουσιν τοίνυν πάντες οἱ τῆς ἡμετέρας ἀδελφότητος τῷ προεστῶτι τοὺς οἰκείους ἐξαγγέλλειν, ὡς εἴρηται, λογισμοὺς καὶ ἐν αὐτῷ τῷ τῆς ἀποταγῆς καιρῷ καὶ τῷ μετὰ τὴν ἀποταγὴν ἀγῶνι καὶ σκάμματι καὶ μὴ τινας ἐτέρους ἢ ἡσυχάζοντας ἴσως ἢ ἐν ἀλλοτρίοις ὄντας μοναστηρίοις τῶν οἰκείων ἀναδόχους κεκτῆσθαι λογισμῶν, ἀλλὰ πρὸς μόνον τὸν προεστῶτα πάντα τὰ ἑαυτῶν ἀπογυμνοῦν σφάλματα, παρ' οὗ καὶ τὰ φάρμακα προσήκοντα δέξονται καὶ κατάλληλα, καὶ πρὸς ἐκείνους δέ, οἷς ἂν αὐτὸς ὁ προεστὼς τὸ πρᾶγμα ἐπιτρέψειεν, ὡς δεδῆλωται, πρὸς ἕτερον δὲ οὐ βαδιούνται χάριν ἐξαγορεύσεως, οὐδ' ἐπιφημίσουσιν ἑαυτοῖς πατέρα πνευματικὸν πάρεξ τοῦ προεστῶτος αὐτῶν· τοῦτο γὰρ παντάπασιν ὡς λύμης αἷτιον ἀποτρέπομεν. εἰ δέ τις ἴσως ὦν¹⁾ ἀκαμπῆς τε καὶ ἀπειθῆς καὶ τῷ ἑαυτοῦ ἀνοήτως στοιχῶν θελήματι μὴ βούλοιο τὴν πρὸς τὸν προεστῶτα ποιεῖσθαι ἐξομολόγησιν, ἀλλ' ἄλλον ἑαυτοῦ καὶ οὐ τοῦτον ἐπιγράφοιτο πατέρα πνευματικόν, κἀκείνῳ τοὺς οἰκείους λογισμοὺς προανατιθέναι διατείνοιτο, ἔξω που καὶ μακρὰν τῆς ἡμετέρας ποίμνης γενέσθω, παρευθὺς διωκόμενος καὶ μὴδὲ φειδῶ λαμβάνειν, μὴδὲ ἔλεον, ἀλλ' ὡς ἑαυτὸν ἀλλοτριῶν, οἷς ἄρα κακῶς, ὦ θεοῦ βλέποντος ὀφθαλμοί, κακῶς καὶ λίαν ἐπικινδύνως βεβούλευτο, ἀποσκορακίζεσθω τῆς μονῆς καὶ ξένος τῆς ἡμετέρας ἔστω²⁾ μερίδος καὶ συναυλίας, διαίτης καὶ ὁμιλίας, ὡς διασπασμοῦ καὶ διαστάσεως καὶ πάσης ἄλλης ἀκαταστασίας καὶ ταραχῆς καὶ βλάβης αἷτιος οὐ τῆς τυχούσης. ἐχέτω μὲν οὕτω καὶ ταῦτα.

ιβ'. Ῥητέον δὲ λοιπὸν καὶ περὶ προσερχομένων τῇ μονῇ ἐπὶ τῷ ἀποκαρῆναι πλατύτερον, οἳ γε, εἴ τινες εἶεν περιφανεῖς ἢ τῶν ἀνέκαθεν γνωρίμων ὑμῖν καὶ σχεδὸν εἰδότην τὴν τῆς μονῆς διαγωγὴν καὶ κατάστασιν, ἀποκειρέσθωσαν καὶ ἔσωθεν τοῦ ἐξαμηνιαίου καιροῦ, ἀξιούντες καὶ αὐτοὶ τοῦτο ἴσως καὶ ἀποδεχόμενοι. εἰ δὲ τῶν τυχόντων εἰσὶν ἢ ἄγνωστοι, μετὰ παρέλευσιν ἑπτὰ ἡμερῶν τῆς ἐνταῦθα τούτων ἀφίξεως ἐνδυσέσθωσαν τὰ ῥάκη³⁾ καὶ τὰς μοναχικὰς περικεφαλαίας πέριβεβλήσθωσαν, ἐπιταττέσθωσαν δὲ τὰς κατὰ δύναμιν καὶ προσηκούσας διακονίας καὶ ἐπιτηρεῖσθῶσαν, εἰ μεθ' ὑπομονῆς ἐκτελεῖεν ταύτας καὶ ταπεινώσεως, ἂν μέντοι οὕτως ἔχοντες διακαρτεροῖεν ἄχρι τῆς συμπληρώσεως τριῶν ἐνιαυτῶν, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς συνταττέσθωσαν ἀποκειρόμενοι καὶ τὸν ἄρραβῶνα τοῦ θεοῦ καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος ἦτοι τὸν μανδύαν λαμβανέτωσαν. εἰ δ' ὀκλάσαντες τυχὸν φανεῖν, γογγύζοντες τε καὶ καταραθυμούντες, ἀποδυσάσθωσαν τὰ μέλανα καὶ τὰ κοσμικὰ ἐνδυσάσθωσαν καὶ πρὸς τὸν κόσμον, ὃν ἠγάπησιν, ἐπιστρέψωσιν. οἳ γὰρ κατὰ θεὸν ἀποτασσόμενοι παντάπασι γίνονται ξένοι τῶν κοσμικῶν καὶ τῶν ἰδίων ἐπιθυ-

1) ὦν E.

2) ἦτω E.

3) ἐκδυσέσθωσαν τὰ ῥάκη E.

μιῶν. τοὺς τοίνυν ἀναδεχθῆναι κριθέντας οὐκ ἀναγκαστέον περὶ τίνος ἀποταγῆς τε καὶ προσενέξεως νόμου τὴν τοῦ θεοῦ χάριν καπηλεύειν ἢ χρήμασι πιπράσκειν, μὴ πού τις ἐντεῦθεν αἰσχύνῃ ἢ ὄνειδος προστριβῇ τοῖς προῖκα παρ' ἡμῶν ἀποκαρεῖσι καὶ τὸ κακὸν καὶ ἐπάρατον τοῦτο ῥῆμα παρεισαχθῇ, τὸ ἐμὸν δηλονότι καὶ τὸ σόν, καὶ τὸ μείζον ἢ ἥττον καὶ τὸ κρεῖττον αἶναι τὸν προσενέγκαντα τοῦ μὴ προσενεγκόντος. μὴ γένοιτο τοῦτο ὑμῖν εἰς τὸν αἰῶνα, μὴ γένοιτο· ἡ γὰρ λεγομένη αὕτη ἀποταγὴ ἀναιρεῖ τὴν μακαρίαν ὑποταγὴν. εἰ δὲ ἴσως αὐτὸς τι ἐκὼν ὁ ἀποκαρησόμενος τῷ θεῷ προσενεγκεῖν αἰρεῖτω, δεκτέον τρόπον τοιόνδε· κινήτου μὲν ὄντος τοῦ προσφερομένου καὶ ἀφιερωμένου, αὐτὸς ὁ μέλλων ἀποκαρῆναι ἀσκεπής¹⁾ εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον εἰσερχόμενος ἐπάνω τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς τραπέζης οἰκείαις χερσὶ τὴν κατάθεσιν τούτου ποιήσεται. ἀκινήτου δὲ τυγχάνοντος ἢ αὐτοκινήτου χάρτην ἐκθῆσει δωρεᾶς καὶ ἀφιερώσεως τῷ θεῷ διὰ πρεσβειῶν τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεοτόκου καὶ εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον, ὡς εἴρηται, εἰσελθὼν, ἀποθήσει τοῦτον ἐν τῇ φρικτῇ καὶ θείᾳ τραπέζῃ· τοῦτο γὰρ προαιρετικὸν καὶ ἀβίαστον καὶ γνώμης ἔργον θεοφιλοῦς καὶ ἐλεημοσύνης τάξιν ἐπέχον καὶ εὐποιίας καὶ ὑπὲρ τῆς θεόθεν ἀντιμισθίας γενόμενον εἰς ἐξίλασμα τῶν πεπλημμελημένων αὐτῷ, μᾶλλον δέ, ἵνα τάληθές εἴπωμεν, ἀνάθημα προσφέρεται τῷ θεῷ καὶ τῇ θεογεννητρίᾳ· ἄλλο μὲν γὰρ ἡ λεγομένη ἀποταγὴ καὶ προσένεξις καὶ ἕτερον δῶρον ἡ ἐλεημοσύνης ἐπίδοσις ἢ ἀνάθημα· ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἐντεῦθεν ἔχει τὴν τῆς ἐλπίδος ἀντάμειψιν καὶ ὡς περ δι' ²⁾ ὠνητῶν τοῦ σώματος προκαταβάλλεται χρεωδῶν ἐπὶ τισιν ἴσως ῥήταῖς συμφωνίαις καὶ ἀνταλλάξσει, τὸ δὲ ἐκεῖ μόνον ταῖς οὐρανίαις ἐλπίσι καὶ ἀνταμείψεσιν ἀποκείμενον. καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ πρό-κρισιν τινα ἔχειν τῶν λοιπῶν³⁾ ἀδελφῶν ὁ διδοὺς ὑπολαμβανέντω, ἀλλὰ ἐπίσης εἶναι τοῖς πᾶσι κατὰ τὸν κρατήσαντα τύπον⁴⁾ τῆς μονῆς. ἂν δὲ γέ ποτε πειραθεῖς ἐκ δαιμόνων ὁ δούς, οἷα πολλὰ τὰ τῆς ἀβουλίας⁵⁾, ἐκστῆναι μὲν τῆς μονῆς βουλευθῇ, θελήσῃ δὲ καὶ τὸ δεδωρημένον καὶ θεῷ προσενηνεγμένον ἀποκομίσασθαι, ἀλλὰ μὴ δοτέον αὐτῷ τοῦτο κατὰ τὸν τυπικὸν κανόνα· τὸ γὰρ ἅπαξ θεῷ ἀφιερωθὲν ἀναφαιρετόν καὶ ὁ ἀφαιρούμενος ἱερόσυλος, ὅποιον δὲ τὸν ἱερόσυλον ἔχει τὸ ἐπιτίμιον, πάντες ἴσασι, καὶ ἡμεῖς μὴ λέγειν ἐθέλωμεν.

γ'. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἀποκειρομένων ἐν τῇ μονῇ. φροντιστέον δὲ καὶ τῶν ἀπὸ ξένης ἐρχομένων ἐπὶ τὸ βαλεῖν ἀρχὴν ἐν αὐτῇ. ὁ τοίνυν εἰσδεχθῆναι τῇ μονῇ χρῆθεις μοναστῆς μετὰ παρέλευσιν μηνῶν ἕξ, ἐν ταύτῃ διατα-

1) καὶ ἀσκ. E. 2) τις E. 3) ἀποκ. τῷ τοι οὕτω διὰ μηδὲ πρόκρισιν τινα ἔχειν τῶν τοῦτο τῶν λ. E. 4) τόπον E. 5) ὁδοὺς . . . τὰ τῆς οὐ δουλείας E.

γῆτω¹⁾ πρὸς θεάν τῆς καταστάσεως αὐτῆς, εἴθ' οὕτως ἀναγινωσκέσθω ἐνώπιον [αὐτοῦ]²⁾ ἢ παροῦσα διατάξεις, καὶ εἴ γε δὴ ἀρεσθεῖν πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῇ γεγραμμένοις, γινέσθω³⁾ μὲν παρὰ τοῦ ἱερέως ἕξω ὁ εὐλογητός, ὡς ἔφημεν, μετὰ τρισαγίου, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δὲ ὑποκλιναμένου αὐτοῦ ἐπιτιδῶτω τὴν ἰδίαν κεφαλὴν τῷ προσετώτῳ ἀπερικάλυπτον, αὐτὸς δὲ τῇ τιμίῳ ταύτῃ σφραγίζων σταυρῷ οὕτω πως εὐλαβῶς λέγει· „ἡ χάρις τοῦ παναγίου πνεύματος, ἀδελφέ, δι' εὐχῶν τῶν πατέρων ἡμῶν δώῃ σοι δύναμιν καὶ ἰσχύϊν καλῶς τετελεκεῖναι καὶ θεαρέστως ἦν ἔλαβες ἀρχήν, εἰς οἰκοδομὴν καὶ σωτηρίαν τῆς σῆς ψυχῆς καὶ ὠφέλειαν“. ἔπειτα τὸν ἐν κυρίῳ, δότω αὐτῷ ἀσπασμὸν καὶ καθεζῆς ὁμοίως οἱ ἀδελφοὶ πάντες, οὗτος δὲ ποιεῖτω μετάνοιαν τῇ ἀδελφότητι λέγων· „εὐχασθέ μοι, πατέρες καὶ ἀδελφοί, ἵνα μοι δώῃ ὁ θεὸς ὑπομονήν· ἰδοὺ γὰρ ἔβαλον ἀρχὴν ἐν τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ μονῇ“. καὶ τῶν ἀδελφῶν ἀποκρινομένων· „δώῃ σοι ὁ θεὸς ὑπομονήν ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ“. καὶ οὕτω συγκαταλεγέσθω τῇ ἀδελφότητι. εἴτα δόξαν μὲν τῷ θεῷ ἀναφερέσθω καὶ ἀπόλυσις γινέσθω τῆς συνήθους λεγομένης εὐχῆς· ἄλλως γὰρ οὐ συναριθμηθήσεται τις τοῖς τῆς καθ' ἡμᾶς ἀδελφοῖς, εἰ μὴ σὺν τῇ ἐξαγορίᾳ, καὶ ἡ παροῦσα ἀκολουθία ἀπαρallάκτως προβῇ.

ιδ'. Καιρὸς δ' ἂν εἴη λοιπὸν καὶ τραπέζης ἐπιμνησθῆναι καὶ βρώσεως καὶ τῶν λοιπῶν, ὅσαπερ τὴν σύστασιν τῷ σώματι συντηρεῖν πέφυκεν· ὥσπερ γὰρ ἡμεῖς ἐκ δύο συγκεῖμεθα, ψυχῆς τε λέγω καὶ σώματος, οὕτω δὴ καὶ τὰ τῆς μονῆς. καὶ ψυχὴ μὲν εἰκότως ἂν αὐτῆς νομίζοιτο ἢ ἐν ψαλμῳδίαις πάσαις θεοπρεπῆς ἀκολουθία, σῶμα δὲ αὕτη τε ἡ μονὴ καὶ ὅσα τοῖς ἡμῶν λυσitteλεῖ σώμασιν. ἐπεὶ τοίνυν ἀρκούντως ἦδη σὺν θεῷ περὶ τῆς ψυχῆς εἴπωμεν, πρόπον ἐστὶ καὶ περὶ τῶν τῷ σώματι ταύτης διαφερόντως εἰπεῖν, τὴν τε τῶν τροφῶν διαίταν διατυπώσασθαι καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα τὴν τῆς μονῆς σύστασιν διαρκεστέραν ἐπιμνηστεύονται, ἀκριβέστερον ἐκθέσθαι ὑμῖν, ὧν οὐκ ἔλαττον φροντίζειν χρεὼν τὸν αὐξάνεσθαι θέλοντα τὴν⁴⁾ τοῦ κοινοβίου κατάστασιν. λεγέσθω τοίνυν καὶ τοῖς ἡμῶν πατράσι καὶ ἀδελφοῖς εἰκότως παραδεδοσθῶ μετὰ τὴν τῆς ἱερᾶς καὶ θείας μυσταγωγίας ἀπόλυσιν, πάντων τοῦ ναοῦ ἐξερχομένων καὶ τῷ νάρθηκι συγκαθημένων, κρούεται μὲν τὸ τραπεζικόν, ὡς σὺνήθες, σύμβολον. ὁ δὲ γε ἱερούργησας ἱερεὺς ἐστὼς τῶν . . .⁵⁾ συντεταγμένοις τοῖς ῥήμασιν, εἰ δέ τις εἴη ταράττων ἢ ταραττόμενος, θορυβῶν τε καὶ θορυβούμενος τὴν ἀνάγνωσιν τε συγγέων ἐκ τῆς ἀκαίρου καὶ ἀπρεποῦς ὁμιλίας, κατασιγαζέσθω παρὰ τοῦ τραπεζαρίου. εἰ δ',

¹⁾ διαταγέτω E. ²⁾ Supplevimus. ³⁾ ἀναγινέσθω E. ⁴⁾ τὸ αὐξάνεσθε θελ.
καὶ τοῦ κοιν. E. ⁵⁾ Peest hic in cod. folium.

(ὅπερ ἀπείη), μηδ' αὐτοῦ τοῦ σιγάζοντος λόγον ποιεῖται ὁ θορυβούμενος, τῆς τραπέζης καὶ ἄκων ἐξεγείρεσθω καὶ τῷ τῆς ἀβρωσίας ἐπιτιμῷ ὑποβεβλήσθω ἢ ἐτέρως σωφρονιζέσθω, καθὼς ἂν ὁ προεστὼς βούλοιτο. καθεσθήσονται μὲν οὖν πάντες ἐν τῇ τραπέζῃ κατὰ τὴν τάξιν τὴν παρὰ τοῦ προεστῶτος διορισμένην. καθέδραν δὲ ὑψηλοτέραν ἢ τὴν ἐπὶ ταύτῃ προτίμησιν οἰκοθεν ἐπιζητήσῃ τινὰ οὐδὲ ἀκοῦσαι τὸ σύνολον ἀνεχόμεθα· ποῦ γὰρ ἂν καὶ εἴη τοῦτο δεκτόν, ἄνδρας κατὰ θεὸν ζῶντας ὅλως ἐρίζειν περὶ καθέδρας ἐπίσης τοῖς κατὰ κόσμον, οἳ ἐντεῦθεν ἑαυτοὺς τῶν λοιπῶν ὑπερέχοντας ἀποδεικνύουσι· σπουδάζουσιν, οἷα περὶ τὴν ματαίαν δόξαν καὶ τῷ θεῷ μεμισσημένην ἐπτοημένοι; „βδέλυγμα γὰρ παρὰ κυρίῳ πᾶς ὑψηλοκάρδιος“, φησὶν ἡ θεία γραφή, „καὶ κύριος ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν“. οὐκ ἔσται οὖν ἐν ἡμῖν τοῦτο, οὐκ ἔσται· οὐ γὰρ ἂν [τίς] ¹⁾ ποτε σῶας ἔχων τὰς φρένας προκρίνῃ τοῦτο, βδέλυγμα ἔσεσθαι κυρίῳ τοῦ λαβεῖν χάριν παρ' αὐτοῦ καὶ ἐγγὺς ἡμῶν ἔχειν αὐτόν, ὡς τῇ καρδίᾳ συντετριμμένους ἢ, τάλληθες εἰπεῖν, οἴκους αὐτοῦ εἶναι καὶ ἐπεράστους. εἰ δὲ καὶ τις ὑμῶν εὐρεθείη τούτου χάριν διαπληκτιζόμενος χρόνους τυχόν ἢ ἐνέργειαν προβαλλόμενος καὶ μὴ ἐμμένειε τῇ προστάξει τοῦ προεστῶτος καὶ τὸν ἀποκληρωθέντα τόπον αὐτῷ [μὴ] ²⁾ στέργοι, ἐντέλλομαι ἐν κυρίῳ τὸν ἔσχατον αὐτῷ τόπον ἀποκληροῦν καὶ διδάσκεισθαι τῷ κόσμῳ τὰ τοῦ κόσμου κατάλιμπάνειν. εἰ δ', (ὅπερ ἀπευκαῖτον, πάντη καὶ ἄσπεμνον), ἔτι τε διανίσταται καὶ ἀμφιβάλλοι καὶ μετὰ δευτέραν καὶ τρίτην παραινεσιν ἀδιόρθωτος μένοι, οὐ καθεδεῖται τὸ σύνολον, ἀλλ' ἀνιστάμενος διακονίαν ἐκπληρούτω τινά. ἀλλὰ προκαθεδύνονται μὲν τῶν πάντων οἱ τὰς δύο ταύτας μεγάλας ἐγκχευρισμένοι διακονίας, ὃ τε οἰκονόμος καὶ ὁ ἐκκλησιάρχης, μετὰ δὲ τούτων οἱ ἱερεῖς κατὰ τὴν τούτων προβαθμιότητα, μετὰ δὲ τούτους πάλιν οἱ διάκονοι, εἴπερ μὴ τινας χρόνῳ ἢ γήρᾳ προβεβηκότας, ἀξίους αἰδοῦς καὶ τιμῆς, προκαθεῖσθαι τούτων, τῶν διακόνων δηλαδὴ, αἰρεῖτο ὁ καθηγούμενος. μετὰ δὲ τὴν τούτων καθέδραν οὐκ ἔσται τῶν ἄλλων ἐν ταύτῃ προτίμησις, ἀλλ' ὡς ἂν τῷ προεστῶτι δοκεῖ, ἐκάστῳ προσηκόντως ἢ καθέδρα λοιπὸν ἀποκληρωθήσεται· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν τοῦ δείπνου καιρὸν, εἴ τις βουλούμενος δειπνήσῃ ὑστερήσει τῆς εὐχαριστίας, τῷ ὁμοίῳ ὑποπεσεῖται ἐπιτιμῷ ³⁾. καὶ αὖθις βρωτέον ὑμᾶς ἐδέσματα ⁴⁾ . . . δύο σισαμελαίου μετέχοντα, οἷόν τε ποτέον μετὰ τοῦ συνήθους ἐξαγίου διδόμενον διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου, ἣν ὁ προεστὼς ὀφείλει τελεῖν καὶ παρακαλεῖν ἡμᾶς, ἡ μὲν δὲ πρώτη ἐβδομάς τῆς ἁγίας καὶ

1) Supplevimus.
folium.

2) Supplevimus.

3) Lacuna.

4) Iterum deest

μεγάλης τεσσαρακοστῆς οὕτως ὑμῖν ἀνυσθῶ. τοῖς δὲ σαββάτοις πᾶσι καὶ κυριακαῖς τῆς αὐτῆς ἀγίας νηστείας τρία παρατιθέσθωσαν ὑμῖν ἐδέσματα μαγειρευτὰ μετέχοντα σισαμελαίου, διδόσθω ¹⁾ δὲ καὶ εἰς πόσιν οἴνου τὸ σύνηθες κρασοβόλιον, καὶ δειπνητέον ἐν ταύταις, ὡς ἔθος ἐστὶ τῇ μονῇ. καὶ τῇ τετράδι καὶ πέμπτῃ τοῦ μεγάλου κανόνος δείπνου χωρὶς, τῇ δὲ παρασκευῇ παρακλητέον τοὺς ψάλλας διὰ τὴν Ἀκάθιστον, ταῖς δὲ τρίταις καὶ πέμπταις τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς ἔστωσαν οὕτως· φάβα τὰ ἐφθὰ καὶ ἀλμαῖαν καὶ ὀπώρας καὶ ποτὸν ἔψημα. καὶ ταῦτα μὲν τοῖς ἐρρωμένοις τὰ σώματα, τοῖς δὲ γε ἀσθενεστέροις γενέσθω ἔψητὸν μετὰ σισαμελαίου καὶ ἐλαίου, οἴνου τέ φημι ἔτι μετὰ τοῦ συνήθους κρασοβολίου. τεθείωσαν δὲ ἐν τῇ μιᾷ τραπέζῃ, τὰς δὲ δευτέρας καὶ τετράδας καὶ παρασκευὰς οὐκ οὐν ὑμᾶς μαγειρευτοῦ τινος, οὔτε οἴνου μεταληπτέον, ἀλλ' ἢ μόνον κυάμων καὶ τινων μικρῶν ὀπωρῶν, εἴπερ εἰσὶ, καὶ λαχάνων ὤμων καὶ τοῦ κυμινάτου θερμοῦ ὕδατος· ἂν δὲ τούτων μία τύχη τῇ μηνίμῃ ²⁾ συνδραμεῖν τῆς εὐρέσεως τῆς τιμᾶς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου ἢ τῶν ἀγίων Τεσσαράκοντα, καταλυτέον καὶ τρισὶν ἐδέσμασιν ἐλαίου μετόχοις ἐστιατέον καὶ οἴνου μεταληπτέων τῷ συνήθει μετρουμένου κρασοβολίῳ, ἰχθύων δὲ οὐ· ἐν μιᾷ δὲ τῶν τῆς πρώτης ἐβδομάδος ἡμερῶν μίαν τούτων φθάσασαν τελεσθῆναι ἑορτῶν, τιμητέον καὶ παρακλητέον ὑμᾶς, οὐ κατὰ τὰς προλεχθείσας ἡμέρας, ἀλλ' ἢ μόνῳ οἴνῳ τῷ διὰ τοῦ συνήθους ἐξαγίου καὶ γροῦτη. τὰς ἄλλας τοῖνον πάσας ἡμέρας τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς οὐκ ἔξεστιν ὑμῖν ἰχθυοφαγεῖναι τὸ σύνολον, εἰ μὴ που παράκλησις ἴσως πεμφθῇ παρὰ τινος· τότε γὰρ καὶ τοῦτο καταλυτέον διὰ τὴν διάκρισιν, ἵνα μήτε φανῶμεν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες, μὴ που ἴσως καὶ αὐτὸν τὸν παρακαλοῦντα λυπήσωμεν ἐν ταύτῃ τῇ βασιόφῳ ἡμέρᾳ τυχόν.

ιε'. Τῆς λαμπρᾶς δὲ καὶ ἀγίας ἑορτῆς ἐνστάσης ἢ τῆς ἀγίας καὶ σωτηρίου ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ λαμπρῶς ἑορταστέον ἐν ἑκατέραις εἰς δύναμιν καὶ ἰχθύων μεταληπτέον οἰκοθεν ὀψωνισμένων καὶ οἴνου ποτέον διὰ τοῦ συνήθους κρασοβολίου. ἰχθυοφαγῆσωμεν δὲ ἐν τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ ἑορτῇ [τοῦ] ³⁾ Εὐαγγελισμοῦ, ὡς εἴρηται, ἂν μὴ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ ἐβδομάδι συνδράμῃ· τότε γὰρ λαχάνοις καὶ ὀσπρίοις μαγειρευτοῖς καὶ μετόχοις ἐλαίου μόνου ⁴⁾ χρησόμεθα διὰ τὴν ἑορτήν, ἐπεὶ τὰς τρεῖς ἡμέρας ταύτης τῆς ἐβδομάδος, ἦγουν δευτέραν καὶ τρίτην καὶ τετράδα ἐπίσης ταῖς τῶν λοιπῶν ἐβδομαδῶν τετραδοπαρασκευαῖς διακονητέον, ὀσπρίοις τε καὶ λαχάνοις ὤμοις καὶ ὀπώραις ταῖς παρατυχούσαις ἀρκουμένους καὶ τῷ διὰ μέλιτος καὶ κυμινάτου θερμοῦ ὕδατος. εἰ δὲ ἡ προδηλωθεῖσα ἀγία αὕτη ἑορτὴ τοῦ Εὐαγ-

1) διδοσθαι.

2) τὴν μηνίμην E.

3) Supplevimus.

4) μετόχους ἐλαίῳ μόνῳ E.

γελισμοῦ ταύταις συνδράμη, κἂν μὲν¹⁾ τῇ ἀγία καὶ μεγάλη πέμπτῃ, κἂν τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, κἂν αὐτῷ²⁾ μόνῳ τῷ ἀγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ, οὐκ ἔχθων, ἀλλ' ὁσπρίων καὶ λαχάνων μαγειρευτῶν ἐλαίου μετόχων μεταληψόμεθα καὶ οἶνου πιώμεθα μετὰ τοῦ συνήθους κρασσοβολίου, καὶ τὰ εἰκότα τῇ ἑορτῇ πάντα ποιήσωμεν. τῇ τοίνυν ἀγία πέμπτῃ κατὰ τὰς ἀπολελυμένας ἡμέρας τῆς τεσσαρακοστῆς ἢ ἐστιάσις ἔσται ὑμῖν ἐν τε τοῖς ἐδέσμασι καὶ τῷ οἴνῳ. τῇ μέντοι ἀγία παρασκευῇ οὔτε μαγειρευτέον, οὔτε τραπέζης φροντιστέον, οὔτε βρωτέον τὸ σύνολον, ἀλλὰ νήστεις διάγειν πάντας εἰκός. ἐν δὲ τῷ ἀγίῳ σαββάτῳ μόνος διακλασμός γινέσθω μετὰ τὴν τῆς θείας ἱεουργίας ἀπόλυσιν ἐν τῷ νάρθηκι περὶ τρίτην ἢ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ὀφειλούσης τελείσθαι. ἡ δὲ τῆς μεγάλης καὶ λαμπροφόρου ἀγίας κυριακῆς ἀκολουθία πᾶσα κατὰ τὴν τοῦ τυπικοῦ διάταξιν τελεσθήσεται. τοῦτον μὲν δὴ τὸν τρόπον ἢ ἐν τῇ ἀγία καὶ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ δίαίτα τῶν τροφῶν ἔχέτω, τῆς περὶ τῶν ἀσθενούντων φροντίδος τῇ διακρίσει τοῦ προσετώτος ἀνακειμένης. κατὰ δὲ γε τὴν τῆς διακαινησίμου ἑβδομάδα τυρὸν καὶ ὠὰ καὶ γάλα βρωτέον καθ' ἑκάστην ἀπαραιτήτως καὶ οἶνου μεταληπτέον. ἀπὸ μέντοι τῆς δευτέρας τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν μὲν ταῖς τετράσι καὶ παρασκευαῖς καὶ τρίταις φημὶ τυροῦ καὶ ὠῶν καὶ γάλακτος ἐπίσης ἀπέχεσθαι χρὴ, ἔλαιον δὲ ἐσθίειν καὶ οἶνον πίνειν εἰκός, ἀλλὰ μὴ καὶ ἰχθυοφαγεῖν, καθ' ὃν δὲ Παλαιστινίθεν παρελάβομεν τύπον μετὰ τὴν ἐσχάτην ἑβδομάδα πᾶσαν τῆς πεντηκοστῆς ἦτοι τοῦ ἀγίου πνεύματος καὶ ἐν αὐτῇ [τῇ]³⁾ τῆς διακαινησίμου τυροῦ καὶ γάλακτος καὶ οἶνου μεταλαμβάνειν ὀφειλομεν.

Ις'. Ῥητέον οὖν καὶ περὶ τῆς τῶν ἀγίων ἀποστόλων νηστείας καὶ ἐν πάσαις ταῖς δευτέραις καὶ τετράσι καὶ παρασκευαῖς, ὅτι τὸ „θεὸς κύριος“ οὐ ψάλλομεν, δι' ὃ καὶ μετὰ τὸ τελεσθῆναι τὴν πᾶσαν τῆς ἡμέρας ἀκολουθίαν, τὴν τε τῶν ὠρῶν καὶ τοῦ ἑσπερινοῦ, καθὼς καὶ τὸ τῆς ἐκκλησίας διέξεισι τυπικόν, καλεῖται ὑμᾶς ἢ τράπεζα κατὰ τὸν ἀνωτέρω διαταγέντα τύπον, ἑβδόμης ὥρας τῆς ἡμέρας ἐνισταμένης· ἐν ταύταις γὰρ οὔτε μαγειρευτῶν τινος, οὔτε ἐλαίου, οὔτε οἶνου μεταληπτέον, ἀλλ' ὁσπρίων ἐφθῶν καὶ λαχάνων ὠμῶν καὶ τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἴσως ὀπωρῶν καὶ ὕδατος. ἐν δὲ γε ταῖς τρίταις καὶ πέμπταις δύο ἐδέσματα σὺν ἐλαίῳ ἐψητῷ ὑμῖν ἐσθιέσθωσαν καὶ οἶνου πινέτω ἕκαστος διὰ τοῦ συνήθους κρασσοβολίου, ἀλλὰ καὶ δεῖπνος ὁ συνήθης παρτιθέσθω, ἄρτου τι τρύφος καὶ ὀλιγοσταὶ ἐλαῖαι ἢ ὀπῶραι τῷ καιρῷ πρόσφοροι⁴⁾ καὶ οἶνος πινέσθω μετὰ τοῦ ἐλάττονος κρασσοβολίου. ὡσαύτως κἂν τοῖς σαββάτοις καὶ ταῖς κυριακαῖς, ἐν αἷς δὴ καὶ τρισὶν ἐδέσματιν μαγει-

1) ἐν E.

2) ἐν αὐτῷ E.

3) Supplevimus.

4) πρόσφοροι E.

ρευτοῖς κατὰ τὸ ἄριστον ἐστιασόμεθα. καὶ ἡ τῶν ἀγίων δὲ Χριστοῦ Γεννῶν τεσσαρακοστὴ ὁμοία ἔσται τῇ τῶν ἀγίων ἀποστόλων νηστεία ἐν ταῖς βρώσεσι καὶ πόσεσι.

ιζ'. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἐν ταῖς τρισὶ λαμπραῖς καὶ ἀγίαις τεσσαρακοσταῖς νηστειῶν. περὶ δὲ τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις ἐβδομάδεσι νηστειῶν τῶν ἀνὰ πᾶσαν τετράδα καὶ παρασκευὴν ἐντεταλμένων ὑπὸ τῶν θείων κανόνων, οὕτως τὴν νηστείαν οἱ κατὰ Παλαιστίνην πατέρες δέον ποιεῖσθαι διακεκρίκασιν τῇ παντελεῇ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἐλαίου ἀποχῇ προσθέντες ἴσῃ γίνεσθαι καὶ τὴν κατὰ τὴν δευτέραν νηστείαν. τὸ αὐτὸ καὶ ἡμεῖς στοιχοῦμεν ἐπόμενοι τοῖς ἀγίοις πατρᾷσι ἡμῶν, διατιθέμεθα δέ, δεσποτικῆς ἐνισταμένης ἑορτῆς ἢ τῶν ιβ' ἀποστόλων ἢ τῶν μεγάλων διδασκάλων ἢ καὶ τῶν μεγάλων πατέρων τινός, ἐν αἷς ἀγρυπνία¹⁾ γίνονται ἢ ὁ πολυέλεος ψάλλεται, πᾶσαν νηστείαν λύεσθαι δίκαιον, καθ' ἣν ἂν ἡμέραν τῶν εἰρημένων τριῶν τῆς ἐβδομάδος ἡμερῶν συμβαίῃ γίνεσθαι τινος τῶν εἰρημένων τελετήν. ἐφείσθω δὲ ὑμῖν καὶ παρ' ὅλον τὸν τοῦ δωδεκαημέρου καιρὸν τυρὸν ἐσθίειν καὶ γάλα καὶ ὠὰ καὶ οἴνου²⁾ καθ' ἑκάστην μεταλαμβάνειν. ἀλλ' ὅπερ ἡμᾶς μικροῦ δεῖν παρέδραμεν, ἀναγκαῖον ὄν, καὶ τῆς μυσταρχῆς παραδόσεως τῶν Ἀρτζιβουρτζίων ἀποδαιροῦν, καὶ τοῦτο γραφῇ δοτέον· ἐν γὰρ τῇ πρὸ τῆς ἀποκρέου ἐβδομάδος τῶν τοιούτων Ἀρτζίων μὴ ἄλλο τι ἐσθιόντων παρὲξ ἄρτου καὶ ὕδατος, ἡμεῖς ἵνα τῆς τούτων αἵρέσεως ἀποδιηρημένοι τυγχάνωμεν, καὶ τυρὸν καὶ ὠὰ δι' ὅλης ταύτης τῆς ἐβδομάδος ἀνευδοιάστως ἐσθίωμεν, ὡσαύτως καὶ κατὰ τὴν ἐβδομάδα πᾶσαν τῆς τυρινῆς δι' ἐτέραν αἵρεσιν καὶ τοῦτο παρατηρούμενοι· χρὴ δὲ συνέρχεσθαι τῇ τραπέζῃ καὶ καθ' ἑκάστην ἀνυπερθέτως κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐτοιμαζομένην διάταξιν καὶ τοὺς τῶν κήπων καὶ ἀμπελώνων ἐπιμελουμένους ἀδελφούς ὑμῶν, ὡσαύτως καὶ τοὺς λοιποὺς ἅπαντας διακονητάς καὶ κοινῶς ἐπαπολαύειν τῶν τοῦ θεοῦ δωρεῶν καὶ εὐχαριστεῖν τῇ ἀγαθότητι, ἵν' οὕτως μὴ ἐν ὀνόματι μόνῳ προσηγορία τῆς ἀδελφότητος λέγεται, ἀλλ' ἔργοις αὐτοῖς τὸ ἐνεργὸν ἀποφέρηται.

ιη'. Προσῆκει τοιγαροῦν καὶ οἰκονόμον προσθεῖναι τῇ μονῇ εἰς τὸ ἔχειν τοῦτον ὁ προεστώς συλλήπτορα ἐν ἅπασιν καὶ συναγωνιστὴν δοκιμώτατον εἰς τὸν τῶν ἀδελφῶν ἐπιστηριγμὸν καὶ τῆς μονῆς ἐπιμέλειαν. προχειρίσασθε δὲ τοῦτον τρόπῳ τοιῷδε· συνδιασκεψάμενος ὁ προεστώς μετὰ τῶν ἀδελφῶν, ὅποιος³⁾ ἔσται τῶν ἄλλων ὁ κρεῖττων, ἐν τε βίῳ καὶ τρόπῳ καὶ ᾗθει καὶ λόγῳ καὶ τάξει τοῦ εἶναι πιστὸν καὶ φρόνιμον, ὥς που φησὶ τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον, τῶν ἄλλων, ὥς ἔφημεν ὑπερέχοντα, προχειρίσασθε τοῦτον· ἢ δὲ προχείρισις τούτου τούτῳ τῷ τρόπῳ προβήσεται. μετὰ τὴν τοῦ ὄρθρου ἀπόλυσιν καὶ τὴν συνήθη τοῦ ἱερέως

1) ἀγρυπνία Ε.

2) ὁίνου Π.

3) ὁποιος Π.

εὐχὴν τρισαγίου παρὰ πάντων λεγομένου ποιεῖτω τρεῖς βαθεῖς γονυκλισίας ἑμ-
προσθεν καὶ πλησίον τοῦ ἁγίου βήματος ὁ ἐκλελεγμένος καὶ προκριθείς. εἶτα
καὶ αὐτὰ τὰ ἱερὰ καὶ θεῖα εἰκονίσματα καὶ σεβάσματα τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ
σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου εὐ-
λαβῶς ἀσπαζέσθω καὶ μετὰ ταῦτα τὴν προσήκουσαν ἀπονεμέτω προσκύνησιν τῷ
προεστῶτι, εἴθ' οὕτως ὑποκλινεῖ τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν ἀπερικάλυπτον, τῷ δὲ τιμίῳ
σφραγίζων ἐκεῖνος [αὐτὸν]¹⁾ σταυρῷ οὕτω πως εὐλαβῶς λέγει· „ἡ χάρις τοῦ
παναγίου πνεύματος, ἀδελφέ, διὰ τῶν θερμῶν πρεσβειῶν τῆς πανάγου δεσποίνης
ἡμῶν θεοτόκου καὶ δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων πτερῶν ἡμῶν προχειρί-
ζεται σε οἰκονόμον τῆς σεβασμίας μονῆς ἡμῶν“. ἔπειτα τὸν ἐν κυρίῳ δοὺς αὐτῷ
ἀσπασμὸν ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων κιγκλίδων ἴσθησι καὶ οὕτω προσερχέσθωσαν αὐτῷ
πᾶσα ἡ ἀδελφότης καὶ καθεξῆς αὐτὸν ἀσπαζέσθωσαν ἅπαντες. μετὰ δὲ τὸν
ἀσπασμὸν δόξα τῷ θεῷ ἀναφερέσθω καὶ ἀπόλυσις ἐπέσθω μετὰ²⁾ τὴν συνήθως
τοῦ ἱερέως εὐχὴν. εἰ δὲ καὶ χειροτονίαν ἱερέως ἔχει ὁ προχειριζόμενος, εἰς τὸ
οἰκονομεῖον, μᾶλλον ἂν εἶη εὐάρεστος³⁾· πάντων οὖν τῶν ἄλλων ἀναγκαίων ἀφ-
εμένος ὁ προεστὼς εἰς ἐπίσκεψιν διαναστήτω μετὰ τοῦ προχειρισθέντος οἰκονόμου
ἐπὶ τῶν τῆς μονῆς ἀπάντων μετοχίων⁴⁾, ὡς καὶ ἀκριβέστερον ταῦτα ἐξερευνη-
σασθαι καὶ καταμαθεῖν καὶ προσγραφῇ σημειώσασθαι, ὁ δὲ γε προρρηθείς οἰκο-
νόμος ἐπιτηρεῖν χρεὼν πάντας τοὺς διακονητάς καὶ μισθοὺς καὶ διδόναι ἐκάστῳ
τὸ ἀναλογοῦν σιτηρέσιον. δέον ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θέρου καὶ τῆς τρύγης σταλῆναι
πρὸς τὰ μετόχια καὶ ἐτέρους τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἔχειν τούτους ὁ οἰκονόμος συν-
εργούς καὶ συναντιλαμβανομένους αὐτὸν καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν σπουδὴν τῶν
εἰσόδων συμπονούντας, ἀλλὰ καὶ ἀψευδεῖς μάρτυρας τούτους ἔχειν εἰς τὴν τῶν
εἰσοδιασθέντων ἀσφάλειαν, προσγραφῆναι τὴν ἐκάστου εἰδους δέον ποσότητα καὶ
τῷ προεστῶτι προσκομισθῆναι. καὶ αὐτὸς δὲ ἀσφαλεῖ γραφῇ σημειούσθω καὶ [ἐν]⁵⁾
καιρῷ τῷ προσήκοντι ἐξετάσει τὴν τῶν εἰσοδιασθέντων κατάχρησιν· οὐ γὰρ ἔξει
ἐπ' ἀδείας ὁ οἰκονόμος [ἄνευ]⁶⁾ τῆς τοῦ προεστῶτος εἰδήσεως, γνώμης τε καὶ
θελήσεως ποιεῖν τι, ἀλλὰ πᾶσιν ἐξακολουθεῖν αὐτοῦ τοῖς ἴχνεσι καὶ τοῖς θελήμασι,
καθὰ που φησὶν ὁ Σολομών, ὅτι μετὰ βουλῆς πάντα ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ φησι
τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον ὅτι „καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ
ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός μου πατρός.“ οὐ γὰρ ἐμοὶ βουλευτὸν τοὺς
μετοχιαρίους ἔχειν ἐπ' ἐξουσίας τὰ τῶν προαστείων εἰσόδια, ἀλλὰ τὰ γεηπονικά

1) Supplevimus. 2) με C. 3) εὐάρεστον E. 4) μετοχείων E. 5) Sup-
plevimus. 6) Supplevimus.

ἐργαλεία καὶ τὰ ὑλικά φημι ἅπαντα, τὸ δίκαιον δ' αὐτῶν¹⁾ σιτηρέσιον καὶ τῶν γεηπονούτων ἀδελφῶν δοθήσεται τοῦτοις²⁾ παρὰ τοῦ οἰκονόμου, ἀλλὰ δεῖ καὶ εἰς ἐτέρας δικαίας καὶ εὐλόγους ἐξόδους ἐπιδώσειν αὐτοῖς³⁾ τὰ χρειαζόμενα, ὅς⁴⁾ καὶ γραπῇ σημειώσεται ταῦτα καὶ ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι ἐπιδώσει καθαρὰν τὴν τούτων καταβολήν· οὐ γὰρ βούλεται τοὺς διακονητὰς ἐξετάζεσθαι καὶ ἐρευνᾶσθαι ἐπὶ τῇ καταβολῇ τοῦ τυχόντος πράγματος, εἰ μὴ ἐνώπιον τοῦ προεστῶτος, ἀλλ' οὐδὲ οἱ ποιμένες ἐξετασθήσονται παρὰ μόνου τοῦ οἰκονόμου καὶ τοῦ ἀγελάρχου, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἔσονται, καθὼς ἀνωτέρω δεδήλωται.

ιβ'. Δέον ἔτι καὶ ἐν τῇ μονῇ ἕτερον εἶναι οἰκονόμον κατὰ πάντα τὸν τρόπον ἐφάμιλλον τῇ ἀρετῇ τῷ πρώτῳ οἰκονόμῳ εἰς ἐπίσκεψιν καὶ ἀκριβῆ διέγερσιν πάντων τῶν διακονητῶν, ἀλλὰ δεῖ καὶ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχειν πάντων τῶν παραβαλλόντων ξένων καὶ ἀδελφῶν καὶ τῶν ἀσθενῶν ἐπιμελεῖσθαι, ὡς ἀνωτέρω δεδήλωται, καὶ τὰ ὀθενδήποτε εἰσδιαζόμενα τῇ αὐτοῦ εἰδήσει ἀνακρίνεσθαι καὶ ἐξετάζεσθαι καὶ παραδιδόναι ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν διακονητῶν τὰ πρὸς τὴν χρείαν τῆς ἀδελφότητος, ὡς πού φησιν ὁ συγγραφεὺς τῶν πράξεων, ὅτι „διεδίδото ἐκάστῳ καὶ καθ' ὅτι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν“, ἀλλὰ καὶ τοῦ προεστῶτος ἀπόντος ἢ καὶ [ἐν]⁵⁾ τῇ κέλλῃ ἡσυχάζοντος, αὐτὸς⁶⁾ καταρτίσει πᾶσαν τὴν ἀδελφότητα, τοὺς νοηροὺς ἐν ταῖς τῶν ψαλμωδιῶν εἰς τὸν ναὸν εἰσελεύεσσι, τοὺς ἀργολογούντας ἢ ἀργοῦντας ἢ ἕτερόν τι ποιοῦντας ἀπρεπὲς καὶ ἀνόνητον ἀδελφικῶς καὶ ἐν ἀγάπῃ παραινέσει καὶ διορθώσεται πείθων αὐτούς, ἐν ταῖς αὐτῶν εἰσεναίαι κέλλαις καὶ τῇ εὐχῇ προσανέχειν καὶ τῷ ἐργοχείρῳ, πρὸς τοῦτοις μὴδὲ πρὸς ὕβρεις ἀλλήλων χωρεῖν ἢ διαπληκτισμούς· ὁ γὰρ ποιῶν τοῦτο ἀφορισμῷ ὑποπεσεῖται, μὴ μετανῶν δὲ καὶ τὴν συγχώρησιν ἐξαιτούμενος ἐν συντετριμμένη καρδίᾳ αὐστηροτέρως ἐπιτιμηθήσεται εἰς τὸ μεταμαθεῖν τό· „εὐλόγησον καὶ συγχώρησον, ἀδελφε“· καὶ οἱ ἐπικτήσεις δὲ τινὰς κτώμενοι λάθρα τοῦ προεστῶτος παρὰ τὸν κανόνα τοῦ μοναστηρίου ἄχρις ὀβολοῦ ἢ ὀπώρας τῷ ἐπιτιμίῳ ὑποπεσούνηται. ὁ δὲ νοσηζόμενος ἀπὸ τῆς μονῆς ἐξομολογούμενος καὶ διορθούμενος ἐξ ἁπαντός⁷⁾ ἐκδιωχθήσεται. οἰκέτας τοὺς ἐκδουλεύοντας οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν ἔχειν, ἀλλ' ἕκαστος ἑαυτῷ δουλεύσει, ὁ νέος τῷ προβεβηκότι καὶ τῷ ἀσθενεστερῷ ὁ ἰσχυρότερος, ὡς ἂν ὁ προεστὴς ἐπιτρέψῃ·⁸⁾ οὕτω γὰρ ἡ δεσποτικὴ ἐντολὴ πληρωθήσεται καὶ ὁ τῆς ἀγάπης θεσμὸς ἀπαράτρωτος τηρηθήσεται. καὶ ταῦτα μὲν πάντα ποιήσεται ὁ προρρηθεὶς οἰκονόμος κατὰ τὸν ὅρισμόν τοῦ προεστῶτος καὶ οὐ κατὰ ἔριν τινά, ἀλλ' ὅλως δι' ὅλου, ὡς ἐστὶ γνώμη καὶ βουλὴ τῷ προεστῶτι.

¹⁾ αὐτοῦ E.

²⁾ τούτῳ E.

³⁾ αὐτῷ E.

⁴⁾ & E.

⁵⁾ Supplevimus.

⁶⁾ καὶ αὐτός E.

⁷⁾ ἐξᾠπαντως E.

⁸⁾ ἐπιτρέψει E.

κ'. Τὰ δ' ἐξῆς οὐκ ἐβουλόμην παραδοῦναι γραφῇ· οὐ γὰρ ἔδει τὸν ἅπαρ εἰς τοῦτο προκεκαρμένον τῆς αὐτοῦ τάξεώς τε καὶ καταστάσεως μεθιστᾶν, εἴπερ καὶ αὐτοὶ ἄτρεπτοί τε καὶ τὸ παντελὲς ἀναλλοίωτοι πρὸς τὰ καλὰ διαμένωσιν. ἐπεὶ δὲ τοῦτο οὐκ ἔστι· (τρεπόμεθα γὰρ πολλάκις καὶ ἀλλοιούμεθα, οἷα τὰ ἀνθρώπινα, καὶ τιμῆς ἀξιούμενοι πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἐργασίαν μᾶλλον χανούμεθα, εἴτε ῥαθυμία εἰκοντες τὰ πολλά, ὡς φιλούσης τῆς ἀρχῆς τοὺς αὐτὴν¹⁾ ἐπαγγελμένους ὑποχανοῦν, ὅτε πλείω τὸν ἀγῶσα καὶ τὴν προσοχὴν μᾶλλον ἀσκεῖν ἔδει, εἴτε καὶ τὴν ἀρετὴν ἐν πρώτοις μὲν ὑποκρινόμενοι διὰ τὴν ὄρεξιν τῆς ἀρχῆς καὶ τὴν τῆς ἐπιτυχίας ἐλπίδα, τυχόντες δὲ ταύτης εὐθὺς εὐρισκόμεθα ἐκεῖνοι ὄντες, οἵπερ²⁾ ἀληθῶς καὶ πρὸ τοῦ ἡμεν), διὰ ταῦτα καὶ γραφῇ δοτέον τὸ πρᾶγμα καὶ κολαστέον εἰς δύναμιν. εἰ μὲν οὖν ἄτρεπτοι οἱ οἰκονόμοι μένουσι καὶ ἀναλλοίωτοι τῆς ἀρετῆς ἐπιεικῶς καὶ τῆς ἀγάπης τῶν ἀδελφῶν ἀντεχόμενοι, δι' ἣν καὶ ταύτης ἡξιώθησαν [τῆς]³⁾ τάξεως, ἀμετακίνητοι ἔστωσαν τῆς τοιαύτης διακονίας καὶ ἀδιάπτωτοι. εἰ δὲ ἀδόκιμόν τι καὶ ἀσύμφορον [ποιούντας]⁴⁾ ὁ χρόνος αὐτοὺς ἀπεξελέγξει, ὡς εἴτε τῆς διακονίας ἀμελῶς καὶ καταφρονητικῶς ἐχόμενοι, εἴτε τοῖς ἑαυτῶν φίλοις καὶ συγγενέσι χαριζόμενοι, εἴτε τι τῆς μονῆς νοσφίζόμενοι, εἴτε ταραχὴν τινὰ καὶ ὀχλοποιὰ ἀπαδεικνύμενοι καὶ πρὸς τὰς τοῦ καθηγουμένου διατάξεις ἀπεχθιαζόμενοι ἢ τὰ τῆς μονῆς ὑποτιθέντες τινὶ καὶ προδιδόντες, εἴτε τι ἰσως τῶν τοῦ τυπικοῦ καὶ τῆς διατάξεως διαταγμάτων παραθραύοντες καὶ τοῖς ἑαυτῶν στοιχοῦντες θελήμασιν ἢ σωματικοῖς τισι πάθεσι προφανῶς συμφυρόμενοι ἢ καὶ ἀλόγῳ προσπαθείᾳ τινος, παρὰ τὴν λοιπὴν συνδούμενοι ἀδελφότητα καὶ διὰ ταῦτα καὶ πρὸς κυβέρνησιν ψυχῶν ἀνεπιτήδαιοι ἐλεγχόμενοι, ἐκβάλλονται τῆς ἀρχῆς καὶ ἄλλοι οἱ πᾶσι κομῶντες τοῖς καλοῖς καὶ τὴν ἀρετὴν ἐκείνων κρείττονες καὶ ἀδιάβλητοι αὐτοὶ ἐκείνων πάντως προτιμηθήσονται καὶ εἰς τὴν ἑαυτῶν διακονίαν προβήσονται. εἰ δ' ἄμεμπτοι εἶησαν τὴν αὐτῶν διακονίαν τελοῦντες καὶ θεῷ καὶ πατρὶ καὶ τῇ ἀδελφότητι δόκιμοι ἀναφαίνονται, ἀκούσονται, „εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα, ἥς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω“. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν οἰκονόμων ἀρχούντως ἐκθέμεθα.

κα'. Αἱ προχειρίσεις τῶν διακονητῶν ἀπάντων, ἤγουν τοῦ ἐκκλησιάρχου, τοῦ κελλαρίτου, τῶν δοχειαρέων, τοῦ ὡρειαρίου⁵⁾ καὶ τῶν λοιπῶν κατὰ τόνδε⁶⁾ τὸν τρόπον προβήτωσαν· μετὰ τὴν τοῦ ὄρθρου ἀπόλυσιν καὶ τὴν συνήθη τοῦ ἱερέως εὐχὴν, τρισαγίου παρὰ πάντων γενομένου ποιεῖτω τρεῖς βαθείας γονυκλισίας ἔμ-

1) ἑαυτὴν E. 2) ὅπερ E. 3) Supplevimus. 4) Supplevimus. 5) ὀρει-
ρίου E. 6) τότε E.

προσθεν καὶ πλησίον τοῦ βήματος¹⁾ ὁ εἰς οἰαζήτινα διακονίαν ἐκλελεγμένος, εἶτα καὶ αὐτὰ τὰ θεῖα καὶ ἱερὰ εἰκονίσματα καὶ σεβάσματα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς θεομήτορος εὐλαβῶς ἀσπαζέσθω καὶ αὖ πάλιν μετάνοιαν ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων κιγκλίδων ποιεῖτω καὶ εἰς τὸν καθ' ἓνα χορὸν ὡσαύτως, εἴθ' οὕτως λαμβανέτω αὐτοχείρως τὰς κλεῖς ἐκ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου καὶ τῷ προσεστώτι τὸν ἴδιον αὐχένα ὑποκλινάτω, εὐλογεῖσθω παρ' αὐτοῦ καὶ τῷ τιμίῳ σφραγιζέσθω σταυρῷ, τὴν εὐχὴν ἐπιλέγοντος ταύτην· „ἡ χάρις τοῦ παναγίου πνεύματος, ἀδελφέ, δι' εὐχῶν τῶν πατέρων ἡμῶν ἐνισχύσει σε καλῶς καὶ ὡς αὐτῷ φίλον τὴν ἀνατε-
θεῖσάν σοι ἐκπληρώσεις διακονίαν“. μετὰ ταῦτα ἔμπροσθεν τοῦ βήματος „στὰς κοινὴν τοῖς ἀδελφοῖς βαλέτω μετάνοιαν οὕτως ἡπίως ἐπιβουόμενος“ „εὐξασθέ μοι, πατέρες καὶ ἀδελφοί, καλῶς ἀνύσαι καὶ θεοφιλῶς τὴν ἐν ἡ προχειρισθὴν διακονίαν, καὶ τῶν ἀδελφῶν πάντων λεγόντων· „ὁ θεὸς ἐνδυναμώσει σε, ἀδελφέ“, γινέσθω ἀπόλυσις“.

κβ'. Ταῖς μέντοι μὴ ἐχούσαις κλειδίδια διακονίαις ὁ τῶν θείων εἰκόνων ἀσπασμὸς καὶ ἡ τοῦ ἡγουμένου σφραγὶς μετὰ τρισαγίου ἀρκέσουσιν εἰς προχείρισιν. ἀμέλει τοὺς ἐφ' ἐκάστην τῶν διακονιῶν προκεχειρισμένους προσεκτικῶς μὲν καὶ θεοφόβως αὐτὰς μετιόντας ἔαν ἀμετακινήτους δίκαιον ἄχρις οὗ τούτους προσήκειν ὁ προσεστώς διακρίναι, ἀμελοῦντας δὲ καὶ καταφρονοῦντας, ἵσως δὲ καὶ δολιευομένους ἐν αὐταῖς μεθιστᾶν καὶ ἐτέρους ἀποκαθιστᾶν. εἴ τις δὲ τούτων νοσφιζόμενος ἄχρι τοῦ τυχόντος φανῇ, ὑπόδικος ἔστω τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ καὶ τῇ αὐτοῦ ἀγράντῳ μητρί, ἀφ' ὧν ἄρα καὶ τὴν διακονίαν παρέλαβεν, ὑποσχόμενος ἀδόλως καὶ εὐθύμως διακονῆσαι.

κγ'. Μετὰ τὴν προχείρισιν τοῦ ἐκκλησιάρχου ἅπαντα τὰ τῆς ἐκκλησίας παραδεδόθησονται αὐτῷ ἐγγράφως. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἱερῶν σκευῶν, ἀναθημάτων τε θείων καὶ βιβλίων ἐδέησε τῇ μονῇ εἰς θεοῦ δόξαν καὶ φωτισμὸν τῶν ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων ἀφιερώθησαν ταῦτα, ὅσα χρειώδη, χάριτι Χριστοῦ. καὶ διὰ πρεσβειῶν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, ὅσα ἐν ἀργυρίοις σκεύεσι καὶ σεπταῖς εἰκόσι καὶ ἐπίπλοις καὶ βίβλοις πολλάι, καὶ ὅσα τε ἐν χαλκῷ ἐθεωρήθησαν καὶ τούτων βρέβιον γέγονε παρ' ἡμῶν ὑπογραφὴν οἰκεία μου χειρὶ²⁾, περὶ ὧν διορίζομαι εἶναι εἰς τὸ παντελὲς ἀνεκποίητα καὶ ἀναφαίρετα καὶ ὁ τολμήσων ἐξ αὐτῶν ἀφελεῖσθαι τὸ οἰονοῦν, ὡς ἱερόσυλος λογισθήσεται καὶ σὺν τῷ Ἰούδα ἐν κολάσεσιν αἰωναῖς καταταγήσεται, πρὸ ἐκείνων δὲ καὶ τῆς ἐκείνου ἀγχόνης κληρονόμος γένοιτο. ἀλλὰ μηδὲ εἰς νοῦν μελετηθεῖν, Χριστέ μου, ποτέ τινι, μὴ δυνάστη, μὴ ἄρχοντι,

¹⁾ μνήματος E.

²⁾ Non exstat.

μὴ τῶν ἐν τῇ μονῇ ἢ προσεστώτι ἢ ὑποτασσομένῳ ἀφελέσθαι ἢ ἐκποιήσασθαι τι τῶν ἀναθημάτων ἢ τῶν ἐν αὐτῇ βιβλίων ἢ μέγα ἢ μικρὸν ἢ ὅποιονδηποτεοῦν ἕτερον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον διὰ σπουδῆς γενέσθω προστιθέναι καὶ προσαφισρύν [τι]¹⁾ εἰς δόξαν θεοῦ καὶ αὐτῶν ὠφέλειαν οὐ τὴν τυχοῦσαν. ὁμοίως χρὴ τὸν καθηγούμενον κατὰ τὴν ἐβδομάδα τῆς διακαινησίμου, εἰς ἣν δ' ἂν ἐθέλῃ ἡμέραν ἐπιτηρεῖν ἅπαντα [τὰ]²⁾ τῆς ἐκκλησίας, ἔχων³⁾ ἐπὶ χεῖρας τὸ βρέβιον, καὶ καθὼς ἐπαρεδόθη ἅπαντα πρὸς τὸν ἐκκλησιαρχὴν, μήπως ὡς ἀσθενεστέρους ὑμᾶς⁴⁾ δελεάζῃ καὶ ἡττηθῇ . . .⁵⁾ τοῦ πονηροῦ τῇ κακοβουλίᾳ δράμετε ταχὺ πρὸς τὴν ἐξομολόγησιν· ἡ γὰρ καθαρὰ ἐξαγόρευσις ἀναπληρώσει ὑμῖν τὴν συγχώρησιν δικαίως ἐπιβραβεύουσα παρὰ τοῦ προσεστώτος καὶ μὴ προσπαθῶς, μηδὲ κατὰ τινα ἔκτισιν θλίψεως ἀποστρεφεῖτε τὸ δίκαιον τοῖς τυχοῦσιν ἀδελφοῖς, ἀλλὰ πάντα δικαίως κατὰ τὸν τοῦ προσεστώτος ὀρισμὸν. πᾶσαν οὖν σπουδὴν εἰσηνέγκατε τὸ μηδὲν μηδὲ ἄχρι τοῦ σμικροτάτου ἄνευ εἰδήσεως καὶ γνώμης τοῦ προσεστώτος ποιεῖν· εἰ γὰρ τις ὑμῶν τοιοῦτόν τι διαπράξῃται καὶ διὰ παραινέσεως καὶ νουθεσίας τοῦ τοιοῦτου ἐγγχειρήματος μὴ ἀναστέλλῃται, τῷ προσήκοντι ἐπιτιμίῳ ὑποβληθήσεται. ἀλλ' οὐδ' ἐπ' ἀδείας ἔξει ὁ κελλαρίτης τοῖς ἑαυτοῦ φίλοις ἢ συγγενέσι [παρέχειν τι]⁶⁾ τὰ τῆς μονῆς, κατακενῶν ἢ νοσφίζόμενος ἐκ τῶν βληθέντων αὐτῶν ἄχρισ καὶ ἐνὸς ὀβολοῦ· ἀμέτοχος γὰρ ἔσται [ὁ τοῦτο ποιῶν]⁷⁾ τοῦ θεοῦ σώματος καὶ αἵματος, ἀλλὰ καὶ τῆς διακονίας ἐκστήσεται καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἄλλος τὴν ἀρετὴν αὐτὴν κρείττων προβήσεται. καὶ ταύτην τὴν ἀκριβῆ ἐξέτασιν ἔχειν ὀφείλει ὁ καθηγούμενος καὶ ὁ οἰκονόμος ἐν τε τῇ βρώσει καὶ τῇ πόσει τῶν ἀδελφῶν, τοῦ διακρίνειν ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἀναλογοῦσαν ἀσθένειαν.

κδ'. Δέον οὖν δύο δοχειαρίους παρὰ τοῦ προσεστώτος προχειρίζεσθαι, ὧν ὁ μὲν εἷς τὴν εἴσοδον πᾶσαν διακαθάρξει τῆς μονῆς καὶ ἀπογράφεται ἐν λεπτῷ τὰ εἰσοδιαζόμενά τε καὶ ἐξοδιαζόμενα, οὐχ ἀπλῶς οὕτως, ἀλλὰ κατὰ τὴν ῥηθησομένην ὑποτύπωσιν. ἔσται γλωσσόκομος⁸⁾ τῷ δοχείῳ μονῆς ἐναποκείμενον, ἐν ᾧ εἰσαχθήσονται πάντα τὰ ὁθενδήποτε τῇ μονῇ ἐπερχόμενα, κλεισὶ κατησφαλισμένον καὶ σφραγίσει. ἔσται δὲ καὶ χαρτίον τάξιν μὲν ἐπέχον παραθέσεως, ἐντὸς δὲ [τοῦ]⁹⁾ τοιοῦτου γλωσσόκομου καὶ αὐτὸ ἀποκείμενον. τούτῳ προσγραφῇσονται πάντα τὰ εἰρημένα κατὰ λεπτόν, ἀφ' ὧν λήψεται καθ' ἕκαστον μῆνα ὁ δοχειαρίος λόγῳ τῶν τῆς μονῆς ἐξόδων τὰ χρειώδη καὶ κατακενώσει κατὰ τὸν τοῦ προσεστώτος διορισμὸν. μετὰ μέντοι τὴν τοῦ μηνὸς συμπλήρωσιν συγ-

¹⁾ Supplevimus. ²⁾ Supplevimus. ³⁾ ἔχειν E. ⁴⁾ ἡμᾶς E. ⁵⁾ Iterum deest in codice folium. ⁶⁾ Supplevimus. ⁷⁾ Supplevimus. ⁸⁾ γλωσσόκομος E., hic et infra. ⁹⁾ Supplevimus.

καθεστήσονται ἅμα ἐν τόπῳ ἀφορισμένῃ ὃ τε προεστὼς καὶ οἱ πρόκριτοι ἀδελφοὶ καὶ προτεθήσεται μὲν τὸ γλωσσόκομον ἐπὶ μέσον, ἀνοιγέσεται δὲ παρὰ τοῦ τὴν κλεῖδα τούτου διακατέχοντος, εἴθ' οὕτως ἐκβληθήσεται μὲν ἡ παράθεσις πρότερον καὶ ἀναγνωσθεῖσα γνώριμα θήσει τὰ προθέντα τῷ δοχειαρίῳ εἰς ἔξοδον. εἴτα παραστήσει τὴν τούτων ἔξοδον οὕτω καθαρὰν καὶ σαφῆ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀπὸ οἰωνόδητινων ὑποθέσεων τῶν αὐτῶν μηνῶν εἰσοδιασθέντα παρ' αὐτοῦ δηλα πάντως πάντα ποιήσει· ὁ δοχειάριος, ἀπογράφῃν τε τούτων προκομίσει δηλοῦσαν, τί καὶ ὅθεν παρά τινος καὶ κατὰ ποῖον εἰσοδιάσθη καιρόν, καὶ οὕτως τὰ τε εἰσοδιασθέντα καὶ ἐξοδιασθέντα κατὰ τῶν αὐτῶν μηνῶν σαφῶς διαγινωσκόμενα προσγραφῆσονται τῇ παραθέσει ἀριδηλότερον· μετὰ δέ γε τὴν προσγραφὴν αὐθις ὁ μὲν χάρτης τῆς παραθέσεως τῷ γλωσσόκομῳ ἐναποτεθήσεται, ὡσαύτως καὶ τὰ εἴτε ἀπ' εὐλογιῶν, εἴθ' ἐτέρωθεν ἐλθόντα πρὸς τὴν μονήν. ὁ δέ γε δοχειάριος ῥητὰ πάλιν ἀπὸ τοῦ γλωσσόκομου νομίσματα ἕτερα λήψεται λόγῳ τῶν ἐξόδων τοῦ εἰσελθόντος μηνός· εἴτα αὐθις κλεισθήσεται τὸ γλωσσόκομον καὶ παρὰ τῶν εἰρημένων ἀδελφῶν σφραγισθὲν τῷ συνήθει τόπῳ ἀποτεθήσεται, καὶ οὕτω σαφοῦς καὶ καθαρωτάτης πάσης εἰσόδου τε καὶ ἐξόδου γενομένης καὶ καταφανοῦς οὐχ ὑπολειφθήσεται τι τὸ σύνολον σκάνδαλον ἢ κατὰ τοῦ τὴν τοιαύτην ἐμπιστευμένου διακονίαν, εἴθ' ἐτέρου τινός. ἐκτὸς τοιγαροῦν τοῦ τοιοῦτου γλωσσόκομου ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἐντελλόμεθα μήτε τὸν μεθ' ἡμᾶς τὴν ἡγουμενίαν διαδεξόμενον, μήτε αὐτὸν τὸν τὰ δευτερεῖα ταύτης ἔχοντα, τὸν οἰκονόμον φημί, μήθ' ὄντιναοῦν ἕτερον ἐν καὶ μόνον νόμισμα ἢ πλεῖονα ἢ ἐλάττωνα παρ' ἑαυτῷ κατασχεῖν διὰ τὸ μέλλειν πάντα, ὡς εἴρηται, φανερώς εἰσοδιάζεσθαι καὶ ἐξοδιάζεσθαι· τὰ δέ γε ἀμφία πάντα τῆς ἀδελφότητος, ἱμάτια τυχόν καὶ μανδύας, ἀποστολικά καὶ λοιπὰ παρὰ τοῦ δοχειαρίου καλῶς τηρηθήσονται καὶ τοῖς χρήζουσι τῶν ἀδελφῶν, καθ' οὓς ἂν ὁ προεστὼς αἰρήται καιροῦς, δεόντως διαδοθήσεται. ἡ μέντοι τούτων ἐξώνησις παρ' αὐτοῦ τούτου ἔσται προβαίνουσα ἢ ἐτέρου τῶν ἀδελφῶν, τοῦ δοκιμασθέντος δηλονότι πείραν κεκτήσθαι περὶ τα τοιαῦτα ἱκανήν. ὠνεῖσθαι δὲ τὰ τοιαῦτα κατὰ τοὺς προσήκοντας καιροὺς¹⁾ ἐπιτρέπομεν, περιποιεῖσθαι δὲ καὶ τὰ παλαιὰ κατὰ δύναμιν καὶ χρᾶσθαι τούτοις βουλόμεθα· μόνην γὰρ τὴν ἀναγκαίαν ζητητέον χρεῖαν, τὸ δὲ περιττὸν ἐκ²⁾ τοῦ ἐναντίου μισητέον. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν μανδύων καὶ ἐπὶ τῶν ἐπιστηθίων καὶ τῶν ὑποδημάτων καὶ πάντων ἀπλῶς τῶν χρειδῶν λέγομεν. ὅταν οὖν χρεῖα εἴῃ ἀναγκαῖα³⁾ καινότερόν τι τούτων ἀπολαβεῖν τινα, τὸ παλαιὸν κομιστέον ἄρα ἐν τῷ δοχείῳ. δοτέον δὲ αὐτῷ τοῦτο καὶ ἕτερον ἀποληπτέον εἰδήσει τοῦ προ-

1) τ. καιροῦς προσσχ. E. 2) ὡς E. 3) ἀναγκαίως E.

εστῶτος· ἄλλως γάρ, εἰ μὴ τὰ παλαιὰ κομίζοιντο, καινὰ διδόναι οὐκ ἐπιτρέπομεν. καὶ ταῦτα μὲν διαπραξέτω ὁ δοχειάριος· ὁ δὲ γε ἄλλος ἴδιον καὶ αὐτὸς ἐχέτω καὶ ἀφορισμένον οἶκημα, δοχεῖον καὶ τοῦτο ὀνομαζόμενον, κἂν τούτῳ τὴν παχυτέραν ὕλην ἄπασαν τῆς μονῆς ἐναποκειμένην τυγχάνειν, γεηπονικὰ τυχὸν ἐργαλεῖα, χαλκώματά τε καὶ ἄλλα τῇ μονῇ χρειώδη καὶ ἀναγκαῖα, ἃ διακαθέξει ἐπιμελέστερόν τε καὶ ἀσφαλέστερον μετὰ προσγραφῆς ταῦτα παραλαμβάνων, καὶ αὖθις ἀποδίδους τοῖς χρειᾶν ἔχουσι τούτων διακονηταῖς, εἰς τε τὰς γεηπονικὰς καὶ λοιπὰς δουλείας τῆς μονῆς, ὡς ἂν εἶδῃσιν ἔχῃ ὁ τοιοῦτος, ποῖα καὶ πόσα τῶν προσφόρων ἐργαλείων ἐκάστῳ πρόσεισι τῶν διακονητῶν. τοῦ αὐτοῦ δὲ δοχειαρίου ἔργον ἔσται καὶ τὸ τὸν χαλκευτὴν ἐπιτηρεῖν τῆς μονῆς.

κε'. Ἀναγκαιὸν μοι καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμνησθῆναι διακονιῶν, οἷον τὸν ὠρειάριον¹⁾ φημί καὶ τὸν ἀποθηκάτορα, ἀλλὰ δὴ καὶ τοὺς στρατοκόπους. τοῦ ἔχειν πρῶτον μὲν τὸν φόβον τοῦ θεοῦ καὶ κατὰ τὸν [τοῦ]²⁾ προεστῶτος ὀρισμὸν ἅπαντα ποιεῖν ἔν τε τῇ εἰσόδῳ καὶ ἐξόδῳ, πάντα μέτρῳ διδῶσθαι καὶ μέτρῳ λαμβάνειν, ὥς που φησὶ τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον, ὅτι „ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν“. καὶ κατὰ τὴν συνήθειαν, ἣν παρελάβετε παρ' ἐμοί, τὴν ἄνωθεν παρακολουθοῦσαν, οὕτω ποιεῖτε, καὶ εὖ ἔστω ὑμῖν. εἰ δ' ἴσως τις ἐξ ὑμῶν παρὰ γνώμην τοῦ προεστῶτος ποιήσῃ καὶ νοσησμός τις γίνεσθαι ἀπὸ τῶν ἀνατιθέντων αὐτῷ, ὑπόδικος ἔσται τῇ ἀγνῇ θεομήτορι, ἀρ' ἦς ἄρα καὶ τὴν διακονίαν παρέλαβεν, ὑποσχόμενος προθύμως καὶ ἀδόλως διακονῆσαι. ἀλλὰ καὶ ὁ προεστὼς τοῦτον μὲν ἐκβαλεῖ τῆς διακονίας, καὶ ἄλλον ἀντ' ἐκείνου πάντως προβλήσεται³⁾. τῷ δὲ ὑπούλῳ διακονοῦντι δοθήσεται ἐπιτίμιον ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι κατὰ τὴν τοῦ σφάλματος ἀναλόγως ποσότητά.

κς'. Ἐπὶ⁴⁾ δὲ τούτοις καὶ τοῦτο ὑμῖν διακελεύομαι τοῖς ἐμοῖς πατράσι καὶ ἀδελφοῖς, ὡς ἂν εἴῃ πᾶσιν ἡ αὕτη τροφή τε καὶ πόσις· μόνους γὰρ ἐκείνους θεραπευτέον ἐν ἅπασι καὶ χειραγωγητέον εἰς δύναμιν, ὅσοι δὴ προφανεῖς ἄρρωστέας περικεῖνται, καὶ δέονται τυχὸν διὰ τοῦτο βρώσεώς τε καὶ πόσεως κρείττονος πρὸς σύστασιν τοῦ ἀσθενοῦς αὐτῶν καὶ ταλαιπώρου σώματος· τοῦτο γὰρ καὶ διακρίσεως οἶμαι καὶ τὴν συνεῖδῃσιν τῶν λοιπῶν διατηροῦν ἀσκανδαλίστως. οἱ ἀδελφοὶ δὲ ἡμῶν οἱ ἄρρωστοι μὴ τοῦτο τεθαρρηχότες ἐκλύουσιν ἑαυτοὺς ζητοῦντες περιττά τινα, καὶ ἅπερ ἴσως οὐδ' εἰς ἀκοὴν ποτε ἐδέξαντο, μὴ ὅτι γε εἶδον ἢ ἔφαγον, ἀλλὰ συνεχέτωσαν ἑαυτοὺς καὶ συστελλέτωσαν ἀρκούμενοι ἐκείνοις καὶ μόνοις, οἷς ἄρα ἡ τοῦ καιροῦ καὶ τῆς εὐπορίας τῆς μονῆς περιφορὰ τούτους⁵⁾ δεξιούται·

1) ὀρίαρην E. 2) Supplevimus. 3) προσβλήσεται E. 4) ἐπεὶ E. 5) τούτης E.

εἰ γὰρ καὶ ἐπιμελεῖσθαι αὐτῶν διὰ τὴν ἐντολὴν ἐντελλόμεθα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τρυφᾶν αὐτοὺς παραχωροῦμεν, συνεσταλμένως δὲ μάλλον ζῆν καὶ ὡς δεῖ τοὺς μοναχοὺς, ἵνα καὶ αὐτοὶ τὸν τῆς ὑπομονῆς μισθόν, ὃν ἡ στέρσις τῶν ὀρέξεων καὶ ἡ τῆς ἀρρωστείας δυσχέρεια προξενεῖν αὐτοῖς μέλλει, ἐκ θεοῦ ἀπολαύσωσιν.

κζ'. Ἐπεὶ δὲ τῇ τοῦ θεοῦ προνοίᾳ ἀρρήτῳ καὶ τῆς ἀσπόρου αὐτὸν τεκούσης ἀγνῆς θεομήτορος καὶ κτήσεις τινὲς ἀκίνητοι ἐπεκτήθησαν¹⁾ τῇ μονῇ, ὥσπερ ἄνωθεν εἴρηται, καὶ δεῖ τούτων²⁾ φροντίζειν τὸν προεστώτα καὶ παρατηρητέον αὐτῷ τὰ εἰς δύναμιν, ὁποῖους³⁾ εἶναι δεῖ τοὺς εἰς τὴν τούτων πρόνοιαν πεμπομένους ἀδελφούς, εὐλαβεῖς δηλονότι καὶ σώφρονας καὶ γηραιούς εἰς ἅπαν, εἰ δυνατόν, καὶ πρὸς τὰ πάθη νεκροὺς διὰ τὰς τοῦ Βελίαρ ἐπιβουλὰς. κοσμικὸν δὲ διακονίαν τοιαύτην τινὰ τῆς μονῆς ἐγχειρίζεσθαι οὐκ ἐπιτρέπω ἄνευ τῶν γηρόνων καὶ τῶν ποιμαίνοντων⁴⁾ τὰ θρέμματα. εἰ δ' ἴσως εἴη ἐπικτήσεις μὴ πλησιάζουσα τῇ μονῇ, ἀλλὰ καὶ ψυχικὴν ἔχουσα βλάβην, τὴν τοιαύτην ἐπιτρέπω δοθῆναι ἐπὶ συμφώνῳ ἢ ἀνταλλάγματι, πλησιέστερον ἔχουσα ἢ μονὴ τὴν ἀνήκουσαν ποσότητά τῆς εισόδου, τὰς δὲ τοιαύτας ἐπικτήσεις καὶ πλησιεστέρας ἀνεκποιήτους εἶναι βουλόμεθα παντάπασι καὶ ἀναφαιρέτους, παρὰ μηδενὸς ἀφαιρουμένας ἢ ἐκποιουμένας ποτὲ τὸ σύνολον χωρὶς ταῖς ἐχούσαις ψυχῶν βλάβην, ἐπεὶ⁵⁾ καὶ ταύτας οἱ φιλόχριστοι καὶ ἡμεῖς ἐξωγησάμεθα καὶ ἐπεκτησάμεθα⁶⁾ μετὰ πολλῶν κόπων καὶ ἐξόδων καὶ διὰ τροφὴν καὶ περιποίησιν τῶν ἀσκουμένων συναδελφῶν ἡμῶν. καὶ ὁ τούτων τι ἀποκτησάμενος ἢ ἀφορισόμενος διὰ πρόφασιν οἰανδήτινα, τῷ τῆς ἱεροσυλίας ὑποπεσεῖται πάντως ἐγλήγματι καὶ ταῖς ἐπὶ τούτων νομίμας εὐθύναις χωρὶς [ταῖς ἐχούσαις]⁷⁾ ψυχῶν βλάβην.

κη'. Λοιπὸν καὶ πρὸς τὰ ἄλλα τὸν λόγον ἱτέον καὶ λεκτέον καὶ περὶ ἐκείνων ἐνδεχομένως, περὶ τε τῶν συναδελφῶν ἡμῶν τῶν ἐν τῇ ἀρτοκοπίᾳ κοπιώντων⁸⁾, τὴν ἅπασαν ἀκολουθίαν καὶ αὐτοὺς ἐκπληρωτέον καὶ μὴ ματαίαις προσασχολοῦντας ταῖς ὁμιλίαις· εἴωθε γὰρ τοῦτο ἐν ταῖς συνελεύσεσι γίνεσθαι. δοθῆναι δὲ διακελεύομαι πρὸς τοὺς κοπιῶντας ἀδελφούς οἶνον εὐλογίαν τὸ κατὰ σύνηθερ διδόμενον ἐξάγιον. ἀλλὰ δεῖ ἐπιφανεῖν καὶ τοὺς ἐν ἐργοχείρῳ ὄντας, τὸν τε σκυτοτόμον, τοὺς τέκτονας καὶ χαλκείας τοῦ μὴ συνέρχεσθαι τινὰς τῶν ἀφελεστέρων ἀδελφῶν χωρὶς τῆς τοῦ προεστώτος εἰδήσεως, καὶ προσασχολοῖντο εἰς ἀργολογίας καὶ εἰς αἰσχρολογίας ἐκτρέποντο· ἐκ πολυλογίας γὰρ φησιν οὐκ ἐκφεύξει ἁμαρτίαν. νοουθετεῖσθαι δὲ παρὰ τοῦ κρείττονος μὴ παραιτεῖσθωσαν.

¹⁾ ἐπεκτήσθησαν E. ²⁾ τούτω E. ³⁾ ὁποῖοις E. ⁴⁾ ποιμαίνοντων E. ⁵⁾ εἰ E.
⁶⁾ ἐπικτ. E. ⁷⁾ Addidimus ex antecedentibus. ⁸⁾ κοπιούντων E.

ἐντελλόμεθα γὰρ αὐτῷ τοῦτο ποιεῖν ἐξ ἀγάπης καὶ πόθου τῶν ψυχοβλαβῶν ἀφεμένων ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν διαλέγεσθαι.

κθ'. Προσῆκει τοιγαροῦν καὶ ἐπιστημονάρχῃν προσεῖναι τῇ μονῇ ἐπισυνάγοντα τοὺς ἀδελφούς ἐν ταῖς τῶν ψαλμῶδιῶν εἰς τὸν ναοῦ εἰσελεύσεσιν. ἀρξαμένους ἤδη τοῦ κανδηλάπτου κρούειν τὰς βαρέας διαναστὰς ἀπελεύσεται πρὸς τὴν κέλλαν τοῦ καθηγουμένου καὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἀδελφῶν καὶ ἐπιβοώμενος γεγωνότερον τό· „εὐλόγησον, πάτερ“, διεγείρει πάντας πρὸς τὴν τῆς μεσονυκτινῆς ἀκολουθίας ἐκπλήρωσιν. τοῦ δὲ ὄρθρου ψαλλομένου δὲ, τοῦ ναοῦ ἐξελεύσεται μετὰ τὸν ἐξάψαλμον καὶ τὴν ἔκτην ᾠδὴν καὶ παραβαλεῖ τῆς κελλίοις τῶν ἀδελφῶν, καὶ οὕς ἂν εὐρήσει ἐκ ῥαθυμίας ἴσως ὑπνώττοντας ἢ ἐκ τῆς ἐπιγινομένης ταλαιπωρίας τῶν διακονιῶν, ἀφυπνῶσει καὶ πρὸς τὸν θεῖον εἰσάξει ναόν. τοῦτο δὲ ἅπαξ καὶ [ἐν] ¹⁾ τῇ θείᾳ τελέσει μυσταγωγίᾳ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἑσπερινῷ καὶ τοῖς ἀποδείπνοις, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀριστερῷ χορῷ αὐτὸς ὀφείλει τάσσειν τοὺς μέλλοντας ἐνάρξεις ποιεῖν κατὰ πᾶσαν σύναξιν. ἐπιτηρήσει δὲ συχνότερον καὶ τοὺς ἀδελφούς ἐν πάσῃ ὥρᾳ, εἰ δυνατόν, καὶ ἀνευλόγως ἴσως συγκαθημένους ἢ ἀργολογοῦντας ἢ ἀργοῦντας ἢ ἑτέρον τι ποιοῦντας ἀπρεπῆς καὶ ἀνόνητον, ἀδελφικῶς καὶ ἐν ἀγάπῃ παραινέσει καὶ διορθώσεται, πείσει τε ἐν ταῖς αὐτῶν εἰσιεῖναι κέλλαις καὶ τῇ εὐχῇ προσανέχειν καὶ τῷ ἐργοχείρῳ ἀπρίξ. καὶ ταῦτα μὲν ἐφ' ὅλῳ διαπράττεται τῷ ἐνιαυτῷ. ἐν δὲ ταῖς κατὰ τὴν ἀγίαν καὶ μεγάλην τεσσαρακοστὴν γινομέναις ἀναγνώσεσιν ἐν τῷ ὄρθρῳ καὶ ταῖς ὥραις τῆς οἰκείας ἑδρας ἀνιστάμενος τρεῖς ποιεῖν ὀφείλει γονυκλισίας τοῦ ἀγίου βήματος ἔμπροσθεν ἀσκηπῆς, διέρχεσθαι τε καθ' ἓνα τοὺς ἀδελφούς, καὶ ὃν ἂν ἐφεύροι τυχόν ὑπνώττοντα καὶ μὴ γρηγοροῦντα πρὸς τὴν τῆς ἀναγνώσεως ἀκρόασιν, ἀφυπνίζειν, ἀναπείθειν τε τὸν διυπνισθέντα ἀνίστασθαι καὶ ποιεῖν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θείου ναοῦ μετανοίας τρεῖς καὶ τοῖς δυοὶ χοροῖς ἀνὰ μίαν καὶ οὕτω καθεσθέντα προσέχειν τῇ ἀναγνώσει ἐπιμελέστερον.

λ'. Γυναῖξί δὲ ἄβατος ἔσται παντάπασιν ἡ μονὴ καὶ οὐδὲ προσκυνήσεως χάριν εἰσιτητέα ὅλως αὐταῖς εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα. ἀλλ' οὐδὲ κρέας ταύτης ἐντὸς βρωθήσεται πώποτε, ἀλλ' οὐδὲ παῖδας λαϊκοὺς εἰς μάθῃσιν τῶν ἱερῶν γραμμάτων [χρὴ δέχεσθαι] ²⁾, ἀλλὰ πάντας γενειάτας, ἢ ³⁾ καὶ τοὺς τὸν οὐλον ἴσως ἐπανθούοντας κεκτημένους ταῖς παρειαῖς. τοὺς δὲ μονάσαι θέλοντας παῖδας διὰ τὸ τῆς ἐκκλησίας καταλαβεῖν τὴν ἀκολουθίαν δεχέσθωσαν [οἱ πατέρες] ⁴⁾ ἐν ἰδιάζοντι κελλίῳ τῆς μονῆς καὶ τὸ ἱερὸν ψαλτήριον διδασκέτωσαν καὶ τὴν ἄλλην

1) Supplevimus. 2) Supplevimus. 3) εἰ E. 4) τοὺς δὲ μ. θέλοντας παῖδας δοθήτωσαν E. οἱ πατέρες addendum videtur in loco suspecto.

ἅπασαν ἀκολουθίαν καὶ οὕτως εἰσιτητέον αὐτοὺς καὶ δεκτέον, χάριν δὲ ὑδροφορίας ἢ ἐτέρας διακονίας οὔτε εἰσαχθήσονται, οὔτε δουλεύουσιν.

λα'. Ἐπειδὴ πύλῃν ἀρετῆς βασιλικωτάτην τὴν φιλοξενίαν γινώσκουμεν, ἥ- τις ἐξ ἀγάπης εἴωθεν ἀποτίκτεσθαι, τῆς πρώτης τῶν ἀρετῶν, βουλόμεθα, καθὼς καὶ ἔως τοῦ νῦν ἐτελεῖτο, καὶ πάλιν γίνεσθαι ἐπὶ τοῖς τραπεζομένοις μοναχοῖς ἐν τῇ ἀγίᾳ μονῇ, ὁπόθεν ἂν καὶ εἶεν, δέχεσθαι μὲν πάντας καὶ ἀπονέμειν αὐτοῖς τὴν ἀναλογοῦσαν τροφήν τῆς ἡμέρας, ἐξ ὧν ἐσθίουσιν οἱ ἀδελφοί. εἰ δέ τις ἐξ αὐτῶν τῶν ἀξιολόγων εἴῃ καὶ τοῦ ζωοδόχου τάφου προσκυνήσεως χάριν ἢ ἐνδημία, ἐνστερνίζεσθαι τοῦτον καὶ δέχεσθαι ἐπὶ τῇ κοινῇ τραπέζῃ καὶ ἐπίσης τοῖς ἀδελφοῖς διατρέφεσθαι ἐφ' ὅλαις τρισὶν ἡμέραις ἐπιξενούμενον. ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ἀρχόντων παραβαλλόντων, τῶν ἀδελφῶν τηνικαῦτα ξηροφαγούντων τὸν μὲν τοῦ κοινοβίου τύπον¹⁾ φυλάττεσθαι χρή, τὸν δὲ παραβαλόντα ὑποδέχεσθαι ἄλλως. καὶ συγκαθεσθῆτω τῷ προσεστώτι καὶ ἀκατακρίτως συνεσιέτω²⁾, καὶ τῆς ἀναλογούσης τιμῆς ἀξιοθήτω. οἱ δὲ προσερχόμενοι τῷ πυλῶνι συχνότερως πένητες καὶ συναδελφοὶ ἡμῶν, ἐπεὶ πάντας ἔνδον εἰσάγεσθαι τοῦ μοναστηρίου ἀδύνατον, ἀλλ' ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τῷ ἔξωθεν τῆς μονῆς [δεχθήσονται]³⁾, καὶ ὁ ξενοδόχος ἐπιχορηγήσει ἐκάστῳ ἄρτον καὶ τὰ ἀπὸ τῆς τραπέζης παραμυθήσεται⁴⁾. οὐδὲ γὰρ ὑποστρέφειν τινὰ τοῦ πυλῶνος αἰρούμεθα νῆστιν, ἀλλὰ πρὸς τὴν διατυπω- θεῖσαν ἄνωθεν συνήθειαν καὶ πάντας ἀνακτᾶσθαι τροφῆς καὶ εὐποιίας τὸ κατὰ δύναμιν, εἰ μὴ τις εἴῃ γυνή· ταύταις γὰρ οὐ μεταδοτέον, οὐ μισοῦντες τὸ συγγενές, ἅπαγε, ἀλλὰ τὴν ἐκεῖθεν βλάβην ἀφορώμενοι, ὥς μὴ συνηθείας κρατούσης πυκνό- τερον τῷ πυλῶνι παραβάλλειν αὐτὰς καὶ κακῶν αἰτίας μᾶλλον ἢ ἀγαθῶν τοῖς ἀδελφοῖς εὐρίσκεισθαι. καὶ τοῦτον φυλάττειν τὸν ὅρον ὁ προσεστώς καὶ ὁ οἰκονόμος καὶ ὁ ξενοδόχος ἄχρι παντὸς ἐντελλόμεθα ἐν ἀγίῳ πνεύματι. καὶ τὰ μὲν τῆς φιλοξενίας καὶ ἐλεημοσύνης οὕτως αἰεὶ τηρηθήσεται. ἐπὶ δὲ τὰ συμφέροντα τοῖς ἀδελφοῖς αὐθις τρεπτέον.

λβ'. Ἐφείσθω τοίνυν τῷ προσεστώτι, καθ' οὓς ἂν αὐτὸς αἰροῖτο⁵⁾ καιροῦς, εἰς τὰ τῶν ἀδελφῶν κελλίᾳ εἰσέρχεσθαι καὶ ἀναψηλαφᾶν, μὴ πού τις ἐργόχειρον κατασκευάζει τῆς αὐτοῦ βουλῆς καὶ γνώμης ἐκτός, εἴτε τὰ λεγόμενα κατὰ κοινο- λεξίαν μαργούνια, εἴτε τινὰ κτήσιν ἐτέραν, καὶ τῶν εὐτελεστέρων ἀναθεωρούμενα⁶⁾, καὶ εἰ εὐρίσκοι, [δέον] ἀφαιρεῖσθαι⁷⁾ ταῦτα καὶ ἢ πυρὶ καίειν ἢ τοῖς πτωχοῖς διανέμειν, αὐτὸν δὲ τὸν κτησάμενον τὰ δέοντα παραινεῖν καὶ τοῦ τοιοῦτου ἀνα-

1) τόπον E. 2) συνισθίτω E. 3) Supplevimus. 4) παραμυθίζεται E.
5) αἰρεῖτω E. 6) Locus suspectus. 7) ἀφαιρεῖσθω E. Supplevimus δέον.

στέλλειν ἔκτοτε ἐγχειρήματος, ὡς ἐναντία διαπραττόμενον τῷ τῆς μονῆς κανόνι, ὅπερ ὁ μέγας ἔφη Βασίλειος, περιέχων ῥητῶς οὕτως· „εἴ τις κέκτηται ἐν τῷ μοναστηρίῳ τι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ μοναστηρίου, ἔστω ἀκοινῶντος“. ἀλλ' ἀναγκαῖόν μοι καὶ ἄλλων ἐπιμνησθῆναι κανόνων τῶν ¹⁾ τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐπὶ τοῖς τὸν μοναδικὸν ἐπανηρημένοις βίον ἐκτεθημένων. „ὁ συνεγνωκὼς ἀδελφὸν τὴν ἐκ τοῦ μοναστηρίου ἔξοδον καὶ ἡ συνομιλήσας ἡ συνευδοκήσας καὶ μὴ προσ-αγγείλας, ἀφορίζεσθαι ἔξω τῆς ἐκκλησίας ἐβδομάδα μίαν ἄρτου καὶ ὕδατος. εἴ τις ἐξέληθ' ἡς μονῆς χωρὶς παραθέσεως τοῦ προσετώτος, ποιείσθω μετανοίας ἑκατὸν καὶ ξηροφαγίαν ἡμέρας τρεῖς. εἴ τις ἐν τῇ τραπέζῃ ἐσθίων φλυαρεῖ ἢ ἐξ ἀπροσεξίας ποιήσῃ τι μὴ ἀρέσκον, ἐγειρέσθω καὶ ψαλλέτω κατὰ τὸ σύνθηες· „ἐλέησόν με ὁ θεός“, καὶ αἰτεῖτω συγχώρησιν. εἴ τις μὴ λαβὼν εὐλογίαν ἐσθίει, ποιείτω μετανοίας πεντήκοντα.²⁾ εἴ τις ἀπολιμπάνεται τῆς πρώτης τραπέζης, μὴ εἰρηκῶς τὴν αἰτίαν, μενέτω ἄσιτος ἕως ἑσπέρας. εἴ τις οὐ φθάσει τὴν εὐχὴν τῶν ἀποδείπνων, βάλλων τὴν συνήθως μετάνοιαν ψαλλέτω τὴν ἅπασαν ἀκολου-θίαν καὶ ποιείτω μετανοίας ν'. εἴ τις τῶν ἀδελφῶν ἀκαίρως εἰσέρχεται εἰς τὸ ἐψητήριον φλυαρῶν καὶ διαταττόμενος χωρὶς τῶν διακονητῶν καὶ τοῦ οἰκονόμου, ποιείτω μετανοίας λ'. εἴ τις μετὰ τὴν μετάνοιαν εὐρεθῇ ὁμιλῶν ἢ ἰδιάζων μετὰ τινος, ποιείτω μετανοίας ν'. εἴ τις χωρὶς ἐπιτροπῆς ἢ χρείας ἀναγκαίας εἰσελθῇ εἰς κελλίον ἄλλου, ἢ κοιμηθῇ ἢ πιάσῃ ἐργόχειρον, ἀφορίζεσθαι ἡμέρας τρεῖς ἔξω τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς τραπέζης, καὶ ξηροφαγίτω ³⁾. εἴ τις εὐρεθῇ γράφων τινὶ ἢ δεχόμενος γράμμα χωρὶς τοῦ ἀββᾶ, ξηροφαγίτω ἡμέρας τρεῖς, ὡσαύτως καὶ ὁ λαμβάνων καὶ ὁ δίδων χωρὶς τοῦ οἰκονόμου, ἀφορίζεσθαι. εἴ τις τῶν γενητόνων ἢ τῶν κηπουρῶν ἢ ἀμπελικῶν ἢ ποιμένων χωρὶς τοῦ εὐλογισθῆναι τὰς ὁποιασοῦν ὁπώρας καὶ καταλύσει, ποιείτω μετανοίας πεντήκοντα⁴⁾, καὶ ξηροφαγίτω ἡμέρας ε'. εἴ τις χωρὶς ἐπιτροπῆς καὶ εὐχῆς τοῦ ἀββᾶ τεμεῖ φλέβα ἢ γηροκομεῖ⁵⁾, ἢ ἱμάτιον ἢ ὑπόδημα φορέσει, ποιείτω μετανοίας ν'. εἴ τις ἄρην καρπὸν ἀπὸ δένδρου, χωρὶς τοῦ φυλάττοντος ἢ τοῦ κηπουροῦ, ποιείτω μετανοίας κε'. ὀφείλουσι δὲ καὶ οἱ δια-κονηταὶ καὶ φροντισταὶ τῶν λοιπῶν ἀπασῶν χρειῶν ἐπιμελῶς περὶ πάντων φρον-τίζειν, ἵνα μὴ τῷ κρίματι τῆς ἀμελείας ὑποπέσωσι. δεόν τοὺς παραγενομένους συγγενεῖς τῶν κατὰ τὴν μονὴν ἀδελφῶν διὰ τοῦ ἐπὶ τῆς πύλης ἐπιστατοῦντος τῷ ἡγουμένῳ καταμηνύσαι καὶ πρῶτον μὲν τῆς τούτου καταξιοῦσθαι θεάς, εἴθ' οὕτω δι' ἐπιτροπῆς αὐτοῦ καὶ τῷ κατὰ συγγένειαν ὁπτάνεσθαι, ὡς ἂν καὶ ἡ τοῦ καθη-

1) αὐτῶν E. 2) πενήντα E. 3) εἰσελθεῖ. ξηροφαγῶν F. 4) πενήντα, ut supra E. 5) κηροκομεῖ E.

γουμενόν βουλή παρασκευάσει, καὶ ἡ τοῦ παραβαλόντος ἐξέτασις ἐμφανίσει, ὁ δὲ τῷ ὄρω τούτῳ μὴ ἐμμένων καὶ αὐτὸς χωρὶς εἰδήσεως [τοῦ προεστῶτος]¹⁾ προσελθὼν²⁾ τῷ ἀγχιστεῖ ἀφορίζεσθαι ἄρτου καὶ ὕδατος ἡμέρας τρεῖς, ὅπως μὴ φρονῇ, ἅπερ οὐ δεῖ φρονεῖν. ταῦτα τοῖνον. εὐρόντες ἡμεῖς καὶ συντείνειν ἐγνωκότες εἰς ὠφέλειαν τῆς ἀδελφότητος, ἐκ τῶν κανόνων τοῦ μεγάλου Βασιλείου συλλέξαντες, ὡς προεῖρηται, ἀνάγραπτα σὺν τοῖς ἄλλοις ἐποιήσαμεθα.

λγ'. Οἱ μὲν οὖν παραδοθέντες ὑμῖν τύποι τε καὶ κανόνες παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τούτοις συμπεπεράωνται, καὶ εἰ τὸ ἐμὸν λογικὸν ποίμνιον τούτους φυλάξοι, πρῶμιον πάντως τούτων ῥαγίσειται τὸ φῶς καὶ τὰ ἰάματα³⁾ αὐτῶν ἐξ ὕψους ἀνατελεῖ. εἰ δ' ἴσως τοῦ τυπικοῦ⁴⁾ ἐκτραπείη, καὶ [τὰς] πατρικὰς ἀθετήσῃ ἐντολὰς, ἀθετηθήσεται πάντα⁵⁾ αὐτῷ, καὶ τῆς παρακοῆς κομίσεται τάπλιχαιρα. ἀλλὰ μή, κύριε ὁ θεὸς μου, μὴ οὕτως γένηται ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς ἀδελφοῖς, μηδὲ ὁ δεινὸς θῆρ τούτους διασπαράξειεν, ἀλλ' ὥσπερ ἕως τοῦ νῦν τετήρηκας ἐν τῷ σῷ ἁγίῳ ὀνόματι, οὕτω καὶ ἕως τέλους συντήρησον, ἵνα τὸ σὸν ποιῶσι θέλημα, θέλημα δὲ πάντως σὸν τὸ κατ' ἔχνος βαίνειν τούτους τῶν ἁγίων σου ἐντολῶν· αἴτια δὲ τοῦ ταῦτα πάντα ποιῆσαι ἡμᾶς ἀνάγραπτα ἐν τῇ παρούσῃ τυπικῇ διατάξει καὶ ἄλλα μὲν σὺν δλίγα, ἅτινα μηδὲ ἀγνοεῖν τοὺς ἐμοὺς ἐν Χριστῷ πατέρας καὶ ἀδελφοὺς εἶμαι, ἔτι γε μὴν καὶ αὐτὸς ὁ ἀπὸ τῆς σιωπῆς ἐπηρτισμένος μοι κίνδυνος, καθὼς αἱ θεαὶ με γραφαὶ διδάσκουσιν. „οὐαὶ γάρ“, φησιν, „ὁ ποτίζων τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀνατροπὴν θολεράν“.⁶⁾ καὶ εἰ σκοπὸς παρὰ τῷ Ἰεσεκίηλ καὶ τῇ ἀληθείᾳ ὁ προεστὼς τῶν ψυχῶν καὶ ἔστι καὶ ὀνομάζεται, πῶς ἂν τὴν ἠπειλημένην δι' ἐκείνου ῥομφαίαν ἐξέφυγον καὶ τὴν ἔκτισιν τοῦ αἵματος τοῦ ποιμνίου, εἴ γε μὴ πάντα προεθέμην εἰς μέσον· „οὐε γάρ“ φησιν „ἀνθρώπου, σκοπὸν τέθεικά σε τῷ λαῷ μου. εἰ μὲν ἴδῃς τὴν ῥομφαίαν ἐρχομένην καὶ διαμαρτύρει αὐτοῖς, ἀθῶος εἶ· εἰ δ' οὖν, τὸ αἷμα αὐτῶν ἐκ τῶν χειρῶν σου ἐκζητηθήσεται.“ ταῦτα δὲ πάντα τὴν τυπικὴν τῆς διατάξεως ἔχθρην ἀναγκαίαν μοι πεποιήκασιν, ἵνα ὥσπερ ἐν πρωτοτύπῳ κανόνι καθ' ἐκάστην ταύτην ἐνατενίζοντες οἱ ἐμοὶ πατέρες καὶ ἀδελφοὶ ἐκ ταύτης τυπώσι τὸν βίον αὐτῶν, καὶ καθ' ἑαυτοὺς ἀναζωγραφῶσι τὰ θέσμια τῆς παρούσης ἡμῶν ἐντολῆς καὶ οὕτω διαφυλάττοιεν ἀπαράτρωτα καὶ τὸ συνειδὸς καθαρὸν παραστήσαιεν ἐπὶ τοῦ ἀδεκάστου κριτοῦ, διὰ τῶν θερμῶν πρεσβειῶν τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ δι' εὐχῶν τῶν μακαρίων γερόντων καὶ πατέρων ἡμῶν. ὑμεῖς δὲ σώζοισθε καὶ μεγαλύνοισθε καὶ εἰρηνεύοιτε καὶ ζηλωταὶ

¹⁾ Supplevimus.

²⁾ προσέβη E.

³⁾ ἰμάτια E. confer proph. Esaiam 58, 8.

⁴⁾ τοῦ ναυτίου E.

⁵⁾ πάντως E.

⁶⁾ ὦ ... ἀνατροπὴ θολερᾶ. Ambac. 2, 15.

παρὰ πᾶσιν ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ ὑμῶν καὶ σεμνῇ πολιτείᾳ γένοισθε πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ὑμῶν.

λδ'. Ἰδοὺ γὰρ δὴ καὶ ἡγούμενον προνοία θεοῦ ὑμῖν, τῷ ἐμῷ ποιμνίῳ, καταλιμπάνω τὸν ἱερομόναχον καὶ ἐμὸν μαθητὴν, κύριον Ἰωακείμ, ὀφείλοντα μετὰ τὴν ἐμὴν ἀποβίωσιν τὴν προστασίαν πᾶσαν τῆς μονῆς ἀναδέξασθαι, ἄνδρα ἐπ' ἀρετῇ καὶ εὐλαβείᾳ μεμαρτηρυμένον, συνέσει τε καὶ λογιότητι καὶ πνευματικῇ καταστάσει κοσμούμενον καὶ τοῖς λοιποῖς ἀγαθοῖς προτερήμασι καὶ πολλὰ μοι, ὡς καὶ ὑμεῖς ἴστε, συγκωπιάσαντα ἐπὶ τῇ τῆς μονῆς καταστάσει καὶ πάντων τῶν ὑπ' αὐτῇ. ἀλλ' οὗτος μὲν τὴν τῆς ἡγουμενίας σφραγίδα παρὰ τοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Ταμασίας καὶ πρωτοθρόνου δεξάμενος διακυβερνήσειε τὴν μονὴν καὶ διαναπαύσειε τὸ ποιμνιον ἐν τόπῳ χλόης καὶ ἀναψύξεως. ὑμῖν δὲ πᾶσιν ἀπλῶς ὑποτίθημι, ἀδελφοί, μετὰ τὴν ἐμὴν τῶν ᾧδε μετὰστασιν σπεύδειν τὰ τῶν ψυχῶν ὑμῶν αὐτῷ ἀνατιθέναι κινήματα πάντα καὶ τοὺς λογισμοὺς τοὺς ψυχροβλαβεῖς ἐξομολογεῖσθαι, ἵν' ἐντεῦθεν αὐτίκα ἢ πρὸς αὐτὸν σχέσις τε ὑμῶν καὶ διαθέσις, ὅποια εἴη, χαρακτηρίζοιτο. λογισμοὺς δὲ οὐ τοὺς προεξαγορευθέντας ὑμῖν φαμεν, εἰ μὴ πού τις τοῦτο ἴσως ἐκὼν αἰρετίσσοιτο¹⁾, ἀλλὰ τοὺς ὁσημέραι καὶ ὥραι ἐνοχλοῦντας ὑμῖν· οὐ γὰρ ἐστίν, οὐκ ἔστιν ἀνθρώπους ὄντας μὴ καὶ λογιέσθαι τί ποτε πονηρόν. καὶ μὴ ἀναβολῇ τὸ καλὸν ᾗτε διδόντες, ὅπερ οὐ δεῖ, ἀλλὰ σὺν προθυμίᾳ πάσῃ καὶ σπουδῇ πρὸς τοῦτο τρέχετε, ὡς ἂν ἐν ᾗτε πάντες τὸ αὐτὸ φρονούντες, τὸ αὐτὸ λογιζόμενοι, ὅφ' ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ ποιμένι ποιμνόμενοι τε, καθάπερ τις χρυσὴ σειρὰ ἀλλήλοις συνδούμενοι ἀλλήλων τε περιέχεσθε καὶ εἰς ἐν συναρμολογεῖσθε σῶμα ὑπὸ μιᾷ κεφαλῇ, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον, τῇ ἀρχιτεκτονίᾳ τοῦ πνεύματος· καὶ εἵητέ μοι, τέκνα, πᾶσαν τιμὴν, πᾶσαν εὐνοίαν, πᾶσαν εὐλάβειαν, πᾶσαν ὑποταγὴν ἀδιάκριτον, πᾶσαν εὐπειθεῖαν τῷ ἡγουμένῳ ὑμῶν ἀποσώζοντες, καθάπερ τινὲς τῶν πατέρων εἴρηται· „εἰ γάρ, φησι²⁾, ὑπὲρ ἡμῶν οἱ ἡμῶν ἐπιμελούμενοι λόγον ἀποδοῦναι μέλλουσι, πῶς οὐχὶ κατὰ πάντα τούτοις ὑποταγησόμεθα καὶ ὡς κεφαλῇ³⁾ τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος ὑπακούσωμέν τε καὶ ἐξυπηρετήσομεν“; καὶ ὁ θεὸς καὶ μέγας ἀπόστολος Παῦλος οὕτως ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους⁴⁾ αὐτῇ ἐπιστολῇ φάσκει· „πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπέικετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες“. ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, εἰρήνην, ὁμόνοιαν φυλάττοντες εἵητέ μοι, ἀλλήλων ὑπερκαιόμενοι ἐκ φιλοστόργου γνώμης, ἀλλήλους στηρίζοντες, ὑπο-

1) αἰρητήσοιτο E. 2) φησὶ εἰ γάρ E. 3) κεφαλῇ E. 4) Lege ad Hebr.

στηρίζοντες, νουθετοῦντες, παρακαλῶντες, ἀνεχόμενοι, κατανοοῦντες ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων. καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, εἴ τι χρηστόν, εἴ τι σωτήριον, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, σπεύδοντες κατορθοῦν εἰς δύναμιν· φησὶ γὰρ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· „ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἐγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς“. καὶ ἀλλαχοῦ· „ἐν τούτῳ γὰρ γινώσκονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἀλλήλοις“. ὁρᾶτε, τίνος ἐσόμεθα μαθηταὶ ταῦτα φυλάττοντες; ὁρᾶτε, οἷας δόξης καὶ μακαριότητος καὶ ἀγαλλιάσεως τυχεῖν μέλλομεν τῷ φιλανθρώπῳ θεῷ μαθητεύμενοι· τοιγαροῦν πάση σπουδῇ, πάση δυνάμει, πάση προθυμίᾳ τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ περιερχώμεθα.

λε'. Καὶ σὺ δέ, ὦ πάτερ πνευματικῆ τῆς ἱερᾶς ταύτης ποιμένης καὶ ὁδηγῆς, μέτριος ἔσο τοῖς ἀδελφοῖς, ἐπεικὴς, κηδεμονικὸς καὶ τὸ ὅλον πατρικὴν αὐτοῖς ἀποσώζων τὴν εὐνοίαν. ναί, παρακαλῶ, πάντων κήδου, πάντων φρόντιζε, ἀνέχου πάντων, ἀντέχου νουθετῶν, παραινῶν, διδάσκων, παρακαλῶν, νοσοῦντας ὑγιαίνων, ἀσθενοῦντας ὑποστηρίζων, ὀλιγοψυχοῦντας παραμυθούμενος, ἀμαρτάνοντας ἐπιστρέφων, ἐβδομηκοντάκις ἐπὶ συγχωρῶν κατὰ τὴν τοῦ κυρίου φωνήν· συμφέρει γὰρ ὑμῖν αὐτὸν μιμουμένους τὸν κύριον, ὡς συγκαταβατικούς κριθῆναι καὶ τι τῶν δεόντων παραλιμπάνοντας ἢ τὴν ἄκραν φυλάττοντας δικαιοσύνην, ὡς ἀσυμπαθεῖς καὶ μισαδέλφους κατακριθῆναι. „καὶ ἵνα τᾶλλα παρῶ“, φησὶν ὁ μέγας Βασίλειος, „καὶ αὐτὸς δὲ ὁ καθηγούμενος ὡς πατὴρ παίδων γενεῶν ἐπιμελούμενος ἐπισκέπεται τὴν καθ' ἑνὸς ἐκάστου χρεῖαν καὶ τὴν ἀρμόζουσαν κατὰ τὸ δυνατόν εἰσάξει θεραπείαν καὶ ἐπιμέλειαν καὶ τὸ κατὰ ἀλήθειαν ἀσθενοῦν μέλος εἴτε ψυχικῶς, εἴτε σωματικῶς μετὰ ἀγάπης τῆς πατρικῆς εὐνοίας διαβαστάσει“. οὕτως οὖν ἔχοντα τὸν καθηγούμενον ὑμῶν, ἀδελφοί, καὶ πατρικῶς περὶ ὑμᾶς διακείμενον καὶ φιλοθέως καὶ εὐσεβῶς ποιμαίνοντα τὸ τοῦ Χριστοῦ ποίμνιον ὑμᾶς, οὐκ ἀντείπητε αὐτῷ ἢ παρακούσητε ἢ χωρὶς τῆς αὐτοῦ γνώμης ποιήσητέ τι· ὁ γὰρ τοῦτο ποιῶν ἔνοχος ἔστω τῇ ἁγνῇ θεωρήτορι καὶ ὑφέξει λόγον πρὸς αὐτήν, εἰ μὴ μετανοήσει. ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς ὁ καθηγούμενος τοῖς συγγενέσι καὶ φίλοις αὐτοῦ χαριζόμενος τὰ τῆς μονῆς ἀναλώσειεν· ἔσεται γάρ, οὕτω ποιῶν, τῶν θείων μυστηρίων ἀμέτοχος ἐν ἀγίῳ πνεύματι, διὸ καὶ προσεκτέον αὐτῷ μὴ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος· καὶ γὰρ ἡμεῖς οὐχ ἱκανῶμεν, ὡς ἰσορροποὶ, αὐτῷ ἐπιτιθέναι τὸ ἐπιτίμιον τῆς ἀνευλόγου καὶ μὴ δεούσης ἐξόδου καὶ καινοτομίας τῶν τῆς μονῆς πραγμάτων τε καὶ χρημάτων, ἀλλὰ τὴν τοῦ θεοῦ φρικτὴν οὐκ ἐκφρεύεται κρίσιν, ἣν ἐπιψηφίζόμενοι τούτῳ ταῦτα γράφομεν. εἰ δὲ τοσοῦτον ἀπηνῆς ὀφείη καὶ ἀναιδέστατος, ὡς μὴδὲ τὸ τοῦ θεοῦ δεδιέναι· κρίμα, ἀλλ' ἀπρεπῶς πάντα τῇ

μονῇ ἀναλύσει¹⁾), τότε λοιπὸν ὑπὸ τῶν προκρεϊττόνων τῆς ἀδελφότητος ἀνακρινέσθω, καὶ εἰ μὲν διορθωθῇ, ἔστω συμπαθημένος. εἰ δὲ πάλιν τοῖς αὐτοῖς ἐπιμένει, ἀναφερέσθω τῷ ἐφόρῳ καὶ [οὗτος]²⁾ δικαίως τὸ δίκαιον ποιήσῃ καὶ τὸ ἄδικον διορθώσῃ· πρὸς γὰρ σύστασιν τῆς μονῆς καὶ ὑποτύπωσιν τῶν ἀδελφῶν καὶ ὀφθαλμὸν αὐτὸν εἶναι πᾶσι καὶ ὑπὸδειγμα, οὐχὶ δὲ ὑπουργὸν καὶ ἱερόσυλον (ὅπερ μὴ γένοιτό, Χριστὲ βασιλεῦ, τοιοῦτόν ποτε παραχωρῆσαι τοῦ ποιμάναι τὸ σὸν ποίμνιον), ἀλλὰ μᾶλλον ἐκπληρωτὴν τῶν σῶν θείων ἐντολῶν καὶ ἀκριβῆ φύλακα τῆς τυπικῆς διατάξεως, καθὼς ἄνωθεν παρέλαβεν ἡ κρατοῦσα συνήθεια, τοῦ στοιχεῖν καὶ αὐτοὺς τῆς πατρικῆς ὑποτυπώσεως, ἵνα ὅπως πάντες ἐν [σῶμά]³⁾ ἐσμεν ἐν κυρίῳ.

λς'. Ἀφ' ἐτέρου μέντοι μοναστηρίου τῆς νήσου καθ' ἡντιναοῦν αἰτίαν ἡγουμένος οὐ προχειρισθήσεται, ἀλλὰ τὸν καὶ θρέμμα καὶ παῖδευμα καὶ κουρὰν ταύτης τυγχάνοντα καὶ τοὺς τύπους αὐτῆς εἰδὸτα καὶ τὰ ἔθνη τῶν ἀδελφῶν ἀκριβέστατα· πάντας γὰρ τοὺς ἀποκειρομένους τῇ καθ' ἡμᾶς ἀγίᾳ μονῇ εἴτε ἀποστολικούς, εἴτε μεγαλοσχήμους ἀξίους ὄντας τῆς ἡγουμενίας βουλόμεθα προχειρίζεσθαι· μόνους γὰρ ἐκείνους τῆς προστασίας ἀπείργομεν, τοὺς μῆτε ἀρχὴν ἢ μετάνοιαν ποιήσαντας τῆς ἀδελφότητος, εἰ⁴⁾ καὶ πολλοῖς ἔτεσιν [ἐν] διατρίψαντες⁵⁾ εἴεν τῇ μονῇ. εἰ δ' ἴσως οὐχ εὐρεθήσεται ἀξίος τῆς ἡγουμενίας ὁ ἔχων προχείρισιν καὶ ἀξίαν ἱερέως, (ὅπερ ἀπεύχομαι), τότε ἡγουμενεύσωσιν οἱ ἄνωθεν δηλωθέντες· οὐδὲ γὰρ βούλομαι ἱερέα μὲν ὄντα, οὐκ ἀξίον δὲ τῆς ποιμαντικῆς προστασίας καὶ ἀνωφελῆ πρὸς τὸ ποιμάναι ψυχὰς [ἡγουμενεύειν]⁶⁾, ἀλλ' οὐδὲ γὰρ ἐπιτηδῆσει τις προπετῶς καὶ οἰκειογνώμως χρόνους τυχὸν προβαλλόμενος ἢ γινώσιν ἢ ἐνέργειαν ἢ εὐγένειαν ἢ ἀξίωμα ἢ προσαγωγὴν χρημάτων ἢ κτημάτων, ἀλλ' ἐκεῖνος ἔσται προτιμητέος, ὃν ὁ καθηγούμενος εἶδε⁷⁾ ἔχοντα τὰς πρακτικὰς ἀρετὰς καὶ οἱ κατὰ θεὸν ἀδελφοί, αὐτὸς ἕξει καὶ τὴν ἀξίαν τῆς προχειρίσεως.

λς'. Ἐπειδὴ ἐγγίστα τῆς μονῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἡλιον οἶκον ἱερὸν ἀνεγείραμεν εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ [τιμίου Προδρόμου καὶ]⁸⁾ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου μετὰ τῶν ἐκεῖσε κελλίων, ὀλιγοστών δένδρων σὺν τῷ βραχεῖ ὕδατι, ὅπερ ὁ πολὺς ἔρως τῆς ἔνδον με καταφλεγούσης ἡσυχίας . . . οὐκ ἔα με . . . καὶ τῆς τῶν ἐμῶν συναδελφῶν ἡ ἄσχετος ἀγάπη ἐπαπολαῦσαι τοῦ ἐφετοῦ, . . .⁹⁾ ἀλλὰ καὶ θείαν μυσταγωγίαν ἐκτελεῖσθαι τετύπωκα, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκαινίσθη καὶ καθιερώθη, καὶ τὰς δύο ἑορτάς δὲ λαμπρῶς σὺν ὑμῖν ἑορτάσουσι¹⁰⁾, τὸ γενεσίόν φημι καὶ τὴν ἀποτομήν, ἀλλὰ καὶ τὴν σὺναξιν κατὰ τὸ σύνηθες. καὶ ταῦτα μὲν τελεσθήσονται εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

1) ἀναλύσει. E. 2) Supplevimus. 3) Supplevimus. 4) ἡ E. 5) διατρ. E.

6) Supplevimus. 7) ἴδε E. 8) Supplevimus. 9) Locis suspectus et, ut videtur, mutilus. 10) ἑορτάζουσι. E.

λθ'. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἀγίας εἰκόνας καὶ ἱεράς βίβλους ἀφιέρωσα εἰς δόξαν θεοῦ καὶ τοῦ ἀγίου [πνεύματος]¹⁾, ἃ κατ' εἶδος ἐν ἰδιόζοντι ἐγγράφῳ²⁾ προσγραφῆσονται καὶ διωρισθήσονται, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἔχειν τῶν δηλωθέντων τὴν ἐπιμέλειαν καὶ ψάλλειν καὶ ἡμῶν ὑπερεύχεσθαι τυπῶ . . . λαμβάνειν ἀνυστερήτως³⁾, ἃ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τετύπωκα, ὕπερ καὶ αὐτὸ ἔχει τὴν ἐμὴν σημείωσιν διαικείρου.

μ'. Ἐτερον δὲ κέλλιον κτισθῆναι ἀπὸ τοῦ νῦν ἔγγιστα τῆς μονῆς πάρεξ τοῦ δηλωθέντος ἀπείργομαι παντελῶς. οἱ δὲ γε ἡσυχάζειν προαιρούμενοι τῇ εἰδήσει τοῦ προεστῶτος οἰκοδομήσουσι κέλλας ἐν ἡσυχαστοτέροις τόποις ἔχοντες τοῦτον τὸν κανόνα. μετὰ πολλῆς δηλονότι δοκιμῆς κατὰ κυριακὴν ὁψὲ λαμβανέτωσαν τὸν ἐπισιτισμόν, τῶν πέντε δηλονότι ἡμερῶν, ἄρτους καὶ ὀπώρας ἢ ὄσπρια βραχέα ἐν ὕδατι καὶ πλοκὴν εἰς ἀκηδίας ἀντίκτῃσιν. καὶ τῷ σαββάτῳ τὴν κέλλαν καταλιμπάνοντες εἰς τὴν μονὴν εἰσιέτωσαν καὶ τὰ παρατιθέατα ἐσθιέτωσαν ἐπίσης τῆς ἀδελφότητος, τὸ ἐργόχειρον δὲ κομιζέσθωσαν τῷ οἰκονόμῳ τῆς μονῆς καὶ τὸν ἐπισιτισμόν λαμβανέτωσαν, ὡς ἐξ ἔθους, καὶ πρὸς τὴν κέλλαν εὐθυδρομήτωσαν· οὗτος γὰρ ὁ βίος τοῦ ἀληθινοῦ ἡσυχαστοῦ, καθὼς καὶ ἐκ τῶν πατέρων ἡμῶν παρέλαβομεν· ἄλλως γὰρ παντάπασιν ἡσυχαστὴν οὐ προσδέχομαι.

μα'. Ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἐντελλόμεθα, πάντας τοὺς μεθ' ἡμῶν τοῦ φυλάξασθαι τοὺς ὅρους τούτους, ἀλλὰ μηδενὶ ἐτέρῳ πιπράσκειν σιτηρέσιον, κἂν κοσμικὸς τυγχάνῃ, κἂν μοναχός, κἂν πολλὴν καὶ μεγάλην ὠφέλειαν ὑπισχνῇται⁴⁾ τῇ μονῇ, κἂν χρήματα πάμπολλα δίδωσιν εἰς προσένεξιν, κἂν ἐν τῇ μονῇ ἐκοπίασε συχνά, εἶτα πρὸς ἑτέραν μονὴν ἀπιών, ἀπ' αὐτῆς δὲ [τῆς]⁵⁾ μονῆς ἡμῶν λαμβάνειν ἐξαίτεϊ σιτηρέσιον· τοῦτο γὰρ ἀπαγορεύομεν παντελῶς καὶ ἀφορίζομεν.

μβ'. Περὶ δὲ τῶν κεκοιμημένων⁶⁾ πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν βραχεία διαληψόμεθα. δεόν τοίνυν τὴν δεκάτην τρίτην τοῦ δεκεμβρίου μηνὸς ἐορτάζειν ἡμᾶς τὰς μνήμας τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν Νεοφύτου, Ἰγνατίου καὶ Προκοπίου τῶν μοναχῶν καὶ ὁσιωτάτων, ναὶ μὴν, ἀλλὰ καὶ ἐκάστῳ μηνὶ εἰς τὴν δεκάτην τρίτην τελεῖσθαι τῶν αὐτῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν παννυχὶς καὶ θεία φημί ἱεουργία καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἐν τῇ τραπέζῃ οἶνον εὐλογίαν συνήθως διδόμενον. ἀλλὰ καὶ ὅσοι τι μνήμης ἄξιον τῇ μονῇ περιποιήσαντο, ἐτησίως τὰ μνημόσυνα τούτων γίνεσθαι, ὁμοίως καὶ τῶν ἀδελφῶν δὲ πάντων τῆς μονῆς, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν τοῖς διπτύχοις ἐνεγράφησαν καὶ γραφῆσονται, ἀλλὰ καὶ τοῦ νεωστὶ τελευτήσαντος ἀδελφοῦ καθ' ἐκάστην ἀνὰ πᾶσαν σάναξιν, ὁρθροῦ τέ φημι καὶ λειτουργίας καὶ ἐσπερινοῦ ἐν ταῖς ἐκτενέσι δεήσασιν ἄχρι τῶν τεσσαρακοστῶν αὐτοῦ μία προσφορὰ ὑπὲρ αὐτοῦ

1) Supplevimus. 2) Non exstat. 3) τύπῳ. Locus corruptus et mutilus.
4) ὑπισχνῆται E. 5) Addidimus. 6) κεκοιμένων E.

προσκομισθήσεται. διορίζομαι πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὰ ἐνόματα ἐκάστου τῶν θνη-
σκόντων σημειωτέον τὸν ἐκκλησιάρχην ἐν τῷ εἰρημένῳ μηνολογίῳ, ἐντελλόμεθα
δὲ καὶ τοῖς τῆς μονῆς ἱερεῦσι κατὰ πᾶσαν θείαν ἱερουργίαν ἐπιέναι τὰ δίπτυχα,
ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ τὸ κρίμα βασιτάσῃ τῆς ἐκεῖνων ἀμνηστίας καὶ ὑστερήσεως.

μγ'. Ἄ μὲν οὖν τὴν σύστασιν τῆς παρούσης ἡμῶν διατάξεως ἀναγκαίαν¹⁾
ἐξεργάσαστο, τὰ προαναπεφωνημένα παρέστησεν ἀριθλήως· τύπος γὰρ καὶ κατὰ-
στασις ἀληθῆς ἀληθὲς²⁾ κοινόβιον. καὶ εἴη ἡ τριάς ἀχρι τῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος
συντελείας ἀπαρεγγεῖρητα πάντα τὰ τυπωθέντα φυλάττουσα, ἵν' οὕτω καὶ φῶ εὐαγ-
γελικῶς, τὸ τοῦ Χριστοῦ ἐνομοῦται ποίμνιον καὶ πρὸς οἰκοδομὴν μᾶλλον δι' αὐτοῦ
ἐνεχθεῖεν καὶ ἕτεροι. καὶ εἴη ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ ἀληθῶς ἐκλεκτὸν καὶ πολλὰς
ἀνθρώπων ψυχὰς τοῖς παρ' ἑαυτοῦ ὑποδείγμασι καταρτίζειν δυνάμενον, ὥσπερ εἰς
ἀρχέτυπον θαυμαστὸν τὴν ἀκριβῆ τούτου πολιτείαν βλέποντας. ἐπεὶ δὲ τῷ κοινῷ
νομίμῳ ἀκόλουθον ἦν καὶ ἐπιτρόπους τῆς παρούσης ἡμῶν διατάξεως ἀποφέρεισθαι,
ἤδη καὶ τούτους ἐνίστημι, τὰ δύο ταῦτα μέγιστα τε καὶ ψυχωφελέστατα³⁾, θεὸν
πρῶτον καὶ τὴν ἄχραντον αὐτοῦ μητέρα . . .⁴⁾ ἐξ οὗ καὶ δι' οὗ ἐκ τοῦ μὴ
ὄντος εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς παρήγαγεν, ἐνίστημι δὲ ἐπίτροπον τὸν ἐξ αὐτοῦ καὶ δι'
αὐτοῦ ἀληθῶς βασιλεύοντα μέγιστον ἡμῶν βασιλέα καὶ αὐτοκράτορα, σὺν αὐτῷ
δὲ καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν ἐκ θεοῦ δικαιοησομένους τὰ ῥωμαϊκὰ σκήπτρα, ὅπως τῶν
ἐμῶν ἀντιλαμβάνωσι πατέρων καὶ ἀδελφῶν καὶ περιέπωσι⁵⁾ τὴν μονὴν διὰ ψυχικὸν
αὐτῶν ἔλεος καὶ μισθόν. ἀλλὰ καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἡμέραν ταῖς τῆς νήσου ταύτης
ἀρχαῖς διαλάμποντας ἐνορκῶ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ εἰς τὴν
ἄχραντον αὐτοῦ μητέρα, ἵνα, εἴπερ οἱ μοναχοὶ προσέλθοιεν⁶⁾ τούτοις καὶ τὴν
παροῦσαν τυπικὴν διάταξιν ἐμφανίζεσιν καὶ λέγοιεν⁷⁾ ἀδικεῖσθαι παρὰ τινων, ἵνα
ἐπεξερχῶνται τῷ ἀδικοῦντι καὶ ἀναστέλλωσι⁸⁾ τὴν τούτων ὁρμὴν καὶ ἐκ χειρὸς
στερεωτέρας⁹⁾ τὸ τοῦ Χριστοῦ ῥύονται ποίμνιον καὶ μὴ παραβλέπωνται τοῦτο,
ἀλλ' ἀντέχονται καὶ ὑπερασπίζουσιν¹⁰⁾ αὐτοῦ κατὰ τὸν ἐννομον λόγον καὶ δίκαιον,
ἵν' οὕτω μισθὸν ἑαυτοῖς προξενήσωσι. καὶ τὴν θείαν εὐμένειαν ἔξουσιν, ἀνθ' ὧν
εὐμενῶς τοὺς μοναχοὺς τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου τοῦ ὄρους τοῦ Μαχαῖρᾶ ὑπεδέ-
ξαντο καὶ χειραγωγίας τῆς προσηκούσης ἡξίωσαν· τούτου γὰρ ἕνεκα καὶ μνημο-
νεύεσθαι τούτους τετύπωται¹¹⁾. ὁ δὲ γε πρὸς ἀθέτησιν τῆς παρούσης τυπικῆς ἡμῶν
διατάξεως χωρῆσαι πειραθησόμενος πρὸς τὸ μὴ εἰσακούεσθαι ἀλλότριος ἔσται τῆς

1) ἀναγ. ἡμῶν E. 2) ἀληθῆ E. 3) ψυχώτατα E. 4) Quaedam deesse vi-
dentur. 5) ἀντιλαμβάνοντων — περιέπουσι E. 6) προσέλθ. E. 7) λέγειν E. 8) ἀνα-
στέλλουσι E. 9) στερεωτέρου E. 10) ῥύονται — παραβλέπονται, ἀντέχονται — ὑπερ-
ασπίζουσιν E. 11) τετύπωτε E.

τῶν Χριστιανῶν ἐλπίδος, τοῦ ἀχράντου φημί σώματος καὶ αἵματος, ἀνθ' ὧν τὴν ἀπράγμονα ταύτην καὶ καλοθελῇ διάταξιν καὶ εἰς ὠφέλειαν τῶν ἐμῶν πατέρων [καί] ¹⁾ ἀδελφῶν καθεστηκυῖαν καταστρέψαι καὶ διασεῖσαι βεβούλευται.

μδ'. Ὅσα μὲν οὖν καὶ ἡμῖν βουλευτὰ καὶ τῷ θεῷ εὐαπόδεκτα καὶ τῇ θερμῇ ἀντιλήπτορι καὶ προστάτιδι, τῇ ἀγνῇ θεομήτορι εἰς ὠφέλειαν ²⁾ οὐκ ὀλίγην συντείνοντα εἴρηται ἱκανῶς. ὑμῖν δὲ τὸ ἐξῆς μελήσει φυλάττειν ταῦτα ἀπαράθραυστα καὶ ἀπαραποίητα ἄχρι παντός, λέγω δὴ τὸ ἀπαραλείπτως τὴν παραδοθεῖσαν ὑμῖν διακονίαν ἐκτελεῖν ἐν πάσαις ταῖς συνάξεσι, τὸ φυλάττειν πίστιν καὶ τιμὴν πρὸς τοὺς προεστῶτας ὑμῶν, τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους καὶ σπουδάζειν ἕκαστον ἐκάστου προσέχειν ἐν μετριοφροσύνῃ, συμπονεῖν τε ἀλλήλοις ἐν πᾶσιν, ὡς ἐνὸς σώματος [μέλη] ³⁾ καὶ τὰ ἀλλήλων ἀναπληροῦν ὑστερήματα καὶ μὴ πρὸς ἕρεις ὁρᾶν, ⁴⁾ μὴ πρὸς φιλίας ἀπρεπεῖς ἢ παρασυναξεις καὶ σχίσματα, ἀπέχεσθαι πρωτοκαθεδρίας καὶ τῶν κοσμικῶν προτιμήσεων, πρὸς ἕν δὲ μόνον ὁρᾶν, τῷ ἐν ἀρετῇ ζῆν δηλονότι καὶ πολιτεῦσθαι καὶ μηδὲν ἄλλο, εἰ δυνατόν, ἀναπνεῖν ἢ λόγον σωτήριον καὶ πᾶν τὸ εἰς οἰκοδομὴν ψυχῆς τυγχάνον καὶ ὠφέλειαν. μηδαμῶς οὖν, τέκνα καὶ ἀδελφοί, τὰ βλάπτοντα προτιμήσωμεν, τὰ σώζοντα παραδράμωμεν. οὐ γὰρ ἀνέσεως ἕνεκα καὶ τρυφῆς τὸν κόσμον καταλείπομεν, ἀλλὰ σπουδῆς καὶ ἀγῶνος τὸ κατὰ δύναμιν πρὸς τὸ τυχεῖν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· οἱ γὰρ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν.

με'. Πρὸς σέ μου πάλιν ὁ λόγος, πάτερ πνευματικῇ καὶ ἀδελφῇ. τὸ πρῶτον, στοιχεῖν σε τοῖς γεγραμμένοις καὶ ἀπαρεμποδίστως φυλάττειν τὰ δικαίως καὶ ἐννόμως κανονηθέντα καὶ τὸν ἀριθμὸν τὸν τυπωθέντα μὴ προσθετόν, ἕως οὗ ὁ κύριος καλέσει ἀφ' ἡμῶν τῶν ἀδελφῶν [τινα] ⁵⁾ εἰς ἐκείνην τὴν μακαρίαν ζωὴν, καὶ οὕτως προσθετόν κατὰ τὸν κλῆρον τοῦ ἀπελθόντος ἢ ἐκκλησιαστικὸν ἢ ἄλλον. ἐκκλησιαστικούς τετύπωκά, φημι, ἀλλ' οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπιστήσης εἰς τὰς τῶν πρώτων διακονιῶν χρήσεις, εἴπερ εἰσὶ πρὸς τὴν τοιαύτην διακονίαν χρήσιμοι, μὴ πως ἐξ ἀμελείας ἢ τινος ἐτέρας παροράσεως ἐάσωσι ⁶⁾ τι τῆς μονῆς παραπωλῆσθαι. καὶ τῆς δίκης [ἐνόχος] ⁷⁾ εἴη τῆς ἱεροσυλίας πᾶς τις ὁ μὴ στοιχῶν ⁸⁾ τούτῳ τῷ ὄρω καὶ κανόνι τῷ πρὸς σωτηρίαν ὁδηγοῦντι [καί] ⁹⁾ ἐκδιωκτέος, μὴ πως ἡ μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. ἀλλὰ καὶ τοῖς μετὰ σε τὴν προστασίαν διαδεδογμένοις ¹⁰⁾ ταῦτα ἐντέλλομαι.

μς'. Τοῖνυν παρακαλῶ πάντας ὑμᾶς ἐγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς Νεῖλος, ἀξίως πορεύθητε τῆς κλήσεως ὑμῶν, παραστήσετε τὰ σώματα ὑμῶν ἅγια τῷ κυρίῳ,

1) Addidimus. 2) τὴν ὠφ. E. 3) Supplevimus. 4) ὁρᾶν E. 5) Supplevimus. 6) ἐάν E. 7) τῆς ἱσῆς ἐνοχῆς E. 8) στοιχεῖν E. 9) Supplevimus. 10) τοὺς . . . διαδεδογμένους E.

ἀγαπάτε ἀλλήλους, καλῶς τρέχετε τὸν προκείμενον ὑμῖν ἀγῶνα, ὅσα καλὰ, ὅσα θεοφιλῆ, ταῦτα λογίζεσθε, ἃ ἠκούσατε καὶ ἐμάθετε παρ' ἐμοῦ τοῦ ἀναξίου, ταῦτα ποιεῖν μὴ ἀπόσχοισθε, ἀδελφοί μου καὶ τέκνα ἡγαπημένα, μνημονεύετε τῶν ψυχῶν ὑμῶν καὶ τῆς ἐμοῦ εὐτελείας μὴ ἐπιλανθάνεσθε ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν, μὴ λήθη καλύψῃ¹⁾ τὴν ἐμοῦ μνήμην [καὶ τοὺς πόνους]²⁾, οὓς ἐν πνεύματι ὤδυνα· ἐν ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. τὸ γοῦν παρὸν τυπικὸν ἐντέλλομαι ὑμῖν ἀναγινώσκειν τρεῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τοὺς καιροὺς τῆς ἐστιάσεως ὑμῶν εἰς τε ἀνάμνησιν τῶν ἐντεταλμένων ὑμῖν καὶ ὠφέλειαν τῶν ψυχῶν ὑμῶν· οὕτω γὰρ ἔσσεσθε ὑμεῖς μὲν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ὑμῶν πεπληροφορημένοι, ὡς καλῶς φυλάξαντες, ἃ παρελάβετε παρὰ τῶν πατέρων ὑμῶν, καὶ ἐμοὶ δὲ τὰ τροφεῖα τῆς πνευματικῆς ἀγωγῆς ταύτης καὶ παιδεύσεως ἐν κυρίῳ ἀποτινύντες· ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν διὰ τὴν πολλὴν αὐτοῦ καὶ ἄφαιτον ἀγαθότητα καταρτίσαι ὑμᾶς καὶ στηρίξαι εἰς τὸ ἅγιον αὐτοῦ θέλημα διὰ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, τοῦ κυρίου, θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ πνεύματος, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις καὶ μεγαλοπρέπεια νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

μζ'. Ἐπεὶ δὲ θεοῦ εὐδοκία καὶ τῆς ἀσπύρου αὐτὸν τεκούσης μητρὸς τῆς ἐφ' ἅπασιν συνεργοῦσης ἡμῖν εἰς τὰ κρεῖττονα καὶ σωτηρία ἀνεγείραμεν ἐξ αὐτῶν τῶν κρηπιδῶν [καὶ]³⁾ ἱερὸν φροντιστήριον γυναικεῖον ἐν Ταμασίᾳ καὶ ἀπαρτίσθη ἐφ' ἅπασιν ἔν τε ἀγίαις καὶ προσκυνηταῖς εἰκόσι καὶ ἱεραῖς καὶ ψυχωφελέσι βίβλοις καὶ ἐτέροις θείοις ἀναθήμασι, κανόνα τε ἡκριβομένον [ταῖς] μοναχαῖς⁴⁾ πρὸς ἄσκησιν ἐγγράφως ἐκθέμεθα καὶ τὸν τιμιώτατον καθηγούμενον τὸν μετ' ἐμὲ ἐνεστησάμεν ἐπίτροπον σὺν τῷ εὐλαβεστάτῳ ἱερομονάχῳ κυρίῳ Νεοφύτῳ ἐπιτηρεῖν καὶ διυθύνειν καὶ συνευδοκεῖν ἐφ' ἅπασιν τὸ τοῦ θεοῦ ποίμνιον, καθὼς ἐγγράφως ἐδιορισάμεν. τυπῶ δὲ ἐτησίως λαμβάνειν τὴν τοιαύτην ἀγίαν μονὴν καὶ τὰς ἐν αὐτῇ ἀσκουμένας ἀδελφὰς ἀπὸ τῶν ἐλευθέρων ἡμῶν εἰσόδων, τῶν ὧλων δηλονότι τοῦ ἑκατοστοῦ τὸ ὄγδοον, τὰ δὲ ἕτερα δύο εἰσι χάριν τῶν τὴν ἱερὰν νόσον ἀθλούντων καὶ τῶν λοιπῶν πενήτων. ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ὀγδόου ὀφείλουσι⁵⁾ λαμβάνειν ἐτησίως οἱ ἱερεῖς τῆς Βλαχερνίτηςσας νομίσματα εἴκοσι καὶ τέσσαρα, ἔχειν δὲ καὶ αὐτοὶ ἐπιφώνησιν ἀπὸ τοῦ προεστώτος, καὶ τὰ μὲν ζῶα τὰ ἀρρενικὰ ὀφείλουσι ἀποδεκατοῦσθαι, τὰ δὲ θηλυκὰ οὐ, διὰ τὸ ἔρειον καὶ τὸν τυρόν. καὶ ταύτην μὲν τὴν

1) ἡμῶν καλύψει E.

2) Supplevimus.

3) Supplevimus.

4) μοναχοῖς E.

5) ὀφείλωσι E., hic et inferius.

μικρὰν εὐλογίαν ὀφείλει ὁ κατὰ τὴν ἡμέραν προσετῶς ἀπροφασίστως [καί] ¹⁾ ἀγογγύστως ἐπιδαψιλεύειν, καθὼς ἐδιορίσαμεν, μηδωπωσοῦν προβαλλόμενος ἔνδειαν· (ικανὰς ²⁾ γὰρ προσόδους καὶ ἐπικτήσεις ἀφιερώσαμεν τῇ μονῇ πρὸς τὰς ἀναλογούσας ἐξόδους καὶ τροφὴν τῶν πάντων· καὶ οὕτω μὲν ποιοῦντες ἔσθε ἐπ' ἐλπίδι θαρροῦντες, ὅτι τῷ Χριστῷ ταῦτα δανείζετε, ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἀνταμοιβὴν ἔχετε ἑκατονταπλασίονα. εἰ δέ τις πειραθῇ καθ' οἷονδῆτινα ³⁾ τρόπον ἀφαιρεῖν [τι] ⁴⁾ ἐκ τοῦ ἀναθήματος, ἔξει τὸ θεῖον ἀντιμαχόμενον ὡς ἱερόσυλος, καὶ τῶν θεῶν ἔσται μυστηρίων ἀμέτοχος †.

† Ἐν ἔτει ,ςψιή', ἐν αὐγούστῳ †.

† Ὁ ταπεινὸς Νεῖλος καὶ κτήτωρ τῆς μονῆς Μαχαιράδος, ἐπίσκοπος Ταμασέων, προτάξας ὑπέταξα †.

E cod. monasterii editum est in libro: Τυπικὴ διάταξις ὡς εὔρηται τῆς κατὰ τὴν νῆσον Κύπρον σεβασμίας καὶ βασιλικῆς μονῆς τῆς υπεραγίας θεοτόκου Μαχαιράδος ἐπιλεγομένης, νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθεῖσα πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἐντυγχανόντων, δαπάνη μὲν καὶ ἐξόδῳ τοῦ τῆς ἱερᾶς αὐτῆς μονῆς οἰκονόμου κῦρ Παρθενίου, ἐπιμελεία δὲ τοῦ ἐν ἱεροδιδασκάλοις κυρίου Ἐφραίμ, ἐπιστασία δὲ κυρίου Σεραφεῖμ Πισσιδείου, τοῦ πρωτοσυγκέλλου τῆς ἱερᾶς καὶ βασιλικῆς μονῆς τοῦ Κύκκου. *Venetis 1756.*

IV. [6833—1324] . . . , ind. VIII. ⁵⁾

Fragmentum typici monasterii S. Ioannis Baptistae in monte Menoiceo apud Serras editi a Joachim, metropolita Zichnarum.

[Τυπικὴ διάταξις, συντεθεῖσα παρὰ τοῦ ταπεινοῦ μητροπολίτου Ζιχνῶν Ἰωακείμ καὶ κτήτορος τῆς ἐν τῷ ὄρει τοῦ Μενοικέως διακειμένης σεβασμίας μονῆς τοῦ θεοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ἐκ κοινῆς γνώμης τῆς ὑφ' αὐτοῦ ἐν κυρίῳ ἀδελφότητος.]

Κεφάλαια τοῦ παρόντος τυπικοῦ. α'. Προοίμιον τῆς τυπικῆς διατάξεως. β'. Περὶ τοῦ δι' αἵτίας ἢ παροῦσα τυπικὴ διάταξις ἐκτίθεται. γ'. Περὶ τοῦ ἀδέσποτον καὶ ἐλευθεράν εἶναι τὴν μονήν. δ'. Περὶ ἐκκλησιάρχου. ε'. Περὶ σκευοφύλακος. ς'. Περὶ δοχειαρίου. ζ'. Περὶ πυλωροῦ. η'. Περὶ τῆς ὀφειλομένης ἐν τῇ τραπέζῃ τροφῆς τῶν μοναχῶν ἐν τε ταῖς ἀπολειυμέναις ⁶⁾ ἡμέραις καὶ ἐν

¹⁾ Addidimus. ²⁾ ἱκανούς E. ³⁾ οἷον δῆ E. ⁴⁾ Supplevimus. ⁵⁾ Quoad annum confer documentum VI, p. 97 huius voluminis. ⁶⁾ ἀπολυμέναις S.

ταῖς ἀγίαις τεσσαρακοσταῖς. θ'. Περὶ τοῦ ἀναγινώσκεισθαι τὸ παρὸν τυπικὸν εἰς ἐπήκοον πάντων. ι'. Παραίνεσις τοῦ ὀλοσχερῶς ἀντέχεσθαι τοὺς διακονητάς τῶν διακονιῶν αὐτῶν. ια'. Περὶ τοῦ [μὴ]¹⁾ εἶναι ἐν τῇ μονῇ κελλιῶντας ἢ καταπεμπτούς. ιβ'. Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν ἀδελφῶν. ιγ'. Περὶ ἐξαγορεύσεως. ιδ'. Περὶ τοῦ μὴ εἰσέρχεσθαι γυναῖκα ἐν τῇ μονῇ. ιε'. Περὶ λουτροῦ. ις'. Περὶ [τοῦ]²⁾ τυπικοῦ. ιζ'. Περὶ τοῦ μὴ ἀργολογεῖν³⁾ τοὺς συνερχομένους ἐν τοῖς ἐργοχείροις αὐτῶν. ιη'. Παραίνεσις πρὸς τοὺς ἀδελφούς περὶ ἐκλογῆς ἡγουμένου. ιθ'. Παραίνεσις πρὸς τὸν προσεστώτα, πῶς διακείσθαι ὀφείλει πρὸς τὴν ἀδελφότητα. κ'. Παραίνεσις ἑτέρα πρὸς τοὺς ἀδελφούς. κα'. Διάταξις περὶ ἡγουμένου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ τεσσάρων ἀδελφῶν, πῶς ὀφείλουσιν εἶναι εἰς διεξαγωγὴν τῆς μονῆς. κβ'. Περὶ τοῦ ἐφόρου καὶ κτήτορος.

α'. Προοίμιον τῆς παρούσης τυπικῆς διατάξεως.

Ἦν ἄρα καὶ τοῦτο τῆς περὶ ἡμᾶς τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας ἐχέγγυον καὶ τῆς ἐκεῖνου κηδεμονίας κράτιστον δεῖγμα τὸ λόγῳ μὲν τῶν ἄλλων ἀπάντων εἰς ἡμᾶς εὐεργετημάτων τὸν ἄνθρωπον τιμηθῆναι, ἔν' οὗτω λόγῳ μὲν ζῶντι παρὰ τῶν εὖ εἰδόντων τὸν βίον ἰθύνοντο τῆς εὐθείας παρεκτρεπόμενον· „ἐπιστρεψάντων γάρ με“, φησὶν, „οἱ φοβούμενοί σε“, λόγῳ δὲ γεγραμμένῳ καὶ λόγον καὶ πράξιν καὶ ἡθῶν εὐκοσμίαν⁴⁾ παιδεύοιτο. „ταῦτα γάρ“, φησιν, „πάντα πρὸς νοουεῖσθαι ἡμῶν γέγραπται“. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ οἷς ὁ μακρὸς χρόνος ῥέων ἀεὶ παντελεῖ ἐπήγαγε τὴν ἀφάνειν, ταῦτα τῷ γράμματι ὥς ἐν χρώματι αὐθις ἀνακαινίζομεν, καὶ αὐτὰ ἐκεῖνα καινὰ τινα κατ' ὅσιν κατοπτρίζομεθα λόγῳ ζωγραφοῦντι τὰ παλαιὰ καὶ⁵⁾ παρελθόντα καὶ ῥέυσαντα παριστάντες⁶⁾ ὥς μένοντα. ἀρκετον δὲ μοι ἐντεῦθεν, ὅπως καὶ ἔθεν καὶ ὥς οἰκονομίας ἀρρήτοις τρόποις ἢ καθ' ἡμᾶς ἥδε σεβασμία συνέστη μονή· ὁ πρὸς πατρός ἐμοὶ θεὸς καὶ πατήρ, τὴν κλησὶν Ἰωαννίκιος⁷⁾, ἔτι ἄγων νέαν τὴν ἡλικίαν μετανάστης τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος γενόμενος διὰ τὸν πρὸς θεὸν αὐτοῦ θερμὸν ἔρωτα καὶ τῷ ἀγίῳ προσβαλὼν ὁρεὶ τῷ Ἀθῷ καὶ ἐν αὐτῷ τὰς τρίχας ἀποκαρεῖς ἐκεῖσε τὸν ἑαυτοῦ δρόμον ἀόκνως διὰ τῆς ἐκκοπῆς τοῦ οἰκείου θελήματος τρέχων ἦν, ἅπλαστον καὶ τὸ

1) Supplendum videtur. 2) Supplevimus. 3) ἀργυρολογεῖν S. 4) εὐκοσμίαν S. 5) καγὼ S. 6) παριστῶν τε S. 7) Ejus mentio fit etiam in doc. metropolitae Serrarum Jacob anni 1359 dato in favorem monasterii Esphigmeni in monte Atho, cui donatur μονὴριον τοῦ ἀγίου Γεωργίου, ἐπονομαζόμενον ὁ Παρίκκος . . . πρὸ χρόνων οὐκ ὀλίγων δι' ἐκδοτηρίου γράμματος τοῦ ἐπισκόπου Ἐξιβῶν, κῦρ Ἰωαννίκιου. Vide infra. Confer Florinskij, Athonskie Akty. Petropoli. 1880. p. 87.

ἦθος καὶ τὸν τρόπον κτησάμενος καὶ ὑπὸ μετριοφροσύνης διὰ πάντων κοσμούμενος. ἐπεὶ δὲ χρόνους ἐν αὐτῷ διήγεν οὐκ ὀλίγους, ἡ ἕτερα δι' ἑτέρων πλέκουσα καὶ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον οἰκονομοῦσα θεοῦ πρόνοια πάλιν αὐτὸν τοῖς ἐνταῦθα ἐπιδημῆσαι πεποίηκεν. φίλος δὲ ἡσυχίας ὢν ὁ ἀνὴρ οὐκ ἡγάπα οὐ μὲν οὖν, οὐδ' ἠβούλετο τοῖς τοῦ κόσμου ἐνασχολεῖσθαι καὶ τοῖς αὐτοῦ θορύβοις τὸ ἡγεμονικὸν ἐπιθολοῦν τῆς ψυχῆς καὶ τὸ ἀδούλωτον αὐτῆς ἀξίωμα τοῖς ματαίοις καταδουλοῦν. ἐζήτησε τοιγαροῦν βραχὺ τι κελλίον εὑρεῖν, ὥστε μοναχικῶς ἐν αὐτῷ προσκαθῆσαι¹⁾ καὶ καθαρῶς διὰ τῆς μονώσεως προσομιλεῖν τῷ θεῷ. διελθὼν δὲ τοὺς κατὰ τὸ ὄρος τοῦ Μεινοικέως τράχεις καὶ ἐρημικωτέρους τόπους ἐντυχάνει μικρὸν τι κελλύδριον ἡμελημένον πάντῃ καὶ ἀκαλλώπιστον, μόνον εὐκτήριον τὴν κλῆσιν ἔχον τῶν ἀγίων Ἀναργύρων Κοσμά καὶ Δαμιανοῦ. ἐν αὐτῷ τοίνυν προσκαθίσας τῷ μονοδρίῳ καὶ ἔργου ἀψάμενος τὴν σπουδάζων διὰ παντός καὶ πᾶσαν μὲν λειτουργίαν τοῦ μοναχικοῦ ἐπαγγέλματος ἀποδιδούς τῷ θεῷ, πονῶν δὲ καὶ περὶ τὴν τῶν κελλίων ἐπιμέλειαν καὶ ἀνάκτισιν²⁾ καὶ οὐκ ἐπαύσατο σπουδάζειν καὶ ἐνεργεῖν, μέχρις ἂν, εὐδοκοῦντος θεοῦ, ἀνδρῶν ἀσκητῶν καταγώγιον αὐτὸ ἀπετέλεσεν, ἔπειτα γέροντί τινι κατὰ θεὸν ζῶντι καὶ πολιτεῖαν ἄκραν μετερχομένῳ τὸ τοιοῦτον παραδοὺς κελλίον αὐτὸς ἐπὶ τὰ ἕτερα μέρη τοῦ ὄρους ἐχώρει, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν συνήθη³⁾ καλὸν μαθητὴν. ἔπει δὲ καὶ τοῖς τραχυτέροις τοῦ ὄρους καὶ δυσβάτοις προσέβαλλε μέρεσι, σπήλαιον ἐντυχάνει σκληρὸν πάνυ καὶ δυσδιέξοδον. ἐν αὐτῷ οὖν τὴν οἰκησιν πῆξας καὶ χρόνον προσμείνας τινά, ἐπεὶ ἐκ τῆς ὑποκειμένης τοῦ σπηλαίου νοτίδος οὐ μικρὰν ἐδέχετο βλάβην, ἐξελθὼν αὐθις ἐκείθεν καὶ περὶ τοὺς πρόποδα⁴⁾ τοῦ ὄρους γενόμενος, (ἀλλὰ καὶ τοῦτο, ὡς ἔγωγε οἶμαι, κατὰ θεῖαν οἰκονομίαν ἦν), κακέισε τὸν τόπον ἐπιμελῶς ἀνιχνεύσας, ἐν ᾧ⁴⁾ ἡ καθ' ἡμᾶς ἀγία μονὴ σήμερον ὁράται κειμένη, ἐπεὶ ὁ περὶ αὐτὴν ἅπας χώρος στενὸς μὲν ἦν καὶ βραχὺς καὶ πρὸς εἰσελεύσεις τε καὶ ἐξελεύσεις κρημνώδης καὶ σκληρὸς, σχεδὸν δὲ εἰπεῖν καὶ ὅλως ἄβατος, ὅλως κεκαλυμμένος ἀπὸ παντοίων ἀγρίων φυτῶν τε καὶ ἀκανθῶν, εἶχε δὲ μονὴν τὴν ἐκκλησίαν πεπαλαιωμένην οὖσαν καὶ ἀσχεπον, θηρίοις μόνοις καὶ ἐρπετοῖς οἰκητήριον, ἡσθεὶς τῇ τοῦ τόπου καθαρότητι καὶ ἡσυχίᾳ καὶ τὸ ἐκτὸς εἶναι συγχύσεως καὶ θορύβου καὶ κοσμικῆς ὀμιλίας, ἐν αὐτῷ ἔκρινε κατοικεῖν. ἔργον οὖν αὐτῷ σπουδαιότατον ἐγεγόνει καθἄρα μὲν τῆς παρακειμένης ὕλης τὸ χωρίον ἅπαν, ὄροφον δὲ κατασκευάσαι τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ παντοίως αὐτῆς ἐπιμελεσθῆναι καὶ πρὸς τὸ εὐπρεπέστερον ἀποκαταστήσαι, ἵνα προθύμως οἱ ἐν αὐτῇ προσμένοντες τὰς εὐχὰς ἀναφέρωσι τῷ

1) προσκαθίστη S.

2) ἀνάκτισιν S.

3) ὃν συνήθως S.

4) ὃν S.

θεῶ, καί¹⁾ καθ' ἐκάστην πολλήν σπουδὴν προτιθεῖς καὶ πόνοις πόνους οὐκ ἐδίδου ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐδὲ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις, ἕως οὗ θεοῦ συνεργοῦντος διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ καὶ κέλλας ὑποδόμησε μοναχῶν, καὶ μοναχοὶ μετ' αὐτοῦ ἡρετίσαντο κατοικεῖν, καὶ ἀνδρῶν αὐτὴν ἀρετὴν μετιόντων ἀνέδειξεν οἰκητῆριον. ἦν οὖν αὐτὸς ἐκεῖνος τῶν μοναχῶν προϊστάμενος καὶ δι' ὅλου τῆς αὐτῶν²⁾ σωτηρίας φροντίδα ποιούμενος, τρέφων, ἐνδύων, ζωογονῶν, λιμὴν ἀναψύξεως καὶ σωτηρίας καὶ τὰ πάντα γενόμενος. ἀλλὰ τοιαύτην ἐκεῖνος μετερχόμενος πολιτείαν καὶ οὕτως ἐν Χριστῷ ζῶν καὶ κρύπτεσθαι θέλων οὐκ ἠνέσχετο κύριος εἰς τέλος τοῦτον διαλαθεῖν, καθὼς τὸ θεῖον φησι λόγιον· „μὴ δύνασθαι πόλιν ἐπάνω ὅρους κειμένην κρυβῆναι“. ἔνθεν τοι καὶ ὑπὸ τοῦ τότε τοῦς τῆς ἐκκλησίας ὀφθαλμοῦ διθύνοντος τὸ τῆς πνευματικῆς διακονίας ἐνεχειρίσθη λειτουργήμα, ὥστε τοὺς τῶν ἀνθρώπων λογισμοὺς πνευματικῶς ἀναδέχεσθαι καὶ τούτοις ἀρμοδίως καὶ κατὰ τὸν τῆς ἱατρείας λόγον ἐπιμελῶς διδόναι τὰ φάρμακα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον. γονέων δ' ἔγωγε πρόαχθεις εὐσεβῶν καὶ ὀρφανίαν ἄωρον ὑποστάς, ὁ προμνημονευθεὶς ἐκεῖνος θεὸς μου³⁾ καὶ πατὴρ οὕτω διετῆ χρόνον φθάσας μεθ' αὐτοῦ συμπαραλαβὼν πᾶσαν προσήγε θεραπείαν σωματικὴν καὶ μετ' ἐπιμελείας ἀνέτρεφεν, εἴτα καὶ τὸ μοναχικὸν ἀμφιέσας σχῆμα συνῆκε τοῦτο διηνεκῶς καὶ τὴν μοναχικὴν παιδείαν παιδοτριβεῖσθαι προσέταξε, κἂν αὐτὸς οὐδέν τι τῆς ἰσαγγέλου πολιτείας ἐκείνου τε καὶ διαγωγῆς ἠδυνήθην μεταλαβεῖν. συνδιήγον τοιγαροῦν αὐτῷ καὶ τῷ αὐτοῦ ὄχλῳ παρήδρευον παιδευόμενος παρ' αὐτοῦ καὶ ἀγόμενος ἔν τε τῇ τῶν ἱερῶν γραμμάτων μυήσει καὶ τῇ τῶν ἡθῶν εὐκοσμῇ καὶ τῇ ἄλλῃ καταστάσει τῶν μοναχῶν. ἐπεὶ δὲ καὶ εἰς ἱερωσύνης προήχθην βαθμόν, ὡς οὐκ ἔδει, διὰ τὸ ὑψηλὸν μὲν εἶναι τὸ τῆς διακονίας ταύτης λειτουργήμα καὶ μόλις πρέπον ἀγίοις, ὁ δὲ ἡμέτερος βίος ἡμελημένος καὶ οὐκ ἄξιος, εἴτα καὶ εἰς ἐπισκοπικὸν ἡξίωσεν ὁ θεὸς ψηφισθῆναι θρόνον. ὁ προμνημονευθεὶς ἐκεῖνος θεὸς μου καὶ πατὴρ οὐκ ἠνείχετο οὐδ' ἠβούλετο τοῦτο, ἀλλ' ἐνστατικὸς⁴⁾ ἦν λίαν καὶ οὐκ ἐνδόσιμος, δεδοικώς, μήπως ἢ περὶ τὴν ἐπισκοπὴν δι' ὅλου φροντίς ἀργὴν καὶ ἄπρακτον τὴν ἐμὴν ποιήσῃ προαίρεσιν εἰς τὸ πᾶσαν πρόνοιαν ἔχειν καὶ ἐπιμέλειαν περὶ τὴν μονήν. ὅτι δὴ τοῦτο ἠβούλετο ἢ τοῦ γέροντος ἐνστάσις, δῆλον ἐντεῦθεν· οὐ γὰρ πρότερον ἂν εἶχε⁵⁾ τῆς ἐνστάσεως καὶ τῇ τῶν ἐλκόντων ἡμᾶς ἔξω θελήσει, μέχρις ἂν ὑπόσχεσιν ἔγγραφον λαβεῖν παρ' ἡμῶν τοῦ καὶ ζῶντος ἐκείνου καὶ τὸ χρεῶν λειτουργήσαντος μὴ παριδεῖν τῆς μονῆς, ἀλλὰ παντοίως προνοεῖσθαι καὶ προσηκόντως. οὕτω τοιγαροῦν τῆς γρα-

1) ἵνα S. 2) ἐαυτῶν S. 3) μοι etiam infra S. 4) ἐνστατικός S. 5) ἔδωκε S.

φικῆς ὑποσχέσεως εἰς πέρας ἐλθούσης κάκεινον εὐθέως συγκατανεῦσαι καὶ παραχωρῆσαι τοῖς ἔλκουσιν. ἀλλ' ἐγὼ μὲν κρίμασιν οἷς οἶδεν, οὗ τὰ κρίματα ἄβυσσος, [τοῦ]¹⁾ τῆς Ζιγῶν ἐκκλησίας ἐμπεπίστευμαι θρόνου, ἐκεῖνος δὲ τῆς τῶν Ἐξιβῶν²⁾ ἀρχιερεὺς ἀναδείκνυται. ἀλλὰ καὶ οὕτω τῆς αὐτῆς ἐκεῖνης εἶχετο μετριοφροσύνης ὁ γέρων καὶ τῆς περὶ τὰ καλὰ ἐπιδόσεως, καὶ ὅλως ἦν αὐθις τῆς ἐπὶ τῇ μονῇ βοηθείας, ἔχων καὶ μᾶλλον συμπονοῦντα καὶ συμπράττοντα τοῖς ἀναγκαιοτέροις τῆς μονῆς ἔργοις καὶ ταῖς χρεαίαις τῶν μοναχῶν.

Ἐπεὶ δὲ ἄνθρωπον ὄντα κάκεινον καὶ ἀνθρωπίναις ὑποκείμενον ἀσθενείαις ἔδει πάντως καὶ τὸν χοῦν ἀποθέσθαι καὶ πρὸς τὴν ἐκεῖθεν μεταβῆναι ζωὴν, αὐτὸς μὲν ἐπὶ κλίνης ὥρᾳτο κείμενος γήρᾳ καὶ νόσῳ δεινῇ συγκατακλιθεὶς³⁾ ὁ τὴν ψυχὴν ἐρρωμένος καὶ τῶν σωματικῶν ἀνώτερος παθημάτων, ἤδη δὲ τὰ τελευταῖα ἐμπνέων καὶ τὴν ψυχὴν μέλλων τῷ θεῷ παραθέσθαι, ἐμοὶ πάλιν τῷ πάντα ῥαθύμῳ καὶ ἀμελεῖ τὴν τῆς μονῆς ἐνεχειρίζεν ἐπιμέλειαν καὶ ἀνάγκισιν καὶ τὸν ταύτης ἐπετίθη ζυγόν, τί μὲν οὐ λέγων, τί δὲ οὐ πράττων τῶν ὅσα πρὸς τοῦτο βιάσασθαι ἱκανά; τοιγαροῦν καὶ ὑπῆλθον καὶ ὑπελθὼν ὁπόσαις μὲν καὶ οἷαις ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ τῆς τοῦ καιροῦ δυσκολίας ἐνέτυχον περιστάσεσιν, οἶδε μόνος ὁ πάντα εἰδὼς θεὸς καὶ ὁ ταῦτα παθὼν μόνος ἐγώ. ἀλλ' ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ βοηθὸς ἐμοὶ προφανῆς ἐν στίλῳ πυρὸς [διὰ]⁴⁾ πρεσβειῶν αὐτοῦ φωτίζων καὶ διεξάγων πρὸς ἡμέραν ὁδηγῶν ἀναψύξεως προσδ[οκῶντι]⁵⁾, ὅτι καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἐλπιζομένης μοι ἐκ τῶν ἔργων ἀξίας κολάσεως ῥύσεται. καὶ πρῶτον μὲν τὸν θεῖον ναὸν ταυτονὶ ἐξ αὐτῶν ἀνήγειρα τῶν κρηπίδων, οὕτω καλλωπίσας αὐτὸν κατὰ τὸ ἐγχωροῦν ἐμοὶ τῆς ἰσχύος, ἀλλὰ καὶ εἰκόνων λαμπρότητας ἐν αὐτῷ καὶ ἱερῶν περιουσίαν σκευῶν καὶ λοιπῶν διαφόρων ἀναθημάτων πρόσθεσιν ἐποιήσάμην, ἵνα ἐν αὐτῷ τὸν ἄρτον οἱ ἀδελφοὶ συναγόμενοι εἰς δόξαν ἐσθίωσι τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ προσόδους τινὰς ἐλέει τῶν μεγαλοδώρων αὐθεντῶν καὶ βασιλέων τῇ μονῇ ἀπεκλήρωσα, ὅσας καὶ οἷας ἐλογισάμην τοῖς τὸν μονῆρην καὶ ἀπέριττον βίον ἐπανηρημένοις τοῖς ἀναγκαίοις ἀρκεῖν. ὅσας οὖν τὰς εὐεργεσίας καὶ τὰς ἀντιλήψεις ἔσχον ἐκ τοῦ θεοφρονήτου καὶ θεοστεφοῦς αὐτῶν κράτους τίς ἐξισχύσει ἀπαριθμήσασθαι, τὰς διὰ λόγων, τὰς δι' ἔργων, τὰς διὰ δόσεων καὶ συνεισφορῶν; ἀλλὰ καὶ ὅσων εὐεργεσιῶν τε καὶ δωρεῶν τῇ ἡμετέρᾳ γεγόναι μονῇ παροχεῖς οἱ φιλόανθρωποι καὶ ἅγιοι μου αὐθένται καὶ βασιλεῖς, ἀριδῆλως παριστῶσι τὰ παρὰ τῆς ἁγίας αὐτῶν βασιλείας τῇ τοιαύτῃ

1) Supplevit S. 2) Vid. supra pag. 433. 3) συγκατακλιθεὶς S. 4) Supplevit S. 5) Supplevit S.

μονῇ θεῖα καὶ σεπτὰ γεγονότα χρυσόβουλλα, οὕσπερ καὶ εὐλογῆσαι κύριος ὁ θεὸς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ ἐπεύχομαι, ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων καὶ δοτὴρ πάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ φυλάττει ὑπὸ τὴν σκέπῃ τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος ἐν εἰρήνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνδρείᾳ, ἐνισχύων αὐτῶν τὸν βραχίονα καὶ ὑποτάττων ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν πάντα τὰ βάρβαρα ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα, δωρούμενος αὐτοῖς μακρότητα ἡμερῶν καὶ καταξιών αὐτοὺς μετὰ τῶν ἐγκοσμίων καὶ τῶν ἀπορρήτων αὐτοῦ¹⁾ ἀγαθῶν καὶ βασιλείας τῆς ἐπουρανίου. ἀλλὰ καὶ ἐντὸς τῆς πόλεως Σερρών ἐτέραν ἀνήγειρα μονὴν, ναὸν τε ἐκ θεμελίων αὐτῶν εἰς ὄνομα καὶ αὐτὴν τοῦ θεοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ, ὁμοίως ἐν αὐτῇ καὶ τράπεζαν καὶ ὅσα ἄλλα χρειώδη καὶ ἀναγκαῖα τῇ μονῇ ἐποικοδομήσας καὶ πρὸ πάντων τειχίῳ ταύτην περικυκλώσας καὶ παντοίως περιποιησάμενος καταγώγιον ἀνδρῶν ἁγίων, εὐδοκούντος θεοῦ καὶ ταῖς τοῦ θεοῦ Προδρόμου πρεσβείαις, ἡδυνήθημεν ἀποκαταστήσαι θεῷ καθιερωμένων καὶ τὴν κοινοβιακὴν διαγωγὴν κατασπαζομένων, ἣν καὶ ὑποκεῖσθαι καὶ προσηνώσθαι· διηνεκῶς τῇ κυρίᾳ καὶ πρωτοτύπῳ ταύτῃ μονῇ βούλομαι καὶ ἐν σῶμα ἑαυτοὺς νομίζειν τοῦ μοναδικοῦ τούτου τῶν δύο μονῶν πληρώματος, μιᾷ κεφαλῇ, τῷ καθηγουμένῳ ταύτης τῆς κυρίας δηλονότι μονῆς, ὑποκειμένους καὶ παρ' αὐτοῦ τοὺς κανόνas τῆς μοναδικῆς πολιτείας δεχομένους καὶ ἰθυνομένους ἐπὶ τὰ κρεῖττονα καὶ τῷ αὐτῷ²⁾ κανόνι καὶ τύπῳ στοιχεῖν ὀφείλοντας. ἀλλὰ τίς εἰμι ἐγώ, κύριε, κύριέ μου, ἢ ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου, ὅτι οὕτως ἐπ' ἐμὲ τὰ σὰ ἐλέη ἐξέχεας τὸν ἀνάξιον, ὥς δι' ἐμοῦ τοῦ ἀχρείου, δι' ἐμοῦ τοῦ οἰκτροῦ, τοῦ μηδὲν ὄντος τὰ τοιαῦτα τῶν δύο μονῶν οἰκονομηθῆναι; σὸν ἄρα, δέσποτα, τοῦτο, καὶ τῆς σῆς ἀφθόνου καὶ πλουτοδότιδος δεξιᾶς ἀνοιγομένης μὲν φιλανθρώπως, πᾶν δὲ ζῶον τῆς παρὰ σου εὐδοκίας κατεμπιμπλώσης καὶ ἀδιαλώβητα καὶ τῶν ὁπωσδήποτε τούτοις ἐπεμβαίνειν ἐπειχειρούντων καὶ χεῖρα ἐπάγειν ἐλεύθεριον διατηροῦντες ἀνώτερα, ἵνα μὴ ταῦτα οὕτως ἴσως ἐπισυμβαίῃ καὶ ἵνα μὴ τὰ ἐπικτηθέντα τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα καταστάντα λήθης ἀμαυρωθεῖν βυβοῖς, βρεβείῳ τὰ πάντα καταγράψαι δεῖν ἔργων· τὰς τοιαύτας τοίνυν [δύο] μονὰς συστησάμενος καὶ ἐνώσας³⁾ σοὶ τῷ δοτῇ τῶν καλῶν καὶ πλάστῃ θεῷ προτάγω εἰς δόξαν τοῦ σοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ τῆς ἀληθείας κήρυκος Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ, καὶ εἰς ἐξίλασμα τῶν ἡμετέρων πλημμελημάτων. δέχοιο τοίνυν, θεοῦ πατὴρ λόγε, τὸ μικρὸν ἀφιέρωμα τοῦτο ἐξ ἐμοῦ, τοῦ σοῦ ἱκέτου, σοὶ προσφερόμενον, ἐπιδραψιευόμενος ἐπὶ τῷ βασιλεῖ μου τῶν οἰκτιρμῶν σου τὴν ἄβυσσον, ἐμοί τε καὶ ὅλῳ τῷ κόσμῳ σωτηρίαν δωρούμενος καὶ τὴν τῶν ἡμαρτημένων συγχώρησιν, πρεσβείαις τῆς ὑπερ

1) αὐτῶν S.

2) αὐτοῦ S.

3) τοίνυν συστ. καὶ ἐνώσας μονὰς S.

λόγον διὰ λόγου κατὰ σάρκα τεκούσης σε παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, αὐτοῦ δὴ τοῦ θείου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ καὶ πάντων σου τῶν ἁγίων, ἀμήν.

Περὶ ἐφόρου καὶ κτήτορος.

Οὕτως οὖν ἔχων καὶ περὶ τούτου φροντίζων καὶ τοῦ θεοῦ δεόμενος εὖρον τὸν περιπόθητον γαμβρὸν τοῦ κραταίου καὶ ἁγίου μου αὐθέντου καὶ βασιλέως, τὸν κύριον μου τὸν μέγαν δομéstικον [κῦρ Ἰωάννην, τὸν Καντακουζηνόν¹⁾], οὐ μόνον ὄντα χριστιανικώτατον καὶ πάσης ἀγαθωσύνης πεπληρωμένον, ἀλλ' ἔτι καὶ ἐκ προγόνων καὶ γονέων εὐσεβῶν καὶ πιστῶν προῆλθεν, ὥσπερ τις εὐγενῆς κλάδος ἐξ εὐγενοῦς ῥίζης καὶ ἀγαθῆς. ὥσπερ οὖν ὁ μακαρίτης ἐκεῖνος, ὁ ἐμὸς πατήρ, τὴν τοιαύτην σεβασμίαν μονὴν ἐμοὶ προσανέθετο καὶ οὐδεὶς ἄλλος κύριος ἦν ἐν αὐτῇ, οὕτως ἐγὼ καὶ ὑμᾶς²⁾ καὶ τὰ τῆς μονῆς ἅπαντα πράγματα τῷ κυρίῳ μου τῷ μεγάλῳ δομestικῷ παραδίδω καὶ ἀνατίθημι καὶ κύριον αὐτὸν ποιῶ διὰ τοῦ παρόντος μου διατάγματος καὶ ὡς κτήτορα αὐτὸν ὑμῖν παραδίδωμι, ὥσπερ ἂν εἰ οὗτος καὶ τὰς δύο μονὰς ἀνήγειρέ τε καὶ συνεστήσατο. καὶ οὐ μόνον διὰ τὸ φιλευσεβὲς αὐτοῦ καὶ φιλόχριστον καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν αὐτοῦ καλογνωμοσύνην τοῦτο ποιῶ, ἀλλὰ καὶ δι' ἣν εἶχον ἐκ πολλοῦ τοῦ χρόνου πρὸς τοὺς ἁγίους αὐτοῦ προγόνους τε καὶ πατέρας πνευματικὴν διάθεσιν καὶ ἀγάπην, οὔτινες καὶ διὰ τὴν προσοῦσαν αὐτοῖς εὐσέβειάν τε καὶ ἀρετὴν τῆς μερίδος, ὡς ἐγὼ οἶμαι, τῶν σωζομένων κατηξιώθησαν. ἔχων οὖν ἐγὼ περὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ μεγάλου δομestικού χρηστὰς τὰς ἐλπίδας καὶ ὅτι πᾶσα ἀνάγκη, καὶ ὁ εὐγενῆς κλάδος ἐξομοιωθῆναι τῇ ῥίζῃ, ὡς φησιν ὁ κύριος, „ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεισθαι“, οὐκ ἔτι περὶ τούτου ἐνδοιάζω, ἀλλ' ἀφροντίς εἰμι καὶ ἀμέριμνος, θαρρῶν εἰς τὸ μέγα ἔλεος τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν αὐτοῦ χριστιανικὴν κατάστασιν, ὅτι καὶ πλείονα τῆς ἐμῆς ἐπιμελείας αὐτὸς τὴν ἐπιμέλειαν ποιήσει καὶ φροντίσει περὶ ὑμῶν, οὐ μόνον ὅσον ἀποβλέπει εἰς ἀρετὴν καὶ εὐλάβειαν καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην κατάστασιν τῆς μοναχικῆς εὐταξίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ σωματικὰ καὶ χρειώδη, ἅτινα εἰς κυβέρνησιν καὶ ζωοτροφίαν ὑμῶν ἀφορῶσιν. ἀλλὰ τί χρὴ πολλὰ λέγειν; οὕτω δὲ πρὸς αὐτὸν καὶ ὑμᾶς καὶ τὰ τοῦ μοναστηρίου πράγματα παραδίδωμι, ὡς αὐτὸν ὄντα ἐμέ, καὶ οὕτω καὶ ὑμεῖς αὐτῷ ὀφείλετε ὑπακούειν, ὡς κυρίῳ καὶ κτήτορι ὑμῶν, καὶ ἐν εὐταξίᾳ καὶ πνευματικῇ καταστάσει βιοῦν καὶ θερμότερως εὖχεσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ, ἵνα ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἀπληρτισμένον καὶ ὀλόκληρον ἀπολάβητε

¹⁾ Supplevimus ex doc. XI. p. 101 et X. p. 102 voluminis v. Sathas p. 202.

²⁾ ἡμᾶς; S.

τὸν ἱδίον μισθὸν παρὰ τοῦ ἐφορῶντος τὰ πάντα θεοῦ· εἰ γὰρ οὕτως ἔσσεθαι ποιοῦντες, ὥς ὑμῖν διατάσσομαι, καὶ ὑμῖν τοῦτο εἰς μεγάλην ὠφέλειαν ἔσται καὶ σώματος καὶ ψυχῆς καὶ τῷ κυρίῳ μου, τῷ μεγάλῳ δομῆστικῷ καὶ κτήτορι ὑμῶν, ἐπισκεπτομένῳ ὑμᾶς καὶ προνοομένῳ κατὰ τὸ ἐγχαυροῦν αὐτῷ τῆς ἰσχύος, πρόξενοι ἔσσεσθαι αὐτῷ τῆς αἰωνίου μακαριότητος, ἧς καὶ ἀξιωθεῖται ἂν ποτε διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ ἡμῶν* καὶ διὰ τῶν πρεσβειῶν τοῦ μεγάλου τῆς ἀληθείας κήρυκος Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ.

E cod. metochii Sancti Sepulchri in urbe Constantinopoli ed. C. Sathas, Μεσαωνική Βιβλιοθήκη, I., p. 202.

XIV.

Appendix.

Observationes emendationes et additamenta.

I. Ad diplomata monasterii S. Mariae Neamone in insula Chio.

J. Sakkelion (sic scribendum est nomen editoris et corrigendum p. 3, not. 1 et in aliis et p. 13, l. 30) debet exemplar documentorum Gregorio Photeino, nunc episcopo Myriophyti, uti testatur in praefatione, quam praemisit editioni suae his verbis: 'Ο ἀκάματος διερευνητής τῶν τῇ οἰκείᾳ διαφερόντων μονῇ Γρ. Φωτεινός, εἰς Πάτμον παρὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἐξαρχικῶς ἀποστελλόμενος τὸν προελθόντα αὐγουστον (1866) καὶ διαβάς ἐκ Σάμου πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ Μεγάλῃ Λάκκᾳ μετὰξὺ Καρλοβασίων καὶ Μαρχοκάμπου κειμένου μονυδρίου τοῦ προφήτου Ἑλίου μετοχίου τῆς Νέας Μονῆς τυγχάνοντος ἀνεκάλυψεν . . . τὰ ἀντίγραφα τῶν παρόντων ἑπτὰ χρυσοβούλλων. Πανδώρα, vol. XVII, p. 541. *Historia monasterii exstat in libro, cui titulus: Ἡ θεία καὶ ἱερὰ ἀκολουθία τῶν δόσιων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν Νικητά, Ἰωάννου καὶ Ἰωσήφ τῶν κτιτόρων τῆς ἐν Χίῳ σεβασμίας, ἱερᾶς, βασιλικῆς τε καὶ σταυροπηγιακῆς μονῆς τῆς ἐπιλεγομένης Νέας, τῆς ἐπ' ὀνόματι τιμωμένης τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἥ τε ἱστορία τῆς μονῆς καὶ θαύματά τινα παράδοξα παρὰ τῆς θεομήτορος τελεσθέντα. τὰ πάντα σχεδιασθέντα καὶ συντεθέντα παρὰ τοῦ ἐλαχίστου ἐν ἱεροδιακόνοις Νικηφόρου Χίου, τοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς Νέας Μονῆς καὶ νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθέντα ἀναλώμασι* " τοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς μονῆς πανοσιωτάτου καὶ τὰ μάλιστα φιλοκάλου ἐν ἱερομονάχοις κ. κ. Παΐσιου τοῦ ἱππικῆν Μπαρμπαραῖ, ἵνα διανεμῶνται δωρεὰν ὑπὲρ ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας, Ἐνετίρσιν ρωδ' (1804). *Cujus usum nobis humanissime concessit Carolus Castellani, bibliothecae S. Marci Venetiarum praefectus.*¹⁾ *El libro hiero-*

¹⁾ Secundam editionem libri, quam publici juris fecit idem Gr. Photeinos, Chii, 1865, sub titulo Τὰ Νεαμονήσια, nondum nacti sumus.

diaconi Nicephori hausimus, quae dicta sunt de historia monasterii in praefatione et his addimus descriptionem loci et fragmenta quaedam chrysobullorum, quae libro suo inseruit; et primo quidem testimonia de conditoribus monasterii ponimus.

I. Μαρτυρίαι περὶ τῶν ὁσίων πατέρων ἐκ τῶν χρυσοβούλλων τοῦ ἐν βασιλεῦσιν ἀοιδίμου Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου, τοῦ κτίτορος τῆς μονῆς. Δι' ὃ καὶ ἡ θεοσεφής ἡμῶν γαληνότης τῇ ἐν Χίῳ Νέᾳ Μονῇ τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, ἣν ἄνδρες εὐλαβεῖς ἐκ βάθρων αὐτῶν ἀνεγείραντες, ἐν αὐτῇ καὶ τὰς καλύβας ἐπήξαντο καὶ κατὰ τὰς φιλεργούς μελίσσας τὸ καλὸν ἐν αὐταῖς τῆς ἀρετῆς μέλι φιλοπόνως συλλέγοντες πάντοθεν, ὥσπερ ἐν σίμβλοις ἐναποτίθενται, τὸν ἐκ τούτου φωτισμὸν ἐκείνον αἰδίων καὶ τὴν γλυκυτάτην τῆς ἀφθάρτου τρυφῆς ἀπεκδεχόμενοι μέθεξιν. *Et in alio chrysobullo:* πολὺν γὰρ οἱ ἐκεῖσε μοναχοὶ (οἱ ἐν τῇ Χίῳ) τοῦ κατὰ θεὸν βίου ποιησάμενοι λόγον, εἴπερ τινὸς ἐτέρου, φροντίσαντες, ἀναλόγως τῷ βίῳ καὶ τὸν παρὰ τῆς βασιλείας μου ἐπεσπασάντο ἔλεον. *Et in tertio:* Οἱ γάρτοι παρὰ τῇ ῥηθείᾳ σεβασμίας μονῇ (τῇ Νέᾳ) διὰ βίου προσανέχειν ἡρημένοι τῇ θεομῆτορι καὶ τούτῳ πρὸ τῶν ἄλλων ἔργον τῶν σπουδαιοτάτων τιθέμενοι καρδίαν καθαρὰν καὶ πνεῦμα εὐθὺς τὴν μὲν ἐν ἑαυτοῖς αἰεὶ πως κτιζομένην ἔχειν ὁρᾶν, τὸ δ' ἐν τοῖς ἐγκατοῖς ἐγκαινιζόμενον. *Praef. p. III.* II. Ἐκ τῶν χρυσοβούλλων τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ Δούκα. Τὴν ἐν Χίῳ μονήν, ἣτις ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραμύμου δεσποίνης ἡμῶν καὶ θεομῆτορος ἱδρύται, ἐκ κρηπιδῶν καὶ βάθρων αὐτῶν συνεστήσαντο οἱ εὐλαβεῖς μοναχοὶ καὶ θαυμαῖοι, οἱ σύμψυχοι καὶ ὁμότροποι καὶ τὴν ψυχὴν ὁμαίμονες ἢ τὴν τοῦ σώματος σχέσιν καὶ ἐκ τούτου συγγένειαν· θερμὸς γὰρ ἔρως τῆς ἀγάπης ἀμφοτέρων ἐνέσκηψε ταῖς ψυχαῖς, κλήσις τῷ μὲν Νικητᾷ, θάτερος δὲ Ἰωάννης κατονομάζεται, τὴν ἐπὶ κλησὶν ἀπὸ τῆς τοῦ τόπου κτησάμενος θέσεως τούτων ὁ μὲν, ταῖς δὲ τῶν ἀρετῶν καθωράϊσται, ὁ δ' ἄλλαις τούτων κεκόσμηται. καὶ ἀμφοτέροι τὰς πύσας δι' ἀλλήλων ἔσπευσαν ἐπικτησάμενοι. . . *In eodem chrysobullo:* Τοὺς ἐν τῇ νήσῳ τῇ Χίῳ τὴν Νέαν Μονὴν τῆς θεομῆτορος ἐκ βάθρων αὐτῶν ἀνεγείραντος τιμιωτάτους μοναχοὺς καὶ κτίτορας καὶ καθηγητάς καὶ διὰ τῆς ἀρετῆς τῷ θεῷ πλησιάζοντας, Νικήταν καὶ Ἰωάννην, οἳ τὴν ἀρετὴν καὶ τὸν περὶ τὴν εὐσεβείαν ζῆλον ἐπιγινώσκουσιν ἅπαντες, ὅσοι μὴ ἐθελωκοφεῖν αἰροῦνται πρὸς τὰ καλὰ, τούτους αἰδεῖται μὲν καὶ τιμᾶν πλέον τῶν ἄλλων τὸ κράτος ἡμῶν σεβάζεσθαι τὴν ἀρετὴν ἐπιστάμενον. . . *Et in alio:* τῷ τοι τοὺς τοιούτους ἄνδρας, ὡς εὐσεβεῖς καὶ θεῖους καὶ ἱεροὺς καὶ τὰ θεῖα σοφοὺς ἢ βασιλείᾳ μου τιμῶσα καὶ οἷα εἰκός, τὴν τούτων ἀξίωσιν εὐλόγον οὖσαν καὶ θαυμασίαν οὐ παρεβλέψατο. *Praef. pag. IV.*

Situm monasterii auctor noster sic describit (p. 86): ὅλα τὰ περίξ τῆς μονῆς εἶναι βουνὰ πετρώδη καὶ δύσβατα καὶ κατασκευασμένα ἀπὸ ἀγριόδενδρα. ἡ δὲ μονὴ κεῖται εἰς τόπον ὄχι τερπνὸν καὶ ἀναπαυτικὸν καὶ ἐξανοικτικόν. ἀλλὰ εἰς τόπον βαθὺν περικεκλεισμένον τριγύρου ἀπὸ βουνὰ ὑψηλὰ καὶ ἄλλο δὲν βλέπει ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη παρὰ αὐτὰ τὰ βουνὰ (ἐξαιρουμένου ἐνὸς μέρους, ἀπὸ τὸ ὁποῖον θεωρεῖ θάλασσαν καὶ ἀντικρὺ τὸν Τζεσμέ), τὰ ὁποῖα χειμῶνος ὥρα προξενοῦσι ψυχρότητα καὶ κρύον ἀνυπόφορον, ἐξ ἐναντίας δὲ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ καλοκαιρίου θέρμην καὶ καύσιν πολλήν . . . *et p. 85*: δὲν ἔμεινε κανένα ἀπὸ τὰ παλαιὰ οἰκοδομήματα τὴν σήμερον (*anno 1804*) ἔξω ἀπὸ τὴν τράπεζαν, ἀπὸ τὸν πύργον, ἀπὸ τὴν φουντάναν καὶ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν. ὁ πύργος εἶναι ἓνα φρούριον πρὸς δυσμὰς κείμενον εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ μοναστηρίου, ἔρημον εἰς τὰς ἡμέρας μας καὶ ἄχρηστον, ἡ φουντάνα εἶναι ἀξιόλογον πρᾶγμα καὶ χρησίμον ἀκόμα καὶ τὴν σήμερον, πολλοῦ χρόνου καὶ κόπου καὶ δαπάνης οὐ σμικρᾶς ἔργον, ἐπειδὴ ἔχει ἱκανὸν βάθος καὶ εἶναι ἐσκαμμένον καὶ ἀνοιγμένον αὐτὸ τὸ βάθος εἰς τόπον τραχύτατον καὶ πετρώδη, διαιρεῖται δὲ τὸ πλάτος τῆς εἰς τρία μὲ δύο στάσεις κολωνῶν ὑψηλῶν. ἡ τράπεζα εἶναι καὶ αὕτη ἀξιόλογος οἰκοδομή, ὅμως ἀργή καὶ ἄχρηστος.

I. p. 1, l. 9 et 13 forsitan delendum καὶ ante δνόματι. Uncis inclusa sine nota nos supplevimus. II, p. 3, l. 4 χάρισασα. Lege cum Sakk. γνωρίσασα et verte: nota faciens ejus liberalem dexteram, et dele not. 1. Hujus documenti duo fragmenta leguntur apud Niceph., i. e. initium doc. p. 2, l. 23 ad p. 3, l. 6 δεξιάν (Niceph. p. 72) cum varia lectione: l. 21 τοσοῦτων. l. 23 ἐπὶ κάκεινως πάντως μέλον θεοῦ. l. 28 συγγινόμε. l. 29 ὑπὲρ τε τοῦ κοινοῦ. p. 3, l. 4 χαρίτων γνωρίσασα sine καὶ. Aliquid deesse videtur l. 5 post εὐπορήσασα. l. 10 αὐτοὺς correxit S. ex αὐτοῖς. l. 14 S. μανυλὶ κατασῦρον αὐτοὺς. l. 19 corr. ἡρεμαῖον. l. 20 εὐσεβοὺς corr. S. ex εὐλαβοὺς. l. 26 ἕτεροι S. corr. ex ἐτέρων. Pag. autem 66 et 67 Nic. profert aliud fragmentum, i. e. p. 4, l. 19 θεοπίλξει cum varia lectione l. 20 ἀπό γε. l. 21, 22 περιέναι δίκην οἰασθήτινος ἔνεκεν αἰτίας. l. 22 ἢ τῶν. l. 26 αὖ ἐτέρων . . . διασταζίσιοιεν. l. 32 ἀφιέναι δικαστηρίῳ (in textu scripsimus ἐφ. ex corr. S). l. 34 ἀνὰ μέσον. p. 4, l. 2 post πληροῦν addit: ἵνα ὡς ἐν ἀδύτοις τισὶ μυσταγωγούμενοι καὶ τὸ ἡρεμαῖον καὶ γαλήνιον πάντοθεν ἔχοντες ἀνεπιθολώτους τὰς ὑπὲρ τῆς βασιλείας ἱκετείας πρὸς θεὸν ἀναφέρωσι. confer p. 3, l. 16. l. 5 ἴσως corr. S. ex ἴσων. l. 17 ex ταγματῶν corr. S. l. 19 ἀνθρ. addit S. l. 20 συνωναρ. corr. S. ex συννοταρίων. l. 21 δουλείαν corr. S. ex δουλείας. III, p. 5, 6 de hoc chrysobullo Nic. sic loquitur

(p. 63—65): ἀπερνώντες δύο χρόνοι ἀφ' οὗ ἄρχισαν τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ . . . ἀφιέρωσε (ὁ βασιλεὺς) πάμπολλα καὶ ἐδῶ εἰς τὴν νῆσον ἐπάνω καὶ εἰς ἄλλους τόπους, καὶ οὐ μόνον τόπους ἀφιέρωσεν, ἀλλὰ καὶ διάφορα ἄλλα σιτηρέσια. ἐδιώρισε πρὸς τοῖς ἄλλοις μὲ χρυσόβουλλα, νὰ δίδωνται εἰς τὴν μονὴν ἐν καιρῷ θέρους ἀπὸ τὸ πρᾶγμα τῶν βησσῶν, ὅπου εὕρισκετο κατὰ τὴν Ἀταίαν τὸ διωρισμένον καὶ ὑποκείμενον εἰς τὸ σέκρετον τοῦ Τροπαιοφόρου νὰ δίδωνται σιτάρια μῶδια χίλια καὶ ἄλλοθεν ἀπὸ τῆς μονῆς τοῦ Τροπαιοφόρου μῶδια λ' καὶ νουμίων μιλιάρισια λ'. καὶ ἄφησε τὴν μονὴν αὐτοδέσποτον καὶ αὐτεξούσιον κτλ. *Paucas lineas doc. refert, i. e. p. 5, l. 29: ἀλῆσεσθαι ad p. 6, l. 3 ἀφροντιστοῦντες. cum varia lect. p. 5, l. 30 τοῦ σίτου. IV, p. 6, l. 15 intellege Zoën et Theodoram. l. 17 ἀπλήπτου corr. ἀπλήκτου. l. 26 καὶ τὰ πρ. τὰ addit S. Forsitan καὶ pro τὰ scriptum et delendum S. Fragmentum apud Niceph. p. 71, ed. nostrae p. 6, l. 21 διορίζεται. l. 26 ἀπερικ. cum varietate. l. 22 ἀπὸ τῶν ἐνοικιακῶν (recte) τῆς μονῆς τοῦ Τροπαιοφόρου ἔχειν. l. 24 τοῦ ante πρ. deest et ἀνοικοδομεῖσθαι usque l. 30 ἀδειαλ. cum var. μου ἐκτελεῖν τε. p. 7 ἐπὶ τούτῳ corr. S. ex τούτο. V. p. 7, 8 ἐπικυρώσα corr. ἐπικυρώσασα aut lege cum Sakki. ἐπικυροῦσα et dele not. 2. Mentio hujus bullae fit ap. Nic. (p. 67): μετὰ ταῦτα καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀφιερῶματα καὶ πράγματα τῆς μονῆς ἐζήτησαν οἱ πατέρες ἀπὸ τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον νὰ τὰ ἐπικυρώσῃ καὶ νὰ τὰ βεβαιώσῃ διὰ χρυσοβούλλων καὶ αὐτὸς τὸ ὀγληγώτερον ἐτελείωσεν τοῦ ζητήματός τους . . . καὶ ὄχι μόνον τὰ ἐν τῇ Χίῳ, ἀλλὰ καὶ τὸ μετόχιον, ὅπου εἶχον εἰς τὸ Πέραμα ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Εὐστρατίου (confr. p. 12, l. 22) καὶ ἄλλο μετόχιον ἐν τῷ θέματι τῶν Θρακησίων μέγα καὶ ἀξιόλογον, τὸ ὅποιον ἠγόρασαν οἱ πατέρες ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Κατακαλῶν, Καλοθήκη καὶ Καλοθήκια λεγόμενον. καὶ κδ' παροίκους, ὅπου . . . ἐχάρισεν ὁ βασιλεὺς, (vid. doc. V) καὶ ἄλλους παροίκους εἰς τὴν Χίον κηπαρίων μγ ὁμοῦ μὲ τὰ παιδία τοὺς . . . ἀλλὰ ὑπέταξε καὶ ὑπεδούλωσεν εἰς αὐτὴν ἐγγράφως μὲ χρυσόβουλλον τοὺς ἐν Χίῳ Ἑβραίους, ιε' ὀλοκλήρους φαμελίας (confer doc. VI, p. 8, l. 20). *Cujus bullae hoc fragmentum edidit auctor noster p. 68—70.* „Τὸν παλαιὸν Ἰσραὴλ καὶ ὁ μέγας βασιλεὺς καὶ θεὸς παρωσάμενος τὸν νέον ἐξελέξατο καὶ τοῦτον ἐκείνου προκρίνας, λαὸν περιούσιον καὶ μερίδα ἐπιθυμητὴν καὶ κληρον οἰκεῖον αὐτῷ ὠνόμασεν· ἔνθεν τοι καὶ τῷ χριστιανικῷ φύλῳ τὸ ἰουδαϊκὸν καθυπέταξε καὶ τὸ πιστὸν καὶ εὐνοῦν γένος τοῦ ἀπίστου κατάρχειν καὶ ἀγνώμονος ὠκονόμησεν. ταύτῃ δὴτὰ τῇ θεῇ οἰκονομίᾳ καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν κατακολουθοῦσα πρὸς ταῖς ἐτέραις εὐποιαῖς, ἃς πρὸς τὴν ἐν τῇ νήσῳ Χίῳ Νέαν Μονὴν ἐποίησε, καὶ τοὺς ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ Ἰουδαίους*

ἐλευθέρους παντάπασιν ὄντας καὶ μηδαμοῦ ὑποκειμένους τῇ μονῇ προσαφίερωσεν καὶ ὑποκείσθαι ταύτῃ τούτους διωρίσατο.“ . . . „πάσης χειρὸς τε καὶ ἐξουσίας ἀρχοντικῶν τε καὶ ἀρχιερατικῶν προσώπων τούτους ἐλευθεροῦμεν καὶ ἀπὸ πάσης ἐπηρείας καὶ ἀγγαρείας κατὰ πρόσταξιν βασιλικὴν ἴσως ἐπαγομένης ἢ ἐτέρου τινὸς τὴν οἰανοῦν ἐμπειπιστευομένου τοῦ δημοσίου δουλείαν γινομένης καὶ μόνῃ ὑποκείσθαι τῇ Νέᾳ Μονῇ ὀριζόμεθα, ἀφ’ ὧν (Ἑβραίων) καὶ ἡ κεφαλαιτικὴ ἐτησίως παρὰ τῶν μοναχῶν ἀπαιτηθῆσεται.“ . . . „πρὸς τούτοις διακελεύεται ἡ βασιλεία ἡμῶν καὶ τὸν ἱερὸν τῆς τοιαύτης μονῆς ναὸν ἐνθρονισθῆναι, παρ’ οὗ ἂν ἐθέλοιεν τῶν ἐπισκόπων οἱ περὶ ταύτην ἀσκούμενοι, εἴ ποτε χρεῖα καλεῖ τινὰ τῶν ἀδελφῶν διάκονον ἢ ἱερέα χειροτονηθῆναι, παρ’ οὗτινος αὖ πάλιν οἱ αὐτοὶ βουλευθεῖεν, ἡ χειροτονία προβήσεται. πλὴν οὐ τῇ ἀφορμῇ τοῦ ἐνθρονισμοῦ ἢ τῆς χειροτονίας δίκαιόν τι ἐπὶ τῇ Νέᾳ Μονῇ ὁ ἐνθρονισμὸς ἢ ὁ χειροτονήσιον ἔξει ἢ ἀναφορὰς ἐντεῦθεν ἢ σφραγίδος δράζεται ἡγουμένου ἢ ὅλως εἰς κατακυρίευσιν τῆς μονῆς προβαλεῖται τὴν οἰανοῦν πρόφασιν· τὸ γὰρ τοιοῦτον τέλος ἀπείργομεν καὶ ἐλευθέρην εἶναι τὴν μονὴν παντὸς ἀρχοντικοῦ καὶ ἱερατικοῦ προσώπου βουλόμεθα κατὰ τὸ προγεγονὸς τῆς βασιλείας ἡμῶν χρυσόβουλλον.“ *P. 70 autem habes aliud fragmentum aureae bullae ejusdem imp., et quidem magni momenti: „Διορίζεται γὰρ ἡ βασιλεία ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς χρυσοβούλλου σιγιλλίου, ὥστε πρὸς τῇ ἐλευθερίᾳ τῶν ἄλλων ἐπηρειῶν μηδὲ ἐξόριστόν τινα ἢ κατάκριτον εἰς αὐτὴν παραπέμπεσθαι καὶ οὐ βούλεται νῦν ἡ μετέπειτα ἢ προφάσει διηνεκοῦς ἐξορίας ἢ προσκλήρου διαγωγῆς πρὸς τὴν τοιαύτην μονὴν ἀποστέλλεσθαι τινα, ἵνα κατὰ μόνας ἑαυτοῖς τε καὶ τῷ θεῷ ζῶντες καὶ ἀμέσως, ὡς δυνατόν, προσομιλοῦντες αὐτῷ προσεκτικώτερον καὶ ἐκτενέστερον ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τοῦ κόσμου παντὸς τὰς δεήσεις προσφέρωσι.“ Denique p. 73 habes frag. aureae bullae imperatoris Constantini: „Ἀρετῆς ἀντιποιοιμένοις ἀνδράσι καὶ τὸν χοῦν καὶ τὰ τοῦ χόδς ἀποσκευαταμένοις καὶ πρὸς τὴν ἄνω ζωὴν ἐπαιγομένοις καὶ σπεύδουσι συναντιλαμβάνεσθαι τε τῆς ὁρμῆς καὶ συνεπιρρωννύειν αὐτοῖς τὴν προθυμίαν καὶ χεῖρα βοηθείας ἐκ τῶν ἐνόντων παρέχειν καὶ τὰς ἐξωθεν περικόπτειν φροντίδας καὶ περισπασμούς, μεγίστην οἷδε φέρειν ψυχῇ τὴν ὄνησιν καὶ τοῖς ἀσύλοις ταμείοις θησαυρόν τινα τίμιον ἐναποτίθεσθαι. ὅθεν καὶ ἡ βασιλεία ἡμῶν τὰ ψυχὴν ὠφελοῦντα μεταδιώκουσα καὶ τῆς ὄντως ἐρώσας μακαριότητος καὶ τοῖς κατὰ τὴν μονὴν τῆς θεομήτορος ἡμῶν δεσποίνης ἀσκούμοις μοναχοῖς, ἥτις Νέα μὲν κέκληται, κατὰ δὲ τὴν νῆστον Χίον ἱδρύται, ἀρετῆς οὖσιν ἐργάταις καὶ καθ’ ἑαυτοὺς ζῆν πειρωμένοις συνεφέφατο τῆς σπουδῆς καὶ ὡς ἂν μὴ πρὸς τὰς τοῦ ζῆν ἀφορμὰς περισπώμενοι ἐνίοτε τῶν θείων ὑμνωδῶν κατωλιγώρῳσι καὶ τῆς κατὰ θεὸν πολιτείας ἐμπόδῳ*

αὐτοῖς εἶη τὸ μεριμνᾶν, ὅθεν ἂν καὶ τὰ ἀναγκαῖα πορίσαιντο.“ *Initium aureae bullae, quam habes sub no. IV in editione nostra, vide apud Niceph. p. 74 a lin. 9 ad 19: διορισάμενοι. Imperator Constantinus monasterium et ecclesiam suis sumptibus exstrui iussit:* ἐπεμψε τὸν ἀρχιτέκτονα τῆς οἰκοδομῆς καὶ ἄλλους ἔχοντας τὰ δευτερεῖα τῆς καλλιτεχνίας, . . . πέμπει δὲ καὶ πολλοὺς μαρμαρίνους στύλους ἤγουν κολώνας κατὰ πολλὰ διαφανεῖς καὶ λαμπράς καὶ ἄλλα πορφυρόχρωμα μάρμαρα ἐσοπτρώδη καὶ διαφανῇ καὶ ἄλλα χρειαζόμενα εἰς τὴν τοιαύτην βασιλικὴν οἰκοδομήν . . . ἐκτίζετο δὲ δώδεκα χρόνους μὲ πληρωμὰς καὶ ἔξοδα βασιλικά. μετὰ δὲ τοὺς δώδεκα χρόνους ἐτελεύτησε καὶ ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος . . . καὶ ἡ Ζωὴ ἡ σύζυγός του . . . καὶ ἐξ αἰτίας τοιαύτης . . . ἐμποδίσθη καὶ ἐστάθη ἀτελείωτος ὀλίγον καιρὸν ἡ οἰκοδομὴ τοῦ ναοῦ καὶ . . . ἡ Θεοδώρα ἀνεπλήρωσε καὶ ἐτελείωσε μεγαλοπρεπῶς τὸ ἐλλεῖπον μέρος τῆς θείας αὐτῆς οἰκοδομῆς. (P. 56.) Μετὰ δὲ τὴν σύστασιν καὶ τὴν τελείωσιν αὐτῆς τῆς μονῆς . . . ἔκτισαν καὶ ἄλλο μοναστήριον οἱ πατέρες διὰ κατοικίαν γυναικῶν εἰς τόπον ἐπιτήδειον ξεμακρυσμένον ἀπὸ τὸ ἀνδρῖκειον μοναστήριον. ἔπειτα ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀφιερῶματα καὶ σιτηρέσια τῆς πρώτης μονῆς τὰ ἐμόλρασαν καὶ εἰς τὰ δύο μοναστήρια. (P. 57.) *Hujus coenobii monialium nec vestigium superest ignoraturque locus, in quo fuerit exstructum. Imperatrices Zoë et Theodora confirmabant etiam privilegia et libertates monasterii. Sed eorum documenta non exstant. De vicissitudinibus monasterii post mortem Constantini audiendus Nicephorus (p. 58):* Τινὲς ἀπὸ τὴν Χίον . . . ἐσυκοφάντησαν τοὺς ἀγίους (κητόρας), . . . ὡς δυσσεβεῖς καὶ κακοδόξους, . . . ὅθεν οἱ διοικηταί, ὅπου εἶχε τότε ἡ βασίλισσα Θεοδώρα . . . ἀπεφάσισαν ἐξορίαν ἄδικον κατὰ τῶν ὁσίων . . . ἀλλὰ καὶ τὰ μοναστήριά τους τὰ ἤγνωσαν μὲ τὸ Οἰκοπράστειον καὶ τὰ θεῶ ἀφιερωμένα ἔκαμαν κοσμικὰ πράγματα. ἔμειναν λοιπὸν εἰς τὴν ἐξορίαν ἕως ὅπου ἐτελεύτησαν ἡ βασίλισσα Θεοδώρα (+ 10 augusti 1056) καὶ Μιχαὴλ ὁ Στράτιωτικὸς (+ 31 augusti 1057). *Et p. 75:* Πρὸς τούτοις καὶ κάποιον Δαβὶδ ὑπατον τοῦ τότε χρόνου καὶ Νουμέριον ἐπαραινῆσε (ὁ ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους) καὶ τὰ ἱερὰ μοναστήρια τὰ ὑπεδούλωσαν καὶ μὲ τὸ Οἰκοπράστειον τὰ ἤγνωσαν. P. 58: Βασιλεύσαντος δὲ Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ (1057—1059) (οἱ πατέρες) ἤρραν καιρὸν ἐπιτήδειον καὶ ἀνέφερον εἰς αὐτὸν τὴν ὑπόθεσιν τους καὶ αὐτὸς ἐξετάζωντας τὰ πράγματα ἐγνώρισε τὴν ἀδικίαν *et concessit monasterio chrysobullum, cujus hoc fragmentum editum est a Nicephoro p. 75—76:* „Οὐκ ἠνέχετο δὲ ταῦτα οὕτως ὁρᾶν ἔχοντα ὁ τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει πολέμιος, ἀλλὰ ἀνιάσαι τοὺς μοναχοὺς διαμηχανησάμενος καὶ οἶανει τινα καχλῖδα βίβας ἐς μέσον ὑπερορίαν κατακριθῆναι τοὺς μοναχοὺς παρεσκέυασε καὶ

ἀφαίρουν ὑποστήναι. καὶ αὐτῶν τῶν μοναστηρίων, ὧν εἰς δεσπότης ὁ φιλόανθρωπος κύριος διὰ τῆς πρὸ πολλοῦ προσκυρώσεως. καὶ γέγονε τοῦτο, πλὴν οὐκ ἔσθη μέχρι τούτου τὰ τῆς τιμωρίας αὐτοῖς, ἀλλὰ τῷ Οἰκοπροαστείῳ τὰ μοναστήρια συνηνώθησαν, καίτοι γε θεῷ ἤδη ἀνακείμενα καὶ οὐδένα, ὡς εἴρηται, δεσπότην ἔχοντα, ἀλλὰ παρὰ μόνου διακυβερνώμενα τοῦ τὰ πάντα ἐφορῶντος θεοῦ, ἐξ οὗ δὴ καὶ ἀφῆρηται παρὰ τὰς διατάξεις καὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας, ὃ δὴ πάντως οὐδ' ἀκοῇ φορητόν ἐστι δόξα. τίς γὰρ ἀνάσχοιτο κοσμικοῖς δικαίοις, τοῖς κάτω τούτοις καὶ ῥέουσι συναναμῖξαι, ἅπερ θεὸς ἀνεδέξατο καὶ ὡς οἰκεῖα ἠναγκαλίσσατο . . . ἡ βασιλεία μου πρὸς αὐτὸ τὸ δίκαιον ἀφορῶσα καὶ πρὸς τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν ἔργον ἀποκλίνουσα καὶ τοὺς διοικούντας ἐπὶ τῆς δεσποίνης καὶ κακίζουσα καὶ τῆς γνώμης οὐκ ἐπαινοῦσα, ἅτε ἐκείνης μηδὲν ἐπὶ τοῖς τοιοῦτοις συνειδυίας (οἷα θαλαμειομένη ἐκ παίδων καὶ ἱερῶν καὶ πολιτικῶν πραγμάτων οὐδὲ βραχυτάτην ἐχούσης πείραν, τῶν διοικούντων δὲ πραττόντων, ἅπερ ἐβούλοντο, καὶ ὥσπερ τινὰ λεοντῆν ἐπενδυομένων τὸ ἐκείνης ὄνομα), τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ εἶναι τε καὶ διαμένειν προσαφιερωμένα, δέον εἶναι ἔκρινε καὶ ἀπέσπασε μὲν τῶν δικαίων τοῦ Οἰκοπροαστείου τὰ μοναστήρια ἀφ' ὧς τε καὶ παραλόγως ἐκείσε προσενωθέντα, αὐτοδέσποτον δὲ πάλιν εἶναι διωρίσατο διὰ τοῦ παρόντος εὐσεβοῦς χρυσοβούλλου σιγίλλιου, πρᾶξιν συντηροῦσα καὶ θεῷ φίλην καὶ τῷ δικαίῳ συμβαίνουσαν καὶ ἱεροῖς κανόσι στοιχοῦσαν, καὶ ἀνθρώποις ἀρέσκουσαν, ἔτι δὲ καὶ βασιλείῳ ἐπιβεβαιοῦσα γραφὴν καὶ σφραγίδα, ἣν σεβάζεσθαι καὶ συντηρεῖν λυσitteλές, εἴπερ τι ἄλλο.

Hanc auream bullam confirmavit imperator Constantinus Ducas (1059—1067). Ejus sigilli fragmentum habes apud Nicephorum p. 77—78: „Ἐπεὶ τοὺς εὐλαβεστάτους μοναχοὺς τῆς Νέας Μονῆς τῆς υπεραγίας θεοτόκου τῆς ἐν τῇ νήσῳ Χίῳ διακειμένης, ἥγουν τὸν τε μοναχὸν Νικήταν καὶ τὸν μοναχὸν Ἰωάννην εὗρεν ἡ βασιλεία μου θερμῶς διαλιπαροῦντας καὶ δεομένους αὐτῆς, ὥστε χρυσόβουλλον σιγίλλιον γενέσθαι τούτοις εἰς ἐπικύρωσιν τῶν προσκτηθέντων τῇ ῥηθείᾳ ὑπ' αὐτοὺς μονῇ χρυσοβούλλων σιγίλλων, οὐ δεῖν ἔγνων ἡ γαληνότης ἡμῶν τὴν τούτων ἀποπέμψασθαι δέησιν, ἀλλὰ φιλαγάθως οὓς ὑποκλίσασα τούτοις εὐήκοον (χαίρει γὰρ ἐπὶ ταῖς τοιαύταις εὐποιαῖς καὶ φθάνει ἐπὶ ταῖς τῶν θείων πραγμάτων ἀναφοραῖς τὰς αἰτήσεις ἢ πρᾶξεις αὐτῆς), ὁμαλῶς προσήκατο ταύτην καὶ βασιλικῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐξεπέρανε θᾶττον ἢ λόγος πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῆς κατεπειγμένως σπεύσασα . . .“ *Et in alio chrysobullo sic loquitur: περὶ τῶν δόσιων ἀνδρῶν ἱερῶν καὶ θείων καὶ εὐλαβῶν καὶ ἀσκήσει καὶ ἀρετῇ καὶ λόγῳ τὴν ἑαυτῶν σεμνυνάντων κατάστασιν, τὰς αἰτήσεις, ὁποῖα ποτ' ἂν εἶεν, παρὰ τινων οὐ δίκαιον ἀποστρέφεσθαι“* (p. 77). *Auctor historiae ad bullas confirmationis*

Constantini Ducae observat: ὅχι μόνον ἐπεκύρωσε τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων τὰ χρυσόβουλλα, ἀλλὰ καὶ προσθήκην ἔβαλεν εἰς ἐκεῖνο τοῦ Μονομάχου τὸ περὶ τῶν χιλίων μοδίων τοῦ σίτου νὰ δίδωνται καθαρὸν σιτάρι, καὶ ἂν προφασισθοῦν, ὅτι δὲν ἔγινε καθαρὸν σιτάρι, νὰ πληρώνωσι μὲ ἄσπρα τὰ χίλια ἐκεῖνα μόδια εἰς τὴν μονὴν (p. 77). *Imperatoris Romani IV. Diogenis (1068—1071) autem, defunctis iam Niceta et Joanne, temporibus*: κάποιος μοναχὸς Βασίλειος ὀνομαζόμενος ἀνεδείχθη ζιζανίων σπορεύς. (καὶ) ἀνέφερεν εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι ἡ Νέα Μονὴ ἀρμύζει κατὰ πολλοὺς τρόπους νὰ πληρῶνῃ δόσιμον εἰς τὸ δημόσιον καὶ ἔπειτα δὲν πληρῶνει, ἀλλὰ τὰ ἔχουν ὁ ἡγούμενος καὶ οἱ μοναχοὶ εἰς τρυφὴν καὶ ἀνάπαυσιν ἐδικήν τους . . . πλὴν δὲν ἐδυνήθη νὰ καταπέισῃ τὸν βασιλέα . . . ἐπαραινθήθῃ ὅμως ὁ Ῥωμανὸς νὰ ἐρευνήσῃ σαφῶς . . . ὅθεν ἐπροσκάλεσεν εἰς τὴν βασιλεῦσαν τὸν ἡγουμενεύοντα Ἰωσήφ, καὶ αὐτὸς ἔχωντας συνοδίαν τοὺς ἐγκρίτους τῶν μοναχῶν τοῦ μοναστηρίου παρεστάθῃ εἰς τὸν βασιλέα καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτὸν τὰ προνόμια τοῦ μοναστηρίου, *et obtinuit auream bullam, cujus fragmentum servavit Nicephorus p. 79*: „ . . . ὁ δὲ τὴν πικρὰν ἐξεμέσας προσαγγελίαν μοναχὸς σκαιὸς τις καὶ παμμόχθηρος καὶ πονηροῦ δαίμονος ἀντικρυς ἐνέργημα, δέον τοίνυν τὴν κύλικα τῆς πικρίας, ἣν ἐκεράσατο τοῖς μοναχοῖς, αὐτῷ προσε-νεγκεῖν εἰς κάθαρσιν τῆς ἐν αὐτῷ μοχθηρίας. ἀλλ' ἡ βασιλεία μου, ἀρκοῦσαν αὐτῷ τιμωρίαν ἡγησασμένη τὴν μετ' αἰσχύνης ἀποσώβῃσιν καὶ τὴν ἄλλην ὕβριν, ἣν αὐτὸς ὑπὴνεγκεν ἑαυτῷ, τὸν μὲν ὅπῃ βουλητὸν εἶη φέρεσθαι συνεχώρησε, τῇ δέ γε μονῇ καὶ τοῖς ταύτῃ ἐνασκουμένοις μοναχοῖς, ὥσπερ τι ἄλλο προ-τείσχισμα καρτερόν τε καὶ ἀκαθαίρετον τὴν παροῦσαν χρυσόβουλλον ἐπήγειρε γραφὴν, δι' ἧς ἐπικυροῖ μὲν σύμπαντα τὰ ἐνόντα ταύτῃ χρυσόβουλλα ἐπὶ τῷ αὐτεξουσίῳ καὶ αὐτοδεσπότη, καθαιρεῖ δὲ καὶ ἀφανισμῷ δίδωσι πᾶσαν πονηρὰν γλῶτταν καὶ παλίμφημον καὶ λόγους ἅπαντας ἀντιθέτους εἰς ἐλεπόλεις τεχναζο-μένους καὶ τοιχωρυχεῖν ἐπιχειροῦντας τὰς εὐσεβεῖς περὶ τῆς εἰρημένης μονῆς διατάξεις καὶ τὰ θεοφιλῆ τῶν προηγησαμένων βασιλέων χρυσόβουλλα· κατὰ ταῦτα γὰρ καὶ οὐ καθ' ἕτερον αὐτῇ τε ἡ μονὴ καὶ σύμπαντα τὰ ὑπ' αὐτὴν στήσεται, ἄχρις εὐσέβεια καὶ νόμοι καὶ θεσμοὶ θεῖοι καὶ βασιλεῖοι τὴν οἰκουμένην ἐπι-τροπεύουσι.“

Superest etiam fragmentum chrysobulli imperatoris Michaelis VII Ducae Parapinacis (1071—1078) apud Niceph. p. 80, quo confirmantur privilegia monasterii: „ . . . τὸ ἐδραῖον καὶ ἀρραγές, ἀμετάπτωτὸν τε καὶ ἀναλλοίωτον . . . ἡ γοῦν θεοπρόβητος ἡμῶν βασιλεία εὐμενῶς κατιδοῦσα τοὺς μοναχοὺς τὰ τῆς αἰτήσεως θᾶπτον ἢ λόγος ἐξεπέρανε καὶ τὸν παρόντα χρυσόβουλλον λόγον αὐτοῖς

παρέσχε διοριζομένη και αὐτὴ διὰ τούτου τὸ πάχιον, ἀναμφίλεκτον και ἀστασίαστον ἀποφέρεσθαι τὰ τῆς διατάξεως τῶν τρισμακαρίων ἐκείνων κτιτόρων τῆς ἐν τῇ νήσῳ Χίῳ Νέας Μονῆς, μᾶλλον δὲ τῶν μονῶν, τῆς τε εἰς ἀσκητήριον ἀνδρῶν πνεύματι ζεόντων και τῷ κυρίῳ ζῆν προτεθυμημένων ἐκ κρηπίδων αὐτῶν ἀνεγερθείσης και τῆς εἰς κατοικητήριον γυναικῶν σεμνῶν και παρθένων ἐξ αὐτῶν δὴ τῶν θεμελίων δομηθείσης ἐν αἷς φυλοσοφεῖται μὲν πᾶσα ἀρετὴ και πᾶς τρόπος ἀσκήσεως ἐκπαιδεύεται, ἀτιμάζεται δὲ πᾶν τὸ περιττὸν και ὑπὲρ τὴν χρεῖαν.“

Chrysobulli Nicephori Botaniatae anni 1079 (no. VI) mentionem facit auctor noster p. 80. Postquam autem patres bullam confirmationis obtinuerunt: πάλιν εἶχαν καποίαις δυσκολίαις εἰς τὸ νὰ λαμβάνωσιν τὸ τετυπωμένον σολέμνιον, ὥσαν ὅπου ποτε μὲν προφασιζόμενοι ἐκείνοι, ὅπου ἦτον διωρισμένοι: νὰ τὰ δίδουν, τὸ ἀργοποροῦσαν και εἰς τὸν διωρισμένον καιρὸν δὲν τὸ ἐδίδαν, ποτὲ δὲ ἐζήτουν ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς κανίσκια διὰ νὰ τὰ δώσουν, ἔτυχε δὲ τότε νὰ στείλῃ κατ' ἄγνοιαν και ἐξορίστους ἀνθρώπους εἰς τὴν μονὴν ὁ βασιλεὺς αὐτός, διὰ τοῦτο ἀναφέροντες αὐτοὶ οἱ μοναχοὶ εἰς αὐτὸν τὸν βασιλέα και ἔλαβον παρ' αὐτοῦ και ἄλλον χρυσόβουλλον, διὰ τοῦ ὁποίου διορθώνει ὅλα αὐτά, οὕτω προοιμαζόμενος ἐν αὐτῷ· „οἱ τῷ ἱερῷ φροντιστηρίῳ τῆς ἐν [τῇ] Χίῳ Νέας Μονῇ ἐνασκούμενοι ζῶντες μὲν κατὰ μόνας θεῶ και βίον ἡσύχιον και ἀπράγμονα ἔχοντες, πόρρου δὲ κοσμικῶν θορύβων και τῆς ἐν βίῳ συγχύσεως διαμένοντες, ὥς τὸ ἀπερίσπαστον και ἀμέριμνον εὐρηκότης ἀπὸ τῶν προσόντων τῷ κατ' αὐτοὺς σεμνεῖν χρυσοβούλλων διαφόρων αὐτοῦ τε τοῦ αἰοιδίμου βασιλέως τοῦ Μονομάχου και καθεξῆς . . . ἀπὸ γε τῆς σήμερον και καθεξῆς τοῦ λοιποῦ, ὁπνίκα τῆς ὑπερορίας ἀνακληθεῖεν [οἱ ἐν τῇ μονῇ ἐξορίστοι] ἐλευθεριάσει πάντων ἡ μονὴ τέλεον και ἀπὸ τῆς τῶν ἐξορίστων ἐπηρείας, ὥσπερ δὴ και πασῶν τῶν ἄλλων ἐπηρεϊῶν.“ Ceterum non pauca correxit Sakkelion in diplomate VI. Pro ὀνόματι l. 12 mavult τῷ ὀνόματι. Apographum, ex quo edidit acta, scribebat l. 17 τοῖς κατ' αὐτοὺς . . . ἀπολείψει l. 18 διολυτρῶν . . . ἐν τῇ ῥόγῃ τούτων πρὸ τοῦ σπαθαράτων. P. 9, l. 15 πράγματι τῶν πρ. An legendum, ut superius: τάγματι? P. 9, l. 6 αὐτῷ, l. 7 τῶν χρόνων, l. 23 S. scribe κόρτης ut supra p. 4, l. 29 συννοταρίων ut supra.

P. 7, l. 9 αὐτῆς corr. S. ex αὐτοῦ et l. 16 fuit pro προσμένουσι. l. 17 apogr. ἐξουσίας corr. S. l. 18 forsitan ἢ και ἐκ S. l. 20 ἀπὸ τοῦ γε corr. S. l. 22 Lacunam indicavimus nos. P. 8, l. 20 κεφαλητίων, vulgo κεφαλιτιῶν semel in Basilicis κεφαλιτιῶν . . . κεφαλικὸς φόρος vid. Sophocles, Dictionary of byzantine and later greek s. v. Nr. VII, p. 11, l. 22 post δένδρων pone comma.

l. 33, not. dele: cod. p. 12, l. 3 post ἐκκλησιῶν pone comma. l. 4 ὑπ' αὐτὰ leg. αὐτὸ, i. e. μετόχιον. l. 22 εἰς τὸ Πέραμα, videtur explicandum: in litore Asiae minoris, insulae contra positum p. 13, l. 9 ἀσυ[ν]δοσίας S. scribe ἀσυδοσίας. p. 10, not. 3 leg. τούτων οὐ συν. S. l. 13 τί add. S. l. 19 ἡργμένος S. l. 22 τούτων, quod receperimus proposuit S. in nota. l. 27 χρυσοβούλλοις λόγοις apogr. S. p. 11, l. 4 κατέχοι S. l. 18 αὐτοῦ S. in nota proponit αὐτῆς. l. 23 διὰ πρακτικοῦ emend. S. p. 12 δόσεως supplevimus. Chrysobulli Michaëlis Palaeologi mentionem facit saepe laudatus Nicephorus p. 81, qui addit: καὶ Ἀνδρόνικος ὁ Παλαιολόγος ὕστερον ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς (τοὺς πατέρας) ἐκκυρωτικὸν χρυσόβουλλον κατὰ μίμησιν τῶν προβεβασίλευκτών, quod non exstat. De statu monasterii temporibus suis (1804) Nicephorus scribit (p. 84): ἡ τοιαύτη . . . θαυμαστὴ μονὴ κατήντησε τώρα νὰ ἐργάζωνται ἰδιοχείρως τὴν γῆν οἱ καλόγηροί της καὶ μὲ μυρίους κόπους νὰ εὐγάνουν τὴν ζωτροφίαν τοὺς καὶ τὰ ἄλλα βασιλικά δοσίματα καὶ χρέη, ἐπειδὴ οὔτε ταξείδια ἔχουν, καθὼς τὰ ἄλλα μοναστήρια, οὔτε ἄλλοθεν ἔχουσι καμμίαν βοήθειαν, καὶ ἐξ αἰτίας τοιαύτης ἔπαυσεν ἡ κοινὴ τράπεζα καὶ ζωτροφία τῶν ἀδελφῶν, καὶ καθ' ἓνας φροντίζει πῶς νὰ ζήσῃ, ὄντας ὀλίγον καὶ μὴ ἱκανὸν εἰς τὴν χρεῖαν τοὺς, ὅπου τοῦ δίδει τὸ κοινόν, ἡ λεγομένη δικονία. ἔθεν καὶ τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα ἀσκητικὰ κελία κατὰ τὴν παροῦσαν κατάστασιν μετεσκεύασαν. De hodierno statu consulendus Car. Krumbacher, Griechische Reise, Berlin, 1886, p. 362 et seq. Descriptionem ecclesiae, cui terrae motus anni 1883 magnum damnum intulit (monasterium ipsum nunc est prorsus dirutum), exhibet Nicephorus p. 87—93.

II. Ad acta insularum ionicarum.

P. 14. In tabula Biagii legitur l. 18 διορ. αὐτῆς. l. 20 παρὰ τῆς βασι. l. 23 ἐπιτεταγμένη pro ἐπιτεταμένη. l. 24—25 χρυσόβουλλος — ἐπιβραβεύων. l. 4—5 ὁμοία — παροίκων desunt. Quoad vocem προγενέστερος (l. 33, 34, not. 3) diximus, minus saepe usurpatam esse in tabulis aevi byzantini, cum de antiquioribus privilegiis, donationibus etc. sermo sit (vid. p. 9 hujus vol. l. 9, p. 99, l. 29, p. 108, l. 10 et alia exempla complura in actis a nobis editis, confer tamen Florinskij, Athonskie akty, p. 100: προγενεστέρου χρυσοβούλλου), quamquam haud rara sit in scriptoribus, praesertim recentioribus. De usu frequenti vocis in scriptis juris peritorum byzantinorum nos monet cl. vir Zachariae a Lingenthal. II. p. 16, l. 28 1262 corr. 1264. l. 29 ad instan-

tiam. De docum. confer Mustoxydes, Ἑλληνομνημῶν, p. 222. Exemplar scatet scripturae compendiis, lectio saepe est incerta, praesertim in nominibus propriis; ζ' est dimidium. p. 17, l. 8 Χαλκίου et l. 12 Μανδρακίου et saepius forsitan Χαλίκη, Μανδράκη scribendum. III. p. 67, l. 19 dele: in civitate Achridae. confer l. 30 et p. 68, l. 1: ἱερομόναχος M. ἐκ πόλεως Ἀχ. et IV, p. 69. P. 68, l. 29 εὐδοκῆντα ἔν, lege ἐβδομηῆντα ἔν, ut numerus 71 bis scriptus sit. X, p. 76, l. 15 post: Libro de' Consigli adde: IV, fol. 20—25. Commentarium doc. vide ap. Satham, Νεοελλ. Φιλολογία, p. 280 et seq., et in ejus Anecdotis hellenicis, Athenis 1867. I. Ῥεμπελὶὸν τῶν ποπολάρων τοῦ νησιῦ Ζακύνθου, ὅπου ἔγινεν εἰς τοὺς 1628. Seorsim editum cum prolegomenis sub titulo: Το ἐν Ζακύνθῳ ἀρχοντολόγιον καὶ οἱ ποπολάραι. Mustoxydes, Ἑλλην., p. 208—209, habet adhuc mentionem duarum tabularum ad historiam insularum ionicarum spectantium his verbis: Νικηθέντος (Θεοδώρου τοῦ Ἀγγέλου) ὑπὸ Ἀσάν τοῦ ἡγεμόνος τῶν Βουλγάρων καὶ αἰχμαλωτευθέντος (1230) ἕτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς ὁ Μανουὴλ ἀποσπῶντες ἐξ ἐκείνης τῆς ἡττης εἰς Θεσσαλονίκην ἀγέλαβε τὴν κυβέρνησιν αὐτῆς (τῆς Κερκύρας) ὑπὸ τὴν προσηγορίαν τοῦ δεσπότη καὶ ἔδωκε καὶ οὗτος προνόμιά τινα εἰς τοὺς Κερκυραίους (Δίπλωμα Καρόλου του γ' τοῦ 1328 ἐπικυροῦν τὸ χρυσοῦν Μανουὴλ τοῦ δεσπότη, παρὰ τοῖς Σκιαδοπούλοις ἐκ τοῦ χωρίου Κερκύρας Βαροπρατάδων). Ἐκδιωχθέντος δὲ τούτου καὶ πλανηθέντος καὶ πάλιν διὰ νέων συνθηκῶν γενομένου κυρίου μόνον τῆς Φαρσαλίας, Λαρίσσης καὶ Πλαταμῶνος ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Μιχαήλ, νόθος τοῦ Μιχαήλ, ἀποκατέστη εἰς τὴν πατρικὴν δυναστείαν, προσαγορευθεὶς δεσπότης τῆς Ἠπείρου καὶ Αἰτωλίας ἢ τῆς δύσεως. Καὶ οὗτος ἀπῆλλαξε τοὺς Κερκυραίους πάσης ἀγγραφείας (1237), ἐπ' ὀφειλῇ νὰ πληρόνῃσι κατ' ἔτος εἰς τὸ ταμεῖον δέκα λίτρας τρικεφάλων (exstat etiam apud Skiadopulum).

III. Ad acta Ioanninorum.

Cum Ephemerides, quas Mustoxydes edidit sub titulo Ἑλληνομνημῶν Athenis 1843—1847, nunc demum, humanitate Caroli Castellani, bibl. Marcianae praefecti, ad nos pervenerint, notandae hic sunt variae lectiones, quas exhibet ejus editio: p. 77, l. 8 μεταλαβόντα. ad l. 14 notat: πολλὴν ἔχει τὴν ἀσάφειαν τὸ χωρίον. ἴσως ὁ γράψας εἶχε κατὰ νοῦν· οὐκ οἶδ' εἶποτε [τοσοῦτον]. l. 26 ἄττα. p. 78, l. 1 conjicit in nota: προειμὴν pro πριαίμην. l. 14 πολλῶ δῆ. l. 26 βίοντον ἀνόντον, dele comma. l. 31 οἷστισιν οὐδὲν ἄρα. p. 80, l. 34 addit

δὲ καὶ. p. 81, l. 25 ἔχη recte. l. 29 ἄδικόν τι. p. 82, l. 35 Βοτίβισταν. p. 83, l. 4 τὰ ἐκάϊσε τρία. l. 12 corr. τοιαῦτα. p. 84, l. 7—8 *desunt* τοῦ παρόντος male. II, l. 32 Τόπλιστα A. p. 85, l. 4 et 26 Συστροῦνι M. l. 15 Κούβρητα M. l. 16 *scribendum videtur* ἐξαλειμματῶν. l. 21 corr. βιβάρια. p. 86, l. 10 τὰ ἤμ. A. l. 24 καὶ πάσης M. male. l. 35, not. 12 *addit exemplar Atheniense*. p. 87, l. 1 Σουχάν A. l. 3 μελισσουργούς, *sed Aravantinos I, p. 311 advertit: Μελισσουργοὶ κώμη τὰ νῦν τῆς περιοχῆς τῶν Τσουμέρκων. l. 20 τοιαύτη est lectio exemplaris Athen. Ceterum M. doc. non edidit ex archetypo, ut per errorem scripsimus, sed ex exemplaribus duobus, vid. Hellen. p. 489: τὸ πρωτόγραφον εὐρηται παρὰ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων κυρίῳ Τζίνῃ, καὶ ἡ πρὸς τοῦτο παραβολὴ τοῦ ἀντιγράφου ἤθελε ἴσως ὑποδείξει πολλὰς διορθώσεις. De historia ecclesiastica Ioanninorum confer Acta Patriarchatus I, 51, 76, 212, 213; II, 342, 465; Acta III, 127, 282.*

IV. Ad acta monasterii S. Ioannis in monte Menoeceo.

De codice metoohii S. Sepulchri, ex quo acta edidit, C. Sathas advertit (Bibl. gr. medii aevi I. p. 201): οἱ χρυσόβουλλοι λόγοι περὶ τῆς παρὰ τὰς Σέρρας ἔτι καὶ νῦν ὑφισταμένης μονῆς τοῦ Προδρόμου ἐλήφθησαν ἐξ ἀπογράφου γενομένου περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 11^{ης} ἑκατονταετηρίδος ἐπιμελείᾳ Χρυσάνθου Νοταρά, τοῦ κλεινοῦ τῶν Ἱεροσολύμων πατριάρχου. τὸ χειρόγραφον . . . μὴ καταγεγραμμένον ἐν τῷ καταλόγῳ τῆς βιβλιοθήκης, φιλοφρόνως ἐγνωστοποίησέ μοι ὁ κ. X. Γ. Κωνσταντινίδης. Ioannides autem de tabulis nunc primum a nobis editis: χρυσόβουλλα Στεφάνου τοῦ κράλη εὐρισκόμενα ἐν παλαιῷ τινὶ κώδῃ: καταγεγραμμένα τοῦ κατὰ Σέρρας περὶ τὸ Μενοίκεον ὅρος διακειμένου μοναστηρίου . . . ἀντεγράφησαν ἀπαρἀλλάκτως τῷ πρωτοτύπῳ παρὰ Γεωργίου Ἰωαννίδου, αὐτοῦ. V. p. 89, l. 28. ὅσον ἂν S. p. 90, l. 1 dele comma post κεφαλαίου. p. 94, l. 11 post ἄδειαν adde ὅλως et l. 16 post τούτου adde γάρ. VI, p. 97 et VII, p. 98 praesul Zichnarum vocatur adhuc ἐπίσκοπος. Typicum, quod confirmatur ab imperatore Andronico II et a patriarcha Isaia, inscribitur: τάδε ἐνεστι ἐν τῇ βίβλῳ τοῦ τυπικοῦ τῇ συντεθείᾳ παρ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ μητροπολίτου Ζιχνῶν καὶ κτίτορος τῆς ἐν τῷ ὄρει τοῦ Μενοικέως διακειμένης σεβασμίας μονῆς τοῦ θεικοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ ἐκ κοινῆς γνώμης τῆς ὑφ' ἡμᾶς ἐν κυρίῳ ἀδελφότητος. Vide Sathas p. 209 et p. 432 huius voluminis. Episcopus Zichnarum igitur circa annum 1324 metropolitae dignitate decoratus est. In Actis patriarchatus a nobis

editis nulla mentio promotionis. In ordine metropolitaram Andronici Palaeologi senioris legitur solummodo: ἀπὸ τοῦ Σερρών ὁ Ζυχῶν (εἰς μητροπολίτην ἐτιμήθη). Vid. Constant. Porphyrogenitus de provinciis regni byz. lib. II. ed I. L. F. Tafel. Tubingae, 1846, p. 55. P. 97, l. 20 post ἐντεῦθεν addendum videtur: ἀνενοχλήσιος. confer p. 98, l. 11. Eadem p., l. 17 corr. διαμένη, S. διαμένει etiam l. 24. p. 100, l. 5 lege Γαστελέγκους, ut l. 29. p. 102, l. 24 corr. ἀμφοτέρα. p. 103, l. 25 προσιείμενος S. p. 104, l. 6 μοναχῶν ὀφειλόντων? l. 27 διαβατικοῦ? l. 30 et p. 105, l. 10 κεφαλατικευόντων. p. 105, l. 4 τὰ ante ἄλλα addidimus. p. 106, l. 20 δὴ αὐτῷ S. p. 107, l. 1 corr. 6846—1337 et in nota l. 30. 1337. p. 110, l. 8 corr. 6851—1342 et l. 30—31 leg. 1331—1355 solus annus 6851 (1342—1343) habet ind. XI. p. 113, not. 5 pro S. lege I. p. 114, l. 1 corr. Μελενικίτζιον. l. 14—15 pro ἀνενοχλήσιος lege διενοχλήσεως. p. 115, l. 14 post αὐτοῦ addendum videtur: πρὸς τὴν δηλωθεῖσαν σεβασμίαν μονήν. l. 19 διορίζεται? p. 116, l. 11 ἐφορισομένη (I.) corr. ἐφορευομένη. l. 18 post δοθέντος adde αὐτοῖς. p. 118, l. 19 προσλαβούσα? l. 21 τῶν χ' νομ. corr. λ', confer p. 119. Initium acti XXI est corruptum. Emendandum videtur: [ἐδόθη] πρὸς τὴν κατὰ τὸ ἔρος, et l. 12 τὸ πλησίον τῆς τ. μονῆς confer Nr. XX, l. 1 τουαῦτην corr. τοιαῦτην. p. 120, l. 4 Μαρτίνα leg. Μαρτῖνον. p. 123, l. 27 lege: ἀπὸ τοῦ Θρίση. p. 124, l. 12 Κόσιαν corr. Κόσαν, confer p. 93, l. 18. l. 13 διαπεριόριστος corr. ἰδιπεριόριστος. p. 125, l. 21 corr. Μουμουρά. p. 126, l. 24 corr. Ἐσφαγμένου (ut est in aliis actis) et dele not. 3. p. 127, l. 4 corr. 6861—1352. doc. XXVIII igitur ponendum post Nr. XXXV, p. 133. P. 128, l. 11 κεφαλατικευόντων. l. 16 κράλης et l. 22 κράλη. l. 26 Κερνίτζαν I. p. 129, l. 7 post βασιλείας adde μου. p. 130, l. 8 διενοχλήρουν αὐτῷ? l. 25 corr. Μοσχοπούλου. p. 131, l. 6 dele comma post Σανιάνος. Forsitan delendum etiam καὶ l. 8. Locus obscurus. l. 13 ἀδικοῦσιν. p. 133, l. 5 an οὐδεὶς ἔξει ἄδειαν? l. 23 corr. 6861—1351. p. 134, l. 21 dele nz., corr. μεσαιωνική β. Adverte, dominum Serbiae Stephanum Dušan non ante annum 1347 assumpsisse titulum βασιλεὺς. Vide tamen acta anni 1346 edita a T. Florinskij, Athonskie Akty p. 81, 84, in quibus subscribit: Στ. βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Σερβίας καὶ Ῥωμανίας et p. 81, slavice Car. Idem T. Florinskij putat spuria esse acta Stephani pro monasterio Menoeceo. Confer Južnye slavjane i Vizantija vo vtoroj četverti XIV. veka. Petropoli, 1882, II, p. 119.

V. Ad diplomata concessa Michaëli Attaliatae.

P. 136, l. 10 χειρὸς αὐτὴν τε τὴν οἶκ. *S. l. 11* κατὰ τὰ εὐλόγως *S. l. 17* προσβολὴν καὶ μόνην ἀλλὰ . . . ἅπαντα ἀπὸ *S. p. 137, l. 4* *dele* [γραφῇ]. *l. 5 lege:* ἐπιχειρήσοντα. *l. 18* γεγεννημένης *S., qui post προσοδίων ponit comma. p. 138, l. 15* σινωναρίων *S. p. 139, l. 4* οἰκονομίου τῆς δουκὸς . . . *S. l. 17* *corr.* ἀλογίαν. *l. 23* τίς. *l. 25* Δούκος *corr.* Δούκα. *l. 28* προσβολὴν καὶ μόνην *ut in dipl. antecedenti S. p. 140, l. 3* ἐν *deest S. l. 15* ἐπειδὴ *pro* ἐπεὶ *S. l. 25* πράξεων *pro* εἰσπρ. *S. male. l. 30* καὶ *ante* ἀνέγκλητον *deest S. l. 34, not. 2* γινόμενον *S. p. 141, l. 6* ἐπηβολώτατα *S. l. 7* Μεγαλόπολιν *i. e.* Κωνσταντινούπολιν, *ib.* πρωτοσπαθαρίσσης *S. l. 12* τε καὶ *S. p. 142, l. 12* τάξει καὶ καταστάσει *S. p. 143, l. 5* μανδατῶρων *S. l. 14* *corr.* συνεκτικωτέρω, *l. 20* ἐκ τούτων. *l. 24* *post* χορηγίας *pone comma. p. 144, l. 7* ἥ καὶ ἐτ. *S. l. 10* φοσσάτου *S. p. 145, l. 17* ἦτε *pro* ἦτοι *S.*

VI. Ad acta monasterii S. Lucae Steriotae.

P. 146, l. 20 μελίους *corr.* κελλίους. *p. 149, l. 28* *post* πωλῶσι *adde* μήτε ἀγοράζωσι. *p. 150, l. 16 et 34* *pro* μελλείων *lege* κελλίων. *l. 25* *pro* Μαρυδάκη *lege* Καρ. *l. 28* ἀνακαίνισιν. *p. 153* *Videtur legendum esse l. 2* Ὁ Ἡρακλείας Μελέτιος *ut in aliis actis ejusdem patriarchae, (conf. p. 224) et eadem l. 6* Θεσσαλονίκης Γεράσιμος. *l. 5* *corr.* Διονύσιος.

VII. Ad acta Monembasiensia.

I, p. 154, l. 19 ἀμοιροῦσιν *est emendatio Mulleri, cod.* ἀμοιβ. *l. 25 i. e. Michaëlis Palaeologi, cujus privilegium non exstat. ἐξκουσίας Z. p. 155, l. 2* καὶ τῷ κομμ. *M. et Z. l. 3* ἐφ' αἰσοῦν *Z., ἐφ' αἷς ὧν M. l. 6* *Receperimus emendationem Z.* τῇ τοιαύτῃ αὐτῶν *pro* τῇ τούτων αὐτῇ *cod. l. 13—14* ποιῶνται *emend Z. ex* πριῶνται. *l. 30* *pro* κείμενον *F.* κελίηνθεν. *l. 5* φερόνυμον (*sic.*) *F. pro* φερόμενον. *l. 6* *inter* ἄλλη *et* πάντων *addit Flaminii* ὡς μηδὲνα μηδενὶ τῶν ταύτῃ γε λείπεσθαι λόγον, ὥστε καὶ παραβállειν ἐξεῖναι. ἔστι δ' ἄρα καὶ τῶν ἄλλων ἄλλη. *l. 10* τῆς *ante* ἡμετέρας *deest F. l. 16* *corr.* ῥωμαλέοτης—ἔμπρακτον. *l. 21* δέ τι *F. l. 25* νέον *F. p. 157, l. 5* γήρως *pro* γαλήνη. *l. 35* *not. 7* *adde F. p. 158, l. 3* *con-*

jicitur συλλαβεῖν *pro* συλλαχεῖν. *l.* 19 προθυμία — σπουδή. *l.* 30 *corr.* ἡδ. *l.* 32, *not.* 1 *leg.* R. Z. F. *l.* 33 προμηθία F. *p.* 159, *l.* 5 φορεῖν. *l.* 6 ἔχειν *desunt* F. *et iterum* *l.* 10 ὡσαύτως. *l.* 14 ὑποσημάνσεως. *l.* 15 *et* *p.* 160, *l.* 23 Κυνουρίας *lege* Κυθουρίας (*insulae Cytherorum, scriptum etiam Κυθηρίας aut Κιθ.*) *confer* *p.* 176, *l.* 25 *et* Zachariae a Lingenthal, *Zur Kenntniss der Notitiae episcopatum graecorum* (*Monatsber. der k. Akad. der Wissensch. zu Berlin, 1878, p.* 286 *et not.* 1). *l.* 20 *deest* καὶ ἡ τοῦ Ζεμενοῦ F. *l.* 19 ἐς τό. *l.* 22 *pro* τῆς Ἀνδρούσης Fl. τοῦ Ζεμενοῦ. *l.* 26 ἡ δὲ τῆς ἐπαρχίας *usque* *p.* 160, *l.* 22 τῆς Ζεμεναῖς *desunt* F. *l.* 30—31 ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. *p.* 161, *l.* 6 καὶ περιγραφικῶς *desunt* F. *De apographo, ex quo hausit editionem suam Flam., scribit* *p.* 119: *Apographum chrysobullae Andronici Comneni Palaeologi, quae exstat Cytheris longo volumine membranaceo in tabulario episcopi, huc nescio quo modo translata ex urbe Monembasia, ad quam pertinet . . . mihi Cythera misit egregius miles et doctissimus vir Iacobus Nanius, Venetarum navium praefectus. Habet illa in principio auro minioque non ineleganter pictas imagines, tum Iesu Christi cum inscriptione IC XC, tum Andronici Comneni Romanorum imperatoris cum titulo Ἀνδρόνικος κτλ. In fine vero, licet mensis, indictio et annus, quibus debet illa publicari, vacua relinquuntur, notatur tamen annus 6800 . . . Aurea bulla est in autographo, fideliter transcripta a Cyrillo Martinio. III, p. 162, l. 13. Forsitan συλλαβεῖν etiam hic legendum ut p. 158 l. 3. p. 163, l. 23 ἐπιβραβεῖν αὐτῶ? l. 31 τῆς addidimus. p. 164, l. 6 ἔλους Z. l. 17 *corr.* Πεζιάνοι. *l.* 23 *leg.* πλησίον. *l.* 28 λίμνην, πύργον, παλαιόκαστρον? p. 165, l. 4 τὸ δημόσιον? *l.* 15 διατάττεσθαι *cod.* *emend.* M. *De privilegis imp. Andronici senioris vide* G. Phrantzem, *p.* 399, *ed Bonn:* ὁ . . . βασιλεὺς Ἀνδρόνικος ὁ γέρων ὁ Παλαιολόγος . . . ἐπὶ ἔτους ςω' ἰνδ. ζ' (*error in anno aut indictione: annus 6800 habet ind. V.*) ἐβεβαίωσε (τὸν προβιβασμὸν τῆς M. εἰς μητρόπολιν) διὰ τε τὴν ἀρετὴν καὶ σοφίαν τοῦ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας τότε προεδρεύοντος κ. Νικολάου . . . καὶ ἐκ λδ' ἑθρόνου εἰς ἰ' ἀνεβίβασεν . . . καὶ ἕτερα πολλὰ προνόμια τῇ αὐτῇ ἀγία ἐκκλησίᾳ ἐχαρίσατο. *Vide tamen ordinem metropolitaram Andronici sen. (apud Tafel, De thematibus, p. 52):* ὁ Μονεμβασίας, ἐπισκοπὴ οὕσα Κορίνθου, ἥ, ὡς τινες, τῶν Παλαιῶν Πατρῶν, εἰς μητρόπολιν καὶ ἑθρόνον 44 ἐτιμήθη: *emendandus igitur Phrantzes, p. 398. III. Privilegium non est Andronici senioris, sed junioris, ut observat Phrantzes ibid.: τὰ ἔχγη τοῦ πάππου ἐπικηλοῦσθαι καὶ βεβαίωνων ὁ βασιλεὺς Ἀνδρόνικος ὁ νέος τὸ κάτωθεν χρυσόβουλλον τῇ αὐτῇ πολιτείᾳ ἐχαρίσατο . . .**

καὶ ταῦτα πάντα μὲν ἐγὼ ἐν σεκρέτῳ τῷ βασιλικῷ εἶδον καὶ πολλάκις ἀνέγνωκα, τὸ δὲ παρὸν χρυσόβουλλον εἰς χεῖράς μοι μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν εἶχον (*sed non archetypum, ut patet ex subscriptione* p. 405: τὸ παρὸν ἴσον ἀντιβληθὲν καὶ εὔρεθὲν κατὰ πάντα ἰσάζον τῇ πρωτοτύπῳ [ὑπ]εγράφεῃ δι' ἀσφάλειαν. *Confer etiam* l. 30 τοῦ πατρός, *id est* Michaëlis, filii Andronici sen., qui die 21 maii 1294 a patre ad imperium cooptatus obiit anno 1320, τοῦ πάππου, *i. e.* Andronici senioris, τοῦ προπάππου *imp.* Michaëlis Palaeologi. *Sed cum res ita se habeat, error est in anno, et* p. 168, l. 10 *ῥωκέ' corr.* ῥωμά', *id est* 1332, nisi est error etiam in indictione. l. 32 et p. 165, l. 1 τῆς M. καὶ Θρ. *corr.* cum *ed.* Bonn: καὶ τὰς ἄλλας τῆς M. πόλεις καὶ διδωσι. *Cl. vir Zachariae a Lingen-thal conjicit:* καὶ τὰς ἄλλας σκῆλας. l. 10 οἱ B. l. 18 ἀγορᾶς καὶ ἑτέρ. B. l. 20 τούτοις B. l. 26 *pro* ὀρεινῆς *cribendum ut in aliis diplom.* ὀρικῆς. *Mustox., Ellen.* p. 484 *scribit* ὀρικῆς *et explicat in nota:* ἡ ἔνεκεν τῶν ὀρῶν ἐπιβολή, τ. ἐ. ἡ ἐπὶ φυλακῇ τῶν ὀρῶν εἰσπραξις. p. 167, l. 15 [Νικο]μηδίαν. *Scribendum est, ut nos monet cl. vir Zachariae a Lingen-thal* Μῆδειαν. *De situ τῆς Θρακικῆς Μηδείας vid.* Nic. Gregoram. 16, 1 (p. 759 *ed.* Bonn.) *et* I. Cantacuzenum 4, 10 (III, p. 62, 63 *ed.* Bonn.) Μῆδεία, τῇ κατὰ τὸν Πόντον παραλίῳ πόλει. *confer* Tafel, *Symb. crit.* II, p. 98, 99. l. 23 ἐν τε *pro* εἴτε B. l. 21 ἐφ' αἷς δῆπ. B. l. 28 ἀνενόχλησιν . . . οἱ εἴς τε B. l. 29 ἄλλας πάσας B. l. 32 *dele* not. 3. l. 33, not. 4 ἰς. Z. p. 168, l. 1 περιποθήτου μοι B. l. 4 et 7 μαγειρίας B. l. 11 *corr.* κριθήσονται. l. 14 ἀπολαύσουσι. l. 13—14 *Locus mutilus et corruptus videtur. Legendum* *putamus* τῇ γ. ἰσχύι *et* τῆς β. μου ἀπολαύσουσι πάντων ᾧ κατὰ μ., περὶ αὐτῶν δ., ἀπολαύσουσι δὲ τούτων καὶ *etc.* VI, p. 170, l. 21 ἔχει M. l. 16 et 23 ἔχουσι? not. 5 *adde* M., not. 2 *adde* *ind.* *correx*it M. VII, p. 172, l. 23 τρόπον? l. 32—33 *dele* ἐν τῇ M. — καὶ κατοικήσουσι, *quae bis scripta sunt.* p. 173, l. 15 *corr.* σέχετον. l. 34, not. 2 *lege* *ex sup.* p. 172 *et inferius* l. 11 *scriptis.* p. 174 l. 20 *corr.* γίνηται. l. 5 ἀποδίδωσι. IX, p. 176, l. 25 Κυθουρίας. l. 28 *corr.* *ex cod.* εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα. p. 177, l. 6 ἔχοντα *cod.* l. 8 *dele* χρόνον, *quod est in cod.* l. 10 τῇ ἑαυτῇ *cod.* l. 20 *corr.* *ex cod.* ὁ σακελλίου. l. 24 ἐπειδὴ. l. 30 *nomen sedis Theolepti deest in cod.* Doc. X, p. 178 *Editum est etiam a A. Mustoxyde* (Ἑλληνομνημῶν p. 279—287 *sine typico*), *cujus varias lectiones notamus.* l. 15 Ἀρείας, *sed cod.* Ἀρειας. l. 16 ὑπέχεσθαι *corr.* ὑπέρχεσθαι. l. 21 δὲ αὐταῖς. l. 23 παρώχληκε. l. 24—25 φυτοκόμους καὶ νῦν μὲν κλῶνά τινος φυτοῦ πηγνύντας καὶ γεωργοὺς κατὰ τέχνην τὴν ἑαυτῶν

ποιούντας τῇ γῇ. l. 26 *forsitan* ἀποσπῶντας — μεταρτυεύονται. *Lectio cod. incerta.* p. 179, l. 4 ἐπιγένοιτο. l. 5 οἱ *deest*. l. 8 ἐπεδωκάμεθα *pro* ἀπεδυσάμεθα. (l. 17 et 26 *corr.* ἀνδρῶαν, l. 22 γυναικείαν.) l. 26 εἰς ὕστ. p. 180, l. 1 ἔχωσι. l. 10 τοσούτου *cum cod.* l. 17 πρότερος. l. 20—21 καὶ οὗτος . . . κεκτημένος. ἀπαρλογίστως μέντοι καὶ τῷ τυπ. l. 25 που *deest*. l. 26 ἐπισυμβαίη. l. 27 ἰσχύοι. l. 31 ἐνδύνεσθαι. l. 33 πρὸς τούτοις *recte.* p. 181, l. 8—9 ἀποσκ. ἴν' ἀδεῶς. *Forsitan legend.* ἴν' οὐδεμίαν ὄχλησιν (*aut* διενόχλησιν) ἔχοντες. l. 25 τολμήσειε. p. 182, l. 4 εὐθεῶν *pro* εὐθέων. l. 10 ἐσελεύσεως. (l. 13 *dele comma post* Χριστέ.) l. 14 μελεδῶνι. l. 14—15 καρποφορήσαι — ἀνατεῖλαι. l. 19 *corr.* προστάτιν. προυτέθηκα *an* προτέθεικα? l. 20 ἡρετίσαμεν. l. 21 ἀνάθεμα. l. 27 τὸ *deest*. l. 28 φρικωδέστερον. p. 183, l. 8 *cod.* Ἄρεια, Ἄρειας *etc.* l. 18 *corr.* χεῖρ. p. 184, l. 29 κατὰ τὸν τύπον? p. 185, l. 15 ἔχη, *cod.* ὀσχη, *i. e.* ἴσχη. l. 26 *corr.* εἴθ'. l. 29 ἐστὶ. p. 186, l. 3 *leg.* ἐαυτοῖς. l. 10 ἐπειδὴ δὲ *cod.* l. 18 ἐγκλείσθωσαν. l. 21 μεῖζων *cod.* p. 188, l. 15 τῆς ἡμῶν ἐντολῆς *cod.* p. 189, l. 9 *lege* καὶ τῇ μετ' αὐτήν. p. 190, l. 13—14 *post* συνεργάζοιτο *in cod.* iterum habes: καὶ ἐκτρέφει δαψιλῶς καὶ πλουσίως. *Pro* παρασταῖεν μὲν *compendium scripturae in cod.* *forsitan legendum:* παρασταίημεν. l. 17 μεσιτεύειν? l. 18 *corr.* τῶν ὑμετέρων πόνων. *De chronico Monembāsiae, quod edid. Pasinius p. 417 et seq. vide nunc editionem Spyr. Lambri, Ἱστορικὰ Μελετήματα, Athenis, 1884, p. 97—128: τὸ περὶ κτίσεως Μονεμβασίας χρονικόν ex cod. tribus, Taurinensi, Cutlumusiano et monasterii Iberorum. Editor adiecit dissertationem de fontibus chronici.*

VIII. Ad acta monasterii Megaspelacon.

P. 191. l. 3 *corr.* annum et lege: 6856—1348, *m. ap., ind. I.* l. 5 χρησοβ. *lege* χρυσ. l. 26 *lege* Ζαχλοροῦς. p. 192, l. 7 καὶ ante κατέχει *deest* Z. l. 11 addidimus αὐτῆς. l. 25 ἐαυτοῦ Z. p. 193, l. 1 *corr.* ἐνεστώσης πρώτης. p. 195, l. 26 ,αχς' *corr.* ,αχ'ιγ'. p. 196, l. 13 et 17 et p. 197, l. 2 συντάκτας. Cl. vir Zachariae a Lingenthal nos monet scribendum esse: συνάκτας τῶν φόρων, exactores vectigalium. confer p. 227, l. 5, hodie ὁ συνακτής, qui colligit. p. 198, l. 13 7282 *corr.* 7221. p. 199, l. 34 καταδικάζεσθαι? p. 204, l. 16 *lege* πρὸς τοῖς ἑκατόν. p. 207, l. 4 ἀποθέσεις *corr.* ὑποθέσεις. p. 208, VIII, l. 1 *corr.* 7292—1784, . . . *ind. II. et pone doc. pos. Nr. IX.* p. 209, l. 22 γὰ διορίζη. p. 216, l. 24 *corr.* ἐνθέρμως. l. 27 αὐτοῦ? p. 218, l. 5 προβαλεῖν?

p. 219, l. 17 κλέος. *In aliis actis ejusdem patriarchae* ἔλεος; *sed* p. 288, l. 25 κλέος; *ita* p. 220, l. 2 οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κ. l. 14 *corr.* πωλῶσι. l. 28 περὶ τῆς εἰς τὸ ἑξῆς. p. 222, l. 16 *corr.* ἔχοι. *Doc. exstat etiam apud G. G. Papadopulum, Τὰ κατὰ τὸν . . . πατριάρχην Γρηγόριον τὸν ε΄. Athenis, 1865. I. p. 77.*

IX. Ad acta monasteriorum Myrsiniotissae et Prati.

De situ et historia monasteriorum consulendus A. Papadopoulos Kerameus.

(Παράρτημα τοῦ ιε' τόμου τῆς Μαυρογορδατείου βιβλ. *Constantinopoli, 1884*).
p. XI. ἡ μονὴ Λειμῶνος ἀπέχουσα τῆς πρωτεύουσας τῆς νήσου περὶ τὰς 8 ὥρας
κειμένη δὲ BA τῆς κωμοπόλεως Ἀχερώνας εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας περίπου ὥρας,
ἥς πλησίον ἐν ἴσῃ περίπου ἀποστάσει κεῖται μονὴ γυναικεῖα ἐξαρτωμένη ἀρχῆθεν
ἀπὸ τῆς τοῦ Λειμῶνος (*vide Nr. III, p. 234*). ἡ μονὴ Λειμῶνος ὡς ἱδρυμα
μὲν κατέχει εὐρὺ χῶρον ἐν λεκανοπεδίῳ περιστροφόμενῳ ὑπὸ βουνῶν ἀποληγόντων
εἰς τρεῖς κορυφάς. διαιρεῖται δὲ εἰς τρία συνηνωμένα μέρη περιλαμβάνοντα πάμ-
πολλα κελλία καὶ ἐν μέσῳ τοῦ κυρίως τετραγώνου αὐτῆς ὑψοῦται ὠραία ἐκκλησία
ἔχουσα ρυθμὸν ἀγιορειτικόν, ἥς ἡ οἰκοδομὴ ἐπὶ παλαιῶν θεμελίων ἤρξατο ἀπὸ τοῦ
1795 ἔτους. p. XII. ἡ μονὴ ὀφείλει τὴν σύστασιν τῷ ὁσῷ Ἰγνατίῳ, ὅστις κατὰ τὴν
ἀνέκδοτον αὐτοῦ βιογραφίαν (*quam editurus est ap. Pap. K.*) ἐγεννήθη τῷ 1492
ἔτει, ἐκ πατρὸς Ἑμμανουὴλ Ἀγαλλιανοῦ ἱερέως. νυμφευθεὶς ἐνωρὶς χειροτονεῖται
ἀμέσως ἱερεὺς καὶ σακελλίων τῆς μητροπόλεως Μεθύμνης διορισθεὶς γίνεται
μετὰ χρόνον τινὰ πατὴρ μονογενοῦς τέκνου, τοῦ ὕστερον Μεθοδίου μοναχοῦ. θα-
νούσης δὲ τῆς συζύγου αὐτοῦ γίνεται ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς πατήρ, Ἰγνάτιος
μετονομασθεὶς, (τὸ πρότερον αὐτοῦ ὄνομα Ἰωάννης). τῷ 1526 λαβὼν παρὰ τοῦ
πατρὸς διαφόρους οἰκογενειακὰς γαίας, ἀγοράσας δὲ καὶ ἐτέρας παρὰ τῶν κρα-
τούντων, παρ' αὐτοῦ τοῦ πατρὸς καὶ παρ' ἄλλων συμπατριωτῶν ἀναλαμβάνει οἰκεία
βουλήσει τὴν ἀνασύστασιν δύο οἰκογενειακῶν μονυδρίων, ὧν τὸ μὲν ἦν ἀνατεθειμένον
τοῖς παμμεγίστοις Ταξιάρχαις, τὸ δὲ τῆς Θεοτόκου ἀναφέρεται ἐν πατριαρχικῷ
ἐγγράφῳ τοῦ 1331 (*Acta Patriarch. I, 164*), ὡς μοναστήριον ἐνοριακὸν ἐπονο-
μαζόμενον „τοῦ Μυρσίνης“, ἐν ἐξαρχικῷ δὲ τοῦ 1486 ἔτους ὡς σταυροπήγιον
μὲν, ἀλλὰ λόγῳ τίτλων κυριότητος κτῆμα τῆς συζύγου τοῦ ἱερέως Ξενητοῦ, συγγε-
νοῦς, φαίνεται, τοῦ Ἰγνατίου, ἥτις ἀγοράσασα αὐτὸ . . . ἐπετράπη διὰ πατριαρχικοῦ
γράμματος τοῦ κ. Συμεὼν (1472—1476) νὰ δεσπόζῃ τοῦ ναοῦ καὶ νὰ ᾗ καὶ λέγῃται
νομίμως κτιώρισσα ὡς ἔχουσα δίκαιον ἀγορασίας. ἀμφότερα τὰ μονύδρια ταῦτα
ἀνοικοδομηθέντα ἤδη (τῷ 1526 ἔτει) ὑπὸ τοῦ ὁσίου Ἰγνατίου . . . ἐχρησίμευον

τοῦτο μὲν ὡς γυναικεῖον, τοῦτο δὲ ὡς ἀνδρῶν. ἐνεργεῖα τοῦ κτίτορος προσῆλθον ἱκανοὶ μοναχοὶ . . . ἐν οἷς καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ. (*vide p. 235, l. 5*). ὁ κτίτωρ Ἰγνάτιος, ἡγουμενεύσας τετρατεῖαν . . . ἀρίστην διάδοχον καὶ ἄρχοντα ἀμφοτέρων τῶν μονῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μεθόδιον, εἰς Κωνσταντινούπολιν δὲ μεταβὰς προάγεται μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας Μεθύμνης (1530), ἣν διώκησεν ἐπὶ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη, ἀποθανὼν τῇ 14. νοεμβρίου τοῦ 1568 ἔτους. μετὰ ἑπτακαίδεκα δὲ ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἀνακηρύσσεται καὶ ἡ μονὴ Λειμῶνος σταυροπηγίον καθολικὸν διὰ σιγίλλιου τοῦ οἰκ. πατριάρχου Θεολήπτου (1585) . . . *p. 232, l. 11* Πισιδεῖας *K. p. 233, l. 12 post μετριότητι adde προσελθών. l. 28* Μερσινιώτισσαν. Ἡ ἀπὸ τοῦ Λειμῶνος ἐξαρτωμένη γυναικεῖα αὕτη μονὴ ἦν παλαιόθεν σταυροπηγιακὴ, ὡς μαρτυρεῖ καὶ μεμβρανῶδες γράμμα τοῦ Ἐφῆσου Δανιήλ, ἐξάρχου καθολικοῦ τῆς νήσου Λέσβου κατὰ τὸ 1487 ἔτος. *Nota Ker. p. 7. p. 234, l. 29 dele ὁ ante αὐτός. p. 235, l. 6 πατήρ post πνευματικός dele (ut etiam p. 242, l. 20), cum scriptores ecclesiastici usurpent modo πν. πατήρ, modo πνευματικός. l. 24 dele* ⁶⁾. *l. 25* μέλλουσιν, *K. μέλλειν. l. 29* συντάττεσθαι *τε. Locus legendus, ut nobis quidem videtur: καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας πάντας [ἐξέστα:] εἰσάγειν, οὗς μὲν αὐτοὶ οἱ πρόην εὐρισκόμενοι ἱερομόναχοι καὶ μοναχοὶ [βούλονται] μετὰ τοῦ τὴν μονὴν προστατεύοντος λαχομένου ἡγουμένου [καὶ] ἀποκαθιστᾶν καὶ συντάττεσθαι τε καὶ ἐνώνειν τῇ ἀδελφότητι καὶ ἴσα τοῖς πρώτοις ἀποκαθιστᾶν καὶ οὕτως κἀκεῖνοι πάλιν ἄλλους, καὶ ἐξάγειν τοὺς ἀναξίτους, ὡς ἔθος ἐστὶ τοῖς κοινοβίοις ἀπανταχοῦ. [ὁ δὲ τὰ παρ' ἐμοῦ διατεταγμένα ἀθετῶν] εἴη ἐν ἀφορισμῷ κτλ. *l. 32* διήκειν] διοικεῖν? *p. 236, l. 5* Ῥοδίτισσα *ex insula Rhodo corr. Πολίτισσα ex urbe Cplii.? l. 8* μέλλειν. μέλλουσαι? *Finem testamenti non edidit K, qui observat (p. 9): τοιαῦτα . . . διατάξας ὁ ἱερὸς Ἰγνάτιος κατὰ μάρτυριον τοῦ 1529 ἔτους ἀπέρχεται μετὰ μικρὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν . . . ἐκεῖ δὲ περιβληθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 1530 τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα ἐπικυροῖ διὰ πατριαρχικοῦ γράμματος τοῦ Ἱερεμίου Α' τὰ ὑπ' αὐτοῦ ὀρισθέντα (τὸ ἔγγραφον τοῦτο σώζεται ὑπ' ἀριθμ. 5. τοῦ ἀρχιεῖου τῆς μονῆς) . . . συνέβησαν μετὰ ταῦτα ἀταξία τινὲς ἐπιζημιούσαι μεγάλως τὰς ἐν τῇ μονῇ τῆς Μυρ. μοναζούσας, ὑπὲρ ὧν ὁ ἱερὸς Ἰγνάτιος ἰδιόχουσιν ἔχων φροντίδα ἐπεμελήθη νὰ συντάξῃ δευτέραν οὕτως εἰπεῖν διαθήκην, ἐν ᾗ καθορίζει σαφέστερον τὰς διαπούσας τὴν μονὴν τούτων διατάξει . . . τοῦτο (τὸ) ἔγγραφον εὑρηται ἐν τῷ κώδικι τῆς μονῆς Λειμῶνος (φ. 25^a—30^b) καὶ ἐπιγράφεται· ἡ ἐκθεσις ἡ ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀγίας μονῆς ταύτης τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Μερσινιώτισσης τῆς κειμένης ἐν τῇ Καλλονῇ τῆς Μυτιλήνης ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς**

ἀγιοτάτης μητροπόλεως Μεθύμνης ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Φαράγκου. πῶς δεῖ καὶ πῶς διάγουσιν αἱ ἐν αὐτῇ τῇ πανσέπτῳ εὐρισκόμεναι μοναχαὶ μονῇ τῇ εὐαγεῖ. τὰς ἐν αὐτῇ δὲ διατάξεις ἀναδραμῶν τὸ τρίτον εἰς Κωνσταντινούπολιν (1540) κατεκύρωσεν . . . διὰ ἐτέρου σιγιλλιώδους γράμματος τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Α' (ὑπ' ἀριθ. 6 τοῦ ἀρχείου τῆς μονῆς) . . . ἀλλὰ κατὰ τὸ 1546 . . . ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ τὸ τέταρτον εἰς Κωνστ., ἔνθα προὐκάλεσε τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ἐπομένου συνοδικοῦ γράμματος (Nr. IV.) ὅπερ σώζεται μόνον ἐν ἀντιγράφῳ. p. 236, l. 29 πλησίον ταύτης K. p. 237 corr. εἴ τι K. aut scribe εἴ τινα . . . εὐλογα καὶ νόμιμα. l. 6 corr. ἐς ὑστ. K. Proximis temporibus K. editurus est dissertationem de monasteriis Prati et S. Mariae cum tabulis, quas descripsit in itinere: 1. Ἐγγραφοὶ ἐξαρχικὸν Δανιὴλ μητροπολίτου Ἐφέσου καὶ ἐξάρχου πάσης νήσου Λέσβου, anni 1486. 2. Ἐπιστολαὶ Ἰγνατίου Ἀγαλλιανοῦ μητροπολίτου Μεθύμνης (1530—1568). 3. Σιγίλλια καὶ ἔγγραφα πέντε Σιλβέστρου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας ὑπὲρ τῆς μονῆς Λειμῶνος (1575 et 1583). 4. Σιγίλλια, συνοδικαὶ ἀποφάσεις καὶ ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν γράμματα πατριαρχῶν ἀπὸ τοῦ 1527 ἀφορῶντα εἰς τὰς προνομίας καὶ ἄλλας ὑποθέσεις τῆς μονῆς Λειμῶνος (Ἱερεμίου α', Διονυσίου β', Ἱερεμίου β' τοῦ Τρανοῦ). 5. Εἴκοσι πατριαρχικὰ ἔγγραφα, ἃ ἀναφέρονται εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα τῆς νήσου Λέσβου. 6. Ἐπιστολαὶ ἀρχιερέων, πιττάκια καὶ διατάγματα τῶν διερμηνευτῶν τοῦ ὁθωμανικοῦ στόλου Μιχαὴλ Χαντζερῆ καὶ Δημητρίου Μαρούζη καὶ τοῦ καπουδᾶν πασσᾶ Σαλῆχ. p. XIX.

A. Pap. Kerameus in Bibl. Maurogordatia (Παράρτημα τοῦ ιζ' τόμου τοῦ Ἑλλ. Συλλ.) Constantinopoli, 1886 (p. 120—121) edidit adhuc duo acta patriarchalia ad monasterium Prati spectantia, quae confirmant donationem monasterii S. Georgii Parasigii, factam monasterio Prati a Rhogopulo, ut sit ejus metochium, et hic subjungimus: I. † Ἱερεμίας, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ἐπειδὴ ἐνεφανίσθη ἡμῖν γράμμα ὑπογεγραμμένον παρὰ τε τοῦ ἱερωτάτου [μητροπολίτου] Μεθύμνης καὶ τῶν τιμιωτάτων ἡμετέρων ἐξάρχων τῶν πέρυσι καὶ ἐν Μιτυλήνῃ ἀπελθόντων, δι' οὗ φανερόν γίνεται καὶ πιστόν, ὅτι ὁ τελευτήσας Ῥηγόπουλος, ὁ μετονομασθεὶς Γαβριὴλ μοναχός, ἀφιέρωσε τὸ μονήδριον αὐτοῦ τοῦ ἀγίου Γεωργίου τοῦ ἐν τῷ Παρασιγίῳ ἐν τῇ σεβασμιωτάτῃ μονῇ τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Λειμῶνος τοῦ ἐπισκέπτεσθαι καὶ ἐξοικονομεῖσθαι παρ' αὐτῆς¹⁾ καὶ πρὸς αὐξήσιν

¹⁾ αὐτοῦ P. K.

δρᾶν καὶ εἶναι εἰς τόπον μετοχίου, τούτου χάριν ἀποφαινόμεθα, ἵνα τὸ μονήδριον τοῦτο τοῦ ἁγίου Γεωργίου εἴη διοικούμενον πρὸς αὐξήσιν παρὰ τοῦ μοναστηρίου τοῦ Λειμῶνος. ὅς δὲ ἐναντιωθῇ, ὑπάρχει ἀφωρισμένος καὶ ἀσυγχώρητος, τῶν ἱερωμένων δὲ [ὧν] καὶ ἀργὸς μενέτω· οὕτως ἀπεφηνάμεθα, ὅθεν καὶ τὸ παρὸν ἐξεδώκαμεν γράμμα εἰς ἐπικύρωσιν κατὰ τὸ ζψς' ἔτος ἐν μηνὶ αὐγούστῳ ἰνδ. ς'.

II. Γαβριήλ, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Τῆς ἡμῶν μετριότητος συνοδικῶς προκαθημένης, συνεδριαζόντων αὐτῇ καὶ τῶν καθευρεθέντων ἱερωτάτων μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, θεοφιλεστάτων τε ἀρχιεπισκόπων, τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἀλλὰ δὴ καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, οἱ ὅσιως ἐνασκούμενοι τῷ σεβασμιωτάτῳ μοναστηρίῳ τῶν θείων Ταξιάρχων τῶν ἐν τῷ Λειμῶνι κατὰ τὴν ἐπαρχίαν τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Μεθύμνης ἀνέφερον ἡμῖν, ὅτι τὸ μονῦδριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ ἐν τῷ Παρασιγίῳ ἀφιερωθὲν ἔκπαλαι παρὰ [τοῦ] Ῥιγοπούλου ἐκεῖνου, τοῦ μετονομασθέντος διὰ τοῦ θείου καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος Γαβριήλ μοναχοῦ, ὑπογεγραμμένου τε ὄντος τῷ γράμματι τῆς ἀφιέρωσης καὶ Ζαννέτου τοῦ υἱοῦ τοῦ αὐτοῦ Ῥιγοπούλου, ὕστερον μεταμεληθέντος καὶ τὰ πατρικὰ ἀφιερωτικά ἀθετήσαντος γράμματα ἀφιέρωσεν αὐτὸ τοῖς ἐνασκουμένοις τῷ ἁγίῳ ὄρει τοῦ Σινᾶ κακῶς καὶ παραλόγως· τὰ γὰρ ἅπαξ θεῷ ἀφιερωμένα ἀνεκποίητα διαμένειν ὀφείλουσι. ὅθεν καὶ συνοδικῶς θεωρηθὲν τὸ περὶ τούτου καὶ κριθέν, ὡς τὰ παλαιγενῆ μαρτυροῦσι γράμματα, ἐδόθη πάλιν τὸ αὐτὸ μονῦδριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ προσετίθη, ὡς ἀφιέρωθη, ὡς εἴρηται, τῷ σεβασμίῳ μοναστηρίῳ τῶν Ταξιάρχων τοῦ Λειμῶνος. ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ἐορτὴν ἐξήτει λαμβάνειν ὁ πρῶν Μεθύμνης, ὡς καὶ ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ τῆς Μεθύμνης ἀρχιερεῖς ἐξήτησαν μὲν, οὐδὲν δὲ ἔλαβον, ὡς καὶ ὁ νῦν ἱερώτατος μητροπολίτης Μεθύμνης, κῦρ Ῥαφαήλ, ὁ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς τῆς ἡμῶν μετριότητος ἐξήτησεν, οὐκ ἐδικαιώθη δὲ ὅλως λαμβάνειν διὰ τὴν ἐορτὴν καὶ πανήγυριν τοῦ ῥηθέντος μονυδρίου τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ ἐν τῷ Παρασιγίῳ ἢ χάριν κανονικῶς ἢ ἄλλου τινός, ἔχειν δὲ καὶ μόνον τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ κανονικῶς καὶ ἑσπερῆς καὶ εἰρήνευσε· καὶ ἐδεήθησαν συνοδικοῦ τύχεϊν σιγίλλιδους γράμματος, τούτου χάριν γράφοντες συνοδικῶς, γνῶμη καὶ τῶν ὑπογραψάντων ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν τῆς ἡμῶν μετριότητος ἀποφαινόμεθα καὶ διορίζομεθα, ἵνα τὸ μονῦδριον αὐτὸ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ ἐν τῷ Παρασιγίῳ, ὡς καλῶς ἀφιερωθὲν παρὰ τοῦ ποτε Ῥιγοπούλου αὐτοῦ τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τῶν Ταξιάρχων τοῦ Λειμῶνος εἴη καὶ διαμένη ταύτῃ ἀνεκποίητον, οἳ τε κατὰ καιροῦς

ιερώτατοι μητροπολίται Μεθύμνης οὐδὲν λαμβάνωσι διὰ τὴν ἑορτὴν ἢ χάριν κανονικοῦ ἢ ἄλλου τινός, ἀρκούμενοι τῷ ἰδίῳ καὶ μόνῳ μνημοσύνῳ καὶ οὐδεὶς [τῶν] ἱερέων ἄνευ γνώμης τοῦ ὁσιωτάτου καθηγουμένου ἢ τῶν προεστώτων τῆς θείας ταύτης¹⁾ μονῆς τῶν Ταξιαρχῶν λειτουργίαν ποιεῖτω, ἢ ἄλλο τι ἐν τῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἀγίου Γεωργίου αὐτοῦ, ὥς δέ τι τούτων ἀθετήσῃ²⁾, ἀργὸς ἔσται καὶ ἀφωρισμένος ἀπὸ θεοῦ. ἐπὶ τούτοις γὰρ ἐδόθη καὶ τὸ παρὸν συγίλλιῶδες γράμμα εἰς ἀσφάλειαν καὶ ἐξεδόθη κατὰ τὸ ζρδ' ἔτος, μηνὶ ἀπριλλίῳ ἰνδ. θ' †.

† Γαβριήλ, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης †.

† Ὁ Ἐφέσου μητροπολίτης Ἀρσένιος †.

† Ὁ Μεθύμνης Ῥαφαήλ †.

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Διονύσιος †.

† Ὁ Ἡρακλείας Διονύσιος †.

† Γαβριήλ †.

† Ὁ Ἀγκύρας μητροπολίτης Σαββάκιος †.

† Ὁ Σχύρου Ἰγνατίος †.

† Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Φαναρίου καὶ Νεοχωρίου Σεραφεῖμ †.

† Μητροφάνης ὁ Νικομηδείας †.

† Ὁ Κερασσοῦντος Παρθένιος †.

† Ὁ Τραπεζοῦντος Γεράσιμος †.

† Ὁ Δημητριάδος Φιλόθεος †.

† Ὁ Ἀγχιάλου Ἀθανάσιος †.

X. Ad acta monasterii in monte Sinai.

P. 240, l. 6 τις. l. 11 τὸν κατὰ καιροὺς τῶν Ζ., *delevimus* τῶν. An: τῶν ἐν τῷ Σ. ἀσκουμένων? l. 16 post τούτοις *pone comma*. Confer notam Zachariae a Lingenthal p. 593 Iur. gr.-rom.: Codex Gerasimi in margine adscriptum habet: Ἰουστινιανοῦ, quod editores (Rhalles et Potles) ex Κομνηνοῦ depravatum esse putant, cum Comnenorum sive Palaeologorum demum tempore clerici hyperlīmi vocentur, quorum conjectura, nisi forte pro supposititio hoc rescriptum habendum est, ita mihi placet, ut vel ipsum Michaëlem Palaeologum hujus rescripti auctorem esse crediderim, tum propter stili indolem, tum quia aliis Michaëlis rescriptis hoc nostrum in codice Gerasimi appositum est. Exordium in cod. corrupte legi editores tradunt sic: εἰ δὲ καὶ ἀνδράσι τῶν περιδεξίῳις εἰς ὑπηρετῶν βασιλείας ἀρχόντων καταστρ. (in marg. ὀρεγομένων) ἢ — προσήκουσαν (in marg. τῶν δ' ὑπερκῶν) ὅσοι κτλ. Editores nimis audacter sic legendum esse censuere: εἰ δὲ καὶ ἀνδράσι τῶν περιδεξίῳις εἰς ὑπηρεσίαν τῆς βασι.

¹⁾ αὐτῆς K.

²⁾ ἀθαιτήση K.

ἐχόντων, καὶ τα στρατηγήσαι ἢ πόλεων — τιμὴν ἐπιμετρεῖν τὴν προσήκουσαν ὅσοι εὐγν. εἰσηγούνται κτλ. II. p. 241, l. 24 *lege* τῷ ἑαυτοῦ. l. 28 οὕτως. p. 242, l. 6 cl. v. Zachariae monet, delendum esse κώδικι, cum τὸ νόμιμον sit substantivum: liber juris. l. 20 πν. πατήρ vide quae diximus ad p. 235, l. 8. p. 244, l. 14 corr. τιμωμένη. l. 16 ἀεπ' corr. ἀφ' πγ'. Verendum, ne spurium sit documentum. Monasterium montis Sinai dicatum est Sanctae Catherinae, vocaturque etiam (et praesertim ecclesia ejus) τῆς Μεταμορφώσεως. Ab imperatore Iustiano exstructum dicitur, de qua re tamen videndus Procopius, de aedif. ed. Dindorf. III. p. 326—27, et quae ad locum notat R. Lepsius in libro „Briefe aus Aegypten“ etc. Berolini. 1852, praesertim not. 81, p. 446. Confer etiam G. Ebers, „Von Gosen zum Sinai“. Leipzig. 1872, p. 261 et not. 260, p. 567.

XI. Ad privilegia Theod. Scutariotae.

Uncis inclusa supplevimus. p. 246, l. 21 corr. τιμᾶ. p. 248, l. 29 μητροπολίταις *supplev.* Z. et p. 249, l. 4 ἀνά Id.

XII. Ad acta varia.

P. 251, l. 2 corr. ind. VII. (error p. 252, l. 26 θ' corrigendum ζ'). l. 19 παρέχονται R. p. 251, l. 13 cl. vir Zachariae a Lingenthal putat, φιλόσοφος esse cognomentum, scribendumque Φιλ. (ut etiam l. 19). Nobis videbatur honorifica appellatio (ex ordine philosophorum) propter ea, quae de ὑπᾶτω τῶν φιλοσόφων, qui et καθηγητής aut διδάσκαλος et πρῶτος et ὑπέρτιμος καὶ πρόεδρος τῶν φιλοσόφων vocatur et inter dignitates palatii loco 29 recensetur, dicta sunt apud Ducangium in gloss. s. v. Quae fuerit illius functio, non plane constat. Conf. locum obscurum apud M. Attaliatam, Synopsis 49: οἱ δὲ φιλόσοφοι οὐ παιδευταῖς συναριθμοῦνται. τὸ μὲν γὰρ πρᾶγμα ἐστὶν ἱερὸν l. 13 πρωτοσυκρήτης K. et R. vide p. 252, l. 2 πρωτοσυκρήτης R. corr. πρωτασκηρήτου, apud Theophanem exstat ἀσκηρήτης, alii scriptores ἀσκηρήτις indecl. (ἀσκηρήτις), lat. a secretis. l. 15 ἐν τῇ ἐπαρχ. l. 17 corr. Δημητρίωνος, aut potius scribe more byzantino Δημητρίωνος. p. 252, l. 14 τῷ πατριάρχ. Exemplar confirmatum erat subscriptionibus 27 episcoporum, quorum nomina non exhibent editores. Tabulam pro supposititia habendam esse luce clarius patet ex delineatione τοῦ Ἰσου, quae est apud nos, (archetypum nemo vidit, quod est saec. XV. et aut XVI), et demonstrat A. Mustoxydes in Hell. p. 115—116 his verbis: εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 7 Εὐαγγελικὴν

Σάλπιγγα τῶν 15 ἀπριλλίου τοῦ 1838 ἔτους κατεχωρίσθη χρυσόβουλλον εἰς Ἀλέξιον τὸν Κομνηνὸν ἐπιγεγραμμένον, τὸ ὁποῖον παρέχει ὑποψίαν, ὅτι εἶναι ὑποβόλιμαῖον διὰ τοὺς ἐνταῦθα ἐκτεθησομένους λόγους, οἵτινες ἤθελον ἔχει πλειοτέραν σύστασιν, ἐὰν ἐδίδοτο εἰς ἡμᾶς νὰ ὑποβάλωμεν εἰς δοκιμασίαν τὸ χαρτίον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶναι γεγραμμένον καὶ τὴν ἐπιτεθειμένην σφραγίδα. α'. Ἐν τῇ κεφαλίδι Ἀλέξιος Κομνηνὸς θεῖω ἐλέει βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων καταφαίνεται ὁ δυτικὸς τύπος . . . ἐξ ἐναντίας οἱ ἡμέτεροι αὐτοκράτορες ἔταττον συνήθως μετὰ τὸ ὄνομα τοὺς ἐξῆς λόγους, τοὺς ὁποίους καὶ ἐπανελάμβανον ἐν τῇ ὑπογραφῇ· ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων. β'. αἱ φράσεις· διόπερ καὶ εἰς ἀνατίρρητον τῆς ἀληθείας ἔνδειξιν χρυσοβούλλῃ ἡμετέρῃ καίσαρικῇ ἡσφαλισάμεθα τὸ ἀνάθημα καὶ· δέδοται ἐν τῷ ἡμετέρῳ παλατίῳ εἰς ἔνδειξιν, δὲν ἀνακαλοῦσιν ἄρα γε εἰς τὴν μνήμην τά· *en foi de quoi* κτλ., *donné en notre palais* κτλ. Ποῖον λοιπὸν ἦτο κυρίως τὸ σύνθηες τέλος τῶν χρυσοβούλλων; εἰς γὰρ τὴν περὶ τούτων ἀπάντων βεβαίωσιν ἀσφαλείας (ἢ ἄλλως· εἰς οὖν μόνιμον καὶ διηνεκῇ τὴν ἀσφάλειαν τούτων) ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου. γ'. Ἡ χρονολογία εἶναι χωρισμένη ἀπὸ τοῦ κειμένου καὶ φέρει ἀπλῶς· *αρς'* ἰνδικτιῶν δ' ἐν μηνὶ σепτεμβρίῳ ι' κατὰ τὸν τρόπον τῶν δυτικῶν, ἐν ᾧ τὰ βυζαντινὰ χρυσόβουλλα συνάπτουσιν αὐτὴν μετὰ τοῦ κειμένου ἐπιφέροντα εἰς τὸ· χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου εὐθὺς τό· ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα (δεῖνα) τῆς ἐνισταμένης ἰνδικτιῶνος (δεῖνος) τοῦ . . . ἔτους, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον [εὐσεβὲς] καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημύνατο κράτος· ἰδοὺ οἱ γνήσιοι τύποι. δ'. ὅτι δὲ παντάπασι ἐξελέγχει τὴν πλαστότητα τοῦ χρυσοβούλλου, εἶναι ἡ χρονολογία. τὸ ἀπὸ Χριστοῦ σωτήριον ἔτος, τὸ ὁποῖον μετεχειρίζοντο εἰς τὰς δημοσίας πράξεις τῆς δύσεως πρὸς τὸν ἐβδόμον αἰῶνα, οὐδέποτε παρεδέχθησαν οἱ Βυζαντινοί. ὅτε Λέων ὁ Σοφὸς κατήργησε τὸ ὑπατικὸν ἔτος, ἀντικατέστη τὸ ἀπὸ κτίσεως κόσμου κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῆς ἑκτῆς οἰκουμένης συνόδου, τοῦτο δὲ τὸ καὶ ἔτος Κωνσταντινουπόλεως καλούμενον εἶναι τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον μετεχειρίζοντο εἰς τὰς δημοσίας τῆς αὐτοκρατορίας πράξεις. τὸ χρυσόβουλλον ἄρα ἔπρεπε νὰ φέρῃ χρονολογίαν ὅχι 1106, ἀλλὰ 6614 (*immo* 6615), καὶ τοιοῦτον ἔτος δὲν ἦτο βέβαια τὸ δ', ἀλλὰ τὸ ιδ' τῆς ἐνισταμένης ἰνδικτιῶνος, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἀντιγραφεὺς ἐλησμόνησε τὸ ι'. III. p. 255, l. 7 ἀ δὲ αὕτη L. p. 256, l. 20 lege *Spyridon*. Confer *praefationem Lambri ad bullam*, Δελτίον etc. p. 112—116. p. 256, l. 25 scribe III. bis. *Sigillia edita esse videntur inter 1204—1261 a Theodoro Lascare aut Ioanne Batatzze*. p. 257, l. 17 corr.

συμπένθερε. l. 21 Μαιανδρίου? IV. p. 258, l. 19 Δουκός sic M. *Supposititium esse privilegium demonstrat I. Sakkelion Δελτίον etc. vol. II. fasc. 6, p. 265—271. Edidit ibi etiam auream bullam Michaëlis Palaeologi, ex qua confectum est. De falsario autem scribit (p. 268) ἀλλὰ τίς ποτέ ἐστίν ὁ παραχαράζας; οὐδεὶς ἐστίν ἄλλος ἄλλ' ἢ ὁ ἐν τέλει τοῦ ἀντιγράφου ὑπογεγραμμένος κτλ. Inter acta patriarchae Gregorii V. (Τὰ κατὰ τὸν ἀσίδιμον . . . πατριάρχην Γρηγόριον τὸν ε' . . . ὑπὸ Γ. Γ. Παππαδοπούλου συλλεγ. δὲ καὶ ἐκδοθέντα ὑπὸ Γ. Π. Ἀγγελοπούλου. Athenis. 1865. p. 84—86) exstat γράμμα συνοδικόν, quo patriarcha confirmat jus stauropegii et possessiones monasterii, editum anno 1798, mense martio, ind. I. Concordat ad verbum cum aliis actis Gregorii V. in hoc volumine editis, praeter ea, quae hic subjungimus. Γρηγόριος κτλ. Ὅσα μὲν κτλ. usque μὴ δεόμενά ποτε ἀνανεώσεως ἢ ἐπικυρώσεως· ὥς καὶ περὶ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Ἀμοργῷ, κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Σίφνου καὶ Μήλου, ἱεροῦ καὶ σεβασμίου ἡμετέρου πατριαρχικοῦ σταυροπηγιακοῦ μοναστηρίου τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς παμμακαρίστου, ἐπιλεγομένης τῆς Χοτζοβιωτίσσης, ἐνεφανίσθησαν καὶ ἦδη ἡμῖν σιγγίλλια ἕξ· τρία μὲν καθ' αὐτὸ Τιμοθέου, Κυρίλλου καὶ Μελετίου τῶν πατριάρχων, τρία δὲ Ἰσά Ἱερεμίου, Τιμοθέου καὶ Γαβριήλ, κατησφαλισμένα ἀρχιερατικαῖς ὑπογραφαῖς τοῦ Παροναξίας καὶ Σαντορίνης, ἀποδεικτικά τῆς ἀρχαίας σταυροπηγιακῆς ἀξίας τοῦ μοναστηρίου τούτου καὶ ὅτι ἀνηγέρθη ὑπὸ τοῦ αἰοδίου ἐν βασιλεῦσιν Ἀλεξίου τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ, ἐπικυροῦντά τε ἄλλα καὶ ἀποφαινόμενα, ἵνα τὸ μοναστήριον τοῦτο, μετὰ τῶν μετοχίων αὐτοῦ, τῆς Παναγίας θαλασῆ, τοῦ Παλαιοῦ ἐν [τῇ] ἐπαρχίᾳ Σαντορίνης, σὺν τῷ μετοχίῳ αὐτῆς, τῆς Παναγίας τῆς ἐν Λεύκαις κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Παροναξίας, τοῦ νησίου τῆς Κέας (?), τοῦ κατὰ τὴν Ἀστυπάλαιαν μετοχίου τῆς ἀγίας Τριάδος, τοῦ κατὰ τὴν Ἴον, τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Ἀνάτη μετοχίου τῆς Παναγίας, ἥτις καὶ Κριτώματος ἐπικέκληται, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Παροναξίας τοῦ ἀγίου Νικήτα τοῦ Σέρμα, τοῦ Γαβαλά, τοῦ εἰς τὸ Καρτεράδο, τοῦ εἰς τὸν Μαλαθρόκαμπον, τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἐν τῇ Κρύα Βρύσει· τῆς Παναγίας Ἀνθούσης ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σάμου, τοῦ ἀγίου Γεωργίου τοῦ Βαλσαμίτου, τοῦ νησίου τῆς Ἡρακλείας καὶ τοῦ νησίου τῆς Νικαρίας καὶ μετὰ πάντων τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, ὑπάρχει σταυροπήριον· καὶ μήτε γύναιον, μήτε παιδίᾳ νέα εἰσέρχονται εἰς τὴν μονὴν ταύτην, μήτε τις τῶν μοναστηριακῶν ἐξέρχεται τοῦ μοναστηρίου ποτὲ παρὰ γνώμην τοῦ κατὰ καιροὺς ἡγουμένου. εἰς ἀνακαινίσιν σὺν τῶν ῥηθέντων ἀρχαίων σιγγιλλίων, καθὼς καὶ περὶ πάντων, γράφοντες ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς, μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερέμων, τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν,*

ἵνα τὸ εἰρημένον ἱερὸν καὶ σεβάσμιον μοναστήριον, τὸ σεμνυνόμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς κυρίας Θεοτόκου παμμκαρίστου, τῆς Χοτζοβιωτίσσης ἐπιλεγομένης, τὸ ἐν τῇ νήσῳ Ἀμοργῷ, μετὰ πάντων τῶν κτημάτων καὶ ἀφιερωμάτων αὐτοῦ, τῆς Παναγίας δηλαδὴ τοῦ Παλαιοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σαντορίνης, σὺν τῷ μετοχίῳ αὐτῆς, τῆς Παναγίας τῆς ἐν Λεύκαις κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Παροναξίας, τοῦ νησίου τῆς Κυρίας, τοῦ κατὰ τὴν Ἀστυπάλαιαν μετοχίου τῆς ἁγίας Τριάδος, τοῦ κατὰ τὴν Ἴον, τοῦ κατὰ τὴν νῆσον Ἀνάφην μετοχίου τῆς Παναγίας, ἥτις καὶ Κριτώματος ἐπικέκληται, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Παροναξίας, τοῦ ἁγίου Νικήτα τοῦ Σέρμα, τοῦ Γαβαλά, τοῦ εἰς τὸ Καρτεράδο, τοῦ εἰς τὸν Μαλαθρόκαμπον, τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ ἐν τῇ Κρύα Βρύσει, τῆς Παναγίας Ἀνθούσης ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σάμου, τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Βαλσαμίτου, τοῦ νησίου τῆς Ἡρακλείας καὶ τοῦ νησίου τῆς Νικαρίας, πῶν τε ἤδη ὄντων καὶ τῶν εἰσέπειτα προσγενησομένων ἂν, ὡς ἀνέκαθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς, οὕτω καὶ εἰς τὸν ἐξῆς ἅπαντα χρόνον, ὑπάρχει καὶ λέγεται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται ἡμέτερον πατριαρχικὸν σταυροπηγιακόν, ἀδούλωτον, ἀκαταπάτητον, καὶ ὅλως ἀνε- νόκλητον παρ' οὐτινοσοῦν προσώπου ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ, μνημονευομένου ἐν αὐτῷ τοῦ κανονικοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ἔχον καὶ τὸ προνόμιον κατὰ πατριαρχικὴν φιλοστομίαν, ὥστε τὸν κατὰ καιροὺς ἐν αὐτῷ ἡγούμενον ἐν ταῖς ἑορτασίμοις ἡμέραις φορεῖν ἐπ' ἐκκλησίαις μανδύαν, προχειριζόμενον καὶ πατερίσσαν, καὶ ἄ' μὲν ὑπάρχει ἀπηλλαγμένον πάσης ἐξαρχικῆς ἐξουσίας καὶ δεσποτείας, β' δὲ λόγῳ ὑποταγῆς ἀπο- διδῶ καθ' ἕκαστον ἔτος ἀπαραιτήτως γρόσια πεντήκοντα κτλ., ε' μηδεὶς τοῦ λοιποῦ γέννηται ἐν αὐτῷ ἡγούμενος ἄνευ γράμματος πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴν ἔλθωνται αὐτὸν γνώμη κοινῇ οἱ συγκοινοβιᾶται πατέρες, τότε ἀποστέλλεται παρ' αὐτῶν κοινῇ ἐνυπόγραφος καὶ ἐνσφράγιστος ἀναφορά περὶ τῆς τοιαύτης ἐκλογῆς πρὸς τὸν κατὰ καιροὺς οἰκουμενικὸν πατριάρχην, καὶ οὕτω δι' ἐκκλησιαστικοῦ γράμματος ἀποκαθιστᾶται ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου τούτου, σημειούμενου καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐν τῷ ῥηθέντι κώδικι. ὀφείλει δὲ κατ' ἔτος ἐξαποστέλλειν ἀκριβῆ ἐνυπόγραφον καὶ ἐνσφράγιστον καταγραφὴν τῶν τοῦ ἔτους ἐκείνου μοναστη- ριακῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων κτλ. κατὰ μῆνα μᾶλλον, ἐπινεμήσεως πρώτης.

† Γρηγόριος, ἐλέω θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης †.

† Ὁ Ἐφέσου Σαμουήλ †.

† Ὁ Θεσσαλονίκης Γεράσιμος †.

† Ὁ Ἡρακλείας Μελέτιος †.

† Ὁ Προύσσης Ἀνθιμος †.

† Ὁ Κυζίκου Ἰωακείμ †.

† Ὁ Νεοκαισαρείας Ἡσαΐας †.

† Ὁ Νικομηδίας Ἀθανάσιος †.

† Ὁ Λαρίσσης Διονύσιος †.

† Ὁ Νικαίας Καλλίνικος †.

† Ὁ Εὐρίπου Ἱερόθεος †.

VI. p. 260, l. 14 post 6803—1295 adde mense junio. l. 18 οἱ ἔρχοντες H. l. 20 γράμματος H. l. 29 ὅχι H. l. 32 ὑπερχίου H., sed vide p. sequentem. l. 14 Heuzey, qui supplevit, quae uncis sunt inclusa. Ad l. 32 non recte, ut nobis quidem videtur, H. scribit: Malgré la leçon du manuscrit, les noms de ces couvents devraient peut-être se lire au nominatif. p. 261, l. 8 διαβλήθη H. l. 10 μόνος? l. 15 κεφαλαία H. l. 33 not. 7 lege suppl. ἄγια, cetera H., qui de archetypo tabulae advertit: il appartient à la classe assez rare de documents civils . . . les moines du couvent de Leucosade . . . avaient employé le papier doublé de toile blanche, sur lequel la convention est écrite, pour y coller une de leurs bulles, que j'ai dû détacher par fragments après l'avoir copiée, pour retrouver l'acte plus important, qu'elle recouvrait. Les parties, que l'humidité de la colle a effacées, rendait en plusieurs endroits le rétablissement du texte impossible, je me contente d'extraire les articles les mieux conservées, qui, du reste, paraissent contenir ce qu'il y a de plus important dans le traité p. 454—455. VII. p. 261, l. 25 corr. 1296. Tabula edita est etiam anno 1881 a cl. viro Zachariae a Lingenthal ex eodem cod. (Sitzungsberichte der philos., philol. u. hist. Cl. der k.-bayer. Ak. der Wissenschaften 1881, 292—297.) Documentum pro suppositio habendum esse Zachariae (p. 293) demonstrat. Annus 1296 est ultimus regni Ioannis II., quem secutus est anno 1297 Alexius II.: titulus imperatoris in inscriptione non est consuetus imperatorum Trapezuntis, nomina locorum, quos imperator donat monasterio, desunt, multa sunt in diplomate, quae id suspectum reddunt, tota ratio scribendi redolet falsarium. Variæ lectiones editionis Zachariae: p. 262, l. 11 ἀλλογονοίω. l. 14 περνεῖζοντα. l. 20 Καμήλου. l. 24 μέσον σου καὶ ἀναμ. etiam D. l. 27 ἐκθ. κατὰ τ. διαβόλου. p. 263, l. 22 ἄρχων τις τολμήσειεν. l. 23 συνδόσεων. l. 27 μόνῃ δῆ. l. 30 ἀντιστῆναι. p. 264, l. 3 ἀνατιθεῖσα. Post ἐνασκουμένων excidit πατέρων, quod adde. A. Papadopoulos Kerameus in itinere pontico inspexit alia duo exemplaria diplomatis, quorum alterum exstat in monasterio S. Ioannis in monte Zabulone. Est rotulus membranaceus, litterarum ductus est saec. XVI exeuntis aut potius XVII ineuntis, descriptus ex exemplari, ut videtur Papadopulo, ex alio vetustiore saec. XV. Alterum legitur in cod. episcopatus Chaldaie (in Gümushane). (P. 2). (Sitzungsberichte der k. bayer. Akad. der Wissenschaften, 1886, II. p. 299—302). Eorum variæ lectiones: p. 265, l. 30 εὐσεβὲς ἐπιδ. p. 262, l. 2 πυρὶ κατη-
λωμένος — δέλτω θείας π. l. 3 ἐκ διανοίας. l. 5 καὶ ἀοράτω τε καὶ. l. 6 ποιούμενον. l. 13 κρυφιοδάκτυν — διησέμενε . . . γάρ φησιν. l. 17 ἐπὶ τῇ.

l. 20 φανείς ὄρθ. l. 30 προσφαιάν — ἱμνντιμώτερον. l. 32 ἐποδιεπ. p. 263, l. 1 διάλογον δ. l. 4 καὶ ἄγιον καὶ ἄγγ. — φράζον. l. 6 καὐτός. l. 8 καὶ ἀοράτων τε. l. 9 προστοιμάζων. l. 10 τὸ τοῦ θείου. l. 12 ἐξωκοδ. l. 13 ἀπιοῦσα pro παρὸν οὔσα. l. 20 σύνεγγες κωμῆδρια. P. 2. σύνεγγυ γειτνιοῦντα. l. 21 ὑπ' ἐξουσιῶν. l. 24 τῶν τῆς μονῆς — ἤδη καὶ. l. 27 δὲ μόνη. l. 30 ἀντιζῆναι pro ἀποστῆναι. p. 264, l. 2 ἐκζημιωθήσεται. l. 7 καὶ τὰ τοῦ. Post ὑπογράφεται addit ἰνδικτιῶνος ια'. Annus deest. In exemplari altero ἔτει ἀπὸ κοσμογονίας ,Ϣχζω', 1190, i. e. ante conditum imperium trapezuntinum. Nuper Papadopoulos Ker. edidit duo alia documenta trapezuntina (Μαυρογορδάτειος βιβλιοθ. Παράρτημα τοῦ ιζ' τόμου τοῦ ἐν Κωνστ. ἐλληνικοῦ συλλόγου p. 77—78), quae hic subjungimus. I. charta est anni 6889—1381, mensis julii et continet decisionem judicum universalium Trapezuntis in lite et II. diploma imperatoris Alexii III, anni 6894—1386, mense julio, ind. IX, quo monasterio in monte Zabulone donat loca quaedam. I. Μιχαήλ ὁ Καλεπὸς ἔγχλησιν ἔθετο κατὰ Θεοδώρου τοῦ Τζαμιώτ[ου] λέγων, ὅτι νομὴν, ἣν ἐνέμετο χρόνους ἐπάνω τῶν ἐβδομήκοντα, ἀπόντος αὐτοῦ καὶ μηδεμίαν εἶδσιν ἔχοντος, προσῆλθε τῷ δουκὶ Ματζουκῶν ὁ Τζαμιώτης καὶ διὰ γράμματος τάχα κρίσιμου ἀνελάβετο τὴν νομὴν αὐτοῦ παραλόγως. παραγενόμενος γοῦν ὁ Τζαμιώτης τὸ γράμμα τοῦ δουκὸς καθυπέδειξε, καὶ ἦν ἐν αὐτῷ ὑπογεγραμμένος καὶ ὁ Σκουτέριος. καθωμολόγει δὲ καὶ ὁ Τζαμιώτης, ὅτι, μὴ παρόντος τοῦ Καλεποῦ, διὰ μόνης μαρτυρίας τῆς Χαψάβας Σεβαστῆς ἐποίησε τὸ γράμμα ὁ δουξ καὶ ὁ πιγκέρνης. ὅμως καὶ τὸν Σκουτέριον μετακαλεσάμενοι καὶ ἐνόρκως ἐπερωτήσαντες ἐξείπε καὶ αὐτός, ὅτι ἐν Τραπεζοῦντι διάγων καὶ εὐρισκόμενος γέγονεν εἰς τὴν Ματζοῦκαν τὸ γράμμα παρὰ τοῦ δουκός, καὶ μετὰ ταῦτα ὑπεγράφη καὶ παρ' αὐτοῦ, ὡς δῆθεν δίκαιον, πρόσωπα δὲ κρινόμενων οὐκ εἶδε, οὔτε λόγους δικολογουμένων ἀκήκοεν. ὁ δὲ Τζαμιώτης καὶ αὖθις τὸν Ἀλεξόπουλον ἐπεκαλεῖτο Γεώργιον καὶ Σεβαστὴν, ὡς γινώσκοντας τὴν νομὴν αὐτοῦ καὶ δίκαιον, καὶ ὡς ὑπὸ τοῦ λόγου αὐτῶν δικαιοθεὶς παρὰ τοῦ δουκός. κατὰ γοῦν τὴν αἴτησιν αὐτοῦ, εἰ καὶ περισσὸν ἦν, ἀλλ' ὅμως μετεκαλεσάμεθα τούτους, καὶ ὁ μὲν Ἀλεξόπουλος ἀκοῶς ματαίως ἔλεγεν ἔχειν, τοῦ Χαψᾶ ποτὲ ὀχληθέντος μετὰ γέροντος ἐκείνου τοῦ Καλεποῦ, καὶ εἰπόντος ἐν τῇ ὀχλήσει, ὅτι κατέχει καὶ νομὴν Μανπλανάντων· ὅθεν καὶ κρατηθεὶς παραστῆσαι τὸ εἶπεν, ἀπὸ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὑπέδειξε τοῦτο ἀκοῦσαι τῆς Σεβαστῆς· ἡ δὲ ἐρωτηθεῖσα τῷ τότε κατέφυγεν εἰς τὴν ἰδίαν πενθεράν. καὶ ἦν προαποθανοῦσα ἐκείνη, καὶ οὕτω τοῦ λόγου μεταβιζαζομένου οὐδὲν εὐρέθη βέβαιον, ἀλλ' εἴ τι καὶ εἶπεν ὁ Χαψαίας ὑπὸ ἀψιμαχίας ἐλαλήθη καὶ ἔριδος· ἡ δὲ γε Σεβαστὴ καὶ αὕτη οὐδὲν ἄλλο εἶπεν

εἰδέναι, εἰ μὴ καθ' ὁδὸν παραγγελίαν τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, εἰπούσης, ὅτι ὥδε περίπου τὸ Ζεπυρέσιν ἔστι καὶ νομὴ τῶν Μανπλανάντων. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως, ἡμεῖς δὲ τὰς μαρτυρίας ταύτας ὡς ἀνωφελεῖς παριδόντες καὶ ματαίως παντάπασιν, ἐπεὶ εὐρομεν, ὡς οὔτε ὁ Τζαμιώτης ἐπὶ τοσοῦτους χρόνους, οὔτε ὁ τοῦτου πατὴρ ἀνεκαλέσατο νομὴν εἰς τὸ Ζεπυρέσιν ἢ τὸν Καλεπὸν παρηνώχλησεν, ἀποφαινόμεθα, ἵνα τὸ μὲν γράμμα τοῦ δουκὸς ἔχοι τὸ ἄστεργον καὶ ἄπρακτον καὶ ἀνενέργητον, ὅπου δ' ἂν καὶ ἀναφανῇ, ὡς ἐσφαλμένον καὶ μονοπρόσωπον καὶ ἔξω παρατηρήσεως νομικῆς, ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ Καλεπὸς ἔχοι καὶ νέμῃται τὴν ἀφαιρεθεῖσαν αὐτοῦ νομὴν τὸ Ζεπυρέσιν, ἥτοι τὸ ἐναύλιον αὐτοῦ ἀνενοχλήτως καὶ ἀδιασείστως, κατὰ τὴν πολυχρόνιον καὶ παλαιωτάτην τούτου πενθερικὴν νομὴν καὶ κατὰ τὴν εἰσήγησιν τῶν ἱερῶν νόμων. καὶ εἴ ποτε ὁ Τζαμιώτης ἢ τὸ μέρος αὐτοῦ ἐπιχειρήσουσιν ὑποδείξει τὸ ἀπὸβλήτον γράμμα, πρόστιμον δώσοι ἄσπρων, α. ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐγγέρονει καὶ ἡ παροῦσα ἀπόφασις. μηνὶ ἰουλίῳ ἔτους Ἰωπθ' †.

† Οἱ καθολικοὶ κριταὶ τῆς θεοσώστου καὶ θεοσυντηρήτου πόλεως Τραπεζοῦντος καὶ πασῶν τῶν χωρῶν †.

† Ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν [αὐθέντου] καὶ βασιλέως, τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ, καὶ τατᾶς τῆς βασιλικῆς αὐλῆς, Θεόδωρος ὁ Εὐνοῦχος †.

† Τὸ παρὸν κρισιμόγραφον ἐστέρχθη καὶ ὑπεγράφη καὶ παρ' ἐμοῦ εἰς περισσοτέραν βεβαίωσιν καὶ ἀσφάλειαν, μηνὶ ἰουλίῳ, Ἰνδικτιῶνος δ' †.

† Ὁ δοῦλος τοῦ ἀγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ, δούξ καὶ κεφαλὴ τοῦ ὅλου βάνδους Ματζουκάων, ἐπικέρνιος Γεώργιος ὁ Σιμάτ[ης] †.

† Ὁ σκευοφύλαξ Κωνσταντῖνος ὁ Λαζαρόπουλος †.

II. † Ἐλέφ θεοῦ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ πάσης Ἀνατολῆς, Ἀλέξιος ὁ Μέγας Κομνηνός, Γερμανικός, Ἀλαμανικός, Γοτθικός, Ἀνδαλικός, ἔνδοξος, νικητής, τροπαιοῦχος, πιστός, αἰσεβάστος. † † Τοῦ κυρίου διὰ τοῦ εὐαγγελίου λέγοντος „μακάριοι οἱ ἐλεήμονες“, καὶ ἄλλως ὅτι „ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθετε πρὸς με“, ἤγουν τοῖς [ἐν] ὄρεσι καὶ σπηλαίοις οἰκοῦσι μοναχοῖς, μαθοῦσα ἡ βασιλεία μου, ὅτι ἐν ἄνθρωπῳ ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ζαβουλὼν οἰκοῦσι μοναχοί, ἔρως μοι ἤλθε τοῦ ἀπελθεῖν εἰς προσκύνῃσιν τοῦ τοιοῦτου τόπου, καὶ δὴ ἀπελθόντος μου εὗρον τὸν τόπον παντελῶς ἔρημον, καὶ θαυμάσας τὴν τῶν μοναχῶν κατοίκησιν τῷ θεῷ δόξαν ἀνέπεμψα τῷ διατρέφοντι τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ ἅγιον. ἔδοξε τῇ βασιλείᾳ μου μικρὰν παρηγορίαν τοῖς τοιοῦτοις μοναχοῖς παραμυθῆσθαι, διὸ καὶ παραδίδει ἡ βασιλεία

μου διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου λόγου, εἰς μνημόσυνον ἐμοῦ τε καὶ τῆς μητρὸς μου, γῆν ὑπεργον καὶ χώρας ἐπιτελεῖν κατ' ἔτος τὰ δημόσια καὶ τὰς ἐπικαρπίας πρὸς τὴν αὐτὴν μόνην, [τὰ] χωρία Ζούζαν καὶ Χορτοκόπιν, Χαβάν τε καὶ Σπήλαια, Δανείαχαν καὶ Παπάρουσαν, Χαμουρίν, Μανδρακενὴν καὶ Χαψίν, ἵνα τὰ ἔχῃ καὶ νέμῃται ἡ μονὴ εἰς τοὺς ἐξῆς καὶ διηγεκεῖς χρόνους, μέχρις ἂν τόδε τὸ πᾶν ὁ ἥλιος ἐφορᾷ καὶ ὁ σύμπας διελεύσεται κόσμος. καὶ οὐδεὶς τῶν ἀπάντων ἔσται εἰς ἀθέτησιν ἢ ἀνατροπὴν, . . . τὸ ἐξ ὀνόματος δηλουμένων τι καὶ περιεχομένων· ἐπεὶ περ εἰς τὴν τούτων ἀπάντων βεβαίωσιν καὶ ἀσφάλειαν καὶ ὁ παρὼν χρυσόβουλλος λόγος τῆς βασιλείας μου ἐπεχορηγήθη καὶ ἐπιβραβεύθη τοῖς τοιοῦτοις πατράσι καὶ τοῖς καθ' ἐξῆς γενησομένοις, ἀπολυθεὶς κατὰ μῆνα ἰούλιον, ἰνδικτιωνῶνος δ', ἔτει ἀπὸ κοσμογονίας ,ςω'ιδ' †.

† Ἦσαν δὲ συμπαρόντες καὶ οἱ δούκιδες καὶ κριταὶ τῆς θεοσώστου καὶ θεοσυντηρήτου πόλεως Τραπεζούντος †.

† Ὁ μέγας κοντόσταυλος καὶ κεφαλὴ τοῦ ὄλου βάνδους Ματζουκάων, Κωνσταντῖνος ὁ Τζανιχήτης †.

† Ὁ τατᾶς τῆς βασιλικῆς αὐλῆς Θεόδωρος ὁ Εὐνοῦχος †.

† Ὁ δοῦξ καὶ κεφαλὴ τοῦ ὄλου βάνδου Τραπεζούντων καὶ ἐπικέρνικος Γεώργιος ὁ Σιμάτ[ης] †.

† Ὁ μέγας σκευοφύλαξ Κωνσταντῖνος ὁ Λαζαρόπουλος †.

† Ὁ γραφεὺς τῶν βασιλικῶν προσταγμάτων Σεβαστὸς ὁ Πηλινάς †.

† Ἀνδρόνικος ὁ πολεμάρχης καὶ Θεόδωρος ὁ πολεμάρχης †.

† Ὁ μέγας πριμικύριος Θεόδωρος ὁ Ψελὸς καὶ Ἰωάννης ὁ Πυξαρίτης †.

† Κωνσταντῖνος ὁ Κυριμέρης †.

† Ὁ δοῦλος τοῦ ἀγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ Νικέτας ὁ Παμφλάγων †.

† Ὁ δοῦλος τοῦ ἀγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ Μιχαὴλ ὁ Μαρουλάς †.

Error in indictione: corrige θ', id est IX. Descriptionem monasterii vide apud Pithou de Tournefort, Relation d'un voyage en Levant. Lyon. 1727. vol. III. Lettre XVII. p. 83—84. VIII. p. 264. Fragmenta doc. olim protulerat Boivin ad Nic. Gregor. IV. 8, ed. Par. p. 751. Boissonade montem in confinio Byzantii ad orientem situm esse dicit. Zach. p. 265, l. 30 lege τὸν γε x. cum Z. p. 266, l. 27 ἐς αὐτόν Z. l. 33 post γέν. pone comma. p. 267, l. 23 Ἀναστ. De hoc coenobio videatur Ducange Const. christ. ed. Paris p. 253

Z. Codex, ex quo Boissonade edidit hoc et sequens chrysob. (IX), continet Nicephori Chumni opera, qui ea composuit, quum sub Andronico seniore a caniceo esset. Conf. Cantacuzen. Hist: I, p. 45. Videntur autem haec chrysob. initio imperii Andronici vindicanda. Zach. p. 644, nota. p. 266, l. 26 ἐς αὐτ. Z. p. 268, l. 15 lege δέον. p. 269, l. 16—17 κληρονόμοι τῆς β. filii scilicet et nepos imperatoris. Nota Z. p. 646. l. 23 ἡμῖν ἐπισημεῖ. Irene neptis erat marchionis Montisferrati et e Longobardia Byzantium venerat. Not. Z. l. 27 ἐς ἀελ. Z. p. 270, l. 11 ἐν μοῖρᾳ π. Boissonade notat: innuit puto Andronicum nepotem, forsan etiam Michaëlem Catharum, Constantini filii ex pellice filium. Z. l. 16 π. X. p. 270. Ce document . . . se trouve peint en toutes lettres sur les murs du vestibule de l'église épiscopale de Kalabaka, dont le titre est toujours celui de Stagi. Heuzey, l. c. p. 452. Pictor autem erat scripturae imperitissimus, ut apparet ex emendationibus editionis nostrae. p. 271, l. 2 χωρία. An χωράφια? XI. p. 274, l. 31 λευτιου corr. λεντίου. XII. p. 276, l. 18 corr. αὐτῇ γὰρ νῦν. p. 279, l. 17 et 19 lege παπᾶ. l. 24 Ψωμᾶς. An ψωμᾶς pistor? XIII. (p. 281) repetitum est Πανδώρα, vol. V. p. 221—224, nota 5 adde Th. p. 283, l. 14 Ῥωμαγενῶν. Versio antiqua lat.: a quibusdam genere Graecis. l. 10 lege τοῖς νῦν ἄρχουσι. p. 284, l. 31 et p. 285, l. 15 εὐχεται — ἐπαινεταί Th. cum msc. pro εὐχεται — ἐπαινέται. p. 285, l. 10 Ἡπεῖρω. An scribendum ἠπεῖρω? Est versio italici: le città di Terraferma. XIV. p. 286, l. 1 lege Μετεωρολίθω. l. 12, 13. Uncis inclusa suppl. D. e B. l. 25 παροδεύουσιν edit. l. 32 post αὐτό dele comma. p. 287, l. 5, 21 πν. πατέρι — πατρί: vide quae diximus ad p. 235, l. 6. l. 27 σύνοδα edit. l. 33 ἡγῶν edit. p. 288, l. 4 εὐαρεστά edit. XV. l. 20 corr. vivifici. p. 289, l. 12 corr. ἄλλοι πλείστοι. p. 290, l. 5, 6 corr. ἱεροῦ καὶ σεβασμίου μοναστηρίου. p. 292, l. 5 corr. ἐκτελεῖν.

XIII. Ad typica.

I. P. 293, l. 3 lege Rhaedesto. p. 297, l. 13 corr. ἐπεκτεσάμην. p. 298, l. 11 corr. προδιείληπτα. p. 299, l. 22 post κτήσεως pone comma. p. 301, l. 10 adde καὶ ante διεκδικήσεως. l. 12 ἡ γοῦν. p. 305, l. 30 lege καὶ ἐν τῇ τ. p. 311, l. 3 ποιῆσαι supplevimus. p. 317, l. 18 lege κρίμα. l. 24 lege ἐπιλείψει. p. 319, l. 5 dele comma ante ἐκάστω. p. 321, l. 21 ἰνδικτιῶνι S. p. 326, l. 8 corr. αὐθέντου. l. 10. Additamenta recentiora edidit C. Sathas ibid. (p. 66—69): Μεταγενέστεραι ἐν τῷ κώδικι προσθήκαι· ἐδόθη

ἦτο· ἀφιερῶθη παρὰ τοῦ τιμιωτάτου καθηγουμένου τῷ Πανοικτίρμονι βιβλία ταῦτα· οἱ τέσσαρες Εὐαγγελισταὶ ἐρμηνευμένοι τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Βουλγαρίας . . . βιβλία τέσσαρα βαμβύκινα. ἕτερον βιβλίον βαμβύκινον ἔχον ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ῥήτου Χρυσοστόμου τοῦ· οὐ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν περὶ τῶν κεκοιμημένων, καὶ ἐτέρας διαφόρους ἐρμηνείας οὐκ ὀλίγας ὕστερον. βιβλίον μικρὸν ἔχον χαρτίον μέμβρινον τὸ Σχηματολόγιον· Μιχαήλ ὁ ἐν μοναχοῖς ἐλάχιστος καὶ καθηγούμενος. Διὰ τῶν δοθέντων βιβλίων ἀπὸ τῆς οὐσίας τῶν κτητόρων μετὰ τελευτὴν τὴν αὐτῶν παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου. Βιβλίον τὰ Ἀσκητικά τοῦ ἁγίου Βασιλείου. βιβλίον οἱ Μαργαρίται. Ἐρμηνεία τοῦ ἁγίου Βασιλείου εἰς τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. ἐπιλογὴ τῶν Ἀσκητικῶν τοῦ ἁγίου Βασιλείου παρὰ τοῦ Λογοθέτου. Ἐξαήμερος τὸ πρῶτον. Μεταφράσεις βαμβύκινος Σεπτέμβριος καὶ Ὀκτώβριος. βιβλίον ὁ ἅγιος Διονύσιος λιτόν. βιβλίον ὁ ἅγιος Δωρόθεος. βιβλίον Νομοκάνων λιτόν. βιβλίον τὸ Τετραβασίλειον, δύο βασιλείας ἔχον καὶ τὸν βίον τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ. βιβλίον Δακάριον ἔχον καὶ τὸ θαῦμα τὸ ἐν τῇ Πηγῇ. βιβλίον τοῦ ἁγίου Βασιλείου Ἀντιρρητικά τὰ πρὸς Εὐνόμιον. Τὰ ἐπικτηθέντα μετὰ τελευτὴν τῶν κτητόρων. Μεταφράσεις δύο, τὸ μὲν ἐν τὸ πρῶτον τοῦ ἱαννουαρίου μηνός, τὸ δὲ ἕτερον ἔχον Φευρουάριον, Μάρτιον καὶ Ἀπρίλιον. Τετραβασίλειον ἕτερον ἔχον καὶ αὐτὸ δύο βασιλείας, Παραλειπομένων καὶ Ἑσδρας. καὶ ἕτερον βιβλίον πανηγυρικόν. Καὶ τὰ προσενηχθέντα μετὰ τελευτὴν τοῦ κτήτορος παρὰ τοῦ μοναχοῦ κυροῦ Ἰωάννου καὶ πνευματικοῦ πατρὸς τοῦ μακαρίτου αὐθέντου ἡμῶν καὶ κτήτορος. Πατερικὸν τὸ μέγα κατὰ Ματθαῖον καὶ τὸ πρῶτον καὶ δεῦτερον καὶ Χρυσοστομικόν. καὶ τὰ ἐπικτηθέντα ὕστερον ἐξ ἀγορασίης βιβλία. Ἀναγνωστικά ἔχοντα διάφορα ἀναγνώσματα, τὸ μὲν ἐν ἀπ' ἀρχῆς τό· πῶς ὑμῖν τὰ ἡμέτερα καὶ τὰ Κλημέντια, τὸ δὲ ἕτερον ἐνδεδυμένον βλαττίον ἔχον ἀπ' ἀρχῆς τὸν βίον τοῦ Σωτῆρος. Χρυσοστομικὸν κείμενον. βιβλίον ἕτερον τὸ δοθὲν παρὰ τοῦ μοναχοῦ Συγκέλλου ἔχον ἀπ' ἀρχῆς Χρυσόστομον καὶ Λευϊτικόν· Διὰ τῶν καὶ ἔτι ἐπικτηθέντων μετὰ τελευτὴν τοῦ κτήτορος. Διὰ τῶν ἐξωνηθέντων. Ἐξωνήθη ἀπὸ τοῦ ἀποικομένου μαγίστρου κυροῦ Συμεῶν τοῦ Σῆθ βιβλία Μεταφράσεις δέκα. εὐαγγέλιον ἔχον τὸ ὕψος ξυλότευκτον· ἐδόθη δὲ παρὰ τοῦ μαγίστρου κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Παραβλεπτῆρος βιβλίον τὸ κατὰ Ἰωάννην τὸ δεῦτερον. ἀπὸ τοῦ μοναχοῦ Γρηγορίου ἀνελαβόμεθα βιβλίον ἔχον στιχηρά τονισμένα ὡς Εἰρημολογίον. ἀφέθη καὶ παρὰ τοῦ μακαρίτου Βουτουμίτου ἀσημίτια διάφορα καὶ καλδαροπόλιον τὸ δοθὲν παρὰ τοῦ μακαρίτου κυροῦ Νικητῆ, ἅτινα δοθέντα ἀνελαβόμεθα. δισκοποτήριον διάνουσον ἔχον ἔπωθεν τὴν σταύρωσιν. ἱστών [λίτοακ] ἡ'. ἕτερον

δισκοποτήριον ἀργυροῦν διάχρυσον ἔχον μέσον σταυρὸν καὶ γράμματα γράφοντα· λάβετε, φάγετε. ἰθὺς εἰς ἄργυρος, ἀστερίσκος καὶ λαβίς. Διὰ τῶν δευτέρων παρὰ τοῦ μακαρίτου μοναχοῦ κυροῦ Ἰωάννου καὶ νοταρίου, μυστικοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ κριτηρίου. Βλαττίον κιτρινοτρίβλαττον, οὗ ὁ ἀὴρ ὀξὺς, ἔχον μῆκος σπιθαμὰς 5' καὶ πλάτος 4'. ἕτερον βλαττίον ἐνδυτόν, πανίον σαρακηνικὸν ἐξέμπλωτον. προσευχάδιον ἀργυροῦν ἔχον ἔξωθεν τίμιον ξύλον χειμευτὸν καὶ ἀγγέλους, καὶ κάτωθεν τὴν Θεοτόκον, τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον καὶ τὸν ἅγιον Κωνσταντῖνον καὶ τὴν ἁγίαν Ἐλένην, ἀμφοτέρωτερά χρυσᾷ χειμευτά. ἔτι δὲ ἡ θήκη ὀλόχρυσος. ἕτερον βλαττίον κιτρινοτρίβλαττον, ἔχον μέσα γρύψα καὶ περιφέρεια ἐσωφόρια. ἡ ποδέα τοῦ Πανοικτήμονος. ἕτερα βλαττία δύο τὰ κρεμάμενα εἰς τὸν ἅγιον Πρόδρομον ἀγγέλμια, τὸ ἐν ἄνωθεν ὀξὺ λευκοτρίβλαττον μετὰ περιφερίων ἐσωφορίων, τὸ δεύτερον κρεμάμενον κυκλίον μετὰ περιφερίων Ἀτταλιατικῶν. ποτηροκαλυμμάγιον ζυγίζον λίτραν ἡμ[τέραν?] μίαν. ἀποβλαττίον Καστρίσιον καὶ μέσα σταυροῦς χρυσοῦς ἡδ . . . ἕτερον ἀποβλαττίον σαρακηνικοῦ πανίου, τὸ μὲν ἄνωθεν διάχρυσον . . . χρυσοῦν νατ . . . καρδαροπόλιον ἀργυροῦν ἔχον καὶ τὸ χεῖλος διάχρυσον, περιφέρεια καὶ ἀλυσείδια ἀργυρᾷ καὶ κρατῆρ . . .

II. De cod. parisiensi, qui continet typicum Irenes Augustae, eruditissimus B. Montfauconius in *Palaeographia graeca* (p. 299—301) haec habet: Exemplar . . . membranaceum in bibl. regia 3019 ipsius Augustae jussu descriptum ejusque manu propria nomine signatum est in fine typici sive regulae, quam sanctimonialibus ab se institutis praescripsit, ita ut pars subscriptionis in una parte folii sit, parsque altera initio folii sequentis. Estque scripta in cinnabari, rubro colore, quo imperatoribus tantum et eorum uxoribus uti licitum erat. Typicum vero illud regium est haud dubie unum ex quattuor jussu Augustae adornatis, quorum tria membranacea, aliud bombycinum erat (v. p. 380 voluminis nostri) . . . Hoc, quod superest membranaceum, illud ipsum est, quod in sacrario monasterii depositum fuerat, ut conspicuum videtur tum ex subscriptione Augustae, tum etiam, quia moniales, subsequenti aevo, redituum catalogum eodem in typico inseruerant. Erat Irene Augusta uxor Alexii Comneni et hoc typicum edidit sub finem imperii ejus, ut ex multis typici locis conspicuum est. p. 328, l. 9 lege καὶ ἀέρα ἐξέχεε. l. 32 ἐξηγούμενος. Augustae scriba non advertens, sibi in persona dominae suae loquendum esse, masculino interdum utitur genere. Nota M. p. 329, l. 20 lege φάρυγγος. p. 330, l. 15 corr. τὸν ἀσκητικὸν δ. p. 331, l. 8 lege αἰνούσας. p. 333, l. 3 εἴ τις δέ M. l. 6 uncis inclusa supplevimus. l. 13 ἀπλῶς. l. 29 lege τὸν τῆς τ. p. 334, l. 29 lege τὰ διωρ. p. 335, l. 10 lege τὰ ὑπ' αὐτ. et

l. 17 παραβαθήσεται. l. 27 post ἢ τῆς adde περιποθήτου μου. p. 336, l. 12 διοικεῖσθαι. *Animadvertenda interpretatio M.*: quae seorsim a monasterii famulabatur habitabant. l. 21 γηραιότερων M. p. 338, l. 3 lege μέντοι. l. 28 lege τὸ ἐπιτίμιον. l. 30 θεοφιλεῖ γνώμη? p. 339, l. 6, 7 κομίζεται? l. 19 corr. ἀνταλλαττόμενα. l. 25 adde πάλιν ante τῇ μονῇ. p. 341, l. 4 τοιόνδε τὸν? p. 342, l. 9 οὐδεμία δέ. p. 343, l. 10 ἐπιμελόμενοι M. p. 344, l. 4 καὶ ταύτης M. l. 23 ἐκδιώκεσθαι M. p. 345, l. 7 ἔσται δέ? p. 346, l. 9 et p. 354, l. 32 lege ἀφωρισμένων — νῶ. l. 24, 25 τυχών — ἀποκαθιστάται M. p. 347, l. 11 κρούσαντος. p. 348, l. 10 corr. παραβάλλουσα. l. 28 γονυκλιτήσασα M. p. 349, l. 30 μηδὲ M. p. 350, l. 30 καὶ νέον καὶ M. p. 351, l. 13 τὸν προσγρ. M. p. 353, l. 20 lege ἀνόνητα. p. 355, l. 20 lege προσπεσοῦσα. p. 356, l. 10 δυνατωτέραις. l. 18 ποιήσεσθε δὲ. l. 30 ἡ κατ. p. 357, l. 9 lege ἀποκριθήσεσθε. p. 359, l. 22 corr. τραπήσεσθε. p. 362, l. 19 lege ἄρτων τε. p. 363, l. 4 τὰ κατὰ. p. 365, l. 25 τῷ οἶνον M. p. 366, l. 1 τοῖς τὸν κατ' αὐτοῦ π. l. 14 dele παρὰ post ἔαν. p. 367, l. 18 corr. κραταιᾶ. p. 368, l. 2 καθεστηκότα. l. 20 ὄλην. p. 369, l. 28 corr. ἐλαίῳ. p. 373, l. 9, 10 corr. ἐν τοῖς — οἷς. p. 375, l. 10 ἦν ἄν. l. 27 adde κυρᾶς ante Εἰρ. p. 376 πανεντίμου παντίμου M. p. 378, l. 22 corr. ἐπισκήψεως. p. 379, l. 35 αἰρετίσαστο? p. 380, l. 21 post ἀπιδρ. adde πάντων. p. 383, l. 17 lege μήτε μὴν. l. 31, 32 προήκοντα — προήκουσαν. p. 385, l. 8 εἰ μὲν. l. 14 εἰ δὲ. p. 388, l. 9 τοῦ δρυός. M. vertit: domorum quercus. An δρυφάκτου? p. 389 nota, l. 9 παρὰ $\varsigma'' = \text{minus } \frac{1}{6}$. l. 12 ε'' etc. sunt fractiones, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ etc.

IV. De codice typici monachus Parthenius, ejus impensis editum est, sic scribit in praefatione editionis (p. 3): ἐπειδὴ τῆς μονῆς ἡμῶν συστάσης εὐρηται καὶ ἡ τυπικὴ διάταξις τοῦ κτήτορος ταύτης, ὁσίου Νεΐλου, καίτοι διεσθαρμένη ἐκ τῆς ἀμελείας καὶ πολυχρονιότητος, ἐφρόντισα, ἵνα ἔλθῃ εἰς φῶς διὰ τοῦ ἱεροδιδασκάλου, κυρίου Ἐφραίμ, ὃν καὶ παρεκάλεσα πολλὰκις, νὰ διορθώσῃ τὰ ἐλλείποντα καὶ διεσθαρμένα αὐτῆς. οὐ παρῆδε τὴν δέησιν κάμω, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐλλείποντα μεταξὺ τρία ἢ τέσσαρα φύλλα ἀφῆκε παντελῶς, διὰ νὰ φαίνηται τὸ γνήσιον τοῦ συγγραφέως, τὰ δὲ διεσθαρμένα, ὡς εἶδε αὐτός, διορθώσατο. P. 392, l. 7 scripsimus ὁ καὶ T., quia nobis videtur, hier. Nilum episcopi dignitate decoratum edidisse regulam, quamquam editor Ephraim in praefatione scribit (p. 7): ἡ τυπικὴ διάταξις, ἰδιοχείρως οὕσα βεβαιωμένη παρὰ τοῦ κτήτορος ὁσ. Νεΐλου καὶ ὑπὸ τοῦ τότε ἐπισκόπου Ταμασέων, ὡς ἐν μεμβράνῃς εἶδη εὐρηται ἡ αὐτή. Nomen episcopi et formula in subscriptionibus consueta desiderantur et verba

προέταξα, προτάξας, υπέταξα *numero singulari adhibita sunt. De monasterio Ephraim Pisidius haec scribit*: ἡ ὁποία βασιλικὴ μονή, εἴτε ἐκ πυρπολισμοῦ, εἴτε ἀπὸ τὸν πανδαμάτορα χρόνον, εἴτε καὶ ἀπὸ βίας τῶν κρατούντων ἀφηρεῖται πάντα καὶ διεσθάρη παντελῶς. καὶ ἤδη εἰς κάλλος ἤλθεν ἀπὸ τὴν σμικρότητα οὐδὲ ἀκουσμένη πρότερον, ἀπὸ τοῦ μοναχοῦ Παρθενίου, ἐπὶ ἀρχιεπισκόπων Σιλβέστρου καὶ κυροῦ Φιλοθέου, τριάκοντα σχεδὸν ἔτεσιν οἰκονομοῦντος αὐτοῦ καὶ κτίσαντος πολλὰ καὶ μοχθήσαντος καὶ ἀδελφότητα καταστήσαντος . . . κτήματά τε ἐγένοντο τῇ μονῇ διὰ τοῦ ἡδὴ ζώντος οἰκονόμου αὐτοῦ, ταπεινοῦ Παρθενίου, καὶ καλλωπίσματα ἐκκλησιαστικὰ ἱκανά. *p. 394, l. 32 χεῖρ. p. 397, l. 2 corr. παρ' ἡμῶν p. 398, l. 22 pro δ' lege ζ'. p. 400, l. 22 et 406, l. 17 ἦτω alibi ἔστω quod ubique scripsimus. ibid. l. 33 τε καὶ. p. 402, l. 6 et 25 εὔξου E. l. 17 ὑμᾶς E. p. 403, l. 28 προπαλαίοντες. p. 404, l. 12 ὑμᾶς E. p. 406, l. 1 ἐπισημίσουσιν E. l. 14 corr. φειδῶ. l. 27, 29 corr. ἐκτελοῖεν et φανοῖεν. p. 407 l. 5 lege μεῖζον καὶ. l. 17 τὸν ante τυπ. deest E. p. 408, l. 1 τῆς αὐτῆς κατ E. l. 11, 12 δώση . . . δώσοι E. An δώσει σοι? l. 23 corr. διαφερόντων.. p. 409, l. 4 corr. δι' ὀρισμ. l. 32 ὑμᾶς. p. 413, l. 31 corr. πέμψ. με. p. 414, l. 5 corr. βούλομαι. l. 28 ὑμῖν? l. 32 corr. ποιήσει. p. 415, l. 2. An προκεκριμένον legendum pro προκεκαρ.? p. 418, l. 23 μαρτύρ. p. 419, l. 18 ποιήη E. p. 420, l. 17 χωρὶς ταῖς ἐχ. habet E. pro genitivo. p. 421, l. 4 corr. ναὸν et p. 422, l. 18 lege νῆστιν. l. 26 εὐρίσκειεν E. p. 424, l. 4 ὑπὲρ ὃ δεῖ, quod servandum videtur. p. 425, l. 8 συγκοπ. l. 20 corr. ποιμαίνόμενοι (p. 427, l. 6 et 20 ποιμᾶναι). l. 27 lege ὑπακούομεν. p. 427, l. 1 ἀναλώτει? l. 23 εἶδε. An ἦδει aut οἶδε aut εἰδείη? l. 24 αὐτὸς ἔχοιεν E. l. 28 locus corruptus et mutilus forsitan legendus: ὅπερ ὁ πολὺς ἔρως ὁ ἔνδον καταφλέγων με τῆς ἡσυχίας κινεῖ αἰρετίσασθαι, ἀλλ' οὐκ ἔα με ἢ τε φροντίς τῆς μονῆς καὶ τῶν ἐμῶν συναδελφῶν ἢ ἀσχετος ἀγάπη ἐπαπολαῦσαι τοῦ ἑφετοῦ, διὸ ἄλλοις τισὶν ἀδελφοῖς παρέδωκα αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ κτλ. . . . ἐορτάσουσι δὲ οἱ τοιοῦτοι ἀδελφοὶ καὶ κτλ. p. 428, l. 5 διορισθ. l. 15 lege ἄλλοτρώπως cum E. pro ἄλλως. p. 429, l. 7 ἄχρι. l. 23 ἐμφανίζοιεν. l. 31 ἔστω E. p. 430, l. 5 εἰς τὴν ὡφ. οὐκ ὀλίγα E. l. 10 προέχειν. p. 432, l. 5 ὅφ' οὗ E.*

V. *p. 433, l. 4 Ad ιβ' notat Sathas*: περιέρχος ἡ ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ ἀπαντῶσα φράσις: „καὶ ἀρνόκουρα ἐχέτωσιν οἱ ἀδελφοὶ χάριν καμυλαχίων“.

INDEX CHRONOLOGICUS.

	pag.
6472—964, mense augusto, ind. VII. <i>Patriarcha Polyeuctus declarat monasterium Sanctae Mariae dictum Philosophi, situm prope Demetsanam, esse stauropolegium</i>	250
6553—1045, mense februario, ind. XIII. <i>Imperator Constantinus Monomachus donat monasterio S. Mariae, dicto Neamone, in insula Chio septuaginta duos nummos aureos annuos</i>	1
6553—1045, mense junio, ind. XIII. <i>Imperator Constantinus Monomachus eximit monasterium S. Mariae, dictum Neamone, in insula Chio a iudicibus ordinariis</i>	2
6554—1046, mense majo, ind. XIV. <i>Imperator Constantinus Monomachus concedit monachis monasterii S. Mariae, dicti Neamone, in insula Chio, ut Constantinopoli deversentur in hospitio regio monachis Olympitis assignato donatque monasterio quotannis frumentum et pecuniam</i>	5
6556—1048, mense junio, ind. I. <i>Imperator Constantinus Monomachus dat monasterio S. Mariae, dicto Neamone, in insula Chio domum in praedio Anguriis confirmatque donationem frumenti</i>	6
6560—1051, mense decembri, ind. IV. <i>Imperator Constantinus donat monasterio S. Mariae, dicto Neamone, in insula Chio viginti quattuor inquilinos</i>	7
6583—1074, mense octobri, ind. XIII. <i>Imperator Michaël Ducas Parapinaces tuetur jura et exemptiones possessionum Michaëlis Attaliatae</i>	135
6585—1077, mense martio, ind. XV. <i>Typicum hospitii pauperum in civitate Rhadesto et coenobii S. Salvatoris Valde Misericordis in Urbe editum a Michaële Attaliata, conditore sacrarum aedium</i>	293
6587—1079, mense aprili, ind. II. <i>Imperator Nicephorus Botaniata confirmat jura et exemptiones possessionum Michaëlis Attaliatae et donationem, quam fecit monasterio in urbe Constantinopoli et hospitio pauperum in Rhadesto ab eo institutis</i>	138
" " mense junio, ind. II. <i>Imperator Nicephorus Botaniata confirmat privilegia monasterii S. Mariae, dicti Neamone, in insula Chio</i>	8
Ante annum 6610—1118. <i>Typicum monasterii monialium S. Mariae Gratiae Plenae in urbe Constantinopoli, editum ab imperatrice Irene Ducaena, quae e fundamentis extruxit coenobium</i>	327
6615—1106, mense septembri, ind. XV. <i>Imperator Alexius Comnenus donat monasterio Transfigurationis in monte Sagmata Boeotiae partem Sanctae Crucis et lacum Ungriae, liberatque monachos a tributis</i>	253

6652—1143, mense octobri, ind. VII. <i>Leo, episcopus Nauplii et Argorum, instituit monasterium virorum S. Mariae in loco Areae, transfert moniales, quae antea habitabant monasterium, in coenobium erectum in loco dicto Buze, editque regulam novi monasterii</i>	178
6718—1210, mense augusto, ind. XIII. <i>Typicum monasterii S. Mariae Machaeradis in insula Cypro, editum ab hieromonacho Nilo, episcopo Tamassi, conditore coenobii</i>	392
6736—1228, mense junio, ind. I. <i>Theodorus Angelus, imperator Epiri, metropolitanae Georgio Bardani confirmat privilegia et possessiones ecclesiae Corcyrensis</i>	14
6767—1259, mense aprili, ind. II. <i>Imperator Michaël Palaeologus confirmat monasterio S. Mariae, dicto Neamone, in insula Chio omnes possessiones</i>	10
6771—1263, mense majo, ind. VI. <i>Imperator Michaël Palaeologus confirmat jura et possessiones monasterii S. Mariae Chozobiotissae in insula Amorgo</i>	258
6772—1264, 12. mensis julii, ind. VII. <i>Comes Palatinus Ricardus Ursinus, dominus Cephaloniae, Zacynthi et Ithacae, confirmat possessiones ecclesiae Zacynthi ad instantiam episcopi Henrici</i>	16
6778—1270, mense majo, ind. XIII. <i>Imperator Michaël Palaeologus scribit patriarchae Joseph, ut promoveat diaconum Theodorum Scutariotam ad altiore dignitatem ecclesiasticam</i>	247
" " mense majo, ind. XIII. <i>Imperator Michaël Palaeologus diacono Theodoro Scutariotae confert dignitatem dicaphylacis</i>	246
6779—1271, mense julio, ind. XIV. <i>Imperator Michaël Palaeologus montis Sinai praepositum hypertimi dignitate decorat</i>	239
Inter 6783—6790 (1275—1282). <i>Imperator Michaël Palaeologus condecorat metropolitanam Cyzici, Theodorum Scutariotam, hypertimi dignitate</i>	248
Inter 6790—6836 (1282—1328). <i>Imperator Andronicus II. Palaeologus donat Irenae Augustae praedia nonnulla</i>	268
Inter 6790—6836 (1282—1328). <i>Imperator Andronicus II. Palaeologus jubet conjungi monasteria Galesii et S. Resurrectionis</i>	264
6792—1284, mense augusto, ind. XII. <i>Imperator Andronicus II. Palaeologus civibus Monembasiae confirmat possessiones et exemptiones eis concessas a Michaële Palaeologo</i>	154
6797—1289, mense martio, ind. II. <i>Imperator Andronicus II. confirmat possessiones monasterii Sanctae Mariae Eleusae, dicti Lycusadis, prope Phanarium</i>	253
Sine anno, mense septembri et aprili ind. II. <i>Imperator praecipit, ut monasterio Hierae aut Xerochoraphii in themate Maeandrii restituantur possessiones raptae a Georgio Phoca et aliis</i>	256
6801—1293, mense junio, ind. VI. <i>Imperator Andronicus II. metropolitanae Monembasiae concedit dignitatem exarchi Peloponnesi confirmatque jura, privilegia et possessiones ecclesiae</i>	155
6803—1295, mense junio, ind. VIII. <i>Michaël Gabrielopulus, dominus Thessaliae, jurat, se observaturum esse pactiones factas cum incolis oppidi Phanarii</i>	260
6805—1296, mense septembri, ind. X. <i>Imperator Trapezuntis, Michaël Comnenus, monasterio S. Ioannis in monte Zabulone donat vicos exemptos a tributis</i>	261

	pag.
6806—1297, mense septembri, ind. XI. <i>Imperator Andronicus II. Palaeologus confirmat monasterio S. Ioannis Baptistae in monte Menoeceo possessiones, quas habet ex donatione episcopi Zichnarum et alias, donatque ei agrum</i>	88
6807—1299, mense novembri, ind. XII. <i>Imperator Andronicus II. Palaeologus Georgio Truleno confirmat liberam possessionem terrae apud Serras, quam tenet ex hereditate paterna</i>	89
6809—1301, mense junio, ind. XIV. <i>Imperator Andronicus II. Palaeologus confirmat possessiones ecclesiae Monembasiensis</i>	161
6817—1309, mense julio, ind. VII. <i>Imperator Andronicus II. Palaeologus confirmat monasterio S. Ioannis Baptistae in monte Menoeceo omnes possessiones</i>	90
6827—1319, mense februario, ind. II. <i>Imperator Andronicus II. Palaeologus confirmat iura, privilegia, exemptiones et possessiones ecclesiae et civitatis Ioanninorum</i>	77
6829—1321, mense junio, ind. IV. <i>Imperator Andronicus II. Palaeologus confirmat ecclesiae Ioanninorum omnes possessiones</i>	84
„ „ mense junio, ind. IV. <i>Imperator Andronicus II. Palaeologus iterum confirmat monasterio S. Ioannis Baptistae in monte Menoeceo possessiones et exemptiones</i>	92
„ „ mense junio, ind. IV. <i>Imperator Andronicus II. Palaeologus iterum confirmat possessiones et immunitates monasterii S. Ioannis Baptistae in monte Menoeceo</i>	94
6832—1324, . . . , ind. VII. <i>Fragmentum typici monasterii S. Ioannis Baptistae in monte Menoeceo apud Serras editi a Ioachim, metropolita Zichnarum</i>	432
6833—1324, mense decembri, ind. VIII. <i>Patriarcha Esaias confirmat diplomata imperatoris de privilegiis et possessionibus monasterii et typicum episcopi Zichnarum</i>	97
6833—1325, mense aprili, ind. VIII. <i>Imperator Andronicus II. Palaeologus confirmat sigillum patriarchae Esaias de typico et constitutione monasterii S. Ioannis Baptistae in monte Menoeceo</i>	98
6837—1329, mense januario, ind. XII. <i>Imperator Andronicus III. Palaeologus iterum confirmat possessiones et privilegia monasterii S. Ioannis Baptistae in monte Menoeceo et unionem monasterii S. Ioannis Prodrumi in urbe Serris cum eo, donatque eis metochium Gastelengi</i>	99
„ „ mense aprili, ind. XII. <i>Imperator Andronicus III. Palaeologus monachis monasterii S. Ioannis Baptistae in monte Menoeceo confirmat jus eligendi abbatem probatque electionem factam</i>	101
6840—1332, mense martio, ind. XV. <i>Imperator Andronicus III. Palaeologus iterum confirmat possessiones et exemptiones monasterii S. Ioannis Baptistae in monte Menoeceo declaratque esse unita monasteria S. Ioannis in dicto monte et Prodrumi in urbe Serris, patriarchalia et sub protectione Ioannis Palaeologi Cantacuzeni</i>	102
6841—1332, mense novembri, ind. XV. <i>Imperator Andronicus III. Palaeologus confirmat mercatoribus civitatis Monembasiae privilegia et exemptiones a praedecessoribus suis concessas</i>	165
6841—1333, mense martio, ind. I. <i>Imperator Andronicus III. Palaeologus donat monacho Iacobo monasteriolum Ostrinae, ecclesiam S. Anastasiae, terram in Tholo et decem hyperpyra solvenda a Iudaeis habitantibus in castro Zichna</i>	105

	pag.
6844—1336, mense martio, ind. IV. <i>Imperator Andronicus III. confirmat possessiones et exemptiones episcopatus Stagorum</i>	270
6846—1337, mense septembri, ind. VI. <i>Imperator Andronicus III. Palaeologus Alexio Diplobatatzae donat terram dictam Peloregion</i>	107
6851—1341, mense octobri, ind. X. <i>Rex Stephanus Dušan jubet dirimi controversiam ortam inter monasterium S. Ioannis Baptistae in monte Menoeceo et Georgium Trulenum de loco Lebadiis</i>	108
6851—1342, mense octobri, ind. XI. <i>Rex Stephanus Dušan possessiones Margaritae sitas in vicis Usca Inferiori et in Rachoba eximit a tributo</i>	110
6851—1343, mense martio, ind. XI. <i>Imperator Andronicus III. Palaeologus Ioanni Panareto confirmat possessionem in territorio vici Uscae inferioris prope castrum Zichnam</i>	109
6854—1345, mense octobri, ind. XIV. <i>Rex Stephanus Dušan confirmat conjunctionem monasteriorum S. Ioannis Baptistae in monte Menoeceo et S. Ioannis in urbe Serris et eorum possessiones, privilegia et immunitates</i>	111
Sine anno et mense. <i>Rex Stephanus Dušan confirmat donationem vici dicti Tholum, quam Irene Chumaena fecit monasterio S. Ioannis in monte Menoeceo</i>	115
" " et mense. <i>Rex Stephanus Dušan confirmat eidem monasterio possessionem monasterioli S. Mariae dicti Sompelacum</i>	116
" " et mense. <i>Idem rex confirmat eidem monasterio donationem factam a domestico Macreno</i>	116
" " 26. mensis aprilis. <i>Idem rex jubet restitui eidem monasterio agrum dictum Monospita</i>	117
" " 9. mensis decembris. <i>Idem rex iterum scribit de restitutione agri dicti Monospita ad monasterium S. Ioannis Menoecei</i>	119
" " 8. mensis augusti. <i>Idem rex scribit de restitutione dicti agri ad dictum monasterium</i>	120
" " 4. mensis septembris. <i>Idem rex monachis monasterii S. Ioannis in monte Menoeceo concedit facultatem collocandi homines liberos in possessionibus eorum</i>	121
" " et mense. <i>Idem rex confirmat eidem monasterio donationem factam a magno domestico Alexio Raul</i>	122
" " et mense. <i>Fragmentum aureae bullae regis Stephani Dušan, qua confirmantur possessiones monasterii S. Ioannis in monte Menoeceo</i>	123
" " et mense. <i>Donatio facta eidem monasterio a monacho Iacobo confirmatur</i>	126
" " 6. mensis octobris. <i>Rex Stephanus Dušan donat monasterio S. Ioannis in monte Menoeceo agrum dictum Podolini</i>	126
6854—1346, mense aprili, ind. XIV. <i>Rex Stephanus Dušan concedit Georgio Phocopulo jus erigendi molam</i>	129
6856—1348, mense aprili, ind. I. <i>Imperator Ioannes Cantacuzenus confirmat jura et possessiones monasterii S. Mariae dicti Megaspelacon in Peloponneso</i>	191
6857—1349, mense martio, ind. II. <i>Rex Stephanus Dušan adjudicat monasterio S. Ioannis in monte Menoeceo molam</i>	130
6860—1352, mense februario, ind. V. <i>Rex Stephanus Dušan confirmat monasterio Sanctae Anastasiae possessionem vici dicti Ostrina</i>	131

	pag.
6860—1352, mense majo, ind. V. <i>Rex Stephanus Dušan confirmat Georgio Phocopulo omnes possessiones conceditque ei facultatem donandi eas monasterio S. Ioannis in monte Menoeceo</i>	132
6861—1352, mense septembri, ind. VI. <i>Rex Stephanus Dušan jubet dirimi controversiam ortam inter monachos monasteriorum S. Ioannis in monte Menoeceo et Anargyrorum in loco Ceranilza</i>	133
" " mense octobri, ind. VI. <i>Rex Stephanus Dušan monasterio S. Ioannis in monte Menoeceo possessionem metochii S. Barbarae</i>	127
Sine anno et mense. <i>Idem rex donat monasterio S. Anastasiae Pharmacolytriae bona fratrum Cyriaculorum sita in vico Castilza</i>	127
" " mense octobri. <i>Idem rex dirimit controversiam ortam inter monachos monasterii S. Ioannis in monte Menoeceo et monasterii Iberorum in monte Atho de loco dicto Ceranilza</i>	128
6871—1363, 10. mensis maji, ind. I. <i>Hieromonachi quidam declarant, geminas esse reliquias emptas in urbe Constantinopoli a magistro Petro de Pestagali et in occidentem translatas. Elenchus reliquiarum</i>	273
6873—1364, mense decembri, ind. III. <i>Alexius Comnenus, imperator Trapezuntis, declarat monasterium Sanctae Deiparae in monte Sumela esse liberum et regium</i>	276
6880—1371, 12. mensis octobris, ind. IX. <i>Corcyrae. Castelinus Romanopulus, archiepiscopus Corcyrae, confirmat exemptiones et possessiones monasterii Salvatoris dicti Asceterii</i>	67
6889—1381, mense julio, ind. IV. <i>Judices universales Trapezuntis dijudicant litem ortam inter Michaëlem Calepum et Theodorum Tzamiotem de loco dicto Zapyresi</i>	467
6894—1386, mense julio, ind. IX. <i>Imperator Trapezuntis, Alexius IV. Comnenus, monasterio in monte Zabulone donat loca quaedam</i>	468
6914—1405, mense septembri, ind. XIV. <i>Imperator Manuel Palaeologus concedit ecclesiae Monembasiae possessionem Helicobuni</i>	168
6948—1440, mense februario, ind. III. <i>Demetrius Palaeologus, despota Peloponnesi, jubet vectigalia urbis Monembasiae impendi in munitionem civitatis</i>	170
Sine anno, sed videtur esse anni 1442. <i>Theodorus II. Palaeologus, despota Peloponnesi, confirmat privilegia et exemptiones civium Monembasiae, qui in hanc civitatem redeunt aut in aliam partem regni se transferunt</i>	171
6951—1442, mense decembri, ind. VI. <i>Despota Peloponnesi, Theodorus II. Palaeologus, confirmat civitati Monembasiensi antiquam consuetudinem de successione bonorum</i>	174
6969—1461. 13. mensis aprilis, ind. IX. <i>Zacynthi. Franciscus d' Ariano, capitaneus insulae Zacynthi, confirmat donationes factas ecclesiae Sancti Salvatoris Zacynthi a Iohanna, conjuge domini Nucii Sicuri</i>	69
6978—1469, 30. septembris, ind. III. <i>in Sancta Maura. Leonardus III. Tocco, Comes Palatinus, dominus Leucadis, Zacynthi et Cephaloniae, donat ecclesiae Zacynthi possessionem dictam Calogerata cum omnibus juribus et bonis</i>	70
6979—1471, 15. maji, ind. IV. <i>Despota Artae, Leonardus III. Tocco, jubet tradi episcopo Zacynthi, Ioanni Antonio, locum quemdam</i>	71

6983—1475,	8. augusti, ind. VIII. in Sancta Maura. <i>Leonardus III. Tocco, despotæ Artæ, scribit capitaneo Zacynthi, Francisco d' Ariano, ut examinet, quæ possessiones et bona sint ecclesiæ Zacynthi tradatque ea episcopo</i>	72
" "	30. augusti, ind. VIII. in Sancta Maura. <i>Leonardus III. Tocco, despotæ Artæ, scribit Francisco d' Ariano, capitano Zacynthi, de possessionibus ecclesiæ Zacynthi</i>	72
6986—1478,	22. januarii, ind. XI. <i>Ambrosius Minaulis, vicarius insulæ Zacynthi tradit episcopo Zacynthi possessionem dictam Calogerata</i>	73
6988—1480,	mense januario, ind. XIII. <i>Patriarcha Maximus III. rogat ducem Venetiarum Ioannem Mocenigum, ut protegat ecclesiam graecam in dominiis transmarinis rei publicæ concedatque, ut quaerant in eis elemosynas</i>	281
7035—1527,	15. mensis martii, ind. XV. <i>Manuel Agallianus tradit filio hieromonacho Ignatio ecclesiam S. Mariæ Myrsiniotissæ, monasterium Prati et campos</i>	231
" "	mense junio, ind. XV. <i>Patriarcha Ieremias I. confirmat privilegia monasteriorum S. Michaëlis dicti Prati et S. Mariæ Myrsiniotissæ</i>	233
7037—1529,	ind. II. <i>Testamentum hieromonachi Ignatii Agalliani et ordo monasteriorum ab eo institutorum</i>	234
7054—1546,	ind. IV. <i>Patriarcha Dionysius II. confirmat, quæ hieromonachus Ignatius Agallianus constituerat de possessionibus et ordinibus monasteriorum S. Michaëlis Prati et S. Mariæ Myrsiniotissæ</i>	236
7058—1549,	25. mensis octobris, ind. VIII. <i>Hieromonachi Nectarius et Theophanes instaurant monasterium S. Prodrumi in civitate Ioanninorum et monasterium Magni Nicolai cum domo in Lepeno, quod dedicant monasterio Meteororum dicto S. Burlaam, ut sit ejus metochium</i>	285
7078—1570,	mense julio, ind. XIII. <i>Synodus confirmat metropolitæ Monembasiæ antiqua jura et privilegia ecclesiæ præsertim quoad episcopatus ei subjectos</i>	175
7086—1578,	mense augusto, ind. VI. <i>Patriarcha Ieremias II. confirmat donationem Rhegopuli, qui dedit monasterium S. Georgii Parasigii monasterio Prati in insula Lesbo, ut sit ejus metochium</i>	459
7091—1583,	mense julio, ind. XI. <i>Synodus decernit, monasterium Christi Salvatoris in monte Sinai liberum esse et ejus abbatem dignitate episcopi frui</i>	240
7104—1596,	mense aprili, ind. IX. <i>Patriarcha Gabriel restitui jubet monasterio Prati monasterium S. Georgii Parasigii, ei donatum a Rhegopulo</i>	460
7119—1611.	mense maio, ind. IX. <i>Patriarcha Neophytus II. declarat monasterium S. Lucae Steriotæ esse stauropagicum confirmatque ejus possessiones</i>	145
7140 1632,	mense februario, ind. XV. <i>Patriarcha Cyrillus confirmat erectionem episcopatus Zacynthi et Cephalogiæ in archiepiscopatum et condemnat usurpationem protopapæ</i>	74
7148—1639,	mense decembri, ind. VIII. <i>Patriarcha Parthenius confirmat monasterium Megaspelacon esse stauropagicum patriarchicum</i>	193
7182—1674,	mense giuniansul evel, ind. XII. <i>Imperator Turcarum Mechmet IV. præcipit, ut monasterium S. Mariæ, dictum Megaspelacon, solvat quotannis tributum sex millium asprorum</i>	195

7202—1693,	5. mensis septembris, ind. I. Antonius Zeno, procurator generalis exercituum venetorum in Peloponneso praecipit, ut monasterium S. Mariae, dictum Megaspelacon, solvat annuatim realia ducenta pro decima secundum decisionem senatus	197
7221—1713,	3. mensis julii, ind. VI. Ioannes Cornelius, dux Venetiarum, praecipit magistratibus venetis in Peloponneso, ut protegant possessiones monasterii S. Mariae, dicti Megaspelacon, contra latrones puniantque maleficos	198
7232—1724,	mense regeb, ind. II. Imperator Turcarum Achmet III. praecipit, ut monasterium S. Mariae, dictum Megaspelacon, solvat tributum annuum quindecim millium asprorum protegitque id contra molestias magistratum provinciae	201
7249—1741,	mense martio, ind. IV. Patriarcha Paisius declarat, monasterium S. Mariae, dictum Megaspelacon, esse stauropegium, confirmatque ejus jura et possessiones	203
7277—1769,	mense februario, ind. II. Bucaresti. Ioannes Gregorius Gkika, voevoda Ungrovlachiae, donat monasterio S. Mariae, dicto Megaspelacon, ecclesiam dictam Blach-Serai in urbe Constantinopoli	211
7292—1784,	25. mensis junii, ind. II. et 7293—1785, 25. mensis novembris, ind. III. Bucaresti. Ioannes Michaël Sutzos, voevoda Ungrovlachiae, monasterio regio in urbe Constantinopoli, dicto Blach-Serai, donat redditum ex possessionibus in Vlachya	208
7294—1786,	mense julio, ind. IV. Patriarcha Procopius et synodus probant unionem monasterii S. Georgii, dicti Carypi, cum monasterio dicto Megaspelacon	212
7300—1792,	mense januario, ind. X. Patriarcha Neophytus confirmat monasterium S. Georgii, dicti Carypi, in insula Antigoni esse stauropegicum et unitum cum monasterio dicto Megaspelacon	215
7305—1797,	mense martio, ind. XV. Patriarcha Gregorius V. monasterio Vivifici Fontis in insula Poro confirmat jus stauropegicum	288
7306—1798,	mense januario, ind. I. Patriarcha Gregorius V. confirmat privilegia et possessiones monasterii S. Luca Steriotae	148
" "	mense februario, ind. I. Patriarcha Gregorius V. confirmat jus stauropegicum et jura et privilegia et possessiones monasterii S. Mariae, dicti Megaspelacon	219
" "	mense majo, ind. I. Patriarcha Gregorius V. confirmat jus stauropegicum et possessiones monasterii S. Mariae Chozobiotissae in insula Amorgo	464
7311—1803,	mense rebuil evel, ind. VI. Imperator Turcarum Selim III. confirmat exemptionem monasterii dicti Megaspelacon a tributis provincialibus et decima	224
7322—1814,	5. mensis aprilis, ind. II. Bucarestii. Ioannes Caratza, voevoda Ungrovlachiae, monasterio S. Georgii, dicto Carypi, in insula Antigoni donat redditus	228

